

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 12:23:18)

Poštovane kolege poslanici, počinjemo sa radom.

Otvaram 8. sjednicu drugog redovnog jesenjeg zasijedanja u 2018. godini Skupštine Crne Gore 26 saziva.

Podsjećam da sam sazvao Skupštinu na ovu sjednicu saglasno Poslovniku Skupštine i dogovoru na kolegijumu predsjednika Skupštine.

Prije nego pređemo na utvrđivanje dnevnog reda treba da usvojimo zapisnike sa 2. posebne, 3. i 5. posebne sjednice drugo redovnog jesenjeg zasijedanja u 2018. godni.

Da li neko od poslanika ima primjedbi na neki od ovih zapisnika? Nema.

Saglasno Poslovniku Skupštine konstatujem da su usvojeni zapisnici sa 2. posebne, 3. i 5. posebne sjednice drugog redovnog jesenjeg zasijedanja u 2018. godni.

Prelazimo na utvrđivanje dnevnog reda. Predlog dnevnog reda imate u sazivu.

Da bismo utvrdili dnevni red dozvolite da vas obavijestimo o predlozima za dopunu predloženog dnevnog reda.

Vlada Crne Gore predložila je da se na dnevni red stavi Predlog odluke o zaduživanju Crne Gore za 2019. godinu.

Poslanik Raško Konjević predložio je da se na dnevni red stave Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama, Predlog zakona o izmjenama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i Predlog zakona o izmjeni Zakona o radu.

Poslanik Aleksandar Damjanović predložio je da se na dnevni red stavi Godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori u 2017. godini.

Poslanik Genci Nimanbegu predložio je da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o javnom redu i miru.

Poslanice Jovanka Laličić i Marta Šćepanović predložile su da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju.

Prelazimo na obrazloženje i izjašnjavanje o predlozima za dopunu predloženog dnevnog reda.

Stavljam na glasanje predlog Vlade Crne Gore da se na dnevni red stavi Predlog odluke o zaduživanju Crne Gore za 2019. godinu. Izvolite.

Prelazimo na predloge poslanika Raška Konjevića.

Da li poslanik Konjević želi da obrazloži predloge? Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (26.12.18 12:26:13)

Poštovani građani, poštovani predsjedniče Skupštine, uvažene kolege poslanici,

Mi ćemo koristiti priliku da svaki put kada imamo sjednicu Skupštine iskoristimo svoja poslovnička prava i predložimo nešto što zaista mislimo i vjerujemo da je u interesu građana Crne Gore, začuđeni zašto svaki put odbijate predloge koji će, kroz obrazloženje koje ću dati, direktno poboljšati položaj značajnog broja građana u Crnoj Gori.

Mi predlažemo izmjene i dopune Zakona o radu u dijelu povećanja minimalne zarade. Uvažene kolege u Crnoj Gori, od oko 190.000 zaposlenih, njih 77.000 žive sa zaradom do 250 eura. Da li trebam sve nas da pitam ovdje da li je realno i da li mi kao njihovi predstavnici smatramo da ti ljudi mogu da žive od zarade od 250 eura? Istovremeno u posljednje dvije i po godine Vlada je mjere koje je predlagala prema ovom parlamentu direktno usmjerila prema građanima Crne Gore tako da građani plaćaju veći PDV, plaćaju veće akcize za gorivo i svi budžetski prihodi koji su uvećani najvećim dijelom su na teret običnog građanina, i onog građanina koji ima platu 193 eura, a za koje vi kolege u DPS-u smatrate da mu je dovoljno, mi smatramo da nije. Manje bi bilo važno što mi smatramo da mu nije dovoljno nego kolege, ako govorimo da smo lideri u regionu, da imamo ekonomski rast koji je jedan od najvećih, ja ću vam sada samo reći koje zemlje su od naše posljednje diskusije o minimalnoj zaradi povećale minimalnu zaradu a rast im je manji nego u Crnoj Gori. To je Hrvatska koja je povećala minimalnu zaradu od 01.01. 2019. na 404 eura, to je Srbija, to je Makedonija, to je Estonija, to je Rumunija, to je Bugarska i Francuska. Kosovo je povećalo minimalnu zaradu na 250 eura.

Našim prijedlogom budžet nema nikakvu štetu. Naprotiv, plastično ću pojasniti. Sve ove gospođe koje rade u velikim trgovinskim lancima morale bi da budu osigurane ne na 193 eura, nego na 250 eura. Pa trebamo li da se borimo za vlasnike trgovinskih lanaca ili za građane i te radnike koji rade u tim trgovinskim lancima? Bilo bi više prihoda po osnovu osiguranja na 250 eura. Upozoravam sve nas da sa ovakvom minimalnom zaradom koja nije mijenjana u posljednjih pet godina stvaramo jednu cijelu generaciju koja kad ode u penziju postaće socijalni slučaj. Za to ćemo da budemo odgovorni mi, jer penzija sa platom od 193 eura ne može da bude veća od 130 - 140 eura. Em što ih dovodimo da su na ivici egzistencije dok rade, ovakvom politikom ih dovodimo da su na ivici socijalne egzistencije i kad odu u penziju, 77.000 ljudi u Crnoj Gori od 190.000 zaposlenih radi za zaradu do 250 eura. Ja ne znam koja je naša uloga ovdje ako ne ta da poboljšamo socijalni status onih kojima je taj socijalni status najugroženiji. Ja ovdje ne tražim da nadležni državni organi ispituju odakle nekome neka imovina, valjda bi oni to trebali da rade, ja ovdje tražim da zajednički ne mora to biti naš predlog, neka bude vaš, neka bude Vlade, neka bude bilo čiji da to uradimo. Pet godina minimalna zarada nije mijenjana, u tih pet godina inflacija je bila preko 10%, njihova kupovna moć je iz godine u godinu manja. Kolege, pričaćemo o tome ali je vezano takođe za minimalnu zaradu, Vlada proklamuje da u naredne tri godine nema nominalnog povećanja zarada. Inflacije će da se kreću između 1,5 i 3%. Ti ljudi će opet imati manju kupovnu moć, to je trećina zaposlenih u Crnoj Gori i na desetine prihoda koji su manji za crnogorski budžet. Dakle, ovdje prosto biramo da li ćemo da zaštitimo one koji imaju velike trgovinske lance i sve druge ne važno ko su, koji osiguravaju zaposlene na 193 eura ili ćemo mi pomoći tim ljudima jer su nas ti ljudi birali. Izvolite, opredijelimo se.

Drugi prijedlog koji se takođe ticao statusa običnog građanina je priča o akcizama. Samo podatak. U poslednja dva mjeseca, kolege, cijena sirove nafte na berzama je pala 34,5%, pala je cijena sirove nafte. Znači, nafta pada 34%, a građaninu je gorivo jeftinije 7%. Sad je moje pitanje je li to pošteno?

Je li pošteno da smo 2016. naplatili 122 miliona od akciza na gorivo i onda kad treba da se spasavaju javne finansije onda ruku u džep građanima, pa smo 2017. zbog akciza i 2018. zbog akciza naplatili preko 160 miliona eura, 40 miliona eura više? Ja mislim da to nije dobar pristup i da to moramo da mijenjamo, jer ako mislimo da ćemo budžet da punimo samo tako što ćemo ruku u džep, figurativno pričajući, zavljučiti ovima što žive od 190 do prosječne zarade 500 eura, ja mislim da je to ono što u Ustavu piše da smo država socijalne pravde. Mi predlažmo da se taj model promijeni. Neka on zavisi od cijena sirove nafte, mi smo za to, ali ne da ima ovakvu diskrepancu, ne da cijena sirove nafte pane 40% a kod nas cijena goriva pane 7% i opet se vraćam na ono šta danas čovjek sa platom od 250 eura, odnosno do minimalne 193 eura od ovoga može da obezbijedi? Ako smo mu povećali PDV sa 19 na 21%, ako smo mu povećali akcize pa je samo država od svakog građanina na jedan litar goriva, od početka 2017. godine ili 2018. izvinjavam se, ubira 11 centi više, 11 centi na svaki litar, i onda kažemo imamo uvećane prihode od 100 miliona eura. Tačno, ali smo zavukli ruku u džep građana Crne Gore.

Moramo se, po nama, odgovornije ponašati. A tamo i završavam obrazlaganje i za treći zakon, a tamo gdje se to ticalo mogućnosti da krizni porez koji ima svoj progresivni element pa za sve zarade preko 500 eura nije porez na dohodak 9 nego 11%, to nećemo da ukinemo da bi tim ljudima bila veća plata, ali ako mi predložimo da imamo progresivni porez kod dobiti da bi Telekom plaćao veći porez, da bi Elektroprivreda plaćala veći porez na dobit onda kažu progresivnost nije dobar element. Znači, dobar je element kad treba ruku u džep građaninu, ali nije dobar element kad treba ruku u džep monopolisti, pa se više brinemo za Dojče Telekom nego što se brinemo za građanina ovdje.

Ovaj set od tri zakona mi ćemo kolege predlagati, vjerujte mi vi ćete ga jednog trenutka prihvatiti, to je neminovno, jer ostajemo na dnu, dakle, na dnu ostajemo, da jedno Kosovo sa njegovom ekonomskom situacijom može da ima veću minimalnu zaradu nego Crna Gora za koju tvrdite da je lider u regionu. Mislim da to nema veze sa zdravom logikom. Ako Kosovo može da ima minimalnu zaradu od 250 eura, a Crna Gora treba da ima 193 eura, alal vjera, što bi rekao narod.

Hvala.

Sada ćemo se izjasniti o ovim predlozima.

Stavljam na glasanje predlo poslanika Konjevića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika, pet za, 15 protiv i 22 uzdržana. Konstatujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Konjevića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, šest za, 20 protiv i 15 uzdržanih. Konstatujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Konjevića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjeni Zakona o radu. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika, šest za, 16 protiv i 20 uzdržanih. Konstatujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Prelazimo na predlog poslanika Aleksandra Damjanovića.

Da li poslanik Damjanović želi da obrazloži predlog?

Želi. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (26.12.18 12:38:00)

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Ovo je nešto što smo mi ovdje na plenumu zahtijevali i na bazi dogovora na Kolegijumu uputili prema Ministarstvu finansija. Ministarstvo finansija nas je 18.decembra obradovalo i dostavilo nam godišnji izvještaj o dodjeljenoj državnoj pomoći za 2017.godinu koji je shodno zakonima koji su tada važili i zakonu koji sada važi morao da bude dostavljen do polovine ove godine. Imajući u vidu protok vremena i činjenicu da ukoliko ovaj izvještaj ne bi raspravili na ovoj sjednici da bi o njemu raspravljali tek tamo negdje u martu, aprilu na nekim redovnim sjednicama, a već čekajući izvještaj za 2018. godinu smatram da postoji i potreba i mogućnost da se o ovom izvještaju obavi rasprava i da se svakako Parlament izjasni, imajući u vidu da shodno opet dogovorima i procjenama nekog potrošenog vremena za ova tri dana rasprave ima prostora da se o ovome eventualno obavi rasprava u ova tri radna dana.

Sa druge strane, nema potrebe da upozoravam da je jedan od razloga zašto kaskamo u otvaranju zadnjeg preostalog poglavlja sa Evropskom unijom, to je poglavlje 8, konkurencija, upravo i ovaj pravi mali pravni institucionalni galimatijas koji se dešava sa državnom pomoći, odnosno, sa činjenicom da je jedna komisija koja je radila što je radila ovih desetak godina ugašena, da Agencija za zaštitu konkurencije još uvijek nije izvršila svoj dio posla, preuzela zaposlene, odnosno, kompletan institut ove državne pomoći i negdje smo sad u nekom kako bi to neko rekao u vakuumu. Niti imamo nekoga ko je zadužen da ovaj dio kontroliše, niti mi kao Parlament imamo ikakvu informaciju o tome kako je dodijeljena državna pomoć ne za tekuću godinu, a to će tek da bude problem, nego za 2017. godinu dok je ta komisija i postojala i radila svoj posao. Bilo bi interesantno da ovaj parlament zna kako je potrošeno tih 19,7 miliona evra državne pomoći od čega je svega 3,2 miliona evra otišlo na sjever, a to je manje od jednog promila bruto domaćeg proizvoda ove države ili bi recimo bilo interesantno da je pola ove državne pomoći ili gotovo pola otišlo u Podgorici i u Budvu, možda dvije najbogatije opštine u Crnoj Gori ili bi možda bilo interesantno da ovaj parlament blagovremeno dakle sada, a ne tamo mart, april naredne godine ili možda nikad sazna na bazi čega je i kojih kriterijuma je dodijeljena ova pomoć i privatnim firmama MB TURIST Žabljak, AD Ski Resort-"Kolašin 1450", "Carine" d.o.o. Podgorica, "Helada Mont" Nikšić,"Medini CO" Budva, čitam naravno iz Izvještaja, ove firme koje su dobile državnu pomoć, radi se o privatnim a ne o državnim firmama, "Meso promet" Bijelo Polje, Fabrika stočne hrane AD Spuž itd. i tome slično.

Dakle, jedna rasprava koja bi negdje zaokružila naš dio obaveza i dala, naravno, doprinos snažnom putu Crne Gore u evropske integracije i kroz doprinos otvaranju ovog poglavlja koje nas čeka. To je zaštita konkurencije. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 12:41:25)

Hvala i vama, poslanice Damjanoviću.

Dobro je da smo zaslugom svih nas dobili ovaj izvještaj iako sa velikim zakašnjenjem.

Sad stavljam na glasanje predlog poslanika Damjanovića da se na dnevni red stavi Godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori u 2017. godini. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika, sedam za, 29 protiv, šest uzdržanih, pa konstatujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Prelazimo na predlog poslanika Gencija Nimanbegua.

Želite da obrazložite predlog? Izvolite.

GENCI NIMANBEGU (26.12.18 12:42:16)

Poštovani poslanici i poslanice,

Na osnovu člana 92 Poslovnika Skupštine Crne Gore predložio sam da se današnji dnevni red Osme sjednice Skupštine dopuni Predlogom zakona o izmjenama Zakona o javnom redu i miru. Moj amandman izmjena zakona je jednostavan. Želim da se ovim izmjenama ovog zakona eliminiše mogućnost da se pojedinci kažnjavaju za upotrebu svojih nacionalnih simbola.

Naime, praćenjem primjene Zakona o javnom redu i miru iz 2011. godine vidjeli smo da se puno puta on selektivno primjenjuje. Mi smo jedna turistička zemlja gdje se ističu zastave svih država i dosljednom primjenom Zakona trebalo bi kazniti puno i turista i ljudi i pravnih lica do usvajanja Zakona o upotrebi i javnom isticanju nacionalnih simbola koji će proći još par mjeseci. Mislim da je ovo najlakši i najbezbolniji način da ono što je u multietničkoj, multikonfensionalnoj državi Crnoj Gori dozvoljeno još od 2000. godine, najbolji način da se omogući da građani koriste svoje simbole, a da se ne kažnjavaju. Stoga vas pozivam da podržite ovaj zakonski predlog. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 12:43:57)

Hvala vama.

Sada stavljam na glasanje predlog poslanika Nimanbegua, da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o javnom redu i miru. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je Skupština prihvatila predlog.

Prelazimo na predlog poslanica Jovanke Laličić i Marte Šćepanović.

Da li jedna od poslanica želi da obrazloži predlog? Želi.

Izvolite, poslanice Laličić.

JOVANKA LALIČIĆ (26.12.18 12:44:47)

Kolege i kolegice, poštovani građani,

Osnovni razlog za predlaganje zakona uslovljen je potrebom da se izađe u susret zahtjevima studenata koji su vezani za član 122 Zakona o visokom obrazovanju kako bi se omogućilo studentima koji su pisali prije početka primjene Bolonjske deklaracije da završe studije po starom programu, ali ne u nedogled nego zaključno sa studijskom 2020-2021. godinom. Molim da uvažite razloge da o ovom zakonu glasamo.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 12:45:27)

Hvala.

Stavljam na glasanje predlog poslanica Liličić i Šćepanović da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je Skupština prihvatila predlog.

Pozivam vas da se sada izjasnimo o predloženom dnevnom redu u cjelini. Stavljam na glasanje predlog dnevnog reda u cjelini.

Izvolite, proceduralna intervencija.

RAŠKO KONJEVIĆ (26.12.18 12:46:12)

Predsjedniče Parlamenta, ja još uvijek, nakon šest mjeseci, nijesam dobio odgovor na tri pitanja. Ja sam do sada vrlo korektno ne spominjući ko mi duguje odgovore na ta pitanja i kojom temom proceduralno reagovao prema vama. Ovo je poslednja sjednica Parlamenta u ovoj godini. Ja sam u julu postavio ova pitanja, insistirao dva puta kada je predsjednik Vlade ovdje bio, insistirao dva puta proceduralno kod vas. Ja zaista ne znam da li mi da koristimo više te poslovničke mogućnosti ili smo Skupštinu doveli do toga da nam ministri neće da odgovaraju na pitanja. Potpuno dezavuišemo član 50 Poslovnika Skupštine u kojem se lijepo kaže da poslanik ima pravo da dobije odgovor, dobije materijale koji se tiču poslaničke funkcije. Ja ću sada reći šta sam pitao.

Pitao gospođu Kukavičić, direktoricu Nacionalne turističke organizacije da mi dostavi jedan ugovor. Pitao sam gospodina Nurkovića da mi dostavi ko su zaposleni u ministarstvu u poslednje dvije godine i pitao sam ministra finansija, takođe, da mi dostavi taj ugovor koji sam tražio gospođi Kukavičić, jer je morao i on biti u dodiru sa tim ugovorom. Dakle, je li problem da ja pet mjeseci ne mogu da dobijem odgovor na ova tri pitanja koja su vrlo jednostavna, ili mi kažiite neću da vam dostavim ili mi ih dostavite.

Dakle, ovo nijesu pitanja koja zahtijevaju analizu. Ovo su pitanja gdje oni materijale imaju u svojim ministarstvima, odnosno organima. Ja vas molim, ja razumijem, ali ja ne znam šta mi možemo da uradimo, a da dobijemo te odgovore. Ja u ovom konkretnom slučaju, to se može desiti bilo kome ili da tim ministrima ne dozvolimo kad dođu ovdje da obrazlažu zakone, da im kažemo vratite se u Vladu, pa kad odgovorite poslanicima, ja ne znam šta da uradim. Mi smo dobri domaćini ovdje, ali ta vrsta nipodoštavanja prema poslanicima mislim da je prevršila svaku mjeru.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 12:48:22)

Hvala vam.

U pravu ste. Znači, razmotrićemo te načine odgovore prema ministrima, oni su obavezni i još jednom će biti upućeno pismu predsjedniku Vlade da ih obaveže da odgovore na vaša pitanja, kao i drugim poslanicima koji su uputili pitanje, a nijesu dobili svoje odgovore.

Sada se izjašnjavamo o predlogu dnevnog reda u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika, 40 za, protiv nije bilo glasova, dva uzdržana, pa objavljujem da je za sjednicu usvojen predloženi dnevni red iz saziva sa predloženim dopunama.

Pozivam službu Skupštine da poslanicima dostavi prečišćeni dnevni red.

Prelazimo na raspravu o dnevnom redu.

Izvolite, poslaniče Stanišić.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (26.12.18 12:49:23)

Gospodine predsjedniče, obraćam se i vama i svima nama poslanicima.

Mi svi znamo da se danas u Nikšiću obilježava i otkriva spomenik crnogorskim komitima. Mislim da smo mogli to vrijeme upriličiti da i poslanici ovog Parlamenta budu prisutni na tom

veoma važnom mjestu i veoma važnom danu za Komitski pokret i za crnogorske komite.

Vi dobro znate svi dobro znamo da smo mi ovdje prije skoro mjesec dana 29.novembra ove godine, dali rekao bih značajan doprinos, da se ime komita i Komitskog pokreta ne zaboravi, da se njihova žrtva poštuje i sve ono što su uradili za ono što je Crna Gora danas. Mislim da je bila prilika da se poslanici koji cijene i vrednuju ono što su radili crnogorski komiti da se danas nađemo sa građanima Nikšića i ostalim građanima iz Crne Gore.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 12:50:27)

Hvala Vam, poslaniče Stanišiću, proceduralna intervencija vaša jeste na mjestu, i oni koji su organizovali manifestacije znali su kad zasijeda Parlament i trebala je da bude bolja koordinacija svakako.

Prelazimo na rad po dnevnom redu.

Prva tačka je Predlog zakona izmjenama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca. Ovlašćeni prestavnici Vlade su Mevludin Nuhodžić, ministar unutrašnjih poslova i Milanka Baković, generalna direktorica Direktorata za građanska stanja i lične isprave. Izvjestioci odbora su Miodrag Vuković, Zakonodavnog odbora i Radule Novović Odbora za politički sistem pravosuđe i upravu.

Otvaram pretres, da li prestavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje.

Želi?

Izvolite, ministre Nuhodžiću.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ (26.12.18 12:51:21)

Hvala, poštovani predsjedniče.

Uvaženi poslanice i poslanici, poštovani građani,

Predloženim izmjenama lica sa odobrenom zaštitom prelaze u nadležnost Ministarstva unutrašnjih poslova koje je u obavezi da im obezbjedi smještaj u trajanju u dvije godine, i da donese plan integracije koji osigurava licima sa odobrenom zaštitom potpuno uključivanje u crnogorsko društvo. Shodno navedenom u cilju stvaranja funkcionalnog, efekisnog i sveobuhvtnog sistema međunarodne zaštite pored poslova odobravanja međunarodne zaštite, prihvata stranaca koji traže međunarodnu zaštitu predloženim zakonom će i procedure integracija biti u nadležnosti jednog državnog organa. Ovakvo rješenje garantuje uspješnu i kvalitetnu implementaciju standarda i politika zajedničkog evropskog sistema azila. I ako se danas crnogorski sistem azila smatra funkcionalnim, potrebno je njegovo dalje unapređivanje i stalno promovisanje ideja o poštovanju prava čovjeka, kao osnovne vrijednosti našeg ustavnog i savremenog međunarodnog pravnog poretka. Uvažavajući navedeno, predlažem da Skupština usvoji Zakon u izmjenama Zakona o međunaordnoj i privremenoj zaštiti stranaca.

Uvažene kolegice i kolege, zahvaljujem Vam na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 12:52:48)

Hvala Vam, ministre.

U stvari pitam da li izvjestioci odbora žele riječ. Ne žele? Otvaram diskusiju ko se javio za riječ.

Prvi prijavljeni Andrija Nikolić.

Izvolite, poslaniče Nikoliću.

ANDRIJA NIKOLIĆ (26.12.18 12:53:03)

Hvala Vam, poštovani predsjedniče Brajoviću.

Poštovani građani Crne Gore, poštovani ministre Nuhodžiću, sa saradnicom,

Evo dali ste nekoliko napomena, ono što je esencija ovog teksta prijedloga zakona koji se tiče izmjena Zakonom o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca, a prevashodno se odnosi na usklađivanje našeg nacionalnog zakonodavstva sa pravilima i propisima koji važe u Evropskoj uniji, a tiču se oblasti azila. Cilj je kao što ste napomenuli uspostavljanje efikasnom i jedinstvenog sistema azila, gdje se strancima koji traže međunarodnu zaštitu garantuju jednake šanse u postupku i isti tretman, dakle isti onaj koji važi u zemljama Evropske unije. Riječ, je o najsavremenijim standardima iz oblasti humanitarnog prava jer se obezbjeđuje kvalitetno okruženje za tražioce azila, ali i obeshrabruje bilo koji vid pokušaja zloupotrebe azila. Na taj način čini mi se da se još jednom potvrđujemo kao predvodnik integracionih procesa u regionu Zapadnog Balkana, jer smo prva zemlja koja će primjenjivati pomenute procedure i standarde kad je riječ o zemljama, kandidatima za članstvo u Evropskoj uniji.

Predloženim izmjenama lica sa odobrenom zaštitom prelaze u nadležnost Ministarstva unutrašnjih poslova koje je u obavezi da im obezbijedi smještaj u trajanju od dvije godine, i punu integraciju u crnogorsko društvo za vrijeme boravka u Crnoj Gori. To znači, da će Ministarstvo unutrašnjih poslova vršiti koordinaciju na svim drugim ministarstvima i na svim drugim subjektima koji su uključeni u ovaj plan integracije azilanata i lica koja su pod supsidirijarnom zaštitom u Crnoj Gori. Međunarodna zaštita napomenuta je radi, međunarodna zaštita stranca koji potražuje međunarodnu zaštitu obuhvata azil, kao što smo rekli i supsidirijarnu zaštitu. Azil se kao što znamo odobrava stancu koji traži međunarodnu zaštitu, a nalazi se van zemlje porijekla i to uglavnom zbog progona, nekad zbog političkog mišljenja, zbog vjere, zbog rase i drugih oblika diskriminacije. Supsidirijarna zaštita se odobrava strancu koji ne ispunjava uslove za odobravanja azila, međutim iz opravdanih razloga koji ukazuju da će se povratkom u zemlji porijekla suočiti sa nepoštovanjem njegovog ličnog dostojanstva. Postoji, takođe, i privremena zaštita koja se odobrava državljaninu treće zemlje i licu bez državljanstva u slučajevima masovnog priliva lica iz trećih zemalja koja se ne mogu vratiti u zemlji porijekla. I tu dolazimo do jednog ključnog problema sa kojim se suočava današnja Evropa, na ime tokom 2015. i 2016. godine Evropsku uniju je pogodio do sada nezapančeni talas izbjeglica iz ratnog zahvaćenog područja u Siriji i zemalja koje se nalaze takođe u regionu Bliskog istoka. Pristiglo je više od milion ljudi od kojih je većina sa ovog područja i kao što se zna Evropska unija ima i moralnu i zakonsku obavezu da obezbijedi međunarodnu zaštitu licima koja to zaslužuju, i države članica se u odnosu na taj proces određuju pojedinačno, i odobravaju onim licima koja ispunjavaju uslove za azilboravak u njihovim državama, isto tako preusmjeravaju lica koja ne ispunjavaju uslove za odobravanja azila njih preusmjeravaju neke treće zemlje ili ih vraćaju u zemlju porijekla. Naravno, nije svrha svih onih koji dolaze u Evropsku uniju međunarodna zaštita, ima dosta onih koji su zloupotrebljavajući proces ratnom zahvaćenog područja u Siriji i drugim zemljama, u okolini iskoristili migratorne faktore da se pridruže migracijama, ali zbog ekonomskih uslova mijenjajući svoje životno stanište i tražeći neko bolje okruženje za svoj život, i za svoju budućnost i ti ljudi se zovu ekonomskim migrantima. Oni su da kažem takođe raspoređeni po zemljama Evropske unije i zbog toga i u samoj Evropskoj uniji postoje različita mišljenja o problemu migrantske krize, to je problem koji je značajno i podijelio Evropsku uniju sirijski migranti najčešće da kažem i drugi migranti ulaze u zemlje Evropske unije preko Italije i preko Grčke, koje su prve države sa kojima se sreću na ulasku Evropskoj uniji i zbog posledica ove migratorne krize, Evropska unija trpi značajan ekonomski i finansijski šok. Samo tokom, prve dvije godine krize izdvojeno je preko devet milijardi eura za poseban Fond za humanitarnu razdvojnu pomoć Siriji, a da ne govorimo o tome koji su troškovi, izdaci za obezbjeđivanje smještaja, hrane i svega ostalog što je potrebno licima koja ulaze u Evropsku uniju.

Dakle, migracije predstavljaju problem, odnosno migracije su fenomen koji predstavljaju problem koji nadilazi nacionalne granice, i zbog toga je i opredeljenje Crne Gore, da bude kooperativna (prekid)... u tom smislu. Kao kandidat za članstvo u Evropskoj uniji Crna Gora pozdravlja politiku Evropske unije u oblasti migracija i u odnosu na migransku krizu, i preuzima sve korake kako bi preduzela sve korake kako bi unaprijedila saradnju sa Evropskom unijom u tom smislu, radi što bržeg i efikasnijeg suočavanja sa posledicama migranske krize. Jedan od načina da preveniramo da kažem koje mogu nastati i na našoj teritoriji je upravo finalno uspostavljanje normativnog okvira, a ono se ogleda upravo u izmjenama Zakona o međunarodnoj

i privremenoj zaštiti stranaca. Hvala i izvinjavam se zbog produžetka.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 12:59:57)

Hvala vam.

Poslanik Dragutin Papović ima riječ. Neka se pripremi poslanik Luid Škrelja.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (26.12.18 13:00:03)

Hvala vam, gospodine predsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani ministre sa saradnicom,

Ja bih istakao da je značaj ovog zakona u dvije osnove, odnosno u dva segmenta. Prvi je da vi ovu oblast preuzimate od Ministarstva rada i socijalnog staranja, a drugi je da se predloženim izmjenama ovoga zakona omogućuje da se vodi jedna ozbiljna politika u ovoj oblasti. Prije svega bih naglasio da se to odnosi na ove odredbe koje se propisuju da svaki stranac, odnosno azilant koji stekne taj status u Crnoj Gori u naredne dvije godine od trenutka kada dobije uvjerenje da je pod međunarodnom zaštitom ima pravo na smještaj i na novčanu pomoć i da od tog trenutka takođe ima tri godine vremena da se integriše u crnogorsko društvo na osnovu svojih ličnih i profesionalnih afiniteta. Mislim da se upravo na osnovu ovih odredbi može reći da Crna Gora u ovoj oblasti prije svega da slijedi jednu humanističku tradiciju koja je svojstvena crnogorskoj državi bar jedno 200 godina. Evo, podsjetiću da je mitropolit Petar I Petrović Njegoš naveo da su naša vrata svkome slobodu ištući otvorena. To je važno i u periodu vladavine njegovih naslednika, pa recimo u Zakoniku knjaza Danila iz 1855. godine dva člana su se odnosila na strance. U članu 91 ovoga zakonika navedeno je uskok, a to je bio tada termin za stranca, "Uskok svaki dok stupi u našu slobodnu zemlju po zavjetu svetog Petra, bivšeg gospodara crnogorskog, bezbjedan je i ne smije mu niko ništa krivo činiti kada se on pošteno i po našem zemaljskome Zakoniku vlada i upravlja kojeg pravicu uživa isto kao i naš brat Crnogorac i brđanin za svaku pak sagreku sudiće se i uskoku kao što ovaj zakon izgovara". Tada su imali razumijevanja za prije svega nevoljnike koji su dolazili u Crnu Goru bilo da su ti motivi bili političke ili ekonomske prirode da te nevoljnike prihvate i da im garantuju ista prava kao što su imali tadašnji Crnogorci. Dok recimo u članu 92 zakonika knjaza Danila se kaže: "Iako u ovoj zemlji nema nikakve druge narodnosti, nikakve druge vjere do jedine pravoslavne istočne to opet svaki inoplemenik i inovjerac može slobodno živiti i onu slobodu i onu našu domaću pravicu uživati kao i svaki Crnogorac i brđanin što uživa". Ovaj član je pokazao da je tadašnja Crna Gora bez obzira na to što je bila homogena u nacionalnom i vjerskom smislu, ona Crna Gora kojom je vladao knjaz Danilo, svakom strancu bez obzira na vjersku i nacionalnu pripadnost garantovala slobodu i pravdu kao i domaćem stanovništvu. To je dokaz da se u Crnoj Gori nikada nije cijenila ksenofobija već čovjekoljublje, slobodoljublje i pravdoljublje, a to je osnaženo i u Ustavu iz 1905. godine koji je garantovao prava strancima. Evo podsjetiću, uvažene kolege, u članu 216 Ustava iz 1905.g. Crnoj Gori je garantovano da će crnogorski zakoni štiti ličnost i imovinu svih stranaca. Stranci su jedino bili dužni da plaćaju opštinske i državne dažbine ukoliko međunarodnim ugovorima nije drugačije određeno, a istim ovim članom iz 1905. godine Crna Gora nije isporučivala političke bjeGUNCE, odnosno nije isporučivala azilante drugim zemljama. Govorimo o kontinuitetu jedne dobre, humane politike koja je u Crnoj Gori utemeljena preko 200 godina koja je proistekla prije svega iz jednog društvenog ambijenta, društvenog ambijenta koji nije imao fobiju ili ksenofobiju prema ljudima sa strane, odnosno prema strancima koji ih je prihvatao naročito one koji su bježali od nevolje u Crnu Goru da tu potraže spas, da tu potreže slobodu ili da tu pronađu prije svega mogućnosti za svoj dalji život. Mislim da to treba istaknuti i podsjetiti upravo u ovom periodu kada je mislim ksenofobija jedna od najgorih pojava koja je zadesila savremenu Evropu kada se mržnja ili strah prema strancima širi na gotovo čitavom evropskom kontinentu prije svega prema onim nevoljnicima koji bježeći od rata, bježeći od neslobodne, bježeći od siromaštine od bijede žele da pronađu makar privremeno utočište u Evropi, pa uključujući i Crnu Goru, da pronađu utočište gdje će na jedan način ipak uspjeti da uredi svoj život. Ja mislim da upravo

izmjene Zakona o međunarodnoj ili privremenoj zaštiti stranaca koje ste vi danas ovdje predložili koje ste objasnili idu u tom pravcu. Idu u tom pravcu da zaista budemo država, pokažemo kao država koja ima humanistički svetonazor i da se pokažemo kao država koja ipak baštini i koja njeguje kontinuitet tog čovjekoljublja još od u najmanju ruku, odnosno najbliže prošlosti, odnosno to je period od vladavine mitropolita Petra I Petrovića Njegoša. Hvala vam, predsjedniče.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 13:05:21)

Hvala vam.

Mala promjene u rasporedu. Sada će nam se obratiti poslanica Aleksandra Vuković, a nakon nje poslanik Luidž Škrelja. Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (26.12.18 13:05:36)

Uvaženi prešedniče Brajoviću, zahvaljujem na datoj riječi kao što zahvaljujem poslaniku i kolegi svom Škrelji što je omogućio ovu zamjenu s obzirom na to da meni počinje sada Odbor za zakonodavstvo de treba da prisustvujem.

Uvaženi građani i građanke Crne Gore, uvaženi ministre sa saradnicom, kolegkinice i kolege,

Ovo je zaista jedna veoma zanimljiva tema s obzirom na izmjene koje nam se danas nude u ovom Zakonu. Moji kolege su već decidirano kazali sve ono što zaista jeste dobra vijest za Crnu Goru i za azilante, migrante, ljude koji će potražiti eventualno i svoje utočište u našoj državi, ali i pokazatelj da Crna Gora više nikada i ni u jednom trenutnu ne može biti razmatrana i posmatrana van konteksta Evrope.

Danas govorimo o velikom migrantskom talasu, ali definitivno možemo kazati da taj migrantski talas nije neka spontana pojava. Naučnici koji su se bavili velikim seobama naroda kažu da je upravo 2010. kada je krenuo veliki val, godina u kojoj brojimo hiljadu godina od te jedne od najvećih seoba u čovječanstvu, i da u stvari na našoj planeti se te seobe događaju na hiljadu godina. On nije spontani val to je nešto što smo mogli očekivati i naravno saobrazno onim promjenama koje se dešavaju u svijetu i naročito na evropskoj mapi.

Pratila sam u poslednje vrijeme sve ono što se dešavalo među liderima Evropske unije i njihove rasprave, naročito nedavni Samit u Briselu, i veoma pažljivo slušala što je ko od njih govorio, pa smo videli da je Njemačka tu imala jedan veoma oprezan glas s obzirom na svoj veoma otvoren stav prema migrantima kako i znamo da je kada je taj kulmen migracije dostigla 2015. godine Njemačka primila najveći broj migranata, ali upravo čelnici Italije koji su naravno primali najveći broj tih migranata, pa znamo i onaj tzv. skandal sa brodom koji se desio. Oni su tražili garancije od Evropske unije da će se pažljivije voditi politika migrantska i da će Evropska unija pomoći Italiji i Grčkoj kako bi smjestila svoje migrante. Takođe, smo u crnogorskom parlamentu više puta čuli spekulacije u vezi sa tim da će Crna Gora postati na neki način tabor za migrante. Ona neće postati tabor, ona je jedno slobodno mjesto vazda bila u istoriji i biće koje će rado primiti ljude koji su bespomoćni, naročito one sa Bliskog Istoka iz centralnog dijela Azije, iz Afrike koji u suštini najviše bježe od ratom zahvaćenih područja, ali s druge strane i zbog velikog siromaštva.

Ono što želimo da poručimo i ovim zakonom se jasno kazuje da mi u stvari pripadamo jednom sistemu de se želi pronaći jedinstveno rešenje za migrante. Migracija inače ima nekih više svojih faza. Ta cirkulacija migranata je jedna od prvih faza, de neke države zaista tu recimo i regularnost podržavaju zato što na taj način države dobijaju jeftinu radnu snagu, a ako se desi neki ekces ljude koji nijesu registrovani mogu na brz i lak način proćerati iz svoje države. Takođe, imamo i drugi, a to je feminizacija ovih migracija, što bih željela posebno da naglasim, jer je evropski parlament donio i posebnu deklaraciju koja se odnosi na zaštitu žena migrantkinja s obzirom na to da se njihov broj veoma intezivirao u potrezi za boljim životom. Međutim, ponekad nažalost te migracije se zloupotrebljavaju i za trgovinu ljudima čemu naravno Evropska unija mora

i treba stati na put. Takođe, ono što želim da naglasim jeste da ne treba da imamo strah, ksenofobija i ta zatvorenost u svoje bunkere jeste neka vrsta prijetnje, jeste rodno tlo svake vrste populizma i nacionalizma što savremenoj Evropi i prijete, ali s druge strane želim da pošetim da su, recimo te prve antimigracione mjere donesene početkom XX stoljeća. One su donesene od strane Velike Britanije i Sjedinjenih Američkih Država, i to kada je krenuo veliki val ulaska Jevreja iz carske Rusije kada je na godišnjem nivou dolazilo po 100 do 200.000 Jevreja. Tada su čak i najveći borci protiv antisemitizma, jedan od značajnih pisaca, pokazali nevjerovatnu surevnjivost i kazali da bi trebalo stati na put tolikom uplivu Jevreja da bi moglo da se desi neko pomjeranje identitetskoj kulturno u državama u koje oni dolaze. Međutim šta se desilo vrijeme je pokazalo. Ti ljudi su se ne samo integrisali u države u kojima su življeli, naravno sačuvali donekle i sopstveni identitet, dakle nije došlo do potpune asimilacije onoga što naravno kao termin dolazi iz Amerike, miješanja tih identiteta nego je došlo do neke vrste opstanka tih ljudi, ali s druge strane prihvatanja onoga što jesu zapadne vrijednosti.

I najzad, ako se osvrnemo na kultnu Špenglerovu knjigu Propast Zapada i ako se dubinski sagleda to na koji način u suštini današnje države Evrope strepe od sopstvene propasti ukoliko dođe veliki broj ljudi koji ne pripadaju toj evropskoj, da kažemo, rasi, takođe i vjeri, ukoliko se strepi, upravo pravi odgovor jeste da su ti ljudi, ljudi koji donose novu vrijednost i ljudi koji su sigurna sam zbog toga što bježe iz svojih nedemokratskih i siromašnih društava spremni prihvate zapadne vrijednosti kao neki svoj veliki san.

I najzad, takođe želim da pomenem da ono što će sigurno Evropa učiniti i što čini vidimo da se sada evropski a i američki lideri i američki prešednik takmiče u vezi sa tim ko će tim siromašnim zemljama pomoći, pošto vodimo da Kina ima snažan upliv u Afriku.

Za kraj želim da kažem da onaj slavni Maršalov plan kada je od Sjedinjenih Američkih Država ušlo u Evropu kroz tehničku i finansijsku pomoć oko trinaest milijardi dolara od 1947. do 1951.godine. Danas se taj Maršalov plan, odnosno neka njegova nova verzija pominje i u vezi sa finansijskom satisfakcijom koja bi se desila u Africi. Ja bih voljela da pobijedi to takmičenje danas velikih sila i da što više materijalnih sredstava se ulaže u Afriku iz kojih imamo najveći broj migranata. Zašto? Zato što će te zemlje podići svoj ekonomski standard i što će na neki način svijet uopšte postati bolje mjesto za život. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 13:12:42)

Hvala.

Sada riječ ima poslanik Luid Škrelja, a neka se pripremi poslanica Branka Tanasijević. Izvolite.

LUID LJUBO ŠKRELJA (26.12.18 13:12:52)

Hvala, gospodine predsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege poslanici, uvaženi ministre sa saradnicom,

Dozvolite mi da na početku koristim priliku da svim građanima katoličke vjeroispovijesti čestitam veliki nezamenljivi praznik, božićne praznike da im poželim svaku sreću i mir u porodici, a i u okruženju s kojim žive.

Koristim priliku da čestitam Božić svim katolicima želeći im sve najbolje u životu, kako porodicama tako i svima koji žive zajedno sa njima po čemu je i država Crna Gora poznata u rejonu kao multietnička i multinacionalna, multikonfesionalna država.

Iz jednog ugla koji sam uspio da pročitam ne smatram da ću nešto spektakularno ili više od onoga što su rekli moje kolege, ali u svakom slučaju naš je posao da aktivno učestvujemo u radu Parlamenta.

Zakon o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca propisuju se načela, uslovi i postupak za odobravanje međunarodne i privremene zaštite stranca koji traži međunarodnu zaštitu prava i obaveza stranca koji traži međunarodnu zaštitu azilanata, stranca pod supsidijernom zaštitom stranaca pod privremenom zaštitom kao i uslovi i postupak za poništenje i prestanak azila

supsidijerne i privremene zaštite.

Međunarodna zaštita stranaca koji traži međunarodnu zaštitu obuhvata azil i supsidijernu zaštitu. Azil se odobrava strancu koji traži međunarodnu zaštitu, koji se nalazi van zemlje porijekla, a osnovno strahuje od progona zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi i političkog mišljenja, zbog čega ne može ili ne želi da prihvati zaštitu te zemlje.

Supsidijerna zaštita odobrava se strancu koji traži međunarodnu zaštitu a koji ne ispunjava uslove za odobravanje azila, ako postoji opravdani razlozi koji ukazuju da će se povratkom u zemlju porijekla suočiti sa stvarnim rizikom strpljenja ozbiljne nepravde i koji nije u mogućnosti ili zbog takvog rizika ne želi da prihvati zaštitu te zemlje.

Privremena zaštita odobrava se državljaninu treće zemlje i licu bez državljanstva u sledećim slučajevima masovnog priliva ili predstojećeg masovnog priliva lica iz trećih zemalja koji se ne mogu vratiti u zemlju svog porijekla, naročito ako postoji rizik da zbog tog masovnog priliva nije u moguće efikasno sprovesti postupak za odobravanje međunarodne zaštite radi zaštite interesa ovih lica i drugih lica koji traže međunarodnu zaštitu.

Stranac koji traži međunarodnu zaštitu odnosno podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu je državljanin treće zemlje ili lice bez državljanstva koji izrazi namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

Razlozi za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca je prevashodno radi stvaranja pretpostavki za punu integraciju stranaca sa odobrenom međunarodnom zaštitom u crnogorskom društvu.

Članom 1 Predloga zakona uređeno je da se postupak o zahtjevu za međunarodnu zaštitu kao posao i prihvata i smještaja stranaca koji traži međunarodnu zaštitu i smještaja azilanata stranaca sa odobrenom supsidijernom zaštitom i stranaca sa odobrenom privremenom zaštitom vrši Ministarstvo unutrašnjih poslova čime su se stvorili formalni uslovi za objedinjavanje nadležnosti za sva lica iz sistema međunarodne zaštite.

Članom 2 i 3 Predloga zakona predviđeno je da poslovi smještaja i pomoći u integraciju crnogorskog društva lica sa odobrenom međunarodnom zaštitom pređu nadležnost Ministarstva unutrašnjih poslova kao i obaveza Ministarstva unutrašnjih poslova da uredi uslove i način obezbjeđivanja smještaja za ova lica.

Shodno članu 151 Poslovnika o radu Skupštine Crne Gore, a imajući u vidu da se radi o poslovima koji su do sada bili u nadležnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja koji bi ovim zakonom prešli u nadležnost Ministarstva unutrašnjih poslova, a što bi se utvrdilo donošenjem nove uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave potrebno je zakon donijeti po skraćenom postupku.

Takođe predloženim izmjenama steći će se uslovi za usvajanje i Zakona o Budžetu za 2019.godinu. Hvala na pažnji. Još jednu rečenicu na kraju.

Kad ste mi pomenuli ime i prijavili me za diskutanta ovi moji kolege su dobacivali pa ne pričam o turistima nego o azilantima, ovi zadnji i neki sa bočne strane, ali u svakom slučaju potičem iz sredine a iz države koja nije bila izuzeta ni od ovih naleta, takoreći unesrećeni ljudi koji su bili primorani da napuštaju svoja ognjišta i svoja vjekovna ognjišta i porodično i sami i da nalaze utičište i u Crnoj Gori i u samom Ulcinju, pa zbog toga sam prihvatio da dam skroman doprinos u ovakvoj raspravi. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 13:18:23)

Hvala vam, poslaniče Škrelja.

Sada ima riječ poslanica Branka Tanasijević. Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ (26.12.18 13:18:32)

Poštovani predsjedniče, poštovani ministre Nuhodžiću sa saradnicom, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

I ja bih se na početku pridružila čestitkama za Božić svim pripadnicima katoličke vjeroispovijesti u Crnoj Gori. A što se tiče samog Zakona o izmjenama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca, želim da kažem da pripreme za članstvo Crne Gore u Evropsku uniju u pogledu politike azila i upravljanja migracijama podrazumijevaju opsežne, zakonodavne, institucionalne promjene koje se reflektuju na ukupni pravni i društveni poredak zemlje.

Zahvaljujući ovim promjenama Crna Gora je uspjela da za relativno kratko vrijeme osnaži kapacitete za upravljanje mješovitim migracijama.

Međutim, uspostavljanje potpuno efikasnost sistema azila utemeljenog na načelima poštovanja ljudskih prava i sloboda i dalje je jedan od ključnih izazova, a imajući u vidu porast migracionog pritiska na Crnu Goru.

Iskustva iz prošlosti sa migrantima o kojima je govorio poslanik Papović, pokazala su spremnost Crne Gore da se u skladu sa najboljim mogućnostima izbori sa tim izazovom.

Ja ću pomenuti samo činjenicu da je prilikom ratova na prostoru bivše Jugoslavije Crna Gora bila zemlja koja je primila najveći broj izbjeglica pokazujući visok stepen humanosti i solidarnosti prema ugroženima. Uspjela je da prihvati i zbrine sve izbjeglice koje su u nekoliko talasa tražile utočište na njenoj teritoriji. Zbog toga je bila izložena ozbiljnim opterećenjima, prije svega ekonomskim, budući da je subvencionisala njihove socijalne, obrazovne i zdravstvene potrebe. Ipak, Crna Gora je zadržala politiku otvorenih granica i slobode kretanja pružajući podršku žrtvama sukoba, bez obzira na njihovo etničko i svako drugo porijeklo.

U cilju razrješenja problema migracionih tokova, Crna Gora u kontinuitetu nastoji da odgovori na sva pitanja i vanredne obaveze koje se od nje očekuju imajući pri tom komunikaciju sa susjedima kako bi se pratilo kretanje izbjeglica. Prema podacima OHCR-a, u Crnoj Gori je od početka ove godine azil tražilo mnogo više osoba nego prethodnih godina. Od 2016. godine kada je počela primjena Zakona o azilu, broj tražilaca azila bio je blizu 13.000. Najveći broj njih odustane od svojih prijava za azil jer Crnu Goru vide kao zemlju tranzita u kojoj se u prosjeku zadržavaju samo nekoliko dana prije nego što se zapute prema zemljama Evropske unije.

Tražiocu azila se smještaju u Centar za azil kapaciteta do 80 osoba, a koji je pod upravom Ministarstva unutrašnjih poslova. Agencije Ujedinjenih nacija za izbjeglice i Crveni krst Crne Gore obezbijedili su dodatne smještajne kapacitete otvaranjem Dnevnog centra za lica koja traže međunarodnu zaštitu u Spužu, kapacitet je 65 osoba. Na taj način kroz alternativne smještajne jedinice osiguran je boravak, hrana, obuća i odjeća te pristup zdravstvenoj njezi, psihosocijalnoj podršci i sl. Društveni centar je organizovan kao mjesto okupljanja, razmjena i aktivnosti kako za lica koja traže međunarodnu zaštitu tako i članove lokalne zajednice da bi se na taj način podstakla njihova integracija u društvo. Integracija u društvo ovih osoba je od izuzetno velikog značaja.

Pošto je centar otvoren u aprilu 2018. godine, planirano je da u ovoj ustanovi budu organizovane brojne aktivnosti za djecu i odrasle koje se nalaze u sistemu azila u Crnoj Gori. Za veći broj tih aktivnosti zadužen je Crveni krst Crne Gore čiji će rad prvenstveno biti usmjeren na preventivne edukativne radionice uključujući pružanje prve pomoći, borbu protiv trgovine ljudima, prevenciju HIV-a, odnosno AIDS-a, uspostavljanje porodičnih veza itd. Pored rada na proširenju smještajnih kapaciteta za tražioce azila Crna Gora je posvećena i unapređenju pravne regulative koja se odnosi na ovu oblast. Predlog zakona o izmjenama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca predstavlja doprinos u tom smislu tako što su predviđenim rješenjima stvoreni formalni uslovi za objedinjavanje nadležnosti za sva lica iz sistema međunarodne zaštite. Članom 2 i 3 Predloga zakona je precizirano da poslovi smještaja i pomoći u integraciji u crnogorsko društvo lica s odobrenom međunarodnom zaštitom pređu u nadležnost Ministarstva unutrašnjih poslova, kao i obaveza Ministarstva unutrašnjih poslova da uredi uslove i način obezbjeđivanja smještaja za ova lica.

Za kraj želim da kažem da cilj Predloga ovog zakona direktno korespondira s nastojanjem Vlade Crne Gore da se uspostavi efikasan i jedinstven sistem azila u kojem se strancima koji traže međunarodnu zaštitu garantuju kao i u zemljama Evropske unije jednake šanse u postupku i isti tretman. Hvala.

Hvala vama, poslanice Tanasijević.

Poštovane kolege, ovim smo iscrpili broj prijavljenih diskutanata.

Sada pitam predstavnika predlagača da li želi kratku završnu riječ?

Ministar Nuhodžić. Izvolite.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ (26.12.18 13:23:59)

Želim da zahvalim poslanicama i poslanicima koji su učestvovali u ovoj raspravi. Mislim da je bila jedna korisna rasprava čiji rezultat priče zahtijeva od mene da kažem neke konstatacije. Otvoreno je pitanje migracija. Mogu da sasvim odgovorno kažem da Crna Gora preduzima sve aktivnosti da na kvalitetan način sagledava pitanje migracije. Andrija je o tome govorio, prvi posao je normativa koju smo mi uredili po svim evropskim i međunarodnim standardima. Dalje, mi i u drugom dijelu gdje su neophodne neke druge aktivnosti za eventualni prihvata izbjeglica, u slučaju njihovog priliva, takođe na odgovoran način realizujemo mjere da ne budemo zatečeni nego da taj posao uradimo u skladu s ovim zakonskim rješenjima i u skladu s načelima humanosti i solidarnosti, a o tome je gospodin Papović i uvažena poslanica Aleksandra govorila, na onaj način kako je to Crna Gora radila kroz istoriju, kroz onu dalju i kroz bližu istoriju, o čemu je Branka govorila preciznije.

Na Samitu Ujedinjenih nacija koji je bio posvećen ovoj temi, u Marakešu, na kojem je učestvovalo 150 predstavnika država, predsjednika država, predsjednika vlada i predstavnika na visokom nivou, Crna Gora je podržala globalni kompakt za rješavanje ovih pitanja i dala mu podršku zajedno s ovih 150 država učesnica ovog sastanka. Globalni kompakt podrazumijeva sigurne, uređene i zakonite migracije. On podrazumijeva uspostavljanje okvira za upravljanje migracijskim tokovima kroz saradnju s evropskim i međunarodnim subjektima i partnerima u nadzoru granice i na integrisan i koordiniran rad svih na ovom poslu. Hvala vam na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 13:27:07)

Hvala vam, ministre.

Konstatujem da je pretres završen. Izjasnićemo se naknadno.

Prelazimo na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima. Ovlašćeni predstavnici Vlade su Mevludin Nuhodžić, ministar unutrašnjih poslova i Danilo Ćupić, generalni direktor Direktorata za poslove nadzora. Izvjestioci odbora su Miodrag Vuković, Zakonodavnog odbora i Jovanka Laličić, Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Riječ ima ministar Nuhodžić. Izvolite.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ (26.12.18 13:27:39)

Uvaženi predsjedniče Parlamenta, poštovane poslanice i poslanici, poštovani građani,

Donošenje ovog zakona ima za cilj usaglašavanje Zakona o unutrašnjim poslovima s Zakonom o državnoj upravi i Zakonom o državnim službenicima i namještenicima. Cilj ovih izmjena i dopuna je postizanje većeg stepena efikasnosti i funkcionalnosti u radu Ministarstva i Uprave policije. Cilj je da se, s jedne strane, obezbijedi puna operativno funkcionalna pozicija Uprave policije, njena finansijska samostalnost, a s druge strane pojačani nadzor i kontrola ovlašćenja Ministarstva, a time i odgovornost policije.

Lično kao neko ko je pune dvije godine na ovoj funkciji i prije toga bio predsjednik Odbora za bezbjednost i odbranu u dva mandata, imajući priliku da sagleda ovu problematiku i s jedne i druge strane, smatram da je ovaj prijedlog optimum za funkcionisanje Ministarstva i policije i put kojim se mogu postići još bolji rezultati u ovoj oblasti. Između Ministarstva i policije mora postojati

saradnja, koordinacija i sinhronizacija u postupanju. U skladu s položajem i ovlaštenjima starješine organa uprave, prema novom Zakonu o državnoj upravi određena ovlaštenja su prenijeta s ministra na direktora Uprave policije. Smatram da su pojedina ovlaštenja data ministru bila suvišna i u potpunosti podržavam njihovo prenošenje na direktora policije. Riječ je o ovlaštenjima koja se u praksi dovodila do pretjerane formalizacije i odugovlačenja u procedurama, a za šta nije bilo u priorodi ministra da odlučuje.

Na primjer, odlučivanje o postupku prijema u radni odnos u Policiji direktor donosi odluku o zasnivanju radnog odnosa, to je bilo rješenje. Ali, sve prethodne odluke potpisuje ministar. Upućivanje policijskih službenika na rad u inostranstvo. Odobravanje saradnje sa policijskim službenikom druge države. Kontrola upotrebe sredstava prinude, privremeno udaljenje sa rad,a ocjenjivanje rada policijskih službenika, utvrđivanje teže povrede službene dužnosti. Davanje saglasnosti za dopunski rad, saglasnost na upotrebu posebnih vrsta oružja, električnog paralizatora ili hladnog oružja i eksplozivnih sredstava i potpisivanje finansijskih naloga i slično za prekovremeni rad, gorivo i šta ja znam.

Mislim da ministar u pojedinačnim slučajevima ne bi trebao da se bavi ovim pitanjem već treba da kreira i usmjerava politiku uz zadržavanje kontrolnih mehanizama.

Ministarstvo u cilju stvaranja uslova za rad Policije treba da vrši poslove koji se odnose na: strateško planiranje u oblasti borbe protiv kriminala, javnog reda i mira, bezbjednosti saobraćaja i drugim oblastima policijskog rada i djelovanja. Ministarstvo će biti nadležno za utvrđivanje i vođenje politika u ovoj oblasti. Obuke i stručna usavršavanja, tekuće i investiciono održavanje graničnih prijelaza, objekata Ministarstva i drugih objekata koji zajednički koristi i Ministarstvo i Policija. Integrisano upravljanje granicom i obezbjeđivanje tehničkih, materijalnih resursa predviđenih šengenskim akcionim planom. Projektovanje, uspostavljanje, razvoj i održavanja informacionih, komunikacionih tehnologija i sistema tehničkog nadzora graničnih prelaza, objekata Ministarstva i javnih površina.

Slobodno mogu reći da bojazni i teze o prekomjernom jačanju policijskog aparata i njenom vaninstitucionalnom djelovanju u odsustvu kontrole apsolutno ne stoje. Civilna kontrola nad službama bezbjednosti je standard koji smo davno usvojili, čak i donošenjem posebnog zakona o parlamentarnoj kontroli službi bezbjednosti. Mislim da je to međunarodni evropski standard koji se ne smije kršiti ni derogirati. Organ nema i ne može imati attribute pune samostalnosti i nezavisnosti osim u operativnom radu. Kontrola je obezbjeđena putem osam različitih mehanizama. Direktor Policije za svoj rad i rad policije odgovara ministru i Vladi.

Ministarstvo vrši upravni nadzor, kontrolu zakonitosti, cjelishodnosti svih aspekata rada i postupanja Policije. Ministarstvo vrši poslove unutrašnje kontrole, zakonitosti primjene ovlaštenja od strane policijskih službenika. Svaki građanin može podnijeti pritužbu ministru na rad Policije. Disciplinska odgovornost za teže povrede službene dužnosti se prenosi na profesionalno državno tijelo disciplinsku komisiju, vi to znate izabrani su njeni članovi konkursom, u skladu o državnim službenicima i namještenicima. Etički odbor će raditi pod okriljem Ministarstva. Savjet za građansku kontrolu će preko ministra i dalje nastaviti da kontroliše rad i postupanje Policije. Naravno i putem parlamentarnog nadzora će se vršiti nadzor nad radom policije.

Dakle, građanin ukoliko smatra da su mu povrijeđena prava od strane Policije ima mogućnost šest mehanizama za zaštitu konstituisane ovim zakonom. Ministra, gdje direktor Policije i Policija za svoj rad odgovaraju ministru i Vladi Crne Gore. Direktoratu za poslove nadzora MUP-a, unutrašnjoj kontroli, etičkom odboru, Savjetu za građansku kontrolu i Parlament.

Kao vaš doskorašnji kolega koji dvije decenije, ali samo u poziciji parlamentarca, duže sam u ovom Parlamentu, prati ovu materiju, mogu reći da apsolutno stojim iza ovog koncepta, redefinisanja odnosa i smatram da će ovaj odnos doprinijeti boljim rezultatima kroz, ponavljam se, operativnu funkcionalnost, praćenju određenom finansijskom samostalnošću Policije, ako kroz pojačan nadzor ministra i ostalih instituta koji vrše nadzor nad Upravom policije.

Hvala vam na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 13:35:33)

Hvala, ministre Nuhodžiću.

Da li neko od izvjestilaca želi riječ? Ne želi.
Sada poštovane kolege otvaram diskusiju.
Prvi diskutant je Obrad Mišo Stanišić. Izvolite.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (26.12.18 13:35:53)

Hval vam, predsjedniče.

Pa ja samo mogu kratko da kažem da Odbor za bezbjednost i odbranu nije matični odbor kada je u pitanju ovaj zakon, ali svi članovi Odbora su dobro razmotrili Prijedlog izmjena i dopuna ovog zakona i potpuno bih se složio sa uvodnim izlaganjem koje je iznio ministar Nuhodžić. Ovdje se ne radi o tome da bi Uprava policije u bilo kom smislu mogla da bude izvan sistema i kontrole i odgovornosti, nego izmjenama i dopunama ovog zakona kada se govori o odgovornosti uvijek se pominje i ministar unutrašnjih poslova, prije svega da čovjek koji vodi Upravu policije odgovara ministru i Vladi Crne Gore. I u skladu sa Zakonom o parlamentarnom nadzoru nad službama bezbjednosti i odbrane mislim da ni jedan sistem bezbjednosti u Crnoj Gori ne može biti van kontrole izvršne vlasti i van parlamentarne kontrole i u ovom slučaju i Uprava policije sasvim u tom dijapazonu i vjerujem da izmjenama i dopunama ovog zakona se neće oštetiti nego bih rekao da će se unaprijediti rad Uprave policije, da će efikasnost biti još bolja, a samim tim i odgovornost onih koji budu vodili Policiju crnogorsku odgovaraće i ministru i Vladi, a i nama kao parlamentarnoj kontroli nad tim službama. i vjerujem da ćemo izglasati izmjene i dopune ovog zakona i da će sistem bezbjednosti u Crnoj Gori i sa ovim zakonom biti unaprijeđeni.

Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 13:37:52)

Hvala i vama, poslaniče Stanišiću.
Sada riječ ima poslanik Neđeljko Rudović. Izvolite.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (26.12.18 13:38:05)

Poštovane građanke i građani Crne Gore, dame i gospodo, gospodine Nuhodžiću,

Dali ste dosta detaljno obrazloženje izmjena i dopuna Zakona o unutrašnjim poslovima, ali mi se čini da nam nijeste rekli na koji način će ovaj zakon da popravi rezultate u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije. Ja mislim da je suština Zakona o unutrašnjim poslovima ta. Da li ovaj zakon na bilo koji način po vama može da popravi rezultate u oblasti zbog kojih postoji Policija, a to je obračun sa kriminalnim klanovima, to je bezbjednost i stabilnost Crne Gore, odnosno bezbjednost građana Crne Gore.

Svjedoci smo, šta se dešavalo na ulicama i Podgorice i Kotora i ostalih gradova u Crnoj Gori. Vidimo kakvo je stanje. Šta na tom planu ovo što je predloženo danas znači? Meni se čini da ne znači puno. Zašto, zato što ja sada ne znam ko je odgovoran, ko je politička ličnost koja je odgovorna za rezultate i izostanak rezultata u borbi protiv kriminala i korupcije. Da li je to direktor Uprave policije, da li je to ministar unutrašnjih poslova, da li je to predsjednik Vlade ili je to cijela Vlada. Tumačiti ovaj zakon možemo na sva tri, odnosno četiri načina. Zar nije bolje da znamo kome da adresiramo pitanja vezana za stanje u državi Crnoj Gori kada su u pitanju kriminalni klanovi koji su, na žalost, uticajniji nego što bi smjeli da budu u iole normalnoj državi?

Ono što je pitanje, a to je prosto za javnost, mislim da je važno, kada je postojeći zakon donošen čini mi se da je bilo slično obrazloženje. Sada su vaše kolege saopštile da će se znati odgovornost i da će se popraviti stanje ukupno u sistemu unutrašnjih poslova. Poslije referendum je izmijenjen Zakona o unutrašnjim poslovima i tada je oduzeta nadležnost ministra i direktor Uprave policije je postao samostalan starješina državnog organa. Onda smo se vratili na rješenje koje vi sada predlažete, tada, pa smo onda nakon kadrovskih promjena usvojili opet izmjene i dopune Zakona o unutrašnjim poslovima i ponovo je ministar bio taj koji je direktno nadređen,

gospodine Brajoviću, vi ste bili ministar unutrašnjih poslova, koji je direktno nadređen direktoru Uprave policije. Interesantno je da je zakonsko rješenje koje daje funkcionalnu, odnosno vi kažete operativnu finansijsku samostalnost Upravi policije važno dok je na njenom čelu bio sadašnji direktor Uprave policije, koji je u međuvremenu promijenio radno mjesto pa se ponovo vratio i mi sada ponovo mijenjamo zakon. Da li to ima veze sa imenom i prezimenom nečijim, da li neki sistem moramo da usklađujemo prema nekom pojedincu ili je ovdje zaista cilj da na neki način pomognemo da Uprava policije bude funkcionalnija a Ministarstvo unutrašnjih poslova rasterećenije u smislu da se bavi kreiranjem strateških politika. Ovo rješenje, na kraju, samo ću reći moje mišljenje, ovo rješenje ima smisla ako je na čelu Uprave policije profesionalac koji nije politički angažovan i čiji je zadatak i cilj isključivo da se bavi svojim poslom radi javnog dobra. Međutim, na čelu Uprave policije je član i funkcioner vladajuće stranke i ostaje zbog svega, zbog ovog historijata, ostaje neka vrsta sumnje da se sistem prilagođava pojedincu. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 13:43:23)

Hvala i vama.

Sada riječ ima poslanik Miloš Nikolić, aneka se pripremi poslanik Andrija Popović.

MILOŠ NIKOLIĆ (26.12.18 13:43:51)

Hvala vam, poštovani predsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani predstavnici Vlade, poštovani građani,

Pred nama je danas Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima i mislim u nekom uvodnom dijelu da je naročito važno navesti pravni razlog za donošenje predloženih izmjena.

Predloženi tekst izmjena nadležno ministarstvo predložilo je dominantno zbog usklađivanja Zakona o unutrašnjim poslovima sa Zakonom o državnoj upravi i zakonom o državnim službenicima i namještenicima. Važno je pomenuti da je u novom tekstu Zakona o državnoj upravi organ u sastavu prepoznat kao jedan oblik koji do sada nije pružao punu funkcionalnost, da se zakonodavac odlučio, naravno u saradnji sa izvršnom vlašću, da novi zakon više ne prepoznaje ovaj organ u sastavu, a budući da je Uprava policije bila upravo jedan od takvih organa, bilo je potrebno pristupiti novom načinu uređenja i obliku funkcionisanja Uprave policije. Dakle, u tom kontekstu nametnula su se dva rješenja od kojih je predlagač koji, složićemo se, ima najbolji uvid od nas u ovu materiju, predložio ovakav način organizacije oblika rada Uprave policije i mislim u tom kontekstu da treba imati povjerenje u ono što je iskustvo pokazalo i ono što je struka pokazala i mislim budući da sam saglasan sa tim da će ovakvo rješenje pružiti jednu dodatnu efikasnost u radu da bi takve predloge trebalo i usvojiti.

Vjerujem da je u rijetko kojoj oblasti efikasnost u radu važan segment rada jednog organa kao kada je u pitanju Uprava policije i mislim da treba raditi sve kako bi se ta efikasnost dodatno povećavala, jer od nje imaju benefite svi građani Crne Gore. Dakle, ono što mi se uvijek psotavlja kao pitanje kad je negdje u pitanju efikasnost rada i Uprave policije i ostalih bezbjednosnih službi jeste pitanje civilne kontrole i mislim da je upravo pronalaženje rekao bih jedne dobre mjere između onog što je civilna kontrola i efikasnost u radu koja ponekad podrazumijeva jednu vrstu brzine u odlučivanju, dakle pronalaženje dobre mjere između ovih vrijednosti na neki način cilj i smisao donošenja ovakvih tekstova, odnosno ovakvih zakonskih tekstova, a vjerujem na osnovu ovoga što ste rekli uvaženi ministre, da civilna zaštita i civilna kontrola prije svega rada Uprave policije u potpunosti postoji. Evo to se može jasno, rekao bih, argumentovati i kroz predloženi tekst, dakle Uprava policije odgovara, odnosno direktor Uprave policije odgovara kako ministru tako i u Vladi u cjelini. Ministarstvo koje je za to nadležno, dakle sadašnje Ministarstvo unutrašnjih poslova vrši upravnu i unutrašnju kontrolu rada Uprave policije. Postoji disciplinska komisija, dakle ko se bavi disciplinskom komisijom, etički odbor, tu je naravno i sistem parlamentarnog nadzora, ne treba zaboraviti ni Građanski savjet za nadzor i kontrolu rada Uprave policije, tako da smatram da je predloženim tekstom, makar nominalno kako to sada nama izgleda, pronađena jedna dobra

granica između onoga što je efikasnost kao jedan od ključnih preduslova dobrog i kvalitetnog rada policije koji omogućava punu zaštitu građanima i sa druge strane ono što je civilna kontrola nad radom bezbjednosnih struktura u konkretnom slučaju Uprave policije. U tom kontekstu želio bih da pohvalim i Ministarstvo unutrašnjih poslova i vas lično kao ministra i naravno Upravu policije za rekao bih obziljne rezultate koji su postignuti u prethodnom periodu i mislim da veoma često, kada govorimo o nekim drugim temama rezultati mogu biti relativizovani ili dovedeni u pitanju ali kada je u pitanju bezbjednost svih nas zajedno mislim da se oni ne mogu relativizovati jer su veoma jasni.

Mislim da ono što se desilo, naročito u posljednjih godinu dana, na polju bezbjednosti jasno ukazuje ozbiljne pomake u tom pravcu, mislim da su zadati ozbiljni udarci organizovanom kriminalu i očekujem samo da će se takav, rekao bih, put unapređenja zaštite nastaviti i vjerujem da ukoliko usvajanjem ovog predloženog zakona, odnosno izmjena i dopuna Zakona o unutrašnjim poslovima dodatno podignemo efikasnost rada Uprave policije, mislim da ćemo moći očekivati samo nastavak jednog dobrog trenda unapređivanja bezbjednosti svakog građanina Crne Gore i u tom kontekstu smatram da bi bilo veoma značajno da kao zakonodavno tijelo i zakonodavni dom damo podršku jednom ovakvom predlogu. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 13:48:39)

Hvala.

Sada riječ ima Andrija Popović, a neka se pripremi Goran Danilović. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (26.12.18 13:48:46)

Hvala predsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijasporo, poštovani predstavnici Vlade.

Prvo bih htio da čestitam svim građanima i građankama Božić, svima koji slave po novom kalendaru. Takođe, htio bih da čestitam otvaranje spomenika komitama danas u Nikšiću, dakle komitama borcima za pravo, čast i slobodu Crne Gore 1916. do 1929. godine, posebno jer je taj spomenik rađen pretežno sredstvima građana Crne Gore i crnogorske dijasporo,

Što se tiče samog Zakona o unutrašnjim poslovima, u odnosu na prethodni period napravljeni su određeni važni koraci kao što je usvajanje Plana integriteta Ministarstva unutrašnjih poslova, intenzivniji rad unutrašnje kontrole policije i etičkog odbora i disciplinske komisije, a potrebno je uložiti i dodatne napore. Vlada Crne Gore i ostale relevantne institucije nijesu sačinile sveobuhvatnu analizu o svim aspektima koruptivnih ponašanja u policiji, niti su kreirali mjere kojima bi se tretirali svi pojavni oblici i rizici narušenog integriteta policijskih službenika u Crnoj Gori. Mjere koje su predviđene u više nacionalnih strateških dokumenata i pratećih akcionih planova najčešće predstavljaju redovne radne zadatke već ustanovljenih tijela. Mjere, takođe, ne prepoznaju potrebu uspostavljanja ambicioznijeg sistema za podsticanje integriteta među policijskim službenicima. Takođe, nijesu rađene ni analize koje bi ponudile uvid u uslove rada policijskih službenika, pitanja njihovog zapošljavanja i napredovanja, zarade, nedostatke u obukama, rizično ponašanje, fizičko i psihološko zdravlje, motivaciju za rad i zadovoljstvo poslom, nezakoniti politički angažman, mjere za unapređenje finansijskog upravljanja u Ministarstvu unutrašnjih poslova i Upravi policiji itd. S ciljem prevazilaženja ovakve situacije i kompenzacije nedostatka detaljne analize stanja u policiji, trebalo bi usvojiti novu i sveobuhvatnu strategiju koja bi sadržala zanemarena pitanja i dala prijedloge konkretnih mjera s jasno naznačenim odgovornostima za sprovođenje.

Zakon o unutrašnjim poslovima jedan je od najvažnijih zakona za reformu policije i unapređenje bezbjednosti građana, odnosno građanki. Akcenat treba staviti na jačanje integriteta i korišćenje antikorupcijskih mehanizama, što će ujedno i doprinijeti većem povjerenju građana i građanki u policiju koje je sada na relativno niskom nivou, ne samo u Crnoj Gori već i u čitavom regionu. Upravljanjem ljudskim resursima u policiji, a pogotovo visokog rukovodnog kadra treba

postati depolitizovano kako bi operativni rad što manje zavisio od političkih odluka. Ovaj zakon mora kvalitetnije da uredi niz pitanja, upotrebu sile, depolitizaciju službe, integritet i antikorupcijske mjere, vršenje nadzora nad policijskom službom, uspostavljanje sistema zapošljavanja i napredovanja po zaslugi. On je podjednako važan i za građane i građanke, ali i za policijske službenike.

Na samom kraju, ostaje najveća dilema da li Uprava policije ostaje u sklopu Ministarstva unutrašnjih poslova ili ne. I jedni i drugi ste se opredijelili za to da bi bilo dobro da to bude razdvojeno, nijesam siguran da je to baš dobra stvar u ovom momentu ni za crnogorsko društvo. Naravno, ostaje nadzor nad policijom, ali mislim da još jedanput treba preispitati tako nešto. Ipak je to udarni dio Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 13:54:11)

Hvala.

Sada riječ ima poslanik Goran Danilović, a neka se pripremi poslanik Milorad Vuletić. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ (26.12.18 13:54:20)

Uvaženi građani, kolegice i kolege, gospodine predsjedniče, gospodine ministre,

Za Ujedinjenu Crnu Goru i, neće mi se naljutiti ni kolega Damjanović, da kažem i za naš Posebni klub poslanika ovo je bilo vrlo važno pitanje. Zbog toga je bilo bitno da, iako je užasno malo vremena o ovako značajnom zakonu, kažem šta o ovome mislimo i zbog čega vjerujemo da se nije odabrao najbolji način.

Zakon je bio loš. Ujedinjena Crna Gora je u onom procesu koji je prethodio, jedan od pet zakona koji je predlagala da se njime bavi radna grupa koja je odbila, odnosno parlamentarna većina odbila čekajući naš zahtjev o uspostavljanju Vlade državnog jedinstva, ali on je kumulativno značio još pet zakona koje bismo definitivno mi ovdje u Parlamentu odredili, među njima na prvom mjestu bi bio Zakon o unutrašnjim poslovima. Pošto se radi o materiji koja je možda br. 1 u procesu stvaranja ambijenta, i mi to znamo. Kažem Zakon je bio loš. Zakon je bio pravljen svojevremeno očigledno zbog koalicione potrebe da se zadovolji u jednom trenutku i Socijaldemokratska partija, jedinstvena i Demokratska partija socijalista. Onoliko koliko su u tom kompromisu moglo uraditi se učinilo, ali ovo su izmjene, po mom dubokom uvjerenju, kao nekoga ko je, takođe, kao kolega Nuhodžić značajan dio svog parlamentarnog života i iskustva posvetio sferi bezbjednosti, loš je iz razloga što, samo imam vremena, a građani će to razumjeti da govorim o jednom. Suštinski ovdje je sporna operativna samostalnost jer je dosadašnja struktura koju smo mnogi naslijedili u Ministarstvu unutrašnjih poslova, dosadašnja upravljačka struktura iz Uprave policije nije zaslužila.

Ono na šta običan građanin ima najviše primjedbi, gdje mi sada izvlačimo političku nadležnost jednog čovjeka je bila u stvari mezgrapnost, neprofesionalnost nekada do granice brutalnosti u operativnom postupanju. Mnogo je drugačije kada je političar, kada je ministar odgovoran za rad Uprave policije. Znam, uvažene kolege, da je sada odgovorna u krajnjem grupa političara, dakle Vlada, ali vi znate da u konkretnim operativnim situacijama ne možete sazivati Vladu da donese odluke ili natjera direktora Uprave policije, rukovodstvo Uprave policije da postupi drugačije, da preispita, zaustavi. Sve nam se to dogodilo u bliskoj prošlosti. Ako ikada u ovom Parlamentu dođe do dogovora, neću govoriti krupne istorijske riječi o pomirenju, ali o onome za šta se mi iz Ujedinjene Crne Gore zalažemo, za Vladu državnog jedinstva, stvaranje ambijenta da jednom zauvijek i za vazda maknemo tu priču jesu li slobodni izbori ili ne. Bez ovoga neće moći. Vraćićemo priču opet.

Sada znam da će stvar funkcionisati dok su ministar i direktor Uprave policije na istoj, ako smijem tako da kažem, a mogu, političkoj ravni ili matrici. Šta se dešava kada su to dvije različite političke opcije. Naravno, ovdje smo upisali da direktor policije ni pod razno ne smije biti politički

angažovan. Ali, znate o čemu se radi. Možda jednog dana. Do tog dana stvari moraju funkcionisati drugačije, bez obzira što znam da je u pitanju visoki funkcioner Demokratske partije socijalista, gospodin Mevludin Nuhodžić, ali čovjek koji ima parlamentarno iskustvo. Bio sam voljniji, to bih mogao da podržim, ovo ne mogu nikako, da je on odgovoran, pa i u tim konkretnim situacijama. Da ne govorim, nemam ni izbliza vremena, šta sve ovdje ne ide i šta ne valja i zbog čega, nemate pravo na takav način da osamostalite upravu policije, ako je ijedan organ uprave zaslužio političko tutorstvo, to je upravo taj. Jer, mnogo puta je, u minulih pola godine, godinu, dvije doveo do usijanja da su potom, što tajno, što javno, političari morali vaditi kestenje iz vatre.

Mnogo mi je žao što su pojedine nevladine organizacije u minulih godinu i po i dvije godine, pozivajući se na međunarodnu praksu, iščitavajući samo ono što je teorija, ne vodeći računa o onome što su praktične posledice u Crnoj Gori, dala vjetar u leđa ovoj inicijativi da se organ uprave, dakle Uprava policije, izdvoji i osamostali. Gotovo da je to predstavljeno, uvažene kolege, kao dominantna evropska praksa. Dakle, Ujedinjena Crna Gora zbog svojih stavova oko Vlade državnog jedinstva zbog svojih oko pet zakona koji su nam ključni koji neko drugi nije u cijeloj priči pominjao ovako nešto ne može podržati. Znajući, da ni do sad nije bilo razdijeljeno do kraja i precizno, niti je ministar mogao da je bio ne znam koje političke moći, u koliko mu se usprotivi Direktor uprave policije, Uprava policije nametnu svoju volju, ali bilo je dovedeno do toga da treba izmjenjena napraviti u ovom pravcu, a ne u potpuno suprotno osamostaliti nekoga ko tu samostalnost ne zaslužuje. Hvala lijepo. Izvinjavam se na prekoračenju.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 14:00:22)

Hvala.

Poslanik Milorad Vuletić, neka se pripremi poslanik Raško Konjević.

MILORAD VULETIĆ (26.12.18 14:00:34)

Gospodine predsjedniče, dame i gospodo poslanici, uvaženi ministre sa saradnikom, poštovani građani,

Prizanjem nija lako govoriti na ovu temu pored ovoliko ministara unutrašnjih poslova koji su danas u sali, počev od aktuelnog ministra do bivših ministara Vas trojice, sadašnjeg predsjednika Skupštine gospodina Brajovića, i kolega Konjevića i Danilovića, pa zato sam se malo i pripremio, nadam se da ću ja nekom svojom diskusijom doprinijeti razrješenju nekih stvari.

Zakon o unutrašnjim poslovima iz 2012. godine, po prvi put unutrašnji poslovi se organizaciono i funkcionalno, i sadržinski zaokružuju i objedinjuju u jednu cjelinu koja prestavlja sistem odnosa koji se uređuju posebnim zakonom. Zakon o unutrašnjim poslovima je na drugačiji način normativno pravno uredio koncept unutrašnjih poslova i druga pitanja koja su vezana sa njima, rukovodeći se tada uporednoj praksom. Naime, nametnula se potreba prilagođavanja osnovnih obilježja policijske organizacije i načina njenog rada, standardima propisanim Zakonom o državnoj upravi i uredbom i organizaciji načinu rada Državne uprave u dijelu pozicioniranja policije kao organa u sastavu ministarstva, koja u svom djelovanju u cjelosti usklađuje sa drugim propisima u djelu redefinisavanja policijskih ovlašćenja posebno sa Zakonom o krivičnom postupku i Zakonom o prekršajima. Novi Zakon o državnoj upravi stupio je na snagu kao što znamo 12. decembra tekuće godine, i ovaj zakon u odnosu na važeći ne razlikuje organe u sastavu i samostalne organe. Već se uprave osnivaju kao samostalni organi, za poslove izvršavanja zakona i drugih propisa, ili za vršenje pretežno stručnih i sa njima povezanih upravnih poslova u pojedinim oblastima. Uprave imaju stručnu i upravljačku samostalnost u skladu sa zakonom. Kako je Uprava policije prema trenutnom važećem Zakonom o unutrašnjih poslova organu sastavu MUP-a to je bilo neophodno izvršiti usaglašavanje tog zakona sa predlogom Zakona o državnoj upravi i Zakona o državnim službenicima i namještenicima takođe iz 2018. godine, čija je primjena počela od 1. jula ove godine, a sve u cilju rekao bih postizanja kao što smo čuli bolje efikasnosti i funkcionalnosti rada Uprave policije.

Predlogom ovog zakona stvaraju se temeljni uslovi za izdvajanje Uprave policije iz MUP-a, i

postuže njena operativna samostalnost Predlogom zakona o prevashodnoj definisana nadležnost direktora Uprave policije kao starješine organa koji prestavlja, rukovodi i organizuje rad u organu uprave shodno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima. Na taj način vrši se jasna distinkcija nadležnosti direktora Uprave policije i samog ministra unutrašnjih poslova, a saglasno rješenjima iz naprijed pomenutih zakona predlog zakona jasno definiše da policijske poslove vrši Uprava policije dok će ministarstvo obavljati upravne unutrašnje poslove, i sa njima povezane poslove kao i određene policijske poslove, prije svega poslove unutrašnje kontrole i određene poslove koje se tiču stvaranja boljih uslova za rad Uprave policije. Strateško planiranje kao što je obučavanje stručnog policijskih službenika, poslovi tekućeg i investicionog odražavanja objekata, granični prelaza i drugo.

Molim bih za jedno tridesetak sekundi, ako ste u prilici, nemojte na mene štedeti pošto rijetko govorim.

Policija kao organ nema i ne može imati atribute pune samostalnosti. Stoga bojazni i teze o prekomjernom jačanju policijskoga aparata njenom van institucionalnom djelovanju i osustvu kontrole su isključene. Jer je kontrola kao što smo čuli obezbjeđena putem osam različitih mehanizama u samom zakonu, da ih ne ponavljam jer smo ih čuli od ministra. Da bi ispoštovao dobru volju predsjednika Brajovića, da zaključim raspravu u određenom vremenu. Polazeći od naprijed navedenog da dakle zakon podržavam cijeneći da će njegova primjena u praksi jasno pokazati opravdanost i osnovna pojedinih rješenja kojima se oblasti iz nadležnosti rade u Upravi policije reguliše na drugačiji način u odnosu na dosadašnje rješenje. Zahvaljujem i izvinjavam se.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 14:06:33)

Poslanik Raško Konjević, a neka se pripremi poslanik Andrija Nikolić.

RAŠKO KONJEVIĆ (26.12.18 14:06:40)

Zahvaljujem, predsjedniče Skupštine.

Poštovani ministre, uvaženi kolege,

Mislim da nam je u nekim segmentima priča post festum, dakle iz razloga što je ovaj Parlament nedavno usvojio Zakon o državnoj upravi, i tim Zakonom o državnoj upravi je ovaj Parlament se opredijelio kako će da organizuje svoje upravne organe, i donio je jednu suštinsku promjenu koja nije bila u postojećem odnosno u tada važećem Zakonu o državnoj upravi. Dakle, prethodni Zakon o državnoj upravi poznavao je dva tipa organa uprave, samostalni organ uprave i odrganu sastava. Parlament se opredijelio da prihvati prijedlog Vlade i da više nemamo organe koji su u sastavu. Prema tome, u pravnom smislu ovdje se radi samo u usklađivanju tog teksta sa Zakonom o državnoj upravi jer dva systemska zakona pravnici bi rekli ne mogu da budu njihove norme. Prema tome, u tom dijelu gdje je pozicija Uprave policije to smo riješili Zakonom o državnoj upravi jer sada je nemoguće u ovom zakonu pravno je nemoguće, da ostane odredba da je to organ u sastavu jer organ u sastavu po Zakonu o državnoj upravi više ne postoji, konkretan primjer kako je to moglo biti riješeno, a to je Vlada riješila uredbom, imate Upravu za sprečavanje pranja novca Vlada se opredijelila svojom uredbom da to ne bude više samostalni organ, ona ne može da bude organ u sastavu nekog drugog ministarstva, nego može da bude direktorat u okviru nekog ministarstva i tako je to riješeno. Da li je to dobro za Upravu za sprečavanje pranja novca ili nije, ne bih želio da otvaram tu priču, ali želim da naglasim sledeće.

Dakle, nakon usvajanja Zakona o državnoj upravi, dakle Vi funkcionalno imate ovakvu vrstu situacije. Druge stvari mene su značajnije, ministre, Vaš je izbor Vi politički ostajete odgovorni u ovom Parlamentu, jer Parlamentu mogu da budu odgovorni samo političari, a Vladi su odgovorni neko ko je šef nekog organa uprave, naravno sadržane su odredbe koje se tiču i uloge Parlamenta vezano za izbor direktora policije. Direktor policije jeste odgovoran ministru i Vladi piše u članu 9 nije mijenjano ako ja nijesam nešto pomiješao, a nebi u tom dijelu trebalo. Dakle, naš stav je bio da je Zakonom o državnoj upravi u nekim segmentima derogirana uloga Parlamenta. To najbolje vidite kroz ono što sam ja sugerisao da već pet mjeseci ne mogu da dobijem odgovore na pitanja i

ako se tvrdilo, mislim potpuno pogrešno, što prkasa pokazuje, da sa takvim zakonom o državnoj upravi ste "unizili" negdje ulogu Parlamenta. Govorim o sistemskom zakonu. Iz tih razloga ministre, mi kroz nekoliko amandmana koje imamo u ovom dijelu želimo negdje da pokušamo kroz ovaj zakon da ojačamo ulogu same Skupštine. Ja znam da je redovna aktivnost podnošenja izvještaja svih ministarstava prema Vladi pa u ovom slučaju nadležni odbor razmatra Izvještaj o radu Ministarstva unutrašnjih poslova. Mi mislimo da je to potrebno pojačati i zato imamo amandman gdje smatramo da direktor policije, posebno imajući u vidu poglavlja 23 i 24, nadležnom skupštinskom radnom tijelu u ovom slučaju Odboru za odbranu i bezbjednost prelaže poseban izvještaj o stanju i rezultatima u oblasti borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije i da prateći logiku zakona u koliko taj izvještaj ne bude usvojen ministar pokreće proceduru za razrešenja direktora policije. Time mislimo da se jača uloga Parlamenta kroz jačanje uloge njenog nadležnog odbora. Ako može smo jednu minutu.

Još dva amandmana. Ministre, član 18 ne može ovako da stoji, jer ne može neko sa srednjom stručnom spremom, navodim primjer, da obavlja poslove za koje je potrebno da ima visoko stručno obrazovanje, to ne može. Mislim da je to, znam odakle je od prilike taj pokušaj može da ide, ali to je nezamislivo. U članu 20 tačka 17 ne treba da se briše, jer mislim da svaki policijski službenik treba da ima saglasnost svog starješine da bi radio neki posao mimo posla koji radi. Dakle, to treba da bude osnova u koliko nema saglasnost za disciplinsku odgovornost. Znači, nama je najvažnije, dio koji se tiče uloge Skupštine, odnosno Parlamentarnog odbora kroz poseban Izvještaj o radu.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 14:13:11)

Hvala.

Sada riječ ima Andrija Nikoić, neka se pripremi poslani Željko Aprcović.

ANDRIJA NIKOLIĆ (26.12.18 14:13:16)

Hvala Vam, predsjedniče Brajoviću.

Poštovani ministre sa saradnikom,

Evo već je dosta toga rečeno i ne želim da upadnem u rizik da se ponovim u odnosu na ono što su istakle moje kolege kad su govorile o suštini ovog zakonskog teksta. Dozvolite da kažem u nekoliko napomena da je ključna novina ovog predloga zakona izdvajanje Uprave policije iz Ministarstva unutrašnjih poslova čime se kao što ste Vi ministre napomenuli u vašem uvodnom izlaganju postiže njena puna operativna samostalnost. Dakle, prevashodno definisana je uloga direktora Uprave policije kao starješine organa koji predstavlja, rukovodi i organizuje poslove u organu uprave. Dakle, izvršena je jasna odvojenost između nadležnosti koje ima ministar unutrašnjih poslova sa jedne strane i direktor uprave policije sa druge strane. Naravno, špekulacije su da se ovim rješenjem gubi ona kontrolna uloga koju ministarstvo ili Vlada treba da imaju nad Upravom policije, njena samostalnost je operativna a direktor će nastaviti da odgovara za svoj rad ministru unutrašnjih poslova i Vladi Crne Gore. Policija, takođe, i to je važno napomenuti kao organ ne može imati attribute samostalnosti osim u operativnom smislu.

Što se tiče ovih kontrolnih mehanizama o kojima ste govorili istaći ću da je važno da smo zadržali princip civilne kontrole, odnosno kontrole nad radom policije preko Savjeta za građansku kontrolu. Dakle, to je jedna stavka i druga, naravno, putem parlamentarnog nadzora nastavljamo monitoring nad onim što radi policija u Crnoj Gori. Ovdje smo nedavno tokom jedne diskusije kazao da je bivši njemački državnik, prvi posleratni kancelar Njemačke i prvi predsjednik CDU koji je uspostavio političku snagu te partije na njemačkom političkom tržištu kazao da bezbjednost možda nije sve, ali da je sve bez bezbjednosti ništa. Zaista nema za Crnu Goru i za njene građane prečeg nacionalnog interesa od bezbjednosti. Naš cilj da budemo bezbjedna i stabilna država za to nema alternativu.

Mislim da je današnja prilika i današnja rasprava ujedno prava prilika da sa ovog mjesta kao poslanici crnogorskog parlamenta izrazimo punu zahvalnost svim onim ljudima u uniformama

koji stoje na braniku bezbjedne i demokratske države Crne Gore. Da još jednom pokažemo puno poštovanje za njihovu odanost Crnoj Gori i njenim savremenim vrijednostima. Ti ljudi su u produženom trajanju i ujednom opasnom, teškom i izazovnom vremenu od 90-ih na ovamo utkali sebe u procese koji su nam obezbijedili šansu da se građani Crne Gore na referendumu 2006.godine u bezbjednim i mirnodopskim uslovima izraze u odnosu na budućnost državnog pitanja Crne Gore. Istovremeno, danas su Ministarstvo unutrašnjih poslova i policija pred novim izazovima i to naravno obavezuje i ministarstvo i Upravu policije da danonoćno rade na zaštiti sistema institucija, ali i da čuvaju ustavom zagarantovana prava svih građana u vodeći računa da u tom poslu ne prekorače svoja ovlaštenja.

Sa druge strane, naša je obaveza, obaveza političke javnosti u Crnoj Gori, obaveza i vlasti i opozicije podjednako da policiju u Crnoj Gori stvorimo kvalitetne uslove za obavljanje zahtjevnih poslova koji su im opredijeljeni. Tu prije svega mislim na kvalitetniji životni standard za ljude koji obavljaju najzahtjevnije poslove u državi Crnoj Gori, ali i za jednu dodatnu građansku kulturu i bezbjednosnu kulturu građana Crne Gore u odnosu na ljude u uniformama.

Raduje, takođe, visok stepen povjerenja građana u policiju i mi mislimo da je to povjerenje i dalje treba snažiti i unapređivati. Kako? Tako što ćemo ohrabriti, sankcionisati neodgovorno ponašanje koje šteti ugledu policijske uniforme, sa jedne strane, ali i tako što ćemo, kao što sam kazao, insistirati na unapređenju bezbjedonosne kulture naših građana kako bi policiji olakšali posao. Hvala vam na pažnji i izvinjavam se na prekoračenju.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 14:18:37)

Hvala Vam.

Sada poslanik Željko Aprcović, a onda poslanik Nikola Rakočević.

ŽELJKO APRCOVIĆ (26.12.18 14:18:44)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Uvaženi ministre sa saradnikom, koleginice i kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Mi danas razmatramo Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima koji je bio predmet intresovanja matičnog odbora, Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu gdje smo od uvaženog direktora Direktorata dobili određena pojašnjenja u smislu kako i na koji način se planira nova koncepcija prevashodno Uprave policije, iz razloga što su moje uvažene kolege danas isticale da shodno usvojenim izmjenama Zakona o državnoj upravi koji je stupio na snagu 12.decembra ove godine te je Zakon o državnim službenicima i namještenicima koji je punu implementaciju doživio 01.jula 2018.godine bila potreba da se sa Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima, iz prostog razloga što novi zakon o državnoj upravi ne poznaje organe u sastavu ministarstava nego poznaje samostalne organe. Ono što jeste pitanje svih pitanja iskristalisalo se kroz diskusije mojih prethodnika jeste da li se na ovaj način dobijaju veći atributi samostalnosti policije ili se radi samo o atributima koji će u narednom periodu dati veći stepen operativnosti policijskim službenicima u vršenju svojih zakonskih ovlaštenja.

Ono što bih želio da istaknem jeste da je ovaj zakon predložio da Uprava policije bude samostalan organ, ali pri tom ne ograničavajući Ministarstvo unutrašnjih poslova nego dajući mu mogućnost da kroz one svih osam tačaka ima neposrednu kontrolu rada Uprave policije i ne zanemarujući činjenicu da je predloženim zakonskim rješenjem predviđeno da direktor policije odgovara za svoj rad Ministarstvu i Vladi Crne Gore.

Ono što treba da bude osnov kada budemo donosili odluku o usvajanju predloženih izmjena i dopuna Zakona o unutrašnjim poslovima jeste da moramo razmišljati o tome, a što su uvažene kolege istakle u svojim izlaganjima o bezbjednosti svih građana Crne Gore, kao i svih onih zainteresovanih investitora, kao i svih onih posjetilaca koji zadnjih godina u sve većem broju posjećuju Crnu Goru. Takođe, moramo voditi računa o tome da policija poštuje svoju zakonsku obavezu, da zaštiti imovinu i da štiti osnovna temeljna prava i slobode svih građana Crne Gore.

Mislim da ćemo kroz izvještaje o radu koje ćemo dobijati, pretpostavljam u okviru Parlamenta imati kompletan uvid i sliku svega onoga šta se radi u policiji za prethodnu godinu.

Moram da istaknem da imamo kontrolne mehanizme u smislu civilne kontrole rada policije, imamo Parlament koji može u okviru svojih odbora koji imaju nadležnost da prate rad policije, da mogu da vrše kontrolna saslušanja i konsultativna saslušanja svih službenika Uprave policije i kroz takve modalitete imaćemo cjelovitu zaštitu odnosno bićemo upoznati sa kompletnim radom policije.

Ono što bih takođe morao da istaknem jeste da je ovaj zakon iziskivao da se precizira kako i na koji način se vodi disciplinski postupak iz razloga profesionalizacije disciplinske komisije, pri tom ne zanemarujući činjenicu da svaki građanin ukoliko ima zamjerki na rad Uprave policije može te zamjerke uputiti ka ministru unutrašnjih poslova. To je još jedan vid zaštite kako svih građana tako i svih onih koji eventualno imaju zamjerke na rad Uprave policije.

Ono što će iziskivati u narednom periodu puna primjena, odnosno implementacija predloženih izmjena i dopuna Zakona o unutrašnjim poslovima, jeste da se moraju uraditi dva potpuno nova akta. Akt o sistematizaciji koji mora da se radi u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova, i akt koji se mora uraditi u okviru Uprave policije iz razloga što ćemo onda na kvalitetniji način biti upoznati sa svim potrebnim kadrovima koji će moći da odgovore svim onim obavezama koje Zakon propisuje.

Na kraju, s obzirom da je kratko vrijeme, ja želim još jedanput da istaknem zadovoljstvo građana Crne Gore radom Uprave policije iz razloga što je u prethodnom periodu on evidentiran i samim tim se povećata kako ... kazao, bezbjednost svih građana Crne Gore, zaštita imovine i veći stepen zaštite temeljnih sloboda i prava. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 14:23:54)

Hvala.

Poslanik Nikola Rakočević, izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (26.12.18 14:23:59)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege, cijenjeni građani,

Evo, vrlo ću kratko s obzirom da je iscrpna bila rasprava i čini mi se vrlo svrsishodna. Čuli smo kako je rekao uvaženi kolega Mića Vuletić, nekoliko ministara bivših, ali čini mi se da ovaj aktuelni, ne samo da, po mom mišljenju, najbolje radi taj posao, nego je kazao, iznio stav koji je čini mi se najbliži istini.

Dakle, logično je ovo što se nalazi pred nama, ovaj predlog zakona je logično rješenje koje se nametalo još i ranije. Međutim, sad su se stvorili uslovi da se ono implementira i na taj način nastavi sistem da funkcioniše nesporno mnogo bolje. Čuli smo da su dva razloga za donošenje zakona. Jedno je usaglašavanje ovog zakona sa Zakonom o javnoj upravi. Mi smo razgovarali puno kada je bio taj predlog zakona u ovom domu i usaglasili se da je neophodno i da je dobra ideja da više ne postoje organi uprave u sastavu ministarstava, što je naravno stvorilo uslove da i Uprava policije bude samostalni, svakako operativno samostalni organ uprave. Čini mi se da i tad dolazimo do drugog razloga.

Drugi razlog je suštinski razlog a to je da se obezbijedi bolja operativnost, funkcionalnost i na koncu efikasnost rada Uprave policije. Dopustite da ćemo vrlo brzo imati pred nama rezultate onoga što su rješenja koja nadam se da ćemo donijeti danas, a rezultati moraju da se ogledaju u boljem, da kažem sveobuhvatnijem hvatanju u koštac sa organizovanim kriminalom, korupcijom i ukupno ojačavanju bezbjednosne situacije u Crnoj Gori.

Teze o tome kako sad Uprava policije postaje neko samostalno tijelo, nova grana vlasti i ostale insinacije, rekao bih politikantske spekulacije ne piju vodu iz razloga što će ponovo direktor Uprave policije morati svaki svoj potez da obrazlaže i da za njega odgovara ministru unutrašnjih poslova, dakle za svaki. U tom smislu ne postoji nikakva nova ili uvećana samostalnost

sem u operativnom dijelu. Dalje, znamo da kontrolu zakonitosti svih postupaka Uprave policije, tako i direktora policije, ponovo mora da obrazlaže i da za to traži saglasnost Ministarstva unutrašnjih poslova, odnosno ministra unutrašnjih poslova. Takođe Savez za građansku kontrolu će moći da kontroliše Upravu policije, ako hoćete još i sveobuhvatnije ako analizirate na način što će preko ministra koji sad neće biti u obavezi da operativno i funkcionalno upravlja Upravom policije, dakle Savjet za građansku kontrolu će preko ministra unutrašnjih poslova moći u punoj mjeri da kontroliše rad Uprave policije.

Mnogo je toga, takođe što neću nabrajati jer uvaženi ministar Nuhodžić je o tome govorio u uvodnom obrazloženju što ide u prilog samo jednoj istini, a to je da nema nikakvog govora o tome da Uprava policije postaje nekontrolisani samostalni organ upravljanja. Apsolutno kontrolisani i u tom smislu mislim da smo ovdje čuli i neke konstruktivne predloge od uvaženog bivšeg ministra Konjevića, a vezano za parlamentarni nadzor, apsolutno. Parlamentarni nadzor je, da podsjetim, predviđen ovim zakonom, međutim, ukoliko treba da se ojača, kao što smo ojačavali mnogo drugih stvari vezano za parlamentarni nadzor i vezano za druge organe u sastavu javne uprave, tako vjerujem da i siguran sam da i Uprava policije treba da bude pod snažnijom lupom izoštrenom lupom ovog parlamenta. U tom smislu vjerujem da ćemo se oko toga lako usaglasiti.

Na kraju dopustite da kažem da je ovo logično rješenje koje ova vladla kojoj smo dali povjerenje, ovo ministarstvo kojem smo dali povjerenje, predlaže samo iz jednog razloga - da obezbijedimo bolju efikasnost, sveobuhvatnost i funkcionalnost u borbi protiv organizovanog kriminala, u borbi za čvršću bezbjednost naših građana na način što će Uprava policije imati funkcionalnu samostalnost, a za sve svoje postupke ponovo moraće da odgovara ministru u unutrašnjih poslova i naravno, kroz na određeni način i Parlamentu jer, podsjetiću vas, Parlament i dalje bira direktora Uprave policije. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 14:29:09)

Poštovane kolege, ja sa javljam za riječ.

Parlament ne bira direktora Uprave policije. Parlament raspravlja i daje saglasnost na takvo rješenje poslije rasprave u matičnom odboru.

Poštovane kolege, mi danas raspravljamo o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima. To nije cjelovit zakon o unutrašnjim poslovima i očigledno je potreba za njim došla iz potrebe pitanja sa Zakonom o državnoj upravi. Ministar unutrašnjih poslova u svom uvodnom izlaganju je pokušao da nas ubijedi u to da je ovim rešenjem još bolja kontrola nad Upravom policije. Ja, naravno, mislim da nije. Prije svega da riješimo jednu dilemu. Ne treba sa plašiti niko od nas snaženja Uprave policije. Mi svi treba da doprinesemo snaženju Uprave policije.

U Upravi policije je ogroman broj, najveći broj pripadnika koji vrlo posvećeno, vrlo odgovorno i vrlo profesionalno rade svoj posao. Rade ga u dosta teškim uslovima i mi svi zajedno treba, čitavo crnogorsko društvo da stvara uslove, da uslovi njihovog rada budu bolji, da oni budu stimulisani i da mogu da odgovore zadatku, ali poštovane kolege Uprava policije je najjača oružana sila kojom raspolaže Crna Gora. Po brojnosti ona je duplo brojnija od vojske i zato smatram da ta oružana sila mora da bude pod civilnom kontrolom, pod neposrednom civilnom kontrolom u Ministarstvu unutrašnjih poslova.

Za one koji kažu da preovladava praksa da to nije tako, da je Uprava policije samostalan organ, to prosto nije tačno. Upravo preovladava iskustvo da je Uprava policije u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova u raznoraznim vidovima i to je preovlađujuća potpuno praksa u regionu, a i preovlađujuća u Evropi. Mi smo do prije nekoliko godina imali Ministarstvo unutrašnjih poslova Javne uprave, tako se nazivalo. Pa smo i kad je promijenilo naziv u Ministarstvo unutrašnjih poslova imali u njemu Javnu upravu. Mi sad imamo i Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo javne uprave, a kroz ovu priču to Ministarstvo unutrašnjih poslova neće imati Upravu policije. E ja zato mislim da treba dobro da povedemo računa da to nije priča da li mi treba da bildujemo Upravu policije. Treba, treba da je ojačavamo, treba da je snažimo, jer pripadnici Uprave policije čuvaju bezbjednost svih nas i na tome treba da smo im zahvalni, na tome treba da govorimo sa uvažavanjem i naravno da prekoračenje ovlašćenja sankcionišemo uvijek kad zato

postoji potreba i treba da ostaju svi vidovi kontrole, ali takva sila, ali govorimo o oružanoj sili, ponavljam duplo brojnijoj nego što je Vojska Crne Gore, treba da bude pod civilnom kontrolom i mislim da ako o ovome razgovaramo, jer ovo je samo usaglašavanje, a priča nije više Ministarstvo unutrašnjih poslova nego ministarstvo i policija itd. Mislite da će ovo doprinijeti efikasnosti? Neće, ova rešenja neće doprinijeti efikasnosti i naravno želite li da kažete da je ministar onemogućavao operativnost policije u punom zamahu, pa pretpostavljam da ne mislite tako. Zbog svih ovih razloga da skratim, socijaldemokrate neće podržati ovaj predlog zakona. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 14:33:26)

Nema više prijavljenih diskutanata.
Pretpostavljam da predlagač želi imati završnu riječ.
Izvolite, ministre Nuhodžiću.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ (26.12.18 14:33:36)

Ja sam tražio da se uključim u raspravu prije, pa to mi je, vjerovatno, sad kredit da mogu i duže.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 14:33:44)

Vodićemo računa. Vi vodite računa da ne izazivate replike, jer onda ću vas upozoriti, a naravno da ćete moći, izvolite.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ (26.12.18 14:33:54)

Htio sam da prokomentarišem priču o rezultatima Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije u borbi protiv organizovanog kriminala u prethodne dvije godine. Znači slobodno mogu da kažem da ajde trenutak u kojem sam ja došao za ministra Unutrašnjih poslova bio je vrlo osjetljiv. Nastavljen je obračun žestoko organizovanih kriminalnih grupa i bogami bili su to onako zahtjevni zadaci, koji su se postavili pred ministrom Unutrašnjih poslova i pred Upravom policije, ali imali smo jasan cilj, da moramo stati na put kriminalcima i da moramo život u ovoj Crnoj Gori i ambijentu učiniti bezbjednijim i trasirali smo put. Koji je to put? To je put da nadležne državne institucije moraju zajedno da koračaju na tom putu, a to su prije svega: Uprava policije, Tužilaštvo, Specijalno tužilaštvo i adekvatna kaznena politika kao kruna borbe, kao završni udarac kriminalu u borbi protiv počasti kao što je organizovani kriminal i vjerujem da smo za ove dvije godine postigli dobre rezultate. Danas Crna Gora nije mirna luka ili miran prostor za pripadnike organizovanih kriminalnih grupa i neće biti za njihovo djelovanje aktivnosti u Crnoj Gori.

Šta je još dobra stvar? U ove dvije godine mi smo intezivirali posebno regionalnu saradnju i saradnju sa međunarodnim policijskim službama Evropske unije i partnerskim službama i danas imamo rezultate da se pripadnici organizovanih kriminalnih grupa hapse i u Turskoj i u Bugarskoj i na Kosovu i u Češkoj. To su rezultati i drugih statističkih kad bih ih ja nabrajao, ali ajmo da govorimo o očiglednim. Ovdje su ljudi iz sredina primorje. Posle akcije Boka i operativnih aktivnosti koje su bile na tom terenu, rezultati su očigledni i u Kotoru i u Herceg Novom i u Baru i u Budvi, očigledni su rezultati. Govorim o obračunu kriminalnih grupa koje su s tog terena. Znači to su te dvije godine i neko će reći ministar je subjektivan, ovi iz DPS-a pričaju itd. Ovo objektiviziraju građani neko je ovdje pomenuo povjerenje građana u rad. Ono iz godine u godinu raste. Za ove dvije godine je poraslo na 65%, oko 66%, po svim relevantnim istraživanjima, za one koji nas vole i ne vole, uslovno rečeno, ali ne mogu od tih procenata da pobjegnu. To je sa svim jasno i oni koji žive van naših granica Crnu Goru doživljavaju kao bezbjednu destinaciju, pa je prošle godine u Crnoj Gori bilo preko dva miliona turista. Pa ne bi oni dolazili ako Crna Gora nije bezbjedna

destinacija, ako se pozitivne stvari.

Na kraju, pomenući radni Izvještaj Evropske unije o napretku u borbi protiv organizovanog kriminala. Naravno, sve ovo može da bude bolje i još bolje. Ja nisam imao ambiciju da se ovi problemi koji su i nagomilani mogu riješiti preko noći, ali je moja ambicija kao ministra bila da svaka godina bude bolja od prethodne, a 2017. je bolja od 2016, 2018. je bolja od 2017. a 2019. godina će biti bolja i ja vjerujem nego što je ova i rješavamo tako problem. Vjerujte mi ja, vi me dobro znate, ja mislim da mi robujemo oko nekih imena je li samostalan, je li direktorat, je li nadležan, šta je ko je itd. neko se zove Direktorat, a ima sve nadležnosti što ima Uprava, a neko se zove Uprava pa ima neke druge nadležnosti. Ja predlažem rešenje kao prvi čovjek MUP-a koje ove rezultate o kojima sam pričao može da učini još boljim. Ja sam rekao koje su to nadležnosti. Pa ja kao ministar Unutrašnjih poslova stvarno nema potrebe da ja vršim neku kontrolu upotrebe sredstava prinude kad ima to Policija, kad imaju drugi organi da to rade da to ja se tim bavim svaki dan. Da ja potpisujem prekovremeni rad, dopunski da ja radim neki, koji mi oduzimaju vrijeme i da se bavim strateškim i važnim pitanjem. Znači, ja to tako doživljam jer to meni oduzima vrijeme, ja hoću da vodim ovu politiku i da svaki dan sa direktorom Policije, koji je meni odgovoran za rad kao ministru, pričam na ove teme. Ja sam onda odgovoran Vladi i da debatujemo oko ovoga. Znači, ne radi se tu da smo mi sad stvorili neku samostalnost da mi tu itd. Naša je obaveza da zajedno radimo i Ministarstvo i Uprava policije kao što smo dosada radili i da sinhronizovanim aktivnostima dolazimo do ovih rezultata. Ovo je, vjerujte mi, usko grlo bilo koje je izazivalo višak vremena ministru, a sputavalo operativnost direktora, načelnika nekih i nekih šefova odjeljenja. Znači, ja to tako doživljam, ne doživljam nego ja to tako vidim. Ja stvarno ne mislim da ja mogu bolje da procijenim od dugogodišnjeg direktora Uprave policije ili načelnika Centra bezbjednosti da ja parafiram raspored jednog policijskog službenika da ne može bez mene, kao ministra. Ne, to treba da radi tamo neko u Policiji, a i naravno odgovara meni za rad ako pogriješi ja ću ga zvat da pitam šta ste to uradili, imamo unutrašnju kontrolu, imamo nadzor.

Radimo na strategiji koja ove vrijednosti o kojima vi govorite integritet, svijest, edukacija itd. treba poboljšati i slažem se sa vama. To je zadatak Ministarstva da vodi te politike, strategije itd. da prati sprovođenje akcionih planova. Kad se radi o objedinjavanju resorsa informaciono-tehnološkog dijela Policija ima svoj informacioni sistem, ali on u velikoj mjeri se oslanja na informacioni sistem MUP-a, lična stanja, državljanstva, oružje itd. Mislim da je to, evo ne znam da li sam pomogao, ali nisam ni odmogao onda sam zadovoljan. Hvala.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 14:43:11)

Hvala vam.

Mi smo završili pretres po ovoj tački dnevnog reda. Sugerišu mi da treba da se određene pretpostavke, ne ne pravimo pauzu nego smo se teko dogovorili, neka se stvore pretpostavke za izjašnjavanje o ova dva zakona, a mi ćemo nastaviti sa raspravom.

Znači, dok se stvore pretpostavke za glasanje mi nastavljamo sa raspravom o Predlogu zakona o budžetu Crne Gore za 2019. godinu. Pri tome, predlažem da tu raspravu objedinimo i sa tačkom dnevnog reda koju smo naknadno uvrstili, a to je Predlog odluke o zaduženju Crne Gore za 2019. godinu.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Darko Radunović, ministar finansija i Bojan Paunović, vršilac dužnosti generalnog direktora Direktorata za budžet. Ja ih pozdravljam. Vlada je preporučila Skupštini da prilikom razmatranja Predloga zakona pozove i Kemala Purišića, ministra rada i socijalnog staranja Dragicu Sekulić, ministarku ekonomije Osmana Nurkovića, ministra za saobraćaj i pomorstvo Damira Šehovića, ministra prosvjete i Kenana Hrapovića, ministra zdravlja. Skupština na svaku svoju sjednicu poziva kompletnu Vladu, a oni opredjeljuju svoje predstavnike kad će i kad smatraju da je potrebno da dođu.

Izvjestioci odbora su: Miloš Nikolić, Zakonodavnog odbora i Nikola Rakočević, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Poštovane kolege otvaram pretres. Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Želi, ima riječ ministar Radunović. Izvolite.

DARKO RADUNOVIĆ (26.12.18 14:44:53)

Poštovani predsjedavajući, poštovani poslanici,

Osnovni cilj ekonomske politike Vlade Crne Gore dinamičan i održiv ekonomski rast koji doprinosi povećanju kvaliteta života svih građana. Rezultati ekonomske politike postignuti u protekлом periodu govore u prilog ostvarenju ovog cilja. Ostvarene su rekordne stope ekonomskog rasta nakon 2009. godine što je omogućilo povećanje zaposlenosti i rast zarada.

Ubrzavanje ekonomske aktivnosti pod snažnim uticajem investicija započeo je 2017. godine kada je ostvaren realan rast od 4,7% koji je nastavljen tokom i tekuće godine i prema preliminarnim podacima MONSTAT-a realni rast ekonomije u prvom i drugom kvartalu je bio 4,5 odnosno 4,9 a za treći kvartal kao što ste vjerovatno i informisani 5%. Znači, za tri kvartala je 4,9 ukupan rast vidjećemo kako će se završiti i biti do kraja godine, ali očigledno da će biti više od onog što smo u projekcijama najavljivali, odnosno 4,1.

Imajući u vidu da održivost javnih finansija, uz makro ekonomsku stabilnost, predstavlja osnovni uslov za održivi ekonomski rast i veći životni standard građana prethodni period obilježilo je sprovođenje mjera fiskalne konsolidacije usmjerenih na smanjenje budžetskog deficita i stvaranje uslova za opadanje javnog duga u srednjem roku. Da su postignuti pozitivni rezultati u oblasti upravljanja javnim finansijama govore sledeći podaci. Izvorni prihod budžeta u periodu od 2017 do 2018. godine povećani su za oko 190 miliona što predstavlja rast od 12%. Zabilježen je rast svih kategorija poreskih i neporeskih prihoda nastao kao rezultat efekata mjere fiskalnog prilagođavanja, ali i povećanja ekonomske aktivnosti. Mjerama fiskalne konsolidacije na rashodnoj strani omogućeno je ostvarivanje suficita tekuće budžetske potrošnje. Prvi put od 2018. godine tekuća potrošnja u potpunosti je finansirana iz izvornih prihoda čime je stvoren fiskalan prostor za povećanje ulaganje u infrastrukturne projekte kojima se stvaraju uslovi za dugoročan ekonomski rad. Kombinovanje mjera usmjerenih na povećanje prihoda i optimizovanje javne potrošnje omogućilo je smanjenje budžetskog deficita i obezbijedilo je novo zaduživanje isključivo za finansiranje kapitalnog budžeta koji predstavlja glavnu razvojnu komponentu budžeta. O postignutim rezultatima u oblasti javnih finansija svjedoči podrška međunarodnih finansijskih institucija što je doprinijelo i poboljšanju kreditne pozicije Crne Gore, a što potvrđuju i unaprijeđen kreditni izgled zemlje čime su se obezbijedili povoljni uslovi zaduživanja na međunarodnom finansijskom tržištu.

Predlog zakona o budžetu za 2019. godinu koji je predmet današnje rasprave rezultat je obavljenih dodatnih konsultacija čime su uvaženi dodatni zahtjevi u mjeri mogućeg imajući u vidu potrebu daljeg sprovođenja mjera fiskalne konsolidacije i nivo projektovanog deficita za 2019. godinu. Predlogom zakona o budžetu za 2019. godinu potvrđen je ukupni iznos primitaka i izdataka u iznosu od dvije milijarde 384,02 miliona. Struktura budžeta za 2019. godinu je sledeća: tekući budžet 910,74 miliona, budžet državnih fondova 700 miliona, kapitalni budžet 320,93 miliona, transakcije i finansiranje 432,35 rezerve 20 miliona. Prezentovani budžet rezultat je nastavka sprovođenja mjera fiskalne konsolidacije koje za cilj imaju smanjenje budžetskog deficita i postepeno smanjenje javnog duga. U skladu sa postavljenim ciljem budžet za 2019. godinu karakteriše brži rast prihoda, odnosno na rashode čime se postiže opadajući trend budžetskog deficita sa procijenjenih 3,8% u 2018. godini na 2,97 u 2019. godini, u periodu od 2018 do 2019. godine, nakon čega će kao rezultat rasterećenje kapitalne potrošnje očekuje se budžetski suficit. Predlogom zakona o Budžetu za 2019.godinu, planirano je ostvarivanje budžetskog deficita u iznosu od 142,3 miliona. Kao što sam već rekao 2,97 procjene od domaćeg proizvoda.

U narednoj godini, planirano je ostvarenje suficita tekuće budžetske potrošnje u iznosu od cirka 197 miliona, što omogućava da se zaduživanje vrši isključivo za finansiranje kapitalnih projekata. Na taj način zadovoljavamo takozvano zlatno pravilo, čime se podstiče ekonomski rast i tekuća potrošnja finansira iz tekućih prihoda.

Dakle, deficit Budžeta je u potpunosti generisan u dijelu kapitalne potrošnje, uslovljeni

implementacijom projekta izgradnje prioritetne dionice auto puta Bar-Boljari.

Shodno definisanim mjerama fiskalne konsolidacije, kao i snažnom ekonomskom rastu, omogućava se rast budžetskih prihoda u 2019.godini, budući da je planirani nivo prihoda veći za 71 milion u odnosu na procjenu za 2018.godinu.

Na drugoj strani, rast prihoda prati rast ukupnih izdataka uslovi za povećanje izdavanja za potrebe izgradnje auto-puta kao i kontrolisani rast tekuće budžetske potrošnje, koji opredjeljuje već preuzete zakonske obaveze, koje obaveze povezane sa procesom pristupanja Evropskoj uniji. Povećanje potrošnje u cilju finansiranja programskih i projektnih aktivnosti, potrošačkih jedinica, definisani prije svega strateškim dokumentima. Jednim dijelom supstituisane smanjenjem pojedinih, kako bismo ih nazvali, neproduktivnih troškova, kao što su troškovi službenih putovanja, goriva i administrativnih materijala.

Kako bi se stvorili uslovi za dalje jačanje održivosti javnih finansija u narednoj godini, neophodno je nastaviti sa implementacijom mjera fiskalne konsolidacije.

Polazeći od konzervativnog pristupa u planiranju, planirani nivo prihoda ne uključuje efekte implementacije projekta kako ga zovemo ekonomskog državljanstva. Dok ukupni izdaci ne uključuju očekivane efekte sprovođenja reformi javne uprave, kroz optimizaciju broja zaposlenih, te se po tom osnovu očekuju pozitivni efekti u narednom periodu u dijelu planiranog deficita.

Kad govorimo o karakteristikama Budžeta za 2019.godinu, mogu da naglasim sljedeće.

Nastavak sprovođenja mjera fiskalne konsolidacije u cilju daljeg jačanja održivosti javnih finansija, smanjenje budžetskog deficita, koji je za 2019.godinu projektovan na 2,9%. Što je za 30,8 miliona u nominalnom iznosu manje u odnosu na procijenjeni deficit za 2018.godinu.

Rast izvornih prihoda u odnosu na 2018.godinu, projektovani izvorni prihodi za 2019.godinu iznose milijardu i 128 miliona u odnosu na procijenjene za 2018.godinu, veće su za 71 milion, odnosno četiri miliona.

Povećanje ulaganja u infrastrukturne projekte, kroz najveći iznos kapitalnog Budžeta u sticanje nezavisnosti 320 miliona, namijenjen za nastavak radova na izgradnji autoputa 220 miliona i ostale projekte koji će se sprovoditi, preko Direkcije javnih radova i Direkcije za saobraćaj.

Smanjenjem potreba za zaduživanjem usmjerenog isključivo u funkciji razvoja, odnosno kapitalnih projekata i vraćanje prestrukturiranja postojećeg duga. Redovnost isplata penzija uz planirano povećanje kroz redovno usklađivanje u skladu sa Zakonom. Redovnost isplata svih socijalnih davanja, uz očekivano blago pojedinačno povećanje prava kroz usklađivanje garantovano zakonom. Redovnost isplata zarada uz povećanje zarada zaposlenih, čiji je koeficijent za utvrđivanje osnovne zarade veći od 4,1, za jedan procenat shodno odredbama Zakona o zaradama u javnom sektoru.

Pored navedenih opštih ciljeva Budžetske politike u 2019.godini, prezentovani Budžetom, kroz povećanje opredijeljenih budžetskih sredstava pruža se dodatna podrška zdravstvenom sistemu, kroz obezbjeđivanje dodatnih sredstava za nabavku, medicinska oprema, lijekova, liječenje u inostranstvu i zdravstvenim ustanovama u mreži javne zdravstvene zaštite i ostale aktivnosti usmjerene na unapređenje pružanja usluga javne zdravstvene zaštite. Sektor obrazovanja i nauke imajući u vidu dodatna sredstva 42 miliona koje će se koristiti kroz implementaciju 21 projekta, usmjerenih na investiciju izgradnju, rekonstrukciju, opremanje škola, vrtića i ostalih obrazovnih ustanova.

Sektor odbrane, javnog reda i bezbjednosti kroz izdvajanje sredstava za unapređenje funkcionisanja i modernizaciju ovih službi. U tom dijelu sprovodit će se unapređenje i nabavka sistema, za personalizaciju ADI dokumenata, jačat će se nadzor i zaštita državne granice. Nastavit će se reforma odbrambenog sistema u cilju modernizacije opreme, nabavka lako oklopnih vozila, nabavka vazdušnog prostora, rekonstrukcija i adaptacija infrastrukturnih objekata. Sektora poljoprivrede i ruralnog razvoja, kroz povećanja Agro budžeta za narednu godinu u cilju dalje podrške poljoprivrednih proizvoda. Poljoprivrednim proizvođačima i modernizaciju investicija u infrastrukturnim i ruralnim područjima. Dodatna sredstva opredijeljena su za finansiranje projekata vezanih za sport i omladinu, kroz dodatna ulaganja u sportsku infrastrukturu, stipendije za perspektivne sportiste, organizaciji igara malih zemalja Evrope i ostale projekte.

Sa ovim bih završio prezentaciju Budžeta.

Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 14:55:35)

Hvala, ministre Radunoviću.

Otvaram pretres.

Da li izvjestioci Odbora žele riječ? Ne žele.

Dajem riječ prvom govorniku, a to je Predrag Sekulić. Izvolite.

Inače, smo se dogovorili da u pretresu o Budžetu svi startujemo sa mogućnošću da govorimo 10 minuta. Pa ćemo da vidimo tokom sutrašnjeg dana, ako danas završimo sve, da li ćemo sankcionisati i skraćivati diskusije.

Izvolite.

Oprostite molim vas, a neka se pripremi poslanik Aleksandar Damjanović.

PREDRAG SEKULIĆ (26.12.18 14:56:12)

Hvala vam, gospodine predsjedniče.

Gospodine ministre sa saradnicima, uvažene kolege i kolegice,

Dozvolite na početku da se pridružim čestitkama za Božićne praznike, svim građanima koji slave po Gregorijanskom kalendaru. I naravno, znači kraj godine je negdje rezervisan za priču o Budžetu za narednu godinu, primici i rashodi. U državnoj kasi da vidimo na šta to država troši novac koji ubira poreze i takse. I naravno prilika je da takođe se osvrnemo na ono što su makroekonomski pokazatelji, koji nam negdje daju pravu sliku i stanje privrede.

Naravno, potrudicu se da se ne ponavljam u odnosu na ono što je rekao ministar Radunović, on je baratao sa brojkama koje zakon pokazuje i način na koji država prihoduje i rashoduje novac, a dozvolite mi da kada govorimo o prihodima samo dam nekoliko naznaka.

Naravno, prihodi su planirani veći nego što su bili ovdje u ovoj godini, rebalansom Budžeta i dobro je što iz godine u godinu imamo rast prihoda.

Međutim, ne smijemo zaboraviti da pored toga što imamo dobre rezultate sa kojima se možemo pohvaliti, kada je rad poreske uprave, moramo dokažemo da ono što negdje opterećuje privredu. Danas smo to čuli i tokom rasprave u Privrednoj komori, jeste pitanje sive zone, za rješavanje sive zone.

Nije samo pitanje toga, da neko ne plaća porez državi, pa na taj način zakida državu za njen novac, nego sa druge strane čini mi se da tu je takođe i veliki problem neloyalne konkurencije. I mislim, da tu negdje moramo da obratimo više pažnje, ne samo kada su u pitanju akcizne robe, taj neki negativan saldo u borbi kada su u pitanju akcizne robe, imali smo kada smo povećali malo više akcize u odnosu na ono što je uradio region, pa smo imali nešto skuplju legalnu robu akciznu u odnosu na ono što je prije svega duvanski proizvod u odnosu na ono što je bilo sivo tržište i čini mi se da smo tu negdje imali prilike da vidimo kako ne možemo da se izborimo sa sivim tržištem.

Kažem još jedanput da to negdje opterećuje ne samo činjenica da država ne ubira sve svoje prihode, nego sa druge strane i to što imamo neloyalnu konkurenciju.

Takođe, vjerujem da ćemo se lako složiti da u turističkom sektoru imamo veliki dio neoporezovanih usluga. Prije svega mislim, to na izdavanje smještaja putem interneta. Znači, govorim o svim onim segmentima preko kojih se izdaje smještaj i čini mi se da tu takođe moramo da obratimo više pažnju i da pokušamo na neki način da ipak dozvolimo onima koji leglano rade da imaju taj korak kvaliteta usluga ispred onoga što je pitanje izdavanja u sivom tržištu.

Kad su u pitanju rashodi, naravno dobra je vijest da Crna Gora živi o svojoj torbici i da su naši javni rashodi, javna potrošnja se smanjuje s jedne strane, s druge strane kad se povećaju prihodi znači, možemo da kažemo da su javni rashodi negdje potpuno finansirani iz javne potrošnje.

Međutim, kada pogledamo i napravimo opet jedne podatke u odnosu na ono što je recimo bila javna potrošnja u vremenu ekonomske krize, vjerujem da možemo mnogo bolje, vjerujem da javne rashode možemo još da smanjimo bez obzira što je Vlada zaista učinila napor, da javne rashode smanji. Podsjećam samo na ono što je smanjivanje javnih rashoda kada su u pitanju

službena putovanja kroz nekih cirka dva miliona eura.

Ali kažem još jedanput čini mi se da tu negdje postoji dosta prostora, jer ako se uporedimo sa onim vremenom ekonomske krize 2009, 2010.godina vidjet ćemo da je to povećanje nekih 30 do 40%.

I naravno uvažene kolege, takođe kada govorim o javnoj potrošnji samo da podsjetim negdje oko 32% budžeta se daje za socijalna davanja i za penzije. Čini mi se da tu zaista sa pravom možemo da kažemo da govorimo o socijalnoj odgovornoj državi sa jedne strane, ali sa druge strane isto tako da kažemo da zaista iz godine u godinu moramo praviti iskorak i u tom dijelu smanjivanja. Ono što jeste dilema koja se često postavlja u javnosti jeste pitanja ako imamo tako visok rast bruto društvenog proizvoda podsjećam u 2017. smo imali 4,7% planirane negdje na 4,1 ili 4,2% ukupno znači kada govorimo u zadnjih nekoliko godina imamo najveći privredni rast u regionu. Zašto to negdje plate ne prate privredni rast. Moramo da kažemo da to nije u saglasju sa onim što takođe čujemo sa strane kolega iz opozicije, a to je da imamo visoko zaduženje. Znači, ako imamo visoko zaduženje teško je uticati, odnosno, povećavati javnu potrošnju, mislim da je mnogo bolje ono što je uradila Vlada Crne Gore, a to je da imamo fiskalnu odgovornost, smanjivanje javne potrošnje sa jedne strane, povećanje prihoda sa druge strane, ulaganje u kapitalne investicije i ono što jeste projekcija narednih par godina smanjivanje javnog duga.

Podsjećam, znači tokom naredne godine projektovano je smanjivanje za samo 0,5% znači javni dug će biti nekih 70% malo iznad 70% bruto društvenog proizvoda, u ovoj godini maksimalni bio javni dug iznad 71%, a tokom već 2020.-e i 2021.godine planirano je smanjivanje za nekih 10%, znači, prvo na 65, a onda negdje malo nešto preko 60%.

Dozvolite još jedanput znači, ako imamo deficit javne potrošnje u narednoj godini planiran sa 2,9%, a ako imamo plan da u narednih par godina smanjimo javni dug na 60, nešto malo 60%, onda možemo govoriti da ispunjavamo ono što su kriterijumi Evropske unije. Čini mi se da su to dva najvažnija makroekonomska pokazatelja, koje negdje govori o našoj spremnosti, odgovornosti, fiskalnoj odgovornosti kada je u pitanju evropski put Crne Gore. Kažem još jedan put, znači ono što imamo kao projekciju smanjivanje javnog duga i ono što imamo kao projekciju rasta bruto društvenog proizvoda, istina, moram da kažem i da primijetim da iz godine u godinu, to zaista cijenim, Ministarstvo finansija ima te konzervativne procjene kada je u pitanju rast bruto društvenog proizvoda i dobro je što uvijek sve pozitivno iznenadi, odnosno, uvijek je rast bruto društvenog proizvoda iznad onoga koji uglavnom imamo u Zakonu o budžetu. Vjerujem da ćemo takođe tokom naredne godine imati rebalans budžeta i to ono pozitivno kretanje, odnosno povećanje prihoda.

Još dozvolite, takođe, da istaknem da imamo i povećanje u onom dijelu kapitalnog budžeta. Znači ne treba zaboraviti da ove godine imamo kapitalni budžet, znači nikada veći od nekih 340 miliona eura, i čini mi se da to negdje govori o ozbiljnosti ove Vlade, znači govorimo o odgovornosti ulaganja u budućnost, i to je onda negdje odgovor na ono pitanje, jer se to uvijek postavlja u javnosti, da li mi možda vraćanjem dugova ili novim zaduživanjima trošimo ono što je budućnost naše djece? Pa rekao bih da ne trošimo ako ulažemo domaćinski u projekte koji su razvojni projekti Crne Gore. Znači, taj auto-put će danas, sutra biti nešto što će i doprinosti bruto društvenom proizvodu i rastu investicija i budućnosti naše djece. Naravno, uz još jedno posjećanje, znači, pošto često imamo zaista vrlo ne utemeljene kritike od strane jednog dijela ekonomske javnosti, znači malo podsjećanja, mi smo od 2011.godine samo u kapitalne investicije, ako brojimo ono što je projektovano 2019.godini, uložili negdje oko milijardu i 450 miliona. Sad zamislite da nijesmo ulagali u kapitalne infrastrukturne objekte, onda bi smo imali javni dug nekih 25 ili 30%, ali bili bi smo siromašni za mnoge projekte koje danas omogućavaju visok rast bruto društvenog proizvoda koji nam negdje omogućavaju i razvoj turističke privrede i svega ostalog. Jer dozvolićete, takođe, uz podsjećanje da sada kada imamo izvjesni završetak prve jedinice auto-puta, sada već govorimo o tome da možemo iskoristiti sve one potencijale planine Bjelasice.

Takođe, samo da posjetim da smo plan posebne namjene za planinu Bjelasicu usvojili prije nekih 10, 12 godina, ali nije bilo onih koji su zainteresovani da ulažu u to područje, ako nemate infrastrukturu teško je ulagati. Naravno uz posjećanje na regionalni vodovod koji negdje omogućava da danas govorimo o razvoju visokog turizma u Crnoj Gori. Kada govorimo o

makroekonomskim projekcijama dozvolite da dam i neko svoje viđenje. Znači, jer uvijek se negdje takođe u javnosti Crne Gore provlači pitanja, a šta će biti sa bruto društvenim proizvodom onoga trenutka kada završimo auto-put? Čini mi se da se to pitanje postavlja sa pravom, ali sa druge strane dozvolite da odgovorim sa onim što je projekcija budućih investicija. Prije svega, mislim investicije kada je u pitanju energetika, ne samo vjetroelektrane ili male hidrocentrale nego govorim o tome da ćemo vjerovatno ući u izgradnju jednog velikog hidroenergetskog izvora. Znači, mislim da smo tu negdje, ta priča o Komarnici je najbliža.

Žao mi što negdje već tri ili četiri decenije nismo napravili ni jedan novi veliki energetski objekat, bez obzira što zaista imamo potencijal kada govorimo i o drugom bloku Termoelektrane, ali kada govorimo i o ne iskorištenom hidropotencijalu i čini mi se da to negdje jeste problem Crne Gore, koji ćemo morati rješavati u narednom periodu, a to je brže donošenje odluka kada je u pitanje korišćenje svih onih potencijala sa kojima negdje raspolažemo, ali to će opet vjerujem biti tema za raspravu po nekom drugom pitanju u nekom drugom zakonu. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 15:05:52)

Hvala Vama, poslaniče Sekuliću.

Sada riječ ima poslanik Aleksandar Damjanović, a neka se pripremi poslanik Ervin Ibrahimović.

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (26.12.18 15:06:02)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Ministre Radunoviću, gospodine Paunoviću, gospodine Hrapoviću sa saradnikom,

Dakle, evo da dam svoj doprinos pošto ću jedan dio od kolega vjerovatno ovdje razgovarati o ovim stvarima tipa zašto nijesu dati novci onome umjesto ovome itd, ja bih se malo sa sistemskog dijela osvrnuo na ovaj predlog. Naravno da pohvalim prisustvo ministra Hrapovića ovdje, jer da vam pravo kažem u moru pozvanih kolega ovdje koji su očekivani danas da odgovore na neka pitanja, ovo je interesatno, indikativno da se samo jedan ministar odazove, a da nemamo dakle prisustvo makar većeg dijela Vlade, a govorimo o jednom bitnom i važnom dokumentu, kako ga svi karakterišemo, kao što je budžet za narednu godinu. No to je slika i prilika odnosa izvršne i zakonodavne vlasti biće i za to prilike. Dakle, malo o jednom sistemskom okviru i malim finisama koje prate Predlog budžeta.

Prvo, prekršen je Zakon sistemski o budžetu i fiskalnoj odgovornosti član 33 zakona koji je nalagao da se budžet dostavi Parlamentu do 15.novembra. Dostavljen je 7.decembra gotovo sa mjesec dana zakašnjenja. Nije ta norma 15.novembar slučajno data, u ozbiljnim zemlja se budžet dostavlja do septembra, pa se tri mjeseca raspravlja u Parlamentu, a ovdje se Parlamentu sa alibijem Zakona o državnoj upravi koji treba da se usvoji itd., i ako to veze nema sa životom, on dostavlja sa zakašnjenjem.

Drugo, sve ono što su prateća strateška dokumenta iz Zakona o fiskalnoj odgovornosti, dakle član 17 koji se tiče fiskalne strategije, član 18 koji se tiče smjernica fiskalne politike, član 22 koji se tiče limita potrošnje su prekršeni, svi. Ja ovdje imam ispred sebe Fiskalnu strategiju, krovni dokument, jul 2017.godina, da vam čitam šta smo projektovali, šta je fiskalna strategija, šta je realnost. Nominalni bruto domaći proizvod po Fiskalnoj strategiji 2018.-a 4,1 odnosno 4,19 ovdje po projekcijama budžeta 4,6 za 500 miliona evra smo omašili, bruto domaći proizvod 2019.godina, 4,3 milijarde u Fiskalnoj strategiji, 4,8 milijardi po projekciji budžeta, 500 miliona evra omašili smo godinu dana unaprijed iznos bruto domaćeg proizvoda. O čemu mi to razgovaramo? Kako mi na bazi ove fiskalne strategije koja je pregažena, a nije se papir osušio, evo godinu ipo dana, dvije da razgovaramo o ozbiljnim stvarima. Smjernice makroekonomske fiskalne politike svjež dokument, on nije iz 2017. on je 2018.godine, iz jula mjeseca, čitam dio koji se odnosi na limite potrošnje to je nešto što je obavezujući defakto za 2019.godinu indikativno za 2021.godinu, limiti potrošnje su premašeni u odnosu na ono što su dati u ovim smjernicama koji

su krovni dokumenti i za ovaj Predlog budžeta i za dva predloga naredna za 2020.godinu i 2021.godinu, premašeni su limiti potrošnje za 130 miliona evra. Dakle, dato je milijardu i 820 miliona po smjernicama, milijardu 950 miliona po budžetu, i sad mi na bazi strateških dokumenata sistemski treba da pričamo o tome zašto Foond za obeštećenje dva i po miliona, zašto transferi pojedincima i kome to 15 miliona, zašto tekuća rezerva 20 miliona itd. Da vam sad ja dođem na to da o tome razgovaram i raspravljam, na bazi ovoga što su ulazni imputi i komponente za raspravu bilo kakvu ozbiljnu o Predlogu budžeta. Hoćemo li o strukturi ovog predloga zakona. Ovdje imam listu tekućih budžetskih prihoda Crne Gore, iz čega se puni budžet, od čega svi mi živimo, budžet je na žalost u Crnoj Gori dominantan jer je javna potrošnja dominantna, jer je glomazan javni sektor, jer je dominantno opredijelio tokove, od akciza, PDV-a, porez na dobit, porez na dohodak fizičkih lica, doprinosi, porez na promet nepokretnosti, porez na osiguranja, porez na ugljovodonike, carine, takse i čuda. Znete li koliko imamao o prihodnoj strani budžeta? Ovih dvije milijarde i kususr primitaka i tako dalje. Koliko imamo u ovom dokumentu ovdje? Nula. Nema obrazloženja ni jedne jedine prihodne stavke budžeta u kompletnom dokumentu. Kako ja da vam vjerujem da smo izračunali dobro porez na dobit za iduću godinu ili porez na dodatnu vrijednost ili akcize kada imamo samo završni račun budžeta za 2017. da smo omašili po 50 - 60 miliona i više za pojedine stavke i kako da onda mogu da razmišljam o tome zašto je dato ovoj potrošačkoj jedinici ovoliko, onoj drugoj onoliko ako nemam elementarne uslove da mi date ovdje obrazloženje kako ste planirali prihodnu stranu budžeta. Nula. Nekad je bilo strana, dvije, tri, sad ništa. To su imputi za ozbiljnu raspravu.

Dalje, vezano oko ovoga dijela koji je objedinjen sa pozajmicama, zaduženjima i tako dalje. Odluka koja je sada došla paralelno sa predlogom budžeta, ranijih godina, odnosno mi faktički ove godine se dva puta zadužujemo, u martu smo se zadužili za 2018. donijeli odluku, sad normalno za 2019. i neke projekcije koje su tu date. Hoćemo li, ministre, da dovedemo u pitanje ovaj aranžman sa Svjetskom bankom na bazi kojeg vučemo 250 miliona evra nakon ovih dešavanja u bankarskom sektoru, nakon katastrofalne super vizije od strane regulatora, nakon ćutanja Vlade Crne Gore, nakon spinovanja da je Svjetska banka podržala sve ono što se radi, a dvije banke sa privremenim mjerama, sutra stečajem, u najmanje jednoj banci a šuška se da ih je više, mogućnost ili sumnje za pranje novca i tako dalje. Šta će nam Svjetska banka reći, šta ako nastavi te mjere, šta je onda sa pozajmicama. 180 miliona iz domaćih izvora obveznica, kako da ne. Mnogo bolja varijanta nego da isisavamo kapital domaćoj privredi i zajmamo kod domaćih banaka, jer će banke potrcati prema državi. Za emisiju obveznica koja bi uspjela u državi je neophodno povjerenje, kredibilitet, povjerenje građana prema Vladi da kupe te obveznice koje će vjerovatno imati neku ročnost ili neku stopu koja bi bila povoljnija nego da drže novac kod banke. Ali ima li povjerenja sa ovakvim stvarima. Kakva je to finesa da će finansirati 180 miliona evra depozita? Pa ti su depoziti napravljeni tako što smo se zadužili za njih ove godine.

Znači, mi smo već povukli dug. Znači, to nisu depoziti iz viška prihoda nad rashodom iz bolje poreske naplate iz širenja poreskog opsega i za oporezivanje ovoga, onoga da već ne nabrajam i tako dalje, iz razbijanja sive ekonomije, što jedna ozbiljna država treba da uradi, da je svede sa 40% koliko je sad kao devedesetih, da je svede u razumne okvir, nego su to depoziti koje smo dobili iz kredita, iz ove godine. Hajde da kažemo onda nije to iz depozita nego je to iz kredita i tih nedostajućih 550 i nešto miliona evra je ono što mi faktički ne možemo da uravnotežimo svih ovih godina, jer prosto ne mijenjamo model ekonomske politike. Model ekonomske politike koji je takav da, ne ova vlast, bilo koja vlast, sjedi na toj grani koju neće da posiječe, jer to traži udar na monopol, na .. ekonomsko poslovanje. Šta sutra kada zahvaljujući međunarodnim institucijama budemo morali da u faktički budžetski okvir uvedemo i javna preduzeća makar u sistem izvještavanja, koliki će nam onda biti deficiti i tako dalje, imajući u vidu ko je sve tamo od željezničke infrastrukture pa tjeraj dalje.

Dakle, prosto pokušavam godinama evo ovdje koliko sam poslanik negdje i u nekim drugačijim ulogama da ovu zaista priču otvorimo po dubini i da vidimo zašto nam je i ovaj budžet kontinuitet svih ostalih politika iz ranijih godina, zašto nema neke prekretnice ili makar nagovještaja te prekretnice koja je neophodna, da bi se neko ovdje sa tim malo našalio malo prije da bi zaista doveli u vezu korelaciju privrednoga rasta, rasta bruto domaćeg proizvoda sa rastom životnog standarda. Nema je. Ako se 2,3% povećava iznos za bruto zarade ili famoznih 1% se "prijeti" da će doći do usklađivanja zarada i tako dalje, kako onda mi da govorimo o popravljanju

životnog standarda, kupovnoj moći, prosječnoj zaradi, minimalnoj zaradi. Banalna stvar koja takođe traži povjerenje u državu, minimalna zarada na 250 evra, paralelno smanjenje doprinosa privredi, treća mjera krivično djelo ko u šest mjeseci ne prijaviti zaposlenog. Dobijamo povećanje budžetskih prihoda.

Hoćemo li da pričamo o ogromnim prostorima za povećanje budžetskih prihoda koji leže i u oblasti koncesionih naknada, ostalih naknada, poreza na dobit i tako dalje koji je i dalje 9%, a bilo je i kad je PDV bio 17%, PDV ide gore, solidarno svi plaćamo poreze, punimo budžet a ne pada nam na pamet da napravimo neku progresivnu skalu i tog poreza na dobit kao i ostalih poreza. Onda trebamo da dođemo pred svršen čin da razgovaramo o ovakvim stvarima ili gospodine ministre, a Vi ste to iznijeli, Vlada je donijela zaključak da ja ovdje govorim o budžetu i o tome da će se 16,06 miliona dati ostalim transferima pojedincima. Kojim pojedincima, po kojim kriterijumima? Pa ja mogu da sumnjam da se tako kupuju glasovi od čega 5,8 miliona čuvenom Fondu za rehabilitaciju koji je samo imaginarni, gdje će se nekoliko miliona nepotrošenih prelići na druge pozicije. Sada pričam o tome, pričam o 20 miliona, o enornom skoku tekuće budžetske rezerve za mandate ove Vlade, a kako da pričam o tih 20 miliona koda ne znamo kome idu.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 15:16:10)

Kolega, sad privodite kraju izlaganje.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (26.12.18 15:17:07)

Hvala Vam.

Mislim da sam u materiji, evo završiću za nekih pola minuta, dozvolite. Nekako je predsjedniče, ne obraćam se Vama, ali ambijent bi trebao da je mnogo bolji i što se tiče i prisustva kolega i svega, ali uvažavajući razloge, evo pokušavamo da se uklopimo.

Dakle, sada govovimo o tekućoj rezervi koja se planira na veoma visokih 20 miliona evra. Kada bi ona bila transparentna, kako da ne, svaki cent ne onaj dio koji ide pojedincima, troškovi zdravstva i tako dalje, to je jasno, ali ovaj dio koji ide pravnim licima. Gospodine predsjedniče Parlamenta, na moj dopis da mi se dostavi kako je potrošena tekuća rezerva za period 2017. - 2018.godina, ministru finansija, evo šta sam dobio kao poslanik, odnosno, što je dobila Skupština Crne Gore kao odgovor. Dobila je u dopisu da mi se za 12,7 miliona za 144 pravna lica neće reći jer je interno kome su data moja i vaša sredstva iz budžeta, 144 pravna lica. Jesu li to privrednici kojima drugi privrednici plaćaju doprinose da bi im oni pravili konkurenciju? Ja dobijam ovo, odnosno, Parlament ne ja, ovo, to je doprinos transparentnosti i raspravi o budžetu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 15:17:33)

Jeste bili u materiji, ali upravo smo dali po deset minuta da ne bi bilo prekoračenja.

Sad riječ ima poslanik Ervin Ibrahimović, a vidjećmo da li će se neko od uvodničara, predstavnika klubova poslanika u međuvremenu pojaviti.

Izvolite.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (26.12.18 15:17:47)

Poštovani predsjedniče Skupštine sa saradnikom, uvaženi ministri sa saradnicima, poštovane kolegice i kolege poslanici, dragi građani, poštovana dijasporo,

Po mom mišljenju predloženi budžet za 2019.godinu je svakako razvojni i zasnovan je na realnim pretpostavkama. Samim tim i omogućava dalji razvoj ekonomije, nastavak kapitalnih projekata i ono što je značajno za građane, socijalnu sigurnost. Takođe, obezbjeđuje kontinuitet stabilizacije javnih finansija, sve ovo poziva, odnosno daje jednu pozornost da treba obratiti

posebnu pažnju tokom realizacija planiranog budžeta za 2019., odnosno, dodatnu pažnju na preporuke Državne Revizorske Institucije, kako bi smo vodili pažnju kako se troši budžet posebno time spriječili neodgovorne potrošačke jedinice da koriste budžet. Dakle, sve ovo nas poziva na dalji nastavak racionalnog odnosa prema budžetskoj potrošnji i svakako da se odgovorno i transparentno odnosimo prema novcu građana.

Na početku dozvolite mi da dam kratak osvrt i na fiskalnu, ekonomsku politiku Vlade Crne Gore koju sprovodi u zadnje dvije godine. Imali smo snažan ekonomski rast od 4,7% u 2017.godini i 4,8% u prvoj polovini 2018.godini. Povećan je broj zaposlenih za blizu 11 hiljada u odnosu na 2016., GDP per capita na 46% EU prosjek, redovnost isplata plata, penzija, socijalnih davanja, jačanje međunarodne investicione pozicije Crne Gore koja je svoj odraz dobila kroz unapređenje kreditnog rejtinga i do sada najuspješnijoj. Primijetno je da primjena mjera finansijske konsolidacije definisanim mjerama sanacije budžetskog deficita i javnog duga od 2017 do 2021.godine daje pozitivne efekte.

Analizirajući budžet za 2019.godinu pokušaću da izdvojim njegova glavna obilježja. Tekuća potrošnja će se u potpunosti finansirati iz izvornih prihoda uz ostvarenje suficita tekuće potrošnje od približno 200 miliona eura. Brži rast prihoda u odnosu na rashode čime se postiže opadajući trend budžetskog deficita sa procjenom od 3,8% u 2018. godini na 2,97% u 2019.godini.

Predlogom je planiran budžetski deficit u iznosu od 142 miliona koji je u potpunosti generisan u dijelu kapitalne potrošnje kao što ste i vi ministre rekli uslovljeni implementacijom projekta izgranje prioritetne dionice auto-puta Bar-Boljari.

Uočeno je zaduživanje koje je isključivo u funkciji razvoja odnosno za potrebe kapitalnih investicija, vraćanje i refinansiranje postojećeg duga, odnosno ne radi se o zaduživanju koje je namijenjeno tekućoj potrošnji. Tako da možemo reći da se u Crnoj Gori stvaraju uslovi u cilju daljeg jačanja konkurentnosti i doprinosa ekonomskom rastu.

Posebno raduje činjenica da je Vlada za 2019.godinu planirala najveći kapitalni budžet od obnovne zavisnosti 320,93 miliona eura i da je preko 70% kapitalnog budžeta usmjeeno u sjeverni region u cilju ravnomjernog regionalnog razvoja i zaustavljanje negativnog demokratskog tranda. Vlada je 63 miliona iz kapitalnog budžeta namijenila za izgradnju i rekonstrukciju objekata obrazovanja, nauke, sporta, kulture, socijalnog staranja, unapređenje turističke ponude i tako dalje.

Treću godinu zaredom budžet je planiran kao razvojni budžet, usmjeren na jačanje infrastrukture i unapređenju i efikasiji i javni servis prema građanima. Razvojna komponenta budžeta posebno se ogleda u planirano povećanju iznosa za finansiranje obrazovanja kroz investiciju izgradnju rekonstrukciju i opremanje škola, vrtića i ostalih obrazovnih institucija. Zdravstva kroz povećanje kvaliteta pružanje usluge javne zdravstvene zaštite, posebno istakao da je za liječenje van Crne Gore planiran iznos za 2,5 miliona više u odnosu na 2018.godinu. Kroz povećanje za poljoprivredu i ruralni razvoj, odnosno povećanje i izdvajanja za poljoprivrednike investicije u ruralni razvoj i stvaranju uslova za korišćenje evropskih fondova za poljoprivrednike. Subvencije su veće za 4,1 milion eura u odnosu na 2018.godinu, a primarno se odnosi na uvežanje agro-budžeta u cilju veće podrške poljoprivrednicima.

Obezbijeđeno je redovno primanje socijalnih davanja kao i povećanje penzija. Pohvalio bih da je veći iznos planiran za dječije dodatke i da je za oko 1,5 miliona eura planirano više za tuđu njegu i pomoć u upoređenju sa planom za ovu godinu.

Pored izdvojenih 220 miliona eura za izgradnju auto-puta važan je podatak da u narednoj godini planirana rekonstrukcija regionalni i magistralnih puteva dužine 167 km. širom Crne Gore. Ono što bi trebalo da pozitivno utiče na rast naše ekonomije, a nije ušlo u predlog budžeta svakako je davanje u zakup crnogorskih aerodroma, prihod od ekonomskog državljanstva koje stupa na snagu početkom nove godine, prodaja akcije od elektroprivrede, prihod od bespravni objekata i tako dalje.

Na kraju dozvolite da podsjetim da kada govorimo o javnim finansijama u periodu 1919-1921.godina plan Vlade da se smanji deficit i da se u 2021.godina ostvari suficit. Planom da se smanji nivo javnog duga kako bi se isti do 1922.godine vratio u propisani okvir od 60%. Da bi se postigao zacrtani plan potrebno je da pored racionalnog i transparentnog odnosa prema budžetskoj potrošnji prioritet Vlade bude da dodatno uloži napore u pravcu naplate poreskog duga, pojačane borbe protiv sive ekonomije samoodržive lokalne samouprave i tako dalje.

Da podsjetim,

Planirano je do strukture izvornih prihoda za 2019.godinu porezi učestvuju sa 61%. Prema najnovijim podacima Poreske uprave 100 najvećih dužnika u oktobru za poreze i doprinose duguju 67,1 milion eura što je u najmanju ruku nedopustivo i Vlada u saradnji sa Poreskom upravom mora staviti jači akcenat na rješavanju anomalija u narednoj godini.

Početak oktobra dobili smo podatak da je siva ekonomija 30 do 40% BDP-a, što znači da se kreće od 1,5 milijardi tačnije u rasponu od 1,3 do 1,7 milijardi eura, jer je prošlogodišnji BDP bio 4,299 milijardi. Mišljenja sam da Vlada mora aktivnije rješavati glavne probleme u borbi protiv neformalne ekonomije kroz unapređivanje funkcionisanja fiskalnog sistema, a prije svega kreiranjem poslovnog ambijenta koji će biti povoljan za privredu, stimulisanjem kroz zapošljavanje novih radnika što uključuje usklađenost zakona prilagođenost regulative stvarnom stanju ekonomije i njenu primljenjivost te neselektivno i efikasno sprovođenje zakona uz efektivan rad inspeksijskih službi i jednak tretman svih aktera, pa tek onda jačati kaznenu politiku.

Lokalne samourpave posebno na sjeveru moraju stvoriti potrebne kapacitete koje bi trebalo da im pomognu u kreiranju implementacija različitih projekata koji bi se finansirali iz IPA i drugih fondova kao i drugih donatorskih fondova i da potencijalnim investitorom ponudi kvalitetne i konkretne projekte. Kako je za nove institucije neophodno poboljšati infrastrukturu na sjeveru naše države pohvaliću da je Vlada za tu namjenu naredne godine opredijelila određena sredstva.

Iz svega navedenog možemo zaključiti da je predloženi budžet zasnovan na realnim pedpostavkama i da je razvojni što je dovoljan razlog da poslanici Bošnjačke stranke podrže Predlog Budžeta za 2019.godinu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 15:26:12)

Hvala vam, poslaniče Ibrahimoviću.
Sada riječ ima poslanik Miodrag Lekić. Izvolite.

MIODRAG LEKIĆ (26.12.18 15:26:20)

Uvaženi predsjedniče Skupštine, uvaženi predstavnici Vlade, ministri, kolege,

Raspravljamo, treba li podsjećati, o jednom od najvažnijih pitanja jedne države. Pratio sam ovih dana rasprave o budžetu u Italiji, u Grčkoj ostaje se u sitne sate, to su izuzetno dinamične, dramatične analize, uglavnom je svuda pitanje kako izbjeći dužničku krizu. I šteta je da nijesmo danas ovdje kompletni da svi učestvujemo. Pa makar meni bila bliža materija međunarodnih odnosa, recimo, nego budžeta i ekonomije, smatram svojom dužnošću da kažem nekoliko osvrta na budžet kao izraz ekonomskog sistema, ne kao poslanik Damjanović koji je tu govorio kao ekonomista specijalistički.

Ne možemo posmatrati budžet u tehničkom smislu, i ja tu ne bih imao neke zamjerke, naravno, koji je dat jednom metodologijom ozbiljnom, preglednom, s jedne strane i s druge strane budžet kao dio ekonomske politike, i tu bi imalo što da se kaže pa i kritički.

Trebalo bi podsjetiti da budžet nije računovostveni dokumenat, dakle bilans prihoda i rashoda nego ogledalo zapravo jedne ekonomske politike. Traba li podsjećati, možda treba, iako je to notorna činjenica, da se radi o sredstvima građana, poreskih obveznika, znači ovo nijesu sredstva Vlade ni vlasti, nego da se sjetimo da su ovo sredstva građana i da je naša odgovornost time, razumije se, veća.

Ekonomska politika da li se ona odvija na bazi političkih kriterijuma ili ekonomskih, eto to je jedno pitanje, meni se čini više političkim, pri čemu politički akteri se nekako izgube kada je u pitanju odgovornost za moguće promašaje. Nemam namjeru da se bavim konkretnim stavkama, ali recimo kao jedan pokazatelj političkog kriterijuma i koji nije suštinski, moram da priznam, a to je recimo da se u budžetu nalazi Fakultet za crnogorski jezik i književnost. Imamo stavku razumljivu Ministarstvo prosvjete, pa imamo Univerzitet Crne Gore, volio bih da me ministar prosvjete čuje u ovom dijelu da možda da neka objašnjenja, imamo Ministarstvo prosvjete, Univerzitet Crne Gore, razumijem, je li, i onda kaže Fakultet za crnogorski jezik i književnost. Ja ništa nemam protiv

fakulteta i protiv crnogorskog jezika, i uostalom nemamo problem sa jezikom imamo problem sa imenima jezika na bivšem jugoslovenskom prostoru, ali recimo to vidim kao jedan politički upliv iz nekog trenda i tako dalje, da ne širim, konotaciju političko - ideološku, ali napadno djeluje zaista, Univerzitet, a ovamo Fakultet za crnogorski jezik. Usput crnogorski jezik ima katedru u Nikšiću. No dobro, to su sad detalji, nisam mislio da o tome govorim opširno.

Dakle, valja se prilikom rasprave o budžetu sjetiti, konstatovati u kakvom mi sistemu živimo. Mi živimo u kapitalizmu. Ovo je kapitalistički sistem. On je sa svim svojim prednostima i manama, nemam namjeru da se bavim analizom kapitalizma, iako ovaj naš ima mnogo specifičnosti, on je kombinacija ovako malo ortačkog kapitalizma i neoliberalnog. Neko će reći pa čekaj - to se isključuje. Ne isključuje se, mogući su hibridni elementi. Kina ima politički sistem koji je komunistički, a ima ekonomiju koja je kapitalistička. E mi imamo ovu kombinaciju koj nije najsrećnija, moram reći. Znači, klijantelistički za određene krugove koji su blizu vlasti, a liberalni za one koji su vani, koji treba da se snađu i prežive tržište i tu utakmicu.

Sve se dešava, dakle, u Crnoj Gori koja je tradicionalno egalitarističko društvo, i u tom smislu ovi doprinosi iz opozicije da se povećaju prihodi, hoću reći minimalna zarada itd. da su umjesni, i ja vjerujem da je pitanje vremena kad će i Vlada da prihvati, jer to je zaista jedan od uslova da imamo makar elementarnu neku socijalnu amortizaciju teškog stanja u društvu.

Dakle, gdje su rizici ovog budžeta i čitavog tok toka ekonomskog, dakle, rizici neravnoteženosti prihoda i rashoda? Ja vidim tri uzroka, jedan je neodrživa proizvodnja. Svi bilansi odnosa zaposlenih i broja penzionera, sama struktura zaposlenih od 180.000, 50.000 i administracija itd. govore o neodrživoj ekonomiji i nema tog budžeta koji može da se napravi tehnički kompetentno itd. koji može da izdrži takve disproporcije. Dakle, ekonomija je u nekoj nizbrdici. Ja bih volio da griješimo, ali se bojim da sam u pravu, a nizbrdica može da traje, mislim, tako da, i tu je problem je li, što nema neke kulminacije nego se propada ekonomski uz iluziju da je sve u redu.

Drugi faktor je skupa država, mislim valjda je to jasno, broj zaposlenih. Čitajući reakcije subjekata, dakle, koji se nalaze u budžetu koji primaju dotacije, viđamo izjave - zadovoljni smo, više smo očekivali, ali zadovoljni. Niko nema paralelno neki program racionalizacije zaposlenih, niko nema program neke uštede itd. Znači, privid je da je sve idealno. I dolazimo do trećeg faktora koji u stvari stvara ovaj privid. To je dug zemlje, ja neću detaljno, nemam ni vremena, ono što znam kao podatak, to je da 2006. godine, uoči referenduma, zemlja je bila zadužena 700 miliona. Ona je danas preko tri milijarde, znači negdje pet puta je zadužena. Je li ovo slučajno ili nije ne znam, ne dovodim u pitanje nezavisnost, ona ima svoj istorijski razlog i rezon itd. ali je vrlo neobično da koincidira ovakav rast sa tim periodom. Sjećam se tada je jedan ministar, odnosno davno govorio, kao prilog nezavisnosti umjesto onih pravih argumenata koji postoje, koje ja dijelim, koje sam ja uvijek dijelio kaže - kad budemo nezavisni moći ćemo da povlačimo kredite. Prvo mi se ne sviđa taj glagol, ali nije sad bitno, dakle, neko je imao viziju da je nezavisnost to da uđemo u neki klub i možemo da se zadužujemo. Ne možemo da se zadužujemo beskrajno, jer mi smo došli već, čini mi se, do momenata koji su alarmantni, mi se zadužujemo da bi vraćali kamate. To su već ozbiljni momenti, kritični momenti i nije teško prepoznati određene i odgovorne izjave koje možemo čuti, a to je da je najveći problem sada servisiranje javnog duga.

Tako da to jeste jedna tema koja u suštini jeste taj privid održivosti koji ne postoji u realnoj ekonomiji. Da ne govorim o tome da smo mi profitabilna preduzeća i grane prodali, da ne ulazim sada u te misterije, Telekom, Jugopetrol itd. i da sada ostajemo sa jednom proizvodnjom koja po svim pokazateljima ne može da izgura dakle jedan pozitivan bilans i u tom smislu, kažem još jednom, uz sve napore da se budžet sasavi u nekoj ravnoteži, da se on sastavi, tehnički kompetentnoj itd. teško da se ovakva privreda može tretirati kao uspješna i kažem još jednom da zaduživanja stvara taj privid da je sve u redu.

Dakle, sumirajući ovo moje izlaganje, mislim da će sve zavisi od ekonomske politike, od politike države, bez ozbiljnih, ponavljam, kompetentnih, i završavam, reformi u nizu oblasti u dijelu političkog sistema, kulture, dakle duhovna reforma, elementi jedne totalne, ozbiljne, društvene reforme među kojima je primarna i najurgentnija ekonomija, teško da će država moći da bude u jednoj ravnoteži i da može da pretenduje da će to trajati, kažem kada ova zaduživanja koja danas čini mi se treba da budu ponovo potvrđena je li na Skupštini treba da budu lajtmotiv i dominantan faktor koji prikriva dakle mnoge rebalanse i mnogo veliku komociju u državi, gdje se ne ostvaruju

racionalizacije itd. Ne govorim sad o Montenegro Airlinesu itd. gdje je to rupa bez dna, gdje još nemamo čak o jednom drastičnom segmentu ozbiljan odnos i ozbiljnu racionalizaciju, već sve to pokriva na način koji zadužuje zemlju, i završavam, zadužuju se građani.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 15:37:22)

Hvala vam, poslaniče Lekiću.

Sada riječ ima poslanik Raško Konjević, a neka se pripremi poslanik Boris Mugoša. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (26.12.18 15:37:31)

Ministre finansija, poštovani ministri iz drugih resora, kolege poslanici, poštovani građani,

Svaka uspješna ekonomska politika imala bi jedan ključni cilj, a to je da kroz njeno sprovođenje kao rezultantu ima povećanje kvaliteta života svih njenih građana. Budžet kao plan prihoda i rashoda ako ga svedemo na brojke, brojke uvijek možemo gledati iz više uglova. Ja bih ovaj budžet gledao kao i prethodne, da li u mandatu ove Vlade kroz njen rad, posebno rad njenih ekonomskih resora imamo rezultantu u poboljšanju kvaliteta života njenih građana.

Kolege, dug na početku rada ove Vlade je bio 2,6 milijardi, dug na kraju ove godine 2018. godine biće 3,2 milijarde. Plata na početku rada ove Vlade je nešto oko 500, 501 ili 502 eura. Danas je prosječna plata u Crnoj Gori 511 eura. Vlada, i kroz ovaj budžet, kroz njegovo obrazloženje, i kroz nacrt programa ekonomskih reformi od 2019. do 2021. godine jasno kaže da neće biti nominalnog povećanja zarada. Inflacija u ove dvije, odnosno tri godine se kreće godišnje između 1,5 i 2,5%. To znači da je kupovna moć naših građana kojima se ne povećavaju zarade manja. Ako sad to vratim na prvu tezu s kojom sam počeo, da li građani osjećaju boljitak od onoga što je ekonomska politika Vlade neka građani presude, svi mi drugi bismo bili subjekti. Ako imaju više novca da prime svakog mjeseca, ako im je raspoloživi dohodak veći, ako mogu sebi da priušte nešto novo da bi popravili svoj kvalitet života onda je Vlada u pravu. Ako ne mogu to da ostvare onda je moja malenkost u pravu. Da ne bismo prosuđivali i vi i ja, ostavimo građanima koji svakog mjeseca prime neku zaradu i neka sami procijene da li kroz ekonomsku politiku Vlade oni imaju kvalitet života koji je bolji. Ono što nam brojke kazuju da su njihove zarade realno manje, a da je dug države, samim tim dug svih nas, veći u mandatu ove vlade za, biće na kraju ove godine, za 600 miliona eura. Taj dug, uvaženi građani, neće vratiti niko drugi do vi. Imamo najmanju minimalnu zaradu u regionu.

Ministre, da se ne podsjećamo moje i vaše priče prilikom rebalansa, suvišno je. Reći ću vam samo da Kosovo ima veću minimalnu zaradu neko Crna Gora. Kosovo je usvojilo da ima minimalnu zaradu 250 eura. Čemu onda, šta je efekat ili da budem korektniji u formulaciji da li građani osjećaju efekat od našeg ekonomskog rasta? Da li ga osjećaju? Ako građani zemalja regiona barem ovi koji imaju minimalnu zaradu oni su nešto osjetili u tim zemljama. Nama se ovdje zarada prosječna u zadnje tri godine kreće od 500 do 511 eura i Vlada kaže nema uvećanja naredne tri godine. Ja mislim da logika treba da bude da kroz svake reformske poteze Vlade, bili oni laki ili teški, u rezultatu treba da bude povećanje kvaliteta života svakog građanina.

Ministre, to sam već jednom pokazivao, ovo je zarada ljekara specijaliste 760 eura. Prosječna zarada prosvjetnog radnika je manja od prosječne zarade na nivou države, manja je od 511 eura, prosječna zarada. Prosječna zarada ljudi u sektoru bezbjednosti, da ne govorim koji su sve to segmenti koji obuhvataju, je manja od prosječne zarade u Crnoj Gori. To čini 2/3 naše državne uprave. Ministre, u međuvremenu smo povećali PDV sa 19 na 21, povećali akcize na duvan, gorivo itd. i tome sl. Šta je struktura našeg ekonomskog rasta? Zašto ga imamo? Naravno više je segmenata, da ne ulazimo u teorijsku raspravu šta sad to tamo čini, koji element itd. Šta je, onako narodski rečeno, suština? Mi smo sa dvije milijarde i 600 povećali dug na tri milijarde i dvjesto. Upumpali smo nova sredstva u našu ekonomiju u infrastrukturne projekte, podržavam, i to nam diže rast. Ministre, u svim dokumentima u ovom budžetu za 2019. godinu u nacrtu programa ekonomskih reformi, on je u potpunoj koliziji sa onim što kaže predsjednik Vlade. Predsjednik Vlade je nekoliko puta rekao, nakon završetka prve dionice auto-puta Crna Gora nastavlja sa

narednom dionicom. U programima u ovim dokumentima kažete Crna Gora nema prostora više za zaduživanje pa samim tim ni za zaduživanje za auto-put. Ja znam da ćete mi vi reći moguće da to radimo kroz program privatno-javno partnerstvo. Moguće, ali i to košta, i to košta, to je samo drugi oblik zaduženja. Neće nam ulaziti u dug, ali ćemo, takođe, nešto morati da izdvojimo i za to nam trebaju neka sredstva.

Koje su nam cijene lijekova? To se tiče kvaliteta života naših građana. Izvinjavam se sad ću da to dam građanima za primjer nego ako budem umio da otvorim telefon. Hvala. Samo tri lijeka Diovan u Crnoj Gori košta između 24 i 27 eura. U regionu košta šest eura. Betasertc košta 12,8 eura u regionu košta 2,36 eura, Elorika košta 10,8 eura u regionu košta 2,03 eura. Prvo je bilo negiranje da ovo nije tačno. Danas vidim aktivnost državnih organa nekih upozorjenja, dobro je da se nešto pokrenulo, a nije logično da kroz ovakav standard koji nam stagnira ili blago raste ako ga inflacija ne pojede mi u svim drugim elementima imamo evropski standard. Evropski standard u cijeni goriva, evropski standard u cijeni hrane, evropski standard u cijeni lijekova, evropski standard u cijeni bilo čega drugog. Cijena "života" u Crnoj Gori nije ništa specijalno jeftinija nego u nekoj od evropskih zemalja. Ministre, pogledajmo zemlje regiona da li im uz ekonomski rast pada dug. Ja mislim da nekima da. Šta imamo? Imamo naša strateška dokumenta koja je usvojio ovaj parlament ovo su projekcije iz fiskalne strategije koje je ovaj parlament usvojio 2017. godine. Ja ću vam reći ono što sam vam rekao na odboru i za 2019. i za 2020. godinu i na jednoj i na drugoj i na prihodnoj i na rashodnoj strani projekcije nijesu bile dobre. Ne bi mi smetalo što su projekcije na prihodnoj strani bolje nego što su u strategiji, ali mi strašno smeta što su na rashodnoj strani mnogo gore nego što ste predvidjeli. Pa, tako naši izdaci su za 250 miliona veći nego što je to bilo predviđeno fiskalnom strategijom. Naš Fond zarada izvršenja 2016. sa planom 2019.g. je 50 miliona veći. Plate nijesu povećavane, to znači da je 3.000 ljudi zaposleno.

Ne bih imao ništa protiv toga da to ova ekonomija može da izdrži. To ova ekonomija, uvaženi ministre, ne može da izdrži. Ministre, jedna potrošačka jedinica Fond zdravstva je prije tri godine imala budžet od 181 milion. Planom budžeta za 2019. godinu budžet te potrošačke jedinice je 237 miliona, nemam ništa protiv, ali neko mora da nam objasni koji je to kvalitet u zdravstvu bolji, ne kažem da ga nema, koji bi opravdao izdatke građana koji su za 50 miliona veći. Ministre sad vam kažem ako dođete sa rebalansom u julu a pokrivete, završavam ovu rečenicu, nedostatak sredstava u Fondu zdravstva za koji vam sad kažem da će biti minimum 15 miliona ja mislim, znate da ne govorim u negativnom kontekstu, ali da ili vi ili ministar zdravlja treba ozbiljno da porazmisli da li ovo što nam danas predlažete ima smisla. Zahvaljujem.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 15:49:05)

Hvala vam.

Poslanik Boris Mugoša i time završavamo dio uvodnih izlaganja u ime klubova poslanika. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (26.12.18 15:49:11)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovane poslanice i poslanici, uvaženi predstavnici Vlade, poštovane građanke i građani, Ja ću svoju diskusiju oko najvažnijeg zakonskog akta o kojem raspravljamo u Skupštini Crne Gore u toku jedne godine podijeliti na dva dijela. Prvi dio koji se odnosi na pozitivne aspekte ovoga budžeta i drugi dio podjednako važan, a možda i važniji, to su izazovi koji nas očekuju u narednoj godini. Kada su u pitanju pozitivni trendovi i u budžetu za sljedeću godinu ja bi prije svega na prvo mjesto pomenuo dalju konsolidaciju javnih finansija, odnosno jačanje finansijske stabilnosti što jeste jedno od osnovnih preduslova dugoročno održivog ekonomskog rasta i razvoja. To svakako podrazumijeva i pridržavanje zlatnog pravila definisano fiskalnom strategijom, a to je da svi tekući izdaci finansiraju isključivo iz tekućih odnosno izvornih prihoda. I u tom smislu pozitivna je činjenica da predviđen suficit tekuće potrošnje u iznosu blizu 200 miliona eura. Takođe, ovim Predlogom zakona budžeta predviđeno je dalje smanjenje

budžetskog deficita, a posjetiću Vas da je on u 2017. godini bio negdje na nivou od 5,5% GDP, da će ovu godinu završiti sa od prilike 3,8%, a da je sledeće godine predviđeno da deficit budžeta bude nešto manje od 3%, sa jasnom projekcijom koja je navedena u programu ekonomskih reformi, da u periodu 2020 - 2021. godina javne finansije pređu u zonu suficita. Takođe, sve ovo podrazumijeva i kontinuirani rast tekućih prihoda, i on je planiran negdje na nivou preko 70 miliona više nego ove godine. Kada pričamo o javnom dugu, i tu je predviđena silazna tendencija javnog duga, poboljšana je, čini mi se, njegova ročnost i kvalitet javnog duga, sa projekcijom da bi u 2021. godini, on trebao da bude na nivou oko 60% bruto domaćeg proizvoda. Ono što je pohvalno u ovogodišnjem budžetu su znatno veća izdvajanja za obrazovanje i zdravstvo. Ona možda nekome sada smetaju, možda samo zbog činjenice što sada su opoziciji, ali ono mnogo bitnije od toga da će o toga koristi sigurno imati građani, kroz poboljšanje kvaliteta i zdravstvene zaštite, a i kroz poboljšanje uslova u obrazovnom sistemu, a tome ću sa velikim zadovoljstvom nešto kasnije detaljnije govoriti.

Takođe, dobro je i pohvalno je da se povećavaju sredstva za poljoprivredu i da su povećana sredstva i za sport i nauku. Predviđen je ovim programom ekonomskih reformi i dalji rad zaposlenosti, negdje čini mi se prosječno godišnje blizu 1% sa tendencijom da se stopa nezaposlenosti sa 14,8% u ovoj godini smanji na 13,8% u 2021. godini. Posebno jedan dio oko ovoga budžeta koji zaslužuje zaista ozbiljnu pažnju je kapitalni budžet, on je projektovan na nivou od nešto oko 321 miliona eura, čini mi se da je najveći od obnove nezavisnosti. Postoje dvije dodatne vrijednosti ovoga budžeta kapitalnog. Prvi je to što će većina biti usmjerena na sjever, ja uvijek kažem na sjeveru Crne Gore preko 50% razvojnih potencijala, i bez razvoja sjevera nema društveno ekonomskog prosperiteta cijele Crne Gore, i to mi se čini da je dobro prepoznato u ovogodišnjem kapitalnom budžetu, koji podrazumijeva i nove objekte školstva, zdravstva, kulture, novu lokalnu putnu infrastrukturu, nove pomake i iskorake u oblasti zaštite životne sredine i u pitanju tretiranja otpada i kvalitetnijeg vodosnabdijevanja itd. I ono što je veoma bitno i to sam negdje na Odboru za ekonomiju naglasio da je 95% kapitalnog budžeta određeno za projekte koje su već određene faze realizacije. Negdje oko 305 miliona, 16 miliona je za projekte koji će prvi put početi da se realizuju. Zašto je to bitno, pa bitno je jer prosto negdje ponekad nam se dešava u tom moru, između ostalog, i predizbornih obećanja na žalost, ali i neki drugih želja mi stalno krećemo u nove projekte ne završavamo postojeće dugi niz godina. Ne, ovdje je dobra intencija da se prvo pozabavimo sa onim projektima koje smo započeli, a onda da realizujemo i neke druge projekte.

Sad drugi dio moje diskusije posvetiću izazovima. Ja u tri goruća problema u crnogorskoj ekonomiji. O jednom takvom se danas se i raspravljalo u privrednoj komiri, gdje je predsjednik Vlade sa jednim brojem ministara i privrednicima, i konstatovali su da je siva ekonomija jedan od najvećih izazova kada je u pitanju ekonomski razvoj Crne Gore. Ja volim da kažem, možda malo grublje, da je neprihvatljiv nivo sive ekonomije, ali zašto to govorim? Zato što prema određenim projekcijama one je negdje preko 30% bruto domaćeg proizvoda, to ako pretvorimo u eure neki potencijalni izvor prihoda od 1,2 od 1,5% milijarde eura. Naravno, i znam da ne možemo potpuno iskorjeniti sivu ekonomiju jer je niko nije iskorjenio, ali sam siguran da možemo mnogo više da uradimo u tom dijelu, i da na taj način uberemo znatan iznos novih prihoda koje ćemo upotrijebiti na jedan mnogo produktivniji način.

Drugi, isto dugogodišnji problem crnogorske ekonomije, ogroman deficit u spoljnoj trgovinskoj razmjeni. Evo prije neki dan je izašao MONSTAT sa podacima za 11 mjeseci ove godine, a oni glase da otprilike je pokrivenost uvozom i izvozom na nivou od 15,6%, i da je otprilike više za dvije milijarde uvezeno nego što je izvezeno robe u inostranstvu. I ako pogledamo poslednjih šest godina, ukupun deficit u spoljnoj trgovinskoj razmjeri preko devet i po milijardi eura, zajedno sa ovom godinom to će već biti preko 11 i po milijardi eura. Znači, to je jedan veliki problem koji podrazumijeva da moramo mnogo više da razvijamo realni sektor, mnogo više moramo da razvijamo i poljoprivredu, odnosno proizvodnju hrane, moramo mnogo više da razvijamo i drvoprerađu, metalnu industriju, i druge grane i negdje u programu ekonomskih reformi je naznačeno da se planira porast prerađivačke industrije na nivou oko 5,1% godišnje, i na tome moramo insistirati. I ono što je takođe važno tiče se rasta zaposlenosti, ja sam negdje diskutovao o tom pitanju tokom premijerskog sata, ja mislim da postoji ogroman prostor za supstituciju strane domaće radne snage. Evo i ove godine imamo tu činjenicu da u Crnoj

Gori, mnogo više zaposelnosti radne snage nego domaće, i zbog toga zaista moramo da mnogo više radimo i na aktivnim mjerama zapošljavanja i na razvoje nekih kompetencija, jer kad vidite strukturu te zaposlene radne snage, strane radne snage, vidite da to nisu nikakva nemoguća znanja, da to nijesu nikakve specijalne oblasti o kojima mi ovdje ne možemo da govorimo i da ih razvijamo, i tako da zaista u tom korpusu ima dosta prostora za napredak.

Poslednje za ovaj dio, jer ću u završnoj raspravi, kažem sa velikim zadovoljstvom pričati o pomacima i u zdravstvu, obrazovanju, nauci, postavlja se jedno logično pitanje, i to građane najviše interesuje, da li svi ovi pozitivni trendovi u ekonomiji, sve ove stope rasta, se odražavaju na rad životnog standarda, ali prije svega kroz rast ličnih primanja naših građana, kroz nalaženje kvalitetnih i bolje plaćanih poslova, kroz pravednija socijalna davanja. Prije nekoliko dana je iz izvršne vlasti je stigla najava, da sve ovo što sam rekao i rast zarada i pravednija socijalna davanja se očekuju krajem 2019. i početkom 2020. godine. Mislim da se to može ostvariti, ali sam siguran sa druge ne samo da se može nego i da se mora. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 15:59:48)

Hvala vama, poslaniče Mugoša.

Sada smo završili s diskusijama predstavnika poslaničkih klubova.

Sada se za riječ javio ministar zdravlja, Kenan Hrapović. Izvolite.

KENAN HRAPOVIĆ (26.12.18 16:00:06)

Uvaženi predsjedniče Brajoviću, uvaženi poslanici,

Kada govorimo o zdravstvenom sistemu i finansiranju zdravstvenog sistema za narednu godinu, želim da saopštim da je Vlada iz godine u godinu prepoznala i prepoznaje značaj zdravstvenog sistema i ulaganje u njega. Tako da je i za narednu godinu Vlada izdvojila značajno povećanje u procentu od nekih 14% ili 32 miliona eura veći budžet nego što je to ove godine. To je odraz finansiranja stvarnih i realnih potreba kada je liječenje naših građana u pitanju, bilo da se liječe u zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori, bilo kada je to neophodno da se pošalju u institucije regije i Evrope. To znači da će budžet za 2019. godinu obezbijediti kontinuitet pružanja zdravstvene zaštite, garantuje kvalitetnu zdravstvenu zaštitu za sve naše građane i obezbjeđuje stabilnost u finansiranju zdravstvene zaštite. Ono što je poruka kada je iznos budžeta u pitanju i za narednu godinu i za naredne godine jeste da ćemo svi zajedno, kada kažem svi zajedno mislim na nas sve moguće korisnike zdravstvenog sistema, imati blagovremenu, efikasnu i dostupnu zdravstvenu zaštitu.

Kada je ulaganje u zdravstvene radnike u pitanju i odnos države prema njima, želim da kažem da država, odnosno Vlada Crne Gore i Ministarstvo zdravlja konstantno u prethodne dvije godine, i to će nastaviti u narednoj godini, ulažu u podizanje standarda zaposlenih u zdravstvenom sistemu, prije svega mislim na učenje i edukaciju. Složićete se da je konstantno edukovanje i učenje naš prioritet. Tako da smo za prethodne dvije godine odobrili 150 specijalizacija i 20 subspecijalizacija za naše doktore. Samo da kažem podatak da će se naredne godine sa specijalizacijom vratiti 90 mladih doktora koji su puni energije da zajedno s postojećim kadrom razvijamo zdravstveni sistem još bolje. Takođe, Vlada je ozbiljno shvatila ulaganje u zdravstvene radnike i izvojila u naredne tri godine milion i dvjesto hiljada eura za stambenu zadrugu zdravstvo, rezultati već dolaze početkom godine, tako da će 160 porodica zdravstvenih radnika dobiti ključeve i riješiti svoje stambeno pitanje u Podgorici i u Nikšiću. Nastavićemo iduće godine da zajedno sa stambenom zadrugom realizujemo projekte, prije svega na sjeveru, kako bi naši zaposleni u zdravstvenom sistemu rješavali svoje životno pitanje.

Takođe, poznata je činjenica da su izdvojena ogromna sredstva, samo za prošlu godinu 11,8 miliona eura za nabavku savremene medicinske opreme. Do prošle nedelje mi smo realizovali 10,3 miliona eura i nabavili, kao što znate, svu neophodnu medicinsku opremu kako za Klinički centar tako i za sve zdravstvene ustanove u Crnoj Gori. Takođe, kroz projekat energetske efikasnosti uloženo je šest miliona eura i u narednom periodu još dodatnih pet miliona eura za

rekonstrukciju i adaptaciju zdravstvenih objekata. Samo danas je potpisan ugovor za realizaciju projekta energetske efikasnosti za tri doma zdravlja, Berane, Plav i Rožaje. Nastavićemo i naredne godine i veoma brzo će biti raspisani tenderi i za ostale zdravstvene ustanove.

Ono što je još jako važno jeste da je u prethodne dvije godine Vlada izdvojila milion i četiristo hiljada eura za projekat kontinuirane medicinske edukacije, tako da je u prethodne dvije godine preko 3.600 zdravstvenih radnika i saradnika prošlo doedukaciju u zdravstvenom sistemu. Tako će biti i u narednoj godini. Vjerujem da će Vlada u narednom periodu naći mogućnost, kada je u pitanju povećanje zarada, da se povećaju zarade, prije svega zaposlenih u zdravstvenom sistemu.

Ono što još želim da kažem, da će opredijeljeni budžet od 238 miliona eura za narednu godinu apsolutno pokriti tekuće finansiranje tekućih potreba za zdravstvenom zaštitom u Crnoj Gori. Dakle, budžet je projektovan na osnovu faktura iz prethodnih godina, odnosno na osnovu nivoa i obima pruženih zdravstvenih usluga za naše građane. Kažem da će taj iznos budžeta odgovarati tekućim potrebama za narednu godinu. Ostaje jedan dio neizmirenih obaveza iz prethodnog perioda, kada kažem iz prethodnog perioda mislim na prethodne godine, tako da će nadam se Vlada naredne godine naći mogućnost da izmiri i taj dio neizmirenih obaveza. Poznato je, prije svega ekonomistima, da uvijek decembarska faktura i u zdravstvenom sistemu kao i u drugim sistemima dopijeva na plaćanje u januaru naredne godine, tako da će ostati jedan iznos od nekih 11 miliona eura neizmirenih obaveza da se plaćaju tokom iduće godine. Dakle, to su neizmirene obaveze kumulativno iz prethodnih godina i Vlada je opredijeljena da i taj iznos izmiri i to je obaveza prema dobavljačima.

Ono što je jako važno da istaknem jeste i ponos svih nas u zdravstvenom sistemu, to je nova lista lijekova. Nova lista lijekova vodila se kvalitetom, dostupnošću i obuhvatnošću lijekova za naše građane. Kao što znate, obaveza Ministarstva je bila da predloži Vladi novu listu lijekova, Vlada je usvojila tu listu lijekova u martu mjesecu i ona je u primjeni od marta, kao što rekoh, ove godine. Vlada je obezbijedila budžet za nabavku svih tih lijekova. Na novoj listi lijekova, osnovnoj i doplatnoj se nalaze najznačajniji i najprometovaniji lijekovi kao što se nalaze i u zemljama regije i zemljama Evropske unije. Lista je proširena novim lijekovima i na listi ima preko 1.150 različitih oblika.

Ono što želim da danas saopštim i da ponovim, da je i u medijima prethodnih nekoliko dana, opet se želi pokušati manipulirati i pokušati unijeti nemir kada su građani u pitanju po pitanju liste lijekova. Dakle, neko namjerno pokušava, kažem pokušava, a ne uspijeva da osnovnu listu i doplatnu listu lijekova koju je donijela Vlada Crne Gore i koju plaća Vlada Crne Gore želi da uporedi sa slobodnim tržištem. Vi znate da smo mi kao država Crna Gora potpisnici mnogih protokola koji nam dolaze iz Evrope i da mi podržavamo i podstičemo konkurenciju kada je u pitanju slobodno tržište i slobodno formiranje lijekova. Ministarstvo zdravlja nema zakonski okvir niti osnov da ograniči ono što je slobodan promet lijekova i medicinskih preparata, budući da te lijekove koji su na slobodnom tržištu ne plaća država Crna Gora. Lijekovi i medicinski preparati imaju isti status na slobodnom tržištu kao i ostala roba, kao što je to hljeb, ulje, brašno, šećer.

Ono što, takođe, želim da kažem, inspekcijски nadzor nad cijenama lijekova u prometu, saglasno članu 6 Zakona o lijekovima, vrši organ državne uprave nadležan za poslove ekonomije, odnosno u slučaju značajnih devijacija na tržištu nadzor vrši organ za zaštitu konkurencije, a ne Ministarstvo zdravlja. Država Crna Gora je potpisala s drugim zemljama članicama Svjetske trgovinske organizacije CEFTA Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa zemljama Evropske unije u oblasti slobodnog tržišta lijekova. Nijedna zemlja Evropske unije niti jedna zemlja regiona ne vrši regulaciju lijekova i drugih pomoćnih medicinskih preparata koji se ne nabavljaju o trošku zdravstvenih fondova, odnosno budžeta tih država. Jedini izuzetak jeste Republika Srbija gdje evropski eksperti konstantno ukazuju da se radi o nespojivim uslovima kada Republika Srbija želi da potpiše Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju. Ono što želim da istaknem jeste da usled povećane potrošnje lijekova na crnogorskom tržištu to ne snose građani ne snose građani Crne Gore nego država. Dakle, 73% po zvaničnim podacima Agencije za lijekove odlaze na državu koja plaća lijekove, a ovaj preostali iznos je o trošku građana i taj iznos se značajno smanjuje...(prekid)... više država obezbijedila srestava za lijekove nego što su to građani plaćali u prethodnom periodu. I da zaključim sa ovom pričom oko lijekova, da su lijekovi u Crnoj Gori, koji se nalaze na listi koju plaća država Crna Gora, u odnosu na lijekove na listi u Srbiji koju plaća

država Srbija jeftiniji u prosjeku za 3,6%.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.12.18 16:10:34)

Hvala, ministre.

KENAN HRAPOVIĆ (26.12.18 16:10:39)

Izvinjavam se, još samo par ovih poređenja, jer su bili u medijima.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.12.18 16:10:40)

Ministre, imate mogućnosti opet da se javite za riječ, preko 10 minuta, ja bih želio nastaviti sa radom.

Hvala.

Obavijestio sam da je završen prvi krug izlaganja ispred klubova i želio bih pitati ministra, da li i Vi želite komentarisati izlaganja?

Koleginice Draginja, da li želite odmah ili sačekati možda da čujemo ...

U redu, proceduralno pravo ima koleginica Draginja Vaksanović-Stanković.

Izvolite, komentar.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (26.12.18 16:11:18)

Uvaženi građani Crne Gore, poštovani potpredsjedniče, kolege poslanici, uvaženi ministre i predstavnici ministarstava,

Ministre zdravlja, svi smo u saznanju da je budžet Ministarstva zdravlja veći za 56 miliona eura za tri godine, đe su pare, ja Vas pitam đe su ove pare koje su građani izdvajali? Pošto je budžet uvećan za 56 miliona eura, ja Vas pitam, da li su zbog toga veće plate zdravstvenih radnika i ljekara. Svima je ovdje poznato u kojim uslovima rade ljekari, a posebno zdravstveni radnici, mislim na medicinske sestre i na ostalo zdravstveno osoblje. Pitam Vas, da li će biti povećanje zarada ljekarima i zdravstvenim radnicima, s obzirom da pričamo da je povećan Budžet Ministarstva zdravlja? Neće biti, jer u Nacrtu budžeta piše da povećanje zarada neće biti naredne tri godine, pa me baš zanima kako vi mislite da osmislite mehanizam da se povećaju plate ljekarima i zdravstvenim radnicima, ali dok vi pričate o tome da osmišljavate način kako da se povećaju zarade, a u Nacrtu budžeta piše da neće biti povećanja zarada u naredne tri godine, nama odlaze ljekari i medicinske sestre iz Crne Gore. Do sada je otišlo oko 160. Je li to ono što želimo za zdravstveni sistem Crne Gore i za naše građane? Da li je poboljšana zdravstvena usluga? Da li su pacijenti zadovoljniji? Ono što mi čujemo, nijesu. I dalje su duge liste čekanja, počev od Kliničkog centra pa na dalje.

Kada govorimo o povećanju budžeta svaka čast za neka ulaganja, a da li je izgrađen neki novi dom zdravlja, da li je izgrađena neka nova bolnica, da li je Crna Gora dobila novi Klinički centar? Ne, niti imamo nove domove zdravlja, niti nove bolnice, niti novi Klinički centar, a dajemo priznanje za ulaganja u neke sektore, u nekim bolnicama za neka odeljenja. Kada govorimo o ljekovima, da li su ovim ulaganjem i povećanjem budžeta smanjene cijene ljekova, pitajte građane koji idu da kupuju i da iz svog džepa daju pare za ljekove.

Govorite o tim listama ljekova, svaka čast za trud koji ste uložili za to, ali ću vam ja na primjer reći da lijek Brilik koji koriste pacijenti koji su ugradili stentove je do skoro koštao u Crnoj Gori oko 70 eura i nešto, a znate li da je na jednom primjeru koji lično znam bila situacija da je propisani lijek Brilik, zamjena za njega je Plaviks, ali da je preporučeno od strane ljekara da se taj Plaviks u tom slučaju tokom ugrađenog stenta ne koristi. A šta će mo sa onim ljekovima koji su na listi za koje se izda recept pa dođu građanin u apoteku i nema tog lijeka? Znate li koliko je takvih

slučajeva? Mnogo ministre. Vjerujte mi, ja više vjerujem građanima, nego što vjerujem Vašoj priči.

Znači, sva ta priča je lijepa oko povećanja budžeta, ali povećanja plata neće biti. Kakva će zdravstvena usluga biti, da li će pacijenti biti zadovoljni to ćemo vidjeti, koliko će novih domova zdravlja i škola biti izgrađeno, bolnica i to ćemo vidjeti.

Ja Vas pitam ministre, da li ćete Vi podijeti ostavku, ako trošak zdravstvenog sistema bude veći od 237 miliona eura? Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.12.18 16:14:59)

Ministar Hrapović.

Izvolite, imate pravo odgovora na komentar.

KENAN HRAPOVIĆ (26.12.18 16:15:03)

Zahvaljujem.

Ubijeđen sam da će plate zaposlenih u zdravstvenom sistemu biti povećane, to sam rekao i u svom uvodnom izlaganju i siguran sam da će do toga doći. Preko 2.000 eura neto zaradu imalo je 20 ljekara, preko i 1.500 neto zarada imao je 161 ljekar, preko 1.000 eura neto zaradu je imao 691 ljekar, od 800 do 1.000 eura neto zaradu je imalo 427 ljekara. Toliko o onom iznosu koliko je plata jednog specijaliste. Znači, ovo je neto zarada sa svim onim dodacima na koje se plaćaju porezi, doprinosi i tako dalje.

Kada su lijekovi, evo pomenuli ste lijek Brilik, sad ću odmah da vam odgovorim za lijek Brilik, Brilik se u Crnoj Gori nalazi na osnovnoj listi lijekova. Građanin treba da ode kod izabranog ljekara da mu propiše lijek koji će uz recept dobiti o trošku države. Dakle, lijek Brilik se nalazi na osnovnoj listi lijekova sa definisanom cijenom tom i tom i tako dalje.

Takođe, pominjani su lijekovi Singular, kod nas se na osnovnoj listi lijekova znači, na recept osim Singulara u četiri oblika i doze nalaze još jedan lijek u tri oblika i doze koji građanin može jednostavno da dobije kada ode kod svog ljekara i dobije recept. Pominjao se lijek Pradaksa, znate li da na našoj osnovnoj listi u Crnoj Gori postoje tri oblika lijeka Pradakse koji građanin može da dobije na recept. Zašto onda ova priča o lijekovima, poređenju cijena lijekova sa drugim zemljama.

Ovdje imam spisak koji su objavljeni prije dva dana. Recimo za Plaviks, na listi lijekova se nalaze lijekovi istog hemijskog sastava farmaceutskog oblika i jačine kao Plaviks i do dva lijeka na osnovnoj listi lijekova i dva lijeka na doplatnoj listi lijekova. Što se tiče Tritace-a to su lijekovi za visok krvni pritisak, sad ću da vam kažem, da na našoj osnovnoj listi lijekova u Crnoj Gori postoje dva lijeka u četiri doze i što se tiče samog lijeka Tritace četiri oblika Tritace-a koji se nalaze na doplatnoj listi, građanin plaća 0,47 do 0,73 centa za doplatu.

Završavam sa ovom uporednom listom lijekova i jednostavno postavljam pitanje svima nama ovdje, zašto bi građani kupovali lijekove koje mogu da dobiju na recept, znači, o trošku države.

Pitanje ko u stvari upućuje i edukuje naše građane da kupuju lijekove a neće da im kaže da pođu kod ljekara da dobiju lijek o trošku države. Ja bih ovim putem apelovao na građane da koriste terapiju koju mi prepisuje izabrani doktor i da isključivo idu kod doktora kod struke da im oni prepisuju lijekove a ne da sami određuju sebi terapije i da kupuju lijekove na slobodnom tržištu. Da li nam vjeruju građani ili ne o tome mi možemo da pričamo i da sudimo i vi i mi, najbolji reper za sve ono što radimo u zdravstvenom sistemu su upravo građani. Podsjetiću samo da je prije nekoliko dana objavljeno istraživanje CEDEM-a koje zdravstveni sistem i povjerenje građana u zdravstveni sistem sa petog mjesta u martu mjesecu podiglo na treće mjesto u decembru mjesecu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.12.18 16:19:07)

Hvala.

Za komentar se prijavio i kolega Andrija Nikoić.

ANDRIJA NIKOLIĆ (26.12.18 16:19:26)

Hvala, uvaženi potpredsjedniče Nimanbegu.

Poštovana gospodo ministri, evo drago mi je da u sklopu ove teme u budžetu imamo prisutnog i ministra zdravlja. Upravo zbog okolnosti da je napomenuo da je i kroz ova najnovija istraživanja registrovan pomak povjerenja javnosti u zdravstveni sistem u Crnoj Gori, što je dobro, i rekao bih da dodatno hrabri okolnost da imamo povećanje izdvajanja budžetskih sredstava za zdravstveni sistem u kontinuitetu, što opet treba da podrazumijeva da taj nivo budžetskih izdvajanja prati određeno povjerenje javnosti u zdravstveni sistem. Tako da vjerujem da vas trenutni postupak povjerenja neće zadovoljiti i da ćete nastaviti angažovano i ozbiljno da radite na unapređenja sistema zdravstvene zaštite u Crnoj Gori.

Nema prečeg interesa za jednu državu i za protagoniste upravo resora zdravlja, a vi ste čovjek koji se nalazi na čelu cjelokupnog sistema, od unapređenja i obezbjeđivanja zdravlja stanovništva i unapređenje ukupno zdravstvene zaštite, pa i onoga o čemu je govorila koleginica Vuksanović, a tiče se povećanja plata zdravstvenim radnicima. Znam da kao neko ko rukovodi tim sistemom, takođe, pretpostavljam, gajite nadu i očekivanje da će do tih povećanja sredstava doći, jer to ukupno doprinosi stabilnosti zdravstvenog sistema, ali ono što bih vas ja pitao je da kažem u pravcu konkretne strategije Ministarstva zdravlja u odnosu na politiku koju formulišete za narednu godinu. Dakle, da li imate konkretnu strategiju i modalitet na koji način ćete unaprijediti kapacitete Kliničkog centra u Crnoj Gori i drugih centara kako bi se da kažem sveo na najpristojniju moguću mjeru odlazak naših građana iz Crne Gore radi potraživanja zdravstvene zaštite i njege u zemlje regiona ili čak dalje u inostranstvu.

Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.12.18 16:21:50)

Ministre Hrapoviću, izvolite.

KENAN HRAPOVIĆ (26.12.18 16:21:53)

Kroz rezultat rada Ministarstva u prethodne dvije godine, nedavno sam i saopštio podatak da je za te dvije godine, na liječenje u inostranstvo odnosno van Crne Gore, poslato oko, ne znam tačan podatak sad, nekoliko stotina manje pacijenata i na taj način smo državi Crnoj Gori uštedeli preko dva miliona eura. Ali, na koji način? Ta sredstva smo investirali upravo u crnogorske institucije u crnogorski zdravstveni sistem. Jačanjem kapaciteta svih regionalnih bolnica i domova zdravlja, jačanje kapaciteta u Kliničkom centru Crne Gore. To je odraz podizanja kvaliteta zdravstvene zaštite u Crnoj Gori. Jačanjem kapaciteta kadrovskih da naši doktori sve više liječe pacijente u Crnoj Gori, a sve manje ih upućuju van. Naravno, za one procedure za koje još nijesmo niti imamo mogućnosti da kao što su skupe tehnologije gama, sajber nož itd. i pet skelner, mi ćemo i dalje upućivati pacijente da bi država imala odgovoran odnos i dalje ka svim tim pacijentima za svakog pojedinačno.

Ono što smo mi definisali i imamo već projektovano i dobijena sredstva od Evropskih fondova, a to je iznos od 4,5 miliona eura da pravimo kliniku u krugu Kliničkog centra za kožnu kliniku i za dermatovenerologiju.

Takođe, na dobrom smo putu da riješimo i problem klinike za psihijatriju, koja će se takođe graditi u krugu Kliničkog centra. Ono što je bitno da smo sa Ministarstvom finansija izdefinisali i projektovali i izradu projekta za izgradnju novog urgentnog bloka u Kliničkom centru Crne Gore. To je korak više i znak da država zaista ozbiljno misli kad je zdravstveni sistem u pitanju, jačajući kažem i prostorne i smještajne i kadrovske kapacitete.

Znači, ovo ulaganje kupovinom savremene opreme, rekonstruisanjem prostora itd. Nije to

samo kozmetička stvar, na taj način pružamo bolje uslove za rad medicinskih radnika, da imaju komforniju uslove za rad, a naravno i svim našim pacijentima da se osjećaju bolje i ugodnije kad dođu da dobiju zdravstvenu zaštitu.

Nastavićemo istim intenzitetom i u narednom periodu ne samo kažem za Klinički centar, kao najveću instituciju u Crnoj Gori, nego i za sve ostale regionalno u Crnoj Gori. Jačajući regionalne bolnice, interes i cilj je da građani sve više zdravstvenu zaštitu dobijaju u mjestu svog boravka i življenja. Na taj način istovremeno rasterećujemo i Klinički centar i dajemo mu mogućnost da se bavi onim što je njegova izvorno nadležnost, a to je tercijalni nivo zdravstvene zaštite.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.12.18 16:24:44)

Hvala, ministre Hrapoviću.

Sada bih dao riječ ministru Radunoviću, na komentar uvodnih izlaganja ili djela.

DARKO RADUNOVIĆ (26.12.18 16:24:56)

Hvala, predsjedavajući.

Poštovani predstavnici zahvaljujem svima koji ste imali diskusije. Jer, svaka od tih diskusija je inspirativna i daje povod za komentare, a i za razmišljanje. Ja neću pojedinačno praviti komentare, ali hoću početi na sljedeći način.

Tačno je mi smo kasnili sa usvajanjem i slanjem Budžeta na usvajanje zato što nije bio usvojen Zakon o državnoj upravi. I to je bio razlog zbog kojeg nijesmo, ali smo bili spremni istog momenta kad je usvojen zakon da i usvojimo na Vladi Budžet, mislim u istom danu, čak ili možda samo dan kasnije i odmah smo ga prosljedili prema Vladi o odlučivanju.

Isto tako tačno je da strateške dokumente kao što su fiskalna konsolidacija da ih moramo inovirati jer smo u međuvremenu radili dosta izmjena i mogu slobodno da kažem da ćemo sigurno, ja smatram do kraja prvog kvartala dokumente inovirati sa tačnim podacima i da bi bio uporedno i to jeste nedostatak ovih sadašnjih projekcija. Prihvatam tu potpuno kritiku, i to jeste za kritiku, ali to nije sve jednostavno stiglo.

Sad ću nešto reći o ovim stvarima koje se pominju, a koje mogu da naprave ja bih rekao dezinformaciju.

Mi nijesmo rekli da nećemo povećavati dug i ove podatke koje komentarišemo. Oni jesu tačni, ali ih treba i sagledati kako su nastali. Mi smo rekli da će se povećavati javni dug dok se bude radio auto-put i da ćemo se samo zaduživati za potrebe kapitalnog budžeta. Pa ako pogledate da smo mi u 2017.godini za auto- put potrošili cirka 185 miliona. Da je u 2017.godini, potrošeno 67 miliona kroz Direkciju za javne radove i Direkciju za puteve. Pa ako vidite da u 1918.godini za auto- put potrošeno 207 miliona, a Direkcija za javne radove i auto-put 81 milion. To ukupno u zbiru čini i cirka 550 miliona.

Dakle, hoću da dam objašnjenje i u projekcijama smo očekivali povećanje javnog duga zbog investicija. S druge strane, kad govorimo o tezi da nijesmo planirali da sljedeće tri godine neće biti povećanja plata. Mi u Nacrtu nijesmo planirali za 2019.godinu, i rekao sam to i ranije, kad ne znam gdje što kažem, pa se bojim da se ponavljam i u plenumu.

Mi smo pravili budžet za ovu godinu krajnje konzervativno i Budžet niti smo projektovali bilo kako očekivane prihode, a nije da se ne nadamo da ćemo imati neke prihode kada su u pitanju eventualno koncesije ili javno partnerstvo vidjećemo koji će biti vjerovatno kojeg je oblika, vjerovatno koncesije za aerodrome.

Isto tako, nijesmo pravili nikakve projekcije po pitanju prihoda potencijalnih, odnosno smanjenja troškova kod optimizacije u javnom sektoru. Isto tako ništa nijesmo pravili u projekcijama kad su u pitanju prihodi od ekonomskog državljanstva. Ali, takođe moram da kažem da nijesmo, jer nijesmo mogli kvantifikovati izazove koje očekujemo u narednom periodu i koji se mogu naslutiti niti kod dodatnih radova, kod auto- puta niti za očuvanje finansijske stabilnosti,

nešto je gospodin Damjanović o tome govorio, nijesmo ubacili u projekcijama.

Dakle, mi nijesmo planirali povećanje plata, ali ne znači da do njih neće biti i ova teza gdje ja doista znam i smatram da je najveća obaveza. Prvo Ministarstva finansija, onda Vlade, oko korekcije minimalne zarade i smanjenja opterećenja na rad.

Sigurno do toga mora doći i činjenica da to treba da se koriguje. Pitanje je trenutka kad to možemo da odradimo. U ovom trenutku kad ona raste javni dug u ovom trenutku u trenutku kad deficit još uvijek probija i biće veći od onog mastriškog odnosno i zakonom propisanog kod nas. Ići u povećanje pa na žalost i ovih i ako ja znam, a očekujete i ja imam tu tezu, ali to je potrebno organizovati, da bi minimalna cijena smanjenja doprinosa morala da budu minimum neutralni. Iskustvo koje smo imali moram pomenuti sa korekcijom akciza kod duvana ne upućuje da možemo da stavimo baš tako detaljno pod kontrolu sivu ekonomiju i da nam se neće desiti da izgubimo neke prihode.

Iz regiona iskustva kad su se korigovale minimalna cijena i kad se smanjivao doprinos uvijek se stvorio deficit u Budžetu, odnosno bila je šteta na teret Budžeta. Kažu po godinu i po dana do uspostavljanja neke ravnoteže.

Ja pamtim kad smo govorili o akcizama na duvan, kad su mi rekli da se u Bosni desio odliv na sivo ržište preko 60%, ja sam smatrao da je to nemoguće da se nama desi. Nama se primaklo blizu 40%, pa smo morali da korigujemo. To iskustvo, upućuje da ovdje moramo biti krajnje oprezni i svakako to uraditi, mora se uraditi, ali vidjećemo u kojem trenutku ja se nadam da ćemo moći što je moguće prije.

Po pitanju borbe sa sivom ekonomijom, po pitanju ovog deficita u spoljno-trgovinskoj razmjeni, nije crnogorska ekonomija nastala ni ove zadnje dvije godine i ona je tradiciju svoje nedostatke i slabosti ima dugi niz godina. Negdje, čini mi se, da ponekad i zaboravimo odakle je Crna Gora uopšte krenula u odnosu na države koje su nastale iz bivše SFRJ. Ja mislim da su pomaci očigledni, mislim da se ipak može eventualno objašnjavati šta se dešava i što se desilo u Crnoj Gori.

Evo ja bih sad za ovo javljanje. Toliko, hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.12.18 16:32:11)

Hvala, ministre.

Znači, idemo po redosljedu prijavljivanja inače ja sada želim da dam riječ samo uvodničarima ispred klubova.

Prvi nam se prijavio kolega Damjanović, Konjević.

Kolega Damjanoviću imate riječ.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (26.12.18 16:32:30)

Hvala, potpredsjedniče.

Hvala vam nema potrebe da plašite kolege nećemo opteretiti više nego što je neophodno.

Dakle, čekali smo Zakon o državnoj upravi, nije on ovdje se cijedio u fiokama, on je došao maltene neposredno kad i Budžet. Znači on je bio u fiokama Vlade.

I ovaj Parlament nije odgovoran zašto je Budžet dostavljen sa gotovo mjesec dana zakašnjenja, da budem precizan sa nekih 22 dana zakašnjenja. Nije to norma koja je zalud data u sistemskom zakonu, on mora da provede određeno vrijeme ovdje u Parlamentu. Nažalost i tako kad provede on se na tim matičnim tijelima više ne raspravlja duže od jednoga dana. Ovdje je bilo snage i volje, da se upregne pola Parlamenta u funkciju jedna firme. I da se prave zajedničke sjednice, kako bi se jednoj privatnoj firmi izašlo u susret, a maltene se kraće ostalo na raspravu oko ovog Zakona o Budžetu. Ali to nije do vas, ali govorim o odnosu Vlade i Parlamenta gospodine Radunoviću. Cifre, to što sam negdje ukazao da je problem, što fisklanu strategiju nemam ovdje mrtva je prije nego što je zaživjela. Što smjernice ekonomske i fiskalne politike koje smo donijeli u julu mjesecu kršimo time što samo limite potrošnje prekoračujemo za gotovo 100 i koliko rekoh 130 miliona evra. Pa valjda smo u julu mjesecu već uveliko radili na Budžetu. Ako je

poštovan ovaj budžetski kalendar, makar kod Vlade, ako nije kod Parlamenta i onda Vlada traži i to je ono što me nervira kao poslanika, koji nekog građanina želi da obavijesti šta se dešava.

Dakle, tražite i mimo svega toga da se po skraćenom postupku usvoji predlog. Kasnite gotovo mjesec dana i to je malo nego po skraćenom postupku. Pa dajte da se tamo neko nauči reda iz toga sekretarijata ko ove stvari završava tako ne može da se radi oko cifri ili cifara.

Dakle, Budžet i deficit vidim javnost, mediji, ovakvi, onakvi govore o tome kako je deficit ispod Mastroihta 3% itd. Dakle, 142,19 miliona evra jeste 2,97% u odnosu na projektovani bruto domaći proizvod za narednu godinu, koji je projektovan da budem precizan na četiti milijarde 788,6 miliona evra. Možda nije, a možda je neko štelovao, a što ne bi štelovao, a šta vam znači štelovanje takozvanog projektovanog BDP-a, ako se držimo onog BDP-a za 2019. i smjernica makro-ekonomske politike iz jula mjeseca, taj BDP četiri milijarde i 607 miliona. Znete li onda koliki je deficit preko 3%, 3,1%. Ako se držimo onog bruto domaćeg proizvoda koji je projektovan u fiskalnoj strategiji za 2019.godinu, a to je 4,3 milijarde. Znete li koliko je deficit 3,25%. Igra li se ovo malo Monstat sa nama svima, u Brazilu, mala digresija, je pao predsjednik države zbog friziranja ovih podataka. Zbog lažnih podataka o iznosu deficita i šta ćemo da dobijemo, dobit ćemo krajem 2019.godine, odnosno krajem 2020.godine neki izvještaj o završnom računu Budžeta, gdje ćemo svi biti u prilici da konstatujemo da ovo ovdje nije izdržalo elementarne provjere.

Dakle, sa aspekta i zakonitosti, kroz kršenje brojnih normi koje sam naveo ovdje sistemskom zakonu, sa aspekta transparentnosti i onog crnila koje ostaje svima nama, o tome da ja kao poslanik, kao građanin Crne Gore, ne znam kako se troše ovih 20 miliona evra ili najveći dio 20 miliona tekuće rezerve, a pokazao sam javnosti kako to izgleda. Sa aspekta održivosti imajući u vidu dva rebalansa na početku godine kada smo govorili o ovom Budžetu. Šta meni ostaje već da ovako kritički intoniram i ovo izlaganje i da se ne bavim pojedinačnim ciframa, jer one nemaju smisla, ako ja nemam uporišne tačke u onome što je input, elementarni input ovoga Budžeta. U Budžetu od nekoliko stotina strana nemate ni jedne jedine rečenice obrazloženja za makar polovinu budžeta, a to je prihodna strana Budžeta.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.12.18 16:37:06)

U redu hvala.

Prije nego što dam riječ poslaniku Konjeviću.

Samo da vas obavijestim da očekujemo za desetak, najkasnije petnaest minuta da bi se mogli steći uslovi da glasamo za dvije tačke koje smo završili raspravu.

Tako da javno pozivam poslanike da dođu u plenarnu salu i završimo sa drugim aktivnostima.

Hvala još jednom.

Poslaniče Konjeviću, imate riječ, poslije poslanika Konjevića poslanik Sekulić.

RAŠKO KONJEVIĆ (26.12.18 16:37:36)

Potpredsjedniče Nimanbegu, uvaženi ministre finansija,

Ja znam da je sve stvar trenutka, i u životu i u politici sve je stvar trenutka. Ali, nijesam ja napisao u dokumentima koje ste nam dostavili nego Vlada, da svoje projekcije u naredne tri godine zasniva na nominalnim zaradama koje će ostati na istom nivou. Ja znam da možda je sad za Vladu politički onako dosta klisak teren, ako ja ovo kažem ovako javno, pa vi onda kažete tražićemo prostora.

Ministre, vi ste projekcije pravili deficita i svega onoga i tako dalje na toj činjenici, ja bih volio da ih bude, kao kad sam vam rekao kod minimalne zarade u julu mjesecu.

Predložite povećanje minimalne zarade imate našu podršku, nema ništa. Sad vam kažem, predložite uvećanje zarada imate našu podršku, treba da pogledate, da to bude racionalno, da ne ugrozi Budžet itd.

Ali, ministre, ovdje su problemi izdaci, to je problem. Ja znam da to nije lako, ja sam vam rekao to na Odboru. Ali, ministre, nama su izdaci 250 miliona veći, nego što smo planirali

2017.godine u fiskalnoj strategiji 250 miliona veći. I pojedini ministri se - "ljute" ako ih mi pitamo. Izvinite, šta je to bolje, ako smo 56 miliona eura izdvojili više. Šta je to bolje, pa valjda, ja nemam ništa protiv da se izdvoji 50 milona više, ali neko mora da mi kaže za šta je to.

Ministre, ako su, čitam vam precizno, u zadnja dva mjeseca Francuska, Hrvatska, Srbija, Majedonija, Estonija, Rumunija, Bugarska i Kosovo podigli minimalnu zaradu, Kosovo na 250 eura, a nije valjda da i oni ne kalkulišu ovo o čemu ste vi govorili, ali se tu gleda ima li države ili nema države u smislu kontrole i tako dalje i tome slično. Hoćemo li da otvorimo temu poreskog duga? Svima nam je dobro poznata. Ministre, u ovim projekcijama u nacrtu programa ekonomskih reformi znate li koliko piše da će da budu dodatni troškovi za auto-put? 95 miliona eura. To niđe nemate u budžetu. To piše u nacrtu programa ekonomskih reformi, slovom i brojem 95 miliona eura. Nigdje u nacrtu programa ekonomskih reformi nema za auto-put. Niđe nemate eventualni rizik niti ga prepoznajete za sanaciju Monenegr airlinesa koji minimum zahtijeva 40 miliona eura. Dođoh ministre minimum do 200 miliona koje nema ovdje u budžetu koji se može desiti govorim za 1919 i 1920.godinu i auto-put i sanacija Montenegro airlinesa i hedžovanje tih stvari. Ove tri stvari će minimum da koštaju 200 miliona eura. Dakle, građani koji nas gledaju ne razumiju kategorije ili najveći broj njih ni suficita, ni deficita i tako dalje ni duga i tome slično.

Šesto miliona eura je građanin više zadužen, ministre, on gleda sledeće: Ima li on na kraju mjeseca ili na kraju godine veću ili manju platu? Na to se svodi rezultanta dobre ekonomske politike.Nema.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.12.18 16:41:55)

Hvala, poslaniče Konjević.

Poslaniče Sekulić, imate vaših tri minuta. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (26.12.18 16:42:02)

Hvala vam, gospodine potrepredsjendiče.

Znači, upravo zbog javnosti samo da znamo. Raspravljamo o Zakonu o budžetu. Znači, bilo ko ko troši državna sredstva mimo onoga što je stavljeno u zakonu taj radi krivično djelo samo da znamo da ne bude da je nešto obavijeno velom tajne ili da je nešto se radi na neki drugačiji način. Uz to podsjećanje i kontrolna funkcija Skupštine se ogleda u tome što raspravljamo ovdje o Završnom računu budžeta. Prije nepunih mjesec dana smo razgovarali o Završnom računu Budžeta 2018.godine, znači gdje je sve iskazano, naravno uz ono što radi veoma profesionalno Državna revizorska institucija. Znači, ne postoji mogućnost da bilo ko troši novac države Crne Gore momo Zakona o Budžetu samo kažem zbog građana.

Dozvolite takođe samo da podsjetim, kada govorim o makroekonomskim pokazateljima za osam godina posledjih bruto društveni proizvod Crne Gore je porastao za jednu i po milijardu. Čini mi se da to jeste jedan dobar pokazatelj da govori da je naša privreda ide u dobrom pravcu. Znači, uz jedno podsjećanje, ako pogledamo procentualno znači najviši rast imamo u regionu to bez ikakve dileme, a vjerujem da možemo sa tim rastom da pariramo i u nekim evropskim zemljama.

Naravno, imamo veoma nisku osnovicu. To je ona osnovica sa kojom smo izašli iz državne zajednice, ali upravo zato je dobro da se upoređujemo sa onima sa kojima smo bili doskoro u državnoj zajednici, pa recimo parametar prosječne zarade koja je negdje od 100 eura veća, znači takođe da se upoređujemo sa rastom bruto društvenog proizvoda u zadnjih 10 godina.

Dozvolite nekoliko riječi koje se tiču na konto samog zaduživanja, javnog duga, čini mi se da tu negdje imamo najviše nerazijevanja. Znači, zašto je porastao javni dug države Crne Gore nekih 30% u zadnjih desetak godina? Prije svega zbog ekonomske krize. Samo da to ne zaboravimo.

Mislím da je dobro da objasnimo građanima znači u tom istom periodu Velika Britanija porastao je javni dug za više od 30%, Francuska 25%, Portugal negdje oko 40 do 50%, Njemačka negdje oko 30%, ali niko ne kaže da su pojedini lideri koji su bili lideri u tom periodu poharali recimo Njemačku. Znači, niko ne proziva Angalu Merkel zbog toga. Zašto? Zato što kada je

vrijeme ekonomske krize kad imate smanjenu privrednu aktivnost to je uobičajeno u ekonomiju, to valjda svi znamo, znači da se novac pozajmljuje, i što je najgora stvar u vrijeme ekonomske krize jeste da se taj novac pozajmljuje po nešto skupljim cijenama odnosno sa većom kamatom nego što je to uobičajeno. Ali, ono što jeste dobra vijest jeste da vodimo takvu fiskalnu politiku u Crnoj Gori da, recimo za par godina taj javni dug, državni dug svesti na onaj dio koji se odnosi 60% kriterijuma bez dogovora Evropske unije. Čini mi se tu ne bi trebalo da bude bilo kakvog nerazumijevanja čak mislim da bi bilo korektno od strane kolega iz opozicije da podrže.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.12.18 16:45:09)

Zahvaljujem.

Ovim smo završili komentare na izlaganje poslije uvodnog izlaganja ispred klubova i nastavljamo sa daljim radom po redosledu prijavljivanja.

Sada ću dati riječ poslaniku DPS-a - kolegi Branku Čavoru, a neka se pripremi kolega Tarzan Milošević, Draganja Vuksanović. Izvolite.

BRANKO ČAVOR (26.12.18 16:45:40)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi članovi Vlade, kolegice i kolege poslanici,

Danas raspravljamo o Budžetu za 2019.godinu o jednom veoma značajnom aktu iu sa aspekta interesa građana i sa aspekta značaja države.

Kada govorimo o ovakvom dokumentu on predstavlja odgovornu i sistemsku projekciju finansijskih aktivnosti tokom - narednoj 2019.godini. I kada gledamo na budžet za narednu godinu realno je da ga ne gledamo samo kao akt jedne godine da u taj aspekt uzmemo dio koji je vezan za prošlost u finansijskom smislu a i ono što znači budućnost jedino tako ćemo moći da sagledamo dimenziju značaja ovoga akta za narednu godinu. Jer, kad govorimo o prošlosti i naravno da sva iskustva koja smo imali iz prethodnih godina upozoravaju da ono što je bilo dobro u tom vremenu afirmišemo, unaprijedimo u pogledu projekcije ovoga budžeta.

Ono što je bilo loše smatramo kao nedostatak i eliminišemo, a jedan dio koji registrujemo kao povoljan da ga i unaprijedimo. Zbog toga je dobro što u prethodnoj vremenu od mandata ove Vlade su ostvareni dobri rezultati, prije svega u finansijskoj stabilnosti, finansijskoj konsolidaciji pa i ukupno ekonomskom razvoju. To je upravo proizvod posvećen dobrih planskih akata. O tome govori naravno i makroekonomski pokazatelj o kojima i danas ovdje razgovaramo, koji se negdje različito tumače, a to je prije svega ekonomski rast 2,9% u ovoj godini za pola godine među tri države u Evropi. Govorimo o bruto društvenom proizvodu koji je po glavi stanovnika, koji je na 46% evropskog standarda porastao je od godine nezavisnosti kada je bio 33% imamo značajna strana ulaganja koja su povećana u ovoj godini za 40%, imamo povećanost zaposlenosti, imamo u turizmu nagli prosperitet sa prihodom od milijardu eura planiranim u ovoj godini, pa imamo povećanje ukupnih prihoda i kontrolisane rashode i naravno uz to imamo i dobar kreditni rejting, a naravno i podršku relevantnih finansijskih institucija kao što je Svjetska banka i MMF.

Kada govorimo o ovim pokazateljima obično se oni gledaju iz ugleda a mi ovo govorimo radi neke specijalne hvale. Ne. To je realnost. Kako bismo razgovarali mi danas poslanici u ovom Parlamentu da su ovi pokazatelji prepolovljeni? U kojoj bi situaciji bila naša država danas pa i građani što se tiče kvaliteta života da su svi ovi pokazatelji znatno niži? Vjerovatno da to ne bi dobra priča bila, ali jesmo realni kao poslanici da i mi očekujemo da ovi ekonomski pokazatelji donesu i reflektuje se što više i što bolje na kvalitet života građana. A kada posmatramo kvalitet života građana onda ga gledamo iz dva aspekta: stvaranja uslova za bolji kvalitet a to je i zdravlje i socijalna davanja, to je prosveta, to je infrastruktura, to je jedan aspekt kvaliteta života i onaj drugi koji se često kod nas uglavno želi mjeriti to su zarade. I mi kao poslanici naravno vladajuće koalicije želimo da zarade dobiju realno veći rast u vremenu kada je to realno moguće i kada to ne bi moglo ugroziti ukupnu finansijsku stabilnost i finansijsku konsolidaciju.

Na osnovu svih tih pokazatelja došli smo do koncepta ovoga budžeta imajući u vidu i

strategije koje su donesene u Parlamentu i Vladi. O tome možemo govoriti o ovom budžetu kao budžetu kontinuiteta, možemo govoriti kao o budžetu realnom i održimom, a možemo govoriti i o budžetu koji je imao u sebi i razvojnu komponentu. Ono što je veoma važno jeste planiranje nastavka finansijske konsolidacije, dakle i finansijske stabilnosti, ali iz ovoga se vidi bez preduzimanja novih mjera finansijske konsolidacije. Kada govorimo o realnosti, ona se, prije svega ogleda u onome što je planirano kao realnost, a ne kao spisak želja nerealnih bilo kod potrošačkih jedinica bilo kod nas poslanika na odborima kada smo i razmatrali sve ove bužetske planove. Budžet je planiran 50% bruto društvenog proizvoda. Kada govorimo o finansijskoj konsolidaciji ona jeste značajna s dva aspekta koja se ovdje danas često pominju, a to je deficit i javni dug. To su nepovoljni parametri iz prethodnih godina, ali ako znamo i ako pratimo to da je deficit u 2017. bio 5,59%, sada je u ovoj godini 3,8%, znači planirano 142 miliona iznosi 2,97% brutodruštvenog proizvoda, što govori o padu deficita, a naravno i u strategiji finansijske konsolidacije on u 2020. godini prelazi u suficit, što je svakako i dobro.

Takođe, budžetom je predviđen i suficit tekuće budžetske potrošnje na 197 miliona koji afirmiše, i to je zlatno pravilo ekonomije da se tekuća potrošnja finansira isključivo iz izvornih prihoda. Sva filozofija dobrog domaćinskog poslovanja jeste, pa i ovog budžetskog povećati prihode, a smanjivati ili kontrolisati rashode. Ovim budžetom su planirani veći budžetski prihodi za 71 milion u odnosu na projekcije iz 2018. godine. Ako znamo da su u 2018. bili veći u odnosu na 2017. godinu za 190 miliona, radi se o značajnom pomaku ostvarenih prihoda, a i planiranih u narednoj godini. Planirana je optimizacija tekuće budžetske potrošnje kroz smanjenje pojedinih kategorija tzv. neproduktivni rashodi, što je, takođe, dobro. Jer, iz ovih planiranih tekućih budžetskih troškova se vidi da su oni povećani za 1%, što upozorava kao dobru poruku, ako imate rast prihoda 4%, a rashoda izvornih za 1% onda govori o dobrom pokazatelju. Ono što je svakako dobro, i to su govorili moji prethodnici, da je pozitivan odnos ulaganja i u zdravstvo, u obrazovanje, u poljoprivredu i u preduzetništvo jer još uvijek taj aspekt preduzetništva nedovoljno koristimo u svakom pogledu.

Razvojni projekti su, takođe, karakteristika ovog budžeta. Već je istaknuto da su oni najveći od nezavisnosti države Crne Gore. Od ostvarivanja nezavisnosti oni iznose 320 miliona i veći su za 30 miliona u odnosu na projektovane u ovoj prethodnoj godini, s tim što 220 miliona ide za autoput, a 100 miliona za ostale značajne infrastrukturne projekte. Potpuno sam saglasan s onim opredjeljenjem koje je bilo i kod nas na Odboru, o kojem je i kolega Mugoša govorio, da je 95% usmjeren na završetak započetih projekata. Ono što je, takođe, značajno da se nedostajuća sredstva iz godine u godinu smanjuju. Sada se smanjuje i potreba za zaduživanjem. Upravo zaduživanje je planirano u pravcu za kapitalne projekte, vraćanje i prestruktuiranje postojećeg duga. U skladu s tim danas imamo ovdje i odluku o zaduživanju koju je pripremila Vlada, a obaveza je Skupštine da je usvoji na današnjoj sjednici. Takođe je veoma važno da pored obezbjeđivanja dovoljno sredstava za obavljanje svih javnih politika i politika potrošačkih jedinica, da se kroz ovaj budžet obezbjeđuje i redovnost penzija i redovnost zarada, redovnost socijalnih davanja i praktično se obezbjeđuje i obavljanje svih djelatnosti koje pripada Vladi i potrošačkim jedinicama.

Na kraju da kažem da je utvrđivanje budžeta veoma ozbiljan posao. Mislim da je Ministarstvo finansija to uradilo veoma dobro, realno i korektno, da smo fazno došli do budžeta koji je na današnjoj sjednici, a prije svega sagledavanjem iskustva i planova u Ministarstvu finansija u detaljnim planiranjima i razgovorima sa potrošačkim jedinicama, gdje se od aspekta onih realnih potreba i želja došlo do nekog realnog koncipiranog budžeta, da smo nakon toga išli na odbore gdje je vođena detaljna rasprava o svakom tematskom pristupu finansiranja po oblastima kako je to predviđeno ovim budžetom. S tih odbora došao je i predlog, matični Odbor za ekonomiju, finansije i budžet koji je ovaj budžet potpuno podržao i predlažemo Skupštini da ga usvoji. Takođe, predlažemo s obzirom da je rasprava i o odluci o zaduživanju, da se usvoji odluka o zaduživanju na današnjoj sjednici. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.12.18 16:55:37)

Zahvaljujem poslaniku Čavoru.

Maloprije sam napravio mali previd, za riječ se javio ministar Damir Šehović. Samo bih dok govori ministar zamolio sve poslanike koji su odlučili da dođu na glasanje, da pristupe plenarnoj sali još jednom i šefovima klubova. Hvala.

Ministar Šehović govori u sklopu prava predlagača da se javi za riječ više puta u toku same rasprave.

Izvolite.

DAMIR ŠEHOVIĆ (26.12.18 16:56:10)

Hvala, potpredsjedniče Nimanbegu.

Poštovane kolege, dozvolite mi da na samom početku, u kontekstu rasprave o budžetu za 2019. godinu, saopštim nekoliko generalnih a važnih činjenica koje će nam pomoći da steknemo kvalitetniju sliku ne samo o makroekonomskom ambijentu koji će vladati u Crnoj Gori tokom naredne godine koliko o kvalitetu usluge koja će se pružati našim građanima tokom 2019. godine, pri čemu ću najveći osvrt napraviti na sistem obrazovanja.

Prije toga bih kazao da budžet za 2019. godinu jeste odraz makroekonomske stabilnosti koja se očekuje u narednoj godini, zahvaljujući, prije svega, više nego uspješno sprovedenoj fiskalnoj konsolidaciji, odnosno mjerama fiskalne konsolidacije koje je Vlada Crne Gore ove prethodne dvije godine sprovodila. Zahvaljujući tome ovakav budžet, i to je najvažnije što treba na početku da saopštimo, garantuje redovnost svih plata i penzija kao što garantuje stabilnost i mogućnost nesmetanog funkcionisanja svih potrošačkih jedinica, samim tim i sistema obrazovanja.

Budžet za narednu godinu je, takođe, pokazatelj domaćinskog odnosa ove Vlade prema državnom novcu, a kada to kažem mislim na činjenicu da je u okviru budžeta za 2019. godinu planiran suficit tekućeg budžeta od oko 200 miliona eura, što znači da ćemo svi skupa mnogo više prihodovati nego što ćemo trošiti na neproduktivne izdatke, što još jednom potvrđuje namjeru ove Vlade da racionališe i da se domaćinski odnosi prema novcu poreskih obveznika. U konačnom, cijenim da je važno istaći da budžet predstavlja snažan podsticaj privrednom rastu u Crnoj Gori, a kada to kažem ne mogu da ne pomenem nešto što su i kolege poslanici prije mene pominjali, a to je činjenica da mi ove godine imamo kapitalni budžet na nivou od 320 miliona eura, najveći kapitalni budžet od obnove crnogorske nezavisnosti, kapitalni budžet koji garantuje rast u narednom periodu. Ono što je dodatni kvalitet takvog kapitalnog budžeta jeste podatak da će najveći dio takvog kapitalnog budžeta biti trošen u sjevernom manje razvijenom dijelu Crne Gore, što znači da ćemo biti u prilici, zahvaljujući tom novcu, da koristimo brojne potencijale kojima taj manje razvijeni sjeverni dio Crne Gore raspolaže, a kojem je ova Vlada, rekao bih kao rijetko koja dosad, bila posvećena.

Ono što bih želio da kažem jeste to da sam ubijeđen da je najveća prednost ovako koncipiranog budžeta u tome što on garantuje veći kvalitet usluga našim građanima jer je to, u konačnom, ono što naše građane interesuje, a kada to kažem, mislim, prije svega, na veća izdvajanja i za socijalu i za zdravstvo, ali prije svega veća izdvajanja za obrazovni sistem. U tom dijelu cijenim važnim da pomenem nekoliko činjenica, a jednu prije svih, da sam ponosam što sam na poziciji, u resoru za koji se izdvaja više novca nego bilo kada dosad, dakle da sam ponosan što smo u Vladi prepoznali važnost ulaganja u obrazovanje i da kao rezultat te percepcije Vlade ove i narednih godina svjedočimo najvećim investicionim ciklusima u oblasti obrazovanja, što cijenimo da je interes ne samo Vlade nego i svih građana Crne Gore jer su svi na neki način naslonjeni na sistem obrazovanja. Najbolju potvrdu takve naše opredijeljenosti nalazimo u podatku da je ukupna vrijednost svih realizovanih ili započetih projekata tokom 2018. godine na nivou od 30 miliona eura ili nešto preko 30 miliona eura. To je nešto što se rijetko kada do sada dešavalo u Crnoj Gori. To je još jedna potvrda pune posvećenosti ove Vlade potrebi unapređenja kvaliteta obrazovanja, a najbolji garant kvalitetnijeg obrazovanja jesu ova izdvajanja koja su ovolika bila samo tokom 2018. godine. Zahvaljujući toj činjenici mi smo samo tokom ove godine uspjeli da izgradimo novi vrtić na Starom Aerodromu, prije toga smo izgradili novi vrtić u Zagoriču, na vrtić na Starom Aerodromu smo potrošili blizu tri miliona eura, na novi vrtić u Zagoriču smo potrošili milion i dvjesto hiljada eura. Uspjeli smo da rekonstruišemo podgoričku Gimnaziju i da za tu investiciju izdvojimo nešto

preko milion eura. Uspjeli smo da rekonstruiramo dvije škole u Mojkovcu, osnovnu i srednju, i za te namjene uspjeti da izdvojimo oko milion i šesto hiljada eura. Rekonstruisali smo Resursni centar 1. jun i za te potrebe izdvojili milion eura, kao što smo rekonstruisali i Resursni centar Podgorica i za te namjene izdvojili oko 700.000 eura.

Želim, takođe, da pomenem da je ova Vlada ove godine opredijelila nešto preko tri miliona eura za kupovinu zemljišta, da je realizovana ta transakcija u City kvartu i da će se na toj lokaciji graditi novi vrtić, škola i dom zdravlja u narednom periodu. Međutim, osim toga podatka koji cijenim da je važan, važno je da napomenemo još jednu stvar, a to je da tekući budžet koji se odnosi na investiciono održavanje u Ministarstvu prosvjete je ove godine veći za 20% nego što je bio 2016. godine, a s ponosom ističem podatak da će naredne biti za 30% veći od ovogodišnjeg. To znači da se ne zaustavljavamo na onome što smo započeli nego želimo da pravimo krupnije iskorake kada je riječ o unapređenju obrazovne infrastrukture u Crnoj Gori. Zahvaljujući takvom opredjeljenju Vlade tokom prethodne dvije godine računajući samo veće investicije mi smo uspjeti da izgradimo ili rekonstruiramo 130 školskih objekata u Crnoj Gori, 130 školskih objekata je bilo predmet rekonstrukcije od strane ove države tokom prethodne dvije godine, što je samo još jedna potvrda da se ne deklarativno nego suštinski bavimo stvaranjem kvalitetnijih uslova za sticanja znanja našoj djeci i čini mi se da to i te kako nailazi na odobrenje u javnosti.

Međutim, pošto ovdje govorimo o budžetu za 2019. godinu bio bih sklon da kažem da, u kontekstu te rasprave, moramo da saopštimo jedan podatak, da mi zahvaljujući ovako koncipiranom budžetu za 2019. godinu ulazimo u najveći investicioni ciklus u obrazovanje do sada. Odgovorno tvrdim da će to biti najveći investicioni ciklus u oblasti obrazovanja. Zašto to kažem. Potkrijepiću zapravo tu elaboraciju sljedećim argumentima. Za sistem obrazovanja se novac dosad izdvajao iz budžeta, izdvajao za rekonstrukciju školskih objekata preko njemačke razvojne KfW banke i izdvajao se preko Banke za razvoj Savjeta Evrope. Mi smo ovim budžetom otvorili prostor za novih 36 miliona eura od strane Evropske investicione banke i za novih 17 miliona eura od strane Banke za razvoj Savjeta Evrope. Kada to saberete, pa tome dodate podatak da imamo još novac od Banke za razvoj Savjeta Evrope koji je namijenjen za obrazovnu infrastrukturu, koji nije utrošen i da imamo novac koji se izdvaja za sistem obrazovanja u budžetu onda dolazimo do jako visoke cifre od preko 50 miliona eura koje ćemo u narednom periodu da izdvojimo za ovu oblast. Na šta ćemo taj novac da utrošimo. Utrošićemo ga, prije svega, na obrazovnu infrastrukturu. Zato je važno da do sredine naredne godine potpišemo ova dva kreditna aranžmana za šta pretpostavku imamo ovdje u budžetu i da ta sredstva već od sredine naredne godine budu operativna. Koristićemo ih da bismo, na primjer, napravili novu podgoričku gimnaziju o kojoj se decenijama govori u Podgorici, da bismo napravili novi vrtić na Tuškom putu, da bismo napravili novi vrtić na Zabjelu, da bismo napravili još jedan vrtić na Starom Aerodromu, da bismo napravili novi vrtić u Bijelom Polju, da bismo napravili novi vrtić u Beranama, da bismo napravili novi vrtić u Plavu, da bismo rekonstruisali, riječ je o totalnoj rekonstrukciji, tako da će taj vrtić da bude faktički novi, rekonstruisali vrtić u Kotoru i da bismo rekonstruisali još nekoliko vrtića u Podgorici.

Ono što je, takođe, jako važno da istaknemo, da ćemo ovaj novac iskoristiti da obnovimo kompletnu školsku infrastrukturu u cijeloj Crnoj Gori na način što ćemo za novi školski namještaj izdvojiti dva i po miliona eura, na način što ćemo za novu informatičku opremu u svim školama u Crnoj Gori izdvojiti oko tri miliona eura, na način što ćemo rekonstruisati srednje škole s dva miliona eura i na način što ćemo dva miliona izdvojiti za kupovinu opreme u srednjim stručnim školama. Mi znamo da ni ovaj novac koji je izdvojen za oblast obrazovanja i koji ćemo za ove namjene trošiti u narednom periodu neće biti dovoljan da napravimo idealan sistem. Isto tako znamo da se za ove dvije godine u ovoj oblasti napravio ogroman iskorak. Tog iskoraka ne bi moglo biti da nemamo podršku čitave Vlade, da nemamo spremnost Vlade da ovoliki novac stavi na raspolaganje sistemu obrazovanju, zahvaljujući čemu mi danas svjedočimo kvalitetnijem sistemu. Daleko od toga da je stanje idealno, svjesni smo mi mana i nedostataka našeg sistema, ali sam ubijeđen, nadam se jednako kao i vi da se ovakvim zakonskim aktima kakav je budžet za 2019. godinu stvaraju važne pretpostavke da se stanje i u ovoj kao i u mnogim drugim oblastima koje jesu nadležnost Vlade mijenja na bolje. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 17:06:33)

Hvala i vama.

Kolege, sada su se stekli uslovi, kako sam informisan, da glasamo o prethodna dva akta koja smo raspravili. Nakon toga ćemo nastaviti s raspravom o budžetu.

Uz te napomene, prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala. Glasala su 43 poslanika, 41 za, nije bilo glasova protiv, dva uzdržana. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore. Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom usklađivanja zakona s pravnim sistemom.

Stavljam na glasanje postojanje razloga hitnosti da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore. Izvolite.

Hvala. Glasala su 43 poslanika, 41 za, nije bilo glasova protiv, dva uzdržana. Objavljujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga hitnosti da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore.

Sada stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala. Glasala su 43 poslanika, 41 za, nije bilo glasova protiv, dva uzdržana. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala. Glasalo je 45 poslanika, 41 za, tri protiv, jedan uzdržan. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona su podnijeta četiri amandmana i to Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu jedan amandman o kojem treba glasati, poslanici Raško Konjević i Draginja Vuksanović Stanković tri amandmana o kojima treba glasati.

Prelazimo na obrazloženje amandmana o kojima treba glasati. Amandman Odbora za politički sistem. Izvolite.

Poslanik Aprcović.

ŽELJKO APRCOVIĆ (26.12.18 17:09:46)

Zahvaljujem, gospodine predsjedniče.

Znači, želim da saopštim da prvo treba da razmatramo amandmane koje je grupa poslanika Socijaldemokratske partije predložila iz razloga što predstavnik predlagača nije imao stav povodom tih amandmana, odnosno trebale su da se izvrše konstatacije u Vladi, a amandman Odbora za politički sistem, tretira član 17 Predloga izmjena i dopuna Zakona o unutrašnjim poslovima, koji ukoliko bi predstavnik predlagača prihvatio amandmane koje je grupa poslanika Socijaldemokratske partije predložila, morao da ide iz prostog razloga zbog što bi član 17 izmjena i dopuna Predloga zakona o unutrašnjim poslovima bio u koliziji sa predloženim amandmanima. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 17:10:27)

Hvala.

Onda prelazimo na izjašnjavanje o predlozima amandmana poslanika SDP-a. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (26.12.18 17:10:37)

Predsjedniče, dozvolite samo da obrazložim tri amandmana koja smo podnijeli negdje u duhu onoga što sam rekao i tokom same rasprave.

Dakle, ovaj parlament je usvajanjem Zakona o državnoj upravi definisao buduću poziciju Uprave policije, prepoznajući je na način da za razliku od prethodnog puta kada je to bilo u Zakonu o državnoj upravi, ovaj parlament je smatrao da više ne treba da postoje organi u sastavu, nego da uprave treba da budu samostalne.

Takođe, niz novina koje su bile u tom Zakonu po našem sudu, dovele su Parlament u nepovoljniji položaj u smislu obavljanja njegove ustavne pozicije, a to je kontrolna i nadzorna funkcija. Imajući u vidu mogućnost da sada po našem mišljenju kroz ovaj tekst Zakona utičemo na jaču kontrolnu i nadzornu ulogu Parlamenta, mi smo predložili tri amandmana od kojih jedan dominantno utiče na ovo o čemu sam govorio jaču, kontrolnu i nadzornu ulogu Parlamenta. Tako da mi predlažemo da se usvoji amandman koji kaže direktor policije podnosi nadležnom radnom tijelu Skupštine poseban Izveštaj o rezultatima u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije dva puta godišnje, a najkasnije 01. juna i 01. decembra ukoliko nadležno radno tijelo Skupštine ne prihvati Izveštaj, o tome će obavijestiti ministra koji može pokrenuti proceduru razrešenja direktora policije prije roka na koji je imenovan.

Imali ste prilike ovih dana da pročitate Izveštaj Instituta alternativa koji govori o smanjenoj kontrolnoj ulozi Nadležnog odbora tokom prethodne i ove godine u smislu broja kontrolnih saslušanja itd. i tome slično. Ovom zakonskom odredbom bi se Nadležni odbor i direktor policije obavezali da će svake godine dva puta godišnje razmatrati rezultate i stanje u oblasti borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije. Suvišno je svima nama da objašnjavam koliko je ta oblast važna, imajući u vidu samo jednu činjenicu da su poglavlja 23 i 24 koji tretiraju tu oblast otvorena prva, a da će vjerovatno biti zatvorena poslednja. U tom segmentu cijenimo da bi se usvajanjem ovih amandmana pojačala kontrolna i nadzorna uloga Parlamenta, a smanjila mogućnost parlamentarne većine da u nadležnom odboru za odbranu i bezbjednost odbija inicijativu. Ovo bi tada bila zakonska obaveza. Ovo je bio prvi amandman.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 17:13:39)

Hvala.

U ovih sledećih minut obrazložite.

RAŠKO KONJEVIĆ (26.12.18 17:13:49)

Tri minuta imam.

Drugi amandman se tiče, rekao bih, ovako malo uže materije koja se tiče Zakona o unutrašnjim poslovima. Mi mislimo da je pogrešno da se mimo drugih državnih službenika i namještenika policijskim službenicima dozvoljava sledeća situacija. Da mogu biti privremeno raspoređeni na radna mjesta za koja nemaju odgovarajuću stručnu spremu. To u prevodu ovako narodski znači sledeće: da sa srednjom školom mogu privremeno da budu raspoređeni da rade poslove koje zahtijeva fakultet. Mi mislimo da to nije dobro i da nema nikakve potrebe da pravimo razliku između državnih službenika i policijskih službenika posebno, jer se kod policijskih službenika traže specifična znanja u određenim oblastima.

Treći amandman jeste činjenica da mislimo da je vrlo važno da smo saglasni da policijski službenici zbog svog socijalnog statusa, pričali smo malo prije o platama mogu, ali isključivo u saglasnost ministra da obavljaju određene poslove. Ukoliko te poslove obavljaju mimo saglasnosti ministra ili direktora policije, oni za to moraju da snose disciplinsku odgovornost, jer se u toj instituciji, u toj oblasti mora elementarno znati red. Ukoliko, mi smo podržali Zakon o načelu, Demokratska partija socijalista na odboru je bila uzdržana, ministar se nije izjasnio. Ukoliko ministre podržite ovaj tri amandmana, mi ćemo podržati ovaj zakon.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 17:15:41)

Evo čuli smo ovo što je upućeno poslanicima DPS-a. Ministar se javlja za riječ. Izvolite.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ (26.12.18 17:15:54)

Ovo što je gospodin Konjević rekao unapređuje tekst predloženog zakona, mislim nema razloga da se ovi amandmani ne prihvate. Tako da u ime predlagača prihvatamo amandman.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 17:16:16)

Onda ministre da vam kažem, mogli ste da nas poštediti sad glasanja o tim amandmanima ili onda ne glasamo o njima. Evo čuli ste uz naravno potrebno razmišljanje koje mu je trebalo da vidi, da sagleda okolnosti.

Predstavnik predlagača je prihvatio ove amandmane koji postoje u sastavni dio teksta zakona.

Što se dešava sa ovim amandmanom, gospodine Aprcoviću, vašim? Izvolite.

ŽELJKO APRCOVIĆ (26.12.18 17:16:45)

S obzirom na činjenicu da je ministar prihvatio tri amandmana kolega iz Socijaldemokratske partije, mora da se izjasni i o amandmanu Odbora za politički sistem pravosuđe i upravu, gdje se briše član 17 je Predloga izmjena i dopuna Zakona o unutrašnjim poslovima.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ (26.12.18 17:17:03)

Ovaj amandman proizilazi iz amandmanskih rešenja gospodina Konjevića koji su prihvaćeni tako da prihvatamo i taj amandman.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 17:17:18)

Sada se izjašnjavamo o Predlogu zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala. Glasalo je 45 poslanika, 41 za, 3 protiv, 1 uzdržani, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima i ostaje još jedna stvar, a to je da je Zakonodavni odbor odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ovaj Zakon stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore.

Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom usklađivanja zakona sa pravnim sistemom.

Stavljam na glasanje postojanje razloga hitnosti da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore. Izvolite.

Hvala. Glasala su 43 poslanika, 41 za, nije bilo glasova protiv, 2 uzdržana, pa konstatujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga hitnosti da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore.

Sada se poštovane kolege vraćamo raspravi predloženog Zakona o budžetu i riječ ima Suad Numanović, a neka se pripremi Nikola Rakočević.

SUAD NUMANOVIĆ (26.12.18 17:19:16)

Poštovani predsjedniče, poštovani ministri sa saradnicima, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Dakle, pred nama je Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2019. godinu i kao što smo čuli od predlagača, uvaženog ministra, on je u iznosu od blizu 2,4 milijarde eura, i kao takav on je pripremljen kao razvojni, kao što je rečeno konzervativan je ali je veoma bitno da je usmjeren na jačanju infrastrukture i unapređenje i efikasniji javni servis prema svim građanima Crne Gore. Kao predsjednik Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje dozvolićete mi da poseban akcenat stavim na ova dva ministarstva, na oblast zdravstva i na oblast rada i socijalne politike i da kažem uopštenu konstataciju i da podijelim zadovoljstvo sa svima da su opredijeljena sredstva budžeta za 2019. godinu u mnogo većem iznosu za oblast zdravstva, predsjedniče, ja ne mogu,

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (26.12.18 17:20:32)

Poštovane kolege, molim vas da saslušate.
Izvolite, poslaniče Numanoviću.

SUAD NUMANOVIĆ (26.12.18 17:20:41)

Zahvaljujem predsjedniku što mi je stvorio uslove da mogu da nastavim obrazloženje predloženog budžeta za 2019. godinu. Dijelim zadovoljstvo sa povećanim sredstvima za oblast zdravstva, za oblast poljoprivrede, za oblast obrazovanja. Naravno moramo biti zadovoljni ono što znači i redovnost vršenja svih javnih funkcija države, to je isplata penzija i socijalnih davanja i naravno uvećanje shodno zakonskom usklađivanju kao i redovnost isplata zarada. Ovdje danas bilo govora o budžetu Ministarstva zdravlja i govoreno je o uporednom periodu od tri godine, pa ću i ja koristiti te uporedne podatke od 2016. godine kada je Zakon o budžetu za 2016. godinu u odnosu na predloženi budžet za 2019. godinu. Taj iznos sredstava se uvećao za 31%, sa 181 miliona eura koliko je iznosio Zakon o budžetu za 2016. godinu na 237 miliona eura koje su planirane za 2019. godinu. Planirana budžetska sredstva siguran sam da će obezbijediti kvalitetno pružanje zdravstvene zaštite u kontinuitetu i da će obezbijediti održiv i funkcionalan sistem zdravstva u Crnoj Gori.

Dosta toga bi se moglo reći i sa povećanjem ovih sredstava šta će se sve to uraditi. Resorni ministar je govorio o tome. Ja bih samo nekoliko stvari ovdje izdvojio koje možda nijesu apostrofirane. Prije svega, treba da podržimo ono što se zove kontinuirana edukacija svih zdravstvenih radnika o tome je bilo govora. Tu je iznos negdje oko 0,5 miliona eura. Znamo za posljednje dvije godine to je bilo blizu nekih milion i 400 ili milion i 500 hiljada eura za taj program je obezbijeđeno.

Takođe, hrabri i činjenica da će se nastaviti skrining program u nivou od 0,85 miliona eura za rano otkrivanje karcinoma raka debelog crijeva, raka dojke i otkrivanje karcinoma grlića materice. Takođe, su veća sredstva predviđena za razvoj i sprovođenje transplatacionog programa i prosto želim da ovdje pozovem sve građane da podrže ovaj transplatacioni program u smislu donatorstva svojih organa i takođe su planirana sredstva za primarnu stomatološku zdravstvenu zaštitu u privatnim ambulantama sa kojim Fond ima zaključen ugovor za 0.85 miliona eura. Ono što hrabri je činjenica jeste da će do sticanja mogućnosti da svi građani se liječe u Crnoj Gori i dalje biti angažovani stručnjaci iz regiona i iz inostranstva koji će osim edukacije ljekara raditi kako u Kliničkom centru tako i u ostalim bolnicama u Crnoj Gori i na taj način će omogućiti smanjenje broja upućenih građana na liječenje van Crne Gore jer je veoma važno za građane da mogu da dobiju kvalitetnu zdravstvenu zaštitu unutar same Crne Gore.

Kada govorimo o razvoju ljudskih resursa u zaštitu za period 2013 - 2022. godine to je predviđeno postepeno povećanja broja ljekara i ostalog medicinskog osoblja kroz trogodišnji period. Na ovaj način ublažice se deficit kadra i smanjiti obim prekovremnog rada. U ovom dijelu će doći do preraspodjele sredstava pa će prekovremeni rad ići će u korist redovnog rada postojećeg kadra. Kada govorimo o Ministarstvu rada i socijalnog staranja za period 2016 - 2019

imamo isto povećanje sredstava od 15% sa 84,3 miliona na 97,7 miliona eura. Budžet državnih fondova za 2019. godinu iznosi 700 miliona eura i veći je za 1,25 u odnosu na planirani iznos za ovu godinu. Najveći udio sredstava budžeta državnih fondova u 2019. godini opredijeljen za Fond PIO kao i za Fond zdravstvenog osiguranja od 33,89 a za Fond PIO 62%. Kada govorimo o Fondu PIO, planirana budžetska sredstva za 2019. godinu garantuje redovnost isplate penzija sa postojećih 130.000 korisnika penzija i prema projekcijama za 2019. godinu 1600 novih korisnika penzija. Predlogom budžeta za ovu godinu planirana su sredstva za nastavak aktivnosti na realizaciji socijalnog programa Vlade Crne Gore, odnosno finansiranje socijalno humanitarnih potreba.

Nastavak finansiranja socijalno humanitarni penzionera će se nastaviti i ovo je jedni program u zemljama u okruženju koji sprovodi ovaj program za penzionere. Što se tiče Fonda zdravstva vraćamo se da su tu planirana sredstva na 237,28 miliona što je dovoljno za nesmetano funkcionisanje zdravstvenog sistema, za liječenje planirano je dva i po miliona više sredstava nego za tekuću godinu što je dobro, za ljekove i medicinska sredstva više za 16 miliona u odnosu na tekuću godinu što garantuje veću socijalnu sigurnost građana Crne Gore. Počevši od 2017. godine Vlada je obezbijedila da kroz period od pet godina obezbijedi sredstva neophodna za kupovinu jednog akceleratora za potrebe Kliničkog centra Crne Gore i druge medicinske opreme za potrebe javnih zdravstvenih ustanova u ukupnom iznosu od blizu 12 miliona eura. Juče kao što smo vidjeli je nabavljen aparat za spoljašnje zračenje najsavremeniji te vrste. Najveći dio opreme ovog angažmana je nabavljen u ovoj godini, nastavljaće se i tokom sledeće godine. Kada govorimo o kapitalnom budžetu tokom 2019. godine vidimo iz Predloga budžeta da će se vršiti nabavka skupe sofisticirane medicinske opreme u vrijednosti od oko pet miliona eura koja će biti raspoređena u svim djelovima Crne Gore i koja će značajno unaprijediti zdravstveni sistem Crne Gore. Planirano je da tokom 2019. godine se nabave tri najsavremenija digitalna mamografa koja će pružati usluge u Kliničkom bolničkom centru. Podsjećam da smo prošle godine nabavili isto tako tri digitalna mamografa za sve tri regije u Crnoj Gori.

Što se tiče Zavoda za zapošljavanje ovdje od planiranih 25 miliona eura 3,3 miliona eura je planirano za aktivne mjere zapošljavanja i 300 hiljada eura za kredite za samozapošljavanje od čega će 55% tih sredstava otići u manje razvijenim opštinama prema sjeveru Crne Gore. Takođe, hrabri činjenica da će u drugom dijelu 2019. godine iz IP-a projekta blizu tri miliona eura biti upotrijebljeno za grantove za zapošljavanje, za aktivne mjere zapošljavanja.

Kapitalnim budžetom za 2019. godinu kao što je rečeno, planiran je najveći iznos od 320 miliona eura, odnosno 6,7% bruto društvenog proizvoda i to je veoma bitno za građane sjevera jer od 320 miliona 200 miliona ide za nastavak izgradnje autoputa Bar-Boljare, a ostali iznos 100 miliona eura za ostalu saobraćajnu, turističku, obrazovnu i drugu infrastrukturu od čega preko 70% ide opet prema sjevernim opštinama. Ovdje iz kapitalnog budžeta će se uraditi značajan dio objekata. Radiće se dom zdravlja, odnosno rekonstrukcija Doma zdravlja Stara Varoš u Podgorici, Klinika za mentano zdravlje, Klinika za dermatovenerologiju, Urgentni blok u sklopu Kliničko-bolničnog centra, a što se tiče oblasti socijalnog staranja izgradnja preko dva miliona doma starih u Podgorici i blizu 500 hiljada za izgradnju doma starih u Nikšiću. Početak izgradnje doma starih u Plavu, Rožajama, sportska hala na Ivanovim Koritima itd. Dosta vidimo iz ovog Predloga budžeta vidimo da povećanje ovih sredstava značiće kontinuiranu politiku prije svega mislim na Ministarstvo zdravlja koje će nastaviti u smislu stvaranja boljih uslova za rad svih medicinskih radnika kako medicinskih tako i nemedicinskih, i da često čujemo ovdje pitanje da li će doći do povećanja plata. Jedan mi drugi resorni ministar i ministar finansija i ministar zdravlja su rekli da postoje realne pretpostavke da će tokom 2019. godine, doći do povećanja plate i to nas jako ohrabri ako u stvaranje uslova za bolji rad i rješavanje stambene problematike, za zaposlene u zdravstvu stvorimo pretpostavke za povećanje plata, onda sigurno će moći dati i odgovor na postavljeno pitanje. Da li bi sve probleme u zdravstvu riješili ako bi povećali plate, sigurno da to ne bi bio put nego je upravo ovaj put dobar, da stvorimo uslove da stvorimo uslove za bolji rad, da stvorimo uslove da se povećaju te plate, i sa stvaranjem takvih uslova imaćemo zaista jedan kvalitetan zdravstveni sistem koji će pružati i sigurnu i bezbjednu, dostupnu, kvalitetnu zdravstvenu zaštitu svim građanima u mjestu gdje žive, a ne samo u Kliničko bolničkom centru Crne Gore. Zahvaljujem na pažnji.

GENCI NIMANBEGU (26.12.18 17:30:58)

Hvala, poslaniče Numanoviću.

Sada nastavljamo sa sljedećim redosledom, prvo će biti koleginica Ana Nikolić, neka se pripremi kolega Andrija Popović i kolega Nedeljko Rudović, i po mogućnosti Mihajlo Anđušić, biti zadnji govornik za večeras.

Hvala.

Koleginice Nikolić, izvolite.

ANA NIKOLIĆ (26.12.18 17:31:19)

Uvaženi potpredsjedniče, hvala.

Cijenjeni ministre finansija i ostali članovi Vlade, dragi građani Crne Gore,

Evo posle već par sati rasprave o Zakonu o budžetu za 2019. godinu, ja ću se na svoj način isto osvrnuti na ovaj zakon, koristeći, naravno, podatke iz predloženog zakona, tako da se izvinjavam što ću se sa nekim podacima ponoviti sa uvažanim i cijenjenim kolegama, ali prosto nije na odmet obzirom da se radi o jednom važnom i najvažnijem zakonom evo koji je i donosimo ovim zadnjim danima ove godine, koji se jako tiču života naših građana. Svi po meni je Zakon o budžetu za 2019. godinu, zakon kontinuiteta, zbog toga što su određeni pozitivni kriterijumi u oblasti upravljanja javnih finansija upravo se desile tokom 2017. i 2018. godine, to su bile dvije godine jedne uspješne implementacije dvije pojave, dva sektora, a to je: prvo mjere fiskalne konsolidacije na jednoj strani, a na drugoj snažan ekonomski rast. Te su dvije mjere bile jako dobro i vješto izbalansirane i upravo zbog tog njihovog vještog balansa dale su prave rezultate. Mjere fiskalne konsolidacije imaju za cilj smanjenje budžetskog deficita i stvaranje uslova za opadanje javnog duga, te mjere nijesu lake, one se teško podnose i zato su vrlo nepopularne i uglavnom usporavaju privredni rast. Međutim, to se kod nas u Crnoj Gori nije desilo, one nijesu tako teške, nijesu usporile privredni rast, ekonomski rast zbog dva razloga. A to je visok nivo investicija i poraz domaće tražnje. I visok nivo investicija i poraz domaće tražnje su kombinovano snažno povukli ekonomski rast. Taj dobar balans mjera fiskalne konsolidacije i visoke stope rasta biće po ovom planu prenijeto i 2019. godine, nastaviće se trend povećanja svih izvornih prihoda koji se ubiraju u državi.

Za period od 2016. godine i 2018. godine, znači za period od te dvije godine ostvareno je povećanje prihoda za velikih 270 miliona, za 2019. godinu planira se povećanje od 71 milion. Znači, dešava se rast svih poreskih i neporeskih prihoda, generisanji upravo jakim investicionom potrošnjom prethodnom turističkom sezonom i povećanom domaćom tražnjom koja vuče za sobom povećanu domaću potrošnju i nivo zapošljavanja. Sa druge strane, tekuća budžetska potrošnja bilježi takođe rast, ali usporenim tempom od rasta izvornih prihoda, što će značiti da su 2017. i 2018. to je generalno stavljeno pod kontrolom. Znači, tekući rashodi nijesu smanjeni, ali su upravo način što su stavili pod kontrolom kvalitetnije trošeni, odnosno kvalitetnije ostvareni. Ta kontrola je značila pametnije trošenje, smanjenje ne produktivnih rashoda, to su razni administrativni rashodi, a u korist produktivne potrošnje finansiranje programskih i raznih aktivnosti u najbitnijim potrošačkim jedinicama. Znači, nije poenta samo smanjiti potrošnju, povećati prihode smanjiti potrošnju, potrošnju koju mi sa svojim novcem treba da odredimo u našoj državi, jeste poenta da ona bude kvalitetna, za kvalitetan život naših građana. Što će značiti da ta davanja i socijale, zdravstva i definitivno u sferi obrazovanja, nauke, u sferi svih resora budu na uštrp administrativnih troškova kompletnog vladinog resora, u cilju zadovoljavanja boljih potreba života građana. To je poenta stavljana pod kontrolom tekuće potrošnje.

Na taj način se u 2019. godini, ostvario suficit tekuće potrošnje koji će se nastaviti 2019. godine, i on je planiran u iznosu od skoro 200 miliona eura. Ova sredstva će se trošiti isključivo i samo za finansiranje infrastrukturnih projekata, i upravo na taj način će se stvoriti ambijent za održivi ekonomski rast. Ako se mjera domaćinskog ponašanja države ogleda u sistemu trošenje sredstava onda svakako i 2017. i 2018. godine i planom 2019. godine imamo

upravo takva pozitivna kretanja. Permanentno ostvarivnje suficita tekuće potrošnje u protekle dvije godine, i godini koja je pred nama uticaće na smanjenje budžetskog deficita države, kojeg imamo isključivo zbog visoke kapitalne potrošnje. Očekivani deficit budžeta 2019. kao što smo evo i od uvaženih kolega u više navrata čuli je 142 miliona. Novo zaduženje će biti samo za finansiranje kapitalnih investicija kao razdvojne komponente i sa eventualnom zamjenom postojećeg lošeg kredita boljim kreditom u smislu dužine ročnosti, i u smislu visine kamata, i ovo maksimalno treba da iskoristiti s obzirom da smo postigli takav kreditni rejting na svetskom tržištu, moramo iskoristiti jer ovakvom supstitucijom trenutno sa kvalitetnijim zaduženjem restrukturiranja toga duga dobićemo taj javni dug mnogo manje bolan nego što bi bio inače.

Najveći izazovi prema tome u 2019. godine, pa i dalje i rekla bih i u 2020. i 2021. nas očekuju u domenu upravo izvornih prihoda, a to jeste širenje poreske baze, unapređenje poreske discipline, izvršiti modernizaciju poreske administracije, uvesti integralisani sistem za naplatu prihoda, smanjiti sivo tržište, ali još veći izazovi nas čekaju domenu optimalne javne potrošnje, a to je smanjivati neproduktivnu potrošnju u korist produktivne i ostvariti jednu zaista ovakav ciljni target to je dodatno uštede primjenom sistema centralizovanih javnih nabavki, na nivou cijele Crne Gore, odnosno što može dovesti do jako velikih ušteda. Predlog budžeta za 2019. godinu je baziran na razvoj ulaganja u prioritetnoj oblasti, čuli smo da je to ulaganje bilo i u zdravstvu, veće ulaganje prosveti, većem ulaganju u nauci. Moj osvrt će danas biti posebno na dva resora koja stvaraju prihod u Crnoj Gori, a to je poljoprivreda i turizam. Kao što smo mi na našem Odboru za poljoprivredu i turizam ostvarili i konstatovali da je poljoprivredni proizvođač da je preduzetnik, da je turista, onaj koji će 2019. godine stvarati dohodak, upravo zbog toga trebao ih posebno čuvati. Za kompletan resor poljoprivrede planirana su sredstva od 32 i po miliona računajući ministarstvo i uprave koje su izašle iz njega, što je otprilike za tri miliona više nego prethodne godine. Budžet za poljoprivredu je razvojni obzirom da je 14 miliona, preko 14 miliona, planirano za isplatu subvencije poljoprivrednih proizvođačima u skladu sa mjerama koje se definišu agro budžetom i mjerama podrške po osnovnim IPA projektima. Sredstva koje su uglavnom premije se usmjeravaju na najvećem obimu u vidu direktnih plaćanja poljoprivrednim gazdinstvima za jačanje konkuretnosti poljoprivrednih proizvođača, što je osnovna poenta odnosno strateški cilj našeg razvoja.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja planirani transfer koji je jako važan i iznos od 3,4 miliona eura koji se odnosi na isplatu staračke naknade nosiocu domaćinstava poljoprivrednom proizvođaču koji je cijeli svoj život proveo na selu i nije stekao pravo na penziju. Za kompletan resor turizma planirano je 14,4 miliona, a tu ubrajam i budžet Nacionalne turističke organizacije, što je isto solidno izdvajanje. Ulaganje u turizam dovodi do povećanja prihoda turizma koji su u 2018. godini najvjerojatnije premašili jednu milijardu eura.

Najveći rast zaposlenosti prema administrativnim podacima zabilježen je u sektoru građevinarstva i sektoru pružanja usluga smještaja i hrane. Domaća tražnja će nastaviti rast u tom smislu, očekuje se i umjeren rast potrošnje domaćinstava. Očekuje se da će se tim dodatno povećati proizvodni kapaciteti crnogorske ekonomije. Očekuje se da će u eksternom sektoru doći do veoma povoljnog razvoja posebno zbog izgradnji i ponude novih hotelskih kapaciteta znajući da smo u 2016. godine i 2018. godini dobili novih 57 hotela. Izvoz usluga će realno rasti za oko 8%. To su prihodi od turizma projektovani da nominalno porastu za oko 80 miliona eura u odnosu na prethodnu godinu.

Prema tome, mjere za podsticajni razvoj rast sektora poljoprivrede i sektora turizma da će efekte u narednom srednjem roku što će uticati na substituciju uvoza hrane i povećavanje izvoza roba i usluga kao jednom od naših glavnih izazova, a uz dalje snažne investicione aktivnosti angažovanje domaćih potencijala u okviru sektora građevinarstva i u okviru sektora transporta, naravno i uz dalje sprovođenje mjera fiskalne strategije podstaknuti rast crnogorske ekonomije u periodu 2019.

Prema tome, paralelno sa ovim definitivno za 2019. godinu sigurno će Vlada raditi na unapređenju i investicionog ambijenta u smislu primjene novih regulativnih okvira, odnosno za donošenje novih zakonskih rešenja, a u smislu upravo povećanja i poboljšanje investicionog ambijenta. Radi se prvo o donošenju Zakona o javno-privatnom partnerstvu koji će biti jako važan u daljem našem rešavanju, odnosno kapitalnih izdataka obezbjeđenju sredstava koje će biti neophodni za drugi korak u izgradnji auto-puta, najvjerojatnije. Naravno, sve to skupa sa jednim

vrlo istrajnim naporima kompletne Vlade Crne Gore da se strategija na pravi način primijeni, izdrži. I definitivno moje mišljenje jeste da sve ove promjene kolko god one bile teške i koliko teško mogu da definitivno padnu građanima Crne Gore dovde do jednog boljitka da ćemo za par godina imati potpuno drugo stanje na kompletnom tržištu Crne Gore. Mi smo mogli da krenemo mnogo drugačijim putem vjerovatno, ali nama je jedni pravi i najdraži put je bio upravo ovaj rast preko investicione izgradnje da na taj način dobijemo multiplikativni faktor i da se za par godina kada ne bude toga investicionog buma vratimo proizvodnji i stvaranju nove vrijednosti na tržištu Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (26.12.18 17:43:28)

Hvala vam, poslanice Nikolić.

Kao što sam najavio sledeći učesnik Andrije Popović i nek se pripremi kolega Rudović.

ANDRIJA POPOVIĆ (26.12.18 17:43:41)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Na samom početku, a tiče se rasprave o budžetu za 2019. godinu da uputim primjedbu ministru finansija koji me sad ne sluša, nažalost. Mi smo kao Liberalna partija jedan od konstituenata vladajuće koalicije godinama tražimo od vas da učestvujemo u kreiranju ovog budžeta vi to ne radite to nije korektno, a naravno vjerovatno ćete tražiti naš glas da usvojimo zakon. Ovaj pripremljeni budžet nastavak je sprovođenja mjera fiskalne konsolidacije koje za cilj imaju smanjenje budžetskog deficita i potpuno smanjenje javnog duga. Ono što je dobro da kroz uvećan kapitalni budžet koji će naredne godine iznositi preko 300 miliona eura što ujedno i predstavlja najveće izdavanje ovog razvojnog segmenta budžeta u poslednjem periodu. Značajne investicije usmjeravaju se na izgradnju autoputa, ali i ostalu saobraćajnu turističku, obrazovnu, sportsku i drugu infrastrukturu sa posebnim fokusom na sjever zemlje. Budžetom za narednu godinu će biti opredijeljeno više sredstava za oblast poljoprivrede, obrazovanja, sporta kao i značajnih izdvajanja za unapređenje sistema i kvaliteta zdravstvenih usluga. Biće obezbijeđena redovnost primanja socijalnih davanja kao i povećanje penzija kroz redovno usklađivanje.

Ovdje odmah da najavim amandman Liberalne partije na budžet. Tiče se minimalnih penzija. Liberalna partija će tražiti povećanje minimalne penzije sa sadašnjih 124,5 eura na 140 eura. Broj korisnika po našim saznanjima je, te najniže penzije 10.415. Za redovno mjesečno izmirenje tog povećanja trebaće nekih 150 hiljada na godišnjem nivou milion 800 hiljada, nešto malo više. Vjerujem da shodno ovome što je država postigla u ovoj godini, a može se reći da su najveća dostignuća države u 2018. godini smanjenje stope nezaposlenosti sa 22 na 18%. Liberalna partija je naročito na tome insistirala. Vjerujem da ćemo i u 2019. godini uspjeti za toliki procenat smanjiti stopu nezaposlenosti kod nas.

Zatim, posebno dobra turistička sezona koja je donijela preko milijardu eura prihoda, veliki ekonomski rast od skoro 5% na godišnjem nivou, skok investicija u turizmu duplo u odnosu na 2017. godinu. Vjerujem da sve to možemo ponoviti i u 2019. godini i vjerujem da bismo svi mi bili zadovoljni ako bi se to desilo, ali i građani treba da osjete boljitak od ovih značajnih ekonomsko-političkih dostignuća zbog toga Liberalna partija traži bar ovo da se onaj najranjivijem sloju stanovništva u Crnoj Gori za novogodišnje praznike u liku đeda mraza aktuelnog ministra finansija gospodina Radunovića donese bar nešto da osim dece i naših najranjivijih stanovnici, građani i građanke Crne Gore, imaju nešto od te solidne socijalno-ekonomske situacije.

Ono što bih još htio da posebno kažem, radi se o nekim kapitalnim projektima samo ću ih nekoliko istaći o tome sam govorio na Odboru za prosvjetu, nauku, kulturu i sport svi su uglavnom iz tog segmenta. Nejasno je u kapitalnom budžetu kako će se to ostvariti i kao lokal patriota kotorski, bokeljski prvo govorim o izgradnji sportsko-rekreacionog centra u Kotoru za koji je u ovoj

godini opredijeljeno, idućoj godini, 50 hiljada eura, samo da podsjetim hala u Kotoru se gradi od 2010. godine. Suinvestitori su država i Opština Kotor. Svašta se tu izdogađalo, bankrotirali izvođači radova, raspisivani ponovo tenderi. Sad je kao na neki način ponovo pokrenuto završetak te sportske dvorane, ali kao Skadar na Bojani, Kotor je jedini grad u Crnoj Gori bez sportske dvorane. Kotor je jedini grad, naravno govorim u Boki bez bazena koji se renovira, dakle znate što je kotorski bazen donio Crnoj Gori toliko medalja na svjetskom i evropskom nivou.

Primorac prvak Evrope Katara osvajač LEN kupa itd. ali ovdje se planira za bazen u Kotoru 835.000 koji se mora završiti, dakle, stav je svih da se mora renoviranje završiti u narednoj godini do jeseni iduće godine. Vjerujem da nas javne nabavke neće u tome spriječiti. Kako će se investicija od 5 miliona to je druga i treća faza, prva je urađena za nekih 600.000, 700.000 kako će se završiti sa ovih 835.000.

Takođe i ono što me interesuje izgradnja fudbalskog stadiona na Cetinju planirano opredijeljeno 1.380.000 eura, ukupna investicija je 9,5 miliona. Trebalo bi ga završiti 2020. godine s tim što je tu suinvestitori Fudbalski savez Crne Gore, ali mislim da su to nedovoljna sredstva. Naravno tu je i ministar prosvjete, ja naročito pozdravljam u tom dijelu budžeta izgradnju i rekonstrukciju ovih dječijih vrtića, mislim da je to planirano 10 miliona eura vrijednost i ono što me zanima, a to ću tražiti od ministra finansija da mi posebno kaže zbog veoma teške situacije u Baru, znamo što se događalo, Skupština Opštine Bar je donijela odluku da dječiji vrtić mora ostati na tom mjestu đe je projektovan ko zna od kada i što će se desiti sa sredstvima onim koja su opredijeljena za dječiji vrtić u Baru đe je sa 900 dece, sad ih ima mislim 1.500 dece za četiri godine je toliki priliv, a mora se rešavati taj veliki problem.

Takođe me zanima što se dešava sa zgradom austrijskog zatvora u Kotoru? Ministarstvo kulture je vlasnik. Čuli smo mnoge priče da će to iz evropskih fondova da se izfinansira, ali nemamo još uvijek ništa konkretno. To je inače najveća zgrada u Kotoru koja ima preko 1.200 m². Završavam, potpredsjedniče. Vjerujem da ćemo svi zajednički gospodine ministre finansija, gospodo i gospođe iz Vlade smoći snage da realizujemo bar povećanje ove minimalne penzije za naše penzionere koje bi ipak na neki način usrećilo te ljude. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.12.18 17:54:20)

Zahvaljujem, poslaniku Popoviću.
Poslaniče Rudović, imate riječ.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (26.12.18 17:54:36)

Poštovane građanke i građani Crne Gore, dame i gospodo, poštovani ministre finansija, kolegice i kolege,

Danas su moje kolege iz DPS-a saopštili da su vas čuli da ste najavili možda povećanje zarada u javnom sektoru tokom 2019. godine. Ja priznajem da vas to nisam čuo, ali evo kolege poslanici DPS-a su vjerovatno pažljivije slušali vaše izlaganje. Ja zbog javnosti želim da kažem da se u naredne tri godine očekuje zbirna inflacija od 5,6% dok će kumulativni rast zarada biti nominalno 1,51%, što znači da će realna vrijednost zarada biti manja za 4,1%. Ovo je dokument Vlade u nacrtu i naziva se Program ekonomskih reformi za Crnu Goru za period 2019.-2021. godina. Nažalost nema govora o povećanju zarada, nažalost ima govora o tome da će njihova realna vrijednost biti još niža zbog inflacije koja raste. Nažalost, gospodine Popoviću, povećanje minimalne penzije se teško može očekivati iako ću ja rado glasati za vaš amandman, ali mislim da vaši koalicioni partneri neće glasati za vaš amandman. Mi imamo budžet koji služi za tekuće održavanje sistema.

Dame i gospodo, danas su se desila dva događaja mimo ovog koji bi trebalo da bude najvažniji, a to je debata o tome kako će se trošiti novac svih nas u 2019. godini i da na neki način budemo svi konstruktivni činoci da to bude činjeno domaćinski i da se vodi računa o svakom centu. Međutim, imamo još dva događaja. Prvi događaj je otkrivanje spomenika crnogorskim komitama u Nikšiću. Drugi događaj je protest majki i oni jesu povezani jedan na simbolički, drugi

na direktan način sa time što je budžet svih građana Crne Gore, jer mi čini mi se dolazimo u situaciju kada otvaramo, odnosno otkrivamo spomenike umjesto da otvaramo proizvodne pogone. Meni je drago što je otkriven Spomenik crnogorskim komitama i svim borcima za pravo časti i slobodu Crne Gore, draže bi mi bilo da su u njegovom otkrivanju učestvovali oni koji su nosili tu ideju i zbog nje trpjeli torturu početkom '90-tih.godina, bili žigosani kao izdajnici, ali bi mi zaista draže bilo da su se otvarali proizvodni pogoni.

Drugi događaj protest majki sa troje i više djece koje nastavljaju da traže ono što im je u ovom domu osigurano pa potom oduzeto, neustavno, bez obzira na to što je Ustavni sud odlučio. Nema novca za majke, ima novca za mnogo čega drugoga, ali da bi bilo novca za majke, da bi bilo novca za školstvo, da bi bilo novca za veće zarade naših nastavnika i profesora i učitelja, da bi bilo novca za medicinske sestre i ljekare mi moramo da promijenimo strukturu crnogorske ekonomije, a struktura crnogorske ekonomije je takva da mi imamo već godinama spoljno trgovinski deficit i činjenicu da nam je svega od 15% do 17% vrijednost uvoza pokrivena izvozom, imamo činjenicu da ne stvaramo novu ekonomsku vrijednost da zbog toga ne možemo da izvozimo i da zbog toga ne možemo da očekujemo ništa u pravcu povećanja zarada, odnosno poboljšanja životnog standarda građana Crne Gore i onda se postavlja pitanje. Šta su sljedeći koraci, do kad će ovo da traje? Do kada ćemo da pozajmljujemo od jednog da bismo vratili dug drugome da li koliko ova država takav sistem može da izdrži. Na koji način, šta smo dosada uradili i na koji način možemo da otvaramo realna radna mjesta, a ne radna mjesta u administraciji i u trgovini, pa otud imamo cifre, lažne, o smanjenju nezaposlenosti, a one zapravo govore da se to smanjenje nezaposlenosti dešava zbog toga što em se ljudi ne prijavljuju na Biro baš u sat ili dan kad im je rečeno iz Zavoda za zapošljavanje. Em, što se oni zapošljavaju, đe? U državnoj upravi.

Gospodine Radunoviću, imamo sljedeći podatak: bruto budžet za zarade zaposlenih u javnoj upravi za narednu godinu je 472 miliona eura. To je za 50 miliona eura više nego prije dvije godine. To otprilike znači 3.000 novih radnih mjesta u državnoj upravi. Da li je 3.000 ili je nešto manje ili je nešto više potpuno je nebitno, bitno je da pravac razvoja crnogorske ekonomije nije dobar jer on ne daje rezultate. Da bi dao rezultate potrebno je učiniti neke korake koji na prvi pogled možda mogu biti rizični, ali očigledno ih je potrebno učiniti jer ako nastavljamo sa ovom praksom onda imamo sad evo čitamo podatke dokle smo dospjeli. Jedan od predloga koji je predočen već tri godine unazad i Vladi i ukupnoj javnosti je bio da se smanje porezi i doprinosi na zarade zaposlenih, na ispod 50%. Oni su sada trenutno skoro 70%. Da li taj korak može da poboljša ili ne može o tome je vođena rasprava na raznim mjestima, ali vi taj korak ne preduzimate. Mislim da je zadatak svake Vlade i svake vlasti koja se brine o tome da ovo bude prosperitetna, bogata normalna država jer kako da pomogne onima kojima stvaraju dohodak, dohodak ovdje stvaraju mali i srednji preduzetnici u najvećem dijelu. Mi treba da razmišljamo kako da njima pomognemo jer ako njima pomognemo onda će oni otvarati nova radna mjesta i onda će biti novca i za majke. Ovako novca za njih nema, ali novca na primjer za kamate po osnovu zaduženja. Evo, vraćamo se temi od prije nepunih mjesec dana koja je ovdje bila prilikom rasprave o Završnom računu budžeta za 2017. godinu potpuno ista situacija. Imamo 95 miliona eura za kamate, za pozajmice koje smo uzimali da bismo, šta, održavali sistem 95 miliona eura. Negdje sam rekao to su dva najsavremenija klinička centra, dva. Nama treba jedan u Podgorici i treba nam gradska bolnica i ostalo bi nam za ko zna koliko još vrtića, a mi na primjer imamo budžet Ministarstva kulture koji iznosi šest miliona 892 hiljade eura. Petnaest budžeta Ministarstva kulture ćemo mi da potrošimo da bismo platili samo kamate na dugove koji su uzeti u proteklih nekoliko godina. Kad sam već kod Ministarstva kulture zaista evo prvi put sada diskutujem o budžetu, ali meni je ovaj budžet nije jasan.

Nigdje se ne zna konkretno na koje to stvaralaštvo. Biće potrošeno 508 hiljada eura na projekat od kapitalnog značaja za kulturu, promociju i razvoj kreativnih industrija. Uopšte iz ovog budžeta mi odnosno javnost Crne Gore ne može da zna gdje će otići novac namijenjen za razvoj kulture u Crnoj Gori. Imate stavke u svakom poglavlju budžeta ostali transveri, ugovori o djelu itd. itd. Ja bih volio da zista malo konkretnije znamo što to znači i gdje ide novac.

Evo, završiću sa samo jednim pitanjem, budžetske rezerve. Gospodine ministre, kako će se trošiti budžetske rezerve i kako se troše budžetske rezerve? Ko o tome odlučuje jer praksa dosad je pokazala i to tako što su neki ljudi uložili vanredan napor da dođu do tih podataka da je to diskreciona odluka užeg kabineta ovog ili onog kruga i da se taj novac troši na osnovu nečije lične

odluke, a mi ne znamo za šta ide taj novac.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.12.18 18:06:49)

Poslaniče Rudović, zahvaljujem vam.

Kao što sam najavio sad riječ ima kolega Mihailo Anđušić i sa kolegom Fatićem zaključićemo današnji rad.

Poslaniče Anđušić, imate riječ. Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (26.12.18 18:07:08)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče Nimanbegu.

Poštovani građani, uvažene kolegice i kolege, uvaženi gosti predstavnici izvršne vlasti,

Evo danas nakon cjelodnevne rasprave o budžetu i rasprave koja je trajala sedmicama unazad kroz sjednice odbora i analize potrošačkih jedinica u okviru kojih smo imali prilike da detaljnije razmatramo ovaj Prijedlog budžeta danas evo finalno i u okviru sutrašnjeg dana imamo prilike da na plenumu razgovaramo o ovom zakonskom rešenju i nadam se svakako usvojimo ga.

Čuli smo dosta u toku cjelodnevne današnje rasprave konstruktivnih, rekao bih, mišljenja na ovu temu i posebno mi je drago što je onako svako negdje iz svog ugla imao interesantnu diskusiju vezano za Prijedlog budžeta za narednu godinu. Ja ću se potruditi takođe da iz jednog, da kažem, specifičnog ugla obratim pažnju na neke detalje koji su meni bili najinteresantniji kada je u pitanju Prijedlog budžeta za narednu godinu.

Kada govorimo generalno o Prijedlogu budžeta smatram da je neizostavno svakako osvrnuti se na ono što je bio najmarkantniji detalj u godini za nama, a to je, da kažem, taj trend snažnog ekonomskog rasta koji nas je pratio u minuloj godini i u minulim godinama. Naravno, čuli smo negdje i detaljnije podatke, ali treba podsjetiti da se ta stopa ekonomskog rasta kretala negdje u dijapazonu između 4,5 i 5% i čuli smo nedavno informaciju najnoviju od strane premijera da su u poslednjem kvartalu ta stopa kretala od oko 5% i da je to bila treća najveća stopa u Evropi u ovom trenutku.

Takođe, ono što svakako u svakoj diskusiji definitivno treba pomenuti jeste i taj podatak da kroz dobro upravljanje javnim finansijama, evo i ovu godinu za redom se može izvesti zaključak da se javnim finansijama i usred mjera fiskalne konsolidacije i svih drugih aspekata upravljalo na dobar način. Mi imamo situaciju da imamo povećanje izvornih prihoda za oko 190 miliona ili od oko 12% i da smo ostvarili to zlatno ekonomsko pravilo i čuli smo više puta danas o tome da smo po prvi put to uradila od 2008. godine, odnosno da smo imali suficit tekuće potrošnje i da smo tekuća potraživanja finansirali iz izvornih prihoda.

Ono što je takođe posebno bitno napomenuti jeste i taj kapitalni budžet, kapitalni budžet koji je bio u iznosu od 320 miliona i koji je takođe u rekordnom iznosu još od 2006.godine, od vremena nezavisnosti. Naravno treba napomenuti da od tih 320 miliona, 220 miliona ide za potrebe auto puta, ali svakako preostalih 100 miliona tiču se nekih investicija kapitalnih koje nam preostaju za naredni period. Preko 190 aktivnih kapitalnih investicija u okviru kojih se očekuje da će samo u narednoj godini biti realizovano oko 30. Takođe, mislim da je neizostavno spomenuti jedan dobar detalj, a imali smo prilike o tome da razgovaramo puno i u okviru usvajanja Završnog računa Budžeta, a to su da kažem politike realizacije Budžeta javnih radova i direkcije za saobraćaj. Vidjeli smo kada smo raspravljali o Završnom računu Budžeta da su te realizacije bile premašene, smatram da već tada analizirajući sve ono što su investicije planirane za 2019.godinu možemo očekivati da će ove dvije da kažem razvojne institucije premašiti realizaciju svojih budžeta već i u narednoj godini.

Takođe, čuli smo i od kolega da kažem rezultatima i priznanje svemu ovome što se uradilo u prethodnom periodu govore izvještaji da kažem međunarodnih finansijskih institucija MMF-a i Svjetske banke i podaci o kreditnom rejtingu što nas dovodi u jednu povoljnu poziciju vezano za da kažem politiku budućeg zaduživanje za kapitalne investicije.

Takođe, o onom što smatram da treba dati poseban akcenat podacima iz Prijedloga

budžeta, socijalna politika i penzije da kažem teže možda i najznačajniji dio, ali u tom dijelu svakako treba istaći da je Vlada kao odgovorna Vlada u prethodnom periodu u tom dijelu na jedan najjednostavniji mogući način servisirala sve ono što su bile obaveze i socijalne politike i kada su u pitanju izdvajanja za penzije i podsjetiću da je u ovom trenutku Crna Gora jedina zemlja u regionu koja ima socijalni program zaštite penzionisanih lica, čiji se program ostvaruje godinama unazad da kažemo u jednoj redovnoj mjeri, a samo za narednu budžetsku godinu 2019. u tom dijelu izdvojeno oko 2,2 miliona.

Takođe, treba podsjetiti da kada je u pitanju aktivnost Fonda PIO planirane u narednoj budžetskoj godini i realizacija i uvođenja novog informacionog sistema koji će dodatno doprinijeti efikasnost u radu i uštede o određenim troškovima. Tako da u tom dijelu socijalne i penzione politike zaista imamo jednu redovnu situaciju jedno redovno servisiranje svih obaveza. Svakako treba pohvaliti i dodatne mjere štednje i ako ses dakle ne radi o spektakularnim iznosima, ali moramo napomenuti i uštedu od dva miliona vezano za službena putovanja i administrativni materijal kao i uštedu od pola miliona vezano za zakup poslovnih prostora, to su da kažem neke nove prakse na kojima se usled ovih osnovnih mjera fiskalne konsolidacije u svakoj budžetskoj godini može dodatno poraditi.

Takođe, spomenuo je neko od kolega da kažem i stavku, planiranu stavku centralizovanja sistema javnih nabavki koja zaista treba da obezbijedi jednu dodatnu efikasnost i produktivnost sveukupnog sistema, znamo svi u okviru svojih resora i organa javne uprave koliko će to značiti i u ostvarenju uštede i u troškovima i prije svega i efikasnosti i produktivnosti.

Takođe, treba obratiti pažnju na neke detalje i svjedoci smo iz godine u godinu, krajem godine evo da kada su u pitanju neraspoređena sredstva, odnosno neutrošena sredstva ne realizovana na nivou organa javne uprave ministarstava da se možda kroz neko zakonsko rješenje ili dodatnu uredbu Vlade na bolji način reguliše da kažem upotreba tih neutrošenih sredstava. Znamo, na koji način to funkcioniše, kako pojedinačni resori i organi javne uprave vraćaju ta sredstva Ministarstvu finansija, ali se negdje postavlja pitanje da kažem racionalnije ili preciznije upotrebe tih sredstava i vraćanja u Budžet za narednu godinu. Tako da u tom dijelu jedna sugestija kako bi mogli razmisliti da tu možda nađemo neko preciznije rješenje. Jer, smo svjedoci da se ta sredstva nekad pri kraju godine malo neracionalnije troše i to negdje treba sagledati sa kritičkog aspekta.

Svakako čuli smo dosta o tome i imali smo dva onako bogata izlaganja, dva resorna ministra, ono na šta je Vlada stavila akcenat u narednom periodu, odnosno u 2019.godini. To su dakle resori obrazovanja, zdravstva, da kažem i na pitanje preduzetništva koje u krajnjem cilju trebalo da doprinesu povećanju zaposlenosti. Čuli smo od resornog ministra obrazovanja podatke o investicionoj politici i zaista je to nešto što svakog dana vidljivo na terenu, posebno u dijelu jačanja infrastrukture. Čuli smo za kreditne aranžmane, sa KF bankom i sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj oko 40 aktuelnih projekata, 40 miliona kreditnoga aranžmana, postojeće i novog samo sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj i zaista u dijelu izgradnje predškolskih ustanova, to je nešto što u ovom trenutku treba pohvaliti. Naravno, čuli smo i podatke vezane za zdravstvo čini se negdje da je svakog dana sve vidljivije i samim građanima kada vidimo da kažem svakodnevno kapitalne nove investicije i razvoj i ulaganje u infrastrukturu i kadrove zdravstva. S tim što smatram, da treba iskoristiti svaku priliku da dodatno potenciramo pitanje Fonda zdravstva za koje se najiskrenije nadamo u narednoj budžetskoj godini kroz ova uvećana sredstva od kojih će dobar dio pripadati samom fondu, nećemo imati situaciju kakvu smo imali u godinama za nama, jer bi se u tom dijelu zaista, ja makar lično od ove godine puno očekujem kada je u pitanju njihova politika. Ukoliko bi se ponovila situacija koju smo imali u godinama za nama tu bi se već moralo postaviti pitanje, samog koncepta i načina funkcionisanja uopšte tog fonda jer to definitivno zaslužuje jedno bolje planiranje sredstava i jedno bolje generalno bolje vođenje politike. Svakako treba dodatno napomenuti i uvećanje sredstava vezano za poljoprivredu i razvojni budžet. Vidimo koliko resorno Ministarstvo kroz IPA projekat je uradilo u prethodnoj godini. Koliko je to generalno doprinijelo razvoju preduzetništva i smanjenju nezaposlenosti. Takođe uvećana sredstva i za unutrašnje poslove i odbranu.

U svakom slučaju puno nekih novih dobrih momenata, u svakom slučaju i time završavam smatram da zaista prijedlog Budžeta razvojni posebno u njegovom razvojnom dijelu Prijedlog budžeta za 2019.godinu, zaista ima visok stepen potencijala da ostvari sve ono što su zamisli

Vlade do kraja njenog mandata.
Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.12.18 18:17:15)

Hvala, kolega Anđušiću.
Poslaniče Fatiću, imate riječ. Izvolite.

BOGDAN FATIĆ (26.12.18 18:17:21)

Poštovani potpredsjedniče, poštovane građanke i građani Crne Gore.
poštovani članovi Vlade,

Cilj fiskalne politike Vlade Crne Gore i upravljanjem javnim prihodima i rashodima na taj način da oni budu međusobno uravnoteženi.

U 2019.godini, očekuje se pozitivna razlika između javnih izvornih prihoda i rashoda čime se ispunjava osnovno pravilo, da država sve svoje tekuće obaveze more izimirivati na osnovu svojih javnih prihoda.

Na taj način se stvara fiskalni prostor za povećano infrastrukturno ulaganje i kao što ste kazali ministre samim tim sve to dovodi do dugoročnog ekonomskog razvoja. Budžetom za 2019.godinu, se planira rast izvornih prihoda, planirani izvorni prihodi za 2019.godinu, iznose 1,82 milijarde eura i u odnosu na procijenjene za 2018.godinu, su veći za 71 milion eura.

Izdaci Budžeta za 2019.godinu, planirani su u iznosu od 1,97 milijarde eura u skladu sa navedenim zbog budžetskih gotovinski deficit planiran za 2019.godinu iznosi 142,3 miliona eura. I značajno je manji u odnosu na prethodni period.

Podsjetiću da smo imali budžetski deficit gotovinski tokom 2018.godine u iznosu 273,1 milion eura, a u 2017.godini 236,9 miliona eura. Iz svega ovoga možemo lako zaključiti da imamo kontinuirani pad budžetskog deficita.

U 2019.godini, očekuje se i stabilizacija javnih finansija na lokalnom nivou, kao nastavak pozitivnog trenda iz 2017. i 2018.godine. Kroz smanjenje neizmirenih obaveza i racionalizacijom broja zaposlenih.

Izvorni prihodi Budžeta lokalnih samouprava za 2019.godinu, planirani su iznosi od 231,8 miliona eura, dok su izdaci planirani u iznosu od 192,7 miliona eura. Znači, suficit planiran Budžetom lokalnih smouprava je u iznosu od 39,2 miliona eura.

Značajno je napomenuti da kapitalni budžeti lokalnih samouprava su planirani u iznosu od 51,59 miliona eura i veći od planiranog za 2018. godinu za oko 11%. Na osnovu ovih podataka možemo zaključiti da lokalne samouprave značajan dio svojih prihoda ulažu u kapitalni budžet, odnosno ukoliko to u procentualno iznosi 27% u odnosu na ukupne izdatke koje imaju lokalne samouprave. Kapitalnim budžetom za 2019. godinu planiranu su sredstva u iznosu od 320,9 miliona eura. Najvećim dijelom ova ulaganja se odnose na projekte koji su započeti tokom prethodnog perioda. Tu možemo uvrstiti i projekat izgradnje prve dionice autoputa Smokovac-Uvač-Mateševo u iznosu od 220 miliona eura. Preostalih 100 miliona eura je raspoređeno na oko 150 kapitalnih projekata koji treba da se realizuju širom Crne Gore. Moram napomenuti da je ovo izdvajanje za kapitalni budžet najveći dosada, najveći od 2006. godine i veći u odnosu na 2018. godinu za oko 30 miliona eura.

Jedan od prioritarnih oblasti za dalji razvoj Crne Gore, a posebno sjevernog regiona jeste sektor poljoprivrede i ruralnog razvoja. Za Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja planirana sredstva, planirani budžet za 2019. godinu iznosi oko 23,95 miliona eura. Značajno je napomenuti da subvencije u oblasti poljoprivrede su planirane u iznosu 12,06 miliona eura, odnosno blizu 50% od ukupnog budžeta koje ima Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja. Ova sredstva direktno su funkcija ostvarenja ciljeva razvoja poljoprivrede i ruralnih područja. Takođe, značajno je napomenuti da ova sredstva stvaraju preduslove za povlačenje sredstava iz EU fondova. Tu prije svega mislim na fondove IPARD like i IPARD II u iznosu od oko 15 miliona eura.

Takođe, značajno je napomenuti da je učešće projekata koji se sufinansiraju iz IPARD

fondova u odnosu na 2018. godinu su veći za 13,8 miliona eura, odnosno u procentima 283,78% više. Projekti kod Direkcije javnih radova su planirani u iznosu od ukupno 63,3 miliona eura, od toga u sjeverni region 30,67 miliona eura, odnosno blizu 50% ukupnih ulaganja koje će imati od strane Direkcije javnih radova. Navešću samo neke od projekata koji su planirani kapitalnim budžetom. Neki od tih projekata su i višegodišnji, kao što je rekonstrukcija puta Berane-Kolašin dionica Lubnice-Jezerine. Ukupna vrijednost ovog projekta je oko 34,5 miliona eura. Za projekat za prečišćavanje otpadnih voda sa kanalizacionom mrežom i poboljšanje vodosnadbijevanja u Beranama su planirana sredstva u iznosu od 22,87 miliona eura. Značajno je napomenuti da smo tokom prethodne godine u ovaj projekat imali okupna ulaganja od oko 8,7 miliona eura. Izgradnja regionalne stočne pijace u Beranama, ukupna vrijednost ove investicije oko 500 hiljada eura, a u 2019. godini su predviđena sredstva u iznosu od 25 hiljada eura kojom su planiran završetak ovih aktivnosti. Veoma je značajan projekat izgradnje mosta u Harivima, ukupna vrijednost ove investicije je oko 1,5 miliona eura. Planirana sredstva su za 2019. godinu u iznosu od 55 hiljada eura koja se odnose na izradu i reviziju tehničke dokumentacije i izvođenje radova. Kao što smo kazao ovo je veoma značajan projekat ne samo stanovnike Harema već i drugih mjesnih zajednica jer će se na taj način povezati lijeva i desna obala rijeke Lima i benefite od njega će imati više mjesnih zajednica i građani Berana.

Takođe, važno je napomenuti projekat rekonstrukcije puta Berane-Petnjica, druga faza u iznosu od oko tri miliona eura. Kapitalnim budžetom za 2019. godinu planirano je sprovođenje javnih konkursa izrada i revizija tehničkih dokumentacija za izgradnju i rekonstrukciju predškolskih ustanova u Beranama, Plavu i Podgorici. Ukupna vrijednost ovog projekta je oko deset miliona eura.

Takođe, kapitalnim budžetom za 2019. godinu planirana je izgradnja sportskih terena i sala u Beranama, Rožajama i Šavniku. Za navedeni projekat su obezbijeda sredstva u iznosu milion eura, a krajni rok završetak ovih radova je 2023. godina. Objekat kuća voća u Andrijevići, sredstva planirana budžetom u 2019. godini u iznosu od 875 hiljada eura. Ukupna vrijednost ovog projekta je oko dva miliona eura, a period realizacije, odnosno završetak radova je planiran za 2020. godinu. Ima još nekoliko značajnih projekata kao što je ski centar na lokalitetu Kolašin 1600 gdje se za narednu godinu planiranje ulaganje od 1,5 miliona eura, a ukupna ulaganja u razvoj ski centara na lokalitetu Kolašin 1600 iznose oko 25 miliona eura. Sva ova ulaganja su veoma značajna za poboljšanje infrastrukture, a samim tim i za poboljšanje standarda života građana, a posebno sjevernog regiona. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.12.18 18:25:35)

Zahvaljujem, poslaniče Fatić.

Ovim smo završili prvi radni dan Osme sjednice Drugog zasijedanja u 2018. godini. Nastavljamo sutra sa početkom u 11:00 časova.

Zahvaljujem, prijatno.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 11:34:46)

Poštovane kolege, poslanice i poslanici, nastavljamo Osmu sjednicu, drugi radni dan. Objedinjen je pretres o Predlogu zakona o budžetu Crne Gore za 2019. godinu i Predlogu odluke o zaduživanju Crne Gore za 2019. godinu.

Ponavljam da su ovlašćeni predstavnici Vlade Darko Radunović, ministar finansija, Bojan Paunović, vršilac dužnosti generalnog direktora Direktorata za budžet, Nina Vujošević, državna sekretarka Ministarstva i Dragan Darmanović, generalni direktor Direktorata za državni trezor.

Izjavioci odbora su Miloš Nikolić, Zakonodavnog odbora i Nikola Rakočević, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Prvi diskutant za danas je kolega Danijel Živković kojem dajem riječ. Neka se pripremi kolega Nikola Divanović.

Kolega Živkoviću, imate riječ. Izvolite.

Hvala, potpredsjedniče Nimanbegu.

Uvaženi ministre sa saradnicima, poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani,

Dakle, danas raspravljamo, po mom mišljenju, jednu od najvažnijih tačaka u 2018. godinu od koje ukupno zavisi razvoj Crne Gore. Mogli bismo da se bavimo iz različitih uglova statističkim ili matematičkim podacima koji su navedeni u Predlogu zakona o budžetu za 2019. godinu, da posmatramo ono kako je planirano da se uprihoduje jedan dio sredstava, kako je planirano da se ta sredstva utroše - ja ću nešto drugačiji ugao i pogled imati na sam budžet.

Prije svega, ovdje smo juče čuli iz određenih diskusija da je Crna Gora danas zadužena otprilike, čini mi se, 3 milijarde, a da je to bilo prije referendumu 700 miliona. Od 2006. godine, kada smo preuzeli sudbinu u svoje ruke i kada smo stekli nezavisnost i samostalnost, dosta toga se promijenilo u ovom periodu od 12 godina. Dakle, Crna Gora se odlučila za evroatlantske integracije i na tom putu Crna Gora je morala da prođe dosta toga kako bi ispunila određene obaveze. Crna Gora je danas 29. članica NATO saveza i lider u evropskim integracijama. Na tom putu bilo je potrebno da se ispune određene obaveze koje su zahtijevale i iziskivale velike napore, naročito za javne finansije. To se posebno odnosilo i na pitanje održivosti samih javnih finansija u vremenu velike ekonomske krize kada je trebalo zaštititi ekonomiju države Crne Gore i kada je trebalo pokazati visok stepen umijeća da se ranjiva ekonomija, kakva je bila otvorena tržišna ekonomija Crne Gore, posebno zaštititi i kada je bilo potrebno dodatno uložiti napore da se spriječi urušavanje finansijskog sistema. Uspjeli smo u tome, zaštitili smo finansijski sistem i evo danas imamo jedan ekonomski rast sa kojim se možemo pohvaliti, jer se nalazimo na trećem mjestu u Evropi. Nijesam zato da se ti rezultati ne istaknu, a da sa druge strane kudimo neke druge stvari u oblasti finansija i same ekonomije.

Druga teza se odnosi na pitanje ukupnog ekonomskog rasta. Često se može čuti sa druge strane političke obale da je Crna Gora u jednom političkom vanrednom stanju, u neredovnim političkim odnosima, a ja sada postavljam pitanje - Da li može da ekonomija raste po ovoj stopi ako imamo političku nestabilnost? Postavlja se ključno pitanje. Da li u vremenu te političke destabilizacije ili političkog neredovnog stanja možemo da ostvarimo ovakav ekonomski rast kakav imamo danas? U trećem kvartalu 2018. godine čuli smo od premijera da smo imali rast ekonomije od 5%. Mislim da ne postoji ta ekonomija koja može da raste po ovoj stopi ako imamo politički neredovno stanje u samoj državi.

Osim toga, Vlada je pokazala visok stepen odgovornosti prema stabilizaciji javnih finansija i na jednoj kvalitetnoj podlozi kroz plan sanacije deficita u budžetu i smanjivanja javnog duga do 2022. godine i kroz ovaj plan fiskalne konsolidacije uspjela da stabilizuje javne finansije. Ekonomija i finansije države Crne Gore su stabilne i te finansije i ekonomija su održivi. Šta to znači? To znači da smo već 2017. godine imali suficit u tekućem budžetu, a to znači da ono što smo rashodovali mogli da pokrijemo tekućim prihodima. Bilo je mnogo govora o tome da crnogorska ekonomija ne može biti samoodrživa, da se posebno zadužujemo za finansiranje tekuće potrošnje, što nije tačno. Zaduhujemo se i uzimamo kredite isključivo za realizaciju krupnih kapitalnih investicija. Vidimo da je u planu budžeta za 2019. godinu predviđeno 320 miliona evra za kapitalne investicije, što je najveće izdvajanje od 2006. godine. To je za svahu pohvalu, jer znamo da to generiše novi ekonomski rast, znamo da će najveći dio tih sredstava u iznosu od 220 miliona biti usmjereno ka realizaciji projekta prve dionice auto puta Bar-Boljare, što je veoma važno, a ostatak sredstava biće utrošen na druge kapitalne investicije. Tu bih izdvojio posebno da će biti realizovani projekti u izgradnji novih saobraćajnica u dužini od 167 km, što je posebno bitno za sjeverni region, jer će čak 70% tih sredstava biti usmjereno za sjever, što se poklapa sa onim što jeste Strategija regionalnog ravnomjernog razvoja Vlade Crne Gore da i sjeverni region doživi stepen razvoja kao središnji i južni region.

Osim toga, veoma je važno napomenuti da se ne sastoji samo rast životnog standarda ljudi, iako je on permanentno određen porastom zarada, iako je on veoma bitan u smislu podizanja minimalne cijene rada, iako je on veoma bitan da se smanje porezi i doprinosi za poslodavce - on se ne ogleda samo u tome. On se ogleda i u tome koliko mi imamo kvalitetne usluge na svakom polju: da li nam je kvalitetno zdravstvo; da li to zdravstvo uživa povjerenje svih građana Crne Gore; kakva su socijalna davanja; kakvo je stanje u oblasti kulture; kakvo je stanje u oblasti

infrastrukture. Mi smo mogli možda od 2006. godine da se opredijelimo i da kažemo - u redu; evo nećemo razvijati infrastrukturu, nećemo ulagati u kapitalne investicije, nego ćemo samo povećavati zarade. A onda bi se neko drugi zapitao šta je sa zdravstvom, šta je sa obrazovanjem, šta je sa kulturom, šta je sa ukupnom infrastrukturom. Mi, ipak, na ovoj strani, kao vladajuća većina, stvari posmatramo nešto dugoročnije i razmišljamo kako da Crna Gora ima taj ukupni razvoj koji će biti dugoročniji, koji će kroz strukturne reforme, prije svega, doći do izražaja i na dugoročnom planu gdje će građani osjetiti te ukupne benefite.

Dakle, ne može me niko sputati u toj misli da kada smo uložili sredstva u te krupne kapitalne investicije, posebno u izgradnju saobraćajne infrastrukture, kada pokušavamo da integrišemo ukupno Crnu Goru ka Evropi izgradnjom prioritetne dionice auto puta da je to loše. To ne može nikako biti loše. Drugo, ako se zadužujemo za refinansiranje duga, i ako se zadužujemo zbog toga da bismo ulagali u te investicije, a ne zadužujemo se za tekuću potrošnju, onda ni to ne može biti loše.

Prema tome, vjerujem da će Ministarstvo finansija u narednom periodu, siguran sam i Vlada Crne Gore, razmotriti pitanja i oko podizanja visine minimalne zarade i da ćemo u narednom periodu svi osjetiti benefite od ukupnog razvoja Crne Gore, a da će upravo ovo što su izdvajanja za kapitalne investicije generisati jedan novi ekonomski rast i da će on biti veći nego što su te projekcije za 2019. godinu.

Dakle, nema nikakve sumnje da se radi o budžetu koji je razvojni; nema nikakve sumnje da će Vlada Crne Gore, poštujući ono što je fiskalna strategija, u narednom periodu uspjeti da sanira dodatno i ustabilji javne finansije i vjerujem da ćemo imati jednu novu vrijednost u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 11:43:54)

Hvala, poslaniče Živkoviću.

Kao što sam najavio, sljedeći učesnik u raspravi je Nikola Divanović, a neka se pripremi kolega Adrijan Vuksanović.

NIKOLA DIVANOVIĆ (27.12.18 11:44:08)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče Nimanbegu.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani građani, poštovani ministre,

Ja sam uvijek kada su na dnevnom redu ovakve teme pristalica toga da nekako bazično objasnimo osnovne pojmove kako bi to sve građanima bilo jasnije. Koliko god stručna i važna tema budžeta bila, ona je opet jedna od najživotnijih tema za građane Crne Gore. Znači, prije svega, smatram da je budžet, slobodno bih mogao da kažem, ugovor između Vlade i Parlamenta u nekom prenesenom značenju, gdje su precizno pobrojane i specificirane sve one pozicije na osnovu kojih Vlada planira da prihoduje, a naravno i sve ono što planira da potroši i da namjenski opredijeli za određene razvojne politike države Crne Gore.

Što se tiče same Vlade, za nju je budžet finansijski plan, finansijski iskaz njene buduće politike. Budući da je uvijek u zoni planiranja neke projekcije, kako to Hrvati lijepo kažu proračun, nosi sa sobom jednu dozu neizvjesnosti. Za Ministarstvo finansija na čijem ste čelu i koje kao resorno nudi ovaj dokument za vas je ovo jedan svojevrsni lex specijalis i u tom smislu je dodatna odgovornost na vama, jer zaista budžet je jedan jako slojevit i neizvjesan dokument.

Ono što su osnovni principi kod koncipiranja ovog budžeta i mislim da ste ih ovdje demonstrirali, to su svakako princip transparentnosti. Mnogo je važno da budžet bude transparentan, da vjerno oslikava kako će sredstva građana Crne Gore biti trošena, jer uvijek moramo imati na umu dakle budžet su sredstva građana Crne Gore. Drugi ekonomski princip koji je vrlo važan je da je taj budžet izbalansiran, da su uravnoteženi primici i rashodi i treći, onaj koji ja uvijek posebno želim da naglasim kao menadžer, to su ta dva menadžerska principa da budžet bude efektivan i efikasan. Naravno to ćemo testirati kroz Završni račun budžeta.

Da pređem konkretno na sam budžet. Strateški cilj koji se želi ostvariti kroz ponudu jednog

ovakvog budžeta uvijek je neki boljitak koji se istakao finansijskog dokumenta mora prelići na kvalitet života građana. U tom smislu da bismo imali jedan takav efekat, Crna Gora mora imati dugoročno održiv ekonomski rast. To je uslov. A da bi imala dugoročno održiv ekonomski rast, ona mora imati makroekonomski okvir stabilan i mora imati zdrave javne finansije. To je sada vrlo lako reći, a mnogo teže je ostvariti, mnogo teže je dostići i mnogo teže je dugoročno održati.

Kada to kažem, želim da istaknem dvije stvari. Obje su onako, rekao bih, već skicirane ovim vašim budžetom, a to su finansijska konsolidacija javnih finansija i konačno smanjenje javnog duga, naravno, uvijek treba reći u srednjem roku.

Kad smo postavili ove neke osnovne, rekao bih, teorijske principe budžeta za 2019. godinu, prosto se nameće jedno pitanje koje je onako konkretno i koje vjerujem da svi razumiju - Kakav je ovo budžet? Svi se pitaju kakav je budžet ove godine koji nudi Vlada odnosno Ministarstvo finansija građanima Crne Gore. Pa to je budžet koji se takođe može prezentovati najbolje kroz tri osnovna elementa.

Prvo, to je budžet finansijske konsolidacije. Budžet koji ima u srednjem roku namjeru da budžetski deficit svede na standarde Mastrihta. U ovoj godini on je već ispod 3% i to je nešto što treba afirmisati. Ono što je naročito važno, i to je juče većina govornika pomenula, to je budžet koji afirmiše zlatno pravilo u potrošnji - da se ni jedan cent novca građana ne odliva na finansiranje tekuće potrošnje. Naprotiv, finansiraju se isključivo kapitalni projekti i otplata već stečenih zaduženja.

Druga stvar, ono o čemu je takođe bilo dosta riječi i što ste vi naznačili u samom budžetu, on je planiran, kako ste Vi to stručno rekli, konzervativno. Ja bih rekao da je to možda i ključna riječ za ovogodišnji budžet. Planirali ste ga oprezno i to je vrlo lijepo. Dvojako oprezno. Opresno i na strani prihoda, ali opresno i na strani rashoda. Na strani prihoda nijeste računali potencijalne efekte Zakona o ekonomskom državljanstvu, a na strani rashoda nijeste računali efekte racionalizacije establišmenta, javne uprave i to je za svaku pohvalu.

Sa druge strane, ono što ja želim posebno u diskusiji da osvjetlim jeste i drugi princip ovog budžeta, a to je da je on razvojni. O tome nije bilo dovoljno riječi. Kada se budžet čita, kako to kažu ekonomisti, upoređuju se određene pozicije i ja uvijek volim da uporedim tekuće prihode budžeta, izvorne prihode budžeta sa onim što je kapitalni budžet. E, u ovoj godini ako to uradite i uporedite 321 milion evra, koliko je opredijeljeno za kapitalni budžet, i milijardu i sedamsto pedeset sedam evra, koliko su izvorni prihodi budžeta i to stavite u odnos shvatićete da je ovaj budžet zaista razvojni. Zašto? Zbog toga što kapitalni budžet učestvuje sa oko 20%, 18,9% recimo u tim ukupnim prihodima budžeta za 2019. godinu. Šta to znači za građane? To znači da se na svakih 100 evra tekućih budžetskih prihoda 20 evra odvaja za razvoj, odnosno na svakih 100, 20 evra odlazi na kapitalne projekte.

Ono što je takođe važno i što je naravno nadležnost Vlade i Ministarstva finansija je ovaj treći princip koji sam takođe pomenuo u ovom uvodnom teorijskom dijelu, a to je alokacija. Kad kažem alokacija, mislim na raspored, mislim na distribuciju prihoda i u prvom redu prihoda. Ako kažemo da ćete ove godine uložiti 438 miliona evra u oblast socijalne zaštite, što predstavlja povećanje od 1,5% u odnosu na prethodnu godinu, mene to raduje ne samo kao poslanika nego i građanina Crne Gore. To me hrabri. Ako imamo podatak da ste opredijelili 237 rekordni iznos u ovoj godini za zdravstvo, i to me hrabri. Ako znamo da je Ministarstvo poljoprivrede opredijelilo za agrobudžet oko 50 miliona takođe je prvi put za podsticaj razvoja poljoprivrede i ruralnih područja, je takođe jedan pozitivan impuls.

Ako kažemo da obrazovanje i nauka takođe imaju samo kroz 38 već odvojenih projekata koje se sufinansiraju, a čuli smo juče ministra prosvjete kako je inspirativno o tome govorio, ako sagledamo i taj dio budžeta, onda zaista nemamo dilemu da li se Crna Gora kreće ka društvu znanja i da li odlučno ulažemo u ono što su najvažniji resursi za budući razvoj Crne Gore. Svakako da je to tako. E, kada govorimo o toj alokaciji, priča poslanička je uvijek jedan kontrolni mehanizam. Na kraju krajeva, kada smo govorili o završnom budžetu, ja sam rekao to su dva neraskidiva instituta. Planirati budžet bez završnog računa je kao šerpa bez poklopca. Tada sam se baš poslužio takvom metaforom. Čvrsto sam na stanovištu da je ne samo ekskluzivna nadležnost legitimitet Vlade da određuju ovu alokaciju, vraćam se na tu temu, nego je to prosto i odgovornost Vlade. Odgovornost je na vama, na Ministarstvu finansija i na cijeloj Vladi kako je napravila alokaciju budžetskih pozicija unutar samog budžeta. I to je ono što ćemo mi cijeliti ovdje

u završnom računu budžeta.

Što se tiče mog stava, mislim da ste ga planirali vrlo oprezno, da ste ga planirali konzervativno, mislim da je razvojni i mislim da pozicije kojima ste to potkrijepili vrlo jasno govore u prilog toj tezi.

Na kraju, želim samo da vam dam podršku i da vam poželim dobru realizaciju ovog budžeta. Na kraju poslužiću se nečim na šta ste se i vi osvrnuli u samom dokumentu, a to je refleksija ovog ponuđenog dokumenta na nešto što je srednjoročni budžetski okvir, gdje kažete šta su ciljevi ovog budžeta za srednjoročni period do 2021. godine - projektovanje smanjenje budžetskog deficita u 2019. godini nakon čega se prelazi u fazu suficita koji se ostvaruje /prekid/ duga uz njegovo vraćanje u okvire od 60% u 2022. godini. Vrlo ambiciozno, vrlo oprezno, sa nogama na zemlji i rekao bih ukoliko budete i budemo realizovali ovaj budžet na način kako ste ga projektovali, 2019. godina je godina strukturnih reformi i u tome imate svu podršku Parlamenta. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 11:54:41)

Hvala, kolega Divanoviću.

Sljedeći učesnik u raspravi je kolega Adrijan Vuksanović, a neka se pripremi kolegica Anka Vukićević. U međuvremenu se prijavio za proceduru kolega Rakočević. Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (27.12.18 11:54:52)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Samo proceduralna reakcija. Dakle, sem uvažene kolegice Anke Vukićević, niko od kolega iz opozicije nije tu, a koliko znamo, još tri sem kolegice Anke Vukićević su prijavljene da govore. Važno je da ih samo pozovete da budu u sali iz razloga što je važno da zadržimo princip da govori jedan iz pozicije jedan iz opozicije, jer ovim tempom će svi iz pozicije govoriti, a na kraju će ostati da govore kolege iz opozicije, što mislim da nije principijelno u radu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 11:55:24)

Kolega Rakočeviću, mi ćemo ih pozvati po redosljedu prijavljivanja ili po upisu ovdje. Sada dajem riječ kolegi Vuksanoviću. Izvolite.

ADRIJAN VUKSANOVIĆ (27.12.18 11:55:40)

Hvala Vam, predsjedavajući.

Uvaženi ministre, poštovane dame i gospodo,

Kraj godine je uvijek dobra prigoda za sumiranjem svega ostvarenog, ali ne samo za to već i za planiranjem svega onoga što nas očekuje u narednoj godini.

U svemu tome dominantnu poziciju, rekao bih, ima budžet kao jedan dokument kojim treba da anticipiramo sve naše ekonomsko-društvene potrebe u narednoj godini.

Hrvatska građanska inicijativa će podržati Prijedlog budžeta za 2019. godinu zato što smatramo da je on, prije svega, razvojnog karaktera. Pohvalno je to da imamo kapitalni budžet najveći od stjecanja nezavisnosti, od 2006. godine.

Također, on je na tragu svih onih pozitivnih ekonomskih parametara i trenda rasta ekonomskih parametara. Ako uzmemo prethodnu godinu 2017. godinu, gdje smo imali realan

ekonomski rast od 4,7%, zatim uzmemo godinu u kojoj jesmo po kvartalima takođe smo imali realan ekonomski rast - u prvom kvartalu imali smo 4,5%, u drugom kvartalu 4,9%, u trećem čak 5%, sve su to pokazatelji koji nam daju za pravo da budemo optimisti.

Istina, javni dug je bio nešto iznad 70%, ali iz dobro poznatih razloga i realna su očekivanja da će i on ući u trend opadanja i da će nakon završetka dragocjenog i važnog infrastrukturnog projekta kakav je auto-put on se svesti na jednu realnu dobru mjeru.

Mene, takođe, raduju i povećana sredstva, kao predstavnika hrvatske nacionalne manjine, opredijeljena sredstva za Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, zatim povećana sredstva Fond za očuvanje i razvoj prava manjina. Istina, je u ovom planu budžeta dobio 1.400 eura manje u odnosu na prošlu godinu, ali globalno više sredstava je opredijeljeno za sav onaj segment nacionalnih manjina. To je ono što pozdravljam.

Ponukan pređašnjim izlaganjima i kolegom Živkovićem koji je dobro kazao da ekonomskog rasta nema bez političke stabilnosti i često se u političkoj teoriji javljala misao da ekonomija može riješiti sve probleme jednog društva, a zapravo to nije tako. Nema ekonomskog rasta bez političke stabilnosti.

Politika je uzrok ekonomije na kraju lanca, ekonomija je posljedica i rekao bih da je ovakav i budžet i trend rasta ekonomskih parametara posljedica jednog stabilnog političkog sustava kakav je u Crnoj Gori. Hrvatska građanska inicijativa će davati svoj aktivni doprinos u toj stabilnosti, a, shodno svemu ovome što sam pobrojao, glasaćemo za Prijedlog zakona o budžetu za 2019. godinu. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 11:59:12)

Hvala, kolega Vuksanoviću.

U međuvremenu je došlo do male promjene. Kolega Halil Duković se javio, a kolegica Vukićević je dozvolila da on učestvuje u raspravi prije nje. Izvolite.

HALIL DUKOVIĆ (27.12.18 11:59:28)

Uvaženi ministre sa saradnicima, dame i gospodo poslanici, uvaženi potpredsjedniče,

Ja ću kao laik za ekonomiju pokušati da se držim onog što piše u ovom Predlogu budžeta za 2019. godinu i da iskažem zadovoljstvo planiranim aktivnostima koje su predviđene da se urade za 2019. godinu.

Kao prvo hoću da iskažem zadovoljstvo sa svim onim što su iskazale institucije koje se bave zaštitom ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori, a čiji rad prati Odbor za ljudska prava i slobode. Tu, prije svega, mislim na Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, instituciju Ombudsmana, Agenciju za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Fond za manjine, Nacionalni savezni centar za razvoj i očuvanje kultura manjina. Svi su oni iskazali da su predviđena sredstva dovoljna za njihovo normalno funkcionisanje, a ovo ističem iz razloga što mi očekujemo u 2019. godini i zatvaranje dva vrlo važna poglavlja u pristupačnim pregovorima - to su poglavlja 23 i 24 odnosno tiču se ljudskih prava i sloboda.

Napomenuću da su to poglavlja koja je Crna Gora prva otvorila i pretpostavljalo se da će to biti poglavlja koja ćemo zadnja zatvoriti. Mislim da smo spremni da uz pomoć ovih institucija, naravno i sudstva, ovo poglavlje u 2019. godini privedemo kraju, što će biti uspjeh za sve nas.

Drugi dio priče odnosiće se na one investicije koje država planira da uradi u 2019. godini na području novoformirane opštine Tuzi. Kao prvo, istaću nastavak radova na izgradnji dječijeg vrtića, jedne ustanove jako potrebne ovoj opštini. Ustanove kojoj će se obradovati prije svega mališani i njihovi roditelji, ali to znači i stvaranje nekih uslova koji zaista ispunjavaju one kriterijume za boravak naših najmlađih i najmilijih - mogu slobodno reći.

Druga stvar je investicija koja će započeti u 2019. godini, a sigurno je jedna od najvećih potreba i opštine Tuzi i opštine Podgorica, a to je početak izgradnje bulevara od Podgorice ka Tuzima. Taj bulevar je trebao da počne da se radi još u ovoj godini, međutim znamo da je bila problem projektna dokumentacija koja nije bila gotova. Znamo da je sad za jedan segment toga

dijela od Plantaža do mosta na Cijevni ta dokumentacija gotova i to je prvi segment koji će početi da se radi.

Naravno, vjerujem sa početkom izgradnje ovog bulevara nastaviće se i dalja izgradnja na zadovoljstvo i Podgoričana i Tuzana, ali i svih oni koji koriste taj put, a njih nije mali broj s obzirom da je to put koji vodi za glavni granični prelaz sa Albanijom.

Treći projekat koji se planira da se započne u 2019. godini jeste izgradnja puta koji vodi od Dinoše ka albanskoj granici, a veže put koji ide za Gusinje i Plav. Naravno to je put koji će koliko znamo i primaći sjever jugu i učiniti pristupačnije sve tržište sa sjevera Crne Gore na jugu Crne Gore, put koji će umnogome skratiti dosadašnji put, a vjerujem da će taj put svima onima na toj dionici donijeti benefite, a najviše onim ljudima kojima će jug biti mnogo bliži nego što danas jeste.

Pomenuću još i četvrtu aktivnost koju sprovodi Ministarstvo prosvjete, a to je početak izrade planske dokumentacije u Karabuškom polju. Za osnovnu školu u Karabuškom polju izdvojeno je 50.000 i to je jedna aktivnost koja treba da se završi do 2022. godine. Aktivnost koja je planirana da će koštati četiri i po miliona, ali je bitno započeti ovom planskom aktivnošću i vjerujem da će to biti realizovano u predviđenom roku.

Ako imamo u vidu koje će sve investicije biti na ovom području, ako imamo zadovoljstvo svih onih institucija koja se bave zaštitom ljudskih prava i sloboda, meni ostaje samo da i ja iskažem zadovoljstvo predviđenim sredstvima i da podržim ovaj budžet i naravno da u svim ovim našim aktivnostima zahvalimo i koleginci Vukićević. Zahvaljujem. Ovaj Predlog Budžeta ću podržati.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 12:04:32)

Hvala, poslaniče Dukoviću.

Sada riječ ima poslanica Anka Vukićević, a neka se pripremi kolega Filip Vuković.

ANKA VUKIĆEVIĆ (27.12.18 12:04:45)

Zahvaljujem.

Iz Vlade je najavljeno da će ovaj budžet stvoriti pretpostavke da bi građani konačno mogli, prvenstveno penzioneri, zaposleni u zdravstvu i školstvu osjetiti benefite od budžeta koji ćemo vjerovatno danas ili sutra usvojiti.

Nakon 30 godina vladavine, pred nama je budžet koji je zasnovan na pretpostavci da će građani možda od tog i takvog budžeta ostvariti neke benefite. Po najavama Vlade, shodno Strategiji reforme javne uprave, smanjiće se broj zaposlenih, a zarade će ostati na istom nivou. U nekim zvaničnim dokumentima najavljeno je zapošljavanje, u nekim zvaničnim dokumentima najavljeno je zadržavanje zarada na istom nivou. Međutim, juče smo imali priliku da čujemo da će te zarade možda ipak biti povećane, da će zapošljavanja možda biti. Takođe, kao ekonomski, finansijski laik, liše onog kućnog budžeta, kako možemo govoriti o nečemu da je kvalitetno ako je zasnovano na onome "možda"?

Dalje, vjerujem da do povećanja zarade ipak mora doći. Ako pogledamo sve resore, ne postoji resor u kome stavka za iznos zarada nije uvećana. Tako da ostaje nejasno kako će se taj novac potrošiti, kako će se realizovati ako se zarade ne povećaju. U zvaničnim dokumentima, u kadrovskom planu organa državne uprave, generalnih sekretarijata Vlade i Kabineta predsjednika Vlade - u njihovoj sistematizaciji stoji da je sistematizovano 13.400 radnih mjesta, a da je popunjeno 10.600. Zašto su ovakve sistematizacije? Zašto je ovako, da kažem, naduvan broj sistematizovanih radnih mjesta? Zbog čega se to radi u svim resorima? Takođe, istim kadrovskim planom planirano je zapošljavanje 704 službenika i namještenika. To je sve iz zvaničnih dokumenata iako se kaže da zapošljavanja neće biti. Jedan od komentara predstavnika Ministarstva zdravlja na plan optimizacije je da su u Kliničkom centru u 2017. godini sistematizaciju sveli sa 5.400 na 3.200. Neko je sistematizaciju Kliničkog centra ili pogriješio za 2.200, pa su to loši menadžeri, čim nijesu uspjeli da naprave dobar plan sistematizacije, ili će se broj zaposlenih smanjiti na uštrb kvaliteta zdravstvene zaštite. Međutim, po akcionom planu

realizacije plana optimizacije, planirano je zapošljavanje internim oglasima o zapošljavanju. Znači da je to ipak malo sklonjeno od javnosti, da će mnogi mladi ljudi koji imaju adekvatne kvalifikacije izgubiti šansu da se jave na te oglase, jer interni oglasi su veoma diskutabilni, veoma sporni i diskriminatorni.

Ono čemu ću posvetiti pažnju posebno je Ministarstvo prosvjete. Prije neki dan ministar prosvjete, žao mi je što danas nije ovdje, je odgovorio na moje pitanje koliko je zaposlenih u prosvjeti. Rekao je oko 13.000. Međutim, u obrazloženju ovog budžeta kada saberemo cifre za predškolsko, srednjoškolsko obrazovanje, osnovna škola i sve ono što potpada pod Ministarstvo prosvjete - ispada da je broj zaposlenih 15.121. Greška u 2.000 zaposlenih nije mala, a budžet Ministarstva prosvjete je uvećan za sedam miliona. Tri miliona je uvećanje za zarade u predškolskom obrazovanju, četiri miliona u osnovnom obrazovanju, tri miliona u srednjem obrazovanju. Odakle će povući ova tri miliona za uvećanja zarada ako je ukupno uvećanje budžeta sedam miliona? Znači, sredstva će se locirati iz nekog dijela budžeta možda za investicije za renoviranje neke škole da bi se isplatile zarade. Daj Bože da budu potrošene na zarade, nego čisto sumnjam. U tom obrazloženju je izostavljeno, da li namjerno ili slučajno, da je na Univerzitetu Crne Gore zaposleno 1.122. To je negdje ona cifra koja je nedostajala u odgovoru gospodina ministra Šehovića.

Imamo budžet, a ne znamo koliko imamo zaposlenih. To vam je isto kao da domaćica pravi budžet, kako će rasporediti pare koje je dobila od plate od prvog do prvog, a da pojma nema koliko ima članova porodice. Ja to na taj način doživljam. Crna Gora je očigledno na dugom putu ka Evropskoj uniji. Obećanja koja je dajemo evropskom partnerima i ono kako ćemo opravdati toliko zaposlenih pred Svjetskom bankom je izgleda svođenje sistematizovanih radnih mjesta na broj koji trenutno rade. Jer, gospođa Pribilović je u jednoj svojoj izjavi nedavno to i potvrdila - U pripremi nove sistematizacije, vodimo se mjerom iz Plana optimizacije da se broj sistematizovanih radnih mjesta smanji za 10 do 30%. Ideja je da kroz novu sistematizaciju uvažimo onoliko koliko to moguće preporuke Svjetske banke, ali i mjere iz plana optimizacije. Znači, optimizacija je samo formalna - suštinski sve će ostati isto. Nadam se da će nekad u budućnosti ovi budžeti Crne Gore biti bolji, ali ne znam kad ćemo dočekati tu budućnost i hoće li naša djeca dočekati tu priliku, jer ipak 30 godina je iza nas, a budžet zasnovan još uvijek na pretpostavci da će nam biti bolje. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 12:11:48)

Hvala Vam, poslanice Vukićević.
Poslaniče Vukoviću, imate riječ.
Neka se pripremi poslanik Goran Danilović.

FILIP VUKOVIĆ (27.12.18 12:12:04)

Hvala, potpredsjedniče.

Ja o budžetu u ovom trenutku nemam namjeru da pričam o detaljima. Iskoristio bih priliku da kroz komentar i kroz pitanja gospodinu ministru dam priliku da pojasni neke jako bitne stvari iz ovog budžeta. Evo, sačekacu samo da direktor završi. Mogu li, direktore, sad? Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 12:12:49)

Lijepa rasprava unutar kluba. Samo da pojasnim, ne znam na koga direktora ste mislili. Gospodina Miloševića? Izvolite onda.

FILIP VUKOVIĆ (27.12.18 12:13:00)

Znači, Budžet za 2019. godinu je planiran u iznosu od dvije milijarde 384 miliona i manji je za 5,11% u odnosu na planirani 2018. godine. U nominalnom iznosu manji je za 128 miliona. S obzirom da se Vlada može zadužiti za servisiranje duga kapitalnog budžeta u ovoj godini u bruto iznosu od 557 miliona u odnosu na prošlu godinu 440 miliona, znači, imamo značajno povećanje. Ja bih zamolio ministra da prokomentariše ovu razliku u ukupnom budžetu za ovu godinu od 128 miliona. Prvo, da li je to uglavnom posljedica jeftinijeg novca na tržištu kapitala na kome učestvujemo i drugo, s obzirom da je Vladi naravno dato da može zaključiti aranžmane u cilju regulisanja prava i obaveza po osnovu neriješenih dužničko-povjerilačkih pitanja nastalih sukcesijom duga Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Znači, Crna Gora, to stalno zaboravljamo, vraća dugove koje smo naslijedili kao jedna od republika bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. To je nešto na šta ova vlada nije mogla da utiče. Ni ova, ni prethodna, ni prethodna, a većina građana o tome nikada ne razmišlja. Kad kažem građana, mislim i na nas koji učestvujemo u kreiranju i ekonomske i političke scene naše države.

Pretpostavljam da u analizama koje ste radili imate i ove podatke koliko će po osnovu jeftinijeg novca koji se kupuje od finansijskih institucija radi investiranja projekata iz kapitalnog budžeta i radi otplate obaveza koje imamo iz prethodnog perioda - da će i u ovoj godini biti značajno manje kamate, a samim tim uticaće i na naše zaduženje.

Evo, ne bih komentarisao dalje. Uglavnom su kolege koje su pričale ulazili u detalje budžeta. Njega je vrlo teško pratiti s obzirom da je to ogroman dokument i oblast koja se dotiče prekično svih sfera života u narednoj godini. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 12:16:09)

Hvala, poslaniče Vukoviću.

Kolege Danilovića nema. Sljedeći prijavljeni bi bio Goran Radonjić iz opozicije i koleginja Draginja Vuksanović. /Upadica/

Onda ćemo preći na predzadnjeg ispred Kluba DPS-a Nikolu Rakočevića i prelazimo na završne riječi.

Kolega Rakočeviću, izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (27.12.18 12:16:49)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Biću racionalan sa korišćenjem vremena. Čuli smo mnogo toga i od predlagača juče i danas u raspravi. Ono što je važno reći, čini mi se, a što sam kazao i na matičnom odboru je da su vrlo važno da bi cijenili, razgovarali o budžetu i kasnije se izjasnili povodom istog dvije ključne stvari - da analiziramo dostignuća ovog ministarstva i vlade povodom onoga što je zacrtano i ostvareno u prethodne dvije godine i u tom smislu da vidimo da li su precizno planirali prethodnih godina i vjerodostojno ostvarivali budžetski zacrtane ciljeve.

Drugo, važnije je da li ovaj budžet socijalno pravedan, da li je razvojan i da li nastavlja onaj kurs koji je započeo 2016. godine, a vezan za racionalizaciju javne potrošnje i konsolidaciju javnih finansija. Mislim da je odgovor na oba pitanja pozitivan. U prilog takvoj jednoj tvrdnji ide činjenica da se u prethodne dvije godine zabilježio snažan ekonomski rast na nivou od 4,7% u 2017. godini rasta GDP-a, u 2018. godini 4,1, odnosno 4,8% u drugom kvartalu. Takođe, na 46% evropske razvijenosti se danas nalazi Crna Gora. Podsjetiću sve nas, nebrojno puta podsjećamo na to ali vrlo važno da bi shvatili kakav je dalekosežan uticaj kontinuiteta politike Demokratske partije socijalista i njenih koalicionih partnera, prije samo desetak godina bili smo značajno slabije razvijeni u evropskom prosjeku. Sada smo na 46% evropskog prosjeka što je svakako najbolja pozicija u ovom dijelu Evrope kada govorimo o zemljama koje nisu članice Evropske unije.

Takođe, međunarodni kreditni rejting je rastao u prethodne dvije godine i sada po značajnije boljim uslovima možemo da se zadužujemo za razvojen projekte. Redovne su bile

penzije i isplate zarada u prethodnih nekoliko godina, što dodatno usložnjava i ojačava kredibilitet predlagača koji danas predlaže budžet koji ćemo, nadam se, usvojiti. Takođe, vrlo važno je napomenuti da su sredstva iz tekućeg prihoda utrošena za tekuće rashode, što znači da smo ostvarili tekući suficit u budžetu i ovom dinamikom u 2020. godini doći ćemo do budžetskog suficita, a do 2022. godine smanjiti javni dug na nivo ispod 60%. Ispravite me ako griješim u tim procjenama, čini mi se da su to procjene Vlade, a vjerujem da svim onim što smo u 2016, 2017, odnosno 2017, 2018. godini zabilježili kao ekonomski uspjeh nam daje za pravo da vjerujemo u takve projekcije. Kada govorimo o ovom budžetu, iako je sve ovo što sam prethodno kazao u čvrstoj korelaciji sa budžetom, nastavak je ekonomske politike koju smo zauzeli 2016. da smanjimo deficit, da smanjimo javni dug i da uđemo u budžetski suficit. Ako analiziramo i uvidimo da je za socijalnu zaštitu opredijeljeno 35% budžeta, za zdravstvo 15, a za prosvjetu 11%, vjerujem da ćemo se usaglasiti da je on socijalan, da je razvojan. Takođe, u prilog razvojnosti ovog budžeta ide i činjenica da ćemo imati rekordni iznos kapitalnog budžeta od 2006. pa na ovamo, a pola tog kapitalnog budžeta ide na sjever. Mislim da ćemo na taj način obezbijediti ravnomjerniji regionalni razvoj, koji je neophodan ne samo kroz ovaj budžet već kroz Predlog zakona o finansiranju lokalnih samouprava, o kojem ćemo razgovarati nešto kasnije, koji opredjeljuje jedinicama lokalne samouprave sa sjevera bolji položaj u smislu dostizanja nivoa razvijenosti južnog regiona i srednjeg regiona.

Puno je toga što je već rečeno. Međutim, čini mi se da je definitivno jasno da sa ovim budžetskim rješenjem, odnosno sa budžetom za 2019. godinu dodatno razvijamo državu u smislu kapitalnog budžeta, a istovremeno zadržavamo nivo javne potrošnje u granicama onog što se može karakterisati kao konsolidacijom javnih finansija. Istovremeno jačamo našu prosvjetu, kulturu i socijalnu zaštitu, što moraju biti svakako temelji za nastavak ukupnog razvoja i snaženja države Crne Gore. Važno je napomenuti da poljoprivreda u 2019. godini, skladno ovom budžetu, bilježi bolju poziciju nego ranije. To je veoma važno, jer prema istraživanjima u koje smo imali uvid i na koje nas je podsjetio premijer Marković turizam i poljoprivreda su dvije ključne grane. Ja sam to kazao i u nekoj od prethodnih rasprava. Međutim, vrlo važno je reći, turizam i poljoprivreda, prema istraživanjima, su dvije ključne komponente prema mišljenju mladih ljudi u Crnoj Gori koji će obezbijediti bolji život i bolju budućnost u državi Crnoj Gori. Upravo zato turizam i poljoprivreda moraju imati akcenat i ovog budžeta. Ali ne samo to, vjerujem i želim da ohrabrim Vladu, a i da apelujem istovremeno da takođe proizvodnja, ali prosto nema puno vremena da razgovaramo o tome, se mora dići na veći nivo kako bi imali i tu komponentu razvoja Crne Gore, a ne samo u smislu uslužnih djelatnosti.

Demokratska partija socijalista će definitivno snažno podržati ovaj budžet u ciljeg daljeg snaženja ekonomije države Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 12:23:30)

Hvala, poslaniče Rakočeviću.

Kako ni u međuvremenu nemamo poslanika koji su se prijavili za riječ, nisu u sali, onda zaključujem ovaj dio rasprave i prelazimo na završne riječi ispred klubova. Po ovom redosljedu, kolega Damjanović, kolega Mugoša i kolega Milošević će govoriti ispred svojih partija i klubova.

Poslaniče Damjanoviću, imate riječ.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (27.12.18 12:24:00)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Nimanbegu.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodine ministre,

Kratko, u završnoj riječi neću reći veliku novost ako kažem da ja i kolege iz Posebnog kluba poslanika i naravno koleginica Vukićević /prekid/ neće ovaj Predlog budžeta iz svih onih razloga koje smo i iznijeli tokom ove rasprave i svih onih, po mom mišljenju, pogrešnih odnosno nedovoljno preciznih pretpostavki na kojima je budžet ... i iz svega onoga što je naša realnost da ovaj budžet ne nudi neophodne ekonomske iskorake koji su potrebni kako bi se ključ valjda svake

ekonomske politike i ostvario, a to je rast životnog standarda stanovništva. Naravno, mislim da utemeljenje u zdravoj logici nemaju izjave da mi faktički ne možemo da dovedemo u vezu, korelaciju rast ekonomskih performansi sa rastom životnog standarda, jer mi kao vraćamo neke dugove. Pa, koje to dugove mi vraćamo? Valjda su to dugovi koji su napravljeni ovih zadnjih desetak godina od onog vremena ekonomske ekspanzije i postoji valjda neka odgovornost zašto su ti dugovi rasli, narasli, a nisu faktički upotrijebljeni za rast one investicione potrošnje koja bi trebala već do danas odbaci ne ove plate od 511 evra, već plate koje su primjerene državljaninu, odnosno građaninu zemlje koja strema ka Evropskoj uniji. Naravno, osim tog nedostatka korelacije, cijenim da i ostale pretpostavke, a praksa je to do sada pokazala na kojima se budžet zasniva, teško mogu biti ostvarive. Imaćemo prilike da ih provjerimo, nadam se, naredne godine.

Želio bih da se zaista pokažu neke stvari ovdje kao dobre za razvoj naše ekonomije. Prije svega, mislim na punu realizaciju kapitalnog budžeta, mislim na poštovanje makar onoga što je ovdje definisano kroz budžetske okvire. Ima tu stvari koje, čini mi se, nisu konzistentne, o njima sam govorio juče neću se ponavljati. Raduje me naravno i jučerašnja najava čini se predsjednika Vlade, koji je najavio snažan obračun sa sivom ekonomijom. Da vidimo. Ovdje maltene evo da kažem pežorativno "pjenim" godinama da su tu ogromni potencijalni prihodi za budžet, da tu postoji ogroman prostor da se snažnom borbom protiv sive ekonomije uvede red u državu, da se neki naslijeđeni monopoli razviju i da omogućimo privatnom sektoru bolje poslovanje. Očekujem da Ministarstvo finansija i Vlada čvrsto, jasno i hrabro iskorače u ovom dijelu koji se tiče problema u bankarskom sektoru. Ni ovo današnje tzv. vanredno stanje u Centralnoj banci, Savjet koji zasijeda i panični pokušaji da se propisi mijenjaju u roku od dva dana itd. kako bi se izašlo u susret zahtjevima Svjetske banke, o tome sam juče govorio, i ne bih ugrozio zbog loše politike nadzora i loše politike u odnosu na ove banke kredit, odnosno zajam od Svjetske banke neće pomoći ukoliko Vlada Crne Gore, Ministarstvo finansija /prekid/ jasno ne iskaže svoj stav i preduzme one mjere koje su u nadležnosti države kako bi se ovo stanje saniralo. Ovo stanje može da eskalira. Danas jedna banka, nekoliko njih pod sumnjom itd. Šta ako dođe do eskalacije? Kako će se Crna Gora snaći u ambijentu sve skupljeg kapitala i u godinama koje dolaze? Naravno imamo negdje i te trendove kada se više nećemo moći olako zaduživati kao u godinama 2012, 2013, 2014, 2015. kada smo ovdje bombardovani time da smo se uspješno zadužili po kamatnim stopama 7-8% kod onih famoznih emisija obveznica.

Na kraju da zaključim. Očekujem ili praksa pokazuje da je neophodno da jedna od budžetskih pretpostavki za narednu godinu bude i preispitivanje dosadašnje poreske politike. Mislim da je ovakva poreska politika negdje u korijenu sve većeg socijalnog jaza koji imamo u Crnoj Gori, u korijenu sve većih regionalnih razlika koje ne možemo nekim /prekid/ izmjenama zakona riješiti ukoliko nemamo negdje princip da se zaista u Crnoj Gori plati od onoga ko ima više i ko zarađuje više. Mi taj princip nemamo i imamo konstantan rast socijalnih razlika, rast između sjevera i juga, rast razlika između sjevera i juga i imamo nezadovoljstvo, opravdano, građana koji mogu da trpe, dugo trpe, ali oni očekuju da od ovakvih budžeta i od ovakvog ekonomskog rasta, koji se pokazuje makar u ciframa, imaju oni neku korist. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 12:28:51)

Zahvaljujem, poslaniče Damjanoviću.
Riječ ima poslanik Boris Mugoša.

BORIS MUGOŠA (27.12.18 12:28:57)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Nakon, čini mi se, izuzetno kvalitetnih diskusija oko predloženog Zakona o budžetu, na početku ovog završnog izlaganja želim da jasno kažem da će Socijaldemokrate podržati ovaj predlog zakona prije svega iz jednog razloga, a to je da je on razvojni. Razvojni je zbog kapitalnog budžeta najvećeg do sada od 321 milion eura i, prije svega, zbog toga što je veći dio toga budžeta namijenjen za sjever. Reći ću vam samo da je, prema podacima MONSTAT-a, za prvih pola

godine više od 1.100 ljudi se odselilo nego doselilo kad su u pitanju gradovi na sjeveru Crne Gore, odnosno dnevno u prosjeku se 10 ljudi odseli, a samo njih troje doseli kada je u pitanju sjever Crne Gore. Zbog toga je zaista važno da ovo što smo zamislili sprovedemo kada su u pitanju kapitalna ulaganja. Razvojno je jer smo ovim budžetom predložili više novca za obrazovanje, zdravstvo, poljoprivredu, nauku, sport. Ja sam i rekao da ću se u završnom izlaganju posebno osvrnuti na obrazovanje, zdravstvo i nauku.

Kada je u pitanju obrazovanje, razvojno je to što ste u ovoj godini realizovali ili su u fazi realizacije projekti u iznosu od 30 miliona eura i što je u prethodne dvije godine izvedeno radova u 130 školskih objekata, ali isto tako u sljedećoj godini je predviđen najveći investicioni ciklus do sada u iznosu od oko 50 miliona eura kada su u pitanju objekti obrazovanja. To podrazumijeva početak realizacije 38 kapitalnih projekata. Razvojno je zato što ste poslije dugo godina u zdravstvo uložili 12 miliona eura u opremu, a sljedeće godine je planirano još pet miliona. Razvojno je zato što se preko tri miliona uložilo u rekonstrukciju zdravstvenih objekata, a sljedeće godine je planiran iz IPA projekta grant od četiri i po miliona za dvije klinike za infektivne bolesti i za dermatovenerologiju i početak izgradnje klinike za mentalno zdravlje. Razvojno je i to što je u prethodnih nekoliko godina uloženo pet miliona eura u projekte energetske efikasnosti zdravstvenih objekata, a u naredne četiri planirano je šest miliona.

Na kraju, razvojno je to što je povećan budžet nauke koji znači i više stipendija za doktorska istraživanja, i više grantova za naučno-istraživačke projekte, i više sredstava studentima, odnosno doktorantima da finansiraju objavljivanje svojih radova u naučno-istraživačkim časopisima. Sve je to razvojno, ali je razvojno za sada na papiru. Zbog toga je i obaveza i vas u Vladi, i nas u Parlamentu, i cjelokupnog crnogorskog društva /prekid/ je dobro i kvalitetno zapisano u ovom budžetu i ostvarimo. Zašto da ostvarimo? Pa, upravo da bi sve ovo što se dešava u crnogorskoj ekonomiji, svi ovi pozitivni trendovi mogli da se odraze na životni standard naših građana, prije svega, kroz rast ličnih primanja i kroz pravednija socijalna davanja. Zbog toga, kao što sam i na početku rekao, podržaćemo ovaj budžet opet u nadi da će se u realnoj mjeri mogućeg on ostvariti u narednoj godini. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 12:32:34)

Zahvaljujem, poslaniče Mugoša.

Kao što sam najavio, zadnji poslanik ispred klubova je poslanik Tarzan Milošević.

TARZAN MILOŠEVIĆ (27.12.18 12:32:44)

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Gospodine ministre, uvaženi saradnici gospodina ministra, dame i gospodo, poštovani građani,

Ja ću pokušati da ne ponovim ono što su moje kolege govorile danas i juče. Mislim da je to bila jedna kvalitetna rasprava i da smo i od strane opozicije dobili dosta sugestija, a vjerujem da će ministar ugraditi ovo što su naše pretpostavke vezano za budžet, ali želio bih možda iz svog ugla da kažem nekoliko stvari.

Nijedan budžet nije lako koncipirati. Moramo analizirati kako smanjiti troškove, povećati prihode, napraviti ravnotežu, imati balans finansija. Državni budžet je poseban izazov, jer na jednoj strani imamo prihode koje treba naplatiti, poreze, doprinose i koncesije, akcize, a ne ugroziti one ljude koji stvaraju nova dobra i firme, a naročito one koji se bave proizvodnjom i uslugama. Na drugoj strani imamo troškove koje možemo djelimično smanjiti, a da se pritom obezbijediti novac za kapitalne projekte, infrastrukturu, opremu, razvoj i međunarodnu saradnju.

Suštinsko pitanje je šta je svrha donošenja budžeta. Funkcionisanje države i državnog aparata, servisiranje obaveza penzionera i svih socijalnih kategorija i institucija, ali i da stvaranjem ambijenta zajedno sa ostalim subjektima i međunarodnom zajednicom da odgovor na suštinske probleme države. A oni su: smanjenje nezaposlenosti, razlike u regionalnom razvoju, potreba građana za boljom zdravstvenom i socijalnom zaštitom, boljim organizovanim radom u

obrazovanju i nauci, unapređenje saobraćajne infrastrukture, veća bezbjednost i sigurnost građana. Šta je rezultat toga bio u 2018. godini? Ako gledamo u ciframa, kako obrazlažu i naše kolege, a u pravu su, deficit budžeta u ovoj i planiran u sljedećoj godini - istovremeno rast bruto društvenog proizvoda od 4 do 5%, što je sigurno za pohvalu. Šta je produkovalo deficit ovdje? Možemo nabrojati mnogo stvari, velike troškove, administraciju, nedovoljnu naplatu prihoda - sve smo čuli i slušamo u kontinuitetu. Ali, moramo takođe biti realni. Nema države, firme, pa ni domaćinstva bez obzira koliki ima budžet da ima idealne troškove. Uvijek sam bio pristalica da treba pokušati što racionalnije poslovati, ali akcenat dati na razvoj povećanja proizvodnje, unapređenje nauke i tehnologije. Kada govorimo o zaduženosti država, pričali smo i prošli put kada je bio završni račun ovdje, znamo da Hrvatska ima zaduženost 78%, odnosno bruto društveni proizvod, Slovenija 75, Japan 240 ili neke druge države. Možemo takođe govoriti u odnosu na broj stanovnika ili ukupnu zaduženost koja je veća mnogo kod nekih drugih država. Ono što sam vidio ovdje i što nas raduje sve da je, vi ste rekli, projektovanje smanjenje deficita u 2019. godini, a da ćemo u 2020, 2021. godine preći u suficit i da ćemo smanjenje duga 2022. godine /prekid/ i tačno ste nabrojali šta ćemo uraditi sve da se postavljeni ciljevi ostvare. Neću se vraćati na to da bih ostavio prostora za ovaj drugi dio priče.

Deficit javnih finansija je u ovoj godini projektovan u iznosu od 103 miliona i to je 2,2% bruto društvenog proizvoda. Meni ovdje nedostaje jedan segment podrške razvoju. Evidentno je da nema ulaganja u kapitalne projekte, da ne bi bilo ni deficita. Ovdje je potpuno jasno da država ulaže 330 miliona, govorim o deficitu koji je 103 miliona. Znači, možemo da smanjimo ulaganja za 103 miliona i ne bismo imali deficita. Kada smo razgovarali sa ljudima iz Evropske komisije, rečeno je kad se ulažu sredstva u razvoj, tada ne možemo govoriti o novom zaduženju nego stvaranju novih dobara. Ja se vodim tim segmentom priče. Druga /prekid/ autoput, stalno smo govorili ovdje o autoputu, niko nije rekao ovdje da je autoput ekonomski isplativa investicija. Autoput je ekonomski opravdana investicija. Mnogo je segmenata, da ne vraćam se nazad. Ove godine 320 miliona opredijeljenih sredstava, od čega 220 miliona za kapitalni budžet govori o jednoj ozbiljnosti države i o nekim kapitalnim projektima koji se realizuju. Ja bih stvarno izdvojio dva kapitalna projekta koja treba da imaju akcenat, to je put Kolašin-Jezerine-Berane i put koji ide od Vrulje na Mijakoviće koji će spojiti Žabljak. Možda ljudi trenutno ne vide značaj tih puteva, ali perspektivno to su dva najznačajnija putna pravca koji će se ovdje servisirati.

Preskačem projekte Direkcije javnih radova i Direkcije za saobraćaj, jer su moje kolege o tome dosta govorile i o projektima su govorili kolege iz prosvjete i zdravstva. Ali, kada se govorilo o ulaganjima u objekte, opremu i ljude, to stvarno predstavlja iskorak u odnosu na prethodni period, ali to povećava sigurnost građana da mogu kvalitetno /prekid/ obrazovanje. Neću se ponavljati, ali ću skrenuti pažnju na neke stvari koje ne smijemo zaboraviti. Govorio je o tome ovdje kolega Numanović. Sačuvati i unaprijediti dostupnost zdravstvene zaštite, nema danas ministra Hrapovića, i obrazovanja. Ne gasiti seoske ambulante i škole bez obzira na broj stanovnika i đaka. Naći formu da se ne ide za jednu injekciju 40 kilometara ili odlazak učenika u gradsku školu. Sa njim ili za njim ide čitava porodica, a mi govorimo o isplativosti te škole. Ne ostaje nam niko na selu. Isto se odnosi na kulturu i sport. Ne može to biti privilegija velikih gradova i bogatih sredina. Imamo uvjeravanje dvojice ministara da će podrška u sljedećoj godini biti izdašnija nego ove godine prema manje razvijenim sredinama, ali to ne vidim precizno u budžetu ovdje.

Što se tiče poljoprivrede, imamo nastavak projekata podrške proizvođačima, razvoju poljoprivrede i nikad veći budžet. Vjerovatno zbog toga što je ministar poljoprivrede istovremeno i potpredsjednik Vlade /prekid/ Bezbjednost građana podstiče se boljom zaštitom građana i imovine, bilo državne ili privatne. Odvojena su značajna sredstva za unapređenje tih institucija, ali u svakom slučaju mora se analizirati standard ljudi u policiji, sudstvu i tužilaštvu i ne treba da bude atraktivnije zanimanje advokata od sudije i tužioca.

Značajna sredstva opredijeljena su za video nadzor po opštinama, što pozdravljam. To će povećati stepen sigurnosti građana. Takođe, ovdje, ministre, izdvojana su sredstva za granične prelaze Ranče-Vračenovici-Šćepan Polje. To su uska grla za naš turizam. Čekanje na granicama sa naše strane je veće nego sa granice Bosne i Hercegovine, što stvarno ne smijemo dozvoliti. Ja vas molim da u tom pravcu ove godine se ta sredstva upotrijebe da se ti granični prelazi modernizuju.

Turizam nikad nisu bila /prekid/, što je vrlo važno. Sjever u tom prihodu učestvuje vrlo malo i ne možemo tretirati sjever samo kao zimski turizam. /Prekid/ Nikad nije bila konkretnija, mislim da možemo tu da stvorimo pretpostavke da zimski turizam ovdje takođe bude i te kako važna grana.

Na kraju da završim sa ovim stvarima. Imamo podsticajne mjere koje Vlada daje vezano za razvoj biznisa. Ja ću se stalno vraćati na početak priče, nema novog biznisa i novih radnih mjesta bez jake podrške. Razmisliti kako rezultati Investiciono-razvojnog fonda i države mogu biti jasnije i bolje mjerljivi. Ja sam sad tražio i od Investiciono-razvojnog fonda da dostavimo benefite koje smo dobili u odnosu na date kredite i sredstva koja su uložena. Smatram da je ovdje najlakše pokrenuti jedan segment drvne industije gdje je nekad radilo 10.000 radnika i vjerujem da novi sekretarijat /prekid/ opštine budu mnogo manji nego u drugim sredinama, a istovremeno za sve firme koje se bave proizvodnjom ovdje da uopšte ne plaćaju porez i doprinose na radnike. To nekome ispada iluzorno, ali, vjerujte, napravili bi multiplikativni efekat za Crnu Goru. Takođe, moramo razmišljati na koji način stimulisati ljude i našu proizvodnju, dovesti na niži nivo PDV-a ili ukinuti uopšte PDV za našu proizvodnju - kako naći tu balans za proizvođače poljoprivrednih proizvoda, voda i u drvnoj industriji. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 12:41:38)

Moram primijetiti da je tek na kraju bila interesantna rasprava i vjerovatno je trebala biti negdje u septembru prije koncipiranja budžeta.

Kolege, pošto poslanik Krivokapić nije govorio, daću mu ispred kluba tri minuta. Nadam se da će se uklopiti u to vrijeme. Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (27.12.18 12:42:04)

..... o budžetu i onaj dio koji me je sljeduje u raspravi. Dajte mi koliko i kolegi Miloševiću i biće dosta.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 12:42:16)

Poslaniče Krivokapiću, Vi i poslanik Milošević imate puno, puno iskustva zajedničkog. Ne znam što jedan drugome sve dugujete, ali imate tri minuta.

RANKO KRIVOKAPIĆ (27.12.18 12:42:32)

Ja kažem koliko njemu ste dali, njegova tri minuta. Inače, ima jedan izraz koji se zove cucka ura. Vi ga ne znate, a ja znam jer sam iz Cuca.

Poštovane kolege, najveća moć koju vlast ima je da raspodijeli budžet. To zvuči paradoksalno da je to najveća moć oko koje se uvijek u državi vodila krvava bitka. Zato je ovo osnovni godišnji zakon i mnogo više od toga. Realni pokazatelj šta je politika u jednoj državi, što politika hoće da postigne u jednoj državi, kome da pomogne, a kome da oduzme. Oduzima građaninu i oduzima novac od građana i dijeli kako ona misli da je najbolje. Ta moć je u mnogo čemu božanska moć, jer svi se sistemi razlikuju samo raspodjeli i vlast, Vlada tu svoju moć raspodjele primjenjuje.

Pokazalo se da naša ekonomska politika ima trajne probleme. Oni su sve veći. Dug raste, troškovi za plate rastu, administracija raste, a sve manje imamo za školstvo, zdravstvo, obrazovanje, odbranu kao osnovne funkcije države. SDP je već predložio amandman da se djeci u Crnoj Gori kupe laptopovi, prvo za generaciju od IV do IX razreda, to je osam miliona i za tri godine će naša sva đeca imati mogućnost da ne budu najgori na Pisa testovima. Što će reći, mogu naći posao tamo đe ih je uputila ovakva raspodjela budžeta. Kad kažem ovakva, ne mislim jednu godinu, mislim decenije. Da bar tamo kad odu u Evropu, budu kompetitivni i mogu da rade

svoj posao kako treba. Da im damo barem znanja ako im ne dajemo perspektivu u Crnoj Gori. Na tržištu od 500 miliona mislim da naša đeca imaju pamet i treba im samo dati priliku da još bolje budu obrazovani. Ali kako stoje stvari u zemlji đe za kamate dajete više faktički nego za osnovno obrazovanje i srednje obrazovanje? Koja je to politika koja to može opravdati u zemlji koja ima /prekid/ male brojeve djece, od IV do IX je 44.000 djece, zemlja koja ima sve manje stanovnika, zemlji koja je sve starija. Kakvo je to opravdanje? Tvrdite da je dobra politika ekonomska kad su životni pokazatelji negativni. Treba radikalnije ući u dijeljenje ovoga što ste uzeli na pravednij način. SDP godinu već ili više govori o minimalnoj zaradi kao načinu da zadrži ljude /prekid/ pogriješili, a mi u pravu. Da su svi ostali podigli minimalnu zaradu, a mi jedini u pravu da je ne dižemo - ne može biti. Ne može biti da imamo rast bez razvoja, razvoja za građane, razvoja zbog onih zbog kojih smo se posvetili javnom interesu i zbog čega vi imate pravo, dobili ga na izborima, ovakvim ili onakvim, da dijelite to što je građana. Vi dijelite ono što smo uzeli od svih - i vlasti i opozicije. Ako ništa, opoziciji je uzeto 48 ili 49% finansijskih sredstava. Zato oni koji su glasali hipotetički, ali dijeli se sve i tako i treba da bude. Ali, dogovor oko budžeta bi morao da bude širi. Da to što se dijeli bude dijeljeno tako da doprinosi realnom razvoju ove zemlje.

Zaduženja, svi su govorili o njima. Trajni i stalno veći problem. Kad je tako suštinski problem ove strukture ekonomije, onda treba biti barem pravičan. Kad ćemo skinuti mogućnost da ono što je bivši premijer rekao - luksuzna roba kao što je gorivo ne bude besplatna za najluksuznije, a to su jahte. Nema na ovoj planeti luksuznije stvari od jahte. Mali avion čak obavi nešto poslovno pa ga možete rentirati, a jahtu ne možete ni rentirati deset mjeseci. Ne postoji luksuznija stvar od jahte za luksuznu robu koja je gorivo, a oni plaćaju gorivo 57 centi ili 58 centi, a sirotinja francuska ili sirotinja crnogorska plaća ga 1,20 euro. Pritom je francuska sirotinja mnogo bogatija od crnogorske sirotinje. Tamo je minimalna penzija u hiljadama, a naši penzioneri kojih je duplo više nego prije 30 godina stoje na istom. Ponavljam, znam da nema, znam da će svako /prekid/ ko je god pravio morati da se suoči sa istinom, da prekine ovu spiralu zaduživanja, trošenja onoga što nemamo i što je jedino danas u vašim rukama politički, a to je da pravednije raspodijelite to što imate. To bar možemo, pravedno raspodijeliti što imamo.

Zašto ne oporezujemo izgrađene, a neprodane stanove? Zašto ih ne oporezujemo? Zašto ne uzmemo porez od onih koji imaju vikend kuće u Crnoj Gori? Jesmo li time nekog oštetili? Je li to nekome nužda? Zašto pravimo državu second house, što bi rekli, zatvorenih škura, a ne oporezujemo? Ako smo već napravili takve streteške greške i još ih produbljujemo, dajte barem to da naplatimo. SDP će to naplatiti. Prvi će na redu biti oni koji imaju vikendice, narodski rečeno, odnosno second house. Drugi na redu će biti oni koji imaju više od ostalih, koji imaju stanove pa drže vještački cijenu, treći /prekid/ itd. To ćemo uraditi. Prvo će biti naravno da sva đeca dobiju mogućnost da se barem obrazuju na evropskom nivou i da naše kamate ne pojeduju /prekid/

Zadužili smo ih već, oni će plaćati ove dugove. Ove dugove neće plaćati skoro niko ko sedi ođe, ali ih je napravio. Napravio ih je ovako ili onako - činjenjem ili nečinjenjem. Ta đeca će plaćati te dugove da bi ih mogli vratiti, a da država ne bi otišla na doboš, da ne bi penzije kao u Grčkoj bile 40-50% manje, da se ne bi administracija našla na ulici - bolje danas da se do kraja dogovaramo oko ekonomskih politika, barem oko toga, na duži rok. Bez ozbiljnog plana razvoja, ili tzv. normativne ekonomije, ova država će i dalje tonuti u dugove i sve će manje biti država, a sve više plijen /prekid/, zemlja bez prava da odlučuje o sebi. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 12:49:28)

Zahvaljujem poslaniku Krivokapiću.

Sada pitam predstavnika predlagača da li želi završnu riječ.

Izvolite, ministre Radunoviću.

DARKO RADUNOVIĆ (27.12.18 12:49:44)

Predsjedavajući, poštovani poslanici,

Zahvaljujem na svim diskusijama. Smatram da su bile kvalitetne i da nas obavezuju.

Na samom kraju smatram da moram da ipak podsjetim, ali ne provokativno nego onako kako doista mislim da jeste, da mi jesmo uspjeli da obezbijedimo realan rast i mišljenja sam da naši građani osećaju efekte tog privrednog rasta. Ne u onom obimu i na načinu i u svim elementima, ali fokus Vlade je u protekle dvije godine bio da pretoči efekte ekonomskog rasta na nadogradnji društvene infrastrukture i unapređenju kvaliteta javnih usluga kao važnih za kvalitetan život građana. Naime, duboko sam ubijeđen da kvalitet života nisu samo plate i lična primanja, već i sve ove druge stvari koje čine kvalitet života. Vjerujem da smo pronašli mjeru gdje u periodu fiskalne konsolidacije, koju ne osporavamo niti je možemo osporiti niti sakriti, povećali smo zaposlenost, očuvali visine zarada, penzija i socijalnih davanja. Uz to, uspjeli smo da rekonstruišemo neke škole, da napravimo i adaptiramo vrtiće, da kupimo opremu za Klinički centar i druge gradove i domove zdravlja. Međutim, isto tako mislim da to nije dovoljno i da se može još više uraditi. Kad govorimo o dugu, pošto se dosta o tome govorilo, samo želim da kažem da na ukupni dug koji Crna Gora ima prije dvije godine plaćana je ponderisana kamatna stopa od 3,7% na ukupni portfelj. Sad je ta kamata 3,1. Mislim da je to značajan uspjeh s ozbirom na obim sredstava koje smo mi refinansirali i koje smo obezbeđivali u prošloj godini. Takođe, smatram, da ne bi bilo dileme u javnosti, da treba objasniti nedostajuća sredstva za 2019. godinu od 556 miliona. Mi raspoložemo na kraju godine sa 180 miliona depozita, očekujemo šest miliona od prihoda privatizacije. Od navedenih 556 miliona imamo već 186.

Dalje, 190 miliona će se obezbijediti kroz aranžman sa Exim bankom za autoput. Od ukupnog iznosa nedostajućih sredstava, iznos od 180 miliona ćemo imati potrebu da tražimo na, rekli smo, prvenstveno domaćem tržištu. Samo zbog navođenja dosta dramatično i čini mi se na parče da nije nemoguće barem 2019. godinu pratiti i kontrolisati sa aspekta zaduživanja. Normalno da ćemo preispitivati poresku politiku i da ćemo se sa tim baviti, normalno da ćemo pokušati i vrlo nam je u fokusu finansijska stabilnost. To dnevno sada radimo i sa tim se doista ozbiljno bavimo. Vidjećemo u kojem smjeru će se tržište ponašati, ali ja tu ne očekujem nikakva dramatična dešavanja, ili barem za sad nemamo nekakvih najava kad je to u pitanju.

Stalno nam u fokusu povećanje minimalne cijene rada i smanjenje opterećenja na rad. Oprezno to pratimo da ne bismo dozvolili da napravimo ishitren potez i dovedemo javne finansije u nazavidnu, odnosno nestabilnu poziciju i to je posao sa kojim ćemo se stalno baviti. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 12:54:19)

Hvala, ministre Radunoviću.

Ovim konstatujem da smo završili pretres za ove dvije tačke dnevnog reda a da ćemo se izjasniti naknadno.

Poštovani poslanici, poštovane poslanice, sada prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda, a to su predlozi finansijskih planova sa planovima rada za 2019. godinu nezavisnih regulatornih tijela, i to: Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost; Regulatorne agencije za energetiku; Agencije za nadzor osiguranja; Komisije za tržište kapitala; Agencije za lijekove i medicinska sredstva i Agencije za elektronske medije.

Ovlašćeni predstavnici regulatornih tijela su: Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost Šaleta Đurović, predsjednik Savjete agencije i Darko Grgurović, izvršni direktor Agencije; Regulatorne agencije za energetiku Branislav Prelević, predsjednik Odbora agencije i Novak Medenica, izvršni direktor Agencije; Agencije za nadzor osiguranja Biljana Pantović, direktorka Agencije i Ivana Šaranović Jovičević, pomoćnica direktorke Agencije; Komisije za tržište kapitala Ranko Jovović, zamjenik predsjednika Komisije i Nikola D. Pejović, sekretar Komisije; Agencije za lijekove i medicinska sredstva dr Milorad Drljević, direktor Agencije i mr Željka Bešović, pomoćnica direktora Agencije; Agencije za elektronske medije Ranko Vujović, predsjednik Savjeta agencije i Abaz Beli Džafić, direktor Agencije.

Izvjestioci Odbora za ekonomiju, finansije i budžet su: Boris Mugoša, Filip Vuković, Ana Nikolić, Predrag Sekulić i Genci Nimanbegu.

Otvaram pretres. Da li predstavnici regulatornih tijela žele dati dopunsko obrazloženje? Idemo po redosljedu. Ispred Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost riječ ima

predsjednik Savjeta agencije Šaleta Đurović. Izvolite.

ŠALETA ĐUROVIĆ (27.12.18 12:56:24)

Hvala.

Uvaženi predsjedniče, poštovani poslanici,

Polazna osnova za izradu Plana rada za 2019. godinu je Zakon o elektronskim komunikacijama, Zakon o poštanskim uslugama, Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakon o elektronskim medijima, Strategija razvoja informaciono-digitalnog društva do 2020. godine, kao i Akcioni plan za sprovođenje Strategije informaciono-digitalnog društva do 2020. godine.

Plan rada Agencije je usaglašen sa obavezama Agencije koje proističu iz svih ostalih zakona kojima su definisane obaveze Agencije. Što se tiče normativnog dijela, tu imamo normativni dio koji se odnosi na elektronske komunikacije i normativni dio na poštanske usluge. Kao što znate, Agencija donosi propise i akta, priprema i stručne osnove za propise koje donose ministarstva i Vlada Crne Gore. Planirali smo da u normativnom dijelu vezano za elektronske komunikacije i normativnom dijelu za poštanske usluge pripremimo 68 podzakonskih propisa i stručnih osnova.

Što se tiče tekućih aktivnosti, postoji jedan širok spektar tekućih aktivnosti, shodno Zakonu o elektronskim komunikacijama i Zakonu o poštanskim uslugama. Ja ću navesti samo neke od njih. To su: vođenje i održavanje registara i baza podataka Agencije; zaštita konkurencije u oblasti elektronskih komunikacija; praćenje implementacije regulatornih obaveza nametnutih operatorima sa značajnom tržišnom snagom nakon analiza relevantnih tržišta iz 2017. godine; regulacija maloprodajnih cijena usluga fiksne mreže; praćenje implementacije modela računovodstvenog i troškovnog računovodstva; studija izrade troškovnog modela, vođenje odvojenog računovodstva univerzalnog poštanskog operatora; praćenje implementacije novog pravilnika o načinu vođenja računovodstva; regulacija cijena univerzalne poštanske usluge; univerzalni servis, kako elektronskoj tako i u poštanskoj djelatnosti; upravljanje radio-frekvencijskim spektrom; upravljanje numeracijom i adresiranjem; prava i zaštita interesa korisnika; planiranje elektronskih komunikacionih mreža i elektronske komunikacione infrastrukture; zaštita elektronskih komunikacija; vršenje nadzora u oblasti elektronskih komunikacija itd.

Što se tiče izrada planova, izvještaja, informacija vezanih za tržište elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti, tu pripremimo planove izvještaja i informacije na godišnjem, na polugodišnjem, kvartalnom, mjesečnom i po potrebi. Planirali smo da pripremimo 257 planova o izvještaju informacija.

Što se tiče saradnje sa nadležnim državnim organima, imamo punu komunikaciju sa svim nadležnim državnim organima u državi. Međutim, istaćemo samo da, između ostalog, imamo predstavnike u pet radnih grupa za pripremu pregovora sa Evropskom unijom, i to za: Poglavlje 1 - Slobodan protok roba; Poglavlje 3 - Pravo osnivanja preduzeća; Poglavlje 8 - Konkurencija i državna pomoć; Poglavlje 10 - Informaciono društvo i mediji i Poglavlje 28 - Zaštita potrošača.

Što se tiče saradnje sa međunarodnim institucijama, tu imamo punu saradnju sa najznačajnijim evropskim i svjetskim institucijama u oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti, kao što su IT, i RH i to ne samo na plenarnim zasjedanjima, nego na svim radnim zasjedanjima gdje šaljem svoje stručne predstavnike.

Što se tiče organizacije međunarodnih skupova, istaću da organizujemo više međunarodnih skupova u toku godine. Međutim, najznačajniji je Međunarodna konferencija koju planiramo u okviru Infofesta, a odnosi se na regulaciju elektronskih komunikacija. Ona je jedna od najznačajnijih u regionu.

Što se tiče izvršenja plana rada, planirali smo da ćemo donijeti operativni plan za realizaciju plana rada koji će predvidjeti rokove i izvršiće. Takođe, će se pripremiti i program rada Savjeta Agencije za 2019. godinu.

Što se tiče finansijskog plana, isti je u potpunosti pripremljen u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama i Zakonom o poštanskim uslugama. Finansijski plan Agencije predviđa da Agencija za 2019. godinu prikuplja sredstva predviđena članom 24 zakona i to iz

naknade za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta, naknade za korišćenje radio-frekvencija, brojeva i adresa, ostalih naknada i drugih izvora u skladu sa zakonom, to su jednokratne naknade i naknade shodno Zakonu o poštanskim uslugama, godišnje jednokratne naknade. Polaznu osnovu za izradu finansijskog plana predstavlja Plan rada Agencije za 2019. godinu sačinjen na osnovu nadležnosti i obaveza Agencije propisanih zakonskim okvirom za njen rad. Osim toga, prilikom utvrđivanja plana prihoda i rashoda polaznu osnovu predstavljaju troškovi koje je Agencija imala tokom 2018. godine /prekid/ oslanjaju se i na očekivanja /prekid/ nadležnosti. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 13:01:25)

Zahvaljujem predsjedniku Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost.

Prelazimo na Regulatornu agenciju za energetiku. Riječ ima pretpostavljam predsjednik Odbora agencije Branislav Prelević. Izvolite.

BRANISLAV PRELEVIĆ (27.12.18 13:01:44)

Poštovani predsjedavajući, poštovani poslanici,

Ovaj finansijski plan sa planom rada je specifičan iz razloga što je Agencija nedavno dobila jednu novu nadležnost koja značajno mijenja naš obim posla, nadležnosti i obaveze i u krajnjem utiče na sadržaj ovog akta. Naime, donošenjem novog Zakona o komunalnim djelatnostima Agencija je dobila u nadležnost regulaciju sektora vodosnadbijavanja i određivanja tarifa za vodu. Međutim, dok se ne izmijeni Zakon o energetici u tom dijelu postoji određen nesklad ili praznina u načinu finansiranja, a samim tim i izvještavanja, pa ćemo biti u obavezi da dajemo dva finansijska plana i dva plana rada sve dok se formalno to ne izmijeni makar u Zakonu o energetici.

Ono što je bitno da istaknemo kako bismo realnije i jasnije analizirali ovaj izvještaj jeste da ovaj finansijski plan ne sadrži sredstva kojima se finansira služba za regulaciju vode. U Agenciji smo bili čvrsti u opredjeljenju da se novcem licenciranih kompanija iz oblasti energetike ne može finansirati rad Agencije u dijelu regulacije vode iako je to u određenim trenucima bilo oportuno u smislu ranijeg početka rada regulacije vode, jer smo čekajući neke privremene forme finansiranja kasnije izgubili praktično pola godine.

Od predviđenih poslova u narednoj godini potrebno je izdvojiti normativne poslove, jer nas čeka nekoliko važnih podzakonskih akata, prvenstveno u oblasti regulacije prirodnog gasa. Zatim utvrđivanje regulatornog prihoda i cijena i sa tim u vezi donošenje izmijenjenih metodologija za regulisane kompanije CG Cedis i operatora tržišta za period 2020, 2021. i 2022. godina. Zatim praćenje i odobravanje desetogodišnjih razvojnih planova i sa tim u vezi investicionih planova za ove subjekte. Međutim, posebno želim da naglasim početak primjene finansijskih kompenzacija u slučaju nepoštovanja propisanog minimuma kvaliteta isporuke i snadbijevanja električnom energijom od strane operatora sistema i snadbjevača. Samo korisnici koji budu imali adekvatnu isporuku plaćaće punu cijenu. Oni koji ne budu imali adekvatnu uslugu biće oštećeni od strane energetske kompanije. Ono što mogu sa sigurnošću da kažem jeste da Regulatorna agencija za energetiku Crne Gore jedina u regionu koja uvodi primjenu ovog dokazanog regulatornog instrumenta u vidu finansijskih kompenzacija. Stižu nas i nove obaveze na međunarodnom planu. Kao što znate, postali smo članica ACER-a, što će pored svih benefita koje nosi ovaj status donijeti i povećanje troškova vezano za ispunjavanje obaveza u vezi sa članstvom i radom u radnim grupama ACER-a.

Sljedeća bitna promjena u odnosu na finansijski plan iz 2018. godine je formiranje nove službe za remit. U pitanju je sasvim nova oblast. Nameće nam se formalna i suštinska obaveza da izvršimo obuku naših ljudi i obezbijedimo adekvatnu opremu.

Što se tiče finansiranja, ono je pregledno opisano u tabeli na kraju izvještaja. Međutim, pored toga dužan sam da navedem nekoliko znakovitih informacija u vezi sa tom tabelom. Prvo, troškovi za narednu godinu će biti veći za 0,9% od ovogodišnjih uprkos bitno povećanom obimu obaveza koje sam već naveo i većeg broja zaposlenih. Drugo, finansijski plan od oko 1.400.000 eura može na prvi pogled da izgleda kao velika suma, i jeste velika suma, ali da tu informaciju

malo relativizujemo. Naime, svih ovih godina Agencija je vraćala u budžet ili umanjuje svoj plan za narednu godinu za nekoliko stotina hiljada eura. Konkretno, ovaj predloženi plan će u stvarnosti biti umanjen za blizu 400.000 eura nepotrošenog novca iz 2018. godine. Sličan višak će se vjerovatno pojaviti i na kraju naredne godine. Treće, od tako umanjenih troškova na ime obaveznih davanja tipa poreza, doprinosa, obračuna amortizacije /prekid/ što realne troškove Agencije svodi praktično na polovinu. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 13:06:52)

Hvala i Vama na poštovanju vremena.

Nastavljamo dalje. Ispred Agencije za nadzor osiguranja direktorka Agencije Biljana Pantović. Izvolite.

BILJANA PANTOVIĆ (27.12.18 13:07:13)

Poštovani predsjedavajući, poslanici, poslanice, zahvaljujem.

Što se tiče Agencije za nadzor osiguranja, izrađen je Finansijski plan i Plan rada u skladu sa zakonskim obavezama. U dijelu Plana rada Agencije za nadzor osiguranja za 2019. godinu aktivnosti će biti usmjerene na unapređenju regulative za oblast osiguranja, koja će se realizovati daljim usklađivanjem crnogorskog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije. U tom segmentu, Agencija je započela aktivnosti na izradi Nacrta zakona o osiguranju i to tokom 2019. godine. Ja sam malo prehladena, pa mi je glas tiši tako da... Sve u redu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 13:08:00)

Ako mi budemo tiši, čuće se dovoljno.

Gospođa Pantović je dovoljno glasna.

Izvolite, gospođo Pantović.

BILJANA PANTOVIĆ (27.12.18 13:08:11)

Tokom 2018. godine Agencija je počela aktivnosti na izradi Nacrta zakona o osiguranju uz ekspertsku pomoć kolega iz hrvatske Agencije za nadzor osiguranja i njemačkog supervizora, tako da će se na ovim zakonskim rješenjem predvidjeti značajne promjene i drugačija pravila solventnosti i upravljanja društvom. Odnosiće se na novi način vrednovanje imovine i obaveza, nove zahtjeve po pitanju kapitalne adekvatnosti, proces upravljanja rizicima, značajne promjene u načinu obračuna tehničkih rezervi, kao i veoma velike promjene u pogledu izvještavanja društava prema Agenciji za nadzor osiguranja.

Takođe, nastaviće se aktivnosti na izmjenama i dopunama Zakona o obaveznom osiguranju koje su sada pred Ministarstvom finansija. U 2019. godini Agencija će raditi na izradi metodologije za sprovođenje kvantitativne studije uticaja tzv. Kis studija za tržište osiguranja Crne Gore, kao i pripremu za sprovođenje kvantitativne studije uticaja koja bi trebala da se sprovede zajedno sa društvima za osiguranje u svrhu analize uticaja kvantitativnih zahtjeva solventnosti II na poslovanje crnogorskih društava za osiguranje. Studija će se bazirati shodno studijama koje su već rađene na nivou Evropske unije i koje su sprovedene u postupku primjene za solventnost II, a stručnu pomoć za njeno sprovođenje Agencija je obezbijedila kroz ekspertsku pomoć eksperata iz hrvatske Agencije za nadzor osiguranja i Narodne banke Holandije.

Navedenom studijom testiraće se ukupna spremnost crnogorskih društava za primjenu solventnosti II danom ulaska u EU i definisaće se rizici i izazovi sa kojima će se društvo pojedinačno susretati u implementaciji kvantitativnih zahtjeva ove direktive. Nadzorne aktivnosti

realizovaće se kroz kontinuirani nadzor kako kroz posredne, tako kroz neposredne kontrole, a takođe u ovom segmentu planirano je i unapređenje metodologije rada.

Ono što bih još istakla, uvažavajući vrijeme koje mi je dato, jesu razvojne aktivnosti u dijelu infrastrukturnih kapaciteta, gdje smo takođe obezbijedili projekat od sredstava Evropske unije u dijelu unapređenja tehničko-tehnološke infrastrukture informacionog sistema, koji bi trebao da bude platforma za proces izvještavanja društava prema Agenciji za nadzor osiguranja, a kasnije od strane Agencije za nadzor osiguranja prema evropskom regulatoru za tržište osiguranja (EIOPA). U tom segmentu obezbijedena je pomoć firme koja bi trebala da uradi posebno softversko rješenje za specifične namjene izvještavanja po solventnosti II. Dalje, nastaviće se saradnja sa institucijama sistema i drugim nadzornim institucijama i međunarodnim organizacijama za oblasti osiguranja kako kroz redovne koledž mitinge, tako kroz bilateralne projekte. Agencija će naravno nastaviti da učestvuje u procesu evropskih integracija u dijelu koji se odnosi na djelatnost osiguranja i druga poglavlja u kojima je pozvana da učestvuje, a prije svega mislim na poglavlja 9, 4 i 17.

Što se tiče finansijskog plana, finansijski plan je pripremljen na način koji omogućava izvršavanje zadataka, nadležnosti i planova Agencije koji su predviđeni Planom 2019. Kao polazna osnova za pojedinačno utvrđene pozicije u finansijskom planu korišćene su projekcije prihoda u 2019. godini i planirane obaveze i aktivnosti Agencije koje su potrebne u cilju kvalitetnog postizanja ciljeva izvršavanja osnovnih funkcija i uloge u finansijskom sistemu države u skladu sa zakonom. Struktura prihoda je data u finansijskom planu. Tu su redovni izvori finansiranja u smislu godišnje naknade za vršenje nadzora od 0,99% bruto premije, zatim naknade za izdavanje dozvola odobrenja, saglasnosti, ovlašćenja i posebnih /prekid/ društva plaćaju u slučaju mjera nadzora.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 13:12:23)

Hvala. Nastavljamo dalje.

Ispred Komisije za tržište kapitala zamjenik predsjednika Komisije gospodin Ranko Jovović. Izvolite.

RANKO JOVOVIĆ (27.12.18 13:12:32)

Poštovani potpredsjedniče Skupštine, poštovane dame i gospodo poslanici,

Program rada Komisije za tržište kapitala i Predlog finansijskog plana komisije za 2019. godinu sačinila je Komisija kao generalni okvir i pregled najvažnijih aktivnosti kojima će se Komisija baviti tokom sljedeće godine, kao i neophodna sredstva i njihove izvore za realizaciju ovih aktivnosti funkcionisanja Komisije. Programi su utvrđeni po uobičajenoj metodologiji i propisanoj proceduri u komisiji. Kao što vidite iz programa, ključni prioriteti su kreiranje podsticajnog ambijenta u skladu sa novom regulativom i dalje usklađivanje regulatornog okvira sa regulativom Evropske unije.

Krajem prošle godine usvojen je novi Zakon o tržištu kapitala kao zamjena Zakonu o hartijama od vrijednosti i donio je brojne novine koje se odnose na sveobuhvatniju definiciju finansijskog instrumenta i uvođenje novih mjesta trgovanja kroz uvođenje novih platformi za trgovanje, multilateralne platforme i vanberzansko trgovanje. Brojne odredbe zakona služe boljoj zaštiti klijenata investicionih društava. Zakon propisuje obavezu izrade prospekta kod javne ponude hartija od vrijednosti; propisuje periodične godišnje izvještavanje emitenata; uvodi evropske standarde u pogledu zloupotreba tržišta i nove definicije insajderskih informacija i zloupotrebe tržišta. Ove najvažnije i brojne druge novine koje je donio Zakon tržišta kapitala i njegovu implementaciju kroz donošenje podzakonskih akata predviđeno do kraja ove godine su završene u komisiji i slijedi njihova implementacija kod drugih obveznika primjene zakona. Komisija je tokom 2018. godine donijela 72 podzakonska akta, na što je obavezao zakon, a pojedini izuzeci gdje su rokovi produženi biće donijeti tokom naredne godine i oni su naravno u ovome planu. Sljedeći važni djelovi plana za 2019. godinu su izrada Nacrta zakona o alternativnim

invesicionim fondovima; izrada Nacrta zakona o investicionim fondovima; izrada Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima. U 2019. godini planiran je i početak izrade Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala, sa ciljem njegovog usaglašavanja sa promjenama iz EU direktiva donijetih nakon usvajanja našeg zakona.

Sljedeći segment našeg plana je supervizija tržišta kapitala putem sprovođenja godišnjeg plana kontrola kojim su obuhvaćeni svi učesnici na tržištu kapitala. Nadzorom i kontrolom učesnika na tržištu provjerava se usaglašenost njihovog poslovanja sa zakonom i podzakonskim aktima. Godišnji plan kontrole komisija, a inicijatori kontrola mogu biti i drugi učesnici na tržištu kapitala, vlasnici hartija od vrijednosti, potencijalni investitori, berze i drugi nadležni organi.

Sistem korporativnog upravljanja kod nas uspostavljen je Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o tržištu kapitala. Unapređenje korporativnog upravljanja jedna je od važnih aktivnosti komisije planirane za 2019. godinu. Ova će se aktivnost sprovesti daljim unapređenjem finansijskog izvještavanja, čiji su obveznici svi emitenti hartija od vrijednosti i sprovođenje edukativne funkcije na svim nivoima - od finansijske pismenosti preko sprovođenja strategije razvoja finansijske edukacije potrošača i edukacije učesnika na tržištu kapitala.

Komisija je, u želji da pomogne emitentima u ispunjavanju zakonskih obaveza, pokrenula ciklus seminara, treninga u vezi sa unapređenjem transparentnosti i kvaliteta izvještavanja i tu aktivnost nastaviće i tokom 2019. godine. Komisija će u obavljanju svojih funkcija i obaveza nastaviti saradnju i sa brojnim domaćim i međunarodnim institucijama: ISCO, Međunarodnom organizacijom komisija hartija od vrijednosti, saradnju sa /prekid/ na suzbijanju pranja novca i finansiranja terorizma, saradnju sa Delegacijom Evropske komisije, nastavak saradnje sa nadležnim organom za tržište hartija od vrijednosti i naravno sa brojnim domaćim institucijama sistema, u skladu sa svojim obavezama i nadležnostima. Za ostvarivanje svojih osnovnih aktivnosti i funkcija Komisija je sačinila i predlog finansijskog plana, kroz čije bi se ostvarenje obezbijedila potrebna finansijska sredstva. Cjelokupno finansiranje Komisija obavlja iz sopstvenih izvornih prihoda prikupljenih na osnovu pravilnika o naknadama za rad komisije koje naplaćuje od učesnika na tržištu kapitala. Plan prihoda dat je u tabeli po vrstama u ukupnom iznosu od 940.300 eura, a u približnom iznosu je i plan rashoda, otprilike za 13.000 manje. Ostvarenje plana prihoda, uz adekvatnu kadrovsku popunjenost, a plan je 28 zaposlenih, bio bi /prekid/ i ambiciozno postavljenog plana rada za 2019. godinu, a čije ostvarenje naravno dominantno zavisi od kretanja i aktivnosti na tržištu kapitala tokom 2019. godine. Hvala vam na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 13:17:51)

Hvala i Vama, gospodine Jovoviću, na poštovanju vremena.

Sljedeća je Agencija za lijekove i medicinska sredstva. Dr Milorad Drljević. Izvolite, imate riječ.

MILORAD DRLJEVIĆ (27.12.18 13:18:09)

Poštovani potpredsjedniče, uvažene dame i gospodo poslanici,

Evo nekoliko rečenica o našem planu rada i finansijskom planu.

Agencija za lijekove i medicinska sredstva je svoj Predlog finansijskog plana za 2019. godinu donijela na bazi poslovanja u 2018. godini i na osnovu programa rada za 2019. godinu. Način finansiranja Agencije propisan je članom 5 Odluke o osnivanju, a predviđeno je da se Agencija finansira iz sopstvenih prihoda, iz poklona donacija i drugih izvora, u skladu sa zakonom. Sopstveni prihodi se ostvaruju iz naknada za obavljanje poslova, u skladu sa članom 9 Zakona o lijekovima i članom 9 Zakona o medicinskim sredstvima.

Planirani rashodi Agencije u 2019. godini se baziraju na procijenjenim troškovima potrebnim za ostvarivanje planiranih aktivnosti. Kao polazište za utvrđivanje nivoa rashoda Agencije uzeti su troškovi koje smo imali u prvih osam mjeseci 2018. godine proporcijalno uvećani za preostali dio godine. Pri tome se vodilo računa da se realno sagledaju sve poslovne aktivnosti koje se očekuju u 2019. godini. Planirani rashodi za 2019. godinu iznose 1.424.334 eura. Oni su

veći za 5,3% u odnosu na 2018. godinu i planirani su da omoguće normalan i funkcionalan rad Agencije, odnosno ostvarivanje planiranih ciljeva.

Planirano je da sve aktivnosti obavljaju 44 zaposlena, u skladu sa sistematizacijom. Planom rada Vlade Crne Gore za 2018. godinu je predviđeno i usvajanje novog Zakona o lijekovima i Zakona o medicinskim sredstvima i koliko znam oba zakona su u proceduri. Očekuje se usvajanje najvjerojatnije u prvom kvartalu naredne godine. Planirane izmjene zakona će usloviti izmjenu postojećih i usvajanje novih podzakonskih akata, kao i izmjenu unutrašnje organizacije Agencija, a sve to može uticati na promjene u finansijskom planu Agencije, što će se moći procjenjivati nakon usvajanja novih zakonskih i podzakonskih rješenja.

Kada je u pitanju Program rada Agencije za 2019. godinu koji je pred vama, moram istaći da se svi radni procesi u našoj instituciji obavljaju u skladu sa usvojenim standardima kvaliteta iz ISO serije 9001, 27001. Akreditovani smo kao kontrolno tijelo tipa A po standardu 17020. Registrovani smo za naučno-istraživački rad i kao nastavna baza fakulteta zdravstvenog usmjerenja. Već sam napomenuo da smo intenzivno radili na pripremi Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima, a planirano je i unapređenje performansi svih procesa koji se odvijaju u našoj instituciji. Od posebnog je značaja postizanje kontinuirane dinamike u izdavanju odobrenja za izmjenu i dopunu dozvole za lijek, kao i za obnovu dozvola.

Evropska komisija je dala saglasnost, obezbijedila sredstva za nabavku opreme za našu laboratoriju, koja je zasnovana na specifičnim tehnikama rendgen difrakcije i rendgen flurencencije, čime ćemo realizovati projekat regionalnog centra za brzu detekciju falsifikovanih lijekova, a obezbijediti skrining kontrolu lijekova koji se nalaze u prometu u Crnoj Gori. Očekujemo i da ćemo istovremeno u toku naredne godine raditi na akreditaciji tehnika koje se primjenjuju kod nas. Tender je završen, ugovor je potpisan i očekujemo potpisivanje ugovora o dinamici isporuke opreme. Planirano je, takođe, unapređenje farmakovigilance u Crnoj Gori uvođenjem inspeksijskog nadzora u planove za bezbjednost lijekova kod nosilaca odobrenja za stavljanje u promet, a u planu su brojne aktivnosti vezane za podizanje internih kapaciteta u oblasti procjene ispunjenosti uslova za dobru proizvodnu, dobru distributivnu i dobru kliničku praksu kako bi naše inspekcije mogle obavljati i evropskih proizvođača, kao i proizvođača van zemalja Evropske unije. Uz unapređenje rada svih organizacionih cjelina planirane su intenzivne obuke i stalno podizanje nivoa znanja zaposlenih. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 13:22:25)

Hvala Vam, gospodine Drljeviću.

Agencija za elektronske medije, a ispred nje će direktor Agencije Abaz Beli Džafić.

ABAZ DŽAFIĆ (27.12.18 13:22:38)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Ja ću nastojati da budem jako kratak.

Finansijski plan Agencije za elektronske medije za 2019. godinu se zasniva na rješenjima sadržanim u Zakonu o elektronskim medijima i Zakonu o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Ukupni prihodi Agencije su projektovani na visini od 942.510 eura. U strukturi prihoda planirano je da godišnje naknade za pružanje usluga na zahtjev čine 68,3%, dok bi godišnje naknade za emitovanje bile 31,7% i bile bi izvor njenih preostalih prihoda. Godišnje naknade za emitovanje su planirane na osnovu vrijednosti osnovice za obračun za 2019. godinu u iznosu od 1.800 eura, što je osnovica koja nije mijenjana zadnjih četiri ili pet godina. Ako se pogledaju planirani prihodi od naknada za kablovske operatere, može se konstatovati da su utvrđene na visini 2,9% godišnjih prihoda pružaoca usluga od mogućih 5% po samom zakonu ostvareni po ovom osnovu u toku 2018. godine. Kod obje vrste naknada biće zadržan nivo naknada iz 2018. godine. Plan rashoda je urađen na osnovu detaljne procjene troškova koji su neophodni za rad Agencije, odnosno ostvarivanje zadataka utvrđenih u planu rada za 2019. godinu. Ukupni rashodi Agencije su projektovani na visini od 937.296 eura. Finansijski plan je urađen na osnovu očekivanog obima

poslova i potrebe blagovremenog izvršavanja programskih aktivnosti Agencije utvrđenih planom rada za 2019. godinu. S obzirom da plan rada Agencije nije moguće prezentirati u pet minuta, mi smo tu priliku imali na matičnom odboru. Sam plan rada sadrži pregled aktivnosti koje su usmjerene ka ispoljavanju obaveza Agencije propisanih zakonom i podzakonskim aktima. U skladu sa usvojenim programom razvoja i promocije medijske pismenosti u Crnoj Gori, Agencija će u saradnji sa domaćim i stranim partnerima nastaviti sprovođenje aktivnosti u cilju jačanja uslova za kontinuiranu promociju znanja i vještina u oblasti medijske pismenosti.

Zaključno, smatramo da su dostavljeni planovi usaglašeni i realni dokumenti koji ukazuju na kontinuitet u radu, uz uvažavanje potrebe za racionalno raspolaganje sredstvima, sa jedne strane i sagledavanje opterećenja koje će predviđene naknade imati za emitere i kablovske operatore, sa druge strane. Uz jednu novinu, mi smo konačno poslije 15 godina dobili poslovni prostor za smještaj Agencije, ali ovaj finansijski plan nijesmo opteretili novim finansijskim izdacima, odnosno potraživanjem, nego će to Agencija završiti iz sopstvenog dijela prihoda i sredstava. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 13:25:31)

Hvala i Vama, gospodine Džafiću.

Nastavljamo dalje sa pretresom. Da li izvjestioci Odbora žele riječ? Prvi prijavljeni je poslanik Predrag Sekulić, a neka se pripremi poslanik Filip Vuković i poslije njega Aleksandar Damjanović. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (27.12.18 13:25:49)

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Poštovani gosti, uvažene kolegice i kolege,

Znači, na dnevnom redu su finansijski izvještaji pet agencija, plus Komisija tržišta kapitala i naravno njihovi planovi za rad za narednu godinu. Malo podsjećanje, ono što je zajedničko svim ovim regulatorima jeste da rade na osnovu zakona, da je takođe zakonom propisan ne samo njihov djelokrug rada nego i sve ostalo što je potrebno i podzakonskim aktima i naravno treba reći da od vremena osnivanja je prošao nekih 10 do 12 godina zavisno od toga kad je koji zakon usvajan. U svakom slučaju, možemo da kažemo da u svim ovim oblastima koje inače po prirodi stvari prati Evropska komisija, napredak u ovim oblastima, da zaista iz godine u godinu imamo sve bolje rezultate. Naravno teško je govoriti o svim regulatorima odjednom, ali vjerujem ako uzmemo bilo kojeg od regulatora, da to možemo da konstatujemo. Recimo, kada je u pitanju Agencija za energetiku možemo konstatovati, pošto smo to imali prilike da čujemo i na sjednici našeg matičnog odbora, da energetska zajednica vrlo visoko cijeni ovo što je Agencija do sada radila i vjerujem da sve te pohvale nijesu nezaslužene. Sa druge strane, takođe i ono što smo čuli od direktora agencije da u pojedinim oblastima kao što je pitanje regulisanje tržišta energije zaista možemo da budemo ponosni iz prostog razloga što smo negdje kada govorimo u odnosu na region zaista snažno iskoračili. Čini mi se da taj iskorak mora da prati edukacija građana. Znači, kada govorimo o čestim ispadima električne energije, moramo da znamo da ukoliko su ti ispadi veoma česti ili ukoliko oni duže traju, građani imaju pravo na nadoknadu. Sve je to negdje dio opisa posla regulatora i naravno ono što rade ove agencije na neki način odražava se i na standard građana zato što veoma dobro znamo da ako ne bude regulisano na pravi način, tržište lijekova može da bude veoma opasno. Znači, isto tako, sve ono što radi Agencija za telekomunikacije ili iz bilo koje druge oblasti čini mi se negdje zajednički imenitelj jeste kvalitet tog rada.

Treba pomenuti da većina ovih agencija ostvaruje svoje prihode na tržištu i unazad nekoliko godina ako pratimo njihove budžete, možemo reći da se zaista domaćinski ponašaju i da je to nešto što je odlika svih. Naravno, ono što je višak prihoda svih ovih regulatora negdje se vraća u budžet, ali ako imamo bilo kakvu dilemu oko njihovog rada, a ja nemam zato što smo imali prilike da čujemo na matičnom odboru detaljne izvještaje, treba pogledati ono što su stavovi Evropske komisije. Ti stavovi nam potvrđuju da svi ovi regulatori rade na osnovu zakona, prate ono što su

novine kada govorimo o evropskoj legislativi u ovim oblastima. Veoma je značajno reći da aktivno učestvuju u kreiranju politike iz svoje oblasti, a to znači da pomažu Vladi i Skupštini da zakoni iz ovih oblasti budu što kvalitetniji. Naravno, u tom dijelu treba istaći njihov rad kada su u pitanju podzakonski akti.

Na kraju samo da sumiramo - rad ovih agencija i komisija se najčešće ne vidi ili nije vidljiv na način kako je to vidljivo u nekim drugim oblastima kada su u pitanju državni organi, ali zaista veoma važno jeste da rade visokoprofesionalno i da nismo imali prilike da govorimo o bilo kom propustu ovih regulatornih agencija. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENC I NIMANBEGU (27.12.18 13:29:43)

Zahvaljujem, poslaniče Sekuliću.
Poslaniče Damjanoviću, izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (27.12.18 13:30:05)

Potpredsjedniče Nimanbegu,
Poštovani predstavnici regulatornih agencija,

Da ovu diskusiju počnem na način da iskažem stav da je ovo vjerovatno posljednji put da se u ovakvom sastavu vidimo u ovom Parlamentu, zahvaljujući činjenici da je parlamentarna većina na predlog Vlade prije petnaestak dana usvojila Zakon o državnoj upravi koji je stupio na snagu 12. decembra tekuće godine i koji je svojim članom 43 definisao status državnih agencija koje će biti faktički unutar državne uprave ili njen sastavni dio koji će odgovarati Vladi, a ne Parlamentu, podnositi izvještaj o radu, odnosno planove takođe Vladi i čije će savjete, odnosno organe rukovođenja birati ta ista vlada.

S obzirom da se parlamentarna većina na matičnom odboru malo poigrala sa amandmanima vezanim za to ko će iz prvobitnog predloga vlade ispasti iz zakona i ostati u statusu suštinski nezavisnog regulatora, da ja to pomenem, zbog javnosti, građana a ne zbog kolega koji su radili kako su radili. Dakle, članom 87 koji je volšebno nekoliko puta mijenjan u kularima Parlamenta ostali su u ingerencijama Zakona o državnoj upravi i nećemo imati prilike da se srijećemo više sa njima ovdje. Dakle, kolege iz Agencije za elektronske komunikacije, Agencije za lijekove i Agencije za nadzor osiguranja. Tri ostale agencije, odnosno Regulatorna agencija za energetiku, Komisija za tržište kapitala i Agencija za elektronske medije ostaju u statusu koji je bio. Pitao sam i tada i sada zbog građana po kojim su to kriterijumima, sem naravno pritiska međunarodnih institucija, bio sam i sam u ulozi da iznesem ovdje stav ozbiljnih relevantnih faktora, odnosno onoga ko je imao koga u parlamentarnoj većini ko je značajno narušio sami koncept prvobitni Vlade i razdvojio tri agencije koje ostaju u okviru Zakona o državnoj upravi, a tri agencije koje su ispale, odnosno ostaju u sadašnjem statusu. Pored toga, mi ovdje raspravljamo o planovima regulatornih agencija, imamo koliziju ovog zakona koji je stupio na snagu i Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, koji i dalje u članu 2 tačke 18 prepoznaje svih šest regulatora kao nezavisne koji su odgovorni Parlamentu. U članu 32 i članu 36 stav 2 gdje se definiše kako se podnose finansijski planovi ovom domu, odnosno prvo Ministarstvu finansija i negdje niko da se i sa tim pozabavi, a ovdje pričamo bajke o tome što je ko radio i kako je ko radio. To pokazuje odnos Vlade i ovog parlamenta kako se radi u Vladi, a kako se radi u ovom Parlamentu, odnosno u parlamentarnoj većini koja "interveniše" na predloge Vlade, a ceh plaćaju i regulatori, odnosno svi vi, gospodo, a bićete toga veoma brzo svjesni - kakav je bio odnos ovog parlamenta prema i vašim obavezama i vašim dužnostima, a kakav će biti odnos ovih koji ostaju u ingerenciji Vlade. Nadam se da ćemo imati prilike da o tome razgovaramo već naredne godine. Dalje, da ukažem da i ove godine kao i ranijih godina od strane iste Vlade, odnosno Ministarstva finansija, dobili smo samo jedino jedino mišljenje čini mi se na jedan jedini finansijski plan. To je mišljenje na finansijski plan Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost od 1. novembra, gdje se sugerije da se preispita ovaj investicioni dio. Agencija je, čini mi se, obavijestila Vladu o svojoj dinamici i mimo tih dopisa,

međusobnih ukazivanja i saopštavanja nema nikakvih konkretnih činjenja, ali to je manji problem. Manji je problem i to što se finansijskim planovima, nažalost, gospodo predstavnici regulatornih agencija, sa kojima sam imao dugo godina priliku da sarađujem i da ozbiljno razgovaramo dok je bilo ozbiljnosti ovdje, ja sam prinuđen, a tražio sam na Kolegijumu da se napravi širi prostor za raspravu zbog vas, da uvažimo vas, a ne da u pet minuta zbijamo ovdje priču o babama i žabama pežurativno. Jer, ovdje su poslovi razdvojeni i zahtijevaju značajnu analizu pojedinačnog rada svakog regulatora i svakog tržišta. Nažalost, parlamentarna većina je i dalje u situaciji da diktira još ovo koliko diktira. Pa, imamo priliku da u pet minuta sabijamo ovdje diskusije. Manji je problem, gospodine Nimanbegu, što je finansijskim planovima predviđeno da se nekih devet miliona evra potroši za rad regulatora. Još je manji problem što je svega 5,4 miliona od toga bruto zarade kad nismo u situaciji i nećemo biti u situaciji da napravimo analizu prvo kako je taj plan, finansijski, poštovan naredne godine, drugo, kako se za taj novac koji je opredijeljen odradio dio posla na ovih šest tržišta, gdje su regulatori ti koji pomažu državi i građanima da regulišu odnose kako bi nam u krajnjem svima nama cijene usluga bile pristupačne, optimalne, jeftine itd. Nema šanse da se ovo može završiti zbog ovoga galimatijasa pravnoga koji je napravljen. Šta je sa vašim matičnim zakonima usklađivanjem od godinu dana? Kako ćemo taj dio da završavamo? Hoćemo li malo o tome kako je Parlament sad zadnjih petnaestak dana sproveo konkurse gdje su se birali možda po posljednji put od strane Parlamenta neki kadrovi u nekim agencijama, pa su najavljene tužbe na izbor vezano u jednoj agenciji? U drugoj agenciji imamo jednu činjenicu koja se događa, a to je da službenici ovdje iz ovog Parlamenta postaju predsjednici savjeta agencija i to ozbiljnih sa nekom partijskom pozadinom. U jednoj trećoj agenciji imamo probleme vezane za izbor članova savjeta. Ovdje gaze čak i kolege iz parlamentarne većine koji na to ukazuju. Hoćemo li o tome da pričamo ovih pet minuta da se pred kraj godine jedna ozbiljna djelatnost kao što je regulisanje ozbiljnih tržišta iz oblasti energetike, telekomunikacija, lijekova, osiguranja, tržište kapitala, elektronskih medija na ovaj način završava? Ostaje mi samo da iskažem očekivanje ili nadu da će se, bez obzira na status pojedinačni regulatornih tijela tokom naredne i narednih godina, a naravno zakoni su veoma promjenjivi kao što su u svim državama, to će biti u Crnoj Gori promjenjive one većine koje će donositi i mijenjati te zakone, da će najveći dio regulatora obaviti svoj dio posla. Ja sam tada na onoj sjednici iskazao čuđenje da recimo Agencije za lijekove gubi svojevrsnu samostalnost, Agencija za nadzor osiguranja, dok, recimo, neke druge komisije ili agencije koje su telefonski birane ostaju u statusu koji je bio. Međutim, i to je test za sve nas, a bićemo tu, pratićemo, govorićemo o tome, a valjda će i građani od ovoga uočiti ono što je suština. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 13:37:15)

Hvala kolegi Damjanoviću.

Kao što sam najavio, sljedeći je poslanik Halil Duković, a neka se pripremi poslanik Bogdan Fatić.

HALIL DUKOVIĆ (27.12.18 13:37:25)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi predstavnici agencija,

Ja ću, uz dužno izvinjenje i poštovanje svih, govoriti o Agenciji za lijekove jer mi je to najbliža materija s obzirom da sam zdravstvene struke. Reći ću da se o značaju Agencije za lijekove u Crnoj Gori obično malo zna iako ona ima nesumnjiv veliki značaj. Neka tradicija koja postoji kod nas - da se o onome ko dobro radi i dobro obavlja svoju funkciju najmanje piše i najmanje govori. Zbog toga se i najmanje govori o Agenciji, što je u neku ruku i znak da ova agencija zaista dobro radi svoj posao. Napomenuću da je osnovna funkcija Agencije za lijekove bezbjednost lijekova, od sirovine, proizvodnje lijekova do distribucije i stavljanja u promet. Znači, sve aktivnosti koje su vezane da građanin dobije kvalitetan i dobar lijek.

Bezbjednost, odnosno kvalitet lijeka je nešto od čega zavisi i konačan uspjeh u liječenju.

Možemo uzalud imati dobre ljekare, dobra dijagnostička sredstva, dobre dijagnostičke aparate. Ako jednu fazu liječenja ne krunišemo dobrim lijekom, nismo uradili dobar posao. Šta više, moguće je da smo nekvalitetnim lijekom ugrozili zdravlje svakog građanina, posebno pacijenta. Zato i želim da istaknem i jedan značaj koji Agencija ima a koji se često i zanemaruje u našoj javnosti, a to je kakvim kvalitetom lijekova Crna Gora raspolaže.

Kvalitet lijekova u Crnoj Gori je na jako velikom nivou. Znači, kvalitet koji imaju i članice Evropske unije. O tome i svjedoče i podaci da nemamo ni švercovanih lijekova u Crnoj Gori, da nemamo nekih nus pojava, neželjenih efekata lijekova koji se mogu javiti kod lijeka koji ne ispunjavaju one klasifikacijske norme. Ovo ističem zbog toga što je problem švercovanih lijekova danas globalni problem i često se spominje u svim zemljama. Frapantna je činjenica da recimo da u zemljama u razvoju oko 11% lijekova su švercovani lijekovi i najčešće među njima su antibiotici koji u liječenju igraju važnu ulogu. Takođe, mogu da pomenem još jednu činjenicu da je preko 100.000 djece do sada samo u zemljama u razvoju umrlo zbog toga što su dobili švercovani lijek. Naravno, neki podaci o ovome iz 2006. godine govore da se ukupni profit od švercovanih lijekova kretao negdje oko 35 milijardi, da bi negdje tek početkom 2011. godine taj profit preskočio 200 stotine milijardi dolara. Još jedan frapantan podatak do kojeg sam došao jeste da se u cilju profita od švercovanih lijekova od 1.000 uloženi dolara dobije nevjerovatnih preko 100.000 dolara. To samo ukazuje koliko je ovaj biznis profitabilan, a s druge strane koliko mi moramo biti obazrivi na ovu pojavu koja je, nažalost, sve češća i sve prisutnija u cijelom svijetu, a posebno u zemljama u razvoju.

Takođe, još jedan vid trgovine lijekovima koji je kod nas zabranjen, trgovina preko interneta, govori da preko interneta ko god naruči lijek ima šanse 50% da dobije pravi lijek, a 50% da dobije švercovani lijek. Iz izvještaja Agencije možemo vidjeti i kretanje lijekova u Crnoj Gori, ali i bolesti. Iz izvještaja koje su bolesti iz sistema najviše zastupljene jasno se vidi da su na prvom mjesu kardiovaskularne bolesti. To znači da su u Crnoj Gori najviše zastupljene bolesti srca i krvnih sudova. Na drugom mjestu su bolesti krvi i krvotvornih organa, što je jedan zabrinjavajući faktor. Na trećem mjestu su bolesti digestivnog sistema, što upućuje i na higijenu naše ishrane. To znači da se dovoljno ne pridržavamo načina ishrane. Naravno, četvrto je nervni sistem, peto i uobičajeno koštano-mišićni sistem. A od lijekova koji se najčešće i najviše troše u Crnoj Gori ja ću istaći pet. Na prvom mjestu je folna kiselina, odnosno čuveni folacin. Druga je acetisalicilna kiselina ili popularni andol, aspirin, kardiopirin lijek koji se danas najčešće upotrebljava za kardivaskularne bolesti, ustvari koji je antipiretik i analgetik, ali se upotrebljava za poboljšanje cirkulacije. Treći je Hidrokobalamin, odnosno vitamin B12, koji se pored neuroloških problema danas sve češće upotrebljavju u reumatskim problemima ili čuveni OHB12 vitamin kako ga mi često nazivamo. Na četvrtom mjestu je ramipril ili čuveni tritace lijek iz grupe antihipertenziva i na petom mjestu diklofenak, što je ohrabrujuće. Nekad je ovaj diklofenak bio na prvom mjestu, lijek koji se najčešće upotrebljavao. Ovo su samo neke činjenice koje nam ukazuju i na kretanje bolesti u Crnoj Gori čim zdravstveni sistem u suštini mora povesti računa.

Na kraju, pošto vidim da /prekid/ rečenica. Potpredsjedniče, hvala. Podržati sve vaše napore na formiranju laboratorije s čim ćete doprinijeti većem i kvalitetnijem radu i vaše Agencije, a naravno svim građanima pružiti bolje, efikasnije i sigurnije lijekove. U to ime pozdravljam sve. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 13:43:46)

Zahvaljujem, poslaniče Dukoviću.

Poslanik Bogdan Fatić, a neka se pripremi Momčilo Martinović.

BOGDAN FATIĆ (27.12.18 13:43:54)

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, uvažene građanke i građani Crne Gore, poštovnai predstavnici agencija,

Agencija za elektronsku komunikaciju i poštansku djelatnost funkcioniše kao nezavisno regulatorno tijelo i funkcionalno je odvojeno od onih koji pružaju usluge, obezbjeđuju opremu ili na neki način eksploatišu telekomunikacionu mrežu, odnosno komunikacionu mrežu.

Plan rada Agencije je usklađen sa obavezama Agencije koje proizilaze iz Strategije razvoja informacionog društva do 2020. godine, kao i sa obavezama Agencije koje proizilaze iz Zakona o elektronskim komunikacijama, Zakona o poštanskim uslugama, Zakona o elektronskim medijima i Zakona o /prekid/ radio-difuziji. Samim tim ovim dokumentom je definisana i uloga Agencije, njene nadležnosti, kao i njene obaveze. U normativnom dijelu plana agencije koji ste dostavili jasno se vidi da agencija u narednom periodu, između ostalog, planira i usaglašavanje postojećeg zakona ukoliko to bude potrebno sa normativnim aktima Evropske unije, a da budu u skladu sa Zakonom o elektronskim medijima. Moram istaći da je od suštinskog značaja učešće Delegacije Crne Gore na Svjetskoj konferenciji o radio-komunikacijama, koje će se u organizaciji Međunarodne unije za telekomunikacije tokom naredne godine u trajanju jednog mjeseca održavati u Egiptu. Svjetske konferencije o radio-komunikacijama održavaju se svake treće ili četvrte godine i imaju mandat da razmatraju primjenu i po potrebi mijenjaju Pravilnik o radio-komunikacijama.

Agencija je tokom prethodnog perioda veoma uspješno obavljala poslove iz svoje nadležnosti, u skladu sa zakonima koji definišu njen rad, kao i da je potpuno ispunjavala planove koje je donosila. Osnovni zadatak Agencije je obezbjeđivanje sigurnog i predvidljivog ambijenta za poslovanje operatera i obezbjeđivanje uslova za implementaciju i razvoj novih komunikacionih tehnologija. Samim tim, stvaraju se uslovi za nova ulaganja.

Iz izvještaja o radu ove agencije iz prethodnih godina smo imali priliku da vidimo da je u oblasti elektronskih komunikacija i poštanskih djelatnosti tokom prethodne tri godine uloženo preko 240 miliona eura. Ta ulaganja su bila u osavremenjavanju elektronskih komunikacionih mreža i ulaganje u opremu. Danas imamo situaciju da se Crna Gora može porediti sa najrazvijenijim zemljama u Evropi u dijelu koji se odnosi na elektronske komunikacije. Kao potvrda ove moje teze moram saopštiti da je pokrivenost sa GSM signalom preko 99% stanovništva, odnosno 90% teritorije Crne Gore je pokriveno GSM signalom. Stepem razvoja mobilnih komunikacionih mreža ogleda se u tome kako mogu da pruže usluge širokopojasnog interneta, odnosno širokopojasnog prenosa podataka. U tom dijelu želim da istaknem da su sva tri operatera mobilne mreže instalirali LTE tehnologiju, odnosno, kako je odomaćeno, 4G tehnologiju. U tom dijelu 98% stanovništva Crne Gore je pokriveno sa 4G signalom. Takva situacija nije bila samo prije tri godine, kada smo imali pokrivenost od oko 70% i to uglavnom u gradskim područjima, dok su ruralna područja bila potpuno nepokrivena sa 4G signalom.

Takođe, u nadležnosti Agencije je upravljanje radio-frekvencijskim spektrom. U tom dijelu moram istaći da smo tokom prethodnog perioda imali aukciju spektra. Tom prilikom je od strane tri mobilna operatera u budžet države Crne Gore uplaćeno oko 51 milion eura. Nakon aukcije spektra i dodjele frekvencijskog opsega, odnosno frekvencijskog bloka od 800 megaherca, mobilni operateri su značajno unaprijedili svoju opremu, instalirali opremu na preko 200 baznih stanica. Na taj način je data mogućnost da 85% stanovništva Crne Gore bude pokriveno signalom i da im se pruža mogućnost da mogu da koriste internet po brzini od 10 megabita po sekundi.

U narednom periodu iz plana koji ste nam dostavili vidimo da je Agencija donijela planove za raspored novog frekvencijskog opsega, i to opsega za fiksne veze iz opsega od 57 do 64 gigaherca, iz opsega od 64 do 66 gigaherca i opsega 71 do 76 ili 81 do 86 gigaherca za fiksne mreže.

Međutim, tu bih imao jedno pitanje. Kakva je situacija i šta Agencija preduzima u vezi sa budućom dodjelom opsega frekvencija od 700 megaherca za mobilnu službu? /Prekid/ Podsjetio bih sve prisutne i crnogorsku javnost da su Evropski parlament i Savjet 17. maja 2017. godine donijeli odluku kojom je, između ostalog, državama članicama naloženo da do 2022. godine daju na korišćenje opseg od 700 megaherca i učine dostupnim mobilnoj službi. U tom dijelu implementacijom ovoga i u Crnoj Gori značajno bi se unaprijedila komunikaciona tehnologija i na taj način bi ruralna područja imala priliku da dobiju širokopojasni internet.

Na kraju htio bih samo da kažem da je Agencija tokom prethodnog perioda dobro radila svoj posao, ispunjavala planove koje je donosila i na taj način građani Crne Gore su imali mogućnost da uživaju u savremenim komunikacionim tehnologijama, kao što imaju priliku i u svim drugim najsavremenijim zemljama Evropske unije. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 13:50:18)

Hvala, poslaniče Fatiću.

Kao što sam najavio, poslanik Momčilo Martinović je na redu a neka se pripremi poslanik Suad Numanović.

MOMČILO MARTINOVIĆ (27.12.18 13:50:27)

Uvaženi potpredsjedniče Skupštine gospodine Nimanbegu,

Poštovani predstavnici regulatornih tijela, poštovani građani Crne Gore, kolegice i kolege poslanici,

Dozvolite mi da ovo kratko vrijeme koje mi je opredijeljeno za diskusiju iskoristim i da se osvrnem samo na jedno tijelo koje je kandidovalo i dostavilo izvještaj, a to jeste Agencija za nadzor osiguranja. Znači, u tom dijelu uzeo sam za pravo sebi da dam na osnovu razmatranja izvještaja koji je bio nedavno u ovom domu se nadovežem na taj sam izvještaj i da dam neko viđenje, neku svoju opservaciju na finansijski plan i program rada za 2019. godinu.

Kod vas je aktuelno to što je došlo do promjene u kadrovskoj strukturi. Zahvaljujemo i dosadašnjem predsjedniku Savjeta agencije i puno sreće želimo i narednom predstavniku upravljačkog tijela u okviru vaše agencije.

Kao što ste sami kazali u uvodnom izlaganju, materijalu koji smo dobili, mogao bih da konstatujem da je rashodna strana upravo planirana u odnosu na prihodnu stranu, a da je ta projekcija prihoda koje planirate da ostvarite u narednoj godini zasnovana na projekcijama iz nekoliko godina unazad. Shvatio sam da su određene aktivnosti sprovedene po pitanju prihoda od nekih 81 pa do 84 miliona eura po osnovu prihoda po osnovu osiguranja i u osnovu ovog dijela koji se tiče vaše agencije onih 0,99% od bruto iznosa se planiraju određeni prihodi. To je osnovna stavka u odnosu na ovu projekciju prihoda, a imaju druge aktivnosti po pitanju prihoda koje su 66 hiljada planiranih za 2019. godinu. Interesantno je u ovom planu što je vrlo tehnički jasno postavljen i puno pažnje ste posvetili na usklađivanju sa propisima Evropske unije. Konkretno ću se osvrnuti na komponentu, odnosno direktivu Solventnost II. Međutim, ta je direktiva jako zahtjevna i moje mišljenje je da treba sa njom biti oprezan u sprovođenju i transponovanju u nacionalno zakonodavstvo. Treba procijeniti nivo razvijenosti i nivo svijesti u crnogorskom društvu i na osnovu toga planirati koje komponente u propisima planirate u narednom periodu da donesete.

Ono što je, takođe, interesantno iz ovog programa rada, iz finansijskog plana da prokomentarišem, a to jeste nešto što mnogo ne sadrži ovaj plan - edukacija i informisanost. Ja sam vidio na kraju programa se nalazi u jednom odjeljku, u jednom pasusu, ali mislim da ovom pitanju treba mnogo više pažnje posvetiti da se građanima približi ova tema. Ja sam i tokom diskusije vezano za izvještaj koji ste nam dostavili diskutovao po pitanju, da kažem, subvencija koje daje konkretno Ministarstvo poljoprivrede. Znači, u tom dijelu bi trebalo dati više informativnih ili grubo da kažem marketinških aktivnosti da bi potencijalni osiguranici imali bolju informisanost po tom pitanju na koji način to mogu da ostvare.

U ovom planu su bitne i mjere nadzora i supervizije. To ste dosta kvalitetno predvidjeli i nadam se da ćete u periodu koji je pred nama na tome istrajati i da ćete određene konkretne aktivnosti po tom pitanju odraditi kvalitetno, kao što ste i naveli - i posredno i neposredno. Vidim da su stavke što se tiče rashodnog dijela planirane korektno, vidimo da očekujete određenu dobit. Nije ona nešto značajna, kao što smo vidjeli iz ovog plana, ali takođe vidim da brinete puno i o svojim zaposlenima, što podržavam. Puno pažnje posvećujete edukaciji kadra i ulaganju u informacijski sistem, koji će takođe biti neophodan za implementaciju ove direktive koju posebno naglašavam, direktiva Solventnost II. Sa moje strane imate podršku i raduje me što korenspodira

izvještaj sa ovim planom i sa finansijskim planom za 2019. godinu. Iskreno se nadam kada budemo razmatrali, ako ovaj dom bude razmatrao, taj izvještaj da ćemo imati priliku da se upoznamo sa realizacijom ovoga što je danas ponuđeno.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 13:55:29)

Hvala, poslaniče Martinoviću.

Sad je na redu poslanik Suad Numanović, posljednji prijavljeni za raspravu.

SUAD NUMANOVIĆ (27.12.18 13:55:39)

Uvaženi potpredsjedniče.

Uvaženi gosti Parlamenta, kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Ja ću se u svom izlaganju osvrnuti na Agenciju za lijekove i medicinska sredstva iz jasnog razloga - predsjednik sam Odbora zdravstva, rada i socijalnog staranja i prosto ta materija koja jeste bliska jeste i moja želja da osvijetlimo rad ove agencije, jer, kao što je rečeno, Agencija koja je osnovana u oktobru 2008. godine, ovih mjeseci slavi 10 godina, sa pravom zaslužuje epitet da se direktoru i svim zaposlenim u Agenciji čestita uspješan desetogodišnji rad kao jednoj stručno-naučnoj instituciji koja je kao takva i formirana.

Ovo ne govorim kurtoazno, jer prosto i kao ljekar mogu kazati da je u zaštiti zdravlja stanovništva Crne Gore sa svim ostalim institucijama veliki doprinos zaista dala Agencija za lijekove kroz bezbjednost lijekova i kroz svoj efikasan rad stavljanja u promet lijekova i kontrolu kvaliteta istih.

Kada govorimo o finansijskom izvještaju, zaista hrabri činjenica da imamo tu prihodnu stranu kroz davanje dozvola za stavljanje lijekova u promet i to je najveća ta prihodna strana. Ono što mnogo toga Agencija radi u bezbjednosti lijekova ja ne želim sad, jer prosto u materijalu tu postoji može se pročitati, ali dvije stvari želim da osvijetlim. To je ono sa čime su i građani često iskazivali svoj stav, medicinski radnici svakako, a to je potrošnja lijekova, naročito upotreba antibiotika, antiinflamatornih lijekova. Na sreću Agencija je uzela taj dio posla da, po metodologiji Svjetske zdravstvene organizacije, uradi taj anatomsko terapijsko hemijski dnevnu dozu na 1.000 stanovnika potrošnje lijekova. Podaci koji su prikazani od 2009. godine ukazuju da smo još daleko od standarda evropskih država. Međutim, podatak da na primjer 2009. godine imali smo potrošnju čini mi se 39 na 1.000 stanovnika, a da je prosjek u razvijenim državama 22,2%, daje za pravo Agenciji da nastavi sa tim radom. Podaci iz 2017. godine, gdje je naša potrošnja negdje oko 30 dnevnih doza na 1.000 stanovnika, ukazuju da jesmo smanjili tu potrošnju lijekova, ali smo daleko od onoga što treba da projektujemo i od onoga očekivanog. Zbog toga zaista podrška radu Agencije u ovom pravcu da istraje na ovome i da zloupotrebu antibiotika svedemo na najmanju moguću mjeru, odnosno njihovu potrošnju.

Druga stvar što hrabri i što želim da osvijetlim je da je Agencija osim te međunarodne saradnje napravila dobru saradnju sa mnogim institucijama na nivou ne samo sa zdravstvenim institucijama, nego sa mnogim drugim i fakultetima, ali između ostalog i sa Institutom za javno zdravlje, gdje se prati taj proces imunizacije. Posljednjih godinu dana smo bili u situaciji da govorimo o imunizaciji, o negativnim efektima vakcina, plašili roditelje, dozvolili da nam veliki broj djece bespotrebno ne bude vakcinisan i sa procentom od 99% vakcinisane djece u Crnoj Gori došli do nekog procenta od 60. Na sreću, ponovo taj procenat se povećava, ali opet zahvaljujući radu i Agencije za lijekove i medicinska sredstva koja zajedno sa Institutom prati i uvezala je to sad u informacioni sistem, koliko sam shvatio. Svi oni neželjeni efekti od strane vakcine će biti sublimirani, služiće medicinskim radnicima, služiće jednoj opštoj populaciji i opet ćemo doći u situaciju da zaista ono što je neophodno - očuvanje zdravlja djece dovedemo do maksimuma kroz proces imunizacije.

O finansijskom izvještaju /prekid/ govoriti. Ne radi se zaista o velikim /prekid/ eura. Treba tu bezrezervno podržati, ogroman je posao, obim posla koji ova agencija radi. Najavljeno je usvajanje novog Zakona o lijekovima, a hrabri da će se uraditi po svim standardima međunarodnim

iz ove oblasti, da će Agencija unaprijediti svoj rad, dati doprinos još većoj bezbjednosti lijekova. Daće doprinos onome što je i sad aktuelno, čujemo i čitamo za zemlje u okruženju gdje imamo pojavu sintetičkih droga koje su, nažalost, odnijele na desetine mladih života između 15 i 18 godina. Na sreću, to se u Crnoj Gori ne dešava. Tu moramo preventivno da djelujemo. Znamo da će Agencija dati doprinos i u tom dijelu neregistrovanih lijekova. Zbog toga moja podrška za usvajanje izvještaja, podrška za vaš kvalitetan i uspješan rad i siguran sam da u bilo kakvoj formi Agencija nađe svoje mjesto u državnom aparatu - ona će i dalje nastaviti da kvalitet i zdravlje građana Crne Gore podigne na najveću ljestvicu. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 14:02:12)

Hvala Vam, poslaniče Numanoviću.

Na Vaše izlaganje imamo komentar. Poslanica Anka Vukićević. Izvolite.

ANKA VUKIĆEVIĆ (27.12.18 14:02:21)

Predsjedavajući, gospodine Numanoviću.

Prvo želim da se obratim gospodinu Drljeviću. Da je izdvojen ovaj izvještaj, ja bih ga vjerovatno i podržala. Jer, oznajem Vas kao svog pretpostavljenog iz nikšićke bolnice i znam da ste temeljan u svom poslu. Sigurna sam da na isti način kao što ste bili direktor nikšićke bolnice radite i u toj agenciji.

Međutim, komentar na izlaganje odnosi se na vakcinacije. Ne možemo tražiti od građana da uzimaju stvari zdravo za gotovo. Vakcinacije su dobre i tu se priča završava. Moramo biti otvoreniji prema građanima, mora se organizovati više okruglih stolova, medijski promovisati, ukazivati i na neželjene efekte vakcina, jer to je jedini način da građane ubijedimo da je zdravstveni sistem dobar i da se radi prava stvar. Ja sam jedan od roditelja koji je imao problem sa vakcinacijom. Moje dijete je vakcinisano, tri dana nakon toga temperatura je bila koja se nije mogla oboriti. Zna li šta je bio odgovor izabranog ljekara? Da nije od vakcine. Prepuštena sam bila sama sebi. Suprug i ja smo rješavali problem kako smo znali i umjeli. Koliko je takvih roditelja danas u Crnoj Gori? Znači, ne možemo na taj način rješavati probleme. Najavljena je i vakcinacija za prevenciju raka grlića materice kod djevojčica, vakcina koja svakako nije dovoljno testirana, mlada vakcina nema longitudinalnih studija. Čak britanska agencija za lijekove je prijavila da su neželjena dejstva kada je u pitanju ova vakcina su 24 do 104 puta veća nego kod ostalih vakcina. Tako da i tu trebamo biti oprezni i on lajn aplikacija za prijavljivanje neželjenih dejstava. Prije neko veće u Domu zdravlja nikšićkom bila sam 74. pregledani pacijent za jednu smjenu. Kako mislimo da jedan ljekar u toj svoj gužvi prijavi neželjeno dejstvo lijeka on lajn aplikacijom? Mislim da treba naći neki drugi način, angažovati nekog drugog ko će to umjesto njega raditi, a ostaviti prostor za kvalitetan pregled pacijenta. Da pohvalim, vidim u Agenciji zaposleni imaju pravo na zimnice. Žao mi je što to pravo ne ostvaruju i drugi zdravstveni radnici. Takođe ću pohvaliti i organizovanje laboratorije da i Crna Gora ima mogućnost da ispituje kvalitet lijekova. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 14:05:09)

Hvala i Vama.

Pravo na odgovor na komentar ima poslanik Numanović. Izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (27.12.18 14:05:16)

Zahvaljujem, predsjedniče Parlamenta gospodine Brajoviću.

Složio bih se sa kolegicom Vukićević. Nije ništa sporno i kolegica Vukićević je isto zdravstveni radnik i imamo jedan cilj - da bezbjednost lijekova, ono što je osnovna djelatnost

Agencije za lijekove dovedemo do maksimalne mjere da zaista na tržištu našem sve lijekove, pa i vakcine koje dajemo od djece do najstarije populacije budu ne 100, nego 1.000% bezbjedne. Na sreću, građani Crne Gore nijesu bili u situaciji da kvalitetnim radom Agencije dođu u situaciju da na tržištu ili oni lijekovi koji se upotrebljavaju dovedu se pod sumnju koji su bili testirani kroz Agenciju za lijekove.

Pitanje imunizacije. Vi znate da je bila prošle, pretpošle ili ove godine jedna čitava kampanja oko toga da li treba ili ne treba vakcinisati djecu. To se vezalo sa pojavom autizma kod djece. Vi znate da davanje vakcine, petovalentne vakcine se poklapa sa periodom kad otprilike roditelji primjećuju prve simptome kod autizma. Taj vremenski okvir davanja vakcina i prvi simptomi autizma su se poklapali. To je negdje uplašilo roditelje. Kao i Vi što ste Vašu vakcinisali i ja moje četvoro djece sam vakcinisao bez ikakvog straha od neželjenih efekata, jer prosto smatram da je ova vakcina sigurna, bezbjedna. Ali, to ne znači da ne treba nastaviti i zato je Agencija uvezala sa Institutom, napravila sporazum, najbolji način kako će se neželjeni efekti vakcine sublimirati na jednom mjestu, upozoriti se zdravstveni radnici. Ako se bilo gdje primijeti da imamo bilo kakve neželjene efekte, naravno tu će se upaliti crvena lampica kao što se upalila radom Agencije kod pretjerane upotrebe anksiolitika 2012. godine. Velika upotreba anksiolitika koje se upotrebljavali građani Crne Gore je poslije toga smanjena.

Želja nam je i Vama i meni i svim građanima da djeca naša primaju sigurnu, bezbjednu vakcinu, da ne izaziva nikakvo oboljenje. Slažem se sa Vama što ste rekli, stalno to ponavljam, nemoguće je na nivou primarne zdravstvene zaštite da porodični ljekar u ordinaciji primi između 50 i 70 pacijenata. Kad bismo preveli na minute koliko ljekar može da obrati pažnju prema pacijentu, to je nekih pet, šest minuta. Ja kao ljekar nijesam mogao svog pacijenta da priprelim za pregled za pet minuta, a ne sve ostalo da uradim. Prema tome, to je drugi segment koji nije opet vezan za Agenciju, ali jeste problem koji trebamo kroz unapređenje sistema primarne zdravstvene zaštite porodičnog ljekara vratiti dosljednosti, vratiti autoritet porodičnog ljekara onakav kakav zaslužuje i da pregleda onoliki broj pacijenata gdje će građani biti zadovoljni pruženom zdravstvenom zaštitom na primarnom nivou. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 14:09:07)

Hvala Vama, poslaniče Numanoviću.

Poštovane kolege, mi smo ovim završili raspravu i sada pitam predstavnike regulatornih tijela da li žele dati završnu riječ. Izvolite, kolege.

U redu, konstatujem da ne žele. Zahvaljujem im na prisustvu i konstatujem da smo završili ovu tačku dnevnog reda.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda, a to je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima. Podsjećam da su Predlog zakona podnijeli poslanici: Jovanka Laličić, Petar Ivanović, Ana Nikolić, Nikola Divanović, Danijel Živković i Andrija Nikolić. Izvjestioci odbora su Danijel Živković, Zakonodavnog odbora i Željko Aprcović, Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu. Otvaram pretres. Da li predstavnik predlagača želi dati dopunsko obrazloženje? Želi. Izvolite, poslanice Laličić.

JOVANKA LALIČIĆ (27.12.18 14:10:07)

Predsjedniče Skupštine,

Poštovane kolege, poštovani građani,

Osnovni razlog za predlaganje ovog zakona sadržan je u potrebi pojednostavlivanja procedure za izdavanje dozvola za privremeni boravak i rad radi zapošljavanja i sezonskog zapošljavanja. S obzirom da je Crna Gora ove godine ostvarila zavidnu turističku sezonu, nameću se potrebe izmjene ovog zakona iako smo ga, podsjetiću, donijeli u toku 2018. godine. Ako je neko slušao izvještaj sa sastanka koji je imao premijer sa Privrednom komorom, vidjeće takođe da je na tom sastanku iskazana potreba za promjenu Zakona o strancima. Ključna novina u ovom predlogu tiče se rada stranaca. Godišnja kvota ubuduće se neće određivati prema zanimanjima,

nego prema djelatnostima i to će olakšati našim privrednicima da u toku turističke sezone mogu mnogo lakše doći do potrebne radne snage, naročito u oblastima građevinarstva, turizma i ugostiteljstva. Takođe, u ovom zakonu smo ugradili i odredbe Istanbulske konvencije, Savjeta Evrope o sprečavanju i suzbijanju nasilja nad ženama. Te intervencije su sadržane u članu 2 i članu 12 kada je u pitanju dozvola za privremeni boravak. Takođe, dozvola za privremeni boravak će se davati suvlasniku nepokretnosti koji je suvlasnik u obimu 1/2, što znači da će se na ovaj način izbjeći one zloupotrebe koje smo imali u praksi do sada da je bilo koji suvlasnik, pa imao on i 1/8 ili 1/16, imao mogućnosti da se pojavi i da aplicira za dozvolu za privremeni boravak.

Takođe, su izvršene intervencije i kada je u pitanju mogućnost da stranci budu angažovani kao izvršni direktori kod više preduzetnika. Ovaj zakon je usklađen sa Zakonom o zapošljavanju i Zakonom o radu.

Bitno je i da se prilikom apliciranja za dozvolu neće tražiti izvod iz akta o sistematizaciji za preduzetnike, što je takođe otežavalo omogućavanje potrebne radne snage kod preduzetnika. Skraćeni su rokovi za izdavanje dozvole i to je ono što je dobro, a što se tiče izdavanja dozvole za apatride, za strance bez državljanstva, tu je rok za postupanje produžen na šest mjeseci, jer se smatralo da rok koji je utvrđen u Zakonu o upravnom postupku je toliko kratak da neće omogućiti adekvatno rješavanje od strane nadležnog ministarstva.

Ispred predlagača molim da se ova izmjena i dopuna usvoji, a ako bude potrebe za daljim pojašnjenjem, stojim na raspolaganju kolegama. Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 14:13:14)

Hvala Vama, poslanice Laličić.

Da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne žele.

Hvala vam. Prelazimo onda na diskusiju po ovoj tački dnevnog reda. Prva se za diskusiju javila poslanica Marta Šćepanović, a neka se pripremi Andrija Popović. Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (27.12.18 14:13:38)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Pa, evo vrlo kratko ću da se dotaknem izmjena ovog zakona.

Kao što je u uvodnom izlaganju rekla koleginica Laličić, ove izmjene su uslovljene upravo onim što se dešava u praksi. Kao što znate, Zakon o strancima je donijet u ovoj skupštini, imali smo temeljne promjene Zakona o strancima 2015. godine. Nakon toga su uslijedile i druge izmjene koje su se upravo ticale problema koji su se pojavili u praksi. Zašto je podniet ovaj predlog zakona? Upravo zato što praksa najbolje pokazuje gdje su ti problemi, gdje treba djelovati i u kom pravcu treba mijenjati zakon. Više poslodavaca je, primjenjujući zakon u praksi, reagovalo da treba mijenjati zakon i rezultati ovih izmjena su danas ovdje pred nama. Koleginica je već rekla da je neophodno bilo izmijeniti dio koji se pokazao kao neprimjenjiv u praksi u odnosu koji se odnosi na kvote i na zanimanja. Takođe, ovim izmjenama zakona je dozvola za privremeni boravak za rad i preduzetnike - izvršnim direktorima u privrednim društvima u kojima su oni jedini vlasnici ili vlasnici više od 51% kapitala predviđeno je da se kao izuzetak može izdati strancu koji ima više od 67 godina. Ovdje smo djelovali na ovaj član zakona i tu smo na Zakonodavnom odboru upodobili ovu normu i uskladili je sa Ustavom i sa pravnim sistemom. Takođe, strancu kome je stalni boravak prestao u skladu sa stavom 1 tačka 5 člana ponovo se može izdati dozvola za stalni boravak ako se utvrdi da je kao žrtva trgovine ljudima neprekidno boravio van Crne Gore duže od jedne godine. Kolege su iskoristile priliku da implementirajući one odredbe koje su se pojavile kao problem u praksi takođe implementiraju odredbe koje su značile usaglašavanje sa Istanbulsom konvencijom. Smatram da će donošenje ovog predloga zakona pojednostaviti procedure za izdavanje dozvole za privremeni boravak i da će samim tim pospješiti i odnos koji imaju poslodavci država u ovom postupku. Nadam se da će sve kolege u Skupštini podržati ovaj zakon.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 14:16:18)

Hvala, kolegice Šćepanović.

Riječ ima poslanik Andrija Popović, a neka se pripremi poslanik Željko Aprcović. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (27.12.18 14:16:27)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore,

Povodom Prijedloga zakona o strancima, što donose izmjene i dopune ovog zakona - stranci više ne moraju obilaziti po nekoliko institucija kako bi riješili svoj status, već će dozvole, boravak, rad i ostalo završavati na jednom mjestu, šalteru Ministarstva unutrašnjih poslova. Zakon donosi povoljnosti i strancima koji u Crnoj Gori imaju nekretnine, a nijesu mogli nesmetano da ih koriste duže od tri mjeseca na koliko im je bio ograničen boravak. Sad oni u Crnoj Gori mogu boraviti godinu i produžavati svoj boravak sve dok posjeduju kuću ili stan. Najdalje se otišlo sa regulisanjem tržišta rada na kome su do skora vladali paradoksi. Uvedena su ograničenja za strance kako bi se poslodavci stimulisali da zapošljavaju domaći kadar. Godinama unazad uočen je paradoks da Crna Gora, koja kuburi sa rastom nezaposlenosti, tokom turističke sezone zaposli preko 23.000 stranaca, dok na Birou na posao čeka 40.000 crnogorskih građana. Naravno, smanjen je stepen nezaposlenosti sa 22% na 18% u ovoj godini, što je veoma pohvalno. To očekujemo da će se desiti i u 2019. godini. Ipak, ovakva praksa je Crnu Goru pretvorila u vrstu socijalne ustanove za region. U šest država regiona je izdato ukupno oko 57 i po hiljada dozvola za privremeni boravak, od čega samo u Crnoj Gori preko 30.000. U Hrvatskoj, koja je takođe turistička destinacija i članica Evropske unije, godišnje se izdaje oko 3.000 dozvola. Izmjene se dominantno odnose na radnike iz susjednih država: Srbije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Kosova, iz kojih tokom turističke sezone dolazi uglavnom nekvalifikovana i polukvalifikovana radna snaga koja se tokom sezone zapošljava u Crnoj Gori uglavnom na građevinama ili u turizmu. Većinu od njih, nažalost, poslodavci ne prijave i oni su najglasniji u kritici ovih novih rješenja, ali i onih prethodnih. Poslodavci traže da se primjena zakona odloži, a ključni argument im je da je domaća radna snaga nestručna, te da neće da rade sezonske poslove. Naravno, odlaganja zakona nema. O tome su već predlagači i ovih dopuna govorili. Zakon je usklađen sa evropskim direktivama, ne zabranjuje zapošljavanje stranaca. Inače, Zakon o strancima traži da se poslovi ponude najprije domaćim radnicima, a kad nema traženog kadra, da se angažuju stranci. Visokokvalifikovani inostrani kadar iz zemalja Evropske unije u Crnoj Gori dominantno radi za inostrane kompanije koje ovdje posluju. Sva nova rješenja imaju za cilj da uvedu red u tržište rada nisko i polukvalifikovane radne snage, da smanje udio rada na crno, da natjeraju poslodavce da plaćaju poreze državi, a strance da motivišu za veća ulaganja u nekretnine. Vjerujem da su ovi predlozi izmjena i dopuna Zakona o strancima na tom putu i Liberalna partija će ih podržati. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 14:21:04)

Hvala Vama, poslaniče Popoviću.

Sada riječ ima poslanik Željko Aprcović i neka se pripremi poslanica Sanja Pavićević.

ŽELJKO APRCOVIĆ (27.12.18 14:21:13)

Zahvaljujem, uvaženi predsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Danas imamo na dnevnom redu Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima, koji je predložila grupa poslanika Demokratske partije socijalista. Bez obzira na tu

činjenicu želim da kažem par riječi afirmativno u dijelu koji se odnosi na predložene izmjene.

Želim da kažem da je Zakon o strancima usvojen 14. februara 2018. godine i da je on u svojoj punoj primjeni u praksi pokazao određene nedostatke koji su zasluživali da određeni poslanici Demokratske partije socijalista, shodno sferi svog interesovanja, intervenišu na Zakon o strancima i daju Predlog izmjene i dopuna Zakona o strancima koji će dodatno poboljšati uslove i način boravka stranaca na teritoriji Crne Gore, njihov položaj u radno-pravnom statusu. Takođe, omogućiće armiji naših sugrađana koji imaju određene potrebe za zapošljavanjem stranaca da na kvalitetniji i lakši način dođu do kvalitetnijeg kadra kojeg nema trenutno na biroima za zapošljavanje u Crnoj Gori.

Suštinska izmjena Zakona o strancima jeste da ćemo ako usvojimo ovaj predloženi zakonski tekst imati produženi boravak po osnovu spajanja porodice, što, po mom ubjedenju, korenspondira sa onim svim što je Istanbulska konvencija propisala u smislu da se porodice moraju na osnovu adekvatnih zakonskih rješenja, pozitivnih zakonskih propisa na nivou države koja posjeduje te propise da bude u potpunosti implementirana.

Novina u ovom zakonu je korišćenje, odnosno raspolaganje prava na nepokretnosti, gdje pravo na stalni boravak u okviru Crne Gore nemaju samo nosioci prava svojine koji su u cjelosti vlasnici te nepokretnosti, nego što je sasvim logično, i što se pokazalo opravdanim, i što su kolege poslanici prepoznali - sada suvlasnici na određene nepokretnosti, da li se radilo o objektima, stanovnicima, porodičnim kućama, hotelima. Znači, u odnosu na suvlasnički udio ako posjeduju hipotetički 1/8, da mogu pod istim uslovima kao i vlasnici, odnosno nosioci prava svojine u cjelini da steknu pravo stalnog boravka. Značajna novina, koja ovaj zakon na potpuno precizniji način propisuje u odnosu na važeće rješenje na koje se interveniše, su uslovi za izdavanje dozvole za privremeni boravak i rad radi zapošljavanja. To sam kazao iz prostog razloga što smo dosad imali jednu izuzetno kompleksnu proceduru u smislu toga da su morali postojati u okviru privrednih društava koji imaju potrebu za zapošljavanje određenog kvalifikovanog kadra, da imamo akt o sistematizaciji. Ovim zakonskim rješenjima poslodavcima se olakšava postupak izdavanja dozvole za zapošljavanje radnika, da ne moraju da imaju akte o sistematizaciji. To će omogućiti lakši dolazak do radne snage, što je pogotovo, kako je istakao uvaženi kolega Popović, problematično u dijelu privrede, odnosno poslova koji se bave građevinarstvom, u turizmu iz prostog razloga što tokom turističke sezone potreba Crne Gore je za mnogo većim brojem kvalifikovanog kadra kojeg nema na teritoriji Crne Gore. Tu se postavlja problem za poslodavce kako i na koji način kvalitetom i pruženih usluga i kvalitetom sveukupnog ambijenta da odgovore svim onim zainteresovanim turistima koji koriste usluge u ugostiteljskim objektima širom Crne Gore, prije svega, u južnoj regiji, a ne smijemo zanemariti ni sjevernu regiju.

Moram da kažem da smo skraćivanjem dosadašnjeg roka od osam dana na 24 sata u kojem je poslodavac dužan da sa strancem zaključi ugovor o radu i prijavi ga socijalnom osiguranju, dobili još jedan prostor da u vrlo kratkom roku imamo prijavu stranca, zaključen ugovor o radno-pravnom angažmanu i da imamo u roku od 24 sata prijavu radi socijalnog osiguranja. To će, nadam se, dodatno upotpuniti budžet u smislu da će svi građani Crne Gore imati na taj način mogućnost da raspoložu sredstvima koja će se slivati u budžet Crne Gore.

S obzirom na činjenicu da je kratko vrijeme za razmatranje ovog zakona, smatram da su kolege poslanici na potpuno pravilan, adekvatan način uočili nedostatke u Zakonu o strancima, na koje su intervenisali i da ćemo ga svi zajednički podržati kako bi svim građanima Crne Gore, pogotovo poslodavcima omogućili lakšu primjenu svih zakonskih rješenja vezano za radno-pravni angažman ljudi koji nemaju državljanstvo Crne Gore, odnosno koji nisu na našim biroima za zapošljavanje. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 14:26:57)

Hvala Vama, poslaniče Aprcoviću.

Sada ima riječ poslanica Sanja Pavićević, a neka se pripremi poslanica Maja Bakrač. Izvolite.

SANJA PAVIĆEVIĆ (27.12.18 14:27:05)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovane poslanice i poslanici, poštovani predstavnici Vlade,

Ja ću govoriti o stručnom aspektu Predloga zakona o strancima i onome što već postoji u osnovnom tekstu Zakona o strancima.

Predlog zakona o strancima ima za cilj obezbjeđenje neophodnih kadrova stranih radnika. Ovo se, prije svega, odnosi na oblasti građevinarstva, turizma i ugostiteljstva. Razumijem razloge za donošenje i pozdravljam predloženo pojednostavljivanje procedura i elektronske aplikacije za izdavanje dozvola, za privremeni boravak i rad stranaca. Osnovnim tekstom Zakona već je riješeno pitanje privremenog, ali i stalnog boravka, a ovo su sad samo poboljšanja. U ovom Predlogu zakona se odnosi uglavnom priča na sezonsko zapošljavanje. Moje interesovanje ide u pravcu zapošljavanja ostalih kadrova ne samo građevinarstva, turizma i ugostiteljstva u pojedinim oblastima za koje na birou nemamo adekvatnog kadra, niti u Crnoj Gori imamo bilo kakve fakultete koji proizvode takve kadrove. Konkretno to su oblasti meteorologije i seizmologije. Kako živimo u regionu koji je svim naučnim i stručnim studijama označen kao rizičan i ranjiv, kada su u pitanju elementarne nepogode, kakve su poplave i zemljotresi najviše, trebamo posebno pažnju pokloniti i ovoj vrsti kadrova.

Postoji rješenje i za uvoz školovanih meteorologa i seizmologa. Paralelno sa tim treba više raditi u pravcu animiranja mladih da upisuju ove fakultete i otvarati studijske programe meteorologije, geofizike uopšte. Ovo potenciram jer znam da je veoma nepovoljna starosna struktura konkretno u Zavodu za hidrometeorologiju i seizmologiju, ali i sličnim institucijama, koja se pokušava nadomjestiti angažovanjem kadrova srodnih ovim, ali i stipendiranju doduše veoma malog broja naših studenata na fakultetima u regionu.

Otvaraju se i razvijaju nove grupe, kakve su Satelitska i radarska meteorologija, Numeričko modeliranje vremena i slično. Ovdje postoje ograničenja za zapošljavanje u javnoj službi. U Zakonu o državnim službenicima i namještenicima za angažovanje stranaca, koliko znam, ali u tekstu osnovnog zakona postoji mogućnost prelaska iz privremenog u stalni boravak. To rješavaju mislim članovi 49 i 86 teksta osnovnog zakona.

Ovo sve govorim iz razloga što će se u skorijem periodu Crna Gora pozabaviti ozbiljnije nabavkom radara, konkretno meteorološkog radara za koji će trebati ovakva vrsta kadra. Trebalo bi pomenuti mogućnost dvostrukog korišćenja lokacija budućih vojnih radara i meteo radara, čijom nabavkom treba planirati obuke adekvatnog kadra. Mislim da nisu dovoljno poznata sva rješenja koja postoje u osnovnom tekstu Zakona o strancima, posebno o tome nije adekvatno obaviješten visoko-stručni kadar iz oblasti koje sam pomenula. Radi se o poslovima od velikog državnog interesa kojih se uglavnom sjetimo kada su elementarne nepogode, a pitanje razumijevanja rizika o njima i pitanje prevencije nismo na adekvatan način riješili i ne rješavamo ga u kontinuitetu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 14:30:40)

Hvala i Vama.

Sada riječ ima poslanica Maja Bakrač. Izvolite.

MAJA BAKRAČ (27.12.18 14:30:44)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Pred nama je danas Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima. Ova tema je meni naročito bliska iz razloga što sam dugo godina radila u Zavodu za zapošljavanje i susrijećala se veoma često sa nedostatkom radne snage, naročito kad je turistička sezona u pitanju. Osnovni razlog za donošenje ovog Zakona sadržan je u pojednostavljivanju procedura za izdavanje dozvola za privremeni boravak i rad zapošljavanja i sezonskog zapošljavanja. S obzirom

da je Crna Gora ostvarila zavidnu turističku sezonu, nametnula se potreba izmjene ovog Zakona o strancima u cilju budućeg obezbjeđenja neophodnih kadrova, stranih radnika u oblasti turizma i ugostiteljstva. Bili smo svjedoci skoro da su čak i u Privrednoj komori istakli kao problem da kvote ne moraju sadržati zanimanja i da im je to negdje predstavljalo barijeru za zapošljavanje radne snage. Ovim ponuđenim rješenjima, u ovim izmjenama i dopunama, brišu se zanimanja a ostaju samo djelatnosti kada su u pitanju kvote.

Takođe, primjedbe koje su poslodavci imali tokom turističke sezone ovim Zakonom se koriguju i obezbjeđuju da na jednostavniji način svi poslodavci obezbijede potrebnu radnu snagu. Navešću samo par nekih izmjena, jer smo ih već čuli od predlagača, ali svakako mislim da je potrebno da svi građani čuju, posebno oni u primorskim opštinama koji će se vrlo brzo početi pripremati za turističku sezonu, konkretno našta se pojedine izmjene odnose.

Znači, vrši se usklađivanje sa konvencijom Savjeta Evrope o sprečavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici, Instabulska konvencija koju je Crna Gora potvrdila 01. marta 2013. godine. Propisuje se mogućnost odobravanja stalnog boravka suvlasniku nepokretnosti, s obzirom da su dosadašnje norme to omogućavale isključivo vlasniku nepokretnosti. Normirana je mogućnost da se strancu može izdati dozvola za privremeni boravak i rad za obavljanje poslova izvršnog direktora kod više poslodavaca. U cilju pojednostavljenja procedure za izdavanje dozvola za privremeni boravak i rad, radi zapošljavanja i sezonskog zapošljavanja, predloženo je brisanje dodatnog uslova za izdavanje dozvola za privremeni boravak i rad radi zapošljavanja i sezonskog zapošljavanja, i to izvod iz akta o sistematizaciji kod poslodavaca. Skraćen je dosadašnji rok u kojem je poslodavac dužan da sa strancem zaključi ugovor o radu i prijavi ga na obavezno socijalno osiguranje. Takođe, skraćuje se rok o odlučivanju o zahtjevu izdavanja dozvole za privremeni boravak i rad.

Sve ovo govori da je Predlog o izmjenama i dopunama Zakona o strancima dobar i da se njime koriguju svi oni nedostaci prethodnog zakona i time se doprinosi jednostavnijim procedurama za izdavanje dozvole za privremeni boravak i rad. Ovo predstavlja dobar put kojim se omogućava poslodavcima da u kraćem roku mogu dobiti dozvolu, a samim tim i brže radnika. Imajući u vidu činjenicu da tokom turističke sezone imamo značajnu potražnju za radnicima na sezonskim poslovima i da su procedure bile prilično duge, znamo da sezona u primorskim opštinama traje nekih par mjeseci, vjerujem da usvajanjem predloženih izmjena se obezbjeđuje brže djelovanje, a na zadovoljstvo svih onih koji nisu u mogućnosti da obezbijede domaću radnu snagu. Kako je prošla turistička sezona bila veoma uspješna i prihodi koji su ostvareni od iste bili na zavidnom nivou, uvijek treba unapređivati poslovni ambijent. Vjerujem da su ovim Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima manje te barijere koje su predstavljale teškoće prilikom izdavanja dozvola za privremeni boravak i rad.

Naša zemlja je proglašena jednom od najbrže rastuće destinacija, a svjetski mediji navode da je naša zemlja idealna destinacija za kupovinu nekretnina, što predstavlja satisfakciju. Ali u tom pravcu i dalje trebamo unapređivati zakonska rješenja. Moramo se prilagođavati tržištima i pratiti trendove, korigujući nedostatke i administrativne barijere.

Na kraju, ovim izmjenama i dopunama se obezbjeđuju kadrovi stranih radnika u oblasti turizma i ugostiteljstva, na zadovoljstvo i radnika i poslodavaca i predlažem Skupštini da usvoji izmjene i dopune Zakona o strancima.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 14:35:26)

Hvala Vama, poslanice Bakrač.
Sada riječ ima poslanik Petar Ivanović. Izvolite.

PETAR IVANOVIĆ (27.12.18 14:35:32)

Hvala Vam.
Poštovani građani Crne Gore, uvaženi predsjedniče Parlamenta, drage kolege,

Nekoliko mojih kolega je u svojim raspravama akcentiralo različite aspekte Predloga zakona o kojem danas diskutujemo. Da bih izbjegao ponavljanje, želim da se fokusiram samo na jedan segment koji mi se čini da nije dovoljno obrađen, a može biti od velikog značaja da pomogne napore svih onih koji pokušavaju da promovišu Crnu Goru kao investicionu destinaciju.

Naime, mi smo u dosadašnjim zakonskim rješenjima imali jedno ograničenje da građani, strani građani koji su negdje oko 65 - 67 godina starosti nijesu bili u mogućnosti da dobiju rješenje kojim će biti direktori ili izvršni direktori u firmama čiji su 100% vlasnici. I to je na neki način predstavljalo ne samo barijeru za njihova dalja investiciona ulaganja, već je dovodilo i sve nas u jedan malo neravnopravan položaj iz razloga što smo kao država potpisali niz međunarodnih dokumenata kojima se onemogućava diskriminacija svake vrste, pa tako i starosna diskriminacija.

Zbog toga, novim predlogom upravo je ova manjkavost otklonjena. Omogućeno je svim onim stranim državljanima koji su vlasnici 100% firmi u Crnoj Gori lakše dobijanje radnih dozvola kako bi bili u mogućnosti da nastave sa investicijama koje su započete u Crnoj Gori.

Ja ovdje ne govorim o privremenom zapošljavanju, ne govorim o sezonskom zapošljavanju, nego prije svega govorim o onim stranim licima ili stranim državljanima koji su se već odvažili da investiraju svoj novac u Crnu Goru i da na taj način dalje nastave sa investicijama.

Na kraju, to je jedan korak bliže evropskim standardima, a evropski standardi ne podrazumijevaju samo mobilnost radne snage na strani zapošljavanja, nego podrazumijevaju i veću mobilnost na strani kapitala gdje se nalaze i vlasnici pojedinih firmi. Tako da mi sam uvjerenja da će Crna Gora usvajajući ovakav jedan zakon biti u mogućnosti da se za korak primakne onim standardima koji postoje u drugim zemljama ka kojima postepeno težimo.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 14:37:43)

Hvala i Vama, poslaniče Ivanoviću.

Da li predstavnik predlagača želi dati završnu riječ? Ne želi.

Hvala Vam.

Konstatujem da je pretres završen. Izjasnićemo se naknadno. Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - Predlog zakona o finansiranju lokalne samouprave.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Darko Radunović, ministar finansija i Snežana Mugoša, generalna direktorica Direktorata za lokalnu samoupravu i privredna društva u većinskom vlasništvu države. Ja ih pozdravljam.

Izjescioci Odbora su Momčilo Martinović, Zakonodavnog odbora i Nikola Rakočević, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrzaloženje? Želi.

Izvolite, ministre Radunoviću.

DARKO RADUNOVIĆ (27.12.18 14:38:25)

Poštovani predsjedniče, poštovani poslanici,

Predlogom zakona o finansiranju lokalne samouprave značajno su unaprijeđena zakonska rješenja koja se odnose na finansiranje lokalne samouprave i stvorene su normativne pretpostavke za stabilnije funkcionisanje sistema lokalnih javnih finansija, posebno za opštine koje pripadaju sjevernom regionu Crne Gore.

Predlogom zakona predviđene su izmjene velikog broja važećih zakonskih rješenja koja se tiču lokalnih prihoda, sistema fiskalne egalizacije, planiranje i izvršenje budžeta opština. Osim toga, uvedene su i određene novine, koje se, prije svega, odnose na uspostavljanje Fonda za podršku opštinama za predfinansiranje donatorskih projekata, finansiranje novoosnovanih opština i djelovanje budžetske inspekcije.

Sad ću nešto reći o ovim izmjenama kod zakonskih rješenja.

Povećanje procenta ustupanja poreza na dohodak fizičkih lica opštinama koje pripadaju

sjevernom i središnjem regionu. Jedno od ključnih i uvijek aktualnih pitanja u procesu kreiranja zakonodavnog okvira, koji se odnosi na finansiranje lokalnih samouprava, je utvrđivanje optimalnog nivoa sredstava potrebnih za finansiranje poslova iz njihove nadležnosti. U cilju adekvatnog koncipiranja sistema finansiranja lokalne samouprave, neophodno je imati u vidu postojeći monotipski model organizacije lokalne samouprave u Crnoj Gori, kojim je utvrđeno da sve jedinice lokalne samouprave imaju iste nadležnosti i djelokrug poslova, bez obzira šta su uslovi i okolnosti u kojima se njihove aktivnosti odvijaju sasvim različite i bez obzira što opštine raspolažu različitim resursima i sredstvima za ispunjenje svojih obaveza.

Stoga je kroz zakonsku regulativu, koja se odnosi na finansiranje lokalne samouprave, neophodno prepoznati i uvažiti specifičnosti i razlike između opština u pogledu broja stanovnika, veličine, privrednog i fiskalnog kapaciteta.

Nakon detaljnih analiza Ministarstva finansija, procijenjeno je da je optimalno rješenje povećanja procenta ustupanja prihoda od poreza na dohodak fizičkih lica opštinama sjevernog regiona sa dosadašnjih 12% na 50, obzirom na njihovu slabu razvijenost, migratorna kretanja, slabi fiskalni kapacitet privrede i stanovništva u odnosu na druga dva regiona u Crnoj Gori i slabe mogućnosti da sadašnjim nivoom prihoda finansiraju izmirenje zakonskih obaveza.

Osim toga, opštinama koje pripadaju središnjem regionu povećan je procenat ustupanja prihoda po osnovu prihoda na dohodak fizičkih lica za dva procentna poena u odnosu na važeća zakonska rješenja.

Za predlog ovog rješenja opredjeljenja su bila sljedeća. U glavnom gradu je visok stepen koncentracije stanovništva koji uzrokuje velike izdatke lokalne samouprave, prije svega, na održavanje i izgradnju komunalne infrastrukture. U ostalim opštinama centralnog regiona se povećava procenat ustupanja prihoda od poreza na dohodak u cilju izjednačavanja finansijskih pozicija svih lokalnih samouprava.

Na ovaj način će se kreirati regulatorni okvir kojim će se umanjiti razlika u finansiranju lokalnih samouprava koje su posljedica razlika o regionalnom razvoju i obezbijediti održivost lokalnih javnih finansija i stabilno funkcionisanje službi u pružanju javnih usluga građana, što je njihov prioritet i cilj radi kog su osnovani.

Osim navedenog, i kriterijumi za raspodjelu Egalizacionog fonda su utvrđeni na način da se prepoznaju i uvažavaju specifičnosti opština, a posebno malih opština, koji imaju do 6.000 stanovnika. Promjene kriterijuma za raspodjelu sredstava Egalizacionog fonda propisani su novi kriterijumi za utvrđivanje prava korišćenja sredstava Egalizacionog fonda i raspodjele tih sredstava u cilju pravičnije raspodjele između jedinica lokalne samouprave.

Po važećim zakonskim rješenjima, Ministarstvo finansija je raspodjelu sredstava Fonda vrši na osnovu podataka koje dostavljaju lokalne samouprave i nemamo mehanizme za kontrolu tačnosti tih podataka. Predloženim zakonskim rješenjem unapređuje se sistem fiskalne legalizacije na način da se utvrđivanje prava korišćenja raspodjele sredstava fonda vrši na osnovu graničnih statističkih podataka i podataka kojima raspolaže Ministarstvo finansija.

Osim navedenog, na ovaj način se eliminiše rizik destimulativnog djelovanja kriterijuma za raspodjelu sredstava Fonda na lokalne samouprave u dijelu naplate lokalnih prihoda. Naknade za korišćenje morskog dobra će u cjelini biti prihod javnog preduzeću za upravljanje morskim dobrom. Važećim zakonom /prekid/ prihoda po osnovu naknada za korišćenje morskog dobra se ustupa opštini na čijoj se teritoriji nalazi morsko dobro koje je predmet koncesija.

Imajući u vidu promjenu, predloženim zakonskim rješenjem u opštinama primorskog regiona se ukidaju prihodi od ovih naknada kojima će raspolagati javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom. Ovim rješenjem željeli smo da obezbijedimo sredstva za komunalno opremanje primorskih opština na veći nivo, a pod kontrolom i upravljanjem preduzeća za upravljanje morskim dobrom. Osniva se fond za podršku opštinama za predfinansiranje donatorskih projekata. Ovo je formiranje fonda koji će funkcionisati po takozvanom revolving modelu i čija je svrha stvaranja mogućnosti da opštine u vidu pozajmica opredijele sredstva neophodna za predfinansiranje projekata koji se finansiraju iz donatorskih sredstava. Takođe, uspostavlja se veći stepen budžetske fiskalne discipline kroz djelovanje budžetske inspekcije.

U cilju jačanja nadzora nad sprovođenjem ovog zakona, primjena predloženih zakonskih rješenja bi trebala da rezultira većim stepenom budžetske discipline i odgovornosti kroz djelovanje budžetske inspekcije, uvođenje novčanih kazni za postupanje u suprotnosti sa utvrđenim

zakonskim rješenjem.

Na kraju ću reći ono što smatram da je sastavni dio i trebao bi da bude svakog zakona koji se predlaže, govorim o procjeni fiskalnog uticaja. Primjenom predloženog rješenja prihodi budžeta Crne Gore će se smanjiti za 11,5 miliona na godišnjem nivou zbog povećanja procenta ustupanja prihoda od poreza na dohodak fizičkih lica opštinama sjevernog i središnjeg regiona, a za isti iznos će se povećati prihodi opština koje pripadaju tim regionima.

Prihodi opština koje pripadaju klimatskom regionu će se smanjiti za 3,5 miliona usljed izmjene zakonskog rješenja koje se odnosi na prihode po osnovu naknada za korišćenje morskog dobra, koji će u cjelosti biti prihod javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom.

Za sprovođenje ovog zakona /prekid/ primjene zakona obezbijediti dodatna sredstva u budžetu Crne Gore u iznosu od dva miliona, a koja će se izdvojiti na poseban račun Ministarstva finansija na ime Fonda za podršku opštinama za prefinansiranje donatorskih projekata.

Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 14:45:50)

Hvala Vama, ministre Radunoviću.

Da li izvjestioci žele riječ? Ne žele.

Riječ ima prvi diskutant poslanik Halil Duković. Izvolite.

HALIL DUKOVIĆ (27.12.18 14:46:07)

Zahvaljujem, gospodine predsjedniče.

Uvaženi ministre, članovi Vlade,

Na samom početku izlaganja da kažem da predloženi zakonski tekst otvara jednu novu perspektivu posebno opštinama na sjeveru. Rješenja ovog zakona su dobra, jer pomažu najviše one opštine koje najslabije funkcionišu i mislim da će ovo biti jedan dodatni podstrek svim opštinama ne samo na sjeveru, nego i u centralnom i južnom dijelu.

Naravno, najveću odgovornost u radu svih opštinskih struktura imaju same opštine. Ali, moramo biti svjesni činjenice da nemaju sve opštine i mogućnost da se razvijaju. Moramo biti svjesni situacije da ekonomska moć opština u Crnoj Gori nije jednaka. Treba podržati ovo zakonsko rješenje koje one najslabije opštine zaista pomaže u najviše mogućoj mjeri. Uvijek kažem da ne može država biti bogata, a njene lokalne samouprave da nijesu ekonomski jake. Ako je država bogata, onda moraju biti i lokalne samouprave finansijski dosta stabilne. Mislim da je ovo jedan put ka rješenju i tog problema, a to samo govori da je i ukupna ekonomska situacija u državi Crnoj Gori stabilna.

Naravno, ja ću se u svom izlaganju o predloženom zakonskom tekstu držati jedne druge činjenice. Imajući u vidu da je od 1. septembra 2018. godine stupio na snagu novi Zakon o teritorijalnoj organizaciji Crne Gore, koji je definisao još jednu formiranu opštinu Opštinu Tuzi. Posebno nas je interesovalo kako se u ovom Predlogu zakona vidi novoformirana Opština Tuzi.

Moram reći da još uvijek postoji bojazan u novoformiranoj Opštini Tuzi zbog načina kako će se finansirati, a moramo je razumjeti, jer činjenica da smo do sada bili dio Glavnog grada ulivala je sigurnost u finansiranje Opštine Tuzi. Sada finansiranje ide kao za svaku drugu opštinu, tako da tu bojazan moramo razumjeti.

U predloženom zakonskom tekstu su dvije činjenice koje smo mislim uspjeli da zaista riješimo na najbolji mogući način. Prvo, moram istaći da svaka novoformirana opština ima pravo finansiranja u prvoj godini iz budžetske rezerve. Predlogom ovog zakonskog teksta i Opština Tuzi će imati pravo da u 2019. godini koristi sredstva iz budžetske rezerve, što je dobro i što pozdravljam, kao i stav Ministarstva da izbriše stav 2 iz člana 67, koji nam je to onemogućavao. Tako da finansiranje Opštine Tuzi u 2019. godini znamo da će biti zagarantovano.

Druga činjenica da veći dio 2019. godine Opština Tuzi će se finansirati iz budžeta Glavnog grada, što je dodatna sigurnost o finansiranju novoformirane Opštine Tuzi.

Druga stvar koja nam je ulivala sigurnost u daljem finansiranju Opštine Tuzi jeste korišćenje

sredstava Egalizacionog fonda. I tu moram da budem zadovoljan i istaknem zahvalnost Ministarstvu na činjenici da je Ministarstvo preuzelo obavezu da do kraja 2019. godine sačini predlog da li Opština Tuzi ima pravo ili nema da koristi sredstva Egalizacionog fonda. Naravno, bićemo svi najsrećniji ako ne bude imalo pravo i ja prvi, jer će to značiti da će ta opština biti funkcionalna i ekonomski održiva. I ja zaista vjerujem da će ta opština biti funkcionalna i ekonomski održiva, jer svi parametri ukazuju na to, ali činjenica kao što svi znamo da prvih par godina postoji problem u organizaciji službe i svega onoga što prethodi novoformiranim sekretarijatima. Vjerujem da smo pronašli odlično rješenje, da novoformirana Opština Tuzi zaista /prekid/ na najbolji mogući način.

Naravno, u skladu sa tim ja pozdravljam ovaj zakon. Pozdravljam i činjenicu da će i oni kojima je pomoć države bila u ovom trenutku najpotrebnija dobiti i najviše te pomoći. Vjerujem da je Crna Gora na jednom dobrom putu da ne jačanjem samo ekonomske stabilnosti države, nego i jačanjem ekonomske stabilnosti lokalnih samouprava zaista radimo svi na jednom ekonomskom jačanju svih nas koji živimo u Crnoj Gori.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 14:51:40)

Hvala, poslaniče Dukoviću.

Sada riječ ima poslanica Jovanka Laličić, a neka se pripremi poslanik Aleksandar Damjanović.

JOVANKA LALIČIĆ (27.12.18 14:51:49)

Poštovani predsjedniče Skupštine, uvažene kolege i kolegice, uvaženi građani, poštovani ministre sa saradnicom,

Zakon o finansiranju lokalne samouprave je drugi sistemski zakon pored Zakona o lokalnoj samoupravi kojim se uređuju pitanja od važnosti za lokalne samouprave u Crnoj Gori.

Reforma lokalnih javnih finansija treba da dovede do uspostavljanja održivog sistema finansija na dugi rok, kroz uspostavljanje stabilnih izvora finansiranja, sa jedne strane, optimalnih rashoda, s druge strane, ali da ti izvori prihoda budu dostatni da bi se mogli finansirati svi poslovi i nadležnosti koje lokalne samouprave u Crnoj Gori vrše. Podsjetiću da je usvajanjem važećeg Zakona o finansiranju došlo do izmjena mnogih zakona i materijalnih propisa, a i sistemskih i da je potrebno bilo upravo takve izmjene usvojiti kroz ovaj zakon.

Ključna novina u odnosu na važeća zakonska rješenja, kao što je rekao uvaženi ministar, je promjena stopa poreza na dohodak fizičkih lica i ona je znatno veća kada je u pitanju sjever. Kada je u pitanju primorski region, iz kojeg dolazim, stope su zadržane na istom nivou, ali ja ovakvu intervenciju na zakonu razumijem u sklopu kompletne politike regionalnog razvoja koju vodi Vlada, odnosno država Crna Gora - da sve lokalne samouprave dostignu približno jednaki socioekonomski razvoj.

Međutim, ne treba da usljed ovih izmjena procenata ne vidimo i ostale ključne novine koje ovaj zakon nudi. Posebno je pozitivna promjena kriterijuma za Egalizacioni fond. Jer, čini mi se, imam pravo da to kažem, da su kriterijumi za raspodjelu Egalizacionog fonda do sada možda nijesu išli na ruku aktivnostima koje su lokalne samouprave trebale da preduzmu na planu naplate lokalnih i javnih prihoda, već su djelovali pomalo kao uravnilovka. Sada će drugačiji kriterijumi dovesti do pravednije raspodjele sredstava iz Egalizacionog fonda, a slijedi svakako izmjena Zakona o regionalnom razvoju, koji treba da utvrdi drugačiji stepen razvijenosti ovih lokalnih samouprava.

Takođe, želim da pohvalim revolving fond. To je Fond za pomoć opštinama za prefinansiranje donatorskih projekata. Mislim da ovo opštine u Crnoj Gori treba da iskoriste i da povlačenje iz evropskih fondova bude više nego što je bilo na dosadašnjem nivou.

Takođe je data mogućnost da predsjednik donosi odluku o kratkoročnom zaduživanju. Naravno, za dugoročno zaduživanje potrebna je odluka Skupštine. Kao neko ko dolazi sa

primorskog regiona, moram da se osvrnem na rješenje koje zakon nudi kojim se dosadašnja naknada po osnovu korišćenja morskog dobra izuzima iz budžeta, odnosno kao izvor prihoda opštinama primorskim i vraća se morskom dobru. Mislim da imam pravo da kažem da očekujem da će budžetski inspektor, koga inače uspostavljamo i ovim zakonom, vršiti kontrolu namjenskog utroška ovih sredstava i da će ova sredstva Javno preduzeće Morsko dobro upravo koristiti u skladu sa namjenama koja su utvrđena Zakonom o morskom dobru i da će biti opredijeljena za ono i za šta im je namjena utvrđena, a to je za uređenje, komunalno opremanje i izgradnju u zoni morskog dobra. Predlog zakona o finansiranju, kao što sam na početku rekla, treba da dovede do konsolidacije budžeta sjevernih opština, da se obezbijedi njihova finansijska likvidnost i da se obezbijede stabilni izvori prihoda za sve opštine. Međutim, očekujem da ove izmjene zakona neće biti same dovoljne za sebe ukoliko se ne bude vodilo računa o rashodima, naročito sa aspekta novih zapošljavanja, ukoliko opštine ne budu preduzimale sve zakonom dozvoljene mjere i radnje da naplate svoje, prije svega, izvorne prihode i mislim da tome treba dati akcenat. Pozivam lokalne samouprave da koriste sve mogućnosti koje im zakon stavlja na raspolaganju, da izvorne prihode naplaćuju pa će njihovi budžeti biti mnogo bogatiji.

Podržavam ovaj zakon i mislim da će praksa u njegovoj primjeni pokazati koliko smo bili u pravu, a očekujem da imenovanje budžetskog inspektora, kontrola i nadzor nad izvršavanjem budžeta i nad prikupljanjem /prekid/ lokalnih samouprava bude veća i jača nego što je bila u dosadašnjoj praksi. Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 14:56:56)

Hvala Vama, poslanice Laličić.

Sada riječ ima poslanik Aleksandar Damjanović, a neka se pripremi poslanik Radule Novović.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (27.12.18 14:57:03)

Hvala, predsjedniče Brajoviću.

Ministre, da evo probamo da zaokružimo diskusiju koju ste imali vezano za budžet države. To je ovaj dio koji se takođe negdje vezuje za sam budžet s ozbirom na evo ova dva miliona eura koja opredjeljujete umjesto, ili dok se ne formira fond koji se osniva ako ovaj zakon bude ovdje usvojen. Naravno, uz ono što ste u obrazloženju naveli da je suština da se pokuša novim aktom, a ovaj je na snazi punih 15 godina, definiše održivost 24 jedinice lokalne samouprave u malenoj Crnoj Gori. To je prvi problem jer mi konstantno povećavamo taj broj jedinica lokalne samouprave. Za vrijeme referenduma je bilo 21, sad 24. Jeste po meni i da uvedemo i neku vrstu fiskalne discipline jer smo imali obrazac ponašanja u lokalnim samoupravama koji je sličan obrascu ponašanja u državnoj upravi kada se radilo i o prekomjernom, pa i o partijskom zapošljavanju, o bilansima koji se nisu poštovali, o prekomjernim zaduživanjima i problemima u sistemu javnih finansija. Obaška je što se ovim Predlogom zakona neće riješiti neke stvari koje ostaju kao problemi sa kojima ćemo se i dalje suočavati. Ako se opštinama dozvoljava ili ako je opštinski prihod porez na nepokretnost, u državnim rukama je katastar. Konstantni problemi koji postoje vezani za evidencije za same naplate tog poreza jesu varijanta lokalna samouprava - država, ili recimo pokušaj da se kroz izmijenjene norme dosadašnjeg zakona napravi jedna vrsta bolje egalizacije. I sami znate, ministre, da smo u našem sistemu, odnosno u važećem zakonu imali tzv. Komisiju za praćenje razvoja sistema fiskalne egalizacije u opštinama. Nikad nisam čuo da je ta Komisija išta radila ako je zaživjela i predložila u sistemu kriterijuma raspodjele, odnosno načina finansiranja iz Egalizacionog fonda, a kamoli da je predložila neko rješenje koje bi kao ovo što sada pokušava napravilo, uslovno rečeno, pravedniju raspodjelu. Vidim da su kolege predložile amandmane vezane za ovaj način kako smo predvidjeli da izdvajamo dio od poreza na dohodak. Vi ste rekli da je to nekih 11 i po miliona eura za koje će biti uskraćen budžet države. Ja bih volio da tih 11 i po miliona eura koje će pripasti opštinama zaista budu upotrijebljeni za razvojene projekte, a ne za novo zapošljavanje, a u cilju opstanka svih opštinskih struktura na vlasti. Ovo govorim bez

razlike ko je u kojoj vlasti u ovih 24 jedinice lokalne samouprave. Strah me je da bez mjera praćenja, odnosno čvrstih mjera nadzora od strane Ministarstva finansija ne proćerdamo tih 11,5 miliona eura. Apsolutno saglasan da dosadašnji način gdje je 12% pripadalo svima 13 ili 15% Prijestonici i Glavnom gradu nije dobar, da se on morao promijeniti. Pokušaj gdje dajete prostor za 50% sjevernim opštinama, opštinama na sjeveru je dobar, ali je trebalo konstatovati da mi nemamo ni uravnotežen razvoj opština unutar jednog regiona. Nisu sve opštine na jugu bogate. Imamo Opštinu Ulcinj koja spada u nerazvijene. Niti je položaj svih opština na sjeveru isti. Ne možemo upoređivati jedno solidno finansirano Plužine sa recimo Gusinjem, Petnjicom itd. Mislim da je tu trebalo primijeniti kriterijume iz drugog zakona, Zakona o regionalnom razvoju, gdje se govori o stepenu konkurentnosti i da se tu negdje nađe skala kako bi se ova sredstva opredjeljivala. Naravno, očekivati je da, a ambiciozan je plan vidim iz onoga što ste dali u samom budžetu, ove opštine tokom naredne tri fiskalne godine faktički gotovo 150 miliona eura isplate starih dugova. Ja bih naravno bio radostan kada bi se desilo da Opština Budva koja je na kraju 2017. godine dugovala 65,5 miliona eura spolja, prema spoljnim kreditorima ili Glavni grad Podgorica 16 miliona, Opština Nikšić 13 miliona, sve zajedno 95 miliona vrate to naredne tri godine.

Na kraju, i unutrašnji dug koji nije mali koji je iznosio negdje čini mi se 55 miliona eura na kraju prošle godine. Bijelo Polje sa 11,5, Cetinje 8,2, Kolašin sa 5,6 miliona kao najveći dužnici takođe bi morali da u neko dogledno vrijeme, a vidim da je ambiciozan plan, to vrate. Da li će tome pomoći predlozi i odredbe iz ovog Predloga - vidjećemo. Ono što takođe stvara, i volio bih da to čujemo zašto je to tako definisano, problem, jeste da se pripadajuća sredstva koja su bila 20% od morskog dobra faktički pripadaju sada morskom dobru. Da li je to neka kompenzacija za ovo ovamo što smo dali jedinicama lokalne samouprave, odnosno opštinama i naravno da možda čujemo o jednom konstantnom problemu, a svjedok sam jer sam imao prilike da interвениšem i kod ranijih ministara finansija, a to je onaj dio koji se ustupa opštinama od koncesija. Naime, tih 70% ili /prekid/ vidim sad rješenje na 50% je uvijek bilo problematično jer opštine nisu imale saznanje kada i kako je obračunata i kada i kako je naplaćena koncesiona naknada. Tako da se dešavalo da jednostavno se naknada obračuna, naplati ide u budžet države, a da se onaj pripadajući dio ne izdvoji. Pa se čekalo mjesecima, negdje i godinama da se dođe do tih svojih sredstava. Da ove neke sitne izmjene i evo zahvaljujem i na ovom dozvoljenom prekoračenju predsjedniku, da ne idem sad u neke stvari ovdje koje nisu sitne, ali naravno koje nisu toliko bitne. Vidim da se mjesto one famozne eko naknade pokušava sada sa sredstvima od registracije automobila nadomjestiti ono što su opštine izgubile. Suština je sljedeća i time ću zaključiti. Da li će ovo doprinijeti održivosti uvećanog broja jedinica lokalne samouprave - imaćemo prilike da vidimo. Da li će doprinijeti da se ovaj dug koji je 166 miliona na kraju, bez javnih preduzeća, opštinskih ustanova da li će da se smanji i ovako u ove tri, četiri naredne godine do kraja plati, uz potrebu da se naravno razmišlja i o investicionim ulaganjima i u svim ovim opštinama. Takođe ćemo vidjeti, ali sam jedno siguran, ministre. Bez čvrste fiskalne discipline, bez mehanizama da se ovi ustupljenih 11 i po miliona eura koje će se ustupiti bruto, ako maknemo ovaj dio koji ide morskom dobru opštinama ne zloupotrijebi za novo prekomjerno političko zapošljavanje, odnosno da se upotrijebi tamo gdje treba. Ako takvih mjera ne bude od strane Ministarstva finansija, odnosno od strane države, onda ćemo džabe mijenjati ovaj Predlog zakona, a on je doživio desetak izmjena evo ovih 15 godina koliko je na snazi.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 15:03:52)

Hvala, poslaniče Damjanoviću.

Sad riječ ima poslanik Radule Novović, a poslije njega poslanik Genci Nimanbegu.

RADULE NOVOVIĆ (27.12.18 15:04:00)

Hvala Vam, predsjedniče.

Poštovane građanke i građani, uvažene kolegice i kolege, poštovani ministre sa

saradnicom,

Pred nama je danas jedan veoma važan Predlog zakona koji se odnosi na finansiranje lokalne samouprave. Kroz organe lokalne samouprave država najintenzivnije, najdirektnije komunicira sa građanima. Lokalna samouprava jeste, ili bi trebalo da bude servis građana na prostoru koji zauzima. U tom kontekstu ostvarivanja fundamentalne misije jedne lokalne samouprave, posebno se potencira pitanje njenog finansiranja. /Prekid/ su neophodna, pa ja na taj način doživljam izmjene zakona koji je danas pred nama. Činjenica je i to praksa pokazuje da se u Crnoj Gori lokalna vlast najoptimalnije ostvaruje ukoliko postoji dobra i intenzivna komunikacija i saradnja na relaciji Vlada - Opština. Gdje to izostaje, izostaju i rezultati. Usudio bih se da primjetim da kad je u pitanju ova relacija Vladi ne manjka entuzijazma i inicijativnosti, što se ne bi moglo reći za pojedine lokalne samouprave. Razlozi za ovo su različiti i morali bi se analizirati za svaku opštinu ponaosob. Imperativ koji se postavlja pred svaku opštinu u vremenu u kojem živimo jeste kako da obezbijedi nova radna mjesta za svoje građane, bolji standard, pa onda i bolji servis, odnosno kako da bude što više i što bolje okrenuta građanima.

U ovom kontekstu moram da primjetim da je DPS pokazao i pokazuje u opštinama u kojima vrši vlast kako se to najoptimalnije i najkvalitetnije radi. Logičan, zapravo najbolji primjer u ovom smislu svakako je naš Glavni grad, koji ni u vremenima krize nije prestajao da se razvija. Naprotiv, snažno se razvijao, prerastajući u moderan grad u kojem je sve prijatnije živjeti.

Očekujemo da će taj razvoj u narednim godinama biti još intenzivniji, a posebno nas na takvo uvjerenje podstiče činjenica da je prvi čovjek Glavnog grada sposoban i veoma obrazovan čovjek evropske provinijencije, koji će svojim znanjem i energijom moći da da novi impuls razvoju Glavnog grada. Ohrabruje dinamika u razvoju u nekim drugim opštinama gdje DPS zajedno sa koalicionim partnerima vrši vlast. Posebno bih pomenuo Mojkovac, koji je u smislu komunalne uređenosti grad koji može biti uzor i nekim većim i razvijenim gradovima. Sa novom vlašću i velikim infrastrukturnim projektima i Kolašin hvata korak da se pridruži razvijenim planinskim centrima ovog dijela Evrope.

Kad govorimo o uređenju grada, moram pomenuti i Pljevlja i Bijelo Polje, a o ekspanziji razvoja Nikšića od onog u infrastrukturi do onog u kulturi neću govoriti, jer smo u prilici da o tome svakodnevno čitamo, a radi se o značajnim pomacima. Nažalost, ovo se ne može reći i za opštine, njih nekoliko, srećom samo nekoliko, u kojima vlast vrši opozicija. No, siguran sam da će građani na sljedećim lokalnim izborima znati to da prepoznaju i da daju vlast onima koji su dokazali da umiju da vode razvoj gradova na savremen i održiv način kroz konkretne aktivnosti, a ne praznu demagogiju.

Svakako, pred lokalnim samoupravama su u narednom periodu brojni izazovi. Prije svega, kako obezbijediti nova radna mjesta. Naravno, ovdje računaju na veliku podršku koja im dolazi iz Vlade, ali se i na lokalnom nivou kako od strane opštinskih vlasti, tako i od građana i preduzentika mora pokazati veći stepen inicijativnosti. Lokalne samouprave moraju dati doprinos u afirmaciji obrazovanju i kulture u svojim sredinama. Moraju tijesno sarađivati sa školama i institucijama kulture i pomagati ih gdje je god to moguće. Kroz obrazovanje i kulturu mora se uticati na mlade i na starije građane da razvijaju i njeguju osjećaj pripadnosti svom gradu, a onda i svojoj državi. Treba raditi i na afirmaciji građanskog aktivizma koji će biti usmjeren na razvoj lokalne sredine, na organizaciju raznih vrsta akcija ili manifestacija.

Posebno treba obratiti pažnju na komunikaciju sa dijasporom. Ona je, naročito iz nekih gradova, prilično brojna. Neki od tih naših građana koji sada žive u drugoj zemlji u međuvremenu, od kako su otišli, postali su ugledni ljudi, zaimali, a možda su spremni da ulože svoj kapital u svoju domovinu Crnu Goru, u svoje rodno mjesto. Na kraju krajeva, to je tako prirodno. Zato veze sa dijasporom treba njegovati i stalno osvježavati. Naravno, i ne samo zbog ulaganja, Crna Gora je njihova domovina i oni u njoj trebaju da se osjećaju bolje i ljepše nego u zemljama u kojima trenutno žive. Sve u /prekid/ lokalnim samoupravama su brojni izazovi. Vjerujem da im rješenja iz ovog zakona daju novi vjetar u jedra, da se razvijaju u moderne lokalne samouprave, dajući na taj način svako ponaosob doprinos razvoju cijele naše države. Hvala.

Hvala i Vama, poslaniče. Sada ima riječ poslanik Genci Nimanbegu, a neka se pripremi poslanik Raško Konjević. Izvolite.

GENCI NIMANBEGU (27.12.18 15:09:28)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovani ministre, poštovane kolegice i kolege,

Želim se kratko uključiti u ovu raspravu iako je pred nama i iza nas dug i naporni dan oko rasprave oko budžeta i izreći neka moja viđenja Zakona o finansiranju lokalne samouprave. Moj stav se bazira na tome da u našem finansijskom sistemu da je država sebi garantovala da ima lakše naplative prihode, dok je u opštinama podjela takva finansijskog sistema da su teže naplativi prihodi uvijek prihodi koje treba skrpiti jedna lokalna samouprava. Lokalna samouprava je ta koja treba da bude najbliža građanima, jer lokalna samouprava je ta koja treba i da obezbijedi uslove za život i finansiranje velikih kapitalnih investicija. I ovaj zakon s te strane je zakon koji je jasan, koji je primjenjiv i zakon koji ispravlja posebno što se tiče u dijelu Egalizacionog fonda da opštine koje su u nepovoljnijem položaju od razvijenih opština u Crnoj Gori se bolje finansiraju da imaju veće prihode.

Takođe, ono što je dobro ovdje je dio oko Fonda za buduće donacije. Disciplina je bolja, posebno u dijelu da se onemogućava da lokalne samouprave vrše rebalans budžeta na kraju godine i na taj način nerealno prikazuju svoju politiku u toku godine i kaznena politika u koju nema nikakve sumnje.

Ono što želim istaći i na osnovu čega sam i predložio neke izmjene zakona su sljedeće.

Želim, ministre, od Vas čuti zašto je stopa ustupljenih prihoda koje idu na dohodak fizičkih lica, primijenjen je princip regionalni, a ne na osnovu stepena razvoja opštine. Određeno je, naime, u ovom zakonu da 12% tog prihoda ide lokalnim samoupravama na primorju, a znamo da nijesu sve opštine isto razvijene na primorju. Opština odakle ja dolazim Ulcinj je opština koja je nerazvijena i koja koristi sredstva Egalizacionog fonda.

Moja ključna primjedba je oko morskog dobra. Ukidaju se prihodi koji su namijenjeni morskome dobru i mislim da je to jedna od politika Vlade koju vi obrazlažete da nijesu bila kvalitetno korišćena sredstva na osnovu zakona, a ja govorim da na taj način uzimamo nešto što opštine već imaju. Zašto praviti razliku između morskog dobra i bilo kojih drugih koncesija koje se daju nad javnim dobrima, bilo da su koncesije na šume da su na vode, na prirodna bogatstva? Jedino morsko dobro je izuzeće. Imamo malu koncesiju što se tiče luka, ali takođe ide kao prihod opštinama.

Treće, mislim da po informacijama koje imam, to ide prema jednom kvalitativnom rješenju i finansiranju novoosnovanih lokalnih samouprava. Vi znate da moj politički subjekt je puno uložio u to da se osnuje Opština Tuzi i ona je od 1. septembra opština koja ima puna prava kao svaka druga opština. Slijede izbori u martu i finansiranje shodno ovom zakonu je na taj način riješeno da nije omogućeno da se koriste tekuće rezerve iz budžeta. U amandmanima koje sam predao, ali vidim da su kolege samostalno vidjele tu mogućnost, Zakonodavni odbor je već dao jedan amandman koji omogućava da se finansiranje sljedeće godine vrši iz tekuće rezerve. Ostaje na nama da se dogovorimo koji su pristupi ovom zakonu.

Vlada je proces jačanja i pomoći i u dijelu kapitalnih investicija i u dijelu prihoda pojačala prema opštinama na sjeveru i to je nešto što treba pozdraviti. /Prekid/ demografske, ekonomske, sve podatke sa tog područja, ali ističem da ima područja i u središnjem regionu i u jugu pred kojima treba da bude slična politika. Stoga i moje primjedbe na zakon koje su u vidu amandmana predložene idu u tom pravcu. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 15:14:53)

Hvala i Vama, poslaniče Nimanbegu.
Izvolite. Komentar, poslanik Damjanović.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (27.12.18 15:15:06)

Predsjedniče, pošto znam da se ministar neće javiti za komentar, da pomognem gospodinu Nimanbegu u ovom dijelu.

Naravno, mala je šala. Ja sam u ovom mom izlaganju pomenuo ovaj dio i osvrnuo se na mogućnost da se eventualno ova odredba iz člana 11 Predloga, koja govori o stepenovanju izdvajanja za opštine, promijeni, jer sam negdje rekao i sada je gospodin to Nimanbegu ponovio da nisu sve opštine s primorja kojima ostaje ovih 12% iz sadašnjeg zakona u istoj poziciji. Shodno rangiranju prema Zakonu o regionalnom razvoju, mi imamo da se, nažalost, opština koja mi je bliska, to je Opština Ulcinj tretira kao nerazvijena opština. Na ovaj način se stavlja u podređen položaj i mislim da, iako bih sad mogao da stavljam neke načelne zamjerke, da postoji u ovom amandmanu prostora da se na jedan sistemski način dakle, ne izdvajanjem jedne opštine od ovih šest i crtanjem u zakonu već definisanjem, jer se naravno i ovo što ste vi dali, a tiče se stepena razvijenosti, može mijenjati, pa mogu i neke druge opštine potpanuti pod nerazvijene kao što neke druge mogu dobiti status razvijene. Kažem, ni na sjeveru nije isti status svih opština. Neke opštine grcaju od viškova, ali drugi je problem. O tome će vjerovatno kolege govoriti, da li ćemo mi na ovaj način zaustaviti ono što je ključni cilj uz održivost i uz fiskalnu disciplinu, a to je migracija i taktički svođenje Crne Gore na dva, ili tri grada.

Naravno, gospodine Nimanbegu. Mala zamjerka. Ne Vama, ali ova parlamentarna većina je negdje u maju 2017. godine ili u aprilu, 27. aprila, donijela izmjene Zakona o finansiranju lokalne samouprave i ona je ovdje omogućila probijanje svih monetarnih stega, odnosno fiskalnih stega od strane Ministarstva finansija time što se dozvolilo opštini da ukoliko se radi o nekom finansiranju kapitalnog izdatka, prekorači onaj limit koji je definisan i sistemskim zakonima od 10%. Niko o tome ne govori da i to može doprinijeti, nego imamo danas pogoršanu sliku u odnosu na ovo što imamo, a onda i probleme kako podijeliti ovih famoznih 11,5 miliona evra na pravi način uz naravno i ovaj dio koji se tiče morskoga dobra i onih pripadajućih 20% koji su i tako i tako teško ustupani opštinama. Pitanje je dakle i obračuna te naknade, gdje sada imamo da će to morsko dobro raditi shodno kojim, čijim kriterijumima, njihovim samostalnim? Hoće li i koliko će opština imati upliva i u podjelu tih sredstava. Dakle, negdje pokušaj i podrška, naravno ovom vašem amandmanu generalna podrška, mislim i kolegice Vukićević u smislu pokušaja da se jedno rješenje koje će napraviti problem Opštini Ulcinj popravi dok je na vrijeme. Dakle, nisam siguran da ako ga sada ne ispravimo ovdje prije nego što se ovaj zakon usvoji, da ćemo imati prilike da to uradimo u narednom periodu. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 15:18:06)

Odgovor na komentar, poslanik Nimanbegu. Izvolite.

GENCI NIMANBEGU (27.12.18 15:18:10)

Takli ste se dvije, bar ono što sam prepisao, veoma osjetljive. Sigurno da je parlamentarna većina nadam se dobro uvidjela da tih 10% su ograničavajuće za planiranje budžeta puno opština. Reći ću Vam konkretan primjer baš za Opštinu Ulcinj, odakle i Vi ste zainteresovani i ja.

Nama je u planu opštini da za rješavanje otpadnih i kanalizacionih voda investira 25 ili 26 miliona, to su ugovori sa KFW-om, a sam budžet opštine je između šest i sedam miliona maksimalno. To su odnosi da država Crna Gora se obavezuje da će za 10 godina da investira nešto što iznosi četiri ili pet godišnja budžeta. Znači, osam milijardi eura, šest milijardi eura za Crnu Goru, to su cifre, to je odnos vrijednosti koliko je potrebna jedna lokalna samouprava da da svojim stanovnicima, da pruži uslugu, a kad nema prihoda nema odakle. Stoga ovi moji amandmani se u tom pravcu kreću.

Saglasan sa Vama da možda i moj amandman nije najbolje sročten u smislu da izdvaja primorsku opštinu, ali nisam želio da opteretim sjeverne opštine, jer bi onda se isključile neke

opštine na sjeveru iz 50% dijela koji je ustupljen od dohotka na lična primanja, jer one pripadaju razvijenim opštinama. Moja intencija je bila da konkretno izdvojim jedinu opštinu na primorju koja je nerazvijena. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 15:19:51)

Hvala. Sada riječ ima poslanik Raško Konjević, a neka se pripremi poslanica Marta Šćepanović.

RAŠKO KONJEVIĆ (27.12.18 15:20:01)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Ministre finansija sa uvaženom kolegicom,

Prvo, načelan stav je da je zakon bolji nego što sam rekao na Odboru, nego ovaj koji je bio, da su neke stvari unaprijeđene, ali ono što je naš generalni problem - nijesu nama problem zakoni, nego njihova primjena. Ja ću vas sada podsjetiti, ministre, samo na dvije stvari. Ispred mene su zaključci Vlade iz 2016. godine kojom razmatra informaciju o politici u dijelu lokalnih samouprava, njihovog finansijskog stanja i poštovanja potpisanih ugovora iz 2015. godine. Ovdje su zaključci koji su trebali da obezbijede sprovođenje potpisanih ugovora, dakle, da riješimo pitanje dugova opština, jer je Vlada dala garancije poreskih dugova, plaćanja poreza i doprinosa, novih zapošljavanja itd. Ministre, ništa od ovoga nije ispoštovano. Niti je Ministarstvo finansija kasnije novu informaciju podnosilo Vladi u tom dijelu, niti su opštine to poštovale. Ovo je bila politika Vlade.

Druga stvar, ministre, član 27 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti kaže: Fiskalno pravilo za organe lokalne uprave. Deficit budžeta opštine u određenoj godini ne može biti veći od 10% njenih prihoda u toj godini. Ministre, da ne navodim koje opštine apsolutno nisu ispoštovale ovo, a Ministarstvo finansija je davalo pozitivno mišljenje na njihove budžete. Dolje govori o izuzecima koji ne mogu bez Ministarstva finansija.

Dakle, sve ovo stavimo po strani, ako nam je želja da ovaj zaista gorući problem riješimo, iako mislite da ovaj zakon možemo da sprovedemo ali do kraja i jednako prema svima, ja podržavam što ste opredijelili drugačiji princip i kod egalizacije i kod ustupljenih prihoda. Pozdravljam što prepoznajete sjeverni region posebno. Znači zašto? Zato što tamo za koju godinu neće biti mladog čovjeka. Odoše svi, ministre, odoše.

Međutim, sa druge strane, mislim da ste trebali da nađete mjeru za južni region, odnosno za primorske opštine. Ja ću vam predložiti nešto što je konkretno da to ne bude otežavajuće ni za Vladu u 2019. godini, a da ima /prekid/ prema opštinama koje su na primorju. Tačno je, one imaju više mogućnosti, više novca itd.

Nama ostaje, ministre, jedan gorući problem, a to je činjenica da opštine imaju preko 100 miliona duga bez dugova njihovih javnih preduzeća. Mi smo usvojili novi Zakon o Prijestonici koji, čini mi se, izdaje Prijestonici 1% tekućeg budžeta, od čega je 0,4%, možda miješam procenete, za tekući, a 0,6% za kapitalni. To je izdatak koji država više ne može da poveća, to je zaista puno. Međutim, ministre, dug Opštine Cetinje sa lokalnim preduzećima javnim, javnim ustanovama je, po nalazu revizora, 32 miliona eura. Znači, ni sa tim izdacima koje daje država, Opština Cetinje dugi niz godina ne može izaći što /prekid/. Slična je situacija sa mnogim opštinama na sjeveru. Dakle, to što će Opštini Bijelo Polje, čini mi se, negdje u novinama kako sam vidio, tekući prihodi biti uvećani za dva miliona eura, njima hoće relaksirati stanje, ali ih neće dovesti u poziciju da u kratkom vremenskom intervalu mogu nešto da urade. Nije funkcija opštine samo da servisira plate itd. One moraju da stvore ambijent i da imaju sredstva svoja da se opštine razvijaju ako žele da budu opštine. Da ne navodim primjere drugih opština. Mislim da Vlada treba zajedno sa opštinama da razmišlja kako da se ti dugovi riješe. Jer, šta imate danas? /Prekid/ broj opština ne plaća poreze i doprinose. Onda ćemo se mi ljutiti zašto neki privredni subjekti to ne plaćaju. Svi su jednaki pred zakonom - i opštine i privredni subjekti. Ako ovaj zakon samo ulije malo, da kažem, krvi u slikovitom smislu, u njihov finansijski krvotok, je dobro, ali bojim se da neće suštinski riješiti

problem. Suštinski problem opština su njihovi dugovi i činjenica da najveći broj opština, da ih ne imenujem da ne bi bio politički pristrasan, njihovi predsjednici opština se ne ponašaju kao menadžeri u tim gradovima, nego se ponašaju kao klasični političari, a mislim da na to ne bi trebali da imaju pravo. Vidjećemo kako će ovaj zakon dati /prekid/, ali bojim se da dugovi ostaju i dalje kamen o vratu, a da realno pričajući, opštine ni sa ovim neće imati potencijal da ih dovedemo u red. Moj prijedlog, biće i Vama interesantno, potpredsjedniče, za primorske opštine ili opštine iz primorskog regiona kako je to definisano zakonom. Hajmo da nađemo neku vrstu kompromisa. Ako je Vlada pravila finansijske projekcije za 2019. godinu i ako to ne možemo više da diramo, dajte da od 1.01. 2020. godine procenat ustupljenih prihoda po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica za opštine u primorskom regionu bude, recimo, 18%, a da od 1.01. 2021. godine bude recimo 25%. Mislim da time na neki način /prekid/ jer ste to završili, a da 2020. i 2021. godine ipak smanjujete tu vrstu "diskriminacije" prema primorskim opštinama i u konkretnom slučaju možda najugroženijoj opštini u odnosu na sve primorske opštine, a to je Ulcinj. Ako je problem prihod morskog dobra, namjerno nijesam dao taj amandman, nenamjenski trošak - to se jednostavno rješava. Neka otvori poseban podračun i da vidimo, kontrolišite ta sredstva da li idu namjenski ili nenamjenski. Ali ne može biti da mu ukinemo jer ga nenamjenski troše primorske opštine, a, ministre, druge opštine, druge opštine takođe nenamjenski troše i nezakonito se ponašaju jer ne plaćaju poreze i doprinose. Ima li veće "bruke" kad država ne plaća poreze i doprinose? Opština je država u određenom smislu riječi. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 15:28:08)

Hvala, poslaniče Konjeviću.

Sljedeći prijavljeni je poslanica Marta Šćepanović i neka se pripremi Ervin Ibrahimović.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (27.12.18 15:28:24)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani predlagači, poštovane kolege, uvaženi građani,

Pred nama je novi Zakon o finansiranju lokalne samouprave. Ovaj zakon je mijenjan više puta i više puta se u tim izmjenama činilo da se svakog puta moglo za opštine učiniti više.

Što se tiče primjene ovog zakona šta su bile ključne primjedbe opština tokom ovih godina. Opštine su prigovarale da im treba ustupiti veće prihode imajući u vidu činjenicu da je prethodnih godina veći broj prihoda opštinama ukinut. Takođe, da su opštinama dati teško naplativi prihodi, da se opštinama iz godine u godinu nameću nove obaveze koje one prosto ne mogu finansirati. Sa druge strane, finansijski problemi opština nijesu uslovljeni samo ovim razlozima, jer moramo imati u vidu da je Vlada tokom svih ovih godina u značajnoj mjeri finansijski pomagala opštine, a da ne govorim od kapitalnih projekata koji se izvode u opštinama. Prije svega, mislim da se samo u 2015. godini da je Vlada dala 42 miliona eura garancija za kreditna zaduženja opština, da je omogućila reprogram i da svakodnevno kroz ove projekte i kroz mnoge druge pomaže finansijski opštine.

Šta su ključne novine ovog predloga zakona? Prije svega, svi prihodi opština su sada članom 7 sistematizovani na jednom mjestu. Do sada kroz više posebnih zakona su bili riješeni određeni prihodi opština, a određeni prihodi opština su bili predviđeni ovim zakonom. Sad imamo da su svi prihodi opština sistematizovani na jednom mjestu. Ja mogu reći da je činjenica da pojedine opštine da li iz ovog razloga ili iz nekih drugih razloga zaista nijesu naplaćivale sve prihode koji su im bili predviđeni posebnim zakonima. Nadam se da će ovo umnogome pomoći da sada opštine naplate sve prihode koji ih sleduju, a ovdje su sistematizovani. Ključna novina ovog zakona, kao što su već rekle kolege, je da je procenat ustupanja poreza na dohodak u cilju ravnomjernijeg regionalnog razvoja povećan, u smislu da je opštinama na sjeveru taj procenat povećan na 50%. Mislim da je to potpuno opravdano i više puta sam ovdje u plenumu, kroz diskusije, naglašavala koliko je opštinama na sjeveru mnogo teže iz razloga što je život na sjeveru mnogo teži za investicije koje finansira opština. Mnogo više treba za samo održavanje tih

investicija, da ne pominjem koliko je neophodno opštinama sredstava da održavaju lokalne puteve. Sve je to sigurno uslovilo i da opštine na sjeveru imaju mnogo manje prihode i da im mnogo više sredstava treba za svakodnevni život. Ova mjera je potpuno opravdana što se tiče ustupanja prihoda.

Novina u ovom zakonu jeste i Egalizacioni fond, jer su utvrđeni novi kriterijumi za utvrđivanje prava korišćenja sredstava Egalizacionog fonda. Pokazalo se da dosadašnji sistem je destimulativno uticao na lokalne samouprave i nadam se da će sa ovim zaista da se postigne ravnomjernija i pravičnija raspodjela sredstava Egalizacionog fonda. Ja ću se osvrnuti na Fond za podršku opštinama za predfinansiranje donatorskih projekata, a to je nešto što je zaista bio problem do sada u praksi. Do sada su opštine imale mogućnost da apliciraju za ključne kapitalne projekte, ali je suština bila da ovaj procenat koji su opštine morale da sufinansiraju nijesu imali sredstva i Vlada je tu uvijek opštinama izlazila u susret i dofinansirala onaj dio 20% sredstava koji je bio neophodan opštinama. Sada smo već došli u fazu da su u pitanju projekti gdje je neophodno obezbijediti kompletan iznos sredstava i sada će se to kroz ovaj fond zaista i omogućiti.

Moram da napomenem nešto što je izuzetno važno, a to je novina u zakonu koja se odnosi na član 55. Kroz taj član se ojačala nadzorna funkcija Ministarstva finansija, gdje je omogućen veći stepen informisanosti Ministarstva kroz redovno izvještavanje opština na lokalnom nivou i kroz mjesečno izvještavanje o ostvarenju budžeta opštine. Nadam se da će upravo ovo doprinijeti da opštine više neće dolaziti u finansijske situacije kakve su do sada dolazile. Moram i da napomenem, nažalost, zakonski evo su opštine /prekid/

Samo kratko ako mogu još potpredsjedniče, minut? Hvala Vam.

Utvrđena je zakonom obaveza opštine da se objavljuju sve odluke o budžetu, rebalansu budžeta. Pretpostavljam da su opštine trebale i same to do sada da rade, ali evo bilo je neophodno ih zakonski obavezati i ključno u primjeni zakona svakog, pa i ovog, jeste upravo inspekcijski nadzor. Nadam se da će se kroz ustanovljenje budžetske inspekcije omogućiti adekvatna primjena ovog zakona.

Na kraju želim da samo konstatujem da je tačno da se ovim izmjenama omogućuje da će se postići ravnomjerniji regionalni razvoj, ali se nadam da ove izmjene i velika sredstva koja će biti upućena budžetima opština na sjeveru, povećani će biti budžeti, da neće destimulativno uticati na opštine da ne naplaćuju svoje prihode, jer je činjenica i moramo priznati da opštine nijesu naplaćivale do sada sve prihode koji ih sleduju bilo Zakonom o finansiranju ili posebnim zakonima, niti su imale obuhvat naplate kakav bi trebalo da imaju. Kad ovo kažem, konkretno mislim na porez na nepokretnosti. Opštine moraju da naplaćuju svoje prihode, opštine na sjeveru koje su turistički centri neprihvatljivo je da nemaju apsolutno nikakvu naplatu od boravišne takse, a to je ono gdje opštine moraju zaista i preko inspekcijskog nadzora i preko prinudne naplate da djeluju. Sa svim tim i sa ovim izmjenama u zakonu ne vidim problem da opštine finansijski ne stanu na noge i da ubuduće finansijske obaveze redovno izvršavaju i prema građanima i prema ostalim privrednim društvima. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 15:35:32)

Zahvaljujem.

Kao što sam najavio, sljedeći je Ervin Ibrahimović, a neka se pripremi Andrija Popović.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (27.12.18 15:35:40)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče Nimanbegu.

Poštovani ministre sa saradnicom, drage kolegice i kolege poslanici, poštovana dijasporo, dragi građani,

Poštovani građani, pred nama se svakako nalazi vrlo važan Prijedlog zakona i koji se dotiče svakog građanina. Danas smo čuli diskusiju od više mojih kolega. Svakako da predloženi Zakon o lokalnim samoupravama donosi posebne benefite opštinama na sjeveru, ali svakako dotiče i sve druge opštine. Da podsjetim naše građane da prema izvještaju za kraj 2017. godine dug opština u

našoj državi iznosi 169 miliona i da je ove godine približan tom /prekid/. Svakako da je ovaj prijedlog zakona trebalo donijeti mnogo ranije, ali se slažem sa time da je dobro da je došao i da ćemo imati vremena da valorizujemo prednosti ovog zakona.

Ono što svakako svi želimo u Crnoj Gori da se ispravi neka višedecenijska nepravda, da one opštine koje su bogate prirodnim resursima, napokon njihovi građani u tim opštinama osjete benefite tih prirodnih resursa. Da li treba podsjećati naše građane o prirodnim ljepotama Plava i Gusinja? Da li treba pričati o bogatstvu Opštine Pljevlja, Opštine Rožaja, prelijepo planine Bjelasica itd? Vjerujem da će ovaj zakon, prijedlog zakona, ubrzati proces afirmacije svih tih prednosti koje pružaju ove opštine. Pošto su kolege notirali sve ključne novine, odnosno prednosti ovog zakona, ne bih želio da koristim vrijeme u tom pravcu i da se ne bi ponavljao, ali mislim da je zajednički zaključak svih nas ovdje da će predlog zakona, odnosno predloženi zakon znatno olakšati rad lokalnih samouprava. U prilog tome ide strateška posvećenost Vlade Crne Gore razvoju sjevera Crne Gore. Sami znamo da svake godine, složićemo se nedovoljno, ali svake godine u okviru mogućnosti unapređuje se infrastruktura na sjeveru Crne Gore, što je izuzetno značajno za potencijalne investitore. Svi očekujemo da taj sjever napokon dostigne razvoj ostalih regiona u Crnoj Gori, ali svakako ne na štetu ostalog regiona. Još jednom ću pohvaliti, već treću godinu zaredom, posvećenost Vlade razvoju sjevera Crne Gore. I ove godine je odvojeno oko 70% kapitalnog budžeta u razvoj sjevera.

Ono na što stvarno želim da ukažem svima nama - da lokalne samouprave moraju početi da razmišljaju da budu transparentne u svakom pogledu. Lokalne samouprave moraju raditi na jačanju svojih kapaciteta. Nije dovoljno samo opredjeljenje Vlade Crne Gore. Moramo jačati, moramo pojačati tržišnu politiku. Svaka opština treba da ima tu fiskalnu odgovornost i da daje ponudu tržištu, da izazove potencijalne investitore da ulažu u ove opštine. Samim tim će doći novi investitori, ali ono što je uvaženi kolega Novović rekao - mislim da posebno opštine na sjevera, usljed te, ne baš slavne prošlosti većina dijaspora je sa sjevera, mislim da u budućem periodu ako opštine budu prepoznale taj cilj, mogu doprinijeti tome da vrlo ekonomski dijaspora može ubrzati razvoj opština i kroz svoje investicije otvarati mala i srednja preduzeća, stvarati uslove razvoja sjevera i konačno ono šta svi želimo da se u pravom smislu osjeti prednosti življenja u tako lijepim opštinama i da građanin sjevera ima dostojan život ne samo građanina Crne Gore, nego i modernih država. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 15:40:32)

Hvala Vam, poslaniče Ibrahimoviću.

Poslaniče Popoviću, imate riječ, a neka se pripremi kolega Nikola Rakočević.

ANDRIJA POPOVIĆ (27.12.18 15:40:40)

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspora, poštovani predstavnici Vlade,

Veoma važan zakon, Prijedlog zakona o lokalnoj samoupravi, predstavlja ključni dokument za razvoj moderne profesionalne i efikasne lokalne samouprave. Cilj jeste da lokalna samouprava u Crnoj Gori odgovori izazovima koji se pred njom nalaze u procesu evropskih integracija u cilju obezbjeđenja adekvatnog kvaliteta života svih građana, građanki. Vjerujem da se to može postići jačanjem kapaciteta lokalne samouprave kroz proces kontinuiranog stručnog usavršavanja i sticanja novih znanja i vještina. Razlozi za donošenje zakona su upravo reforme lokalnih javnih finansija, čiji je cilj uspostavljanje održivog sistema finansiranja lokalne samouprave na dugi rok. Imajući u vidu i Evropsku povelju o lokalnoj samoupravi, član 9 Povelje, upravo se navedenim izmjenama zakona vrši usaglašavanje sa istom. Takođe se i naša zakonodavna rješenja suštinski

približavaju evropskom zakonodavstvu kad je predmetni zakon u pitanju. Ako se pogleda Zakon o finansiranju lokalne samouprave zemalja članica Evropske unije, ili onih koje preferiraju da to budu, onda se da primijetiti da se jasno zna koji prihodi su prihodi države, a koji lokalnih samouprava i zajednica. U tom smislu, jedna od najvažnijih činjenica jeste da prihod od poreza na dohodak fizičkih lica ostaje u gotovo 100% iznosu lokalnoj upravi, odnosno opštini u kojoj je isti ostvaren. Stanovnici jedne zajednice privređuju i ostvaruju lične prihode i sasvim je logično da, želeći da razvijaju i unapređuju kvalitet života upravo u sredinama u kojima žive, putem poreza na dohodak doprinose svojim opštinama i zajednicama. Zbog toga, kao što sam i naveo, najveći dio ovog prihoda od poreza predstavlja prihod opštine. U najrazvijenijim zemljama 100% ovog prihoda je direktan prihod i izvor finansiranja lokalnih zajednica, a u drugim se taj procenat kreće od 60 do 80% u korist opština, a ostatak u korist države koja ih na razne načine opet raspoređuje lokalnim zajednicama.

Liberalna partija smatra da zadržavanje nivoa finansiranja primorskih opština na dosadašnjem nivou od samo 12% prihoda od poreza na dohodak građana nije dobro i daleko je od evropskih normi. Opštine nemaju stabilne i realne izvore finansiranja na duži rok, ne mogu strateški i dugoročno planirati sopstveni razvoj i stimulisati razvoj privrede u svojim sredinama. Zbog toga, Liberalna partija smatra da predloženim predlogom zakona nije učinjen značajan iskorak u smislu prve rečenice koja je navedena kao razlog za njegovo donošenje, a to je - reforme lokalnih javnih finansija čiji je cilj uspostavljanje održivog sistema finansiranja lokalne samouprave na dugi rok. Izmjenama se stimulišu i pokušavaju naći mjere stabilnosti finansiranja samo jednog broja opština i to u sjevernom području, što nikako nije u redu u odnosu na sve ostale opštine. Zbog toga i amandmani Liberalne partije koje smo predali u proceduru i od čijeg usvajanja će zavisiti naš stav. Oni teže da se ovdje unese minimalna pravednost, a u narednih četiri, pet godina nivo izdvajanja od 50% dostigne u svim opštinama, osim malih opština do 3.000 stanovnika, u kojima će se već sada opredjeljivati 70% poreza na dohodak fizičkih lica. Država bi u ovom slučaju zahvatala blizu 50% prihoda od poreza na dohodak fizičkih lica, a razliku izgubljenih prihoda bi nadomjestila povećanjem njenih izvornih i realnih prihoda prema evropskoj praksi u vidu PDV-a, akciza, trošarina, carina i slično i to ne na način povećanja ovih stopa, nego na osnovu jačih i efikasnijih /prekid/ nelegalne, odnosno sive ekonomije.

Turbulentno je stanje u našim opštinama, čuli smo sve i o njihovim dugovanjima, ali ono što začuđuje, naravno nije adresirano na vas, nego na Državnu revizorsku instituciju koja ne radi u posljednje vrijeme finansijske izvještaje opština. Ja mislim da bi rijetko koja dobila pozitivno i uslovno mišljenje i stvarno mi nije jasno, shodno Zakonu, zašto to Državne revizorske institucije ne rade. Zašto to DRI ne radi? Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 15:46:42)

Hvala.

Za komentar se javio kolega Vuletić. Izvolite.

MILORAD VULETIĆ (27.12.18 15:46:52)

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Pozdrav za uvaženu gospodu, ministra sa saradnicom i za kolegice i kolege i naše građane.

Namjerno nisam htio da govorim o Zakonu o finansiranju lokalne samouprave, iz razloga što ja kao nekadašnji predsjednik opštine imam drugo viđenje u dijelu nekakvih rješenja koja su se možda mogla kvalitetnije i bolje ponuditi. Međutim, to ne znači da neću podržati ovaj Zakon i da nijesam saglasan sa većim dijelom odredaba koje unapređuju u svakom slučaju način finansiranja pojedinih opština i lokalnih uprava.

Ono što mi je zasmetalo i zbog čega se javljam, ovdje se samo vodi priča o sjevernim opštinama - i to je u redu, i to je dobro, i to je za pohvalu da se malo afirmiše i sjever i da se saglasno strategiji razvoja sjevera doprinese i na ovakav način da se porez na dohodak fizičkih

lica poveća sa 12% na 50% u tim opštinama. Ali ja se objektivno pitam - niko ne pominje srednji dio, dolazim iz Danilovgrada, kakva je razlika u finansiranju ili u razlikama ovolikim između Danilovgrada, Mojkovca, Kolašina ili nekih opština koji na gotovo jednak način imaju prihodnu stranu budžeta. Pazite, znam koliko je teško napuniti budžet. Radio sam u opštini, bio sam predsjednik opštine i znam da nije bilo uslovnih dotacija, da nije bilo Egalizacionog fonda. Što se tiče prihodne strane budžeta opštine, vrlo mrka krpa da bi bili samo održivi u tom dijelu. Ja znam lako je odgovoriti na to, pa šta će vam opština. Mnogo opština bi trebalo da ide po toj logici u stečaj u Crnoj Gori i zato kažem sa ove strane je to dobro, ali nije dobro da sjeverne opštine imaju 50%, a Danilovgrad, ili Podgorica, Nikšić, 'ajde oni i nekako, 14%, a primorje da ostane na 12%.

Primorje koliko toliko ima, pričali su o morskome dobru, oko pružanja usluga u tom nivou i nekih drugih razvojnih projekata. Moguće je iznaći neka druga rješenja da se puni budžet, ali koja je razlika u dijelu mogućnosti punjenja budžeta iz prihodne strane Kolašina, Mojkovca, Žabljaka u odnosu na Danilovgrad? Danilovgrad isto mnogo duguje, a ima svega 14%, a opštine na sjeveru imaju 50%. Možda se /prekid/ jačim procentom, makar do 25% ili 30%. Ovako ocijenim da nije dobro, ne znam koliko je sa jedne strane i održivo to, da Danilovgrad na nivou od godinu dana dobije po ovom osnovu 70.000, a opštine na sjeveru tipa Danilovgrada po 600.000 po 70.000, ako se uzme u obzir da su to mali budžeti, da realan budžet opštine kakva je Danilovgrad iznosi oko četiri miliona, svaki euro na to je jako bitan. Ali ovo je stvarno zanemarljivo 2% samo povećati i u tom dijelu zadržao sam pravo i nijesam htio da diskutujem, ali ću podržati Zakon jer cijenim da je uloženo u donošenju njegovom puno napora i da će neke stvari makar popraviti. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 15:50:53)

Poslaniče Vuletiću, ovo cijenim kao potvrdu i mog poziva da nam se pojasni ova razlika 12, 14, 16, 18, 50 - da nam se pojasni racionala oko toga.

Poslaniče Popoviću, imate Vaših tri minuta odgovora na komentar.

ANDRIJA POPOVIĆ (27.12.18 15:51:13)

Drago mi je što je poslanik Vuletić ovo potencirao. Teško je tu naći pravu mjeru, hoćemo da pomognemo sjeveru, sve radimo da pomognemo sjeveru, ali ne smijemo praviti diskriminaciju. Naročito ovo. Ovo je pravi primjer - Opština Danilovgrad u čemu je različita od pojedinih opština na sjeveru? Nikakve razlike nema. Svi mi koji dobro poznajemo funkcionisanje Opštine Danilovgrad kao središnje opštine i nekih na sjeveru, naravno da nema nikakve razlike. Danilovgradu smo po ovom Predlogu dali sa 12% na 14%, sjevernim opštinama smo dali 50%. Po ovom Prijedlogu smo dali Glavnom gradu 15%, a Prijestonici 18%.

Ono što je poslanik Vuletić naveo, ukinuta je naknada za korišćenje morskog dobra. Primorskim opštinama do sada je išao taj procenat od 20%. Ona je ukinuta. Mislim da je to potpunu bilo jedno neracionalno rješenje, jer obrazloženje je da su opštine primorske taj iznos naknade koristile neracionalno, što se normalno sa kontrolom, sa nadzorom moglo svakako sprovesti, a nismo smjeli ići na tako radikalno rješenje. Tako da primorske opštine su sad dvostruko kažnjene. Još jednom, predlagači obratite pažnju na sve ove naročito procenat. Morate primorskim opštinama dati nekog prostora za razvoj. Naročito je to bitno shodno zahtjevu zajednica opština koje su tražile da u narednih četiri do pet godina procenat izdvajanja ovog /prekid/ 50% i da se sve opštine u Crnoj Gori izjednače, osim onih opština koje imaju ispod 3.000 stanovnika, a taj procenat je njima već po ovom zakonu 70%. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 15:54:30)

Hvala, poslaniče Popoviću.

Kao što sam najavio, sljedeći je poslanik Nikola Rakočević, a neka se pripremi poslanik Mihailo Anđušić. Onda Neđeljko Rudović i Danijel Živković.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (27.12.18 15:54:47)

Zahvaljujem, poštovani potpredsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani,

Ovaj zakon nesporno unapređuje sistem finansiranja lokalnih samouprava. Kao što smo čuli, postoje tri ključne stvari oko kojih smo svi diskutovali i oko kojih evidentno postoje drugačija mišljenja. Dozvolite da i ja predstavim ono kako gledam na ovu stvar.

Da počnemo od ustupanja određenog procenta od poreza na dohodak fizičkih lica. Ako mene pitate, ovi procenti koje ste stavili su previsoki, ali su neophodni u kratkom ili u srednjem roku da obezbijedimo, da kažem, regionalnu stabilniju i pouzdaniju regionalnu razvijenost. Zbog toga i otud 50% za sjeverni region. Upravo zbog toga je ostao procenat od 12% za one opštine u primorskom regionu gdje smo kao država, kao institucija, kao politika ukupno radili sve da privučemo strane investicije, da obezbijedimo visok stepen dobrog života na jugu.

Ono što je mnogo važnije od ovih procenata jeste da natjeramo lokalne samouprave da naplaćuju prihode koji nastaju na teritoriji njihovih opština. Da to čine bolje i efikasnije, onda ne bi bilo potrebe da razgovaramo o donacijama iz državnog budžeta. Međutim, neophodno je, ponavljam i svi smo se usaglasili, da sjeverne opštine dobiju nešto veći procenat kako bi pomogli njihov dalji razvoj. Tako, čini mi se da ne stoji teza o tome kako je ovdje bilo šta nepravedno ili da postoji bilo kakva diskriminacija. Procenat veći su dobile one opštine koje zaista trebaju više sredstava za tekuću potrošnju.

Druga stvar je Egalizacioni fond. Taj Egalizacioni fond upravo ide u prilog tezi da ovdje nema diskriminacije. Pa, ako govorimo recimo o Ulcinju, Ulcinj će dobiti nešto manje od dva miliona koje nije dobijao prije ovog predloga zakona. Taj procenat sigurno neće dobiti, recimo, Tivat, koji, razumije se, je mnogo razvijeniji grad, nego to zaista pripada Ulcinju. Tako da, čini mi se, taj markantan podatak koji proističe iz ovog zakonskog rješenja potvrđuje da ovdje nema nikakve diskriminacije. Naprotiv, veoma je ravnopravno i ravnomjerno raspoređeno ono što ide za finansiranje lokalnih samouprava.

Takođe, morsko dobro. Zaista imam teškoću da shvatim kako se ovdje iz ove skupštine propagira model nepoštovanja zakona. Jer, ako se legitimiše stav da je u redu da se nenamjenski troše sredstva iz tog tog prihoda, državnog prihoda, od morskog dobra, onda zaista imam problem to da shvatim. Zar nije logično da ono što pripada morskome dobru ide u Javno preduzeće Morsko dobro, a da onda potom morsko dobro mora da uloži u one opštine odakle je prihodovalo taj novac? I svi zadovoljni. Međutim, jedino možda nijesu zadovoljni oni koji su planirali da taj novac troše nenamjenski. Hajmo da razmislimo o tome, da 50% recimo prihoda od morskog dobra ide za tekuće potrebe i plate opštinama. Ako je to racionalno i moguće, a nije moguće, onda hajmo da to donesemo kao rješenje, pa da ne kršimo zakon. A ne da govorimo o tome kako nije logično rješenje koje u ovom zakonu da sve ide morskome dobru, a to morsko dobro ponovo ulaže u te opštine, pojačava njihovu infrastrukturu, pojačava njihovu opremljenost i podiže kvalitet i standard u tim opštinama.

Mislim da sve ovo što sam kazao i mnogo više od toga što sam propustio, jer nemam dovoljno vremena, ide u prilog tome da je ovo zakonsko rješenje apsolutno prihvatljivo, apsolutno opravdano se nalazi pred nama na usvajanje, jer će obezbijediti pravednije, efikasnije i, ako hoćete, logičnije finansiranje lokalnih samouprava. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (27.12.18 15:59:36)

Poslaniče Rakočeviću, i akcize se ubiru od goriva najviše i ne troše se sve na puteve. Pa, to Vam je komentar. Ja ne mogu sam sebi dati komentar, pa možete i odgovoriti.

Kolega Anđušiću, imate riječ.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (27.12.18 15:59:54)

Zahvaljujem, poštovani potpredsjedniče Nimanbegu.

Kroz današnje interesantne rasprave mahom vezano za ovu temu imamo prilike da raspravljamo o ovom zakonu i da ga, nadam se, usvojimo na kraju današnjeg ili sutrašnjeg dana.

Prije svega, želim istaći da mene lično raduje što danas imamo prilike da usvajamo jedno ovakvo zakonsko rješenje, odnosno raduje me situacija kad god imamo prilike da usvajamo neko zakonsko rješenje koje se tiče unapređivanja prilika u oblasti javne samouprave, jer zaista u ovom trenutku smatram da je to jedna od, usudiću se da kažem, najlošijih karika sistema generalno i aparata državne uprave. To je negdje činjenica koju trebamo onako svi konstatovati, jer zaista nam trenutno stanje govori u prilog da je to zaista tako. Prije svega, treba istaći da generalno lokalne samouprave u godinama za nama u i svim tranzicionim periodima karakteriše izrazita nefunkcionalnost, neproduktivnost, neefikasnost u radu lokalne samouprave, jedno loše formiranje, odnosno koncipiranje i planiranje budžeta i u finalu jedna možda nekvalitetna realizacija samih tih budžeta.

Ja se neću ponavljati generalno sa podacima o procentima i kvotama, čuli smo dosta o tome preciznije. Smatram da ovaj zakon upravo pored ovih stvari ima dosta nekih suštinski dobrih stvari koje mogu stanje u ovoj oblasti da promijene, odnosno da izdignu na jedan nivo više. Prije svega, smatram i čuli smo dosta od kolega da se u ovom zakonskom rješenju ogleda konzistentnost u ciljevima Vlade da se regionalni razvoj naše države dosljedno primjenjuje. Sa razlogom je dato, i čuli smo dosta o tome, prostora državam na sjeveru, jer pored svih tih argumenata koje idu u prilog tome, svjedoci smo investicione politike naše države kada je u pitanju južna regija i koliko su južne opštine u svakom smislu ispred sjevernog dijela. Tako da zaista puno je argumenata na stranu te priče kada je u pitanju to neravnomjerno raspoređivanje ovih procenata kada je u pitanju porez na dohodak fizičkih lica. Takođe, treba pohvaliti preciznije i bolje regulisanje, iskorišćavanje sredstava iz Egalizacionog fonda. To je nešto što je svakako bilo potrebno unaprijediti ovim zakonskim rješenjem. Takođe, posebno treba pohvaliti Fond za podršku iz donatorskih sredstava. Drago bi mi bilo da je Ministarstvo finansija ostvarilo inicijativu koju smo sa ovog mjesta više puta tražili vezano za Revolving fond, vezano za opštine i lokalne samouprave za pretpristupne fondove. Ovdje se to na jedan brzi način regulisalo na najbolji mogući način. Vidimo, imamo prilike i u praksi ćemo nadam se vidjeti kroz primjenu ovog zakona koliko će to značiti opštinama na dobijanju vremena kako bi mogli odmah da raspoložu sredstvima. Vidjeli smo u zakonskom rješenju kako je to predviđeno da ta sredstva pušta Ministarstvo finansija uz prethodne ugovore koji se moraju sačiniti. U svakom slučaju, to je jedan dobar primjer da što prije uđemo u realizaciju priče oko Revolving fonda za pretpristupnu podršku opštinama.

Ja ću se kratko osvrnuti i na ono što središnjoj regiji, odnosno konkretno Glavnom gradu znači ovaj mali procenat ustupanja dodatni. Zaista ne treba dodatno spominjati da neki proračuni lokalne samouprave, odnosno Glavnog grada govore da bi u eurima ti iznosi bili nešto više od milion eura i u situaciji gdje je budžet Glavnog grada u odnosu na period od prije 10 godina manji u iznosu od 50%. Imali smo situaciju da smo imali budžet od preko 100 miliona, da ovih dana usvajamo budžet u iznosu od 65 miliona i ne treba dodatno potencirati činjenicu koliko je svaki milion bitan. Mi danas evo imamo prilike da vidimo na oduševljenje građana Glavnog grada jednu investiciju od 200.000 eura koja je bila predviđena za organizovanje novogodišnjeg pazara koliko je donijela dobrih komentara Glavnom gradu, a eto nosila je težinu negdje oko 200.000 eura. Tako da dodatno ne treba isticati ovih 1.200.000 po nekim proračunima koliko će Glavnom gradu značiti u tom dijelu.

Podsjetiću, kada je u pitanju centralna regija, odnosno Glavni grad samo u dijelu saobraćajne infrastrukture i najznačajnijih kapitalnih investicija se realizuju u ovom trenutku investicije u vrijednosti od oko 200 miliona eura. U narednoj budžetskoj godini /prekid/ krupnih kapitalnih investicija, kao što je sistem za prečišćavanje otpadnih voda koji teži preko 50 miliona, zatim ono što je saobraćajna infrastruktura. Zaista u ovom trenutku treba istaći početak izgradnje jugozapadne zaobilaznice. Zatim, nastavljanje zapadne zaobilaznice koja će se spojiti sa otpočinjanjem novog puta prema Danilovgradu, bulevara koji će finansirati Vlada, rekonstrukcije starog puta za Danilovgrad. U finalu, faze autoputa na dionici puta Smokovac-Farmacij-Virpazar koja će težiti oko 460 miliona i u tom dijelu treba dodatno podsjetiti kada je u pitanju Glavni grad koji su izazovi i koliko će ovaj zakon dodatno pomoći. U svakom slučaju, kao što sam istakao,

zaista smatram da ovo zakonsko rješenje će prilike /prekid/, kao i sve one anomalije koje su evidentne kada su u pitanju opštine u okviru naše države, da ima visok stepen potencijala da u dobrom dijelu to otkloni i da ostvari sve ono što su zamisli, prije svega, Vlade preko strategija i ostalih dokumenata kada je u pitanju i regulisanje javnih finansija, i reforma javne uprave, i ona krajnja maksima Vlade, a to je bolji životni standard svakog građanina pojedinačno u svakoj lokalnoj samoupravi pojedinačno. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (27.12.18 16:06:32)

Zahvaljujem.

Po redosljedu je sada kolega Rudović i neka se pripremi kolega Živković.

NEDELJKO RUDOVIĆ (27.12.18 16:06:51)

Hvala.

Poštovane građanke i građani Crne Gore, dame i gospodo, poštovani ministre Radunoviću, Ovaj zakon, odnosno ova oblast, čini mi se da je trebala da dođe na dnevni red prije nego što smo imali budžet, zato što je možda postojala neka šansa da uvažite primjedbe, sugestije koje ste dobili od određenih jedinica lokalne samouprave koje su poslate Zajednici opština Crne Gore. Ne znam da li ste u međuvremenu konsultovali Zajednicu opština Crne Gore. Ja sam u saznanju da je 31. oktobra iz nekih opština poslat vrlo detaljan i opširan predlog koji se u bitnome razlikuje od ovoga što je predložila Vlada Crne Gore kao mjeru koja treba da pomogne ravnomjernom regionalnom razvoju Crne Gore. Za te predloge je, naravno, trebalo obaviti i određene analize, utvrditi koliko bi prihoda bilo više po jednom ili drugom osnovu. U svakom slučaju, gospodine Radunoviću, nakon konsultacija sa predstavnicima opština, između ostalog, i sa Opštinom Kotor, razgovarajući sa potpredsjednicom opštine koja je zadužena za budžet i finansije Ljiljom Popović Moškov, ja sam ovdje dužan, zato što sam apsolutno saglasan sa tim rješenjem, da predočim šta misle na primjer predstavnici pojedinih opština. Potpuno sam svjestan da ovo neće naići na vaše prihvatanje, ali uz nadu da ćete možda sljedeće godine razmisliti o opciji koja bi, prema određenim analizama, bila mnogo bolja i koja bi mnogo više efekata imala na razvoj sjevernih opština, ali bi to naravno značilo i manje prihoda u državnom budžetu. S druge strane, taj državni budžet ima svoje načine da se puni, a da to ne bude na štetu opština i svih jedinica lokalne samouprave. Sve u svemu, ono što je bio predlog Opštine Kotor je da sve opštine imaju 50% prihoda ostvarenih od poreza na dohodak fizičkih lica, plus da sve opštine imaju 70% prihoda od koncesionih naknada za prirodna dobra koja se nalaze na njihovoj teritoriji, da se Egalizacioni fond finansira sa 30% ovih prihoda, mislim na porez na dohodak fizičkih lica, i da 20% ostane u toj situaciji po tom scenariju državi Crnoj Gori. Da li bi sa ovih 30% od ukupnih prihoda od poreza na dohodak fizičkih lica Egalizacioni fond imao više ili manje novca za razvoj nerazvijenijih opština? Prema ovim analizama imao bi više.

Drugo, primorske opštine kao najrazvijenije i Glavni grad Podgorica imale bi mnogo više izvornih prihoda za sebe i za svoj dugoročni održivi razvoj, za mogućnost planiranja strateških odluka i infrastrukturne i svake druge prirode na duži rok. S druge strane, državi ostaje da naplaćuje PDV, da naplaćuje akcize i ostale dažbine koje su izvorni prihod države i, naravno, da naplaćuje poreski dug. Država to nije radila i na uštrb opština i lokalnog komunalnog razvoja se budžet održavao. Za ovu priliku moram da vas podsjetim da Evropska povelja o lokalnoj samoupravi u članu 9 predviđa upravo ovakav pristup i ovakav trend kad je u pitanju finansiranje opština i razdvajanje finansiranja opština od svih modela za finansiranje države. Samo ću vam navesti situaciju u susjednoj državi Hrvatskoj da vidimo kako su oni riješili ovo pitanje. Riječ je o Zakonu o finansiranju jedinica lokalne i područne samouprave. Porez na dohodak je zajednički porez, čiji se prihod dijeli između opština, gradova i županija. Udio opštine, odnosno grada je 60%, udio županije je 17%. Udio za decentralizovane funkcije, za ono što je na nivou Hrvatske na taj način urađeno a odnosi se i na školstvo, i na domove zdravlja, i na regionalne bolnice, vatrogasne službe itd. 6% iz tog fonda i udio za fiskalno izravnaje je 17%. Fiskalno izravnaje je zapravo naš

Egalizacioni fond. Ponoviću - nemam nikakva očekivanja, osim nadu da ćemo ići ovim pravcem koji jedini garantuje dugoročno održivo finansiranje opština u Crnoj Gori. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 16:13:10)

Hvala i Vama, poslaniče Rudoviću.

Sada ima riječ poslanik Danijel Živković, a neka se pripremi poslanik Boris Mugoša. Izvolite.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (27.12.18 16:13:16)

Hvala Vam, predsjedniče Brajoviću.

Poštovani ministre Radunoviću, uvažena gospođo Mugoša, poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani,

Veoma značajno zakonsko rješenje se danas nalazi pred nama na klupama iz prostog razloga što dodatno treba da sanira stanje u finansijama lokalnih samouprava i, kako je rekao kolega Anđušić, jednoj od lošijih karika u našem sistemu. Iz prethodnih diskusija bih rekao da se ovdje nekako više potenciralo kao da se radi možda o nazivu zakona o finansiranju lokalnih samouprava u sjevernom regionu, a ne kao da se radi o Zakonu o finansiranju lokalnih samouprava u Crnoj Gori. Ja nijesam neko ko je sklon tom, da kažem, sebičnijem pogledu na ovaj zakon, koliko on daje sjevernom, koliko daje središnjem ili južnom regionu. Dolazim sa sjevera, dolazim iz najsjevernije opštine, iz Pljevalja, i mi možemo biti zadovoljni u sjevernom regionu prema onome što je opredijeljeno po ovom zakonu - 50% se ustupa prihoda po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica. Za Opštinu Pljevlja u prethodnom periodu, čini mi se, u 2017. godini to je iznosilo između 600 i 700 hiljada eura. Novim zakonom mi dobijamo novih otprilike skoro tri miliona prihoda po ovom zakonskom rješenju i po onome što bude opredijeljeno po novom metodologijom oko Egalizacionog fonda mi dobijamo novih između dva i tri miliona. To znači da će u kasi Opštine Pljevlja biti pet miliona eura novih prihoda. Kada govorimo o korišćenju tih prihoda, to je ključno i to je veoma važno, da li će ti prihodi dodatno doprinijeti stabilizaciji javnih finansija opština u Crnoj Gori. Iako smo videli koliko ukupno učestvuje dug opština, odnosno lokalnih samouprava u javnom dugu Crne Gore, ja bih rekao da će to dodatno doprinijeti samo ako imate ljude na čelu tih lokalnih samouprava koji se odgovorno odnose prema onome što su finansije i budžeti opština.

Konkretno u Pljevljima, koju vodi predsjednik Opštine gospodin Mirko Đačić, a finansije vodi gospođa Anela Kriještorac, samo možemo pohvalno govoriti o mandatu kada vlast tamo vrši Demokratska partija socijalista sa svojim koalicionim partnerima, gdje od 2014. godine do danas ta lokalna samouprava je vratila ukupno sedam miliona kreditnih zaduženja. Dakle, sedam miliona je vraćeno sredstava samim bankama, potpisan je reprogram poreskih obaveza u narednih 20 godina, od 2014. godine. To dodatno govori o tome koliko smo odgovorno posvećeni da saniramo stanje u javnim finansijama. Kada bi u Opštini Pljevlja imali situaciju da naplatimo još jedan dodatan dio prihoda, dakle, ustupljenih prihoda koje naplaćuje Vlada Crne Gore, onda definitivno ne bismo imali potrebe da razmišljamo o finansijskoj konsolidaciji ili stabilnosti javnih finansija.

To dakle, govorim u prilog činjenici da su neophodni ljudi koji vode računa o javnim finansijama. Ako već imamo na državnom nivou odluku da stabilizujemo javne finansije, onda to moraju uraditi jedinice lokalnih samouprava. Ja sam svjestan da sa ovim što dobijamo kroz ovo zakonsko rješenje mi možemo dodatno učvrstiti javne finansije samo ako se odgovorno budemo ponašali prema onome što su prihodi koje dobijamo, ako ih budemo usmjeravali na kvalitetne projekte, bilo da se radi o kapitalnim investicijama. Konkretno, budžet Opštine Pljevlja za 2019. godinu je usvojen na jučerašnjem lokalnom Parlamentu i u okviru tog budžeta, koji iznosi 16,5 miliona, za narednu godinu predviđen je kapitalni budžet u iznosu od pet miliona eura.

Dakle, mi sa sjevera imamo razloga da budemo zadovoljni. To je neophodno pohvaliti, a mislim i da taj središnji region i južni region nemaju razloga za nezadovoljstvo. Iz kog razloga? Jer, imamo Strategiju regionalnog razvoja. U toj Strategiji je jasno napomenuto i rečeno da nema ukupnog razvoja Crne Gore ako nemamo ravnomjeran razvoj sva tri regiona. Dakle, razumijemo

da je kroz utvrđene analize i kroz ono što je predstavljeno kroz Izvještaj o realizaciji regionalnog razvoja i dalje definisano da sjeverni region iako ima komparativne prednosti zaostaje za središnjim i južnim regionom. To je jedan od razloga zašto je potrebno sjeverni region dodatno pomoći i zašto je potrebno stabilizovati javne finansije u sjevernim opštinama. Dakle, puna podrška ovakvom zakonskom rješenju. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 16:18:19)

Hvala Vam, poslaniče Živkoviću. Posljednji prijavljeni diskutant poslanik Boris Mugoša. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (27.12.18 16:18:25)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Koleginice i kolege poslanici, uvaženi ministre sa saradnicom, poštovane građanke i građani, Zaista, kao neko ko je prethodne četiri godine proveo u sistemu lokalne samouprave, mislim da imam obavezu da dam kratak osvrt na ovaj Zakon i mogu da kažem sa punim pravom da on predstavlja jedan kvalitetan iskorak u dijelu finansiranja sistema lokalne samouprave iz nekoliko razloga. Prvi je razlog taj o kojem su i moje kolege pričale, a tiče se ustupanja poreza na dohodak u većem procentu prije svega za sjeverne opštine i negdje smo, čini mi se, nepodijeljenog mišljenja da je to dobro rješenje. Jer, svjesni smo kakvo je stanje u tim opštinama i govorili smo i u Izvještaju o regionalnom razvoju da jeste u posljednje vrijeme smanjen jaz između najmanje razvijene i najrazvijenije opštine, ali je i dalje preko pet puta. Najrazvijenija se nalazi na jugu, a najmanje razvijena na sjeveru. Tako da mislim u tom dijelu da je zaista bilo potrebno i na ovaj način da se pomogne sjevernim opštinama, jer, i to su rekle kolege, bez održivosti lokalnih finansija nema ni održivosti javnih finansija.

Naravno, moramo da vodimo računa kako će se koristiti ta sredstva. O tome ću ranije, jer čini mi se niko od kolega nije pažnju posvetio izvještavanju i transparentnosti u radu lokalnih samouprava. Mislim da je to jedan, takođe, značajan iskorak u ovom zakonskom rješenju. O njemu ću nešto kasnije.

Drugi dio se tiče, čini mi se, adekvatnije definisanih kriterijuma kod Egalizacionog fonda. Mislim da je sad situacija mnogo jasnija i da će zaista na adekvatniji način da lokalne samouprave sa manjim stepenom razvijenosti dobiju određena sredstva.

Treći dio koji je meni, takođe, zanimljiv je taj Fond za prefinansiranje donatorskih projekata. Ja sam negdje i govorio kad smo diskutovali o regionalnom razvoju da imamo situaciju da u sjevernim opštinama vrlo mali iznos od ukupno realizovanih investicija iz budžeta EU fondova i iz lokalnog budžeta. Čini mi se negdje kad su EU fondovi u pitanju to je 5 %, a budžeti lokalnih samo 2 %. Tako da na ovaj način mislim da ćemo značajno doprinijeti, prije svega, sjevernim opštinama da koriste mnogo veće pogodnosti iz EU fondova. Ako imamo u obzir situaciju sa otvaranjem 27. poglavlja, a znamo da je Zaštita životne sredine u fokusu i u najvećem dijelu sjevernih opština, čini mi se da će kroz te fondove moći na bolji način da realizuju mnoge projekte iz oblasti komunalne djelatnosti u dijelu otpada, ali i u dijelu vodovodne, kanalizacione infrastrukture, dijelu rasvjete, putne infrastrukture i još mnogih drugih segmenata.

Onaj dio koji sam rekao na početku da ću posebno potencirati, to je negdje bio zahtjev i nevladinih organizacija, a to je da se zaista na veći nivo digne stepen transparentnosti u finansiranju lokalnih samouprava. Vi ste ovdje predvidjeli, ja to podržavam, da svakog mjeseca lokalna samouprava izvještava resorno ministarstvo izdacima i primicima, da kvartalno podnosi izvještaje o obavezama i o zaduživanjima, da na sajtu, što je veoma važno, lokalnih samouprava kvartalno se daju izvještaji i o primicima, i o izdacima, i obavezama i zaduživanjima. Takođe, uvedena je nova obaveza predsjednicima opština da dva puta godišnje skupština lokalnih samouprava obavještava o finansijskim rezultatima. Kao neko ko je bio u rukovodstvu Glavnog grada, mi to već radimo i mimo zakonske obaveze, ali mislim da je to dobro da se utvrdi kao princip na nivou svih lokalnih samouprava.

Drago mi je što počinjemo da mijenjamo taj trend ustupanja prihoda u smislu da se lokalnim samoupravama "ustupaju" lakše naplativi prihodi. Ja sam siguran da će ovaj procenat ići najviše iz razloga što imamo trend decentralizacije mnogih usluga. Ja jesam za decentralizaciju usluga, ali sam isto tako da ukoliko decentralizujemo usluge, odnosno prenosimo ih sa nivoa države na nivo lokalnih samouprava, moramo i lokalnim samoupravama onda da ustupimo veći dio prihoda. Jer, ukoliko ne radimo tako, desiće se da su sada određene usluge na nivou lokalne samouprave a da ona nema kapaciteta da ih na adekvatan način sprovedi. A štetu će isključivo imati i samo građani tih lokalnih samouprava.

Na kraju, čini mi se negde da kad upoređujemo primjere naših lokalnih samouprava sa drugim državama moramo da vodimo računa o jednoj stvari - da znamo kakav je sistem finansiranja tih lokalnih samouprava. Jer, upoređivati gradove, ja ću uzeti na primjer glavni grad Podgoricu i glavni grad Hrvatske. Moramo da znamo da u glavnom gradu Hrvatske lokalna samouprava finansira i dio zdravstva i dio prosvjete. U glavnom gradu, odnosno u Podgorici to je na nivou države. Prosto nije onda logično očekivati da će isti procenat ustupanja prihoda biti u hrvatskom sistemu i u sistemu Crne Gore. Hrvatske lokalne samouprave imaju mnogo većih obaveza kada su u pitanju određene javne ustanove koje su u Crnoj Gori pružaju sa nivoa države. Nadam se da ćemo imati pozitivne efekte ovoga zakona - 11,5 miliona je jedan veliki efekat, ali sam siguran da će postojati i drugi efekti. Ukoliko se pokaže u praksi da neka rješenja nisu bila u ovoj situaciji dovoljno kvalitetna, svi smo tu, naravno, da ih zajednički u narednom periodu korigujemo, a sve sa ciljem da zaista mnogo više pažnje posvetimo razvoju lokalnih samouprava, sa posebnim akcentom, i neće mi niko zamjeriti, na sjever Crne Gore. Danas sam naveo jedan /prekid/. On je tačan, dnevno se sa sjevera iseli 10 ljudi, a doseli troje. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 16:24:33)

Hvala Vama, poslaniče Mugoša.

Iscrpili smo broj diskutanata i pitam predstavnika Vlade da li želi dati završnu riječ. Izvolite. Ministar Radunović.

DARKO RADUNOVIĆ (27.12.18 16:24:41)

Hvala, predsjedniče.

Poštovani poslanici, zahvaljujem na diskusijama. Uvijek su diskusije korisne i navedu na razmišljanje i dodatnu oprez i dodatno promišljanje.

Ja želim da kažem samo da mi smo se trudili praveći ovaj zakon i dosta smo ga ozbiljno radili, ne dosta nego u punom kapacitetu koji imamo i željeli smo da stvorimo fiskalnu održivost lokalnih uprava.

Bilo je primjedbi zašto nije princip razvoja bio kriterijum. Kroz Egalizacioni fond taj kriterijum je potpuno zastupljen. I taj kriterijum mislim da smo sa pažnjom refrešovali, da je mnogo pravičniji i od sredstava koje ćemo mi iz Budžeta da damo, to će sljedeće godine biti kroz Egalizacioni fond 34 milona, a kroz ova usmjeravanja poreza na dohodak 11,5 miliona. Čini mi se da je kroz iznos od 34 miliona, princip razvoja, odnosno stepena razvijenosti zastupljen. Mislim da s obzirom da iz Opštine Ulcinj dolaze te primjedbe, da nije mali iznos koji će biti izdvojen iz Egalizacionog fonda za taj kriterijum razvijenosti.

Mi smo preferirali i to nam je u konačnom i proklamovan cilj ravnomjerni regionalni razvoj i ovih 11,5 miliona, rekao sam, da se ne ponavljam, se po jednom kriterijumu dalje dijele. Ovo zašto negdje 12, zašto negdje 14, zašto negdje 15, zašto negdje 18 - nije se slučajno dešavalo, nego je sa mjerom utvrđivano. Ja doista smatram da iznos od 45,5 miliona nam stvara uslove da unaprijedimo i uđemo u finansije lokalnih samouprava.

Jer, ja smatram da tamo se ne radi na pravi način, da se tamo ne funkcioniše domaćinski, da tamo ima premnogo upošljenih, da se ne naplaćuju prihodi koje oni imaju pravo da naplaćuju. Dovoljno je mislim bilo kojem laiku da baci pogled na crnogorsko primorje i da naplatimo poreze na nepokretnosti koje su u ovom bumu napravljeni. Ako tamo ne može da se napravi održiva

priča, onda negdje griješe. Ova priča koliko je nepokretnosti u bilo kojoj opštini, ni jednu nećemo izdvojiti i samo da se naplati, jasno je da održivost tih opština je lako postići. Ne bih nikad uporedio, slučajno bacih pogled, Danilovgrad sa sjeverom i dobro je što ga ne možemo uporediti. Jer, samo ću pomenuti jednu činjenicu. Ja nijesam čuo da je neko iz Danilovgrada pošao na sjever, a jesam čuo da je dosta sa sjevera došlo u Danilovgrad, Martiniće itd. Tako da ne bih nekako mogao napraviti paralelu između ta dva kraja, a čini mi se da sa ovim odnosom koji smo napravili preuzimajući poprilično govorim o centralnom budžetu, kad su u pitanju otpadne vode i troškovi, finansiranje, imamo poprilično razumijevanja za opštine koje su u problemu i mislim da nebi trebalo da ima tu primjenu.

Na kraju, neko je rekao da je neophodna čvrsta fiskalna disciplina - doista je tačno. Ako ne uvedemo čvrstu fiskalnu disciplinu i kod nas i kod lokalnih samouprava - sve ovo što radimo neće dati nikakav rezultat. To nam je potrebno i to moramo odraditi.

Evo, kada je u pitanju Opština Tuzi, mislim da smo mi postigli tu dogovor, mi ćemo preuzeti u ovoj prvoj godini finansiranje po isteku ovog roka od šest mjeseci čini mi se koje Glavni grad radi za to vrijeme ćemo izračunati i naći kriterijum. Na to nas obavezuje i Zakon, da li opština pripada i može da koristi sredstva iz Egalizacionog fonda. Najbolje bi bilo da ne mora, ali ako bude moralo da koristi, biće uključena u Egalizacioni fond.

Ne znam da li sam nešto preskočio. Ako jesam, izvinite, ali mislim da je ovo veliki korak u saniranju situacije kad su lokalne samouprave u pitanju. Nije uporedivo stvarno i zahvaljujem gospodinu Mugoši. Nijesu uporedivi ovi podaci u Hrvatskoj /prekid/ lokalne samouprave finansiraju i infrastrukturu, i plate za predškolsko, za osnovno obrazovanje, za srednje obrazovanje. Tako da ti procenti ne mogu se upoređivati i olako - tamo je 60% da, koje su im obaveze?

Toliko i hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 16:30:01)

Hvala Vama, ministre Radunoviću.

Ovim smo icrpili diskusiju po ovoj tački dnevnog reda. Svi smo je pažljivo prije prelaska na sljedeću tačku dnevnog reda, samo jedno kratko obavještenje.

Primio sam pismo od poslanice Anke Vukićević, koja me obavještava da, u skladu sa članom 31 Poslovnika Skupštine Crne Gore, pristupa Posebnom klubu poslanika. Ja joj želim sretan rad u tom Klubu.

Tako konstatujemo i prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije Međunarodne organizacije rada o radnim odnosima javne službe, broj 151.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Kemal Purišić, ministar rada i socijalnog staranja i Zoran Ratković, generalni direktor Direktorata za rad.

Izvjestioci Odbora su Danijel Živković, Zakonodavnog odbora i Luidž Škrelja, Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite.

ZORAN RATKOVIĆ (27.12.18 16:31:18)

Poštovani predsjedniče, poštovani poslanici,

Zbog toga što Konvencija o slobodi udruživanja i zaštite prava na organizovanje iz 1948. godine, Konvencija o pravu organizovanja i kolektivnog pregovaranja iz 1949. godine, Konvencija i preporuka o radničkim predstavnicima iz 1971. godine nijesu obuhvatile odredbe koje se odnose na određene kategorije službenika u javnom sektoru, javila se potreba za donošenjem Konvencije Međunarodne organizacije rada o radnim odnosima, broj 151, koja je donijeta 6. juna 1978. godine.

Konvencija broj 151 službenicima u javnom sektoru garantuje zaštitu od antisindikalne

diskriminacije u odnosu na zaposlenje i mogućnost preduzimanja mjera za podsticanje i unapređenje punog razvoja i korišćenja mehanizama za pregovaranje o uslovima zapošljavanja između zainteresovanih javnih organa vlasti i organizacija službenika u javnim službama.

Službenici u javnim službama treba da uživaju građanska i politička prava koja su bitna za normalno ostvarivanje udruživanja. Konvencija o radnim odnosima javne službe broj 151 primjenjuje se na lica zaposlena u javnim organima vlasti ukoliko se na njih ne primjenjuju povoljnije odredbe iz drugih međunarodnih konvencija o radu.

Potvrđivanjem ove Konvencije Crna Gora se svrsta u red zemalja koje usaglašavaju svoje zakonodavstvo sa savremenim evropskim međunarodnim standardima, potvrđujući time da je država koja pridaje veliki značaj uspostavljanju visokog nivoa zaštite zaposlenih i njihovih prava i obaveza po osnovu rada, vodeći konstantan proces unapređivanja postupka, njihovog ostvarivanja, podsticanja zapošljavanja i olakšavanja fleksibilnosti na tržištu rada ne samo u privatnom, već i u javnom sektoru. Razlog više za potvrđivanje ove Konvencije jeste činjenica da je Crna Gora usvojila novi Zakon o državnim službenicima i namještenicima i Zakon o reprezentativnosti sindikata, koji su usklađeni sa Konvencijom MOR-a i propisima Evropske unije koji tretiraju ovu oblast.

Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 16:33:49)

Hvala i Vama.

Otvaram pretres.

Da li izvjestilac Odbora želi riječ? Ne želi.

Da li neko od poslanika želi riječ?

Izvolite, poslaniče Numanoviću.

SUAD NUMANOVIĆ (27.12.18 16:34:05)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovani građani Crne Gore, uvaženi gospodine Ratkoviću,

Dakle, mi smo čuli obrazloženje Predloga zakona o potvrđivanju Konvencije Međunarodne organizacije rada o radnim odnosima za javne službe broj 151.

Ja ću pokušati iz ugla socijalnog dijaloga da osvjetlim i socijalni dijalog u Crnoj Gori koji svakako daje doprinos i potvrđivanju ove Konvencije. Prema opštem istraživanju o radnim odnosima i kolektivnom pregovaranju u javnom sektoru, Izveštaj Međunarodne konferencije rada iz 2013. godine, je rečeno da socijalni dijalog i kolektivno pregovaranje doprinose socijalnom miru, prilagođavanju ekonomskim i socijalnim promjenama i promociji jednakosti. U tom kontekstu, komitet eksperata Međunarodne organizacije rada za primjenu konvencija i preporuka u navedenom opštem istraživanju Međunarodne organizacije rada podsjetio je da je cilj Konvencije o radnim odnosima, za javne službe koji se odnosi broj 151, da osigura utvrđivanje i mijenjanje fundamentalnih pravila i principa koji se odnose na javne službenike, sprovodi kroz proces socijalnog dijaloga prema potrebi kada se strane tako dogovore.

Primjenom 7 i 8 članova ove konvencije omogućava se javnim organima vlasti i organizacijama službenika u javnim službama da tamo gdje je to potrebno ravnopravno uđu u pregovore u uslovima zapošljavanja preduzimajući mjere koje odgovaraju nacionalnim uslovima u cilju podsticanja i unapređenja punog razvoja. Podsjećam da je u Crnoj Gori socijalni dijalog ustavna kategorija koja je bliže definisana posebnim zakonima, prije svega, Zakonom o radu, Zakonom o Socijalnom savjetu i Zakonom o reprezentativnosti sindikata.

Član 65 Ustava utvrđuje da je socijalni položaj zaposlenih usklađen u Socijalnom savjetu. Socijalni savjet, kao što znamo, čine predstavnici sindikata poslodavaca i Vlade. Dostignuća u oblasti socijalnog dijaloga u Crnoj Gori su značajna u posljednjih nekoliko godina, ali isto tako i

izazovi koji nas očekuju po tom pitanju su brojni. Ekonomski i socijalni savjeti, kao institucionalni okvir socijalnog dijaloga, treba da prije svega stalno rade na promociji i jačanju socijalnog dijaloga, pregovaranja i dogovora svih društvenih partnera. Uloga i rad socijalnih partnera i Socijalnog savjeta ne može i ne treba da u potpunosti zamijeni multidimenzionalnu komunikaciju između Vlada i socijalnih partnera, ali mora imati svoju specifičnu težinu vezanu za široku paletu ekonomskih, socijalnih pitanja, kao i uticaj ekonomske politike i mjera za njeno sprovođenje na socijalni razvoj.

Crna Gora je od 2006. godine punopravna članica Međunarodne organizacije rada, koja nam u kontinuitetu pruža podršku za unapređenje socijalnog dijaloga. Podsjećam da u nizu konvencija međunarodne organizacije rada koje smo ratifikovali jeste Konvencija 87 o slobodi udruživanja i zaštita prava na organizovanje, zatim Konvencija 98 o pravu na organizovanje kolektivno pregovaranje, Konvencija 144 o tripartitnim konsultacijama, međunarodni radni standardi i spomenuta konvencija broj 151. Ratifikacijom ove Konvencije Međunarodne organizacije rada o radnim odnosima za javne službe broj 151 Crna Gora nastavlja da iskazuje punu opredijeljenost da prihvata i implementira savremene standarde iz oblasti radnog prava i time pokazuje da posjeduje kapacitete i da preuzima sva prava i obaveze koje proističu iz članstva u ovoj međunarodnoj organizaciji. Podrška za Predlog ovog zakona o potvrđivanju Konvencije s moje strane u ime Kluba Demokratske partije socijalista.

Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 16:38:06)

Hvala, poslaniče Numanoviću.

Poštovane kolege, ko se dalje javlja za riječ?

Izvolite, poslanica Maja Bakrač.

MAJA BAKRAČ (27.12.18 16:38:16)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovani gospodine Ratkoviću, uvažene kolegice i kolege,

Međunarodna organizacija rada je specijalizovana Agencija koja promovise socijalnu pravdu i međunarodna ljudska i radna prava. Međunarodna organizacija formuliše međunarodne standarde u formi konvencija ili preporuka, postavljajući minimum standarda o osnovnim radnim pravima, poput zaštite i zdravlja na radu, pružanja jednakih šansi i svih standarda koji regulišu uslove koji se odnose na čitav spektar pitanja iz radnog prava.

Takođe, ona podrazumijeva učešće zaposlenih i poslodavaca kao jednakih partnera u odnosu na vlade zemalja članica i upravljačke organe. Naravno, promovise razvoj nezavisnih organizacija, poslodavaca i zaposlenih i obezbjeđuje trening i savjetodavne servise tim organizacijama. Osnovni zadatak je da doprinese postizanju trajnog mira koji se može zasnivati samo na socijalnoj pravdi i humanom sistemu rada.

Crna Gora je 2006. godine postala punopravni član Međunarodne organizacije rada, čime je prihvatila prava i obaveze koje proizilaze iz članstva. 2007. godine pristupilo se preuzimanju 68 konvencija, a nakon toga Crna Gora je potvrdila i druge brojne konvencije. Od postojećih 189 konvencija, naša država je ratifikovala 75, uključujući sve osnovne i prioritetne konvencije. Konvencija o radnim odnosima i potreba za njenim usvajanjem nastala je iz razloga što Konvencija o pravu na organizovanje i kolektivno pregovaranje ne obuhvata određene kategorije radnika u javnim službama, a konvencija i preporuka o radničkim predstavnicima primjenjuje se samo na preduzeća. Pristupanjem ovoj Konvenciji Crna Gora, kao punopravna članica Međunarodne organizacije rada, će iskazati punu opredijeljenost da prihvati i poštuje savremene standarde. Takođe, omogućiće zaštitu prava na organizovanje javnih službenika i osiguranje potpune nezavisnosti organizacija javnih službenika od javnih organa, te stimulisati razvoj i korišćenje mehanizama za pregovaranje o rokovima i uslovima zapošljavanja između zainteresovanih javnih vlasti i organizacije javnih službenika.

Bitno je napomenuti da se Konvencija o radnim odnosima primjenjuje na lica u javnim organima vlasti ukoliko se na njih ne primjenjuju povoljnije odredbe iz drugih međunarodnih konvencija o radu. Takođe, Konvencijom se službenicima garantuje zaštita od antisindikalne diskriminacije u odnosu na zaposlene. To znači da zapošljavanje službenika ne može usloviti prethodnim članstvom u nekoj organizaciji javnih službenika. Ovime se štite službenici od diskriminacije i omogućava se zaposlenje bez obzira od članstva u nekoj organizaciji javnih službenika.

Konvencijom se utvrđuje obaveza preduzimanja mjera za unapređenje punog razvoja i korišćenje mehanizama za pregovaranje o uslovima zapošljavanja između zainteresovanih javnih organa vlasti i organizacije službenika u javnim službama. Kako Crna Gora nastoji uspostaviti visok nivo zaštite zaposlenih i njihovih prava i obaveza po osnovu rada, unapređujući postupak ostvarenja istih, kao i postizanje fleksibilnosti, neophodno je u tom pravcu primjenjivati međunarodne norme i standarde. Crna Gora je Ustavom definisana kao država socijalne pravde. Iz toga proizilazi i obaveza državnih organa da rade na ostvarenju koncepta socijalne pravde, u skladu sa Zakonom i svim konvencijama koje naša država usvaja i preuzima. U procesu pristupanja Evropskoj uniji, Crna Gora se rukovodi principom - kvalitet prije brzine, što znači da se prioritet daje kvalitetu sprovedenih reformi za koje je svakako potrebno izdvojiti neophodno vrijeme.

Naša država usvajanjem konvencija pokazuje opredijeljenost da prihvata i poštuje savremene standarde, unapređujući tako život građana Crne Gore.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 16:42:17)

Hvala, poslanice Bakrač.

Da li se još neko javlja za riječ?

Ne javlja.

Da li predstavnik želi dati završnu riječ? Ne želi. Hvala.

Konstatujem da je pretres završen. Izjasnićemo se naknadno.

Prelazimo na raspravu o Predlogu zakona o potvrđivanju amandmana na Montrealski protokol o supstancama koje oštećuju ozonski omotač.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Pavle Radulović, ministar održivog razvoja i turizma i Ešef Husić, generalni direktor Direktorata za klimatske promjene i mediteranske poslove.

Izvjestioci Odbora su Andrija Popović, Zakonodavnog odbora i Nada Drobnjak, Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Izvolite, gospodine Husiću.

EŠEF HUSIĆ (27.12.18 16:43:04)

Zahvaljujem, uvaženi predsjedniče.

Dame i gospodo poslanice i poslanici,

Želim u najkraćem da vam približim ovu tačku o kojoj je riječ i nastojim da budem krajnje precizan i najkraće moguće.

Dakle, s ciljem zaštite zdravlja čovjeka i životne sredine od štetnih uticaja kao posljedice oštećenja ozonskog omotača, 22. marta 1985. godine usvojena je Bečka Konvencija o zaštiti ozonskog omotača. Kako je Konvencija definisala cilj a ne i mjere, 16. septembra 1987. godine strane potpisnice Konvencije usvojile su Montrealski protokol o supstancama koje oštećuju ozonski omotač. Protokol je bio prvi korak o preduzimanju mjera sa ciljem ravnopravnog kontrolisanja ukupne svjetske misije supstanci koje oštećuju smanjenja potrošnje i proizvodnje, a sa konačnim ciljem njihovog eliminisanja.

Nakon prokola usvojena su još četiri amandmana, na protokol 29. juna 1990. Londonski

amandman, 25. novembra 1992. godine Kopenhaški amandman, 17. septembra 1997. godine Montrealski i konačno 3. decembra 1999. godine Pekinški amandman. To je peti, takozvani Kigali amandman, a on se odnosi na sljedeće.

Na 28. sastanku zemalja strana Montrealskog protokola o supstancama koje oštećuju ozonski omotač koji je održan u Kigaliju, Ruanda 10. do 15. oktobra 2016. godine usvojen je tekst amandmana na Montrealski protokol, čime se kontrolnim mjerama iz Montrealskog protokola pridodalo postupanje smanjenje potrošnje proizvodnje fluorougijovodonika, takozvanih HFC supstanci.

Ove supstance su i pod nadzorom okvirne konvencije Ujedinjenih nacija o klimatskim promjenama i Kjota protokola. Iako ne oštećuju ozonski omotač, HFC supstance su gasovi sa efektom staklene bašte koji imaju značajan potencijal globalnog zagrijavanja, te bi se nekontrolisanom proizvodnjom i potrošnjom, kao i emisijom ovih supstanci doprinijelo klimatskim promjenama. HFC supstance se koriste u rashladnim sistemima, klima uređajima u industrijskim postrojenjima i slično. Kao kvalitetna zamjena ovim supstancama koriste se hidrofluoroolefini, takozvane HFO supstance, koje pripadaju četvrtoj generaciji rashladnih fluora. HFO karakteriše nizak potencijal globalnog zagrijavanja, veći doprinos energetske efikasnosti u sistemima gdje se primjenjuju, a samim tim vrlo nizak negativan uticaj na životnu sredinu.

U skladu sa amandmanom iz Kigalija, zemlje strane potpisnice protokola će preduzeti sve odgovarajuće mjere kako bi se smanjile emisije proizvodnje i potrošnje HFC supstanci, smanjilo tržište proizvoda opreme i opreme koje sadrže ove supstance ili od njih zavise, povećala energetska efikasnost i korišćenje alternativnih tehnologija koje ne oštećuju ozonski omotač i ne utiču na klimatske promjene.

Crna Gora je 23. oktobra 2006. godine putem sukcesije postala članica Bečke Konvencije o zaštiti ozonskog omotača i Montrealskog protokola o supstancama koje oštećuju ozonski omotač.

Preskočiću jedan dio i skratiti. Ratifikacijom Kigali amandmana Crna Gora će nastaviti put sa ciljem očuvanja ozonskog omotača, a uzimajući u obzir da HFC supstance spadaju u gasove sa efektom staklene bašte, dodatno će doprinijeti implementaciji Pariskog sporazuma, koji je Crna Gora ratifikovala 11. oktobra 2017. godine. U periodu od ratifikacije Bečke Konferencije i Montrealskog protokola, Crna Gora je uspješno implementirala ove ugovore kroz programe za eliminaciju supstanci koje oštećuju ozonski omotač, kroz investicione i neinvesticione aktivnosti i time ispunila obaveze koje proizilaze iz Montrealskog protokola.

I na kraju, da kažem koje obaveze u smislu dinamike provedbe ovog amandmana i ukupne konvencije se odnose na Crnu Goru sa ovakvom dinamikom. Usvajanjem amandmana utvrđuju se obaveze postupanja smanjenje potrošnje HFC supstanci za zemlje /prekid/ potpisnice Montrealskog protokola. Prema amandmanu, zemlje su podijeljene u četiri grupe zemalja sa različitim kontrolnim mjerama. Crna Gora kao zemlja u razvoju i zemlja članica pet protokola je u obavezi da uvede kontrolne mjere kako slijedi: određivanje osnovne potrošnje u periodu od 2020. do 2022. godine; zamrzavanje potrošnje na nivou osnovne potrošnje 2024. godine; prva faza smanjenja u iznosu od 10% do 2029. godine; 30% smanjenja do 2035. godine; 50% smanjenja do 2040. i 80% smanjenja potrošnje do 2045. godine.

Dakle, sama Konvencija, sam protokol apsolutno nije zahtjevan i sa aspekta onoga što mi sada imamo u Crnoj Gori kada je u pitanju upotreba HFC supstanci sa efektom staklene bašte, mi apsolutno nećemo imati problem. Na ovaj način se otvara /prekid/ da koristimo finansijske linije koje će nam poboljšati aktivnosti u smislu zabrane, prije svega, smanjenja i na kraju zabrane korišćenja ovih supstanci.

Zahvaljujem, gospodine predsjedniče.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 16:49:18)

Hvala i Vama.

Da li izvjestioci Odbora žele riječ? Ne žele.

Da li se neko od poslanika, pošto nemam prijavljenih poslanika, javlja za riječ?

Znači, molim vas. Prije svega, po našem dogovoru, vi treba da se prijavite za diskusiju.

Poslanik Adrijan Vuksanović. Izvolite.

ADRIJAN VUKSANOVIĆ (27.12.18 16:49:46)

Hvala, predsjedniče.

Uvaženi gospodine Husiću, poštovane dame i gospodo,

Često su naši građani slušajući ne samo zasijedanje Skupštine Crne Gore, nego prateći medije suočeni sa obiljem raznorazne terminologije čija značenja baš i ne znaju. I moguće da i ova tačka dnevnog reda može stvoriti jednak utisak kod njih. Ali, o Montrealskom protokolu i o Bečkoj Konvenciji danas možemo govoriti iz jednog aspekta koji ima itekako svoju pragmatičnu vrijednost, a tiče se onog što je najznačajnije, a to je zdravlje naših građana. Sigurno da je ovo oblast koja je umnogome uključena i u pregovaračko poglavlje broj 27, a kako je Crna Gora ekološka država, onda imamo i dodatni motiv da izglasamo Montrealski sporazum.

Montrealski sporazum koji je usvojen 1977. godine je samo konkretizacija Bečke Konvencije, a odnosi se na smanjenje onih supstanci koje ugrožavaju ozonski omotač. Po čemu je, kako sam prije rekao, on pragmatičan i konkretan? Ako uzmemo činjenicu da su zemlje u razvoju preko finansijskog mehanizma Montrealskog protokola dobile 3,5 milijardi eura kako bi smanjile korišćenje tih supstanci, onda će nam biti to sasvim jasno i sasvim će nam biti dovoljno. Ali, ne samo to. Zemlje potpisnice Montrealskog sporazuma su za 99% smanjile upotrebu korišćenja upravo tih kemikalija koje ugrožavaju ozonski omotač.

Možemo reći da je ovaj Protokol dobio jedan globalni značaj i predstavlja upravo onaj dio naše stvarnosti oko kojeg postoji veliki koncenzus - ne samo društveni, već i politički i naučni i to je jedna od njegovih velikih vrijednosti. I naravno, dobro je da Crna Gora bude prisutna i na ovakav način na međunarodnoj sceni i kroz ove forme ovakvih sporazuma i da dajemo svoj doprinos na ukupnom smanjenju emitovanja i korišćenja onih čestica koji ugrožavaju ne samo ozonski omotač, nego sve što dalje uzrokuje oštećenje ozonskog omotača, a to je ugrožavanje flore i faune, ugrožavanje kvaliteta zraka, vode i svega ostaloga.

Shodno svemu što sam rekao, Hrvatska građanska inicijativa će rado podržati ovu tačku dnevnog reda i glasaćemo za Montrealski protokol.

Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 16:52:58)

Hvala Vama, poslaniče Vuksanoviću.

Sada riječ ima poslanica Maja Bakrač, a neka se pripremi poslanica Sanja Pavićević. Izvolite.

MAJA BAKRAČ (27.12.18 16:53:07)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovani gospodine Husiću, poštovane kolegice i kolege,

Sa ciljem zaštite čovjeka i životne sredine od štetnih uticaja kao posljedice oštećenja ozonskog omotača, 1985. godine usvojena je Bečka konvencija o zaštiti ozonskog omotača.

Kako je Konvencija definisala cilj a ne i mjere, strane potpisnice Konvencije usvojile su Montrealski protokol o supstancama koje oštećuju ozonski omotač. Protokol je bio prvi korak u preduzimanju mjera sa ciljem ravnopravnog kontrolisanja emisije supstanci koje ga oštećuju, smanjenja potrošnje i proizvodnje, a sa konačnim ciljem njihove eliminacije.

Nakon protokola, usvojena su još četiri amandmana na protokol, a Kigalija amandman je peti u nizu. U skladu sa amandmanom iz Kigalija, zemlje strane protokola će preduzeti sve odgovarajuće mjere kako bi smanjile emisije proizvodnje i potrošnje HFC supstanci. Bitno je navesti da bi nekontrolisana potrošnja i proizvodnja, kao i emisija HFC supstanci kao gasova sa efektom staklene bašte, naročito u zemljama u razvoju dovela do povećanja globalnog zagrijavanja do 0,5% celzijusa do kraja ovog vijeka, što bi rezultiralo negativnim posljedicama po

zdravlje ljudi, eko sistema biljnog i životinjskog svijeta.

U periodu od ratifikacije Bečke konvencije Montrealskog protokola Crna Gora je uspješno implementirala sve ugovore kroz programe za eliminaciju supstanci koje oštećuju ozonski omotač kroz investicione i neinvesticione aktivnosti i time ispunila obaveze koje proizilaze iz Montrealskog protokola i već utvrdila strožije kontrolne mjere. Usvajanjem ovog amandmana i uvođenjem kontrolnih mjera daje se doprinos u postizanju ciljeva utvrđenih Pariskim sporazumom. Crna Gora učvršćuje svoj put ka učlanjenju Evropskoj uniji i potvrđuje preuzetu obavezu zajedničke borbe za zaštitu ozonskog omotača, kao i negativnog uticaja klimatskih promjena sa ostalim zemljama potpisnicama. Ako posmatramo šire, cilj ratifikacije predstavlja nastavak borbe za zaštitu ozonskog omotača i protiv klimatskih promjena na međunarodnom i globalnom nivou. Takođe, usvajanjem zakona Crna Gora ispunjava međunarodnu obavezu prema Bečkoj konvenciji o zaštiti ozonskog omotača. Ratifikacijom amandmana Crna Gora će imati mogućnost da aplicira za finansijska sredstva za pripremu planova i programa za smanjenje potrošnje ove grupe supstanci, čime će biti u mogućnosti da u procesu pridruživanja Evropskoj uniji ispuni standarde i zahtjeve propisane EU regulativama.

Svakako, bitno je napomenuti da Crna Gora usvajanjem Konvencije u kontinuitetu doprinosi očuvanju životne sredine. Otvaranjem i pretposljednog poglavlja koje se tiče životne sredine, naša država pokazuje sposobnost i odgovornost u sprovođenju svih reformi u očuvanju životne sredine, čuvajući time i život građana. Obzirom da svi imamo privilegiju da živimo na ovoj lijepoj planeti, imamo, takođe, negdje i obavezu i odgovornost da svojim činjenjem ne narušavamo ono što nam je dato. Stoga bih svako od nas mogao da određeni doprinos očuvanju životne sredine, jer od toga zavisi ne samo kvalitet življenja, nego i u krajnjem i naš opstanak.

Zato odavde možda jedan apel da svi građani na primjer prilikom kupovine proizvoda u čijoj tehnologiji su sadržane supstance koje mogu oštetiti ozonski omotač, ne uzimaju takve proizvode već da pažljivije kupuju i uzimaju one proizvode sa međunarodnom oznakom "ozon friendly". Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 16:56:45)

Hvala i Vama, poslanice Bakrač.

Sada riječ ima poslanica Sanja Pavićević. Izvolite.

SANJA PAVIĆEVIĆ (27.12.18 16:56:50)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Meteorološki satelit Nimbus 7, koji je američka NASA lansirala 1978. godine kao zadnji u seriji te generacije satelita za prikupljanje podataka o ozonu, stratosferi, okeanskim uslovima i globalnom vremenu, sve do 1994. godine poslao je iznenađujuće slike na zemlju. One su pokazale ono što su naučnici odavno upozoravali. Pojavila se velika rupa u ozonskom omotaču iznad Antarktika i tako je krenula priča o zaštiti ozonskog omotača. Da bi se zaštitilo zdravlje ljudi i životna sredina od štetnih uticaja koji nastaju kao posljedica oštećenja ozonskog omotača, naučnici i političari su se dogovorili i 1985. godine usvojena je Bečka konvencija o zaštiti ozonskog omotača.

Naglasila bih da je primarni efekat zaštita ozonskog omotača, ali su Bečka konvencija, protokol i amandmani koji su uslijedili imali i veoma pozitivan sekundarni efekat, koji se ogledao u smanjenju uticaja na klimatske promjene. Čuli smo već da je Bečka konvencija definisala cilj, ali ne i mjere. Onda je 1987. godine na sastanku strana potpisnica konvencije usvojen Montrealski protokol o supstancama koje oštećuju ozonski omotač. Uslijedila je serija amandmana od 1990. do konačno 2016. godine na konferencijama koje su održane na četiri kontinenta. 2016. godine u Kigaliju, glavnom gradu Ruande, usvojen je Kigali amandman. Tim amandmanom 2016. godine se kontrolnim mjerama iz Montrealskog protokola pridodalo postupno smanjenje potrošnje, a time i proizvodnje fluorouglijovodonika, tzv. HFC supstanci.

Ovaj amandman dovodi u pitanje buduću proizvodnju i potrošnju fluorouglijovodonika i

stavlja ih pod kontrolu protokola, čime će se dati veliki doprinos suzbijanju klimatskih promjena. Upotreba ovih supstanci je poznata svima u rashladnim sistemima, klima uređajima i industrijskim postrojenjima. Utvrđeno je da zamjenom, korišćenjem alternativa za ove supstance na ključnim tržištima krajnjih korisnika, kao što su rashladni i klima uređaji, postiže najekonomičniji način smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte.

Crna Gora je sukcesijom, kao što smo čuli, 2006. godine postala članica ove Bečke konvencije o zaštiti ozonskog omotača i nakon toga Montrealskog protokola o supstancama koje oštećuju ozonski omotač. Ratifikacijom Kigali amandmana, Crna Gora je nastavila put u cilju očuvanja ozonskog omotača, uzimajući u obzir da ove supstance pripadaju listi supstanci gasova sa efektom staklene bašte. Na taj način, Crna Gora dodatno doprinosi svojim aktivnostima i na implementaciji Pariskog sporazuma koji je usvojen u Parizu 2015. godine, a Crna Gora ga je ratifikovala 2017. godine.

Kontrolne mjere koje se donose ovim odnose se na određivanje osnovne potrošnje od 2020. do 2022. godine, zamrzavanje potrošnje na nivo osnovne potrošnje do 2024, 10% smanjenja do 2029, 30% 2035, 50% 2040. i 80% smanjenja do 2045. godine. Potpisivanjem ovog amandmana kao zemlja članica konvencije i člana 5 protokola ratifikacijom amandmana, država Crna Gora će imati mogućnost da aplicira za finansijska sredstva kako bi pripremila planove i programe za smanjenje potrošnje ove grupe supstanci. Na taj način Crna Gora će kroz investicione i neinvesticione, kako je kolega iz Ministarstva rekao, biti u mogućnosti da u procesu pridruživanja Evropskoj uniji ispuni standarde i zahtjeve propisane evropskim direktivama. Takođe, privrednom sektoru će se omogućiti lakša tranzicija i pristup novim savremenim tehnologijama i rashladnim fluidima. Ti fluidi ne oštećuju ozonski omotač i sa nižim su potencijalom globalnog zagrijavanja. Prednosti se odnose na to da se konačno ove obaveze koje proizilaze ratifikacijom Kigali amandmana, kao što je uspostavljen je sistema uvoza i izvoza za ovu grupu supstanci i izvještavanja, što je jako bitno, uvoznika /prekid/ ovih supstanci, treba napomenuti da je Crna Gora već uvela kao obavezu još 2011. godine donošenjem uredbe o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i alternativnim supstancama. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 17:02:04)

Hvala i Vama, kolegice Pavićević.
Pitam da li se još neko javlja za riječ.
Poslanik Mirsad Murić. Izvolite.

MIRSAD MURIĆ (27.12.18 17:02:17)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Nijesam se prijavio, ali je tema vrlo interesantna. Neću govoriti o zakonskim procedurama, samo ću radi male edukacije građanstva u Crnoj Gori kazati neke stvari.

Prvo, većina građana je čulo za riječ ozon, a da li znaju šta je ozon? Manje-više, jedan dio atmosfere koji štiti kompletnu planetu, odnosno živi svijet na našoj planeti. Faktički bez tog ozonskog omotača, dijela atmosfere ne bi postojao ni život na našoj planeti. Taj omotač sprečava prodor smrtonosnih po živi svijet ultravioletnih zraka, a svjesni smo da je čovjek u 20. vijeku proizveo supstance koje su doprinijele smanjivanju količine tog ozona u tom ozonskom omotaču, tako da čovjek doprinosi mnogo tome da naruši životnu sredinu u kojoj živi.

Crna Gora nije proizvođač ovih hemijskih supstanci, međutim koristi tehnologije koje koriste ove hemijske supstance koje uništavaju taj ozonski omotač, tj. dolazi do stvaranja tzv. ozonskih rupa. To nisu prave rupe, nego to je istanjeni omotač ozona koji u mnogo većoj mjeri propušta smrtonosne ultravioletne zrake do površine zemlje, prilikom čega ti ultravioletni zraci u većoj mjeri mogu i narušiti zdravlje živog svijeta, a samim tim i čovjeka. Šta to ultravioletni zraci rade? Prije svega, remete genetičku strukturu ćelija kod živih bića, samim tim i kod čovjeka, posebno ćelija u koži, prilikom čega genetički ćelija se prenamnožava, prerazmnožava i samim tim dolazi do pojave veoma teških bolesti čovjeka, kao što je kancer kože, koji je do sada 100% neizlječiv.

Znači, veoma moramo povesti računa o tome.

Drugo, ti ultravioletni zraci utiču i na imunološki sistem kod čovjeka, kod biljaka i kod životinja. To je ono što je veoma važno istaći ovdje pored ovih zakonskih mjera. Cilj je da ovim protokolom koji usvajamo da faktički vodimo računa kao stanovnici Crne Gore da kupujemo one proizvode, kako je rekao neko od kolega, koji sadrže alternativne supstance koje se koriste u rashladnim sistemima, u bocama koje su pod pritiskom kao što su razni dezodoransi, aparati za gašenje požara. Ove supstance se koriste isto za dušeke, za jastuke koji su od pjene itd. Široko su u upotrebi i mi kao građani potpisujući ovaj protokol se obavezujemo da, vodeći računa o kupovini nove tehnologije, izbjegavamo one tehnologije koje sadrže ove supstance koje pored toga što oštećuju ozon doprinose i globalnom zagrijavanju naše planete, isto kao što doprinose i goriva fosilnog porijekla.

Samo sam se iz tog razloga javio da građani znaju da Crna Gora uvijek vodi računa o svemu, a najviše o zdravlju svojih građana. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 17:05:45)

Hvala Vam, poslaniče Muriću.

Kako se više niko ne javlja za riječ, zaključujemo diskusiju i pitam predstavnika predlagača da li želi završnu riječ.

EŠEF HUSIĆ (27.12.18 17:06:05)

Predsjedniče,

Nema potrebe. Uvažene poslanice i poslanici su ukazali na suštinu stvari. Meni je drago zaista što je edukacija u tom pravcu bila potpuna i ja želim da vas pozdravim. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 17:06:15)

Hvala. Time smo završili diskusiju po ovoj tački dnevnog reda. Sad predlažem da pređemo na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju.

Podsjećam da su Predlog zakona podnijeli poslanici: Radule Novović, Jovanka Laličić, Boris Mugoša, Ervin Ibrahimović, Andrija Popović, Adrijan Vuksanović i Marta Šćepanović.

Izvjestioци Odbora su Danijel Živković, Zakonodavnog odbora i Bogdan Fatić, Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik predlagača želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Ima riječ poslanica Laličić. Izvolite.

JOVANKA LALIČIĆ (27.12.18 17:06:50)

Hvala, gospodine predsjedniče.

Uvažene kolege i kolegice, poštovani građani,

Osnovni razlog za predlaganje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju je u potrebi da se izađe u susret zahtjevima studenata koji su vezani za član 120 dž Zakona o visokom obrazovanju. Zbog javnosti samo i razjašnjenja, dozvolite da podsjetim da smo već intervenisali na Zakon o visokom obrazovanju u julu 2018. godine. Tada smo produžili pravo studentima koji su upisani na Univerzitet Crne Gore da po programu donijetom na osnovu Zakona o Univerzitetu da imaju pravo da završe studije po programu koji je važio u vrijeme upisa studija na prvu godinu studija i dali im rok da to odrade do završetka studijske 2108 - 2019. godine. U tu kategoriju, dakle, ovaj Zakon sada ne dira. Ovaj Zakon rješava status jedne druge kategorije studenata, a to su studenti koji su upisani na osnovnim, specijalističkim, magistarskim i

doktorskim studijama prije stupanja na snagu ovog Zakona. Za njih se utvrđuje da mogu završiti studije prema studijskom programu koji je važio u vrijeme upisa po Zakonu po kojem su upisani i daje se njima novi rok do kraja studijske 2020 - 2021. godine.

Dakle, na ovaj način dovodimo u ravnopravni položaj dvije kategorije studenata, upravo ove koje sam pročitala, a inače je iskorišćena prilika da se djeluje i na neke druge odredbe Zakona, koje su se u praksi pokazale kao neadekvatne. Tako smo intervenisali na član koji je regulisao da Savjet izdaje akreditaciju za ustanove - sada smo utvrdili da to radi agencija prema Zakonu o osnivanju Agencije za kvalitet obrazovanja i djelovali na još neke prelazne odredbe. Ako ima potrebe da dodatno objasnim, tu sam, ali ovo su glavne izmjene. Molim da, uvažavajući čini mi se u ovom momentu opravdane zahtjeve studenata, imamo razumijevanja i da usvojimo ovaj predlog zakona. Hvala.

PREDSJEDNIK VAN BRAJOVIĆ (27.12.18 17:09:10)

Hvala Vam, poslanice Laličić.

Da li izvjestioci Odbora žele riječ? Ne žele.

Sada dajem riječ poslaniku Goranu Radonjiću, a neka se pripremi poslanica Branka Tanasijević.

GORAN RADONJIĆ (27.12.18 17:09:30)

Zahvaljujem.

Dakle, radi se o izmjenama Zakona o visokom obrazovanju. Moram da kažem da je prilično neprecizan ovaj predlog, vidi se iz ovog što smo dobili sa Odbora. Teško se snaći tu šta je tehnički, šta nije, ali je prilika ovdje da nešto kažem uopšteno o tom karakteru cijelog zakona i cijelog sistema.

Imajući u vidu da je prošle godine sprovedena jedna od brojnih reformi cjelokupnog sistema, nažalost, ništa dobro ne možemo da očekujemo ni od ove reforme. Dakle, sprovedena je na brzinu, navrat-nanos, bez javne rasprave kako u Skupštini iz okolnosti koje znamo, tako i u javnosti, tako i u samom sistemu - bez ideje šta se zapravo želi. Jedino čega se građani, vjerujem, sjećaju jeste onaj skandal sa prepisivanjem programa za školu, koji opet je i razumljiv buduće da se radilo navrat-nanos. Naravno, kao što smo mogli da očekujemo, niko nije podnio nikakvu odgovornost - ni ministar, ni nadležni, ni oni koji su radili. Sve je kao što se moglo i očekivati. Dakle, svaka reforma kod nas dolazi odozgo, uvijek kao želja nekoga ko je trenutno došao do moći, do pozicije da nešto sprovede. Što kaže jedan poznati reditelj - Kod nas se vlast svaka ponaša kao moler. Dođe kući, kaže da ništa to ne valja i da mora otpočeka. Ja sam za svog školovanja i rada, možda je ovo peta reforma koju ćemo da preživimo - e svaka je donijela samo da bude obrazovanje još gore.

Na početku Zakona stoji, kao što i treba, kao što je red, koji su ciljevi visokog obrazovanja, pa se kaže: sticanje, unapređivanje i razvijanje znanja naučno-istraživačke djelatnosti, umjetnosti i kulture; prenošenje opštih, naučnih i profesionalnih znanja i vještina; razvoj istraživački orjentisanog visokog obrazovanja; obezbjeđivanje mogućnosti za sticanje visokog obrazovanja; uspostavljanje i razvijanje saradnje u oblasti nastave istraživanja i obezbjeđivanje uslova za nesmetan pristup. Dakle, vidite da nema najvažnije stvari, a to je istina. Cilj obrazovanja jeste da se teži istini. Takođe, sama riječ obrazovanje upućuje na to da treba steći obraz, da treba steći lik, da treba biti ličnost. Dakle, mi se školujemo da bismo bili ljudska bića, da bismo bili ličnosti, da bismo bili dio ljudske zajednice.

U našem jeziku takođe obraz znači moral. Osnova obrazovanja mora biti moral. Dakle, istina i moral su zaboravljeni, nažalost, u našem sistemu. Kod nas ne zna zašto se stiče znanje, jer na kraju krajeva u društvu se to znanje ne cijeni. Da li se kod nas neko ko je dobar student, ko je dobar stručnjak, osjeća tako da ga društvo podržava, da ga ovaj sistem cijeni na taj način što će mu omogućiti da radi, da se razvija, da djeluje za dobro cijele zajednice, a konačno čovječanstva? Ili kod nas važi onaj zloglasni princip - jedan zaposleni, četiri glasa? Ako važi taj princip, onda nije

važno kako ste se obrazovali, koliko znate, koliko ste moralni, nego je samo važno koliko ste lojalni svom neposrednom šefu.

Tendencija je, dakle, veoma opasna, da kod nas visoko obrazovanje ne služi da se stvaraju slobodni ljudi, dobri ljudi, ljudi koji su članovi zajednice, koji rade za dobro njeno, nego da se stvaraju još jedna druga dimenzija - brojevi na tržištu. Mi se ne obrazujemo da bismo bili na tržištu, nego da bismo bili ljudska bića, a onda to naše znanje treba da bude vrednovano od društva, od tržišta na adekvatan način. Posebna je priča što je kod nas još jedna tendencija. Ne da je čovjek u prvom planu, nego neka apstraktna država, pa se onda jedan pojedinac ili grupa identifikuje sa tom državom i onda je veoma sklona da gazi elementarna ljudska prava, kakvo je govor, kakvo je okupljanje, kakvo je mišljenje. Dakle, opasna tendencija.

Cjelokupan sistem obrazovanja treba da čini cjelinu. Kod nas to nije tako, ili možda ima jedno zajedničko svojstvo, a to je da gotovo niko u tom obrazovanju ne voli obrazovanje. Mi imamo da naši đaci slave kad se završi škola, da bacaju knjige, pale ih, umjesto da vole to gdje dolaze, koji je najbolji dio njihovog života. Na drugi način su nezadovoljni profesori. Kakav je svima nama koji radimo u prosveti, koji smo profesori, naš status? Da li smo mi cijenjeni? Da li je naš standard dobar? Da li imamo gdje da živimo, a da nam sistem to omogućava? Da li imamo da se obučavamo, da napredujemo, ili su te radionice koje se prave zapravo odrađivanje nečega, a ne stvarno sticanje znanja, usavršavanje i popravljavanje nastave?

Takođe, samo da kažem još jednu stvar koja se ovdje pominje djelimično - naučni rad. Evo ja sam naučnik. Kod nas se uvodi princip da treba da objavljujemo na stranim jezicima, a cilj univerziteta je da služi svom narodu, svojoj zajednici. Zamislite taj paradoks da ja moram svog kolegu koji piše /prekid/ engleskom, pa koja je svrha? Mi ne smijemo da se pretvorimo u koloniju. Još jedna stvar koja je kolonijalna ovdje jeste inaugurisanje stranog jezika u predškolskom obrazovanju. Našu djecu koju šaljemo u vrtić uče da slave Noć vještica. Ja nemam ništa protiv Noći vještica, nego imam protiv toga da se nama od malena inauguriše tuđa kultura. Mi treba da znamo svoj jezik, svoju kulturu, da nju razvijamo, svaki od naših jezika. Da neko ni misli sad da ja namećem svoj srpski jezik, treba da zna svako svoj jezik i da ga razvija, ali ne da učimo sa dvije godine engleski jezik kad još nisu naša djeca naučila da artikuliraju dobro svoja slova, svoje glasove, da znaju tek svoja slova da uče i da pišu. Dakle, kako to tako i ono da nam se kaže da je u gimnazijama veliki napredak što će da uče matematiku na engleskom. Pa je li to cilj? Završavam, dakle, cilj obrazovanja su slobodni ljudi, obrazovani ljudi, istovremeno i moralni ljudi koji rade za dobro zajednice, koja ih cijeni, koja ih afirmiše, koja ih stalno podržava. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 17:15:34)

Hvala Vam, poslaniče Radonjiću.

Naravno, cijenim Vaše pravo da saopštite mišljenje, ali toliko negativnosti u jednom segmentu koji valjda može da zavrijedi neku pohvalu. Na primjer, ovo što ste, /upadica/ daću Vam riječ da odgovorite naravno ako mislite, ali priča zašto da se uči engleski jezik u takvom uzrastu itd.

Vjerujte, ja sam vrlo ponosan na to što sam danas prisustvovao dodjeli nagrada iz Fonda za kvalitet i talente, koji je ustanovljen ove godine i prvi put je podijeljeno 496 nagrada. Na tom konkursu javilo se 1.200 nastavnika i učenika osnovnih i srednjih škola. Bio sam ponosan kakav je to izbor bio. I ovih 700 kandidata koji nisu dobili te nagrade, reklo bi se, zamalo su ih dobili. Akademik Stanković je bio predsjednik te komisije i toliko toga se desilo i u tim segmentima obrazovanja dobrih stvari. Naravno, vjerovatno ima i mnogo toga za kritiku. Ali prosto evo i apelujem da ovdje imamo jedan cjelovit pogled na te stvari kad kritikujemo, i da pohvalimo ono što treba i da kritikujemo ono što treba.

Izvolite, naravno.

GORAN RADONJIĆ (27.12.18 17:16:57)

Hvala.

Evo to je prilika da se osvrnem. Vidite, ja sam cijeli radni vijek u prosvjeti. Dakle, sve što ja radim, dakle, čak i ovdje, trudim se da doprinosim tom idealu koji sam pomenuo, koji je antički, klasični - istinito, lijepo i dobro. Nemojte meni da branite prosvjetu. Tome sam posvećen non-stop.

Ovdje se radi o tome da li sistem afirmiše ljude koji su dobri u školi, ili mi radimo na srozavanju. Ne znam kako je bilo kad ste Vi učili. Kad sam ja učio, bilo je po jedno, dva učenika sa lučom u odjeljenju. Sada imamo da su više od polovine đaka u nekim odjeljenjima lučenoše. Mislite li da zaista oni tako dobro znaju, ili je srozao kriterijum? Znači, o tome se radi. Sad pomenuti jedan primjer - nagrađuju se, pa da. Ali da li kod nas zaista, evo da počnemo od ministara, je su li ministri bili najbolji đaci u svojim generacijama? Je su li direktori škola najbolji đaci svojih generacija? Ja to pratim. Moji studenti koji završe sa vrhunskim prosjekom jedva dobiju mjesto da budu pripravnici, nakon toga odu, a pozovu druge da rade koji su bili mnogo gori od njih. Koji su prepisivali, koji su jedva završili, koji su studirali po 15 godina. Znači, ima izuzetaka. Vidite, nemojte da me pogrešno razumijete. Ja sam radio doktorski rad o engleskim, američkim piscima. Dakle, ja radim eto i to da približavam našu kulturu stranoj. Ja nemam ništa protiv engleskog, ali imam protiv toga da se ponašamo kao kolonija, da našu djecu sa dvije godine učimo engleski. Učimo našu djecu našem jeziku, našoj kulturi, da znaju prvo sebe. Nemam ništa protiv Noći vještica, ali zašto dijete naše od tri, četiri godine slavi Noć vještica? Što ne slavi Božić? Što ne slavi slavu? Da li me razumijete? Ili neke druge vjere, svejedno i neka svi slave sve, a ne da mi smatramo da je afirmativno da uči matematiku na engleskom. Pa narodi su se u Africi borili da imaju svoj jezik, a mi koji smo ponosni na hiljadugodišnju tradiciju sad uvodimo strani jezik. Da li me razumijete?

Znači, afirmisati obrazovanje činiti na ovaj način što se afirmiše sloboda, što je cilj obrazovanja slobodna ličnost, koja je samouvjerena, koja je i kritički nastrojena prema sebi, prema svom nasljeđu, a ne da nekritički idealizuje apstrakciju koja se zove država, a sa druge strane da zaboravlja elementarna ljudska prava. Vidite, da li im se neko buni sad recimo kad se krši zakon, kad se nama izigrava Ustav, u koji se svi kunemo, kad se stavi poslanik u zatvor? Pa to da ima normalnog obrazovanja, mi bismo imali demonstracije ispred naše Skupštine, kao što smo ih imali. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 17:19:51)

Hvala i Vama.

Pored najbolje volje, za neke Vaše stavove nemam razumijevanja, isto kao što i znam ministre koji su bili najbolji u svojoj generaciji. Sada prelazimo na nastavak diskusije.

Riječ ima poslanica Branka Tanasijević. Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ (27.12.18 17:20:08)

Poštovani predsjedniče, poštovane kolegice i kolege,

U sistemu visokog obrazovanja trenutno postoje dvije grupe studenata koje su upisale studije po nastavnim planovima i programima koji su kasnije reformisani, odnosno izmijenjeni zbog usklađivanja sa evropskim standardima u oblasti visokog obrazovanja.

Prvu grupu studenata, koji studiraju po tzv. starom sistemu, odnosno po planovima i programima koji su važili u vrijeme njihovog upisa na studije, čine studenti koji su visoko obrazovanje započeli prije uvođenja Bolonjske deklaracije. Ovoj grupi studenata je, u skladu sa Zakonom o Univerzitetu, rok za završetak studija produžavan više puta uzastopno, počev od studijske 2009 - 2010. godine, a posljednji put je, kako je to pomenula kolegica Laličić, rok za završetak studija produžen do kraja studijske 2018 - 2019. godine na sjednici koja je održana krajem jula 2018. godine. Ovim povodom želim da kažem da sam ja bila jedan od predlagača tih izmjena Zakona o visokom obrazovanju, da sam to uvijek radila sa zadovoljstvom, bez obzira što evo 9,10 godina im je produžen rok, ali onaj ko hoće da uči, ja smatram da uvijek treba da ima šansu, pogotovo što su razlozi ovih studenata bili najčešće porodičnog karaktera, oni su doživljavali neke porodične tragedije, a dovoljno je da neko napravi godinu dana pauze i zbog

lijepog čina, a to je rađanje djeteta, da bude u diskontinuitetu kad je u pitanju obrazovanje, a kad se neko odvoji od knjige na jedan duži ili kraći period, onda je teško vratiti se ponovo i nastaviti tamo gdje se stalo. U svakom slučaju, mi smo kompletno imali razumijevanje za ovu kategoriju studenata i ti zakoni su prihvatani u Parlamentu Crne Gore jednoglasno. Mislim da nikada niko nije pokazao rezervu prema tome da se nekome omogući da studira po sistemu obrazovanja, odnosno po programima i planovima po kojima je i upisao studije.

Drugu grupu studenata čine oni koji su i predmet ovoga Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju, koji je podnijela grupa poslanika. Vi ste saopštili o kojim poslanicima je riječ, tako da ja to neću ponavljati. Ovim Predlogom je predviđeno produženje roka za završetak studija studentima koji su započeli studiranje po sistemu Bolonjske deklaracije, ali po modelu 3 plus 1 plus 1 plus 3, odnosno to su osnovne studije specijalističke, magistarske i doktorske studije. To je model koji je važio do studijske 2017 - 2018. godine kada je uveden novi model studiranja 3 plus 2 plus 3. To su osnovne studije master i doktorske studije, a to je dominantan model u evropskom prostoru visokog obrazovanja koji treba da doprinese većoj mobilnosti studenata iz Crne Gore.

Vrlo je bitno da je Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju produžen rok za završetak studija ovoj kategoriji studenata, odnosno omogućeno im je da studije završe po nastavnom planu i programu koji je važio u vrijeme upisa na prvu godinu studija. To je precizirano članom 9 Predloga zakona, u kome se kaže da studenti koji su se upisali na osnovne, specijalističke, magistarske i doktorske studije prije stupanja na snagu ovog zakona imaju pravo da završe studije prema studijskom programu koji je važio u vrijeme upisa po zakonu po kojem su upisani, a najkasnije do studijske 2020 - 2021. godine.

Na ovaj način ispoštovani su zahtjevi studenata koje je studentski Parlament Univerziteta Crne Gore uputio nadležnom ministarstvu i značajnom broju poslanika, tako da je ovaj predlog zakona ustvari odgovor na njihove zahtjeve, a mislim i da nije bilo intervencije od strane studentskog Parlamenta da bi poslanici i sami to uradili kao što smo to radili i za prethodnu grupu studenata.

Pored ovog rješenja, Predlogom zakona je u članu 1 predloženo da standarde za evaluaciju ... umjesto Savjeta za visoko obrazovanje kako je to do sada bilo propisano donosi Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, a to prethodno nije radila Agencija. Takođe, predloženo je da se izdavanje i rangiranje časopisa kojima se podstiče nuačna produktivnost, kao i druga pitanja regulišu posebnim propisom koji će donijeti organ uprave nadležan za poslove prosvjete. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju je korak naprijed u odnosu na važeće rješenje koje se odnosi na ovu oblast. Takođe, ovim predlogom se elimiše mogućnost neravnopravne pozicije studenata koji studiraju po sistemu Bolonjske deklaracije u odnosu na studente koji su svoje školovanje započeli prije njene primjene a kojima je rok za završetak /prekid/.

Na kraju željela bih da kažem da se nadam da će najveći broj studenata, zbog kojih je i predložen ovaj zakon, položiti sve zaostale ispite i pokazati da je ambicija za sticanjem znanja i zvanja najbolji pokazatelj da na pravi način uvažavaju i sebe i svoje mogućnosti. Jer, znanje je najveća vrijednost i uslov je prosperiteta i pojedinca i države kao cjeline. Ja ću sa zadovoljstvom glasati za ovaj zakon, jer smatram da svako ko hoće da uči treba da ima šansu za to.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 17:25:43)

Hvala Vam, poslanice Tanasijević.
Da li se još neko javlja za riječ?
Poslanik Boris Mugoša. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (27.12.18 17:25:55)

Zahvaljujem, predsjedniče.
Uvažene poslanice i poslanici, poštovane građanke i građani,

Kao jedan od predlagača ovog zakonskog teksta, mogu reći da zaista smo na ovaj način pokušali da unaprijedimo par segmenata u postojećem zakonu.

Prvi segment je da stvorimo apsolutno sve uslove da jedna novoformirana institucija, kao što je Agencija za kontrolu i obezbjeđivanje kvaliteta visokog obrazovanja, profunkcioniše na pravi način, da donosi standarde kad je u pitanju evaluacija u skladu sa standardima na evropskom prostoru visokog obrazovanja. Takođe, veoma je važno da smo propisali da pravila o radovima, naučnim časopisima, donosi nadležno ministarstvo. To je veoma važno kad je u pitanju definisanje donošenja mjerila za izbor u određena zvanja, sve sa ciljem podsticanja naučne produktivnosti naših studenata i svršenih doktoranata.

Ono što je veoma bitno istaći, čuo sam od uvaženog kolege iz opozicije da problematizuje činjenicu da naši studenti na engleskom objavljuju određene radove. Mogu vam reći da kada su u pitanju strani časopisi, ako studentu iz Italije, Francuske, Njemačke, Hrvatske, Slovenije, Srbije ne smeta da objavljuje svoje radove na engleskom jeziku, mislim da ne treba da smeta ni studentu iz Crne Gore zato što svoje znanje trebamo na taj način da valorizujemo na međunarodnom tržištu.

I na kraju, što se tiče ovoga zahtjeva Studentskog parlamenta, kao neko ko je bio četiri ili pet godina u ulozi asistenta u nastavi, apsolutno podržavam taj zahtjev koji dolazi od studenata. Mislim da su oni ti koji najbolje osjećaju potrebu vremena u kojem živimo. Činjenica je da zaista u tom prelazu sa starog u novi sistem visokog obrazovanja imali su određenih poteškoća. Mi smo ti koji treba da im pružimo prostor da te svoje studije završe u ovim rokovima koje smo mi predvidjeli. Mislim da svi zajedno kao društvo ćemo imati koristi ako smo na ovaj način otvorili prostor barem jednom studentu da završi studije koje je započeo. Zbog toga još jednom kažem i kao predlagač, ali i kao partija koja, čini mi se, i kroz svoje praktično djelovanje pokazuje da joj je stalo do unapređenja kvaliteta obrazovanja - i predškolskog, i osnovnog, i srednjeg, i visokog, sa zadovoljstvom ću podržati ovaj predlog zakona. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (27.12.18 17:28:41)

Hvala Vam, poslaniče Mugoša.

Da li se još neko javlja za riječ? Ne javlja.

Da li neko od predlagača želi dati završnu riječ? Ne želi.

Onda, poštovane kolege, konstatujem da smo završili raspravu i po ovoj tački dnevnog reda.

Ostale su nam još dvije tačke dnevnog reda. Ali, kad je u pitanju Zakon o javnom redu i miru, onda moram da konstatujem da je predlagač na Odboru. Odbor još zasijeda i ja predlažem da ovdje prekinemo sa radom večeras. Sjutra nam ostaje da razmotrimo ovaj zakon i da sutra nastavimo sa Zakonom o javnom redu i miru i sa Izborima i imenovanjem ukoliko je pripremljeno nešto po tom pitanju i da nakon toga glasamo.

Hvala vam. Bićete obaviješteni o početku rada sutra.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 14:27:07)

Nastavljamo Osmu sjednicu Drugog redovnog jesenjeg zasijedanja u 2018. godini.

Prelazimo na pretres o Predlogu zakona o izmjenama Zakona o javnom redu i miru.

Podsjećam da je Predlog zakona podnio poslanik Genci Nimanbegu.

Izvjestioci odbora su Jovanka Laličić Zakonodavnog odbora i Radule Novović Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Otvaram pretres.

Da li poslanik Nimanbegu želi dati dopunsko obrazloženje? Želi. Izvolite kolega.

GENCI NIMANBEGU (28.12.18 14:27:39)

Hvala vam predsjedniče Brajoviću.

Poštovane kolegice poslanice, poštovani poslanici,

U Predlog dnevnog reda uvršten je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o

javnom redu i miru. Potreba za donošenje ovog zakona je nastala kao rezultat praćenja primjene zakona a posebno člana 23 Zakona, primjer jednog turista u Budvi koji je kažnjen po prijavi Uprave policije Centra bezbjednosti Budva, zato što su nosili zastavu i najnoviji primjer iz Ulcinja i iz Tuzi kad su građani privedeni u Centar bezbjednosti Ulcinja i u Tuzi zbog isticanja nacionalnih simbola Albanaca na dan zastave albanskog naroda i zapriječeno im je novčanom kaznom.

U Crnoj Gori kao turističkoj zemlji istaknute su brojne zastave i sigurno da ni Ministarstvo unutrašnjih poslova niti iko drugi zahtijeva da se primijeni ovaj zakon koji je po meni bio anahron i koji je usvojen iz davne 1994. godine sa dopunama i izmjenama iz 2011. godine. Smatram da je ovo bila diskriminatorna odredba koju treba brisati. Zbog javnosti želim vam pročitati član.

Odredba koja se mijenja je sljedeća: "Pravno lice koje na javnom mjestu bez odobrenja javnog poziva istakne i upotrijebi zastavu, grb ili drugi simbol druge države kazniće se za prekršaj novčanom kaznom od 2.500 do 5.000 eura".

Stav 4 koji sam podnio za izmjenu: "... da fizičko lice koje načini prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 100 eura do 500 eura i kaznom zatvora do 30 dana".

Moram napomenuti da ova odredba Zakona o javnom redu i miru nije u skladu sa mnogo zakona u Crnoj Gori, a posebno sa Ustavom Crne Gore.

Čitam vam član 79: "Pripadnicima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih izajednica jemče se prava i slobode koje mogu koristiti pojedinačno i u zajednici sa drugima".

Pod tačkom 2 je: "Na izbor, upotrebu i javno isticanje nacionalnih simbola i obilježavanje nacionalnih praznika".

Takođe, Zakon o manjinama, Zakon o manjinskim pravima, slobodama u članu 20 glasi: "Manjinski narodi i druge manjinske nacionalne zajednice i njihovi pripadnici imaju pravo na upotrebu nacionalnih simbola, u skladu sa zakonom".

Važeći zakon oko isticanja upotrebe nacionalnih simbola iz 2000. godine ima devet članova u koje je jasno definisano da je slobodna upotreba nacionalnih simbola, osim u određenim slučajevima ali ni jedan slučaj koji sam vam napomenuo nije slučaj iz člana 4 Zakona koji definiše da se nacionalni simboli, nacionalnih manjina ne koriste u objektima Republike, tako je pisalo, Skupštine Crne Gore, Vlade, Predsjednika, Tužioca, Ustavnog suda, Vrhovnog suda, ili oko međunarodnih susreta političkih, naučnih itd. Stoga je moj predlog zakona, prepoznali su da je potreba da se mijenja i želim zahvaliti i svim poslanicima iz pozicije i dva poslanika iz opozicije koji su podržali da ovaj zakon uđe u dnevni red.

Takođe, poslije mog podnošenja je Vlada prihvatila zakon na svojoj sjednici i podnijela pet amandmana. Te amandmane sam prihvatio, jednostavno iz razloga što ti amandmani ne diraju jedno biće ovog mog predloženog rješenja i sigurno da i sama Vlada je dobro razmotrila zašto predlaže izmjene koje su vam poznate javno.

Poštovani poslanici i poslanice,

Ovo je jedna tematika koja je sigurno za našu zajednicu u Crnoj Gori i druge manjinske narode od životnog interesa, interesa osnovnih prava i sloboda. Pravo koje smo stekli još 2000. godine zbog načina, kako pojedini policijski službenici su interpretirali zakon, je bilo ugroženo. Izmjene i dopune koje sam predložio skidaju svu sumnju da je naš nacionalni simbol, simbol zastave strane države a u ovom domu na proljeće će slijediti i usvajanje zakona o isticanju nacionalnih simbola, novijeg zakona koji je usvojen u Vladi a koji nije došao u skupštinsku proceduru još i zakona o državnim simbolima države Crne Gore i tada ćemo imati, smatram, zaokruženu demokratsku i priču oko slobodne upotrebe nacionalnih simbola.

Ja od svih poslanika očekujem podršku ovog zakona i zahvaljujem se.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 14:33:20)

Hvala kolegi Nimanbeguu.

Pitam da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne žele.

Onda dajem riječ prvoj prijavljenoj poslanici, to je Marta Šćepanović a neka se pripremi poslanik Goran Danilović. Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (28.12.18 14:33:40)

Zahvaljujem predsjedniče.

Poštovani građani, na dnevnom redu je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnom redu i miru. Kao što je već i rekao potpredsjednik Nimanbegu, osnovni razlog podnošenja ovog predloga zakona jeste upravo usaglašavanje sa Zakonom o upotrebi nacionalnih simbola, Zakon koji smo prvi put donijeli 2000. godine gdje je jasno propisano da je slobodna upotreba nacionalnih simbola osim u slučajevima koji su predviđeni članom 4 ovog zakona. Ni jedan od ovih slučajeva se ne poklapa sa onim šta se smatra prekršajem u smislu Zakona o javnom redu i miru i to je upravo osnovni razlog zbog kojeg je ovim predlogom zakona predviđeno brisanje stava 4, odnosno prekršaj kada je u pitanju fizičko lice.

Na ovaj predlog zakona Vlada je dala pozitivno mišljenje s tim što je Vlada u svom mišljenju predložila i dopune, amandmansi predložila dopune koje se prije svega tiču uvođenje obaveze ustajanja prilikom izvođenja himne, što će zajedno sa odredbama koje se tiču državnih simbola postati sastavni dio ovog zakona. Takođe je važno naglasiti da su ovim amandmanskim djelovanjem Vlade, ovo je prije svega uslovilo nešto što se u praksi događa, a nedopustivo je dakle potiranje našeg državnog i kulturnog identiteta, negiranje građanskog profila crnogorskog društva i zastupanje i veličanje fašističkih, šovinističkih i nacističkih ideja i ideologije kako se u posljednjem periodu dosta toga dešavalo, prosto je uslovilo i izmjene ovog zakona i Vlada je predložila ovaj amandman smatrajući da će ove odredbe u ovom zakonu imati preventivnu funkciju i takođe je predloženo da se u Zakonu o javnom redu i miru prekršajima kojima se narušava javni red i mir smatraju i radnje učinjene putem oglasnih i reklamnih objekata i panoa. Dakle, činjenica je da smo imali ovakve slučajeve, ali je takođe činjenica da je u ovom zakonu postojala pravna praznina upravo iz razloga jer ovo nije bilo obuhvaćeno Zakonom o javnom redu i miru.

Novim članom se propisuje da će se pravno lice koje na javnom mjestu putem oglasnih i reklamnih objekata i panoa objavljuje neprimjerene i obmanjujuće sadržaje koji izazivaju uznemirenost i negodovanje građana kazniti za prekršaj kaznom od 2.500 do 15.000 eura. Takođe se u Vladinom predlogu navodi šta se smatra pod neprimjerenim i obmanjujućim sadržajima koji izazivaju uznemirenost i negodovanje građana, dakle morao se i taj dio precizirati.

Ovdje se juče, prilikom razmatranja ovog mišljenja na Odboru, postavilo pitanje u vezi netačnog iznošenja i negiranja jasno utvrđenih istorijskih činjenica u vezi Crne Gore jer prosto su pravnici smatrali da li će biti adekvatna primjena ove norme u praksi i da li uopšte treba ovo dodatno precizirati. Smatrali smo ipak da je, imajući u vidu i praksu Evropskog suda, za ljudska prava dodatno ovo precizirano, ali svakako da će primjena zakona pokazati da li će biti neophodna kasnije izmjena zakona. Ono što je sada važno u ovom trenutku jeste uošte da je ova pravna praznina riješena na ovaj način i da ćemo svakako sa ovim postići preventivnu funkciju jer smatram sama da će se sva lica uzdržati od ovih radnji znajući da je zabranjena zakonom i takođe se predlaže i zaštitna mjera oduzimanja predmeta koji su upotrijebljeni ili bili namijenjeni ili nastali izvršenjem prekršaja. Takođe je predviđeno i da se doda zaštitna mjera uklanjanja ovog objavljenog sadržaja. Svakako smatramo da je ovo izuzetno važno i da je Vlada upravo kroz ovaj predlog zakona iskoristila i amandmansko djelovanje i nadam se da će upravo ovo preventivno djelovati na sve ovakve slučajeve da se više ne događaju. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 14:38:48)

Hvala poslanice Šćepanović.

Za komentar se javio poslanik Konjević. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (28.12.18 14:38:53)

Samo bih radi pojašnjenja i radi jasnoće i meni, a vjerujem i građanima Crne Gore.

Radi se o Zakonu o javnom redu i miru gdje bi osnovna primjena ovog zakona, odnosno

spровоđenje ovog zakona bilo od strane organa uprave koji se zove Policija, Uprava policije što je naravno potpuno ok.

U članu 19a imam jednu nejasnoću, evo sve nas koristim kao komentar, više je upit prema svima nama da obratimo pažnju. Koristim priliku što se koleginica Šćepanović javila. Kaže: "Pod neprimjerenim i obmanjujućim sadržajima koji izazivaju uznemirenost i negodovanje građana u smislu stava 1 ovog člana smatraju se: netačno iznošenje i negiranje jasno uvrđenih istorijskih činjenica". Da li ovo u praksi znači da policajac, službenik Uprave policije, mora temeljno da poznaje istorijske činjenice da bi primijenio ovaj zakon. Nije stvar u normi kako ćemo je napisati ovdje a papir trpi sve, nego kako ovaj zakon, to je naša obaveza da vodimo računa o tome kako će se ovaj zakon primijeniti u praksi. Da li je norma jasna da ne bi bilo dileme kod onog organa države koji je zadužen za sprovođenje ovog zakona, kaže: "Netačno iznošenje i negiranje jasno uvrđenih istorijskih činjenica". Prethodno gore se kaže: "Pravno lice koje na javnom mjestu" itd. Kako će organ za sprovođenje ovog zakona da sprovede ovu normu? Znači da li on mora da zna šta su, kako ovdje kaže, netačno iznošenje i negiranje jasno utvrđenih istorijskih činjenica?

Pazite dalje kako se zakon primjenjuje, govorim o logici zakona. Policajac, Uprava policije, službenik Ministarstva, odnosno Uprave policije će da podnese prekršajnu prijavu zbog toga što smatra da je iznijeta neka netačna istorijska činjenica, negacija istorije itd. Ide kod sudije za prekršaj. Sudija za prekršaj je pravnik nije istoričar, da li on treba da angažuje vještaka istorijske struke da bi to mogao da primijeni. Jer, ako imate saobraćajni udes, ako imate saobraćajni udes sudija ne presuđuje nego traži nalaz vještaka saobraćajne struke. Za ime Boga pa ja sam imao, nadam se da vi niste, udes znam kako to ide. Ja vas molim samo da pojasnimo jer uloga poslanika nije samo šta ćemo staviti na papir nego moramo da vodimo računa da nas, znači vrednosno ne iznosim stav o normi, nego samo o primjeni norme.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 14:42:09)

Hvala.

Ovdje smo napravili određeni propust a pošto nema izlaganja po 10 minuta u ime klubova nego ima po pet minuta jer na prva izlaganja se ne podnose komentari, a vi ste komentarisali, onda predlažem da oslobodimo, da dozvolimo svima da komentarišu. Nema mnogo prijavljenih diskutantata. Ne, ovo je komentar bio na riječ poslanice Šćepanović.

Izvolite, poslanice Šćepanović.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (28.12.18 14:42:41)

Hvala vam.

Na sličan način smo juče i komentarisali to na Odboru za politički sistem, upravo smo se dotakli svega toga. Postavili smo i pitanje kako će da se formuliše zahtjev, šta će sutra da radi sudija jer nam je svima cilj da osoba ili lice koje učini ovaj prekršaj bude kažnjeno a ne da sutra bude oslobođeno jer nema dokaza za to. Na kraju smo se složili da je sve bolje nego da bude pravna praznina u zakonu. I na kraju smo se složili da ipak praksa pokaže da li će se ova norma primjenjivati kako treba ili ne. Ja svakako smatram da je trebalo dodatno ovo precizirati. Imamo svakako i praksu Evropskog suda ovdje gdje se kaže da je osporavanje postojanje jasno utvrđenih istorijskih događaja kao što je holokaust, ne predstavlja naučno istorijsko već ima za jasan cilj da ... Dakle imamo potpuno praksu Evropskog suda. Ipak mislim da je trebalo dodatno ovo precizirati. Na kraju, praksa će ipak pokazati. Vjerujem da ćete se i vi složiti da je sve bolje nego da postoji pravna praznina u zakonu, ali....

Kolega Konjeviću, imate mogućnost amandmanskog djelovanja ako smatrate da bi trebalo dodatno precizirati ovu normu. Možete i vi dodati odgovarajuće rješenje.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 14:44:22)

Hvala.
Sada riječ ima poslanik Goran Danilović.
Možete komentar.
Izvolite poslaniče Lekiću.

MIODRAG LEKIĆ (28.12.18 14:44:38)

Predsjedniče Skupštine,

Ja mislim o ovom zakonu da je vrlo problematičan, da je vrlo opasan sa vrlo teškim posljedicama, da je neutemeljen, da je izraz oko jedne ozbiljne, osjetljive materije koja će imati posljedice, jedna improvizacija, jedan marketing politički, ali to ću reći kad budem uzeo riječ o tome.

Želim sad u ovoj fazi da postavim pitanje. Naime, nadovezujem se na pitanje koje je postavio kolega Konjević, dakle netačno negiranje utvrđenih historijskih činjenica i td. to jedan historičar velikog kalibra bi se uplašio od ove uloge a mi dajemo policajcu kojega ja cijenim i ne podcjenjujem njegovo znanje historijsko, da može da pokrene sankcionisanje. Međutim, postavljam pitanje, dakle nastavak ove rečenice glasi: "Propagiranje narušavanja teritorijalnog integriteta Crne Gore". Kažnjava se znači narušavanje teritorijalnog integriteta Crne Gore. Da li isticanje zastave druge države predstavlja ugrožavanje teritorijalnog integriteta Crne Gore? Vrlo je važno pitanje i u vezi je sa prethodnom odlukom o tome da se mogu isticati zastave drugih država. Ja sad ne ulazim u tu materiju ali vas pitam da li predstavlja isticanje zastave druge države negiranje, narušavanje teritorijalnog integriteta Crne Gore.

Molim vas da odgovorite precizno, vrlo je bitno da bi znali odnos prema ovom prethodnom amandmanu. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 14:46:15)

Hvala i vama.
Poslanica Marta Šćepanović. Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (28.12.18 14:46:20)

Ja se samo izvinjavam. Ne slažem se sa vama u prvom dijelu vašeg komentara gdje kažete da je ovo opasno, da je predlaganje ovakvog zakona opasno i da narušava neke norme i da je politički marketing. To zaista ne stoji. Moramo da štitimo našu državu. Došli smo u situaciju da nemamo određene zakonske norme, postoji pravna praznina u zakonu gdje smo zaista morali da reagujemo i Vlada je na pravi način reagovala kroz ovo amandmansko djelovanje i smatram da je ovako djelovanje potpuno ispravno i na mjestu i da će zaista praksa pokazati da ubuduće više do ovakvih slučajeva koje smo mi imali u praksi zaista više ne dolazi. Pretpostavljam da se i vi slažete sa tim da ne dozvolimo više da na bilbordima imamo onakve reklame koje su direktno protiv države Crne Gore i u potpunosti se slažem sa predlogom Vlade i sa svakim članom koji je ovdje propisan. I u odnosu na vaše pitanje da smatram kao što su i naveli u ovom članu zakona da se to smatra i urušavanjem teritorijalnog integriteta jedne države. Mi imamo zakon, pretpostavljam da znate i za njega, o slobodi isticanja, o upotrebi nacionalnih simbola i mislim da je došlo vrijeme da se i ovaj zakon usaglasi konačno i sa ovim zakonom. Tako da u potpunosti pravno opravdano i racionalno rješenje koje je Vlada predložila.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 14:48:10)

Hvala vam.
Sada riječ ima poslanik Goran Danilović, a neka se pripremi poslanik Predrag Sekulić, ne,

izvinjavam se, poslanik Krivokapić poslije poslanika Danilovića.

GORAN DANILOVIĆ (28.12.18 14:48:25)

Hvala.

Uvaženi građani, gospodine predsjedniče, uvažene kolegice i kolege,

Zaista nijesam mislio da ćemo u susret novoj godini pa i velikom pravoslavnom Božiću kojega slavi ogroman broj ljudi u Crnoj Gori 80%, dobiti jedan predlog zakona kao nagradu ovim ljudima za trpeljivost u cijelih minulih 365 dana koji je po svojoj namjeri drakonski, necivilizacijski, ali će po svojoj realizaciji biti, budite sigurni bruka.

Ja vidim da DPS hoće da izbjegne, ali ja zbog javnosti moram da kažem da ih je na ovaj zakon natjerao kolega Genci Nimanbegu.

Uvaženi građani, volio bih da vi čujete pošto kolege koje ovo intrigira neće da čuju. Dakle, fizička lica u Crnoj Gori više neće biti kažnjavana ako ističu simbole drugih država. To smo mi iz Ujedinjene Crne Gore htjeli da podržimo i da je ostao samo amandman gospodina Gencija Nimanbegua mi bismo to podržali, jer mislimo da je to civilizacijski tok, da se ne tjeramo, svaki pojedinac bili mi turistička zemlja ili ne, na to ima pravo. Vi ste morali da izađete u susret, tijesna je većina, izlazite u susret na način da nikad više neće biti kažnjivo kad fizičko lice na teritoriji Crne Gore u spornom dijelu, tamo recimo prema Kosovu, postavi zastavu Albanije i ja vam kažem aferim, što ste tražili to ste i dobili, svaka vam čast.

Meni ne smeta ni albanska, ni bošnjačka, ni hrvatska, posebno mi ne smeta srpska zastava i Bogu hvala da je to sada dozvoljeno i da će svaki pojedinac moći da nosi zastavu zemlje koju još voli, gdje god hoće po Crnoj Gori i grb i da u privatnoj režiji svira himnu na javnom mjestu, tako ovdje piše. Ali, šta ste vi uradili? Vi ste htjeli da to sakrijete pa onda sad nam objašnjavate kako ćete kažnjavati panoe i kako ćete kažnjavati one koji na pogrešan način tumače nesporne istorijske činjenice. Uvažena gospodo istoričari, hoće li neko od vas da mi kaže definiciju "nesporne istorijske činjenice". Biće da sam ja preskakao nešto u školi a bio sam vrlo solidan đak. Šta hoćete da uradite, koje su to nesporne istorijske činjenice? Nešto od toga vam je rekao kolega Konjević. Dakle, prekršajno, pa je neko napisao na bilbordu 100 godina ponosa i slave. Javno kažem, prvi put u minulih godinu dana da sam ja autor tog slogana "100 godina ponosa i slave". Šta tu vrijeda Crnu Goru? Je li istorijska činjenica da je to 100 godina ponosa i slave? Jesmo li mi pobijedili u I ratu ili vi mislite da smo izgubili? Hoćete to da kaznite? Hoćete li da kaznite kad čovjek sjedi na himnu jer je to neprimjereno ponašanje? Policajac će da mu priđe njemu i stotini ljudi - hvala vam što ovo činite jer one umjerene u Crnoj Gori, nas koji jedva čekamo da se mirimo i pomirimo, na kraju tjerate da iz nas progovori nešto što smo mislili da smo uspjeli u međuvremenu da pobijedimo samo u korist pomirenja. Tjerate onaj najpristojniji dio Crne Gore da kaže - e neće moći tako. Zbog čega? Zašto? Da kaznite, koga da kaznite? Da kaznite čovjeka koji i ne zna kako doslovce glasi tekst himne Oj svijetla majska zoro. Kažnjavate za šovinizam, za nacionalizam, za fašizam, a nesporna istorijska činjenica da su dvije strofe Sekule Drijevića, nesporna istorijska činjenica da je osuđen za saradnju sa okupatorom. Nesporna je istorijska činjenica. Kako se onda to radi? Je li se nagrađuje kad branite nespornu istorijsku činjenicu. Ja ovo dovodim do apsurdna iz jednog razloga. Što čovjek koji je predložio ove amandmane gospodin Bogdanović prije samo mjesec dana, pisao sam otvoreno pismo premijeru Dušku Markoviću, i danas ga podsjećam da ima vrlo problematične ministre, a neka sam vidi da li ima problematično istorijsko znanje. Pa on je otvorio spomenik i možda neko od vas kolega Krstu Zrnovom Popoviću na Cetinju ili okolini Cetinja. Je li to istina?

On je otvorio spomenik, Krsto Zrnov Popović je presuđen nažalost, kao i mnogi, kao ratni zločinac, zbog saradnje, nesporna istorijska činjenica. Pa šta to znači? Da ćete vi da određujete šta je sporno, šta je nesporno. Ja nijesam u praksi našao ovakav zakon. Da ako neko se odvaži da na bilbord stavi sliku svoga pradjeda ili deda, da je to sporna istorijska činjenica, njegova fotografija ili poruka da je ponosan na njega. To što činite, je necivilizacijski gest, ovo je nesprovodljivo, sve što je brzo, to je i kuso, suština je da ste izašli u susret Genciju Nimanbeguu i albanskoj zajednici u Crnoj Gori. Neka ste, svaka vam čast, ali ovo će vam se vratiti vrlo skupo budite sigurni. Mi bismo podržali amandman Gencija Nimanbegua, ove vaše amandmane

smatramo nedostojnim uopšte da se o njima izjašnjavamo, jer u Crnoj Gori utvrditi nesporne istorijske činjenice i kažnjavati ljude, ćerati se sa njima, zbog toga što objavljuju fotografije na bilbordima.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 14:54:09)

Hvala.

Da li ste se javili za komentar?

Poslanica Šćepanović, komentar. Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (28.12.18 14:54:17)

Pošto vidim da su pitanja upućena meni kao da sam predstavnik predlagača, moram u formi komentara odgovoriti.

Prosto, ima dosta nespornih istorijskih činjenica, ja ću samo pomenuti ovo što ima u obrazloženju ovdje ovih amandmana, da je nesporna istorijska činjenica da je holokaust bio genocid.

Lijepo se navodi u presudi Evropskog suda da negiranje holokausta ne predstavlja slobodu izražavanja u smislu evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i sloboda, jer se njime krše ljudska prava i slobode drugih.

Nesporna je činjenica da je fašizam u 20. vijeku tragedija civilizacije.

Ja neću navoditi još neke nesporne istorijske činjenice ali, zaista smatram da je ovako formulisana norma, takva kakva je u praksi će poslužiti svakako da do ovakvih situacija koje smo mi imali sigurno više ne dođe, a pretpostavljam da se i vi slažete sa time.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 14:55:31)

Hvala. Odgovor na komentar poslanik Danilović, izvolite.

GORAN DANILOVIĆ (28.12.18 14:55:37)

Rekoh ja sve što je brzo to je i kuso.

Ko u Crnoj Gori i kada, koja politička grupa, koja manjinska zajednica, koji pojedinac je sporio da je holokaust to što i piše u Konvenciji. Ko je taj mozak, mislite da ih postoji negdje ovdje na ovoj strani. Ja sve ovo govorim i zbog tih žrtava.

Onaj, koji je osudio holokaust trebao bi da osudi i ubijanje naših sugrađana, naših predaka, bez presude i suda 1945. i 1946.godine nakon završetka rata. Što je naš holokaust na teritoriji druge države, a mi danas nemamo pravo da se sjetimo tih ljudi. Hoću da znate jednu stvar.

Ja lično sam ovdje prije 10 godina u svojstvu političara, koji je pripadao jednoj drugoj političkoj organizaciji, rekao za Srebrenicu da je najveći zločin i ko ga je god učinio, u ime nekog naroda da treba da se stidi i da ta puška nije puška, nego mrči puška. Šta vi želite, šta vi hoćete od nas? Pod plaštom borbe za ljudska prava da ljudima spriječite slobodu mišljenja, da on ima pravo da razmišlja o istoriji na drugačiji način? Ili da se njome javno ne smije baviti, da o njoj javno ne smije razmišljati, a istovremeno s tim što predstavlja elementarni uslov svake ljudske slobode. Slobodu na različito mišljenje, uvodite da se materijalno može pojedinac potvrditi bilo gdje po Crnoj Gori, pod ovim ili onim simbolom. Svaka vam čast, vi tako doživljavate Crnu Goru, vi hoćete da izađete u susret Genciju Nimanbeguu i kolegama iz manjinskih partija, da ih relaksirate više toga što na njihovim skupovima nema ni jedne druge zastave, izuzev zastave albanskog naroda ili bošnjačkog. To je njihovo pravo, meni kao političaru Srbinu koji voli Crnu Goru na poseban način to ne smeta. Ali, vam smeta da se pomirimo mi koji smo dio većine i ako nikoga ne vrijeđam, nesporne i to je nesporna većina pravoslavne većine.

Vi ne dozvoljavate da uopšte ima uspjelog pokušaja da dođe do pomirenja. Ovo je ona vaša priča da opozicija u stvari stalno potencira sukobe i rasprave na istorijske teme. Evo bogu hvala što ističe 2018. Vi ste se toliko uživjeli, da ovo više niko ne može da prati. A ja vas pitam, još jedanput, šta vi hoćete od policajaca, šta hoćete da napravite od sportskih događaja? Mislite li vi da će te ovim natjerati ljude da ne zvižde, pa u evropskim državama koji imaju demokratiju po 100, po 200 i više godina se dešava da ljudi zvižde tuđoj himni, pa čak i ...(Prekid)... iz ovog ili onog razloga. Da ih naučimo mi, pa da pošaljete policiju da slika i poslije toga preda, da u Americi pale zastave vlastite bez ovakvih zakonskih kazni, u skladu sa Ustavom.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 14:58:51)

Završili ste sa komentarem.

Sada riječ ima poslanik Ranko Krivokapić, a neka se pripremi poslanik Predrag Sekulić. Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (28.12.18 14:59:00)

Poštovane kolege, smisao je zakona da uredi stvari, da uvede red, a ne da uvede nered, ponekad i kaos.

Ovaj predlog spada u one koji treba da uvedu nered, neću dalje otići od toga dok se ne vidi u realnosti što to znači, a sumnjam da može biti kaos. Moja omiljena mantra u politici je - nema ništa gore nego neznanje u akciji, a pogotovo kad neznanje ima snagu, a onda to pretvori u dodatnu opasnost i ovaj zakon treba da to uradi.

Mi imamo privilegiju i treba da se hvalimo s time što smo jedini u ovom parlamentu te tri decenije na pravoj strani istorije na nespornim činjenicama koje se sad brane u Crnoj Gori, a koje su bile napadane i zbog kojih bi se trebalo ići u zatvor tada, a moglo se ići u zatvor sa raznim optužbama od zastave, himne, preko Podgoričke skupštine i svega ostaloga. I samo u Crnoj Gori je moguće da progonitelji kažnjavaju za ono što su sami progonili neke, kažnjavaju svoje prethodne ideje. Samo u Crnoj Gori. Moguće u Bibliji, jer jevanđelista je promijenio svoje opredjeljenje, proganjaju hrišćane pa je poslije postao hrišćanin. Ali u državnom poslu to na štetu države dijeli.

Ja sam predlagao ove simbole koje je Peđa Bulatović zvao SDP ovim simbolima. Htjeli smo da okupe, ne mogu nikad sve, ne mogu nikad brzo, ali su se okupili, nestalo je bilo neustajanja na crnogorsku himnu.

Mitropolit crnogorsko-primorski se dizao na crnogorsku himnu. Nestalo je bilo negiranja ove zastave, stajali smo svi pod njom. I onda su neki zakašnjeli Crnogorci, novo Crnogorci se sjetili da učeruju na silu ono što je postalo normalno i to vodi uništavanje toga što navodno brani. SDP je podnio amandmane. O njima ću kad budemo branili amandmane na brzinu iako su noćne sjednice ali ovakve stvari traže ozbiljnu raspravu među naučnicima, među kulturnim radnicima, među novinarima, pa tek na kraju među političarima. Ovo je šetanje kroz minsko polje i za etički homogene zajednice, a ne za multietnička društva. Ovo traži ozbiljnu raspravu, ozbiljno obrazovanih ljudi. Ovo ne traži noćnu sjednicu patriotizma u 5 do 12, zakašnjelog patriotizma istih onih koji su progonili taj patriotizam. Da vam pokažem kako to izgleda paradoksalno.

Hajne, jedan veliki njemački pisac je rekao - Tamo će pale knjigu, uskoro će paliti i ljude. Ovo je jedna od spaljenih knjiga u Crnoj Gori - udžbenik za IV gimnazije, izrada 2009.godine, koji je imao dio o ratu za mir i učesnicima rata za mir. Koji je jasno govorio uveli su Crnu Goru u rat, referendum organizovali za sedam dana, ... neću ni imena da spomnem, nema potrebe da ulazimo u ličnosti. E ovo je jedna od spaljenih knjiga.

Ponavljam, tamo će spaljuju knjige, uskoro će spaljivati ljude. Da paradoksalno bude zagovornici toga svega sad će kažnjavati one koji su im bili saveznici u svemu tome. Pokazuje se kako se može praviti apsurd od ovakvih zakona.

Njemačka ima fin spomenik na Humbortovom trgu spaljenim knjigama. Mi smo to progutali da bi čistili istoriju i to sam mogao da razumijem. A ne da nekog poslije toga proganjate zbog toga.

Imate neprimjenljive norme, norme koje služe za nasilje, a ne za jačanje homogenizacije za okupljanje u ovoj zemlji. Smisao je politike da okupi i u najmoćnijim zemljama, a ne u ovoj maloju mrčenici, namučnici, koja se dijelila će su isti ljudi pravili jedno, pa onda negirali to 100%. Mi imamo moralnu kičmu da smo bili na pravou strani istorije, nikad nijesmo to radili, ali to ne tražimo da se radi jer mislimo da je spoznaja kod svih nas. Naučnici nam se takođe mijenjaju. Istorija otkriva razne stvari. Sarajevski atentat je sada po novim otkrićima bio zavjera Ugarske i Crne ruke u Srbiji da se ubije Ferdinand. Do juče se to mislilo da je to uradila samo Crna ruka i srpska služba. Sad se zna da je Ugarska u tome učestvovala. I što ćemo pohapsiti sve one koji su to vikali da je to Crna ruka uradila. Ne igrajte se. Ovo je suviše ozbiljna stvar za raspravu od dva sata, za sve nas ovdje je suviše ozbiljna stvar. Rekao sam o tome moraju da rade naučnici, medijski poslenici, sudije koje treba da sude oko toga, Ustavni sud. Da bi se tako brzi zakoni donosili, mi imamo moralno pravo, mogli bismo da likujemo kad se te stvari rade. Ne likujemo nego molim, da se prizovemo zajedno svi pameti, da ne unosimo još podjela među nama.

Ponavljam, dizao se svako na himnu, poštuovao je svako zastavu i ušli smo u suprotnost, da ogadimo i ono što smo nekako mukom postigli, bez ikakve sile, bez ikakvog zakona za našim zajedničkim osvješćivanjem i bez ikakvog ćeranja ko je bio prvoborac. Ne treba nam to. Nama iz SDP-a to ne treba, to treba da se poštuje, a ne da se ćašćava zbog toga.

Pokazujem vam kako je to paradoksalno na jednoj knjizi, a može ih biti koliko hoćete.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 15:04:40)

Sada riječ ima poslanik Predrag Sekulić, a neka se pripremi poslanik Miodrag Lekić.

PREDRAG SEKULIĆ (28.12.18 15:04:51)

Hvala vam gospodine predsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, u prvom članu Ustava Crne Gore stav 2 se kaže da je Crna Gora građanska država. Samo u jednom prigradskom naselju ovdje nadomak Podgorice živi više od 20-tak nacija.

Vjerujem da dobro poznajemo našu istoriju i tradiciju i imamo to lijepo sjećanje koje su nam ostavili naši preci a to je multikulturalni, multikonfensionalni sklad. To je onaj dio Crne Gore o kojoj je pisao Marko Miljanov, to je onaj dio Crne Gore koji smo negdje pokazali tokom rata 90-tih. I vjerujem da je nama svima to negdje u živom sjećanju.

Naravno vjerujem, da svi građani Crne Gore, bez obzira kojoj naciji pripadaju, imaju određenu emociju prema državnim simbolima Crne Gore. I prema zastavi, i prema himni, i prema grbu, ali isto tako vjerujem da negdje imaju emociju i prema svojim nacionalnim simbolima. I čini mi se da je na tom tragu ovaj predlog našeg uvaženog kolege gospodina Nimanbegua, da oni imaju pravo jednako da te svoje državne simbole negdje ističu zato što zaista smatram da svaki državni simbol nosi neku svoju emociju.

U konačnom, uvažene kolege, znači govorimo ipak o državnim, a ne nacionalnim simbolima. Znači, u konačnom imali smo jednu lijepu priliku da vidimo kako je to lijepo kad se krši zakon. Znači, nedavno je objavljeno jedno vjenčanje pod jednom zastavom jedne od južnoameričkih država i čini mi se da to nekome nije smetalo. Naprotiv, vjerujem da će taj brak jednako biti srećan kao i mnogi drugi brakovi koji su sklopljeni pod nekim drugim zastavama. I čini mi se da taj dio imamo negdje nespontan. Naravno, ovom prilikom treba podsjetiti da većina evropskih država u svojim zakonima imaju kodifikaciju koja se odnosi na zaštitu državnih simbola. I vjerujem takođe, da ti članovi zakona negdje se ne koriste često. Vjerujem da je to takođe dio onoga što je pitanje i demokratske tradicije i svega ostaloga. I ne mislim, nijesam od onih koji smatraju da takve vrste zabrana na bilo koji način utiču na slobodu govora, naprotiv.

Mislim da kada govorimo o državnim simbolima ipak govorimo o poštuovanju državnih simbola. Znae taj odnos građanina prema državi je i odnos prema policajcu ili prema nekom drugom državnom činovniku.

Pitanje poštuovanja je pitanje odnosa prema tim državnim simbolima. Smatram da Crnoj

Gori na ovakvoj tradiciji, koju imamo a jednako imamo poštovanje manjinskih naroda i prema Crnoj Gori i prema njenim državnim simbolima. Uostalom, stalno je to podsjećanje da su manjinski narodi najbolje svoj odnos prema Crnoj Gori pokazali i tokom 90-ih godina s jedne strane i 21.maja 2006.godine. Kažem još jedanput, većina evropskih država uključujući države regiona imaju ovakve ili slične norme.

Naravno, pitanje je sprovođenja zakonskih normi i tu se negdje slažem sa kolegama iz Socijaldemokratske partije da zaista treba dobro vidjeti da li predlog koji smo dobili od Vlade može da bude poboljšan na ovaj način i da ne bude bilo kakvih nedoumica oko poštovanja tih zakonskih normi. Ali, ono što zaista smatram da je veoma važno. Ja vjerujem, iskreno vjerujem u to, da se ovi članovi Zakona o javnom redu i miru neće primjenjivati. Zato što vjerujem da neće biti onih koji će na bilo koji drugačiji način od ovoga o kojem sam sada govorio uključujući tu i našu istoriju i tradiciju i sve ono što smo negdje dobili kao istorijsko nasleđe. Čini mi se da taj dio negdje zaboravljamo i vjerujem, kažem još jedanput, da neće biti onih koji će biti sankcionisani po ovom zakonu.

Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 15:09:04)

Hvala vam poslaniče Sekuliću.

Za komentar se javio poslanik Konjević, izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (28.12.18 15:09:12)

Kolega Sekuliću, javio sam se više da apelujem na sve nas da pogledamo da li smo da formulišem konkretno - Da li smo dovoljno ili da li dovoljno vremena imamo, imajući u vidu vremensku okolnost, da danas završavamo parlament da ovako vrlo osjetljive norme, gdje javno ukazujemo da imamo dilemu da li ih treba formulisati ovako, a još veću dilemu da li se mogu primijeniti. Da li da to uradimo baš danas imajući u vidu još jedno pravilo na koje nas obavezuje Poslovnik ovog parlamenta.

Kolega Genci Nimanbegu, ako se ja dobro sjećam, je reagovao samo na jedan član zakona. Mi smo od Vlade dobili nekoliko amandmana uključujući izmjenu samog naslova. Ja mislim da bi bilo najbolje da danas ovaj tekst koji imamo vratimo u nacrt i pokušamo da dođemo da li na prvoj redovnoj sjednici ili nekoj vanrednoj sjednici od januara do marta mjeseca, da napravimo i neko konsultativno saslušanje, da čujemo neke ljude koji nijesu samo iz politike nego iz kulture, iz istorije itd. I da kroz taj dijalog unutar parlamenta dođemo do onoga, gdje se ja sa vama slažem, da mi treba da imamo norme koje će da štite državne simbole itd. i tome slično. Ali da to bude onako tanano osjetljivo napisano, da na bilo koji način ne ugrožava suprotno mišljenje.

Dakle, da ne ugrožava suprotno mišljenje, dilema. I molim kolegu Nimanbegua da me čuje jer ovo što ću sada reći je u krajnje pozitivnom smislu onoga što ste vi imali kao svoj amandman. Ali, želim da jednu normu iz Vladinog amandmana dovedem do apsurdna, zato da ne biste mislili da je negativan kontekst.

Pitao sam jednog od kolega koji to zna bolje od mene.

Znači kolega Nimanbegu, predlaže i vidim da i kolega Danilović nema ništa protiv toga, kao ni svi mi da albanska nacionalna zastava može da se ističe i da fizičko lice neće biti kažnjeno zbog toga. Ne prozivam kolegicu Šćepanović, samo podsjećam.

Prije u diskusijama je rečeno da je postavljanje, odnosno isticanje zastave druge države ugrožavanje teritorijalnog integriteta Crne Gore. Pazite, albanska nacionalna zastava je istovremeno državna zastava ...Prekid)... Samo da završim misao ako može?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 15:12:12)

Znate kako, ne možete, jer se prijavljuju mnoge kolege, a vi imate prijavljenu diskusiju. Sad

ste komentarisali izlaganje poslanika Sekulića, pa ste onda prešli na obraćanje poslaniku Nimanbeguu.

Dobro, ali u redu, sad smo završili sa vašim komentaram i sad ima odgovor poslanik Sekulić. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (28.12.18 15:12:36)

Poštovani gospodine Konjeviću, drago mi je što se slažemo oko toga da treba kodifikovati zaštitu državnih simbola i tu nemamo nikakve dileme.

Sa druge strane vjerujem da je i vama jasno da se o ovome priča već mjesecima. Znači, nije ovo tema koju smo otvorili danas, nije to tema koju smo otvorili za sat vremena. Znači, zato što kažem još jedanput govorimo sa aspekta prava. Pravo je samo kodifikovanje norme, odnosno kodifikovanje jednog političkog stava, političkog mišljenja, ako hoćemo da izvedemo do kraja to je kodifikovanje političkog stava većine. Tu nemamo nikakve dileme.

Ako već mjesecima raspravljamo o ovome, na ovaj ili onaj način, ako to već imamo u javnosti, imamo nespornu većinu za ono što i vi prihvatate to je kodifikacija zaštite državnih simbola. Onda zaista mislim da treba to da uradimo.

Da li ove predloge Vlade možemo poboljšati, ako možemo da ih poboljšamo ajde da to uradimo. Naravno, možemo proširiti priču sa tim šta je sve isticanje državnih simbola, da li je zastavica u kolima državni simbol ili je to moj lični simbol. Da li je naljepnica na kolima državni simbol ili nije, ali kažem još jedanput dobro je da ovo što je predložio gospodin još jedanput, dobro je da ovo što je predložio gospodin Genci Nimanbegu, da to sklonimo iz zakona, da ne bi opterećivao neke moguće odnose i uz još jedno podsjećanje. Mi smo otvorena turistička destinacija i ovdje dolazi na stotine hiljada ljudi ili milion ljudi sa strane tokom jedne sezone. Znači, svi oni nose tu emociju prema svojim državnim simbolima, kao što je nosimo i mi.

Da li bi možda neko propisivanje istovremenog isticanja državnih simbola pomoglo? Ne znam, možda je to neka sljedeća faza. Ali, ja zaista vjerujem da svaki građanin Crne Gore, bez obzira kako se nacionalno izjašnjava, ipak ima emociju prema državnim simbolima crnogorskim.

Da negdje svaki građanin bio on Crnogorac, Srbin, Albanac, Bošnjak, Musliman, da on zaista ima tu emociju prema crnogorskim državnim simbolima. Može on da bude manji ili veći u odnosu na emociju koju gaji prema državnim simbolima svoje matične države. Ali, dozvolite zakon je tu, nažalost ljubav ne može ili na sreću ljubav nikad ne može da stane u zakonsku normu. Ali, pitanje poštovanja može da se kodifikuje kao zakonska norma.

Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 15:14:57)

Hvala vam poslaniče Sekuliću, sada riječ ima poslanik Miodrag Lekić, a neka se pripremi poslanik Luid Škrelja.

Izvolite.

MIODRAG LEKIĆ (28.12.18 15:15:06)

Hvala predsjedniče.

Ja sigurno neću biti pod udarom ovog zakona i ne govorim kritički zato što se osjećam žrtvom ovih normi. Ali zainteresovan za jedan stepen makar minimuma kohezije u crnogorskom društvu moram da intervenišem i da vrlo dobronamjerno ukažem da ovaj zakon treba povući, ovaj zakon treba ozbiljno uraditi. On je haotičan. Mi smo čuli, ja sam čuo uvodno izlaganje gospodina Nimanbegua. On je vrlo detaljno, pedantno, angažovano obrazložio svoj amandman, poslije je rekao da ima još nekih četiri, pet, ali da ga to manje zanima.

Mislim i ovaj manir koji je legitiman i njegovo pravo govori je li tako da ovdje ima parcijalnih interesa da završim svoje, a ovo drugo evo možete da nastavite vi ostali. Ja sve drugo

doživljam kao svoje, pa tu je neka metodološka razlika i da pošto kratko vrijeme imamo samo da ukažem na nekoliko stvari.

Prvo, ovo je zakon koji je podređeni simptom stanja u društvu. Mi smo imali juče raspravu o Budžetu, o ekonomiji, mi imamo zemlju koja je zadužena tri milijarde i 200 hiljada, bila je zadužena 2006.godine, 700 hiljada. Pet puta je povećan dug, opštine su dužne 100 miliona, ne plaćaju doprinose itd. i ovo je idealna tema, da se skrene.

Naravno ja ovu temu doživljam kao ozbiljnu. Međutim, ona ima očigledno i tu funkciju.

Vidite, jedan talas nevjerovatan je bavljenja identitetom u Crnoj Gori, suptilna tema. Ja se njome bavim skromno, čitam o njoj i imam neke svoje ideje. Dakle, apsolutno je ne negiram, ali tako se vodi ta rasprava da diskusija o identitetu u Crnoj Gori pokazuje spolja krizu identeta ove zemlje, po načinu kako se vodi, po suprotstavljenim stavovima itd.

I na kraju krajeva, nije baš ni ugodno, kako bi rekao, adekvatno, nije u dobrom ukusu da vladajuća stranka koja je bila u jednom drugom identitetu, koja je zastupala druge stavove, baš državne sada baš predvodi ovako ekstremno izazivajući reakcije, izazivajući probleme.

Znači, nije bilo tako davno, ne mogu se sjetiti slogan Demokratske partije socijalista je bio snaga države. Sjeća li se neko, Krivokapić se vjerovatno sjeća - snaga države.

Na koju ste državu mislili? Mislili ste na zajedničku državu. Voljeli ste je, zalagali ste se, ja vam na tome ne zamjeram. Ali sada praviti jedan takav zaokret koji je legitiman razumije se, legitiman je. Ali, sada prednjačiti u drugoj krajnosti onda sa pozicije one zajedničke države progoniti one koji su bili za nezavisnu državu sada, treba nešto podvaliti ovima drugima.

Vidite, ovo obrazloženje je vjerujte frapantno. Upoređivati holokaust, kao osnov pravni za ovu argumentaciju stvarno je ne smjelo nego zaista izazvat će razne komentare, da sad unaprijed ne komentarišemo do ozbiljne javnosti. Holokaust izražava stradanje Jevreja. Poginulo ih je odnosno na jedan genocidan način uništeno je oko šest miliona. Jevreji nijesu imali 19 vjekova državu, imali su svijest o sebi i zato su poslije 19 vjekova formirali svoju državu. Potpuno je druga priča ko su Jevreji ovdje u Crnoj Gori? Je li DPS Jevrej? Jeste li vi bili u logoru, koja je paralela ne razumijem, ko je holokaust, ko je Jevrej u ovoj priči ovog zakona? I ako ćemo da nastavimo poznajemo i mi norme međunarodne. U Francuskoj postoji takođe krivična materija ko negira genocid nad Jermenima. 15 miliona Jermena je poginulo 1915.godine, odnosno istrijebljeno itd. Znamo te podatke, ali potpuno je deplasirano da se primjenjuje ovdje u ovoj našoj realnosti.

Vidite, ja ću biti vrlo konkretan u želji da ne kritikujem, možda je ovo bila negdje i nekome dobra namjera da se povuče ovo, da se uradi bolje, da uradimo zajedno, ako hoćete u stvari uradite vi, ako smatrate da će te ga vi bolje uraditi. Ovaj Zakon s jedne strane omogućava isticanje svih zastava, znači prihvaćen je amandman gospodina Nimanbegua, analogno tome mogu i sve druge zastave. Znači jedan liberalizam, jedna širina može da bude izraz demokratije, meni je to preširoko, evo odmah da budem ja sad restriktivan, ali mislim na sve zastave.

Takođe, ovdje ima jedna tendencija koju ću evo reći, hipoteza, da dio vladajuće stranke, ne mislim svi, mislim da ovdje sjede ljudi koji prepoznaju apsurd ovog zakona, da vladajuća stranka ipak vlada - podijeli pa vladaj. Dakle, ona je koketirajući sa sprskim nacionalizmom obespravljalala manjine i u simbolima i u mnogo čemu i umjerene Albance, Bošnjake itd. možda gurnula u nacionalne. Sad radi obratno. Sada je stvorila savez sa manjinama koji imaju svoje interese koji ih ...(Prekid)... a zajednički sa većinom treba da se podvali ovoj tamo drugoj grupaciji koja ne pripada. Nijesam ugrožen ovdje u čitavoj ovoj priči.

Ali, stvara se jedna opasna igra, sa posljedicama Njutnovog zakona, akcije i reakcije nije samo prirodnih nauka nego i društvenih nauka. Ide reakcija na sve ovo i biće vjerujte po ulicama, po svadbama i zastava, i zabavljanja i neko možda ima i taj cilj -podijeli pa vladaj.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 15:21:39)

Hvala.

Sada riječ ima poslanik Luid Škrelja, a neka se pripremi poslanik Goran Radonjić.

LUID LJUBO ŠKRELJA (28.12.18 15:21:50)

Hvala gospodine predsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege poslanici i poslanice,

Ja u principu, kada su ovakve teme bile predmet rasprave plenuma izbjegavao sam da uzmem učešće u raspravi upravo zbog mogućih konotacija na ovaj ili onaj način ili na način koji smo imali prilike i maloprije prije da čujemo.

Daleko od toga da ja se osjećam kao žrtva, kad se tiče ovih izmjena i dopuna zakona, a nijesam se osjećao žrtvom ni kada je donesen ovaj zakon. Podsjećanja radi, čini mi se da je ovaj zakon o javnom redu i miru donesen 2011. godine. Zainteresovani ljudi koji treba da se pripremaju za ovakve sjednice mogu da vide šta sam tada rekao na sjednici Zakonodavnog odbora i šta su drugi rekli. Tada sam skrenuo pažnju da ova odredba zakona nije u skladu s Ustavom i čak je naslov, čini mi se, u dnevnim novinama Dan, stajao, moja slika i moja izjava - kazne ćemo platiti, ali ćemo ipak zastave nositi. Bio je prisutan i gospodin, sada možda i ne treba pomenuti, ali ne pominjem za loše, Emilo Labudović koji se složio s takvom konstatacijom. Ako je odlučeno zarad nekog interesa države da se to uradi mi smo to prihvatili. Glasao sam za Zakon o javnom redu i miru. Jedan čovjek koga neću da pominjem, čak je bio rigorozniji od nas, pa je doslovce rekao da moja dva sina dabogda se nikad ne oženili, a pod crnogorskom zastavom se nikad neće oženiti. Ja to nikad nisam rekao niti ću da kažem.

Predlog za izmjene i dopune Zakona o javnom redu koji je podnio gospodin Genci Nimanbegu, na žalost imaju elemenata žrtava koje podnosi određena grupacija nacionalnih manjina u Crnoj Gori i to je gospodin Nimanbegu naveo u obrazloženju. Poređenja radi, za vrijeme dok se slavi uništenje države Crne Gore o kojem mi pričamo i treba da zaštitimo, uništenje, nestajanje države Crne Gore, nemam informaciju da je neko kažnjavan ni za parking prostor, da se pogrešno parkirao, a ne za isticanje stranih simbola. U isto vrijeme, u Ulcinju, kažnjava se čovjek, neću da kažem, ali možda nije ni bio svjestan šta je imao u kolima. Neću da minimiziram to, ali radi se o albanskoj zastavi. Druga stvar, kažnjava se čovjek i ide mu policija kući što je stavio albansku zastavu, a u zakonu jasno stoji da ne smije da se ističe u javnim površinama. Ne mogu da vjerujem da neko može da ocjenjuje rođenu kuću javnom površinom. Onda bismo svi mi mogli da idemo kod njega tamo da mu kažemo - izvini, ovo je javna površina pa ćemo da igramo fudbal tu. Treba da razlikujemo praktičnu primjenu zakona od zloupotrebe zakona. Predlog gospodina Nimanbegua doživljam da se sprečava zloupotreba bilo koje odredbe zakona od bilo koga. Ali, to se dešava. Non stop se dešava prema jednoj određenoj grupaciji manjina u Crnoj Gori. Želim da mi neko ovdje saopšti da li je neko, kada ste slavili poništenje, uništenje, nestajanje države Crne Gore u Budvi, kažnjavan zbog toga? Da li je neko kažnjavan zbog toga što nam dolaze ispred Skupštine Crne Gore sa zastavama stranih država, da li je neko kažnjavan zbog toga? I ne treba da bude kažnjen. Onda u redu, što ti smeta ovaj zakon, ne treba da ti smeta ni ova odredba.

Tako da mislim da je moja intervencija, u sklopu toga i podržavam i Gencijev predlog, kao i amandmane Vlade države Crne Gore. Prioritetno država mora da štiti svoj državni simbol. Ko toga nije svjestan, evo govorim iz pozicije pripadnika manjina u jednoj građanskoj partiji i da nema tu nikakve trgovine, nikakvih ucjena, nema tu nikakvih povlađivanja bilo kome nego čovjek koji 20 godina sjedi skoro u ovim klupama i sve sam to pregrmio i sve sam to prebrodio, glasao sam za ovaj zakon računajući da ima dosljednu ljudsku primjenu, a ne da će taj zakon da služi ...(Prekid) Mi smo ti koji smo doživljavali cijepanje Ustava u ovoj Skupštini, poništavanje ovoga doma, poništavanje državnih simbola Crne Gore, neustajanje na himnu i na sve ono što čini jednu državu državom. Sada je problem to što će neko da ide na svadbu da oženi sina pa će da nosi neki nacionalni simbol. Nemojmo da se igramo i nemojmo to da prebacimo u političke svrhe jer se to vraća kao bumerang. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 15:27:19)

Za komentar se javio poslanik Aleksandar Damjanović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (28.12.18 15:27:26)

Zahvaljujem, predsjedniče Brajoviću.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Gospodine Škrelja, mogu li dobiti prostora da obavim kratak dijalog s mojim uvažanim kolegom?

Ovdje je i kolega Danilović, u uvodnom izlaganju, u ime Posebnog kluba poslanika rekao da nema niko ovdje problem s prvobitnom idejom gospodina Nimanbegua da se u dijelu Predloga izmjena i dopuna Zakona o javnom redu i miru interveniše u onom dijelu vezanom kao turistička destinacija što je Crna Gora za nošenje, dakle isticanje zastava, odnosno sankcionisanje fizičkih lica koji ističu simbole drugih država, pa i kao turisti, između ostalog. U tom dijelu nije bilo potrebe za pojašnjavanje, odnosno genezu šta se sve može pod tim podrazumijevati. Problem je ovdje mišljenje Vlade na predlog izmjena i dopuna gospodina Nimanbegua jer od tog glasa zavisi prohodnost ne samo ovog akta nego prohodnost nekih drugih akata, pretpostavljam. Gospodin Nimanbegu je legitimno, iz svoje političke vizure, partijske, nacionalne ili bilo koje druge predložio nešto, a Vlada je dala mišljenje u kojem ide ne korak dalje nego kilometrima dalje i predlaže amandmane koji ovdje pokušavaju da uvedu, uslovno rečeno, neku nespornu istorijsku istinu, odnosno sintagmom da se kažnjava netačno iznošenje, negiranje jasno utvrđenih istorijskih činjenica u vezi Crne Gore.

Sada pitam sve nas, recimo neki moj prijatelj, drugar iz Ulcinja, albanske nacionalnosti može da smatra da je mnogo bolja situacija bila da je Crna Gora pripojena ili je u zajednici s Albanijom, da ne postoji kao nezavisna država. Neko u Rožajama će da kaže da je mnogo bolje da je Crna Gora u zajednici s Turskom, da nije nezavisna država. Neko će u Pljevljima reći da je bolje da nije bilo referendumu, odnosno da je prošla odluka da se ostane u zajednici sa Srbijom. Neko će dolje u Kotoru reći da je bolje da je u zajednici s Hrvatskom Crna Gora. Mi imamo nespornu istorijsku činjenicu iz ove neke skorašnje istorije naše koja traje od 2006. godine iako se pozivamo na hiljadugodišnje trajanje da je Crna Gora nezavisna država i negdje vjerovatno nesporno, kako se ovdje kaže, jasnu utvrđenu istorijsku činjenicu da je to možda bolje za sve nas što smo nezavisni, slobodni, samostalni, odlučujemo sami o sebi itd. Hoćemo li na primisao nekog od ovih potencijalnih građana koji mogu ovako da razmišljaju u Rožajama, Kotoru, Pljevljima, Ulcinju ili bilo gdje drugo u Crnoj Gori da primjenjujemo zakon, da hapsimo, da prijetimo, da utjerujemo red i unutar, kako je kolega Danilović rekao, nesporno ...(Prekid)... Crnoj Gori i unutar svake zajednice u Crnoj Gori.

Završavam, gospodine Škrelja, time da je ovakav predlog akta, ako bude ovdje usvojen, bumerang koji će se, a neće mnogo vremena proći, vratiti onima koji su ovo usmjerili prema jednom dijelu Crne Gore jer će ovaj akt biti usmjeren prema svakom dijelu Crne Gore.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 15:30:53)

Hvala.

Gospodin Škrelja, odgovor na komentar. Izvolite.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (28.12.18 15:30:54)

Gospodine Damjanoviću, vrlo kratko. Neću da ulazim u ono što on smatra da je afirmativno da ga neko čuje. Ne znam zašto u crnogorskom Parlamentu uporno pokušava da se prebacuje ili da se bavimo nečim što niđe ne pije vodu. Albanci u Crnoj Gori su odnos prema Crnoj Gori pokazali iks puta do sada, a najsvježije 2006. godine. To je prva stvar. Sada pominjete kada bi htjeli ovi, kada bi htjeli oni. Ne želim i nikad nisam pričao o tome, jedino koji su željeli i koji su jasno iskazali želju da nema Crne Gore zna se ko je na referendumu 44% i nešto, oni su smatrali da Crna Gora ne treba da postoji nego treba da bude u zajednici sa Srbijom. Mi nijesmo tako smatrali. Boka tako nije smatrala. Bošnjaci tako nijesu smatrali. Hrvati nijesu tako smatrali. Muslimani tako nijesu smatrali. Crnogorci nijesu tako smatrali.

Druga stvar, u Albaniji, nijesu nam kolege ovdje prisutni kojima su puna usta da je problem

u Crnoj Gori velika Albanija, da Ulcinj, Gusinje ...U Albaniji, na zadnjim izborima, Pokret za veliku Albaniju, za prirodnu Albaniju, nazovite kako god hoćete, nije ušao u parlament. U matičnoj državi nije ušao u parlament i mi na velika vrata propagiramo tu politiku. Ja ne znam đe, kome to služi i ko ima interes od toga? E sad ja vas pitam. Ako je interes kad ste rekli malo prije, ako je interes DPS-a da na neki način prebacuje klicu razdora među prosrpskim strankama ili ovamo onamo, ja vas pitam koji je vaš interes koji pokušavate sada da kažete da je interes DPS-a da se na ovakav način udvara kada nemate opipljivih dokaza, kada nemate ni jedan rezultat, kada nemate ni jedan argument za to. To su argumenti koji ne piju vodu ni u mjesnoj zajednici, tamo ne znam Kakarickoj gori, ili negdje tamo gdje su donijeli odluku da Rusi u roku od 24 sata napuste Crnu Goru.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 15:33:21)

Hvala vam.

Javio se sad, molim vas, poslanik Goran Radonjić, ali pošto je već jedan komentarisao iz kluba, a vi imate sada vašu diskusiju inače. Ovako, samo dajte da doprinesemo kvalitetu rasprave, evo da čujem ispravku navoda, imaće pravo i gospodin Škrelja.

GORAN RADONJIĆ (28.12.18 15:33:52)

Prvo, zamolio bih da se sa mnom ne razgovora na ovaj način, nego da ga opomenete. Drugo, ovdje niko nije glasao na referendumu da nestane Crna Gora, da se ukida, da se uništi, nego smo glasali, ja sam glasao da ostane u zajedničkoj državi gdje ona imala svoje ime, svoju državnost, svoje predstavljanje i sve svoje. Prema tome, to je jedna neistina. Druga neistina je ovdje se insinuiralo da je samo jedan narod, to nije tačno, dakle, prvo ne znam odakle vama ti podaci ko je glasao tamo, valjda je bilo demokratsko pravo svakog da glasa i isto tako je bilo pravo da i nekih Albanaca, Hrvata, Srba, Crnogoraca, Makedonaca, Marsovaca i neopredijeljenih da glasaju kako oni hoće i nije pošteno da ne kažem i sramota je da se ovdje širi mržnja. Svako je valjda ako ste demokrate i ako je demokratski bio referendum imao pravo da glasa kako hoće kao i da ne glasa i da ga niko ne smije pitati zašto je to radio, a pogotovo ne da ga optužuje da je on rušio Crnu Goru. Nije rušio, nego je koristio demokratsko valjda pravo i nije bio ...(Prekid)... državi.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 15:34:57)

Hvala.

Izvolite imate i vi minut vremena, poslaniče Škrelja. Ima, jer sam mu ja dozvolio minut vremena.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (28.12.18 15:35:10)

Hvala, predsjedniče što ste mi dozvolili. Inače, imam pravo zbog toga što sa uvažanim profesorom ja uopšte nisam ni komunicirao i uopšte ne vidim vas da ste toliko bitni u mojim diskusijama, apsolutno. Ja se izvinjavam što moram da pokušavam da vam vraćam na blagi način, kako ste vi meni rekli da govorim neistine, ali uvažavam vas samo po jednoj činjenici, a danas sam čuo da su u Crnoj Gori glasali i Marsovci. Nisam znao do sad da ima u birački spisak Marsovaca, uvaženi profesor to zna, najvjerovatnije će nam reći ko su ti Marsovci koji su glasali. Ja sam rekao, ne, ne, a pa dobro ironiju zadržite za sebe i na kraju krajeva ja mislim da kao profesor Univerziteta treba sebi da date toliku širinu demokratsku i da ne dajete za pravo da ispravite moje navode i ničije navode, nego da iznesete svoje, svoje mišljenje. Ja sam iznio politički stav i smatram da na referendumu, jer jednu rečenicu, bez namjere da budem sad narodni heroj, da na referendumu, jasno je 44% građana Crne Gore su smatrali da Crna Gora ne treba da bude samostalna država. Kome treba još to saopštiti?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 15:36:33)

Molim vas kolege, poslaniče Škrelja, završili ste.

Sada riječ ima poslanik Goran Radonjić, a neka se pripremi poslanica Aleksandra Vuković. Izvolite.

GORAN RADONJIĆ (28.12.18 15:36:43)

Nemamo šta raspravljati, kad neko neće toleranciju, nemamo potrebe.

Dakle, poštovani građani, uoči Nove Godine, Božića, praznika koji po građanskoj, i po nacionalnoj i po vjerskoj tradiciji treba da nas navedu na samo preispitivanje, na opraštanje, na želje za boljim životom, za boljim danima za sve nas, kako za naše ukućane, prijatelje tako i za one koji su se ogriješili o nas. Mi treba da praštamo u ovo vrijeme, a ne da se širi mržnja. Vidite kako je ovo jedan Predlog koji je potpuna negacija i ruganje elementarnim stvarima.

Dakle, ovdje je bio Predlog jednog poslanika da se ukinu neke kazne, a onda je Vlada reagovala tako što je uvela kazne za nešto i to drakonske kazne. Kao dodatno ruganje ona se pozvala na holokaust na negiranje holokausta. Ovdje ne može nikakva analogija, jer holokaust je proganjanje Jevreja zato što nisu poštovali njemačku državu. Nisu poštovali kukasti krst koji je bio znak Njemačke države tada. Sve po zakonu i kad to neko negira da je šest miliona Jevreja uništeno na svirepi način, necivilizovan način, to je uvreda za zdravi razum i to treba sankcionisati. Analogno tome može samo da bude kad neko danas negira užasne zločine na Golom otoku. Da li je možda negiranje tih zločina da se sada diže spomenik i nekritički obožava onaj koji je stvorio to. Mi imamo trgove golotočkih žrtava, a onda umjesto da se izvinjamo, da radimo na tome i da se to nikad ne ponovi, mi sada afirmišemo onoga koji je stvorio Goli otok. Još jedna ironija, dakle, juče je Vlada donijela istovremeno još jedan Predlog, a to je da pripadnicima homoseksualne zajednice i ostalima da neka prava, pa neko misli da neko iskreno to želi od Vlade, na jednoj jedna odluka ta, a druga da ukida pravo govora, pravo mišljenja, pravo za osjećanje.

Dakle, i ovdje se ponavlja, kaže jasno utvrđene istorijske činjenice i uznemiravanje javnosti. To dolazi od grupacije koja je bar tri puta mijenjala svoj i to radikalni odnos prema istorijskim činjenicama i uznemiravanju javnosti. Oni koji su nekad vodili škole samoupravljanja, koji su bili protiv višestaračkog sistema, oni koji su išli na Gazimestan 1989. godine, koji su mrzjeli šahovnicu i šah, koji su nas tjerali da mrzimo sve oko sebe, oni da nam govore danas. Da danas slave komite, a šta slave kod komita? Je li to demokratsko ponašanje možda kako su se komiti ponašali? Dvije postoje dakle evropske tradicije, nažalost dvije. Jedna je tradicija Voltera - Ne slažem se sa vašim mišljenjem, već ću se do smrti boriti da imate pravo da ga kažete. Nažalost imamo i drugu evropsku tradiciju. To je tradicija fašizma, nacizma, tradicija zabranjenih knjiga, tradicija staljinizma, tradicija uništenja ljudske slobode. E mi treba da budemo na strani prosvjetiteljstva, na strani slobode, a ne na strani paljenja i uništavanja knjiga. Ovdje se nama poziva na presudu Evropskog suda protiv neke knjige koja negira holokaust da bi se na mala vrata uvelo ovdje spaljivanje knjiga, da bi se ovdje uvelo negiranje mogućnosti da nešto govorimo.

Pozivam javne institucije koje su dužne da brane slobodu i prava. PEN centar, zašto postoji PEN centar nego da brani slobode i prava ljudi kao i intelektualaca, kao i istoričara kao i pisaca? Isto važi za udruženja književnika, isto za Akademiju nauka, isto za Univerzitet koji mora da bude mjesto slobode, mjesto rasprave. Kakve su to jasno utvrđene činjenice, ko će da ih utvrđuje? Policija, poa zar policija nema dovoljno posla da otkriva ko su ubice koje svakodnevno imamo na našim ulicama ubistva, da utvrdi možda ko je napao i ubio novinare. Da možda ne treba da ide u zatvor neko ko je prije znao da je vođa kriminalne organizacije, nego se ide u zatvor zato što neko razmišlja o tome kakva je bila istorija. Je li to naše društvo koje mi želimo? Jasno utvrđene činjenice dolaze od vlasti koja ne zna koliko je ukradeno predmeta iz muzeja u kome se čuva naša istorija. To nisu predmeti ukradeni zato što oni vole istoriju pa je drže kod kuće, nego su završili na sivom tržištu zajedno sa cigaretama, zajedno sa gorivom. I da kažem još nešto.

Poštovani građani, čime treba da ovdje se ponašamo i radimo? Treba da odbacite mržnju. Kad vas navuče nešto, ovakva neka tema koja nije slučajno stavljena u petak popodne pred Novu godinu i pred Božić po svim pravilima spinovanja da malo lakše prođe zato što je izuzetno ne

popularan. Svaki slobodouman čovjek mora biti protiv ovakve norme, protiv ukidanja elementarnog prava na mišljenje, pogotovo što je to mišljenje prije samo koju deceniju bilo vladajuće i jedinstveno. Dakle, kažite ne mržnji. Sjetimo se ne samo evropske tradicije, nego i tradicije čojstva koja postoji kod nas...(Prekid)... ako mi dozvolite 10 sekundi. Čojstvo znači da branimo drugog od sebe, od potencijalnog zla koje u svakom čovjeku ipak postoji, od zvijeri u nama. Ne treba da budemo zvijeri jedni prema drugima, nego ljudi, da budemo humani, da budemo takvi da ćemo afirmisati nečija prava slobode na mišljenje, da do istorijski istine dođemo razgovorom, konsenzusom, a na nametanjem na silu svakih pet godina druga istina. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 15:42:12)

Riječ ima poslanica Aleksandra Vuković, a neka se pripremi poslanik Raško Konjević. Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (28.12.18 15:42:20)

Zahvaljujem, uvaženi predsjedniče Brajoviću.

Drage građanke i građani, uvažene poslanice i poslanici,

Zadovoljstvo mi je da danas govorim o ovim amandmanima i želim da poručim da ovo, kako se zaista stalno u Crnoj Gori želi stvoriti neka atmosfera da je neko protiv nečega ili nekoga, poručiti da je ovaj zakon za nas sve ođe u ovom parlamentu i sve građanke i građane Crne Gore, a ne protiv bilo koga. Ovo je zakon, ovo nije hajkački zakon i prestanimo da stalno dajemo i stavljamo neke pridjeve u vezi sa tim jer mislim da bi istorija sve trebalo da nas uči, a ne da nas neprestano muči kako to čini.

Zašto je neophodno da se postave određene sankcije za neka ponašanja koja su se pokazala veoma ugrožavajućim za ovu državu. Neophodno je zbog toga što smo u istoriju duboko zagledani znamo da nije slučajno što su stihovi velikoga Petra II Petrovića Njegoša "Rođeni smo u besudnu zemlju i da ove gore ne ljube regule" proizašle i kao naslov takođe kultne knjige "Besudna zemlja" Milovana Đilasa da nas upozore da u stvari samo red i mir u ovoj državi možemo ostvariti ukoliko imamo jasno izgrađene institucije i jasno definisane zakone. Nema savršenih zakona, ali kako bi pravници rekli - dobar zakon, loš zakon, dobar zakon, loš zakon ili sed lex dura lex, dakle svaki zakon je dobar zato što je neophodan, a mi smo ođe u parlamentu da bismo ga popravljali i nadam se da će i ovaj takođe biti predmet ispravki.

Pominje se ovdje Volter, baš zbog njega i u duhu koji je on zagovarao svako treba da obrađuje svoj vrt i zato što smo odlučili 2006. godine da konačno obrađujemo svoj vrt danas donosimo i ovaj zakon, jer zaista mislim da treba ovoj maloj i malobrojnoj državi koja je uspjela da opstane i po tome je istorijsko čudo čitavih 1000 godina na balkanskoj vjetrometini dopustiti da i ona bude u pravu. Da bude u pravu u odnosu na sebe jer mi nećemo u Crnoj Gori ćeraciju. I mi smo generacija koja poručuje da se ođe više niko neće ćerati nego da ćemo se udruživati.

Himna je muzička oda jednoj državi. Ukoliko ne ustajete u trenutku kada svi ustanu da bi pokazali poštovanje toj državi to treba kazniti. Treba kazniti zbog toga što će se time poslati poruka onima koji žele da taj jedan ili pojedinačni akt pretvore u opštost. Nećemo da pretvorimo u opštost nepoštovanje svoje države. Dakle, moramo da znamo da su državni simboli i stvoreni kao simboli, simbol nije znak, simbol su upisana brojna značenja, istorijsko pamćenje. I zbog toga što je istorijsko pamćenje tako da je 1918. godine ubijena, unižena i ugrožena crnogorska država, mi želimo da kažemo da da, neosporna istorijska činjenica ako se pitate šta je to i ko će definisati nespornu istorijsku činjenicu, jeste da je crnogorska država tada nestala i da su je nama oduzeli drugi uz pomoć nas. Hoćemo ovom prilikom da te mogućnosti učinimo nemogućim.

Ono što takođe mislim zbog čega je ovaj zakon zaista dobar, bez obzira na to što možda neko ima paralele neke drugačije i ovo što se danas želi stvoriti u Crnoj Gori jedan termin koji dolazi od ljudi koji ne bi trebalo te termine da proizvode u Crnoj Gori, posebno zbog toga što su oni bili na čelu, svako ko je želio obnovu crnogorske nezavisnosti bio je na čelu sa nama za obnovu te nezavisnosti, proizvode pridružujući se jedan termin Novocrnogorac koji pretpostavljam

dolazi kao neka vrsta podsjećanja na ono što je novogovor, a to je termin koji je u 1984. dakle romanu uveo Orvel, dakle novogovor koji je nastao u jednom represivnom sistemu, dakle u jednom zatopljenom mentalitetu, u jednoj ugroženosti, pod prijetnjom velikog brata koji nas sve posmatra. Naprotiv, ja mislim da su Crnogorci koji su se možda nekad osjećali drugačiji, koji su se 2006. godine izjasnili za nezavisnu Crnu Goru, prvi put osjetili tu slobodu da se izjasne Crnogorcima i po tome oni nijesu Novocrnogorci nego oslobođeni građani ove države koji konačno mogu bez ikakvih represalija da kažu ono što misle o tome u kakvom društvu, u kakvom državnom uređenju žele da žive.

Dakle, ja molim one ljude koji su zaista dostojanstveno radili na obnovi ove države da se ne love u one zamke koje postavljaju ljudi koji populističkim porukama i nekakvim riječima koje samo, vjerujte zazveče kao praporac koji zveči, a(Prekid)... ja želim da pošaljem pred praznike poruku ljubavi, podsjećam na poslanicu apostola Pavla - Ako ljubavi nemaš ništa si. Dakle, kao praporac koji zveči a svaka novostvorena riječ koja želi da ugrozi identitet u ovome slučaju Crnogoraca, a meni najvažnije građana Crne Gore zbog kojih se ovaj zakon i donosi. Jer, vidimo da su danas u ovom parlamentu zadovoljni Prijedlogom gospodina Nimanbegua i oni koji se izjašnjavaju i osjećaju Srbima u Crnoj Gori i Albancima, pretpostavljam da ćemo takve glasove čuti i od Bošnjaka, Hrvata, a evo i od Crnogoraca, tako da mislim da je ovo nešto što bi trebalo da nas ujedinjuje da nam ne smetaju simboli ni drugih država ni drugih naroda, nego naprotiv, da zagledani u te simbole spoznajemo ljepote raznolikosti i da u njima nađemo neko dostojanstvo sopstvene ličnosti i da, ogledajući se u njima, shvatimo u stvari koliko je dobro da te razlike ... približava a ne ono što nas udaljava. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 15:48:25)

Hvala.

Za komentar se javio poslanik Konjević. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (28.12.18 15:48:29)

Koleginice Vuković,

Ako svi u Crnoj Gori se okrenemo svojim nacionalnim simbolima, znate šta ćemo da izgubimo? Građansku državu. Izgubićemo građansku državu, ne danas, za 10 godina. Znači mi trebamo kroz dijalog o ovom osjetljivom pitanju da afirmišemo građanski identitet Crne Gore koji neće nikoga da vrijeđa, naprotiv, koji će svakoga da uvažava.

Kad već govorimo o istorijskim činjenicama. Ja vam čitam normu, ja vam čitam normu, kaže netačno, kazniće se i tako dalje - Netačno iznošenje i negiranje jasno utvrđenih istorijskih činjenica u vezi Crne Gore, pazite u vezi Crne Gore.

E gledajte sad, kako ćete da primijenite. Ovo je udžbenik za IV razred gimnazije. Uvaženi istoričari su ga pisali, neki su među nama. Kaže: "Uveli su Crnu Goru u rat, crnogorski rezervisti su 91. učestvovali u operacijama JNA na hercegovačkom i dubrovačkom ratištu. Vlada je organizovala nelegalni tranzit cigara, obezbjeđujući na taj način novac za isplaćivanje plata i penzija, ali su se nelegalnim poslovima obogatili državni funkcioneri. Crna berza i siva ekonomija postali su dominantne grane. Buvljaci, ulični dileri novca i sitni šverceri bili su prepoznatljivost Crne Gore. Kulturnom scenom je dominirala turbo folk muzika":

Ovi stavovi saopšteni u udžbeniku od strane istoričara valjda bi bili neka istorijska činjenica u vezi sa Crnom Gorom, kako kaže norma. Dakle, ako neko pročita ovaj udžbenik na javnom mjestu, da li on shodno ovom amandmanu Vlade, netačno iznosi, negira jasno utvrđene istorijske činjenice u vezi sa Crnom Gorom, pazite, u vezi sa Crnom Gorom. Ja o tome samo govorim. U tom udžbeniku piše takođe da bi govorio o tome da su neke, da je ovo tačno. Kaže, otpor ratnoj politici pružale su LSCG, SDP, nedjeljnik Monitor, intelektualci okupljeni u crnogorskom PEN centru itd. Ali, ja sam vam ovo naveo namjerno da bi vam ukazao koliko norma može(Prekid).... Dakle, ovo moramo promijeniti.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 15:51:30)

Hvala.

Pravo na komentar poslanica Vuković, izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (28.12.18 15:51:37)

Uvaženi kolega Konjeviću,

Sve se može banalizovati, a pošto živimo u, ja volim jedan pridjev koji je jedan od meni najdražih pjesnika upotrijebio za vrijeme u kojem je on živio, oskudno vrijeme, a posebno vrijeme fejknuza i postistine kad se bilo što može, zaista bilo kakva tačnost pretvoriti u istinu. Ne bi trebalo da se služimo manipulacijama, čitanjem udžbenika nekih pojedinačnih, dvije stranice. Dakle, ovđe se radi o nespornim istorijskim činjenicama, a nesporna istorijska činjenica je ono što sam vam, uvaženi kolega Konjeviću, i navela kao možda dobar trag da se saglasite sa mnom da ne bi trebalo prihvatati one sintagme kakve su zaista nevjerovatne. Kakvi Novocnogorci, šta to znači? Dakle, cilj ove priče je bio da je u suštini više bio upućen na moje kolege koji nijesu saglasni o sjećaju se drugačije nacionalno nego ja, jer sam zaista htjela sa njima da razgovaram u vezi sa tim što može ovu državu u smislu popravljjanja zakona i zakonskih rješenja ujediniti oko jednoga, a to je država. I naravno građanska, jer uvijek kad govorim mislim da je to čak i pleonazam u svim mojim nastupima da ponavljam građanska država, građanska država. Pa to je nešto što smo ponudili kao optimum ovome društvu. Ja nikada u životu ne pomislim na neku drugu mogućnost opstanka Crne Gore nego kao građanske države koju će podjednako poštovati svi ljudi koji u njoj žive. I sama sam prije nekoliko dana kazala da se i mi u vlasti treba da zapitamo da li smo stvorili vrijednost sa kojom može da se identifikuje svaki naš građanin i građanka jer je toliko ta vrijednost za njih vrijedna i ako nijesmo da bi trebalo da preispitamo se zašto nijesmo i da u svrhu pomirenja činimo sve što je do nas i sve što možemo zaista dati. A kao neku vrstu odricanja spremna sam da se odreknem svega samo ne onoga što i jeste cilj ovoga zakona. To je ideja okupljanja oko države kao zajedničke sredine u kojoj ćemo svi osjećati da smo zaista ljudi koji mogu da doprinose boljitku ovoga društva. Dakle, nema kompromisa u vezi sa državom i nema kompromisa u vezi sa državnim simbolima. Mi do sutra možemo govoriti da nam se na nivou estetike ili porijekla nekih stihova manje ili više sviđaju ovi stihovi tko smo došli i u situaciju da raspravljamo o Njegošu i o njegovoj etičkoj i estetičkoj vrijednosti, pjesniku revolucije i pjesniku najdublje moralnosti. Dakle, tako smo došli upravo u situaciju da danas možemo sve dovesti u pitanje. Tako da vas molim da evo budemo oprezni, ovo se možda neće sviđeti nekim drugim ljudima koji me u ovom trenutku slušaju, ali baš zbog toga što želim da pošaljem poruku i da postavim neku ravan i u istu ravan, upravo crnogorsku himnu ili himnu Crne Gore u ravan sa vrijednošću koju mi baštinimo, a to je vrijednost ..(Prekid).... Petrović Njegoš na čelu sa Petrom II Petrovićem Njegošem.

I samo za kraj, uvaženi predsjedniče, hvala vam što ste mi dopustili prekoračenje, i to nam je opomena. U jeziku su sve naše opomene. Naš prvi Zakonik ili pokušaj zakonika se zove Stega. Ođe su mnogi čitali Dostojevskog i sjećaju se velikog inkvizitora i pitanja slobode. Preveliko je možda breme slobode i upravo je zakon tu da ograniči našu slobodu i da je na neki način precizira. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 15:55:07)

Hvala.

Za komentar se javio poslanik Danilović. Izvolite.

Poslaniče Daniloviću, odustajete od komentara, je li tako? Odustajete.

Da se razumijemo, može i odustaje, može i odustaje.

Sada riječ ima poslanik Raško Konjević i neka se pripremi poslanik Miodrag Vuković. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (28.12.18 15:55:40)

Evo, zahvaljujem.

Ja sam vam kolege ukazao zaista u najboljoj namjeri da, i ponovo vas negdje pozivam na to, da budemo vrlo oprezni da jednu namjeru koja može da bude dobra ne donosimo ovako na prečac za dva sata razgovora bez provedene javne rasprave, bez mogućnosti da ljudi od struke koji mnogo bolje poznaju ove stvari, ukažu na sve prednosti, nedostatke, dileme, itd.

Znači, mi smo multietničko društvo i na žalost na Balkanu sva multietnička društva su vrlo tanana. Tanana u smislu da se ta njihova građanska orijentacija i prisutni multietnički sklad vrlo lagano poljuljaju. Neko bolje, neko slabije se sjeća dešavanja samo prije dvadesetak ili tridesetak godina. I upravo nas to opominje da kod ovakvih stvari budemo maksimalno osjetljivi. Dakle, ponavljam vam kolege, molba, molba pravnicima iz bilo kojih klubova, ima ih ovdje dosta, da će norma, netačno iznošenje i negiranje jasno utvrđenih historijskih činjenica u vezi Crne Gore, kolege tvrdim vam, izazvati problem u njenom sprovođenju kod organa koji su zaduženi za sprovođenje Zakona o javnom redu i miru. Neće izazvati samo problem kod organa koji sprovode ovaj zakon, a to su pripadnici Uprave policije, izazvaće problem i kod pravosudnih organa koji u finalu daju ocjenu o onome što je rad policijskih službenika koji će primjenjivati ovaj zakon.

Dakle, ja se ne bavim banalizacijom niti bilo kakvim fejknužom. Kolege, kolike su historijske istine, činjenice rastegljiva kategorija, pročitacu vam još jednom. Ovo je kolege što vam ja čitam, ovo je udžbenik ali ga je napisao vaš kolega koji sjedi sa vama u poslaničkom klubu. Znači vaš kolega koji sjedi s vama u poslaničkom klubu je jedan od autora ovog udžbenika koji se primjenjivao dvije generacije za IV razred gimnazije. On kaže: "Uveli su Crnu Goru u rat. Crnogorski rezervisti su 91. učestvovali u operacijama JNA na hercegovačkom i dubrovačkom ratištu. Otpor ratnoj politici pružale su partije LSCG, SDP, nedjeljnik Monitor, itd. Vlada je organizovala nelegalni tranzit" itd.

Sad nekoga od vas da pitam da li je ovo tačno vi biste mi rekli da nije. Šta je onda historijska istina? Da li će neki građani u primjeni propisa koji uzme ovaj udžbenik koji je pisao vaš kolega, da uzme ovaj udžbenik, jer se kaže: "Na javnom mjestu, pravno lice na javnom mjestu putem oglasa...", itd. da li će biti kažnjen po ovom zakonu i ko će procijeniti, zato čitam, jer na žalost nije još uvijek vrijeme za neke, prepustimo historiju historičarima, nemojmo da mi u Zakonu o prekršajima dajemo ovlašćenja Upravi policije da ona utvrđuje koje su to netačno iznošene i negirane jasno utvrđene historijske činjenice u vezi sa Crnom Gorom.

Kolege, ako vas pitam je li ovo historijska činjenica, nijesam je napisao ja, vi ćete mi vjerovatno odgovoriti da nije, vjerovatno ćete mi odgovoriti da nije. Mi možemo sada, ne želim da ulazimo u polemiku, je li ili nije i td. ali vam ovo govorim, ovaj dio zakona nas navodi na to. Navodi nas na to.

Šta ste rekli gospodine Vukoviću? Ne ne, izvinjavam se, mislio sam da je meni, izvinjavam se.

Dakle, radi se o neprimjenjivosti normi, a vi se sami vidite sa vašim, ako smo baš opsesivni da li je mislio na vas ili nije.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 16:00:41)

Hvala.

Poslanik Miodrag Vuković ima riječ, a neka se pripremi poslanik Neđeljko Rudović. Izvolite.

MIODRAG VUKOVIĆ (28.12.18 16:00:58)

Koleginice i kolege, uvaženi građani,

Možda je trebalo ovo na početku, ne precjenjujem svoje stavove iznešene u ovom dobu, ali reći, odnosno na nespornu činjenicu podsjetiti. Dakle, mi pred sobom imamo Prijedlog zakona,

izmjene i dopune, dopune zakona, kako god, koji je predložio naš poslanik kao jedan od ovlašćenih ustavnih predlagača ovakvih akata, zakona, kolega Nimanbegu. Na to, na taj njegov prijedlog imamo svi pravo da iznosimo svoje stavove, svoja viđenja pa da ih istipulišemo, iskazujemo kroz norme. To je uradila Vlada. Akta koja se predlažu ovdje šalju se Vladi na mišljenje, pojašnjenje. Ne gledajte i ne očekujte da će neko neozbiljno u tehničkom, pravno tehničkom normativnom smislu preuzeti ulogu predlagača, a u političkom smislu u svakom slučaju.

Ja ne osjećam se obaveznim niti je to potrebno objašnjavati pravni iskaz saopštenog političkog stava Vlade kao političkog organa. Složiću se, možda je bilo dobro da oni koji su nam predložili ovih tri, četiri, pet amandmana, budu ovdje sa nama pa da čujemo autentično mišljenje kolega iz Vlade zašto su, odnosno odgovor na pitanja, zašto su sugerisali ovo što imamo pred sobom na akt koji je sadržavao jedan član, koliko ja znam. Ali, ponoviću u pravnom iskazu možda bih ja malo nešto drugačije, možda mi se dopadaju i neke intervencije od drugih kolega iz ovog parlamenta. Ali u političkom smislu to tek treba jedni drugima da pojasnimo. Mi stojimo iza potrebe koja je diktirala, generisala je razlog zašto je Vlada predložila ove amandmane. I s tim u vezi ja skoro pa da nemam potrebe i oni koji misle kao ja, da se oko ovih stvari ubjeđujem sa kolegama drugačije mislećim iz opozicije koji su sporili potrebu ovakvog odnosa države prema državi, ovakvog odnosa kako je saopšteno u amandmanima prema građanima oni koji imaju potpuno konceptualno drugačije gledanje na Crnu Goru.

Neko je pomenuo naše razlike sa referendumom, neko je pomenuo nešto prije u našoj istoriji. Ja ću ponoviti samo činjenicu da je u ovom parlamentu prije dvadesetak dana usvojen politički akt kojim je iskazan politički odnos ovoga doma prema nespornim činjenicama koje je verifikovala ne samo istorija koja je od nas skrivana, nego i međunarodna zajednica, zvanična izvinjenja Crnoj Gori od francuskih legitimnih struktura zbog žrtve koju je morala podnijeti te 1918. godine, a i tada smo se razlikovali. Ponovljeni su ovi statovi. Ja neću da se ubjeđujem sa kolegama unionistima, onima koji zagovaraju u ovim uslovima današnjeg organizovanja međunarodne zajednice nekakve federacije ili druge oblike državnog saveza sa nama bliskima, kako se to izvlači iz te naše nesumnjive istorije kako smo se odnosili. Ali, hoću i ovdje sam svjestan provokacije, posebno onih koji su danas frekventni u ovom parlamentu da kažem - će ste momci bili juče. Juče oko rezolucije i prije rezolucije, ne bi došlo možda u ovom trenutku ni do te političke akcije u ovom parlamentu da vlast u Budvi koju vi konstituišete, vi iz SDP-a nije montirala bilborde koji su nas isprovocirali. Da li se nešto dešava, da li se nešto dešava kolege suverenisti do juče, da li se nešto dešava i u Kotoru, i u Herceg Novom što potire vaš stav da ste bili na pravoj strani istorije, odnosno bar dio stava da ste danas na pravoj strani istorije, odnosno bar dio stava da ste danas na pravoj strani istorije.

Dakle, rekao sam, stojim politički iza ovih amandmana, pravno zašto su takvi, dva pravnik tri mišljenja, možemo ih oblikovati, stipulisati na različite načine, ali politički se ubjeđivati na način što ćemo upravo korigovati istoriju i to javno ovdje nesporne istorijske činjenice, teško da možete imati sagovornika sa ove strane ovog parlamentarnog doma. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 16:06:31)

Hvala poslaniče Vukoviću.

Poslanici iz SDP-a će riješiti ko će dati. Nema replike. Pravo na repliku, imate pravo na komentar.

Izvolite, poslanik Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (28.12.18 16:06:41)

Kolega Vukoviću,

Evo ja i vi nijesmo generacija ovako u smislu godina, ali u političkoj ravni, namjerno pravim ovu digresiju da bi se samo tako shvatilo. Znači, ja bih pitao vas gospodine Vukoviću gdje ste vi bili, kako vaš kolega historičar kaže - jeste li bili aktivni političar, bili ste u ovom parlamentu, a vaš

kolega iz vašeg poslaničkog kluba, historičar, vi ste bili pisac tog Ustava iz 92. ili 91. kaže, citiram: "Da ste uveli Crnu Goru u rat", kaže "...da su crnogorski rezervisti iz 91. učestvovali u operacijama JNA na hercegovačkom ratištu i dubrovačkom ratištu". Znači, ovo je udžbenik, udžbenik. Vaš kolega kaže da smo mi, ne ja nego mi kao politička struktura, bili otpor ratnoj politici zajedno sa Liberalnim savezom, nedjeljnikom Monitor, Maticom crnogorskom itd.

Gdje ste vi kolega Vukoviću bili kad vaš kolega kaže da je tada Vlada organizovala nelegalni tranzit cigara obezbjeđujući novac za isplate plata, penzija, da su crna berza i siva ekonomija postale dominantne grane, da su buvljaci, ulični dileri novca i sitni šverceri bili prepoznatljivost Crne Gore. Ovo sve kaže vaš kolega o vama, vaš partijski kolega s kim sjedite u klupi, ovo vam ne kažem ja, ja čitam njega, to vam on kaže.

Izvolite kolega Škrelja. Znači gdje je ko bio.

Oko Budve, tačno je kolega Vukoviću. Ali ako nađete, dolje smo kad su lokalni problemi u koaliciji sa drugim političkim subjektima, ali ako nađete bilo kojeg funkcionera Socijaldemokratske partije koji je bilo kada negirao bilo šta što se tiče Crne Gore vi to recite. Kolega Vukoviću, u Budvi je vaš partijski kolega, vaš partijski kolega, gospodin Svetozar Marović je bio vaš partijski kolega napravio to što je napravio, evo da ne kvalifikujem, da budem toliko politički korektan, priznao. Dakle, nemojte, završavam rečenicu, nemojte da svodimo priču o ovom zakonu. Naš poziv nije bio da se sad nadmećemo, naš poziv je bio da ovo osjetljivije napišemo, to je samo poziv..... Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 16:09:57)

Hvala.

Odgovor na komentar, poslanik Vuković. Izvolite.

MIODRAG VUKOVIĆ (28.12.18 16:10:05)

Moj je problem, ali ću ga ponovo javno saopštiti, što sam u tim svojim klasifikacijama uvijek tvrdio da oni koji su bili unutra teško mogu imati čak i moralni kapacitet da pričaju kao oni koji su bili vani.

Gospodin Vuković je bio tamo u tim godinama đe je danas za Crnu Goru i za njenu trajnu egzistenciju. Kao mlad čovjek bio sam ubijeđen Jugosloven dok nijesmo otkrili i sa tim se bolom suočili kako je Jugoslavija kao koncept zajedništva, a to su poruke mojih predaka i dominantno Crne Gore zloupotrijebljene na najvulgarniji način protiv Crne Gore. Ostao sam da se borim jer mi je pružena prilika demokratski za Crnu Goru, za ono što je aksiom, može Jugoslavija, može državna zajednica, mogu svi drugi oblici ali Crna Gora mora, po meni mora da postoji zbog ovog naroda, ove društvene zajednice, ove dobrote koju i danas, kako god neki gledali, živimo i preporuka smo i za druge.

Da ne bih bio dvosmislen ili shvaćen, gospodine Konjeviću, visoki ste funkcioner SDP-a koji je na pravoj strani istorije svo prethodno vrijeme, bili ste i u Vladi, moj ministar u dva mandata. Ovo je od juče, ako hoćete da vas ispravim, nemojte mi dobacivati. Bili ste ministar i ne čuh, biću i ličan, ni u privatnim razgovorima da vam je tjeskobno da sjedite u toj vladi, kao visoki funkcioner te stranke.

Gospodin Krivokapić je sjedio u ovoj stolici 18 godina, švajc aparatom smo ga morali micati iz ove stolice a toliko je bila i na onim istinama iz ovog udžbenika stvarana Crna Gora. To je zato što sam, gospodine Krivokapiću, kako god, zato što sam pisao sve ustave što mi spočitavate do danas. Ja bih volio da ste vi išta u životu napisali, a da ne bude pogaženo vašim poslednjim ponašanjem i djelovanjem.

Gospodine Konjeviću, ništa mi niste odgovorili. Naši funkcioneri nijesu podržali, šta nijeste podržali, nijeste podržali proslavu... (Prekid)... vladajuće koalicije u Budvi. Molim vas predsjednik, gradonačelnik prisustvuje, pa se i on brani, ja sam to u svoje ime, pa kakva je to neozbiljna vlast, svi smo mi ...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 16:13:24)

Kolega Vukoviću, prošlo je vaših pet minuta. Vi, poslaniče Krivokapiću, repliku nemate. Ne, vi pokušajte u minut vremena proceduralno reagovanje. Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (28.12.18 16:13:43)

Rekao je po imenu i prezimenu, je li tako, prva stvar. Znači nije klub, on je pomislio s klubom, nije pomislio sa mnom. Čak nisam ni ja bio u tom klubu u ime kluba, nego je bio neko drugi - poslanik Konjević je šef našeg kluba. Ja sam sjedio i slušao, on je po imenu i prezimenu dva puta spomenuo me i rekao da sam pogazio sve što sam, ako sam ikad išta, napisao. Ako to nije uvreda, ne znam što je uvreda. Pri tom nije imao pravo da me proziva, nisam bio u dijalogu sa njim da bi mogao da se pozove, pobočno me prozivao i vrijeđao. Prema tome, ako to nije replika.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 16:14:12)

On je prvo vas spomenuo, ja mislim da vas je pohvalio, jer vam je pridao jedno pet, šest godina na mjestu predsjednika Parlamenta. Rekao je i vi ste bili predsjednik Parlamenta 18 godina. Čak niste ga pravilno citirali. Rekao je da ste pogazili to što ste uradili u svojoj političkoj karijeri. To jeste vrijeđanje, politički je stav.

Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (28.12.18 16:14:49)

Hvala vam na principijelnosti.

Gospodine Vukoviću, ništa nisam pogazio. Ja sam sve isto radio 30 godina. Devedesete ste nas ćerali što smo vas sprečavali da idete u rat. Sad hoćete da pratite ljude što su s vama bili u rat. Vi ste pisali Ustav 1992. godine i onaj žabljački i uveli ste srpski jezik u Crnu Goru koji nikad nije postojao u Crnu Goru, onaj Ustav iz 1992. godine crnogorski, a Novak Adžić je nedavno objavio tekst moje i vaše replike đe vi tražite da se ukine pravo u Crnoj Gori da se daje saglasnost na vanredno stanje što je imalo i u SFRJ. Vi lično, vi i Sveto Marović ste čitali nepostojeće članove Ustava i varali me tu u oktobru 1992. godine da to piše u Ustavu. Znači ukidali ste i ona prava koja je Crna Gora imala u SFRJ da odluči o vanrednom stanju u Crnoj Gori. Vi ste to ukidali. Znači gospodine Vukoviću, između vas i mene postoji samo ta bitna razlika. Kod nas postoji vertikala politička koju mi vežemo i za moralnu vertikalu. Na tim putevima se nijesmo mi vama prilagođavali, nego vi nama, vi ste gradili i veliku Srbiju, i rušili Jugoslaviju sa Antom Markovićem, nikakvu Jugoslaviju niste nikad voljeli. Vi ste samo uzeli ime svoje žrtve da bi se opravdali. Ubijali ste Jugoslaviju, uzimali ime te žrtve. To je poznato i u pravu, i u psihologiji.

Kad ste odlučili da morate doći ovamo poslije svih poraza na svim ratištima sa 100.000 žrtava samo u Bosni i Hercegovini, onda ste prebjegli ovamo. Ne smeta to nama. Politika je takva stvar. Vi ste nama bili saveznici, pošujmo to saveznici ... istorija, ne birate ih sami, ograničen je broj saveznika, nemate neograničeni broj saveznika ni bilo đe, a kamoli ođe. Odradili smo važan posao za Crnu Goru. Na tome vam hvala, vratili smo građansku Crnu Goru što mi je najvažnije bilo, pa je to bio preduslov da se odupremo i ratu sa NATO-om, a već ste jedan put bili u ratu sa NATO-om 1995. i 1996. godine i onda smo ušli u sledeću fazu da dođemo do NATO-a. Kad smo ušli u NATO, rekli smo ljudi mi s vama ne možemo da radimo više, više nema zajedničkog cilja, a sada nam je cilj vladavina prava, građanska Crna Gora, da stane pohara i da počnemo da se okupljamo pod neku zastavu u Crnoj Gori. Onaj ko stalno mijenja zastave kao vi, on može ovako da dozvoli da se lepršaju zastave đe god se stigne. Ovakve stvari traže ozbiljan razgovor. Vi bar kao čovjek koji ste pisali možete to znati. Odložimo ovo, stavimo u nacrt, sastavimo se i pričajmo o tome svi, svih vjera i nacija, da to nekako skupi sve nas pod jednu zastavu, a da damo pravo

manjinskim narodima na njihovo iskazivanje identiteta u onoj formi koja neće ugroziti državni identitet, građanski identitet Crne Gore, a nama, bavimo se politikom upravo da nam niko ne može davati moralne pridike. Mi se samo branimo kad nas neko napada. Ponavljam ne barjačimo mi ni crnogorstvom ni bilo čim drugim. Mi želimo da to posluži građanskoj Crnoj Gori i ništa više.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 16:17:52)

Hvala.

Kolege, možete minut, zato što je ovdje bilo uvredljivih konstatacija, takođe i minut ćete dobiti. Izvolite. Čerali ste nas moralno itd. Minut, ne, ne, tačno je, jeste čerali, minut vremena. Vidite, ovdje će se ispostaviti da sam jedini na pravoj strani istorije za ovo vrijeme, čak ćete se i vi složiti sa mnom.

Izvolite, poslaniče Vukoviću.

MIODRAG VUKOVIĆ (28.12.18 16:18:28)

Slušao sam kolegu i šta nego da se ponavljam, da ocjenjujem, da me najmanje impresioniraju, dapače, apsolutno me ne impresioniraju netačne informacije. Kolega je svjedok da sam ja njemu rekao prije, ja se izvinjavam svima vama na ovoj ... u argumentaciji, prije četiri, pet godina, pričajući kako se stvaraju države da smo napravili na Žabljaku, ta ekspertska grupa i otkucali u dva istovjetna primjerka verziju moguće zajednice Srbije i Crne Gore u drugoj, trećoj Jugoslaviji i da je bio poziv jedan da bi trebalo unijeti u jedan član dva stava kao posebne članove - prenumeracija teksta i da je tim pomjeranjem došlo do toga da jedan sadržaj bude zamijenjen drugim sadržajima. Ništa drugo, ništa pisali nismo, nego samo promijenili broj članova i on je to razumio.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 16:19:53)

Imaćete priliku, komentar. Nema više, vi i gospodin Krivokapić, ali imaćete vi i gospodin Lekić. Pravo na komentar poslanik Lekić, izvolite.

MIODRAG VUKOVIĆ (28.12.18 16:20:11)

Moram gospodinu Krivokapiću. Jedino naše različito gledanje na vašu političku, ne lično samo nego stranačku biografiju, nekada smo bili zajedno jer smo utvrdili kao čitav civilizovani svijet da je Njemačka napala Poljsku i počeo je Drugi svjetski rat, metafora. Vi kada ste odlučili da nas ubjeđujete da je Poljska napala Njemačku, pukao je naš politički brak. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 16:20:32)

Gospodine Vukoviću, gotovo nemate više vremena.

Izvolite, poslaniče Lekiću.

Molim vas, poslaniče Krivokapiću i Miloševiću, ako možete da saslušamo sad poslanika Lekića. Hvala.

MIODRAG LEKIĆ (28.12.18 16:20:44)

Ja sam se javio zbog intervencije poslanika Vukovića koju smatram dijelom interesantnom i to će mi biti povod za jedan predlog. Želim samo da podsjetim da je ovaj Zakon pun kontradikcija

sa veoma, kažem još jednom, haotičnih posljedica. On je sa jedne strane previše liberalan, a onda ima neke zamke i restriktivan pri čemu će Uprava policije da tumači istoriju.

Dakle, poslanik Nimanbegu je tražio amandmanom da se ima pravo isticanje zastave nacionalne i državne, albanske u Ulcinju i u drugim regijama i vi ste to prihvatili, slutim, pretpostavljam uplašili ste se da ne padne Vlada. Pretpostavljam, zapravo siguran sam da i povlačenje Zakona o Njegošu je bilo jer ste se uplašili da Bošnjačka stranka će napustiti Vladu i meni je to jasno i sada taj amandman može da se tako riješi. Dakle, otvaramo karte, je li, mislim kako ovo sve počinje i onda poslije naravno implicitne i eksplicitne sve zastave druge imaju pravo u Crnoj Gori da se viore. Je li tako? U tom smislu je zakon vrlo širok. Znači govorite ponekad s patetikom o odbrani identiteta Crne Gore, ovamo jedna širina pluralistička koja tobože treba da bude i simpatična .

E sada naravno ne plus nego prije svega je li tako. Da, ali je ovdje sada ravnopravnost, prihvatili ste ovaj amandman, anavlogno tome treba da prihvatite druge zastave, to je valjda jasno. E sada onda nastaje jedan represivni momenat vrlo problematičan, a to je dakle da Uprava policije ne piše, ali se podrazumijeva koja se u međuvremenu osamostalila jednom vrlo problematičnom operacijom po ovom mišljenju. Zato sam glasao protiv. Može da sankcioniše netačno iznošenje i negiranje javno utvrđenih istorijskih činjenica u vezi Crne Gore, bilo bi gramatički u vezi sa Crnom Gorom, dobro da ne cjepidlačimo. Dakle, hoće li biti spremna Uprava policije, hoću li ja biti spreman ako nešto kažem, mislim da li će biti u zoni visokog rizika. Recimo pojava Šćepana Maloga. E sada kako ću tumačiti? Vidite, sa jedne strane, to je došao čovjek, lažno se predstavio, trebalo bi da je negativan, a sa druge strane napravio je neke radove gdje ga istorija tumači i kao progresivnog. Mislim ne znam šta misli Uprava policije uopšte ... Uprava policije bavi se svojim poslom stručnim, ja im želim puno uspjeha. Ali ubacili ste ovo dakle, da bila velika konfuzija, znači sa jedne strane ...(Prekid).... Dolazim do poente, a to je predlog povodom diskusije gospodina Vukovića.

Gospodin Vuković je rekao da je ovo predložila Vlada, predstavnik Vlade danas ovdje nije. Ja vidim ovdje bez obzira na partijsku disciplinu i određene neugodnosti poslanika DPS-a pogotovo u domenu ovog obrazloženja o Jevrejima i holokaustu još niko neće da mi objasni kakave veze imaju Jevreji sa stvarnošću koju dodiruje ovaj zakon. Dakle, smatram kroz ovu činjenicu poslanika Vukovića, da nema predstavnika Vlade, da je ovdje zrelo ne samo zbog toga što smo demistifikovali ovaj zakon kao nepotpun da ne upotrijebim težu riječ. Dakle, da iz formalnih razloga se povuče ovaj zakon. Nećemo nikoga da porazimo, ja bar tu namjeru nemam, niti imam te pretenzije niti mi je to cilj, nego da napravimo nešto bolje. Ovo je osetljiva materija, tema građanskog društva i apstrakcija ...(Prekid)...institualizuje između integracije i asimilacije.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 16:24:55)

Poslaniče Lekiću, isteklo je vrijeme.

Pravo na komentar poslanik Vuković, odgovor na komentar.

Izvolite.

MIODRAG VUKOVIĆ (28.12.18 16:25:06)

Čak i da sam do kraja razumio Vaše obrazloženje prijedloga da neko povuče nešto što je predložio, ponovo zbog struke kao pravnik teško mogu da to prihvatim jer nijeste razlučili - ja sam govorio da u raspravi o ovom pitanju bi dobro bilo da autori amandmana budu ođe i bili bi jači u argumentaciji. Ali gospodine Lekiću, ima jedan formalni razlog zašto se to ne može uraditi, ne možemo mi očekivati od Vlade da povuče akt čiji nije predlagač. Akt koji danas raspravljamo je predložio kolega Nimanbegu, i on je prihvatio i u uvodom izlaganju je rekao - prihvatam svih pet, šest amandmana koje je predložila Vlada. Dakle, adresa za komunikaciju je predlagač zakona a to je gospodin Nimanbegu. A što se mene tiče ponoviću, politički razlozi koji su rukovodili i predlagača, i onoga ko je amandmanski intervenisao - Vlada dominantno su za mene

apsolutno prihvatljivi. I na pitanje, a zašto sad? Zato što smo čekali 100 godina, vjerovali ili ne na ovakav jedan zakon da one koji se neozbiljno igraju državom, a država su i simboli, i projekat, i koncept i ljudi prije svega, dovedemo poznaniju prava. Pravo i postoji zbog onih koji dominantno podržavaju pravo, ali i zbog onih koji se opiru tom pravu da budu sankcionisani. Molim Vas 100 godina Crna Gora gradi sebe kao državu, teško obnavljajući se pošto je bila bačena na koljena, neko je pokušao da nas podcijeni.

Gospodine Lekiću, treba li da ponavljamo oko ovog zakona nesumljivog, nespornog, treba li da ponavljamo svu onu argumentaciju ispričanu u prethodnim danima u ovom parlamentu, prethodnim godinama u demokratskom razvoju Crne Gore? Treba li da ponavljamo ovo je zbog onih koji dijele stav, ovo nije zbog mene i zbog Vas pretpostavljam koj poštujete ovu državu, imajući različiti odnos prema nekim njenim politikama, nego protiv onih, protiv ružna riječ, ali za nauku onima koji i u ovom parlamentu izjaviše prije deset godina da je nezavisna svoja Crna Gora najveći bespravno podignuti objekat na Balkanu koji će kad tad biti srušen. E pa da ga ne bi niko sa ambicijom da to može stvarno da učini, da ga ne bi i pokušao rušiti više mislim da ovakva pravna rješenja traži vrijeme, ište ih koje mi danas i sutra ćemo živjeti, a da li su formulacije i pravni iskaz najkorektnije ja sam ostao otvoren da razgovaramo o tome. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 16:28:41)

Poštovane kolege, ima mnogo komentara i svi su naravno dozvoljeni u skladu sa Poslovníkom.

Preostali diskutanti su Neđeljko Rutović, Adrijan Vuksanović i Dragutin Papović.

Dajem riječ...

Molim Vas onda evo i Andrija Nikolić, ovim zaključujemo prijavljivanje.

Neđeljko Rudović, ima riječ, a neka se pripremi Adrijan Vuksanović.

Izvolite, poslaniče Rudoviću.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (28.12.18 16:29:20)

Zahvaljujem, predsjedniče Brajoviću. Poštovane građanke i građani Crne Gore, dame i gospodo,

Mi danas, i juče, i sinoć ovdje prisustvujemo izgleda takmičenju u crnogorstvu. Ovdje neko želi da pokaže i dokaže da je veći Crnogorac i od Slavka Perovića, i od Žarka Rakčevića, i od Ranka Krivokapića. To je moj utisak gospodine Brajoviću. Vi se javljate i od plejade svih onih koji su bili njihovi prvi saradnici, od plejade svih crnogorskih intelektualaca, pisaca, pjesnika, novinara koji su se devedesetih borili za emancipaciju Crne Gore, za slobodu Crne Gore kao slobodni ljudi i danas neko ko pripada partiji koja je tada bila na drugoj strani, želi ne samo danas, ponavljam, da pokaže da je veći Crnogorac od njega. Neka javnost sudi, nek se vidi i nek se razmišlja o motivima, ja mislim da nije dobro da se strahom učeruje ljubav prema Crnoj Gori. Ja ne želim da neko voli i poštuje moju himnu i moju zastavu, i nadam se za zastavu svih nas i nadam se u perspektivi zastavu cijele Crne Gore, zato što se boji da će biti kažnjen ukoliko ne ustane na himnu. Ova država i ovi državni simboli treba da se vole zato što je ovo zemlja svih nas, a ne zemlja odabranih i poslušnih. Ova država i ovi simboli treba da se vole i poštuju zato što je ovo zemlja pravde, zemlja vladavine zakona, zemlja u kojoj se vlada i upravlja po sili zakona, a ne na osnovu zakona sile.

Sinoć smo imali na prečac obavezu da razmatramo amandmane Vlade koji su stigli kasno popodne u Skupštinu i na Odboru za politički sistem. Zbog javnosti želim da saopštim da sam i sinoć gospodinu Nimanbeguu saopštio da imam potpuno razumijevanje i dajem podršku za njegovu intenciju da se uskladi Zakon o javnom redu i miru sa Ustavom Crne Gore. Poštujem argumentaciju gospodina Nimanbegu i uvažavam je, i da se eliminiše konflikt između Zakona o javnom redu i miru i Zakona o upotrebi nacionalnih simbola manjinskih zajednica u Crnoj Gori. Međutim, opet da bi svi znali šta se želi Vladini amandmani na Predlog gospodina Nimanbegua su nas doveli do nekih potpuno apsurdnih situacija, pa je Vlada predložila, poštovane

građanke i građani Crne Gore, da se kazni netačno iznošenje, negiranje jasno utvrđenih historijskih činjenica u vezi Crne Gore. Moji prethodnici su elaborirali koliko je ova norma sporna, da ne kažemo neprimjenjiva. Uprava policije je ta koja će da tumači da li je nešto historijska činjenica ili nije i nakon što Uprava policije na primjer protumači da jeste, onda će Sud za prekršaje da se time bavi. Ako neko misli da je ovo realno i sprovodivo i da ovo zaista odgovara potrebama jednoga društva, onda se mi a ma baš nimalo u tome ne možemo saglasiti.

Takođe, želim da kažem da smatram da jeste na mjestu sledeći stav koji kaže da će se kazniti propagiranje narušavanja teritorijalnog integriteta ili veličanja okupacije Crne Gore, saradnja sa okupatorom ili zastupanje fašističke, šovinističke, nacističke ideje i ideologije, potpuno je to na mjestu. Potom dolazimo do tumačenja amandmana Vlade sledećeg koji se odnosi na poštovanje himne, odnosno za propisivanje sankcija za nepoštovanje himne, pa smo onda čuli obrazloženje predstavnika Vlade da se to ne poštovanje himne ...(Prekid)... i ako se desi na sportskim, zvaničnim sportskim događajima na kojima igra reprezentacija Crne Gore. E sad bih volio zaista da čujem kako neko misli da to sprovede u djelo ako budemo imali na stadionu pod Goricom ili stadionu na Cetinju kad ga naprave u dogledno vrijeme, a trebalo je odavno, 15.000 ili 20.000 ljudi ili u Sportskom centru Morača gdje će biti 6.000 ljudi. Kako ljudi moji mislite da se ovo može sprovesti, ovakav zakon na stranu i neću dalje elaborirati niti govoriti o tome koliko je on u konfrontaciji sa slobodom mišljenja.

Dame i gospodo, drago mi je da ste promijenili politiku. Vi pripadate partiji koja je značajno promijenila svoju politiku. Okrenuli ste se Crnoj Gori. Bravo, hvala vam na tome. Ja mislim da je to dobro za Crnu Goru ...(Prekid)...tu govoriti o motivima, zaključujem sa, ako dozvoljavate, još par rečenica. Neću govoriti o motivima za takav zaokret, ali želim da kažem da način na koji vi demonstrirate ljubav prema Crnoj Gori, potkopava Crnu Goru, jer na ovaj način se Crna Gora u kojoj postoji, kao što svi znamo, više Crnih Gora udaljavaju jedni od druge umjesto da se zbližavaju. Na ovaj način se dame i gospodo ne voli Crna Gora. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 16:35:58)

Hvala.

Poslanik Andrija Popović se javio za komentar. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (28.12.18 16:36:03)

Hvala, predsjedniče.

Nisam se mislio javljati povodom ovog zakona, ali evo inspirisao me kolega Rudović. Pa i ja mislim slično kao i on da ako zatvorim oči i ne vidim ko govori u parlamentu, mislim da su to diskusije Slavka Perovića, pokojnog Mira Vickovića, Mika Živkovića, Vesne Perović, boraca za suverenu, građansku, slobodnu Crnu Goru koji su bili ledolomci svima nama koji smo danas ovdje. Naravno, Crna Gora se emancipovala, od tada je prošlo 20 godina, ali lično mislim da amandman četiri Vlade koji se tiče fizičkih lica je neprimjenljiv. Dakle, da fizičko lice koje prilikom izvođenja državne himne u slučajevima kada je izvođenje predviđeno važećim propisima sjedenjem, zviždanjem, stvaranjem buke itd. će se za prekršaj kazniti novčanom kaznom od 250 do 1.200 eura ili kaznom zatvora do 60 dana. Mislim da je taj amandman neprimjenljiv, ove ostale uglavnom podržavam. Što je dobro kod ovog amandmana četiri, što je dobro kod ovog amandmana je da može da djeluje preventivno. Eto, to je ono što vidim kao dobro kod tog amandmana da može da djeluje preventivno. Ono što mene najviše zanima, dakle, kao što znamo naš uvaženi kolega Nimanbegu je predložio izmjenu Zakona o javnom redu i miru da bih znao kako da se izjasnim povodom tog njegovog prijedloga. Ne vjerujem da bi iko od nas volio da se ovdje maše zastavama svim mogućim, naših prijateljskih država, susjednih, Srbije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Albanije, Kosova, prekomorske Italije.

Bez crnogorske zastave, ja stvarno nijesam mogao da vidim ovdje da li to mahanje potencijalno, eventualno, svim ovim zastavama je uz zastavu u specijalnim prilikama ili može bilo ko, bilo kako da maše bilo kojom državnom zastavom što mislim da bi bilo skandalozno i mislim da

to ne postoji ni u jednoj demokratskoj državi svijeta. Ako ima neka država svijeta đe vi možete sa bilo kojom zastavom, bez ikakve sankcije, da mašate, molim vas da mi kažete postoji ta i ta pa ću razmisliti možda da to i podržim. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 16:39:34)

Hvala, kolega Popoviću.

Pazite, vi u komentaru praktično niste komentarisali izlaganje Neđeljka Rudovića, niste ga komentarisali, ali dozvolio sam vam da to završite i sad ću dozvoliti svakako kometenatar i poslaniku Rudoviću. Izvolite.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (28.12.18 16:40:03)

Gospodine Popoviću, dobro je što se i vi sjećate i drago mi je da ste mene podsjetili i ukupnu crnogorsku javnost na ljude koji su u ovoj sali u najtežim vremenima kada su zbog toga mogli da trpe samo štetu, čuvali ime i obraz države Crne Gore. Od koga su ga čuvali vi dobro znate i javnost dobro zna i to jeste bio i Slavko Perović, i Žarko Rakčević, i Ranko Krivokapić, i Miroslav Vicković i mnogi oni ljudi koji su u drugim prilikama se borili da ovo bude slobodna i ponosna zemlja. Ja ću time završiti da ne bih uzurpirao vrijeme zato što je valjda svima nama cilj da svi mi budemo ponosni što smo građani države Crne Gore, da svi budemo srećni što je to naša zemlja pa nema veze da li se osjećamo ovako ili onako nacionalno, to je naš cilj, ali da bi se to desilo ovo mora biti zemlja svih, a ne odabranih i poslušnih, to ponavljam. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 16:41:21)

Naravno da se svi podsjećamo nekih ljudi do kojih nam je stalo da se podsjetimo, pa bih ovdje pomenuo i nekog ko je organizovao Savez reformskih snaga Jugoslavije za Crnu Goru Ljubišu Stanković, ali sada nastavljamo priču i komentar na izlaganje poslanika Rudovića.

Poslanik Obrad Mišo Stanišić. Izvolite.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (28.12.18 16:41:45)

Predsjedniče, pa evo ja ću kratko.

Ovdje smo malo i otišli od teme. Počeli smo da se udaramo u prsi ko je kad bio za Crnu Goru, ko je Crnu Goru kad više volio. Ja samo mogu nešto da vam kažem da niti ste vi u bilo kojoj partiji pro crnogorskoj da ste bili voljeli Crnu Goru više od mene koji sam bio u Demokratskoj partiji socijalista. Dalje, treba da znate da nikad potoci rijekama maticu nijesu određivali i nikad se rijeke u potoke nisu ulivale. Vi znate dobro da republike eks Jugoslavije kad su pokušale da prave državu, kad su neki to htjeli u Crnoj Gori da je izbio veliki rat i da se..... u Crnoj Gori najviše zahvaljujući Demokratskoj partiji socijalista i svima drugima, moram da budem pošten jedina je republika sa eks prostora na kojoj nije bilo ratnih dejstava i mi smo sačuvali u tom vremenu najviše naše bogatstvo, a to je multietnički sklad i međunacionalne odnose koje i dan danas baštinimo, i mi smo iz Demokratske partije socijalista procijenili kad treba da pravimo državu i bili smo u pravu. Napravili smo državu kada su nam i drugi pomogli bez jedne prolivene suze, a da ne kažem kapi krvi, na najdemokratskiji mogući način gdje nam je međunarodna zajednica postavila ljestvicu što nije primjereno za demokratiju da je 55 jednako 45 i to smo preskočili i stvorili smo državu na najbolji mogući način, što nije bilo svojstveno istoriji crnogorskoj, jer zna se kako su Crnogorci branili Crnu Goru i njenu istoriju i njenu državu, a mi smo je napravili na najbolji način, i u najpogodnijem trenutku. Opet Vam kažem najviše zahvaljujući Demokratskoj partiji socijalista, a to ko je bio veći Crnogorac 1991.godine ili 1997.godine je irelevantno u odnosu na ono što smo uradili 21.maja 2006.godine.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 16:43:55)

Odgovor na komentar poslanik Rudović.
Izvolite.

NEDELJKO RUDOVIĆ (28.12.18 16:43:59)

Ja sam gospodine Stanišiću, ako ste pažljivo pratili rekao bravo, meni je drago što Vi više ne zastupate anticnogorsku, nacionalističku, velikosrpsku i šovinističku politiku. Drago mi je i ja sam Vas pohvalio, pohvalio sam taj zaokret vaše partije i dodao sam o motivima neka razmišlja javnost i građani Crne Gore, i neka to cijene na slobodnim izborima. Ja nemam problem sa tim. Naš je i cilj bio da oni koji su protiv Crne Gore bili promijene politiku. Vi kažete da nijeste bili, dakle ja ne govorim o ličnom smislu nego Vaša partija koja je samo vagala povoljan trenutak kako bise izbjegle nestabilnosti ili ne daj boće krvoproliće u Crnoj Gori. Poštujem ako je to zaista tako. Međutim, da li je tako? Jer da je tako gospodine Stanišiću, ja mislim da Vaši prvaci u tom periodu ne bi imali govore mržnje protiv onih koji su se borili za crnogorsku slobodu i državnu nezavisnost, ne bi ih proganjali, ne bi slali specijalne policijske jedinice da svaku noć na Cetinju, Nikšiću i Podgorici obijaju bubrege članovima Liberalnog saveza i ostalim momcima i devojkama koji su tada slijedili antiratnu građansku crnogorsku politiku. Oni su to radili gospodine Stanišiću. Da to nijesu radili, da nijesu mrzjeli šahovnicu, da nijesu podsticali mržnju, da nijesu gurali Crnu Goru u krvoproliće, stradanje i pogibiju, onda bih ja Vama danas skinuo kapu i uvažio taj vaš argument, poštujući to što Vi tvrdite da je vaša državnička mudrost, ali nije tako bilo. E ako nije tako bilo onda vaši argumenti gospodine Stanišiću, veoma su klimavi.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 16:46:18)

Hvala.
Sada riječ ima proceduralno Milorad Vuletić. Recite mi što je to proceduralni propust.

MILORAD VULETIĆ (28.12.18 16:46:27)

Šta je, a šta nije, od člana 98 do 105, svaki.

Jednu stvar ponovo želim da apostrofiram, ako imamo Poslovnik a ono barem bar u jednom dijelu držimo se njega. Pazite, ovo je vrlo ozbiljan prekor Vama kao predsjedavajućem na ovoj sjednici. Iz kojeg razloga? Zna se koliko kojem poslaničkom klubu pripada pravo da govori u okviru dogovorenog vremena na kolegijumu. Mi danas imamo situaciju da gospoda kolege iz opozicije iza kojih stoji dva ili tri posto biračkog tijela drže nama predavanje o lijepom ponašanju, i onome ko je viši patriota, ko je više dao za Crnu Goru, ko je manje, ko je ovako....

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 16:47:28)

Hvala.
Sad se vrlo držim Poslovnika. Prekoračili ste minut.
Nemate više riječ, sad ću da Vam odgovorim.

Proceduralna intervencija uopšte nije na mjestu, ne možete uopšte da mi uputite nikakvu primjedbu na vođenje sjednice, jer je na kolegijumu dogovoreno da se govori po pet minuta, naknadno ste se prijavljivali svi i pri tome neko je koristio pravo za komentare. Mogli ste ih svi Vi koristiti i za ovu tačku dnevnog reda na kolegijumu nije bio dogovor rasporeda vremena. Prema tome, gospodine Vuletiću, upozoriću Vas .. ne, ne to ste znali, Vi imate predsjednika kluba,

odnosno predsjednik vašeg kluba, i naravno sad da se zadržimo na novogodišnjoj atmosferi, nijeste imali pravo da me upozorite, ali imali ste pravo da pokušate sa proceduralnom primjedbom koja nije bila na mjestu.

Sada, poslanik Adrijan Vuksanović ima riječ, a nakon njega poslanik Andrija Nikolić.
Izvolite.

ADRIJAN VUKSANOVIĆ (28.12.18 16:48:37)

Hvala predsjedavajući, uvažene dame i gospodo,

Mi danas govorimo zapravo o jednoj relaciji između nacionalnih manjina i države Crne Gore. Ja sam često u ovom parlamentu isticao jednu lijepu specifičnost države Crne Gore, a to je da nacionalne manjine koje imaju dobar ambijent za ostvarivanje svojih prava u državi Crnoj Gori i koje treba da konzumiraju ta prava, njegujući svoje identitetske vrijednosti i davajući na svom trajanju istodobno jačaju državni subjektivitet Crne Gore. I u toj jednoj relaciji nikako ne bi se smjele desiti jedne od dvije stvari.

Prvo, ne smije se nikako ugroziti taj državni okvir, odnosno državni identitet koji treba da nam bude svima zajednički imenitelj i ako uzmemo cjelokupno djelovanje i političko, i društveno i svako drugo nacionalnih manjina u Crnoj Gori, do toga sigurno neće doći.

Druga stvar koja se nikako ne smije desiti, a to je da nacionalne manjine postanu nešto drugo. Ne, nacionalne manjine najviše pomažu Crnoj Gori, tako što njeguju sopstvene različitosti i na taj način daju doprinos svom kontinuitetu, a Crnu Goru predstavljaju pred međunarodnom javnošću kao zemlju koja poštuje prava tih nacionalnih manjina. Mislim da se ovdje niko ne bi treba bojati zastava nacionalnih manjina. Nacionalne manjine su iskazale svoj stav i odnos prema svojoj državi Crnoj Gori ne samo prije 12 godina, nego i mnogo prije toga. Takođe, podsjetiću Vas. Kada je ideja crnogorske nezavisnosti bila u manjini nacionalne manjine su bile i te manjine i trpjele su sa tom manjinom da bi prije 12 godina manjina postala većina i danas živimo u samostalnoj i suverenoj Crnoj Gori. Nacionalne manjine su vjerovala u Crnu Goru, ne u bilo kakvu Crnu Goru, nego u dostojanstvenu i uspravnu Crnu Goru. Bio sam jako mali, ali sjećam se onih plašenja da Crna Gora neće moći sama, da će umrijeti od gladi i ne znam što sve ne. Upravo mi dokazujemo da to nije istina. I ovom inicijativom koju sa radošću prihvaćam, a koja je došla od uvaženog potpredsjednika Nimanbegua, mi dodatno dajemo na kvaliteti toj relaciji, između države Crne Gore i njenih nacionalnih manjina koje snažno podupiru njen državni subjektivitet. Shodno tome ja ću glasati za. Hvala Vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 16:51:26)

Hvala poslaniče Vuksanoviću.

Poslanik Andrija Nikolić, i neka se pripremi poslednji diskutant Dragutin Papović.
Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (28.12.18 16:51:35)

Hvala Vam uvaženi predsjedniče Brajoviću.

Javio sam se naknadno, ali sa vrlo jasnom potrebom da dam određena politička tumačenja u odnosu na ono što se moglo čuti ovdje, ali i sa potrebom da napravim izvjesnu rekapitulaciju u odnosu na vrijeme od referenduma do danas i da se prisjetimo da smo na tom referendumu imali okolnost da je 55,5% građana Crne Gore saopštilo da želi da živi u nezavisnoj državi Crnoj Gori. Imali smo 44,5% onih koji su smatrali drugačije i koji su vjerovali da je budućnost Crne Gore u zajedničkoj državi sa Srbijom, i to naravno samo po sebi nije sporno, ali je sporno ono što se događalo nakon referenduma, a događao se jedan intenzivan i uporan otpor znanju i verifikaciji onoga što su rezultati 21. maja 2006. godine.

Treba li da podsjetimo na događaj kad je jedan od kolega iz opozicije pocijepao Ustav u

crnogorskom Parlamentu? Treba li da podsjećamo na intenzivno neustajanje i osporavanje crnogorske himne? Treba li da podsjetimo na nepoštovanje crnogorske zastave, one zastave koja se viorila kako oni kažu u onoj tradicionalnoj Crnoj Gori u ključnim bitkama za crnogorsku slobodu. Riječ je o alaj barjaku, nekadašnjoj državnoj zastavi i današnjoj državnoj zastavi Crne Gore.

Imali smo naravno i procese iz drugog smjera. Jedan od tih procesa je prvomajski proglas iz 2012.godine, djelo intelektualaca u Crnoj Gori, gdje je politička platforma bila pomirenje, nacionalno pomirenje Srba i Crnogoraca u Crnoj Gori. Kako? Tako što ćemo imati dvije himne, odnosno karikaturalnu himnu dvije zastave, dvije akademije nauka i umjetnosti, dvije crkve.

Dakle, jedan duplirani identitet koji nas ne vodi ničemu, a ponajmanje pomirenju koje da kako nije ni nepotrebno. Jer, ja kao pripadnik i kao neko ko se osjećam Crnogorcem zaista ne smatram da treba da se mirim sa bilo kim naročito ne sa ljudima koji se izjašnjavaju kao Srbi u Crnoj Gori. Naprotiv, među njima imam ljude koje cijenim i ljude kojima vjerujem, ljude koje smatram građanima Crne Gore koji su potpuno ravnopravni sa svima ostalima i ne smatram da je bilo ko u Crnoj Gori zbog toga što mu se đed ili prađed izjašnjavao kao bjelaš ili kao četnik, ili kao informbirovac zbog toga danas u Crnoj Gori diskriminisan ili da ima manje prava nego što ih ima bilo koji drugi građanin Crne Gore.

Ovdje je ključno pitanje, kada će se politički predstavnici te nacionalne zajednice u Crnoj Gori pomiriti sa činjenicom da je Crna Gora nezavisna država. I kada će prepoznati svoj interes da integrišu svoju biračku javnost u one strukture koje su lojalni faktori države Crne Gore.

Ovdje je više puta ponovljeno da je Crna Gora od obnove nezavisnosti doživjela određeni stepen emancipacije. Tačno je i dobro je što je tako, ali nije dobro što se uporedo sa tom državnom emancipacijom Crne Gore nije događala emancipacija političkih elita. Mi danas nemamo na drugoj političkoj obali, uslovno rečeno, ljude koji su spremni da priznaju ono što su tekovine nezavisne države Crne Gore. To je najveći problem, ja razumijem da bi i Mandiću, i Bečiću bilo mnogo lakše da zaborave prošlost koja ih davi i limitira. Ali, nije dovoljno ni da se kaže nek je vječna Crna Gora ili da se uputi čestitka za nezavisnost građanima Crne Gore. Pokazat ćete punu lojalnost sopstvenoj državi onda kada se ogradite od onoga što smo gledali u Budvi u Kotoru. Od otvorenog negiranja i vrijeđanja države Crne Gore. E zbog toga nam trebaju i ovi Vladini amandmani jer mi bi najradosniji bili kad to pitanje ne bi bilo neophodno zakonski uređivati. Kad bi imali da kažem jednu elementarno lojalnu većinu građana sopstvenoj državi. Ali, taj interes moraju prepoznati oni. Mi smo tu da držimo ta vrata otvorenim i kao što znate predsjedniče Parlamenta od 2006.godine poziv za političku participaciju Vladi od strane lidera bloka za nezavisnu Crnu Goru gospodina Đukanovića je više puta upućen i više puta ponovljen. Ali, za to je potrebna politička volja.

I još nešto da kažem uz izvinjenje što sam već odužio.

Bez političkih gabarita Demokratske partije socijalista i bez državničke vizije njenog predsjednika i lidera bloka za nezavisnu Crnu Goru od projekta nezavisne Crne Gore ne bi bilo ništa. To je jedno, a drugo što takođe želim da ponovim bilo je ovdje onih koji su proklamovali tu ideju i 90-ih godina i svaka čast na toj viziji i na tom vizionarstvu, ali jedna ideja bez kvalitetnih protagonista može vrlo lako da se potroši, kao što je potrošeno mnogo kvalitetnih ideja.

Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 16:57:32)

Hvala.

Poslanik Dragutin Papović, izvolite.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (28.12.18 16:57:39)

Uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Patriotizam se ne može i ne smije propisivati, to je intimni osjećaj, stvar svakog pojedinca da se odluči i opredijeli za to kojoj će naciji pripadati, odnosno koja će država biti njegova matična i koje će nacionalne simbole koristiti. I ovaj zakon odnosno ovi amandmani nemaju ambiciju da

bilo koga natjeraju da Crnu Goru i njene simbole doživljava kao svoje. Ali, ambicija prije svega da u ovu oblast uvede pristojnost i to, prije svega, lokalne i državne funkcionere koji se izruguju državnim simbolima, naročito himni.

Dakle, ne morate da volite te simbole, ne morate da volite ni državu. Ali na manifestacijama i skupovima koje propisuje zakon, gdje se izvodi državna aktivnost, gdje se ističu državni simboli, morate im odati poštovanje. I mislim da to nije na nivou zakonske obaveze nego da je prije svega na nivou pristojnosti. A naročito, ako u tim simbolima nema ništa sporno. Volio bih da mi neko objasni šta je sporno u tekstu himne Crne Gore. Šta to toliko vrijeda? Tačno vezuje se za Sekulu Drljevića, ali on je objavio tu himnu 1935.godine. Dakle u periodu kada nije bio fašista i nacista. Za ono što je radio tokom Drugog svjetskog rata svaka osuda. U periodu kad je objavio tekst te himne on nije bio ni u političkom, ni u pravnom smislu sporna ličnost, a objavio je tekst narodne pjesme i sjetit će se vi stariji pjesme koja je i u socijalističkom periodu na brojnim skupovima, manifestacijama narodnog karaktera izvođena bez posljedica. I sad još neko ko se bavi ovim pitanjem na ovu principijelnost, mogli bismo da postavimo pitanje odnosa prema književnom djelu recimo Miloša Crnjanskog. Miloša Crnjanskog koji je u periodu Španskog građanskog rata izvještač iz štaba generala Franciska Franka, koji podržava njegovu ideologiju, koji je lični prijatelj sa Musolinijem, odnosno sa njegovim ministrom spoljnih poslova Galeasom Čanom.

Dakle, on je prihvatio nacističku i fašističku ideologiju. Da li neko zbog toga umanjuje vrijednost njegovih književnih djela, ili da li neko kaže sad Crnjanski je podržavao te režime, te ideologije, odbacujemo njegovu književnost? Toga nema.

Ili evo kad smo još Crnjanskog., Crnjanski je u Prvom svjetskom ratu bio vojnik austrougarske monarhije, kao što je bio Josip Broz Tito, ali se iz jedne političke grupacije Titu to uzima kao zlo, a Crnjanskom kao objektivna okolnost. Obojica su bili državljani te države i logično je kao što su hiljade drugih Srba, Hrvata bili vojnici u toj vojsci, odnosno u tom ratu i oni su bili.

Dakle, ako govorimo o principijelnosti, onda se moramo držati ovih principa. I još jedna stvar vezano za udžbenik koji je ovdje reklamiran. Ja tačno, ja sam jedan kooautor tog udžbenika i sve što mogu reći da je objavljen prije 10 godina, da su nadležne vlasti države Crne Gore prihvatile taj udžbenik. Jer, udžbenik ne može ući u školski sistem bez odobrenja nadležnog savjeta za srednje i osnovno obrazovanje, bez recenzenata, bez Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva koji ga je objavio.

Demokratskoj partiji socijalista to tada nije smetalo, vjerovatno je bilo neprijatno. Ali, upravo odlika ozbiljne politike da se suočite i sa istinama koje vam ne odgovaraju. Svako želi da ima besprekornu prošlost, ali toga u politici nema. Naročito, ako u politici vladate duže od 30 godina. Svako ima grešaka. A šta je ovdje značajno?

DPS nije bježao od tih grešaka. Nebrojeno puta je ovdje iznešena istina, dakle, da su tada.. bile greške. Imamo izvinjenje za Dubrovnik. Dakle suočavanje sa greškama, preuzimanje odgovornosti, ne bježanje i na taj način dakle ipak moramo praviti razliku između tih politika.

I na kraju DPS je to znao da sam kooautor ovog udžbenika i nakon toga naravno pozvali su me da budem na poslaničkoj listi i danas sam tu u ovim klupama. Što ipak govori o jednoj političkoj širokogrudosti, a nijesam siguran da ta politička širokogrudost dolazi od onih koji me kritikuju. Jer, nedostatak širokogrudosti ima za posledicu cijepanje tih partija, što je bilo nedavno odnosno prije par godina.

Ovdje još jedna stvar. Predsjedniče Parlamenta izvinjavam se zbog prekoračenja. Tačno je da se zna ko su bili izvorni suverenisti početkom 90-tih. Ali znate šta je bitnije? Bitno je ko je suvernista u završnici. Dakle, bez DPS-a ništa od suverene Crne Gore, ne mogu suverenu Crnu Goru izboriti ni očuvati oni koji su na 3% političke podrške.

Još samo jedna rečenica, izvinjavam se.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 17:03:35)

Nemojte više ni jednu zato što ste prekoračili i zato što ste u ovom prekoračenju izazvali koliko sam shvatio dva komentara, a ja bih kolege podsjetio da više razgovaramo o Zakonu, isto kao što vas niko nije osuđivao za ono što piše u udžbeniku, jer ja mislim da pišu tačne konstatacije u tom udžbeniku. To je jedna stvar, a druga stvar, da nije bilo nekog ko je održavao vatru

crnogorske nezavisnosti, možda je ne bi ni bilo. Isto kao što je, svakako, da nije bilo najjače partije u tom trenutku da bude na toj strani, ne bi bilo nezavisnosti.

Ja mislim da bi trebali svi da budemo vrlo ponosni na to kako smo došli do referenduma i kako smo na referendumu pobijedili. I dobro bi bilo da se i u ovom parlamentu jačamo i širimo na tom referendumskom uspjehu.

Za komentar se javio poslanik Raško Konjević, kao i poslanik Miodrag Lekić.

Ja vas molim, naravno imat ćete i vi pravo da pokušate da dovedete to do kraja. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (28.12.18 17:04:47)

Da budemo u duhu praznične atmosfere i ako ovo možda nije bilo do sada. Slažem se sa ovim što ste vi u uvodu rekli.

Dakle i nije kolega Papoviću niko vas doveo u bilo koji negativni kontekst. Sve što ste rekli, da ste autor udžbenika, da je udžbenik odobren, da su po njemu đaci učili je tačno i to niko znači nije dovodio u pitanje. Ovo kolega Papoviću, ovo što ste vi napisali, uzeli smo samo kao lajt motiv kako se može tumačiti istorijska istina vezujući to sa amandmanom koji mislim da nije dobar i ponovo pozivam, da razgovaramo o tome. Jer on kaže, da je netačno iznošenje i negiranje jasno utvrđenih istorijskih činjenica u vezi Crne Gore.

Kolega Papoviću, jedan poslanik iz poslaničkog Kluba DPS-a je indirektno rekao da ovo nije istina. Ali nije više uopšte bitno je li istina ili nije. Stavljam ovo po strani.

Samo je lajt motiv da dobro razmislimo da li će ovakva formulacija gdje će Uprava policije da tumači, kolega Papoviću, vi ste naučnik, vrlo cijenim da Uprava policije tumači, primjenjuje ovaj propis, šta je a šta nije istorijska istina.

Nakon Uprave policije, šta je, a šta nije istorijska istina, tumačio bi neki sudija za prekršaje, nijesu kompetentni, o tome se radi. Vi jeste kompetentni da tumačite šta je, a šta nije istorijska istina. Bavite se naučnim radom i to cijenim, ali svi treba nas koliko nas je ovdje danas u sali da dobro razmislimo. Mi smo odgovorni ako ovaj zakon u ovakvoj formi stuči na snagu i krene da se primjenjuje. Mi smo odgovorni. Znači, mi smo kao poslanici odgovorni, da li će policajac primjenjivati kako treba, da li će sud primjenjivati jer smo mu mi stvorili pravnu osnovu, da neko tumači mimo istoričara, šta je istorijska istina, a šta nije. Mi smo podnijeli amandmane, Klub Socijaldemokratske partije. Da pogledate te amandmane, da nas ovakav zakon ne dovede u nešto što niko ne želi. Da nađemo formulacije koje će biti primjenljive, koje će dati negdje smisao da, slažem se sa vama, ono što su državni simboli lično mislim da je to stvar vaspitanja, a ne kazne. Kao i mnoge druge stvari koje u zakonima nijesu kodifikovane. Stvar je vaspitanja, po najprije kućnog.

Ako nešto treba da kodifikujemo, onda ga kodifikujmo da to može da bude primjenljivo, samo je to bila smisao ništa drugo.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 17:07:58)

Hvala.

Poslanik Papović, odgovor na komentar. Izvolite.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (28.12.18 17:08:06)

Samo da nastavim da je u ovom udžbeniku u nastavku naglašeno dosta istorijskih činjenica za period nakon 1997.godine kada je došlo do promjene politike. Tako dakle, ako već se čita udžbenik onda od prve do posljednje korice. A takođe u periodu kad je objavljen udžbenik SDP je bio u koaliciji sa DPS-om i ono što je bila istorija 90-ih nije im smetalo da ostanu u vlasti 18 godina i da koriste benefite od toga.

Što se tiče ovog amandmana tri gdje se govori o netačnom izvršenju negiranju jasno

utvrđenih istorijskih činjenica u vezi Crne Gore, to se odnosi, kako razumijem ovaj amandman, na oglasne reklamne objekte i panoe gdje se objavljuju neprimjereni obmanjujući sadržaji.

Takođe, jedno su istorijske činjenice, drugo su istorijska tumačenja istorijskih činjenica. Dakle, možemo imati neprikosnovenu istorijsku činjenicu ali tumačenje oko nje da se razlikuje. To tumačenje ovdje sankcionisano samo u ovom slučaju ako se na taj način ugrožava nacionalna bezbjednost, teritorijalni integritet ili javni interes. I to nije novina u ovom amandmanu, odnosno crnogorskom zakonodavstvu. To predviđa član 10 stav 2 Evropske konvencije, gdje se kaže da se sloboda koristi zajedno sa dužnostima i odgovornostima i da se ona može podvrgnuti formalnostima, uslovima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom i neophodnim u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbjednosti teritorijalnog integriteta ili javne bezbjednosti.

Dakle, ne ukida se sloboda govora, sloboda misli, ali želi da se sankcioniše, a ako se ta sloboda koristi za propagiranje, ugrožavanje teritorijalnog integriteta, nacionalne bezbjednosti, promovisanja fašističkih nacističkih ideologija.

Ja znam da je ova odredba formulisana tako da se ona može i objektivno kritikovati, da se neko može zapitati da li mi sad ukidamo slobodu naučnih diskusija, naučnih debata. Ali mislim da se ne odnosi na te situacije. Odnosi se samo na situacije kada vi odnosno kada neko kao što je to urađeno prije par mjeseci, kaže da je od 1918.godine, proteklo 100 godina ponosa i slave, a u stvari tada je uništena crnogorska državnost. I nije sporno toliko istorijsko tumačenje, nego znate šta je sporno? Sporno je što se ta istorija koristi kao aktuelni politički, nacionalni program.

Dakle, promovišući takve stavove oni govore da Crna Gora treba da se pripoji Srbiji, da se uništi crnogorska državnost. Šta je to nego promovisanje, narušavanje crnogorskog državnog integriteta

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 17:11:07)

Hvala kolega.

Poslaniče Lekiću, izvolite.

MIODRAG LEKIĆ (28.12.18 17:11:12)

Vrlo kratko, odmakli smo, ovo je tema beskrajna, potpuno sam saglasan i zna to dobro poslanik Papović da nema istorije bez dokumenata. Ali, dokumenta po sebi nijesu istorija, treba ih tumačiti, kompleksnosti, konteksti istorijski. Tako da je ovo materija krajnje suptilna da bi mogli da je prepustimo nekom organu uprave da je mjeri. Tako da u najblažem smislu ovo su nedorečene stvari, nejasne itd.

Ja sam se javio pošto ste pomenuli Crnjanskog. Miloš Crnjanski tačno i kao Ivo Andrić i kao Miroslav Krleža, tri velikana srpskohrvatskog jezika su rođeni u Austrougarskoj, Miloš Crnjanski u Vojvodini. I on je imao buran život, bio je veliki pisac i bio je specifičnog temperamenta i tačno da je stigao i do Španskog građanskog rata i tačno da je izvještavao kako ste rekli.

Međutim, da bi kompletirali istinu, mada nije tema dramatična za Crnu Goru i za ovaj skup ali da je kompletiramo.

Miloš Crnjanski je 1941.godine, otišao u London. London je sjedište anti hitlerovske koalicije.

Prema tome on je izabrao jednu stranu koja je anti komunistička makar imao ove epizode. Znam da nije predsjedniče suštinsko pitanje za Crnu Goru večeras ali ipak dužni smo da kompletiramo, znači samo dopunjujem njegovu biografiju.

Dakle, 1941.godine je već bio u Londonu. Znači tamo je na pravoj strani, kako bi rekao kolega Krivokapić, i tamo je ostao u emigraciji i vratio se 1965.godine, normalizovanjem odnosa i tada je pozvan da se vrati u Beograd.

Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 17:12:59)

Bilo je u redu, znači bio je i u Madridu, i u Londonu, mnogi su prolazili kroz razne mjene i ja mislim da je nesporno da je bio veliki književnik. Kao što su i neki koji su se ovdje pominjali bili sigurno veliki intelektualci i zato sad vi završite ovim komentárom gospodine Papoviću našu dugu raspravu o ovom pitanju.

Izvolite.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (28.12.18 17:13:27)

Predsjedniče, vezano za ovo tumačenje iz, istorijskih izvora, odnosno dokumenata, činjenica je zanatski dio posla. I zaista, ova formulacija o amandmanu može da izazove kontroverze. Ja sam i upozorio predlagače na to, kao neko ko se bavi ovim poslom. Ali, predlagač smatra da oni to mogu da dovedu do kraja i da se to odnosi na isključivo ove ekstremne situacije kada se ova sloboda odnosno kada se istorijske činjenice zloupotrebljavaju.

Vidjet ćemo kako će se to realizovati.

Što se tiče Crnjanskog, 1941.godine u Londonu tačno, ali ako ste čitali njegovu biografiju vidite da je on pod prismotrom britanskih vlasti kao simpatizer fašizma i nacizma. Jer je u Londonu 1941.godine i Osvald Modli, lider fašističkog britanskog pokreta koji je također na slobodi jedno vrijeme. Ali je pod pažnjom tamošnjih vlasti.

Tako dakle, da sam samo htio da kažem da političke orijentacije nekih pojedinaca, naročito nekih istaknutih pojedinaca, književnika, umjetnika, nijesu nužno reper za ocjenjivanje njihovog umjetničkog djela. I to sam dobio u kontekstu crnogorske himne, čiji je tekst objavljen 1935.godine, prije fašizma i nacizma na ovim prostorima, prije nego što je došao Sekule Drljević u bilo kakvu vezu sa tim ideologijama.

Prije svega, evo u ovim dvjema posljednjim strofama crnogorske himne nema ništa nacističko i fašističko, u tome je poenta.

Dakle, ako neko ne želi da poštuje crnogorsku himnu, dolazi pod udar ovog zakona, odnosno ovih amandmana. Ako je ne voli to je njegovo privatno pravo.

Takođe, evo izvolite ovo je parlament, ovdje poslanici odnosno oni politički subjekti koji žele da mijenjaju državne simbole imaju mogućnost da kroz proceduru konstantno pokreću to pitanje. To je pravi način, a ne da se prema državnim simbolima odnosimo tako što ćemo ih izvrgavati poruzi, nešto, što zakon kažnjava. Vratću se na ono što sam rekao na početku.

Prije svega, zadatak ovih amandmana je da upristoji ovu oblast u javnom životu i ništa više. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 17:15:56)

Hvala i vama.

Rado bih Vas i gospodina Lekića pozvao u kabinet da popijemo piće i popričamo o Crnjanskom.

Dalje, ovdje se čulo to i Sekula Drljević je objavio narodnu pjesmu. Nije on pisao ove stihove i naravno oko mnogih stvari bi se mi mogli složiti u jednoj normalnoj, korektnoj raspravi.

Sada pitam predlagača, poslanika Nimanbegua da li želi završnu riječ? Želi, izvolite.

Poslaniče Krivokapiću, dogovor je da se na kolegijumu traži ako ima interesovanja upoznat će vas vaš predsjednik Kluba da nije to tražio, o amandmanima će se razgovarati kad budemo glasali. Ustvari ne znam da li ih je predlagač prihvatio, a vaš da, svakako.

Završna riječ, izvolite.

GENCI NIMANBEGU (28.12.18 17:16:57)

Hvala vam predsjedniče Brajoviću.

Poštovane kolegice i kolege,

Vaše pitanje poštovani predsjedniče Brajoviću, da li ću koristiti završnu riječ i vaš osmjeh mi daje povod da vam svima saopštim ovde i da me dobro saslušate, to vas molim kao kolega - 1443.godina je godina kada je Đerđ Kastrioti Skenderbeg istakao zastavu u gradu Kruji, zastavu koja je crvene boje i ima crnog dvoglavog orla. To je 575 godina od danas, ponavljam 575 godina od danas. I to je zastava koju mi svi volimo koji se osjećamo Albancima, koji smo ili ovdje ili u svim državama regiona, u dijaspori. Nju baštine i Arbreši u Italiji i Arbanezi u Zadru, da ne govorim o dijaspori u Rumuniji, Ukrajini, svugdje. Da je pravo ljudska i manjinska prava bitka koja se stalno mora vodit podsjeća me i ovo danas i veoma sam zahvalan svima koji ste podržali u bilo kom obliku ovaj zakon. Bilo da uđe u dnevni red, bilo da razmotrimo, bilo Vlad, što je dala zeleno svijetlo. Jer je po meni ovo pravo trebalo biti usvojeno 2000.godine, kad smo usvojili Zakon u ovom domu o upotrebi nacionalnih simbola i kada je upotreba nacionalnih simbola bila slobodna. I to je odgovor poslanicima koji i dalje traže da li sa nacionalnom zastavom će se vijoriti i zastava Crne Gore ili neke druge države.

U Crnoj Gori, pravnom sistemu u Ustavu, Zakonu o upotrebi nacionalnih simbola, upotreba nacionalnih simbola po izboru je slobodna. Postoji procedura kako će se mijenjat. Da li će te mijenjat Ustav, zakon bilo što, to je aktuelno.

I ono što je nas kao zajednicu pogodilo zadnjih par godina je da se naši ljudi kažnjavaju za upotrebu nacionalnog simbola koji neko kaže da je to i zastava Albanije, strane države. E zato sam ja podnio Predlog zakona koji to onemogućava. Đerđ Đokaj, Mustaf Čapuni, Džeraldin Zemedi, Mehmet Bardhi, Tahir Perazić, Ferhat Dinoša, Muhamed Nika, Met Đoni, Vaselj Siništaj, Mehemet Zenka, Amir Holaj, Fatmir Đeka, Nik Đeljošaj i ja Genci Nimanbegu svi stojimo kao predstavnici ove zajednice i ovu zastavu osjećamo kao svoju i ona nije zastava tuđe države i ne samo mi Džemal Perović, Luid Škrelja, Halil Duković, Nikol Gegaj, Dritan Abazović, Abdin Adžović, Redžep Taganović su poslanici u ovom domu, koji jednako cijene i baštine i građanske vrijednosti ove države, a i sa ponosom ističu svoju nacionalnu pripadnost.

I zbog toga, ovo je bila prilika i da jednom to riješimo i poručimo da upotreba nacionalnih simbola za manjine u Crnoj Gori je slobodna. Ja pozivam odgovorne u Ministarstvu unutrašnjih poslova, koji su poslali službenike koji su kažnjavali te ljude da dobro razmisle da su činili štetu samoj državi Crnoj Gori.

Ovom prilikom, ponavljam, ljudima koji su se upozoravali da su kršili Zakon o javnom redu i miru koji je predmet promjene ovdje, izmjene koje sam podnio treba se neko od zvaničnika izvinuti, bar ti lokalni rukovodioci.

S toga, još jednom želim dilemu da otklonim, ovom izmjenom koju sam ja predložio i ponavljam svi prisutni su shvatili moju želju i intenciju, i namjeru ocijenili pozitivnom i takva je. Mi ne želimo prava za sebe koja će ići na štetu bilo kojoj drugoj nacionalnoj zajednici u Crnoj Gori. Mi želimo koheziju među građanima Crne Gore, među različitim političkim subjektima i prema narodima koji čine Crnu Goru i nije ovdje bilo nikakvog parcijalnog interesa, niti je bilo neke trgovine. Ovo je bitka koju mi već duže vremena vodimo. Ponavljam to je bitka koja se stalno mora voditi.

Što se tiče amandmana Vlade, ja sam ih dobro razmotrio. I zbilja, ne želim da bilo koji zakon, posebno one koje ja predložim, bude usmjeren protiv nekog drugog.

I ponavljam, po meni i ovom predlogu Vlade su prihvatljiva rješenja. Mi smo ih dugo razmatrali na Odboru sinoć. I što stoji u tom predlogu?

Da pravno lice ko na javnom mjestu putem oglasnih i reklamnih objekata i panoa. Ovdje se radi o kažnjavanju za bilborde. Pravo mišljenja poslanika se ne ukida. Takođe, drugi dio amandmana radi se oko ustajanja i poštovanja himne. Po meni, to je jedna etička, moralna, kulturna obaveza svakog građanina. Zna se na koji način se, ako niste zadovoljni s bilo kojim od tih elemenata, može intervenisati preko odabranih poslanika. Cijenim da je usvajanje ovog zakona samo ispravljanje kratke nepravde u radu jednog Ministarstva unutrašnjih poslova prema pripadnicima jedne nacionalne zajednice, ali omogućavanje prava svima. Hvala.

Hvala i vama.

Proceduralno ću vam dati, ali pazite onda ću vas i upozoriti ako to ne bude proceduralna reakcija. Jer, ovo je bila završna riječ, a nije pomenut niko niti je izazvao komentar bilo koga od poslanika neprimjereno. Izvolite.

MIODRAG LEKIĆ (28.12.18 17:23:42)

Uvaženi potpredsjednik Nimanbegu je rekao da su svi ovdje prisutni poslanici podržali ovaj njegov amandman . Ja sam taj koji nije podržao. Dakle, smatram da ste večeras donijeli odluku da u Crnoj Gori se viore zastave albanska, turska, italijanska, hrvatska, bez crnogorske pored. Dakle, ja sam za rešenje, uvažavajući specifičnosti manjina, da bude i crnogorska pored. Znači, odluka je donesena i ja nijesam saglasan, odnosno vi ste rekli da svi prisutni podržavaju vaš amandman, ja ga ne podržavam i želim to da kažem. U tom smislu sam imao pravo da kažem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 17:24:20)

U redu. Hvala vam.

Poštovane kolege, završili smo raspravu po ovom zakonu, naknadno ćemo se izjasniti o njemu. Prelazimo na poslednju tačku dnevnog reda ove sjednice, a to je tačka Izbor i imenovanja. U okviru ove tačke imamo Predlog odluke o izboru jednog člana Odbora za dalju reformu izbornog i drugog zakonodavstva. Administrativni odbor podnio je Predlog odluke o izboru jednog člana Odbora za dalju reformu izbornog i drugog zakonodavstva. Za člana Odbora bira se Neđeljko Rudović. Izvjestilac Odbora je Milorad Vuletić.

Otvaram pretres.

Da li izvjestilac Odbora želi riječ? Ne želi. Zahvaljujem.

Da li neko od poslanika želi riječ?

Imamo samo jednog prijavljenog diskutanta, a to je poslanik Aleksandar Damjanović. Trenutno nije u sali, a zaista je imao želju. Zamolio bih da sačekamo par minuta. Nećemo nikoga dovesti na silu. Nekoliko puta je najavljivao svoju želju da razgovara po ovom pitanju, ali ne možemo ga čekati u plenumu. Kroz priču o glasanju možemo mu, eventualno, dati kratko riječ. Napravio bih taj izuzetak. U redu.

Idemo sada da se pripremimo za glasanje. Kratka pauza i glasamo. Odbor će se u međuvremenu sastati. Mislim da je Odbor zasijedao i sada čekaju predlagača. Dajem pauzu. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 19:53:48)

Stekli su se uslovi da pređemo na izjašnjavanje o predlozima akata o kojima smo obavili pretres.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o budžetu Crne Gore za 2019. godinu. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, 41 za, protiv i uzdržanih nije bilo. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto 14 amandmana i to poslanici Branko Čavor, Boris Mugoša, Ervin Ibrahimović, Genci Nimanbegu i Predrag Sekulić jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Poslanik Andrija Popović pet amandmana. O amandmanima 1, 3, 4 i 5 treba glasati, a amandman dva je preformulisano u Predlog zaključka Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Poslanici Predrag Sekulić, Branko Čavor i Nikola Rakočević jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Poslanici Predrag Sekulić, Boris Mugoša, Branko Čavor i Nikola Rakočević četiri amandmana. Amandmani 2 i 3 su sastavni dio Predloga zakona, a amandmani 1 i 4 su preformulisani u Predlog zaključka Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Poslanici Ranko

Krivokapić, Draginja Vuksanović Stanković i Raško Konjević tri amandmana koje je Zakonodavni odbor preformulisao u jedan amandman jer su podnijeti na isti član Predloga zakona i o njemu treba glasati. Odbor za ekonomiju, finansije i budžet povodom usvajanja Predloga zakona o budžetu Crne Gore za 2019. godinu podnio je Predlog zaključaka s četiri tačke o kojem ćemo glasati nakon glasanja o Predlogu zakona u cjelini. Prelazimo na obrazloženje amandmana o kojima treba glasati.

Kolega Andrija Popović. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (28.12.18 19:55:57)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Pet amandmana Liberalne partije na Prijedlog zakona o budžetu. Samo da kažem, imaću vremena jer ih ima dosta, evo kada smo gubili vrijeme, ovo je veoma bitno.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 19:56:17)

E, ako je bitno da čujemo. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (28.12.18 19:56:27)

Prvi amandman tiče se povećanja minimalne penzije u Crnoj Gori. Kako bi bar najranjiviji slojevi stanovništva u Crnoj Gori osjetili boljitak od nesumnjivo solidne ekonomske situacije, Liberalna partija traži za najugroženije kategorije stanovništva povećanje minimalne penzije sa sadašnjih 125 na 140 eura. Minimalnu penziju u Crnoj Gori prima nešto više od 10.000 građana. Svrha povećanja najnižih primanja je upravo mogućnost da se od tog primanja održi u životu najugroženije stanovništvo naše države i kao osnovni mehanizam zaštite starijih osoba od siromaštva. Godišnje bi to koštalo nešto više od milion i 800 hiljada eura, odnosno 150.000 na mjesečnom nivou. Amandman 2 koji je prihvaćen kroz mišljenje Odbora za ekonomiju i budžet, o njemu neću govoriti. Amandmani 3, 4 i 5 tiču se nacionalnog brenda. Dakle, oni su veoma skromni, ali nije bilo nikakvog razumijevanja od Ministarstva finansija. Inače, nevjerovatno nepoštovanje je iskazano Ministarstva finansija prema meni lično, prema Liberalnoj partiji, od 8 amandmana nijedan nijesu prihvatili. Jedan jeste Odbor za ekonomiju kroz svoje mišljenje. Znate da moj manir nije da govorim diplomatskim rječnikom. Naravno, za Liberalnu partiju, crnogorske liberale Crna Gora je iznad i prije svega. Ne pada nam na pamet da ne glasamo za državni budžet. Vjerujte, volio bih više nego išta da imam poslovničke mogućnosti da mogu nekako da smijenim ministra finansija.

Dakle, ovi amandmani 3, 4 i 5 tiču se razvoja nacionalnog brenda. Naravno, nije ni tu bilo razumijevanja. Očekujem od mojih kolega i kolegica iz parlamentarne većine da će oni imati razumijevanja. Ono posebno što potenciram, molim poslanike, kolege iz koalicije da bude po onoj neka bude što biti ne može našeg velikog Njegoša, vladike Rada. Znam da ste dobili instrukcije što se tiče glasanja i svih ovih amandmana. Hajde da obradujemo penzionere, neće država propasti. To je 0,07% projektovanog državnog budžeta za 2019. godine. Otrgnite se kontroli da bar to uradimo. Sve ostale moje amandmane možete zanemariti.

Gospodine predsjedniče, evo uviđate da i emocije rade zbog toga. Jer, stvarno je nevjerovatno da je Liberalna partija dio parlamentarne većine, a da se prema nama odnose na takav i taj način. Čekaćemo rebalans budžeta, pretpostavljam da će ga biti u naredne pola godine. Vjerujem da ako ovo sad(Prekid)... da će proći sada, a ja vam danas dajem riječ da ga Liberalna partija neće podržati ako ovo do tada danas ne prođe i ako tada se ne usvoji minimalna penzija da se poveća sa 125 na 140 eura. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 20:01:22)

Hvala.
Prelazimo na izjašnjavanje, amandmani.
Izvolite, poslanik Milošević.

TARZAN MILOŠEVIĆ (28.12.18 20:01:35)

Predsjedniče, vrlo kratko pošto vidim da je gospodin Popović govorio sa dosta emocija ovu temu i to tačno da nisu bili veliki iznosi novčani. Ovdje mi kao poslanici nismo sada u prilici da kažemo sa koje pozicije možemo ova sredstva da damo na ove pozicije i to bi poremitilo strukturu budžeta. Imamo uvjeravanje od predsjednika Vlade da će za ove njegove zahtjeve naći se forma da li je budžetska rezerva ili neki drugi dio ovdje, s obzirom da su stvarno potpuno osnovani zahtjevi bili bez obzira na politiku i na njegov stav glasanja oko budžeta, da imamo razumijevanje kao poslanici, ali da s obzirom ne možemo odrediti se koje pozicije možemo prebacati sredstva ni mi ni vi, sačekaćemo o čemu ste vi govorili da u prvoj polovini godine Vlada djeluje kako treba i da to pitanje riješimo u ovom pravcu kako i predsjednik Vlade predloži.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 20:02:24)

Hvala, prelazimo na izjašnjavanje. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (28.12.18 20:02:38)

Zahvaljujem.

Dakle, samo da kažem da ćemo u ime Kluba Socijaldemokratske partije da podržimo amandman gospodina Popovića i samo još jednom da pojasnim. Da bi javnost znala, da bi penzioneri znali, ono što je zahtjev gospodina Popovića u nominalnom iznosu je povećanje negdje od oko milion eura. Razgovaraćemo o drugim amandmanima, saopštavaćemo stavove, ovo će biti treće čitanje da vidimo će smo milione eura davali kada govorimo o budžetu, a za ovo nema, ako vam što znači imaćete našu podršku.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 20:03:20)

Hvala, poslaniče Konjeviću.
Poslanik Mugoša se javlja za riječ.

BORIS MUGOŠA (28.12.18 20:03:26)

Evo što smo sad uveli jednu praksu komentaranja amandmana, ja ću reći da su socijaldemokrate i na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet podržali amandman poslanika Popovića tako da ćemo i prilikom ovog glasanja apsolutno podržati, a to se negdje i poklapa sa pričom kontrolnog saslušanja predstavnika ministarstva i sindikata kad smo rekli da se zalažemo da se penzija poveća. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 20:03:59)

Prelazimo na izjašnjavanje.
Stavljam na glasanje amandman 1. Izvolite.
Hvala. Glasala su 43 poslanika, 9 za, nije bilo protiv, 34 uzdržana. Konstatujem da

amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 3. Izvolite.

Hvala. Glasala su 44 poslanika, 6 za, protiv glasova nije bilo, uzdržanih 38 pa konstatujem da nije prihvaćen amandman.

Stavljam na glasanje amandman 4 poslanika Popovića. Izvolite.

Hvala. Glasala su 44 poslanika, 6 za, nije bilo glasova protiv, 38 uzdržanih pa konstatujem da nije prihvaćen amandman.

Stavljam na glasanje amandman 5 poslanika Popovića. Izvolite.

Hvala. Glasalo su 44 poslanika, 6 za, nije bilo glasova protiv, 38 uzdržanih. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Prelazimo na izjašnjavanje o amandmanu poslanika Krivokapića, Vuksanović - Stanković i Konjevića. Vaš amandman o budžetu, pa vi valjda znate o čemu se radi.

Izvolite, poslaniče Konjeviću.

RAŠKO KONJEVIĆ (28.12.18 20:06:15)

Mi smo imali 2 amandmana, jedno je podsjećanje Vladi i Ministarstvu unutrašnjih poslova koje to nije stavilo u svoj budžet, a podsjetiću, mislim da postoji barem dva puta zaključak Odbora za odbranu i bezbjednost, da to pri svakom narednom budžetu bude dio budžeta, a evo već treća godina da nije. Radi se o iznosu od nekih dva miliona eura koji su potrebni za postavljanje stacionarnih radarskih sistema. Dok sam bio u Ministarstvu unutrašnjih poslova taj projekat je urađen, to kolege znaju i to smo afirmisali kroz rad javnosti iz Skupštine i Odbora za odbranu i bezbjednost i ja zaista mislim da je u budžetu od nekih preko 100 miliona eura bilo mogućnosti da se nađe iznos od dva miliona eura da bismo nakon tri godine započeli sa tim projektom gdje bismo bili i mi jedna od država, a sve države regiona to imaju, dakle, savremeni stacionarni, radarski sistemi za kontrolu saobraćaja. Da s jedne strane olakšaju rad policiji, da sa druge strane smanje potrebu za određenim brojem policajaca na ulici, da učine, što je najvažnije, naš sistem saobraćaja bezbjednijim i policiji olakšaju posao i uopšte državnoj administraciji u dijelu naplate kazni u tom dijelu. Kolege, putujemo, ne postoji zemlja u Evropi koja ovo nema. Ovo košta nešto oko dva miliona eura. Treću godinu to odlažemo, a budžet Ministarstva unutrašnjih poslova u odnosu na prije tri godine je 30% veći sa 70% na 100%. Zar je moguće da nemamo dva miliona, da sa tim sistemom krenemo. To je bila prva faza tog sistema. Ja vas molim, znam da sad je ovo teško pretumbati, ali ovo nije, ovo je zaista u interesu i institucije i građana. Neću iskoristiti, samo minut ili dva za drugi amandman, sa tim završavam.

Dakle, drugi amandman se ticao nečega što mi mislimo da je cjelishodniji trošak nego neki drugi trošak koji smo imali u budžetu. Mislim da svako ulaganje u mlade ljude je investicija. Naš prijedlog je da od četvrtog do devetog razreda, svi školarci...(Prekid)... kompjutersku opremu, tzv. lap top s kojom bi pratili sistem nastave na jedan kvalitetniji način. Taj trošak, kolege, načelno košta 10 miliona eura. Može neko da kaže da je to puno sredstava. Tačno. Nije malo sredstava, ali kolege samo ću vam jednu stvar navesti, a to imate i u amandmanima koji su sastavni dio Odbora. Koliko je neracionalnosti u pojedinim segmentima ovog budžeta. Mi ćemo samo 2017. godine dati 15 miliona kompaniji Montenegro airlines, 2018. godine mi kao poslanici ne znamo koliko smo im novca dali, niđe to je nemoguće saznati dok ne dođe završni račun. Ove godine upisujemo u obrazloženje budžeta 5,5 miliona i onda da bi se ovaj parlament i spravom korektno je napisano, sačuvao da on ne bi bio neko ko krši zakon mi u obrazloženju napišemo paradoks da u zakonskom aktu kažemo da će se to platiti ako je u skladu sa zakonom, a usvajamo zakon. Ja mislim da ulazimo u anale kako neke stvari pokušavamo da uradimo. Sumiram i završavam, molim za podršku, obrazložio sam posebno mislim da trebamo da imamo razumijevanje za prvi amandman, posebno kažem negdje u tom dijelu, jer sam ga i preciznije objasnio. Zahvaljujem.

IPREDSJEDNIK VAN BRAJOVIĆ (28.12.18 20:11:02)

Hvala. Izvolite.

Mada samo da pojasnim. Na Odboru je od vaših 3 amandmana napravljen 1 amandman i mi se o 1 amandmanu izjašnjavamo.

Izvolite, poslanik Stanišić.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (28.12.18 20:11:18)

Ja moram da komentarišem ovo što je kolega Konjević govorio vezano za amandman. Odbor za bezbjednost i odbranu razmatra po zakonu i po Poslovniku, po zakonu o parlamentarnoj kontroli na službama bezbjednosti i odbrane i Prijedlog budžeta. Mi nijesmo nadležni da tražimo stavke ukoliko predlagač budžeta ne traži stavku za recimo koliko vi kažete dva miliona eura za unapređenje radarskog sistema i toga. Je li mi kao Odbor trebamo, vi to znate kolega Konjeviću, bili ste član Odbora, mi ne možemo da gatamo u graške. Ljudi su planirali budžet, a mi smo u Odboru uvijek govorili i prije nego što sam ja bio predsjednik Odbora pošto sam bio član ukoliko potrošačka jedinica nad kojom mi vršimo parlamentarnu kontrolu iskaže potrebu da se amandmanski djeluje u budžetu, da se poveća iznos sredstava za određeni dio, mi smo tu da to uradimo. Mi smo na Odboru, razmatrajući budžet svih potrošačkih jedinica nad kojima vršimo parlamentarnu kontrolu i Ministarstva unutrašnjih poslova i Agencije za nacionalnu bezbjednost i Ministarstva odbrane, na osnovu onoga što smo saznali od ljudi koji su predlagali budžet, ljudi koji su pozvani na Odbor, oni su zadovoljni sa predloženim budžetom i prema tome izjasnili su se i mi donijeli zaključak da su u okviru predloženog budžeta spremni da izvršavaju svoje ustavne obaveze. Prema tome mi smo tu da ih podržimo ukoliko oni traže dodatno sredstva da se budžetom planiraju, nijesu iskazali tu potrebu. Odbor je završio svoj posao u skladu sa Zakonom i u skladu sa Poslovníkom. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 20:13:06)

Da čujem.

RAŠKO KONJEVIĆ (28.12.18 20:13:12)

Sve to što ste rekli je tačno. Ja se s vama slažem. Dakle, ja sam samo spomenuo Odbor za bezbjednost, jer se sjećam i znam da smo kroz zaključke o usvajanju Izvještaja o radu, to je prvi osnov bio i kroz prethodne budžete, zaključio i pozivao Ministarstvo da to predvidi, ni u primisli kritika Odbora, nego kritika ministarstva. Kritika što nijesu rekli na Odboru, nije nam predviđeno, nama bi bilo od koristi dva miliona eura za to, to, to i to, ja sam siguran da bismo svi ovo podržali. Zato sam dao ovaj amandman, jer sam u toj temi bio, ništa drugo. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 20:13:59)

Hvala.

Poslanik Mugoša, izvolite.

BORIS MUGOŠA (28.12.18 20:14:06)

Predsjedniče, ja ću samo povodom amandmana koji se tiču digitalizacije o obrazovanju da smo imali tu diskusiju vrlo kvalitetnu na samom Odboru za ekonomiju kad je uvažena koleginica Vuksanović - Stanković obrazlagala amandman i tada sam ja saopštio da je budžetom za narednu godinu u okviru najvećeg do sada investicionog ciklusa o obrazovanju predviđeno tri miliona eura za nabavku nove informatičke opreme. Takođe je predviđeno ono što je započeto u ovoj godini - dodjela mikrobít računara. Znaete da je 600 mikrobít računara dodijeljeno, da će u narednih par

godina u svakoj školi biti, a podsjećam vas da je to trend, jer ti računari ne guše stvaralački napor kod učenika nego ga podstiču i na primjer navešću vam Britaniju, gdje je podijeljeno milion tih mikrobita osnovcima. U Americi i Kanadi je planirano dva miliona, tako da sam u sklopu tog zahtjeva objasnio da je predviđeno kroz investicioni ciklus tri miliona u nabavku informatičke opreme. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 20:15:06)

Hvala.

Izvolite. Poslanik Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (28.12.18 20:15:13)

Gospodine Mugoša, potpuno podržavam to što ste rekli. Dakle, nemam nikakav problem, mi se slažemo da je, to ste negdje i vi rekli možda na drugačiji način, svaka investicija, svako ulaganje u obrazovanje je dobra investicija. Ja sam govorio samo u drugom kontekstu podržavajući to što ste vi rekli, da u mnogim drugim segmentima imamo neracionalnosti. Spomenuo sam jednu. Dakle, mi sipamo desetine miliona u rupu bez dna u finansijskom smislu, a taj novac i to je naš prijedlog bismo mogli recimo da iskoristimo za ovo. Samo se radi o lokaciji finansijskih sredstava, ne o mom i vašem neslaganju, podrška onome što radi Ministarstvo obrazovanja u tom dijelu, ali ja predlažem da se lociraju sredstva iz ovoga što mislim da je potpuno neracionalno.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 20:16:09)

Hvala.

Prelazimo na izjašnjavanje. Stavljam na glasanje ovaj amandman. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika, 7 za, 32 protiv, 3 uzdržana, pa konstatujem da nije prihvaćen amandman.

Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore.

Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom stvaranja uslova nesmetanog finansiranja potrošačkih jedinica kao i stvaranjem neophodnih materijalnih i drugih uslova za isplatu zakonom utvrđenih prava.

Stavljam na glasanje postojanje razloga hitnosti da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore. Izvolite.

Hvala. Glasao je 41 poslanik, 41 za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga hitnosti da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala. Glasala su 43 poslanika, 41 za, 2 protiv, nije bilo uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog Zakona o budžetu Crne Gore za 2019. godinu.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka, zaključaka Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Izvolite.

Hvala. Glasala su 43 poslanika, 41 za, 1 protiv, 1 uzdržan, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključaka odbora.

Kolege poštovane, samo malo se smirite i da nastavimo sa radom.

Prelazimo na Predlog odluke o zaduživanju Crne Gore za 2019. godinu. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Sastavni dio Predloga odluke su 1 amandman Zakonodavnog odbora i 1 amandman Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Stavljam na glasanje Predlog odluke u cjelini. Izvolite.

Hvala. Glasala su 44 poslanika, 41 za, 3 protiv, nema uzdržanih glasova, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke o zaduživanju Crne Gore za 2019. godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o predlozima finansijskih planova sa planovima rada za 2019. godinu nezavisnih regulatornih tijela. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Predlog finansijskog plana sa planom rada Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2019. godinu. Odbor za ekonomiju, finansije i budžet kao matični odbor predložio je odluku kojom se usvaja finansijski plan sa planom rada Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2019. godinu.

Stavljam na glasanje Predlog odluke Odbora. Izvolite.

Hvala. 44 poslanika su glasala, 41 za, tri protiv, nije bilo uzdržanih, pa konstatujem da je Skupština usvojila Predlog odluke kojom se usvaja finansijski plan sa planom rada Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2019. godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu finansijskog plana sa Planom rada Regulatorne agencije za energetiku za 2019. godinu.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, kao matični odbor, predložio je odluku kojom se usvaja finansijski plan sa Planom rada Regulatorne agencije za energetiku za 2019. godinu.

Stavljam na glasanje Predlog odluke Odbora. Izvolite.

Hvala. Glasala su 44 poslanika, 41 za, tri protiv, nije bilo uzdržanih, pa konstatujem da je Skupština usvojila Predlog odluke kojom se usvaja finansijski plan sa planom rada Regulatorne agencije za energetiku za 2019. godinu.

Predlog finansijskog plana sa planom rada Agencije za nadzor osiguranja za 2019. godinu.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, kao matični odbor, predložio je odluku kojom se usvaja finansijski plan sa Planom rada Agencije za nadzor osiguranja za 2019. godinu.

Stavljam na glasanje Predlog odluke Odbora. Izvolite.

Hvala. Glasala su 43 poslanika, 41 za, jedan protiv, jedan uzdržan, pa konstatujem da je Skupština usvojila Predlog odluke kojom se usvaja finansijski plan sa Planom rada Agencije za nadzor osiguranja za 2019. godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu finansijskog plana sa Planom rada Komisije za tržište kapitala.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, kao matični odbor, predložio je odluku kojom se usvaja finansijski plan sa Planom rada Komisije za tržište kapitala za 2019. godinu.

Stavljam na glasanje Predlog odluke Odbora. Izvolite.

Hvala. Glasala su 43 poslanika, 41 za, dva protiv, nije bilo uzdržanih, pa konstatujem da je Skupština usvojila Predlog odluke kojom se usvaja finansijski plan sa Planom rada Komisije za tržište kapitala za 2019. godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu finansijskog plana sa Planom rada Agencije za lijekove i medicinska sredstva za 2019. godinu.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, kao matični odbor, predložio je odluku kojom se usvaja finansijskog plana sa Planom rada Agencije za lijekove i medicinska sredstva za 2019. godinu.

Stavljam na glasanje Predlog odluke Odbora. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika, 41 za, jedan protiv, nije bilo uzdržanih, pa konstatujem da je Skupština usvojila Predlog odluke kojom se usvaja finansijski plan sa Planom rada Agencije za lijekove i medicinska sredstva za 2019. godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu finansijskog plana sa Planom rada Agencije za elektronske medije za 2019. godinu.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, kao matični odbor, predložio je odluku kojom se usvaja finansijskog plana sa Planom rada Agencije za elektronske medije za 2019. godinu.

Stavljam na glasanje Predlog odluke Odbora. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika, 41 za, jedan protiv, nije bilo uzdržanih, pa konstatujem da je Skupština usvojila Predlog odluke kojom se usvaja finansijski plan sa Planom rada Agencije za elektronske medije za 2019. godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa

konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto sedam amandmana i to:

Zakonodavni odbor jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona.

Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona.

Vlada Crne Gore pet amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, s tim što je amandman 2 preformulisan.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o finansiranju lokalne samouprave.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika, 41 za, protiv nije bilo glasova i uzdržanih jedan, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto 14 amandmana i to:

Zakonodavni odbor pet amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona.

Poslanik Andrija Popović tri amandmana o kojima treba glasati, s tim što je Zakonodavni odbor modifikovao amandmane 1 i 2 u amandman 1, pa ćemo se izjasniti o amandmanu 1 i amandmanu 3.

Poslanik Genci Nimanbegu četiri amandmana, amandmane 3 i 4 je povukao, a o amandmanima 1 i 2 treba glasati.

Poslanici Ranko Krivokapić, Draginja Vuksanović Stanković i Raško Konjević jedan amandman o kojem treba glasati.

Prelazimo na obrazloženje amandmana o kojima treba glasati.

Ima riječ poslanik Popović. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (28.12.18 20:28:01)

Zahvaljujem predsjedniče.

Samo da podsjetim na, nećete mi zamjeriti, zaboravio sam prije da kod amandmana 2 koji je na Zakon o budžetu, da kažem važan je a Odbor za ekonomiju ga je preformulisao u zaključak i postao je sastavni dio budžeta za 2019. godinu, tiče se oboljelih od HIV-a AIDS-a, to je nedostajući iznos sredstava, iznos od 60.000 eura, a NVO-i su posljednjih 12 godina uz podršku države razvile specifične programe prevencije prenosa HIV namijenjene upravo onima koji su u najvećem riziku od ove infekcije.

Eto, izvinjavam se to sam zaboravio da kažem, a mislim da je važno.

Što se tiče Prijedloga zakona o finansiranju lokalne samouprave, tačno oni su sad preimenovani, to su sad dva amandmana. Prvi je: "Član 11 mijenja se i glasi: opštini se ustupa dio prihoda od poreza na dohodak fizičkih lica prema mjestu prebivališta lica koja ostvaruju dohodak i to:

1. 14% opštini koja pripada primorskom i središnjem regionu, osim Glavnog grada kojem se ustupa 15% i Prijestonici kojoj se ustupa 18%;

2. 20% opštini koja pripada primorskom i središnjem regionu, Glavnom gradu i Prijestonici;

3. 50% opštini koja pripada sjevernom regionu, osim opštini koja ima do 3.000 stanovnika kojoj se ustupa 70%".

Amandman 3 glasi: "Odredbe člana 11 ovog stava 1 primjenjivaće se do 31. decembra 2019. Odredbe člana, stav 1 tačka 2 počće da se primjenjuju od 1. januara 2020. godine" i shodno tome se vrši prenumeracija.

Obrazloženje: Smatram da zadržavanje nivoa finansiranja opština primorskog regiona za razliku od svih ostalih na dosadašnjem nivou od samo 12% prihoda od poreza na dohodak

građana nije dobro i daleko je od evropskih normi. Zbog toga povećanje izdvajanja na 14%, a u 2020. godini 20%, kao i za ostale opštine središnjeg regiona, Glavni grad i Prijesticu. Opštine nemaju stabilne realne izvore finansiranja na duži rok, ne mogu strateški dugoročno planirati sopstveni razvoj i stimulisati razvoj privrede u svojim sredinama. Zbog toga smatram da predloženim Prijedlogom zakona nije učinjen značajan iskorak u smislu prve rečenice koja je navedena kao razlog za njegovo donošenje, a to je reforme lokalnih javnih finansija čiji je cilj uspostavljanje održivog sistema od finansiranja lokalne samouprave na dugi rok. Izmjenama se stimulišu i pokušavaju naći mjere stabilnosti, molim vas, može li samo malo Izmjenama se stimulišu i pokušavaju naći mjere stabilnosti finansiranja ...(Prekid)... opština i to u sjevernom području, što nikako nije u redu u odnosu na sve ostale opštine, zbog toga i amandmani Liberalne partije teže da se ovdje unese minimalna pravednost, a u narednih četiri, pet godina nivo izdvajanja od 50% dostigne u svim opštinama što je i zahtjev Zajednice opština, osim malih opština do 3.000 stanovnika kojima će se već sada opredjeljivati 70% poreza na dohodak fizičkih lica. Država bi u ovom slučaju zahvatala preko 50% prihoda od poreza na dohodak fizičkih lica, a razliku izgubljenih prihoda bi nadomjestila povećanjem njenih izvornih i realnih prihoda prema Evropskoj praksi u vidu PDV-a, akciza, trošarina, carina i slično i to ne na način povećanja ovih stopa nego na osnovu jačih i efikasnih kontrola i suzbijanja nelegalne, odnosno sive ekonomije.

Zahvaljujem i tražim potrebni sluh od parlamentarne većine ako, ponavljam to, Ministarstvo finansija nema ama baš nikakvog sluha. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 20:33:06)

Hvala poslaniče Popoviću.

Prelazimo na izjašnjavanje.

Stavljam na glasanje amandman 1 poslanika Popovića. Izvolite.

Hvala. Glasala su 43 poslanika, sedam za, nije bilo glasova protiv, 36 uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 3 poslanika Popovića. Izvolite.

Hvala. Glasala su 43 poslanika, sedam za, nije bilo glasova protiv, 36 uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Prelazimo na izjašnjavanje o amandmanima poslanika Nimanbegua.

Izvolite poslaniče Nimanbegu.

GENCI NIMANBEGU (28.12.18 20:34:21)

Hvala predsjedniče Brajoviću.

Ja sam povukao 3 i 4 amandman, ali povlačim sada i 1 i 2 iz razloga što je Odbor za finansije, čiji sam član, podnio jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Malo je drugačiji u odnosu na moj ali ja sam zadovoljan sa tom izmjenom. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 20:34:42)

Hvala.

Znači ne izjašnjavamo se o amandmanima poslanika Nimanbegua.

Prelazimo na amandman poslanika Krivokapića, Vuksanović-Stanković i Konjevića.

Želite li obrazloženje?

Poslanik Konjević. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (28.12.18 20:34:58)

Zahvaljujem.

Ja ću ponoviti ono što sam rekao prilikom diskusije o ovom zakonu. Radi se o aktu koji je bolji nego važeći propis i mi ćemo biti uzdržani, dakle iz jednog jedinog razloga, a to je činjenica koja je zabilježena i u komentaru Zakona od strane Zajednice opština. Nešto je o tome govorio kolega Popović.

Mislimo da se, a posebno sad sa ovim amandmanom Odbora, dakle gdje se izdvaja jedan grad s primorja da se pravi klasična diskriminacija između tri regiona, sjevernog gdje podržavamo ovaj iskorak koji Vlada pravi, centralnog gdje zanemarujemo jedan grad kao što je Danilovgrad i južnog gdje izdvajamo jedan grad, a druge gradove zaboravljamo. Ja mislim da to nije princip. Naš prijedlog je bio po nama vrlo principijelan i na tragu onoga što je tražila Zajednica opština.

Predlog je sljedeći: Da bi Vlada imala mogućnost, čini mi se da je bio vrlo korektan, da bi Vlada imala mogućnost da sagleda sve opcije da u 2019. godini preskočimo promjenu, dakle da nema fiskalnog uticaja u 2019. a da od 01.01.2020. godine ustupljeni prihodi po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica za primorski region budu 18%, a od 01.01.2021. godine budu 25%. Mi mislimo da je to bilo korektno na tragu Zajednice opština manje nego što je Zajednica opština tražila, uvažavajući činjenicu. Lako je gospodinu Škrelji, Ulcinj je jedini grad koji je dobio novac a drugi gradovi nijesu, lako je gledati yutjub.

Dakle, Ulcinj je dobio, neka svako prosuđuje zašto, ali nije dobio Bar, Budva, Kotor, Herceg Novi, Tivat. E sad da vidimo zašto. Dakle, predlog je bio više nego korektan, grejs period naredne godine da bi Vlada imala, grejs period, izvinjavam se, neizdvajanje naredne godine, a 2020. godine, prvi stepen 2021. drugi stepen, dakle 18 i 25%. Mislim da bi to bilo korektno i za primorski region, za sjeverni podržavam, za centralni mislim da se moglo. Zašto se ne pravi izuzetak za neke gradove u centralnom dijelu? Najgore je kad pravimo, završavam sa ovom rečenicom. Kolege, najgore je kad od sistemskog zakona kakav je ovaj zakon pojedinim normama pravite nešto što je van sistema.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 20:37:58)

Hvala.

Prelazimo na izjašnjavanje.

Izvolite, poslanik Nimanbegu.

GENCI NIMANBEGU (28.12.18 20:38:06)

Evo, ja se izvinjavam poslanicima koji čekaju da završimo ovu raspravu što prije, ali obrazloženje kolege Konjevića me provocira bukvalno da se javljam, ponukalo da se javljam za raspravu.

Gospodine Konjeviću, vi znate zašto je Ulcinj izdvojen? Zato što je nerazvijena opština. Iz ni jednog drugog razloga da bude to diskriminacija prema bilo kome i bez tih vaših insinucija da bilo ko koga uslovljava i na taj način stvara politiku. Možda ste to negdje drugdje vi navikli, to nisu maniri moje partije niti moje koalicije. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 20:38:59)

Poslaniče Konjeviću izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (28.12.18 20:39:04)

Gospodine potpredsjedniče Nimanbegu,

Ja mislim da je bilo bolje da mi ne dajete priliku da ovo kažem što ću sad reći, ali da zna crnogorska javnost. Ovaj amandman vam je prihvaćen mimo svake poslovničke procedure, zato smo kasnili, za to smo kasnili, mimo svake poslovničke procedure. Nemam primjedbu na nju,

dešava se, ali mimo svake. Zato, gospodine Nimanbegu što nije moglo nakon završetka rasprave da se daju bilo kakvi amandmani od strane Odbora, mogao je to predlagač da uradi. Vi to dobro znate.

Ali, to što ste rekli oko ucjenjivanja i neucjenjivanja. Vidjećete kod posljednjeg zakona ili pretposljednog, kad o tome budemo raspravljali, zašto je po dva osnova. Nemam ništa protiv da Ulcinj dobije, ali imam protiv da izvučemo Ulcinj mimo primorskih gradova i po osnovu egalizacije i po osnovu ovog amandmana, a dobio je Ulcinj to i vama svaka čast, ali mislim da nije principijelno zato što ste 41. da glasa budžet. E zato je to dobijeno i zato je ovakav Zakon o javnom redu i miru, ali o tome ćemo kad dođu amandmani.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 20:40:16)

Ne.
Kolega izvolite.

GENCI NIMANBEGU (28.12.18 20:40:23)

Ispravka navoda.

To nije ni moj manir niti uslovljavanje budžeta i tu priču možete pričati vašim glasačima i javnosti koja je neinformisana. Ovi ljudi koji su ovdje u ovoj sali i vaš rekao bih partijski predsjednik zna da maniri moje koalicije i moje nisu nikakvo uslovljavanje nego harmonizacija stavova.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 20:40:44)

Ne sad više, a da ovdje ima uslovljavanja i da ih je bilo proteklih dana vidjeli smo. Ajde sad da se izjasnimo o amandmanu.

Amandman Krivokapić, Vuksanović - Stanković, Konjević stavljeno na glasanje. Izvolite.

Hvala. Glasala su 43 poslanika, 4 za, protiv 26, 13 uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore. Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom da se stvore normativne pretpostavke za donošenje plana akontativne raspodjele sredstava Egalizacionog fonda za 2019. godinu. Stavljam na glasanje postojanje razloga hitnosti da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika, 41 za, 1 protiv, nije bilo uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga hitnosti da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore.

Stavljam sad na glasanje Predlog Zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala. Glasala su 44 poslanika, 41 za, nije bilo glasova protiv, 3 uzdržana, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog Zakona o finansiranju lokalne samouprave.

Prelazimo na izjašnjavaње o Predlogu Zakona o potvrđivanju konvencije međunarodne organizacije rada o radnim odnosima javne službe broj 151. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Sastvani dio Predloga zakona su 1 amandman Zakonodavnog odbora i 2 amandmana Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Stavljam na glasanje Predlog Zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog Zakona o potvrđivanju konvencije međunarodne organizacije rada o radnim odnosima javne službe broj 151.

Prelazimo na izjašnjavaње o Predlogu Zakona o potvrđivanju amandmana na Montrealski protokol o supstancama koje oštećuju ozonski omotač. Odlučuje se većinom glasova prisutnih

poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog Zakona u cjelini.

Hvala. Glasala su 42 poslanika, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog Zakona o potvrđivanju amandmana na Montrealski protokol o supstancama koje oštećuju ozonski omotač.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama Zakona o javnom redu i miru. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog Zakona u načelu. Izvolite.

Hvala. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog Zakona u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto 10 amandmana i to: Zakonodavni odbor 1 amandman koji je sastavni dio Predloga zakona, Vlada Crne Gore 5 amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, Odbor za politički sistem pravosuđe i upravu 1 amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Amandmanu se modifikuje amandman 3 Vlade Crne Gore.

Poslanici Ranko Krivokapić, Draginja Vuksanović - Stanković i Raško Konjević 3 amandmana o kojima treba glasati.

Prelazimo na obrazloženje amandmana o kojima treba glasati.

Izvolite, poslanik Krivokapić.

RANKO KRIVOKAPIĆ (28.12.18 20:46:04)

Ja ću 2 amandmana, a poslanik Konjević će 1.

Došli smo dotle da opet se svađamo oko autorskih prava, nama to ne smeta. Naš amandman je ad literam prepisan i to je dobro. Makli smo verbalni delikt time što smo ograničili da je to na panoima i jasno smo rekli zašto. Makli smo ono što je bilo stvar nemoguće misije, netačno iznošenje, negiranje jasno utvrđenih istorijskih činjenica u vezi Crne Gore. Taj nonses je maknut, amandman SDP je suštinski prihvaćen, ali je nekom trebalo autorsko pravo, to je negdje kao priča o Isusu i ostalima. Danas smo je čuli dosta puta. Ne zove se hrišćanstvo po papama koji su došli poslije Isusa iako ih je bilo mnogo više nego Isusa i 12 apostola, nego se zove po utemeljivačima. Tako i mi, nema kome da se dokazujemo ko je bio važan u ideji nezavisnosti građanske i evroatlantske Crne Gore, a i tako i kod ovoga amandmana. Važnije je nekome da je njegov amandman nego što je prepisao naš amandman. Nama je važno da je amandman tu, da je sastavni dio zakona da smo nešto malo popravili ono što je vodilo u besmisao neke odredbe i uvođenje verbalnog delikta u nauku, pravo da se ograniči naučno mišljenje da se mijenja, ali u politiku slobode izražavanja građana o istorijskim činjenicama, osim onih koje su već utvrđene kao nesporni na civilizacijskom nivou, ne čak na crnogorskom nivou nego na civilizacijskom nivou i to je doprinos koji smo u poslednji minut uradili. Ponavljamo, sve bi ovo trebalo uraditi drugačije. Sačekati Zakon o ... o državnim izmjenama, o državnim simbolima i uraditi cjelovito. Nema potrebe da to radimo na vrat na nos i nema potrebe da to radimo za jedan dan. To sve evo čini manje vrijednim, više opasnim i štetnim po Crnu Goru.

Druga priča je ono da ćemo mi biti jedinstvena zemlja kojoj će državna zastava biti jedna od mnogih drugih državnih zastava u Crnoj Gori. Znači Crna Gora će biti - na primorju ima jedna riječ koja se zove hete bandjere što će reći da svaka zastava može kako ko dođe. E i mi ćemo biti zemlja će je državna zastava jedna od mnogih drugih država. Bosna čak nema ni to, Bosna ima tri, četiri koje mogu, a kod nas će moći svaka i grbovi i sve ostalo bez crnogorske. Mi smo zato predložili bili amandman da fizička lica ..(Prekid)... u svrhu porodičnog slavlja. Što će reći ženite i udajte pod svoju zastavu, to treba ispoštovati, ali ne bez crnogorske. Za sve ostalo i će god se 'oće i kad se 'oće fizičko lice. Pa neće ni jedna institucija da nosi sama zastavu, no će neki živi čovjek nositi. Neće je nositi insitucija, ni crkva, ni bilo šta drugo neće samo nositi zastavu, nego će neko nositi u njeno ime. Organizacija ovakva, onakva države, druge države. Ta činjenica da uništavamo građansko tkivo Crne Gore, da imamo nacionalne, a nemamo državnu zastavu, da imamo druge države, a nemamo svoju državu, uništava građansko tkivo Crne Gore. Ovo nije država naroda i drugih država, ovo je država građana Crne Gore gdje mogu imati svoje ...(Prekid)... opšte i zajedničko. Ovako na vrat na nos tri mjeseca prije onoga što treba da dođe

uvodite u sistem nešto što se više neće moći vratiti. Ove stvari kad jedanput puknu više nema ni sile ni zakona da će ih vratiti, ni sankcije a ni jača država da to uradi. Zaustavite se, ostavite tri mjeseca, promislite, pa ako smo mi u pravu, mi ćemo vam se izvinjavati. Ovako smo krivi, izvinjavam se, ako smo mi u krivu, mi ćemo vam se izvinjavati javno po 100 puta, suviše opasno da bi se na brzinu radilo i da dodam. Prva žrtva takvih stvari će biti uništavanje građanske države, upravo manjinski narodi postaću meta mjesto državotvorni dio Crne Gore. Vodiće se predrasude i sve ono što postoji u Crnoj Gori i da vam dodam, u ovoj državi se za barjak ginulo među svim narodima i kod Albanaca, i kod Bošnjaka, i kod Crnogoraca. Najveća je čast bila uzeti barjak i braniti ga. Kultura barjaka ovdje je jaka. Velika Turska to sebi ne može dozvoliti. Homogena, jaka, moćna država, biću sasvim otvoren, mjesec dana ili mjesec i po, dozvolite ako sam pogriješio, nisam stigao da provjerim svoju arhivu kao ovu sa knjigama. U Albaniji je ubijen Grk koji je istakao grčku zastavu sa svim okolnostima koje su išle uz to, sa svim okolnostima, ponavljam, koje su išle uz to, ali je pala krv, policija ga je ubila. Ne krivim albansku policiju, ne krivim nikoga, samo govorim o kulturi Balkana. Mi smo više lomljivi nego drugi. Napravili smo te raznolikosti i prednosti, ali se sve može pretvoriti kao i s Jugoslavijom u suprotno i prve žrtve će biti manjinski narodi.

Takvog dijeljenja i uništavanja građanskog simbola, državnog simbola, kako hoćete ga dogovorite, mijenjajte ali mora biti državni građanski simbol taj koji je neprikosnoven, a ostalo sve ispoštovati. Dajmo i taj odušak - vjenčavajte, slavite, ženite pod svojom zastavom, to je privatna stvar, ali isticanjem zastava drugih država na javnim mjestima bez limita suštinski rušimo temeljnu stvar na brzinu. Molim vas, razmislite, ništa drugo ne molim, ni ovo ni ono, razmislite, stanite, sačekajmo zakon pa to uradimo zajedno. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 20:53:03)

Hvala.
Poslanik Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (28.12.18 20:53:08)

Zahvaljujem.

Kolege, ostali smo dugo i vjerovatno nam je svima malo i opterećujuće i ljuti smo jedni na druge što se javljamo i td. i tome slično. Ali, radi se o jednoj iznimno osjetljivoj stvari, vi to jednako znate kao i mi. Svakako dobro je što smo barem jedan dio u ovom propisu popravili na način da to sada ima određenog smisla.

Kolege, da smo ovo mi predložili da se može fizičkom licu dozvoliti da na javnom mjestu ističe ili upotrebljava zastavu, grb ili simbol druge države bez sankcionisanja, znate li šta biste vi nama rekli - da smo izdajnici. Vi biste nama rekli da smo izdajnici. Ja vas molim, Crna Gora je Ustavom utemeljena kao građanska država. Ne možemo dozvoliti i da se u njoj, po našem sudu, nemajući ništa protiv bilo koje državne zastave bilo koje države, ali uz poštovanje državne zastave Crne Gore i zastanimo, osjetljive su stvari, znamo svi geografiju Crne Gore, pretvoriće nam se gradovi Crne Gore u druge teritorije gledajući istaknute zastave. Ponavljam vam, koliko god, ja znam da me vi politički razumijete.

Sad ću da kažem ovo nije zato što je ovo stav DPS-a, nego zato što ste ucijenjeni za glasanje o budžetu. Ja nisam rekao ko je, ali je to još veći problem. Vi ste nama zamjerali, SDP-u ste zamjerali, znali ste svakakvim riječima da nas nazovete. Mi vam sada kažemo ovo što radite, ovo što ćete da usvojite direktno zadire u građansko biće Crne Gore. Jednom kad ovo uvedete da je zastava druge države preča od zastave ove države, ovdje više nema građanske države, a ne čulo se od mene, što bi narod rekao, nema ni Crne Gore. Ja jesam za to da uvijek uz crnogorsku zastavu bude zastava bilo koje druge države. Puno poštovanje prema zastavi bilo koje druge države ali nikako da se drugom državnim zastavom nipoštaštava zastava ove države.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 20:56:08)

Hvala.
Andrija Popović se javio za riječ.

ANDRIJA POPOVIĆ (28.12.18 20:56:14)

Zahvaljujem.

Ponavljam, ono što sam rekao ranije u raspravi, ja tražim da se gospodin Nimanbegu, kao predlagač izjasni. Meni još nije jasno što je prihvaćeno od amandmana, koji su to amandmani Odbora za politički sistem, da bih znao kako da se izjasnim.

Dakle, prema predlagaču svo dužno poštovanje, gospodin Nimanbegu zna da mi je on gotovo kao brat, ali ovdje mi govorimo o državi. Mi ne možemo da trgujemo sa državom, sa državnim simbolima. Onog trenutka kad nam po Crnoj Gori počnu mahati sa svim mogućim zastavama Crna Gora je izgubljena kao što mi ne možemo u bilo kojoj državi svijeta da mašemo sa našom zastavom. Molim vas, razmislite što radite. Ništa nemam protiv naših prijateljskih država, protiv Srbije, protiv Hrvatske, tamo sam proveo ukupno sedam, osam godina. U Hrvatskoj su mi se deca rodila. Volim Albaniju, volim Kosovo, volim Bosnu i Hercegovinu, ali to ovdje nije predmet, to nije predmet ovoga našega razgovora.

Dakle, ako mi ne pojasnite o čemu se ovdje radi, uz crnogorsku zastavu svaka druga zastava može, naročito u specijalnim situacijama, slavljima. Ostalo mislim da ako razmislimo o tome, da niko od nas ne želi da dovede Crnu Goru u ponižavajući položaj u odnosu na svaku drugu državu svijeta. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 20:58:44)

Hvala.
Poslanik Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (28.12.18 20:58:50)

Zahvaljujem.

Poslaniče Popoviću imamo identičan stav. Ovdje se radi o čistoj politici. Međutim, ovakva vrsta odluke, saglasan sa vama, će potpuno, bojim se, volio bih da nijesam u pravu kao što biste vjerovatno voljeli i vi da nijeste u pravu, početi da razara ono što smo mukom stvarali. Sad govorim u metaforičnom smislu, građanski koncept jednog društva u kojem poštujemo se međusobno, uvažavamo se međusobno, ali poštujemo državu Crnu Goru, prije svega, naravno.

Sada, ponavljam vam, ja neću da budem tako grub kako što ste vi znali da budete grubi prema SDP-u, neću, samo ću vam politički reći nešto što će za vas da bude teško. Ovo obrazloženje Vlade, pročitacu ga: "... da brisanjem navedenog stava omogućiće se da fizička lica na javnom mjestu ističu i upotrebljavaju zastavu, grb ili simbol druge države bez sankcionisanja", ni u čemu se ne razlikuje od stava DF-a o ovom pitanju, ni u čemu. Ja vam neću ni jednu kvalifikaciju reći koju ste vi govorili nama, ali se ovo u političkoj ravni ne razlikuje ni u čemu. Vi ste u ovu priču krenuli da se zaštite državni simboli. Vratilo vam se kao bumerang, vratilo vam se, uvažene kolege, kao politički bumerang. Ne da nijesmo zaštitili zastavu, ne da je nismo zaštitili uz izvinjenje na terminu, mi smo je ponizili. Državna zastava Crne Gore je dovedena u jednak položaj kao bilo koja zastava druge države, poštujem zastavu svake druge države, ali svaka druga država će prvo zaštititi svoju zastavu, pa će dozvoliti da uz svoju zastavu se ističe zastava koja god, naravno ako nema neke elemente da sad ne objašnjavam za što.

Prema tome, ja vas ponovo pozivam. Ovo su stvari koje su vrlo osjetljive, jednom kada pogrešno nešto uredimo, teško ćemo to popravljati. Ima li smisla, sad dovodim u vezu norme, ima li smisla da kažnjavamo ljude koji ne poštuju himnu a mi im kao država dozvoljavamo da mašu zastavama drugih država. Ljudi, to nije normalno. Ali, da smo mi to uradili, optužili biste nas za

izdajstvo, ja vama ne.....(Prekid)... da vam je politički stav kao stav DF-a.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 21:01:50)

Hvala.

Poslanik Nimanbegu se javio za riječ.

GENCI NIMANBEGU (28.12.18 21:01:58)

Ako neko dolazi iz partije koja baštini i kaže 30 godina pravi put, ako neko dolazi iz partije gdje je glavni ideolog kreator našeg Ustava, reći da će neko da ponizi crnogorsku zastavu je manipulacija, to je izuzetno dramatično i bezobrazno, na kraju krajeva. Zašto? Država Crna Gora je pokazala 97, 2000. i 2006. da zna da štiti i sebe i svoju državnost i svoju zastavu.

U ovoj državi ima puno zakona koji su jači hijerarhijski od Zakona o javnom redu i miru. Imate Ustav Crne Gore, imate važeći Zakon o državnim simbolima, zna se koja zastava ima počasno mjesto. Ne može niko dovoditi u pitanje poziciju zastave Crne Gore. Intencija ovog zakona, amandmani uopšte ne mogu ni u jednom slučaju to ugroziti. Ovo je poruka i za gospodina Popovića, molim vas. Ne samo da se mi politički razumijemo dosta, nego razumijemo i sve napore koje treba ostvariti da bi neke nacionalne zajednice se osjećale ravnopravne ovdje ali i da zaštitimo ono što je faktično situacija na terenu.

Ja vam moram pročitati član 23. Član 23 kaže: "Pravno lice koje na javnom mjestu bez odobrenja i javnog poziva istakne i upotrijebi zastavu, grb i simbol druge države kazniće se". I ostavljene su sve te te odrednice tog člana. Ako neko misli da se manjinama više može neko uplašiti ovdje, to je pogrešna adresa, to je pogrešna adresa. I ne može niko više bilo koga ovdje pozivati na patriotizam i na ljubav prema državi, ona se pokazuje po drugim stvarima. Da li ko poštuje nacionalne simbole, poštuje, da li ko dobro plaća poreze, da li ko poštuje zakone i to u ovoj državi mislim da nije ugroženo i mislim da je to krajnja banalizacija bilo kojeg predloga zakona. Ja moram reći da sam ja prihvatio iz razloga da ne bi stvorili od prilike pravnu problematiku ...(Prekid)... našeg Odbora za politički sistem, samo da završim, gdje su bile odrednice koje su mogle nekome zvučiti kao, rekao bih, delikt jezički koji se odnosi na onaj dio istorijske činjenice. I mislim da je to pomak naprijed i to nije stav samo SDP-a, nego je to bila i diskusija koja se dugo sinoć vodila u Odboru za politički sistem i koji su iz opozicije koji su bili prisutni na tom odboru, i iz pozicije što je najvažnije ukazivali. I mislim da ovaj zakon je zakon koji vodi većem stepenu slobode u ovoj državi, poštovanju jednih prema drugima. Jer, sve manjine moraju imati odgovoran odnos prema državi i imaće ih, ja vam za to gotovo mogu garantovati.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 21:05:51)

Hvala.

Poslanik Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (28.12.18 21:05:57)

To što ste jednim dijelom govorili je čista manipulacija. Sad ću vam reći zašto. Dakle, ja ovo ne pričam, jednim dijelom, ja ovo ne pričam napamet, ja ispred sebe imam obrazloženje Vlade na vaš zakon, mišljenje Vlade na zakon, kaže: "Genci Nimanbegu, poslanik Skupštine Crne Gore predložio je izmjene Zakona o javnom redu i miru na način da se u članu 23 briše stav 4 koji glasi"... Pa Vlada kaže: "Brisanjem navedenog stava omogućiće se da fizička lica na javnom mjestu ističu ili upotrebljavaju zastavu, grb ili simbol druge države bez sankcionisanja".

Kolega Nimanbegu, ja nemam ništa, naprotiv vrlo uvažavam nacionalne simbole manjinskih naroda. Ovdje se ne radi o tome. Ovdje se kolega Nimanbegu, toliko znam da čitam, kaže:

brisanjem navedenog ... da fizička lica na javnom mjestu ističu ili upotrebljavaju zastavu, grb ili simbol druge države bez sankcionisanja. Ja sam protiv toga, pa jesam kolega Nimanbegu, ja sam ne protiv zastava drugih država nego protiv činjenice da se u Crnoj Gori pored žive državne zastave mogu vioriti zastave drugih država, vi ste za to, ja sam protiv toga. Kolege iz DPS-a ako su za to neka vam glasajuu. Ali, ja sam njima poslao poruku, njima sam poslao poruku - da smo ovo predložili mi bili bi najveći izdajnici, najveći izdajnici jer bi nam rekli da ovo radimo pod uticajem DF-a.

Dakle ponavljam, za poštovanje svake druge državne zastave, za poštovanje zastava, nacionalnih zastava Bošnjaka, Albanaca, Hrvata, drugih manjina, potpuno poštovanje ali da se zna red kao što se zna u svakoj drugoj državi. Zastava druge države, kako da ne ali uz zastavu ove države. To je svugdje u svijetu gdje sam ja bio. I ovdje se ne radi kolega Nimanbegu o nekim protokoralnim skupovima itd. ovdje se radi o javnom mjestu gdje se kaže ističu ili upotrebljavaju. Ja sam, ljudi, protiv toga a vi izvolite, počinjemo ovim, ako su nam zastave drugih država važnije od naše zastave, ja vam tvrdim kolege osvitaće nam gradovi u kojima će se vioriti zastave drugih država.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 21:08:59)

Hvala.

Andrija Popović se javio ali vi nemate pravo na komentar više. Pitali ste, javili ste se. Izvolite minut i da pojasnimo stvari.

ANDRIJA POPOVIĆ (28.12.18 21:09:22)

Da mi pojasni još jedanput predlagač, možda ja slabo kapiram. Stvarno ne razumijem ovu situaciju. Ako ja dobro razumijem, ako usvojimo ovaj zakon o javnom redu i miru mi ćemo doći u koliziju sa Zakonom o državnim simbolima, koji će od tih zakona imati preče pravo.

Drugo, ono što je predlagač rekao dakle, mi smo svi ovdje, naročito crnogorski liberali se bore za građansku državu, 90-ih godina su bili najveći zaštitnici, borili se za prava svih nacionalnih, vjerskih manjina: Albanaca, Bošnjaka, Muslimana, Hrvata. Kasnije smo se borili i borimo se i uvijek ćemo se boriti za sve ostale manjine jer smatramo da nacionalne manjine i vjerske manjine su ugrožene. Borimo se za prava bez obzira na bilo koje opredjeljenje naših građana, građanki, rodno, seksualno opredjeljenje. Vidite da sam ja ne zato što želim da profitiram politički, vidite da sam jedini lider političke partije koji ide uvijek na parade ponosa svake godine. Znam da tim Liberalna partija, crnogorski liberali gube, crnogorska svijest je takva, ali za 20-30 godina će biti sigurno naprednija. Tako da ne možete nama sigurno spočitati to ali tražim još jedanput pojašnjenje da li će ova dva Zakona o javnom redu i miru i državnim simbolima sad biti u potpunoj koliziji ako budemo dozvolili da svako može da maše bilo kojom zastavom kroz Crnu Goru. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 21:11:56)

Hvala.

Prelazimo na izjašnjavanja o amandmanima.
Izvinite, poslanik Luid Škrelja.

LUID LJUBO ŠKRELJA (28.12.18 21:12:03)

Ne mislim da imam poslaničko pravo, ali samo da se uključim ovdje kada je prvo da se razumijemo. Ovdje se radi o klasičnoj zamjeni teza, nije rasprava o zakonu o upotrebi nacionalnih simbola nego Zakona o javnom redu i miru i naravno namjerno su prešli optužujući Demokratsku

partiju socijalista za neke trgovine. Ja nijesam čovjek koji takve stvari doživljam u ovoj partiji inače ne bi bio tu, bio bi u partiji, u nacionalnim strankama. Kada je gospodin Nimanbegu krenuo da gospodinu Krivokapiću, sa razlogom nema ništa u negativnom kontekstu, da ga oslovljava kao kreatora, kreatora Ustava postojeće Crne Gore, čudim se što nijesi pročitao član 79, posebna manjinska prava, tačka 3. Znači, članom 79 pripadnicima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, jemče se prava i slobode koje mogu koristiti pojedinačno i u zajednici sa drugima. I između ostalog piše tamo tačka 2 na izbor da ne pročitam sve na izbor, upotrebu i javno isticanje nacionalnih simbola i obelježavanje nacionalnih praznika. E ja pitam sad gospodina Krivokapića, pitam sad gospodina Krivokapića direktno, ako nadležni organi fizičko lice koje se ponaša u skladu sa Ustavom poštujući Ustav kažnjava ga policija, uhapsi ga policija, privede ga policija, onda o čemu se radi tu? Da li se radi o gaženju Ustava, da li se radi o slobodama i pravima manjinskih naroda posebnim ili se radi o nekim stvarima koje mi ne znamo o čemu se radi. Inače što se tiče državnog simbola tu bez dileme sam da državna zastava Crne Gore treba uvijek da stoji na glavnom mjestu i stoji, i nema toga u opštinama đe većinu čine manjinski narodi koji može da ističe zastavu ili drugo obilježje druge države bez države Crne Gore. Ali me živo interesuje kako će manjine da ostvaruju svoja prava koji ste Vi kreator toga zajedno sa nama, jer ja sam bio član Ustavnog odbora, ako jedan pozornik uhvati ga, privodi ga u policiju, zadržava ga 24 sata, plus ga kažnjava. Ponavljam, bila je proslava 100 godišnjice uništenja Crne Gore nikoga nijesu kaznili, ja ne mislim da su albanske zastave tamo bile, to su bile neke druge zastave, ali nikoga nijesu kaznili čak ni za parking mjesto nego prebacujete priču šta bi radio DPS da ste se Vi tako ponašali.

Ja Vam kažem ja sam za to da se uradi sve što je najbolje za Crnu Goru i da se ako gospodin Genci se slaže, i da se povlači zakon, i da se razgovara o tome, i da se odloži, i da se donosi Zakon u upotrebi nacionalnih simbola što je neophodno prije bilo svega da se uradi. Ali nemojte da nas pravite sada kao da smo mi pali s Marsa. Znači, istovremeno se održavaju dvije manifestacije u Budvi i u Ulcinju, u Budvi mogu sve da rade, u Ulcinju se kažnjavaju. U Tuzima policija ulazi čovjeku u kuću, pa mu napišu prijavu što ima zastavu u kuću, ali čujem Vas da to branite, da napadate DPS pričajte malo o tome. Znači, ja sam zbog toga ustao da mi objasnite član 2 tačku 2 člana 79 odjeljak posebna manjinska prava. Će će manjine da ostvaruju ova prava, ako im policija ne dozvoljava?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 21:16:01)

Hvala.

Pošto ste pitali poslanika Krivokapića evo da mu dam priliku da odgovori.
Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (28.12.18 21:16:16)

Gospodine Škrelja, idemo redom i mi smo samo da se odloži, kao što ste vidjeli, ja sam bio vrlo precizan, molio sam se da se odloži izjašnjavanje o ovim stvarima, da ih cjelovito regulišemo, ne na parče. Čuli ste me, molio sam, rekao sam izviniću se ako griješimo noćas, da to cjelovito regulišemo i koji su nacionalni simboli. Ovdje se govori o državnim ne nacionalnim a to nije isto, Vi to dobro znate ni u Ustavu ni u praksi. Ustav govori o nacionalnim simbolima, a ne drugih država, oni nekad mogu mogu biti isti, u principu nijesu isti.

Srbija ima i nacionalnu zastavu i ima državnu zastavu koliko se sjećam, narodnu, nacionalnu kako god. Znači idemo korak po korak, prvo da riješimo što su nacionalni simboli u Crnoj Gori, to je prvo pitanje, da bi smo znali što ti policajci trebaju da spriječe, ako nijesu nacionalni treba da ih spriječe vjerovatno, pa onda kako će ih isticati. Vi ste ovdje zloupotrebe pretvorili u vrhovni princip, ima vrhovnih principa ako je neki policajac Albancima radio mimo zakona to što je radio, treba kazniti policajca a ne državu.

Znači, moramo ići redom, dajte da riješimo koji su nacionalni simboli, dajte da ih zaštitimo zakonom, vrlo precizno da ih zaštitimo, a onda da regulišemo kako se ističu. Ovdje otvaramo

lošom normom, ja nikog čak nijesam optužio za namjeru, nego za lošu normu, otvaramo brešu koja ruši građanski identitet, državni idenitet Crne Gore, tako što ga izjednačava sa drugim državama ne nacijama, drugim državama, vrlo sam precizan, rekao sam na primjeru Srbije, imate narodnu zastavu, ali ima i državnu zastavu. Jedno je isticati narodnu zastavu Srba, a drugu državnu zastavu Srba, ođe i po Bosni je đe god ko hoće bez i jedne druge. Isto tako za albansku i čiju god drugu ili crnogorsku da pobedemo neđe u Tirani, a ne možemo je pobosti. Da Vas podsjetim ovdje su ljudi koji su peli zastavu, istu ovu zastavu koju smo posle normirali na crnogorski Parlament, hapšeni i suđeni, istu ovu zastavu. Tako je vrijeme bilo, ali takav je bio i zakon. Nemojte da se to dešava, idemo redom kako se ide. Riješimo koji su nacionalni simboli i sve to za tri mjeseca obećao je ministar nadležan za to, on će to uraditi za tri mjeseca. Sačekajmo za tri mjeseca ne uvodimo haos ne regulisanost, evo ne optužujem nikoga za lošu namjenu, ne regulisanosti u sistemu i da posle tri mjeseca se nađemo i vidimo da je to jedan paket gdje je sve jasno. Ovdje nije sve jasno. Ovdje je prostor za zloupotrebe ko hoće, ne optužujem ni vas ni bilo koga, ogroman. Vi dobro znate i kod Ustava i kod svega sam rekao manjinski narodi su državotvorni narodi u Crnoj Gori. U tom smislu i to uvijek kažem to dobro znate(Prekid)... Ustava, tačno, ali državotvorni da su napravili državu a da imaju pravo na svoju posebnost koju treba štiti, preciznim normama, vama je bolje da ste zaštićeni preciznim normama, vama je bolje, jer vi hoćete da državu zaštitite. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 21:19:30)

Nemate pravo poslaniče Škrelja, ali dajte da pojasnimo, priča je vrlo važna da se dobro obrazloži.

Izvolite.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (28.12.18 21:19:48)

Pokušavam da budem jasan, ne znam koliko sam bio. Ja ne insistiram na onome što nisam autor toga. Na predlagaču je da odluči o tome, ne da se povuče. Može da se i odloži izjašnjavanjem po ovom pitanju. To je do predlagača, ali ipak ste vješto jer imate iskustva, zato nije nikakav problem, nijeste odgovorili na tačku 2 člana 79 Ustava. Znači, posebna manjinska prava piše jasno je dozvoljeno javno isticanje, upotreba, ali dobro, u redu je, ne drugih država, nacionalnih simbola. U svakom slučaju ja nijesam ustao ovdje da nikoga ubijedim da uradi, za mene je jasna odrednica šta treba da znači pripadnost jednoj državi.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 21:20:48)

Hvala.

Poslanik Adrijan Vuksanović, izvolite.

ADRIJAN VUKSANOVIĆ (28.12.18 21:20:57)

Hvala, predsjedniče.

Pa kao pripadnik jedne od nacionalnih manjina imam potrebu da sudjelujem u ovoj raspravi i da kažem da naravno ne da nemam ništa protiv crnogorskih simbola već me oni podsjećaju na jednu značajnu pobjedu u kojoj sam emocionalno, a 2006. godine i na vrlo konkretan način sudjelovao i s toga ne mogu prihvatiti da bi ova inicijativa umanjila tj. ponizila crnogorske, nacionalne simbole, pogotovo ne od onih koji su se borili za iste te crnogorske nacionalne simbole. Mi i u ovom trenutku, evo još nismo glasali, ali u ovom trenutku mi imamo na razno raznim lokacijama diljem Crne Gore nacionalne simbole nekih drugih naroda, ali nemamo kažnjavanje i ne potičem ni ti apeliram da ih treba kažnjavati, ali imamo drugu stvar. Imamo čini mi

se neselektivnu primjenu zakona. Dobro mi je ostao u pamćenju slučaj kad je, čini mi se, bilo nogometno prvesntvo u Francuskoj kada je grupa navijača iz Ulcinja sa svojom nacionalnom zastavom prošla cijelu Evropu bez ikakvih problema da bi na kraju bila kažnjena u Budvi. To je ono što nije principijelno, nije konzistentno i to je ono zbog čega sam protiv. Kad kažem da mislim da ovo neće zakonsko rešenje ugroziti multinacionalni sklad i manjine, to uvjerenje crpim prvenstveno iz razloga što da bi se poštovali međusobno, to ne podrazumijeva da mi izbrišemo naše različitosti. Poštovanje upravo podrazumijeva poštovanje naših različitosti, a jedan segment tih različitosti su i nacionalni simboli. Inače sa stanovišta nacionalne skupine kojoj pripadam nemam nikakav problem da pored hrvatskih nacionalnih simbola budu tu i crnogorski kako i jeste uvijek na našim političkim i svim drugim skupovima. Pored hrvatske zastave na prvom mjestu je crnogorska i tu nemam nikakav problem, a smatram da ovo zakonsko rešenje kako sam to rekao i u svom prvom obraćenju će unaprijediti jednu dobru relaciju između nacionalnih manjina u Crnoj Gori i same države Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 21:23:41)

Hvala i vama.
Poslanik Konjević, izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (28.12.18 21:23:47)

Ja sam predlagač, izvinite gospodine Nimanbegu. Kolega se javio na moje, znači nema izlaganja, komentarišite moj amandman. Nema potrebe, poslanik sam partije za koju nema potrebe da se bilo ko podsjeća kakav je odnos partije čiji sam član i poslanik, i funkcioner bio o manjinskim narodima od 1990. godine do danas. Ne, znam da niste rekli, ne, ne odnosi se na vas, nešto ću drugo da vam kažem i mi smo tu potpuno relaksirani. Ovdje se kolega Vuksanoviću radi o nečemu drugom. Ja ću vam odgovoriti pitanjem da li u susjednoj nama prijateljskoj Hrvatskoj postoji ovakva mogućnost da se na javnom mjestu fizičkom licu dozvoli da ističe ili upotrebljava zastavu, grb ili simbol druge države bez simbola hrvatske države. Ne postoji ja vam kažem. Prema tome onda mi je malo čudno kolega Vuksanoviću da ste u Crnoj Gori za jedan ovakav član, a da ne utičete u političkom smislu na kolege u Hrvatskoj da i oni ugrade jedan ovakav član. Ja sam za član koji je u Hrvatskoj. Znači da se štiti državna zastava Crne Gore, a da se uz držanu zastavu Crne Gore mogu da upotrebljavaju državne zastave drugih država. Dakle, nemojte da me učite, ne lično nego politički, da me učite rješenju da je ovo dobro za Crnu Goru, a ja sam za to kako je u Hrvatskoj.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 21:25:48)

Hvala, poslaniče Konjeviću.
Adrijan Vuksanović nemate pravo. Pazite, vi komentarišete amandman.
Ovako slušajte, izvolite, poslaniče Vuksanoviću.

ADRIJAN VUKSANOVIĆ (28.12.18 21:26:11)

Kolega Konjeviću, ja vas nisam prozvao. Ne znam zašto ste se sami prozvali. Znači nije bilo ništa upućeno vama. Ja sam rekao da sa stanovišta stranke i naroda kojem pripadamo nemam nikakav problem s tim, čak mi to i prakticiramo. Pogledajte sve naše skupove, događaje, vidjećete pored hrvatskih nacionalnih simbola i crnogorske i to je sasvim jedan prirodan izraz našeg političkog, društvenog i svakog drugog stava. Kad spominjete hrvatsko zakonodavstvo oni dozvoljavaju da prilikom značajnih datuma za određenu nacionalnu manjinu i obilježavanje tih istih datuma koriste svoje nacionalne simbole uz državnu hrvatsku zastavu i nemam tu nikakav

problem. Tako da moramo samo kontekstualizovati i crnogorsku stvarnost kao i hrvatsku i pređašnja iskustva.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 21:27:09)

Hvala.
Poslanik Boris Mugoša.

BORIS MUGOŠA (28.12.18 21:27:14)

Evo predsjedniče, možda bi trebali malo da relaksiramo atmosferu mislim zbog građana, nije dobro ni da im šaljemo odavde neke " uznemirujuće poruke" tu je naša dodatna odgovornost. Kad se radi o ovoj materiji Zakonom o javnom redu i miru ne definiše se upotreba simbola. Upotreba simbola je definisana već Zakonom o upotrebi nacionalnih simbola koje je ova Skupština donijela 2000. godine, a mijenjala ga 2010. i 2011. godine i u tome Zakonu piše da pripadnici nacionalnih i etničkih grupa u Crnoj Gori imaju pravo na upotrebu i sticanje nacionalnih simbola na način i pod uslovima utvrđenim ovim Zakonom i definisano je kad ne smiju da upotrebljavaju nacionalne simbole i definisano je i kad moraju da ih upotrebljavaju, a da budu uz to i državni simboli. Tako da je ovim Zakonom definisana upotreba nacionalnih simbola. Imamo i Zakon o državnim simbolima koji definiše upotrebu državnih simbola. Tako da samo vodimo računa da ne tumačimo da se Zakonom o javnom redu i miru definiše upotreba nacionalnih. Ova Skupština je donijela Zakon koji to eksplicitno definiše. Da li ovaj Zakon treba mijenjati? Mislim da treba. Da li ga treba jasnije definisati? Mislim da treba, jer ovdje nije baš do kraja definisano što su nacionalni simboli, odnosno simboli nacionalnih i etničkih grupa, ali vas još jednom molim i nije dobro da šaljemo poruku da se Zakonom o javnom redu, još jednom ponavljam, definiše upotreba simbola. Ona je definisana drugim zakonima. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 21:29:04)

Pauza 10 minuta.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (28.12.18 22:36:32)

Prelazimo na izjašnjavanje o amandmanima poslanika Krivokapića, Vuksanović-Stanković i Konjevića.

Stavljam na glasanje amandman 1. Izvolite.

Hvala. Glasala su 43 poslanika, četiri za, 33 protiv, šest uzdržanih, amandman 1 nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 2.

Hvala. Glasala su 42 poslanika, četiri za, 29 protiv, devet uzdržanih, amandman 2 nije prošao.

Stavljam na glasanje amandman 3.

Hvala. Glasala su 42 poslanika, tri za, 31 protiv, osam uzdržanih, amandman 3 nije prihvaćen.

Poštovane kolege stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Da li još neko ima da glasa, jer ako nemamo većinu od 41 pitam, da li još neko nije glasao? Nije.

Nema više niko da glasa.

Glasalo je 40 poslanika, 40 za, nema glasova protiv i uzdržanih, konstatujem da zakon nije prošao.

Poštovane kolege, prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama

Zakona o visokom obrazovanju.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto osam amandmana i to molim vas kolege samo da saslušamo.

Zakonodavni odbor sedam amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona.

Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala. Glasao je 41 poslanik, 41 za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju.

Prelazimo na tačku na izjašnjavanje u okviru tačke - Izbori i imenovanja.

Predlog odluke o izboru jednog člana Odbora za dalju reformu izbornog i drugog zakonodavstva.

Odlučuje se većinom glasova pristunih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog odluke o izboru jednog člana Odbora za dalju reformu izbornog i drugog zakonodavstva. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 44 poslanika, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Predlog odluke usvojen i za člana odbora izabran je Neđeljko Rudović.

Ovim je, poštovane kolege, Osmo sjednica Drugog redovnog jesenjeg zasijedanja u 2018. godini završena, pa samim tim i Drugo redovno jesenje zasijedanje u 2018. godini. Želim vama i vašim porodicama, kao i svim građanima Crne Gore, srećnu Novu 2019. godinu. Hvala vam.